

DEVRİMCİLER YARGILIYOR DİZİSİ

**DEVRİMCİ SOL
DAVA DİLEKÇELERİ**

**12 EYLÜL
MAHKEMELERİ
DOSYASI
2**

Derleyen: A.Tayfun ÖZKÖK

haziran

DEVRİMCİ SOL
DAVA DİLEKÇELERİ

12 EYLÜL
MAHKEMELE
Rİ
DOSYASI
2

HAZİRAN YAYINEVİ — 12
DEVRİMCİLER YARGILIYOR DİZİSİ — 2

Birinci Basım, Ocak 1989

Derleyen : A. TAYFUN ÖZKÖK
12 EYLÜL MAHKEMELERİ DOSYASI — 2
Dizgi - Baskı : Ekim Matbaacılık ve Ambalaj Sanayi
Kapak Düzeni : Demos Grafik
Haziran Yayınevi, Divanyolu, Biçkiyurdu Sokak,
Kayadelen Han, No: 4 Kat: 4/401
Cağaloğlu/İSTANBUL Tel. : 519 28 59

**DEVİRİMCİ SOL
DAVA DİLEKÇELERİ**

**12 EYLÜL
MAHKEMELERİ
DOSYASI
2**

Derleyen: A.
TAYFUN ÖZKÖK
(Ölüm Orucu Direnişçisi)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Yayınevinin Önsözü	5
Temmuz-Ağustos-Eylül 1987 Açlık Direnişleri Ba sın Bildirisi	7
Ölüm Orucu Şehitlerinin Hesabı Sorulacak! ...	13
Saat 05.00, Tarih 15/1/1984... Bir Toplama Kampı	17
Devrimciler Faşizmden Af Dilemiyor!	23
Başaramayacaksınız, Başaramayacaksınız!	58
İstanbul'da Bir Nazi Kampı	82
Engizisyonun «Suçluları» Onurlandırılıyor, Ya Yargıçları?	85
Faşizmin Zindanlarında Altı Yıllık Onur Ve Siya si Kimlik Mücadelemiz	125
Savunma Hakkımız Engellenemez	310
12 Eylül'ün Yargıçları Sıkıyönetim Komutanları dır	328
«Tek Tip Elbise» Ve Sanıksız Sürdürülmek İste nen Mahkemeler	337
Mahkemeler Cezaevlerindeki Yasadışılığı Onay lıyor	349
12 Eylül Mahkemelerinde Demoklesin Kılıcı: Atarım!	381
Tutsakların İstemlerine Kulak Tıkayan Yargıçlar	368
Bnb. Muzaffer Akkaya'nın Dokunulmazlığı Ne reden Geliyor?	375
Bir Dava, Bir Yargıç	383
Devletin Garip Mahkemeleri Ve Yargılanmayan Suçlular	398
Bir Sempozyum Ve Cezaevleri Gerçeği	403
Yeni «Mengele»lerin Çıkmasına İzin Vermeyelim/ Vermeyiniz!	424
Mektup I	508
Mektup II.....	513
Tutsak Doktorların Çağrısı	522

YAYINEVİNİN ÖNSÖZÜ

Haziran Yayınevi'nin «Devrimciler Yargılıyor Dizisi» şeklinde sunduğu «12 Eylül Mahkemeleri Dosyası», İstanbul'da askeri mahkemede sürmekte olan Devrimci Sol ana davasında, 1981'den 1986'ya kadar mahkemeler ve diğer yetkili kurumlara verilen dilekçelerin bir bölümünden oluşuyor, Aslında bu davada verilen, ortak yüzlerce dilekçe var. Ki, bir siyasi davanın olağan niteliğinin gerektirdiği gibi tümü de birer siyasal metin durumunda. Sayının kabarıklığından dolayı A. Tayfun Özkök bunları, ülkenin siyasal-toplumsal gündemindeki önceliklerine ve kapsadıkları ilgi genişliğine göre derlemeyi uygun buldu.

«12 Eylül Mahkemeleri Dosyası» iki ciltten oluşuyor. Birinci cilt esas olarak genel siyasi gelişmelere ilişkin değerlendirmeleri ve bunlar karşısındaki siyasal tavır belirlenimlerini içeriyor. İkinci cildin konusu ise —ışkence ve her türlü insanlık dışı uygulamasıyla— topyekün karşı-devrimci zulüm ve ona karşı devrimci direniş. Alanı, elbette cezaevleri, mahkemeler, şubeler,..

Bu dosya, kuşkusuz 12 Eylül hukukunun bir dosyası sayılmalıdır. Ama öte yandan, bu hukukun gölgesinde onurlu yaşam ve siyasal kimlik mücadelesi veren devrimci tutsakların da dosyası olma özelliğini taşıyor.

Her devrimci kişi veya yapı yalnızca mahkeme kalemlerindeki —birgün nasıl olsa tozlanacak— dosyaları ile değil, on yıllık karanlık dönemdeki bu sözünü ettiğimiz 'kendilerine ait' dosyaları ile de ilgili olduğunu bilmek zorundadır. Çünkü kimliği bir ölçüde bununla tanımlanacak, halkın belleğinde bununla anılacaktır.

Haziran Yayınevi böylesi bir dosyayı mahkeme duvarları ötesinde herkese sunmaktan onur duyuyor,..

HAZİRAN

TEMMUZ - AĞUSTOS - EYLÜL 1987 AÇLIK DİRENİŞLERİ BASIN BİLDİRİSİ

Temmuz, Ağustos, Eylül 1987 açlık direnişleri içinde, Metris'te, 13 Ağustos'ta açlık grevine başlayan devrimci tutukluların basın açıklamasıdır. Özal iktidarının «Cezaevlerinde işkence yoktur» demagojisini kuvvetlendirmek için, cezaevlerinin kapısını aralamasıyla birlikte, 27 Ağustos'ta Metris'e gelen basın mensuplarına da bu basın bildirisi okunmuştur.

BASIN BİLDİRİSİ

6 Eylül'de referandum yapılacak. Demirci'lerin, Ecevit'lerin, Erbakan'ların, Türkeş'lerin siyasi yasaklarının kalkması isteniyor... Tüm dünyaya Türkiye'de demokrasinin olduğu mesajı verilmeye çalışılıyor. Gerçekler gizlenmek isteniyor.

Oysa, Türkiye toprağında yaşayan ve az çok Türkiye'yi tanıyan başka ülkelerin halkları da gerçeğin bu olmadığını, Türkiye'de demokrasiyle ilgisi olmayan, çağ dışı, ilkel, tekelci sermaye ve çeşitli sömürücü kesimlerden oluşan bir avuç azınlığın, tüm halk üzerindeki baskı, zor ve sömürüye dayanan egemenliğinin sürmekte olduğunu bilmektedir.

İşkencehaneler yine dolup taşıyor, suçsuz insanlar yine katlediliyor, her türlü demokratik, sendikal hak arayışları baskı ve zor ile engellenmeye çalışılıyor.

Zindanlar siyasi tutuklularla dolu ve 12 Eylül'ün işkenceleri, zorbalıkları, insanları kişiliksizleştirme, onurlarını kırarak, baskı ve işkenceyle düşüncelerinden vazgeçirme çabaları yine devam ediyor.

Bunun en somut örneği; cezaevlerinde içinde bulunduğumuz baskı, zor, hak gaspları, savunma hakkının engellenmesi, insan hayatına kasteden sağıksız koşullar, tüm yetkililerin tersi- açıklamalarına rağmen devam ediyor olmasıdır.

Son bir ay içinde birçok cezaevinde hemen hemen aynı taleplerle açlık grevleri yapıldı. İnsanları kişiliksizleştiren, aşağılayan ve bugüne kadar tutuklulara zorla giydirilen tek tip elbisenin kaldırılması, insanı hayvan gibi tasmalayan sevk zincirinin kaldırılması, işkence ve baskıya son verilmesi, insanca yaşam koşulları, savunma hakkı vb. en doğal hakların karşılanması istendi.

Biz tutuklu ve hükümlülerin defalarca dilekçeler, mektuplarla ve benzer yollardan sorunları yetkililere iletmesi, ailelerimizin yıllarca devlet kapılarında feryat edip, yakınları için insanca bir yaşam istemesine karşın gözler kör, kulaklar sağır oldu.

Tutuklu ve hükümlüler için daha önce defalarca denendiğı gibi, sağığını tehlikeye atarak, hatta ölümü de göze alarak seslerini halka, dünyaya duyurmaktan başka yol kalmadı.

Ailelerimiz, evlat, kardeş acısıyla haksızlığa, zorbalığa, insanlık dışı uygulamalara karşı her yolu denedikten sonra, kendi sağıklarını da tehlikeye atarak, çocuklarının haklılığını ve uygulamaları tüm dünyaya duyurmak için cezaevleri önünde açlık grevine ve oturma eylemine başladılar, iktidar hiçbir haklı sese tahammül edemiyordu. «Demokrasi» sözcüğünü de unutarak ailelerimize saldırdı, kadın-erkek ayrımı yapmadan saçlarından tutulup yerlerde sürüklendiler, tartaklandılar, hakarete uğradılar, sorgulara alındılar, tutuklandılar.

Suçlan; cezaevlerindeki evlatları için insanca bir yaşam istemektir.

Adalet Bakanı Sungurlu; «Bunlara hangi şartları temin ederseniz ediniz, eylemler sürecektir.» diyor.

Bakan Sungurlu ideolojik önyargılarıyla konuşuyor. Şunu bilmelidir: Hiçbir insan durduk yere, haftalarca, aylarca aç kalarak sağlığını tehlikeye atmaz; herkes kadar yaşamasını bizler de biliriz. Ama insanlık onuru için, insanca bir yaşam için, gerekirse ölmesini de bilmek gerek!

Baskı, zor ve insanlık dışı koşulların ortadan kalktığı, insanlık ve siyasal onurumuzun çiğnenmediği koşullar sağlandığında, insanların sağlığını ve yaşamını tehlikeye atmasına gerek kalmayacaktır.

Sungurlu; «Cezaevi idaresi mahkûmlara bırakılamaz.» diyor.

Sayın Sungurlu şunu iyi bilmelidir ki, biz ne zindancıbaşı, ne de zindancı olmaya hevesli değiliz. Ama cezaevinin yönetiminin padişah ve tebaası gibi yönetilmesine de izin vermeyeceğiz. Bizim tutuklu ve hükümlü olmamız; dünyadan habersiz, cahil, eli sopalı, insanlıktan habersiz zindancıların kölesi olacağımız anlamına gelmez.

İnsanca bir yaşam için isteklerimiz şunlardır:

1 — TCK'nın 146/1, 141/1 siyasi kanun maddelerinden yargılanırken, cezaevinde adli tutuklu muamelesi görmemiz kabul edilemez.

Siyasi tutukluluk hakkı tanınmalıdır.

2 — Yakınlarının işkence görmesi, baskıya uğraması ve insanlık dışı koşullarda yaşamasına karşı çıkan ailelerimize, polisin çağdışı bir şekilde saldırarak, 70 yaşındaki kadınları ve çocukları yerlerde sürükleyerek işkeace yapması ve ardısıra tutuklaması,

Özal iktidarının gerçek niteliğini bir kez daha dünya kamuoyuna göstermiştir.

Tutuklu ailelerimizin derhal serbest bırakılmasını istiyoruz.

3 — Tek tip elbise uygulamasına Türkiye genelinde son verilmeli ve tüm tutuklu ve hükümlüleri!! sivil elbiseleri verilmelidir.

Bu konuda Resmi Gazete'de yayınlanması için sıra bekleyen yasa maddesi iptal edilmelidir.

4 — 12 Eylül'den bu yana cezaevlerinde görev yapan işkenceciler hakkında dava açılmalı ve görevden alınmalıdırlar.

5 — Savunma hakkı önündeki tüm engeller kaldırılmalıdır.

Avukat görüşleri açık olmalı ve kimse tarafından dinlenmemelidir. Görüş süresi uzatılmalıdır. Savunma ile ilgili tüm belge ve kitaplar içeri alınmalıdır.

6 — İnfaz yakma, uygulamasına son verilmeli, infaz yasası tutuklu ve hükümlüler lehine değiştirilmelidir.

Tutukluluk süresinde infaz uygulaması tamamen kaldırılmalıdır.

7 — Sıkıyönetim mahkemeleri feshedilmeli, davalar yeniden ele alınmalıdır.

8 — Yeni çıkan Askeri Cezaevleri Yönetmeliği kaldırılmalı, tutuklular lehine bir yönetmelik hazırlanmalıdır.

9 — Piyasada satılan her türlü yayın içeri alınmalıdır.

10 — Sivil cezaevlerinde normal ziyaretler hatta bir olmalı ve tüm cezaevlerinde her ay bir açık görüş olmalı ve isteyen ziyaretçi görüşe gelebilmelidir.

11 — Yaşam koşulları düzeltilmeli, insanca yaşam koşulları sağlanmalıdır.

12 — Cezaevi idaresi ile tutuklu ve hükümlüler arasında diyalogu sağlayacak temsilcilik kurumu kabul edilmelidir.

13 — Ziyaretlerde, herkes, kendi ana dilini konu şabilmelidir.

14 — Havalandırma, haftanın tüm günleri, gün boyu açık olmalıdır.

15 — Bir işkence uygulaması olan kelepçelerin arkadan bağlanmasına son verilmeli ve kelepçeler önden bağlanmalıdır.

16 — Radyo ve çeşitli enstrümanların alınması serbest bırakılmalıdır.

Metris'e ilişkin taleplerimiz ise:

1 — Savunma:

a) Avukat görüşleri dinlenmemeli, telefonlar kaldırılmalı ve görüş açık olmalıdır.

b) Dava ortakları bir araya getirilmelidir.

c) Her türlü savunma belgesi alınmalıdır.

d) Daktilo, karbon kağıdı vb. alınmalıdır.

2 — Açık ziyaret süresi uzatılmalı ve her ay açık bir ziyaret olmalıdır. Telefon kaldırılmalı, haftalık ziyaret süresi uzatılmalıdır.

3 — Havalandırma her gün ve havalandırma süresinde kapılar açık olmalıdır.

4 — Yemeklerin kalitesi ve miktarı arttırılmalıdır.

5 — Radyo ve her türlü müzik aleti alınmalıdır.

6 — Tiyatro ve kütüphane siyasi tutukluların denetimine verilmelidir.

7 — Hastaneye sevk yapılan hastalarla ciddi ilgilenilmeli, ilaçlar idareden verilmelidir.

Tüm "bu taleplerimiz yerine getirilene kadar direnişimiz sürecektir. (*)

İnsanca ve onurlu bir yaşam için direnmek, haksızlığa, zorbalığa, sindirilmeye karşı mücadele etmek insanların en doğal hakkıdır.

Cezaevlerindeki uygulamalara ve baskılara karşı çıkmak yalnız bizlerin değil, insan olan, «demokratım», «aydınım» diyen, haksızlığa ve zorbalığa karşı olan tüm insanların, kuruluşların, partilerin görevidir.

Bunun için herkesi direnişimizi desteklemeye, iktidara baskı unsuru olmaya çağırıyoruz.

En karanlık yıllardan bugüne baskı ve zorbalığa karşı onurlu bir mücadele veren ailelerimizin serbest kalması için mücadeleye ve dayanışmaya çağırıyoruz.

«ölürlerse ölsünler» diyen Adalet Bakanı'ndan hesap sormaya çağırıyoruz.

Baskısız, insanca bir yaşam; tek tip elbisenin, sevk zincirinin olmadığı cezaevleri için mücadeleye çağırıyoruz.

13 Ağustos 1987

Metris Askeri Cezaevi'ndeki

Bir Kısım Devrimci Tutuklular

(*) 13 Ağustos 1987 tarihinde, yukarıdaki İstemlerle başlatılan süresiz açlık direnişi, idare ile yapılan ve TAYAD temsilcilerinin de katıldığı görüşmede sayılan istemlerin kabul edilmesi üzerine, eylemin otuzuncu günü bitirildi. 13 Eylül tarihli gazetelerde «Metris'te Barış», «Metris'te Tutuklular Haklarını Aldı», «Açlık Grevi Sona Erdi» başlıklarıyla yer alan. süresiz açlık grevi; 1981 yılından bu yana tüm süresiz açlık direnişlerinin de istemi olan Metris'te, siyasi kimliği-mizle insanca yaşayabilmenin asgari koşullarını içeren taleplerin gerçekleştirilmesiyle, cezaevleri direniş tarihinde önemli bir yere sahiptir.

ÖLÜM ORUCU ŞEHİTLERİNİN HESABI SORULACAK!

Ö.O. direnişinin 2. yıldönümü dolayısıyla, Ö.O.'nda şehit düşen yoldaşlarımızın ölümlerinden sorumlu cezaevi yöneticileri hakkında suç duyurusu dilekçesidir. Ayrıca bu ölümleri protesto için başlatılan 8 günlük A. G.'nin duyurulmasıdır.

İSTANBUL CUMHURİYET SAVCILIGI'NA ADLIYE

11 Nisan, Metris tecrit bölümünde; 12 Nisan, Metris ana bölümünde; 13 Nisan, Metris bayanlar bölümünde ve Sağmalcılar Askeri Cezaevi'nde yaklaşık 400 tutuklu, yaşadıkları işkence, baskı ve vahşet koşullarını değiştirmek için, aşağıdaki taleplerle açlık grevi ve ölüm orucuna başladılar.

- 1 — İşkence, baskı ve tüm insanlık dışı uygulamalara son verilmesi ve insanca yaşam koşullarının sağlanması,
- 2 — Siyasal kimliğimize yönelik tek tip elbise uygulamasının kaldırılması ve sivil elbiselerimizin verilmesi,
- 3 — Siyasi tutukluları sindirmeyi, düzenin köleleri edilmesini amaçlayan, infaz yasasının tutuklular lehine değiştirilmesi,
- 4 — Siyasi tutuklu olduğumuz ve TCK'nın 141, 142, 146 gibi maddelerince yargılandığımız halde, cezaevinde adli tutuklu muamelesi görmemize son verilmesi ve siyasi tutukluğun kabul edilmesi.

Bu talepler için 400 tutukludan kiminin 26-30, kiminin 45 gün açlık grevi yaşamasından sonra az sayıdaki yoldaşımız, ölüm orucuna başladılar. Haftalar aylar geçti.

Faşizmin yetkilileri direnişçiler aleyhine sürekli propaganda yaparak, yemek yediğimiz vb. demagojilerde bulundu.

Ölüm Orucu savaşçıların «Herşey gözlerinizin önünde ve tüm olanaklara sahipsiniz. Kan, idrar tahlil yapıp, ne yiyip yemediğimizi belgeleyin.» türünden yazılı ve sözlü tüm taleplerimiz reddedilerek yalan ve demagojiye devam edildi.

Ahlâksız, bir o kadar da alçak bir saldırıyı sürdüren Faşizm, ölüm döşeğinde dahi bizleri hücrelerde tecrit ederek yıldırmaya, düzeni korumaya çalıştı.

İnançsız ve bireyci 'kapitalist uşaklar, bir dava uğruna ölemez. 'Bunun için de inançlı insanın özverisi karşısında şaşkına dönerler. Yalana dayalı iki yüzlü maskeleri ortaya çıktıkça saldırganlaşıyorlar. ,

Direnişin 63. günü, 14 Haziran 1984, saat 23.40'da Abdullah MERAL yoldaşımızı Haydarpaşa Hastahanesi'nde yitirdik.

Faşizmin- aylardır sürdürdüğü yalanlar suratına çarpılmıştır. Gerçekler dünyada ve ülke kamuoyunda yankısını buldukça, görünüşte daha da saldırganlaşan Faşizm, özde gerileme sürecine girmişti.

İnançsız, bencil kapitalist görevliler hâlâ direnişin kırılmasından umutluydu (!)

Direnişin 66. günü, 17 Haziran'da, sabah Haydar BAŞBAĞ ve M. Fatih ÖKTÜLMÜŞ'ü de şehit verdik.

Devrimci kanına doymuyordu Faşizm.

Son bir çırpınıyla ölüm orucu savaşçılarını aylar-

ca kullanılmamış koğuşlara tek tek yerleştirerek direnişi kırmaya çalıştı.

Ve direnişin 72. günü Hasan TELCİ yoldaşımızı da şehit verdik.

26 Haziran, 75. gün mevcut siyasal durumun analizi yapılarak, direnişin hedeflerine esas olarak ulaştığı görülerek direnişe topluca son verildi.

Bize tek tip elbise giydirmek için baskı ve işken-
ce yapılmış, ziyaret, avukat, havalandırma, mahke-
meye çıkma vb. tüm haklarımız yasaklanmıştı.

Mahkemelere gidiş ve gelişte ahlâksız bir biçim-
de aramaya tabi tutulduk ve don-atlet götürülerek du-
ruşmalara girmemiz iki yıl boyunca engellendi... Hiç-
bir hakkımız yoktu... Ortaçağ sömürge zindanları da-
ha insaniydi belki de.

Nitekim, 15 Kasım 1985'de Sağmalcılar Askeri e-
zaevi'nde havalandırma ve avukat hakkımızı vermek
zorunda kaldılar.

Değişen neydi? Ne oluyordu?

Değişen biz değil, oligarşiydi... Daha düne kadar
haklarımızı vermemekte direnen ve yoldaşlarımızı
katlederken, bugün taleplerimizin bir kesimini yerine
getiriyorlardı.

Bugün tek tip elbiseyi zorla giydirmekten, don-
atlet mahkemelere götürmekten vazgeçen, kot ve ka-
dife giymeye izin veren yeni bir yasa mı ıktı? HA-
YIR...

Yasalar hep aynı... Ve biz yasadışılığa, insanlık
dışılığa karşı çıktıkça, Faşizm bunlara dört elle sarıl-
dı.

Nereye kadar dayanabilirdi?

Attıkları her baskı adımı direniş barikatlarıyla karşılaştıkça, iç ve dış kamuoyunda giderek teşhir oldular.

Nitekim bugün, tek tip elbiseden, ziyaret, avukat, havalandırma yasaklarından, yoğun baskı ve işkencelerden şimdilik de olsa vazgeçmişlerdir.

SUÇLUYORUZ: 1984, 14, 18, 23 Haziran'da dört yoldaşımızı kaybettik. Sağmalcılar, Metris askeri cezaevleri ve Haydarpaşa Hastahanesi yetkilileri, İstanbul Sıkıyönetim Komutanı ve Adli Müşaviri yoldaşlarımızın katilidir.

1984'de haklarımızı vermeyerek dört yoldaşımızı öldüren Faşizm, 1988'da bu haklarımızı HİÇ BİR YASA DEĞİŞİKLİĞİ OLMADAN vermek zorunda kalmıştır.

YASADIŞI BİR ŞEKİLDE BASKI UYGULAYAN, İŞKENCE YAPAN, ZORLA TEK TİP ELBİSE GİYDİRMEYE ÇALIŞAN TÜM HAKLARIMIZI YOK EDEN VE BU NEDENLE DÖRT YOLDAŞIMIZ;

— ABDULLAH MERAL

— HAYDAR BAŞBAĞ

— M. FATİH ÖKTÜLMÜŞ

— HASAN TELCİ'nin

ÖLÜMÜNE neden olan yetkililer hakkında suç duyurusunda bulunuyorum. Ve protesto için üç günlük açlık grevine başlıyorum.

Gereğinin yapılması için bilgilerinize sunarım.

17.6.1986

Dursun KARATAŞ

SAAT 05.00, TARİH 15/1/1984...
BİR TOPLAMA KAMPI.

I. ORDU VE İSTANBUL SIKIYÖNETİM
KOMUTANLIĞI
II NO'LU ASKERİ MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI'NA
METRİS

Metris Askeri Ceza ve Tutukevi. Saat 05.00, gün 15.1.1984

Hoparlörden yüksek sesle mehter marşları çalmaya başlıyor. Koğuş kapıları büyük bir gürültüyle açılıyor. Elllerinde cop ve sopalarla koğuşlara dalan askerler, insanlık düşmanı faşist subaylardan aldıkları emrin gereğini yapmaya başlıyorlar. Yataklarında uyumakta olan tutsaklar, daha ne olduğunu anlamadan, yüzleri, gözleri kan içinde, kafaları kırılmış, yedikleri dayaktan yürüyemez halde, ellerini ve kollarını kullanamaz duruma geldiler. Kimi kollarından, kimi bacaklarından tutularak yerlerde sürükleniyor, pijama-atlet havalandırmaya bırakılıyorlar. Kısa bir süre sonra, bu faşist saldırı gerekli cevabı alıyor tutsaklardan; «İşkence Yapmak Şerefsizliktir!», «İşkenceye Son!», «İnsanlık Onuru İşkenceyi Yenecek!»

Söz konusu uygulamalar yeni değil, Metris toplama kampı açıldı açılalı sürüyor. Tutsaklar; aileleri ve avukatlarıyla görüştürülmüyor, kalem-kağıt verilmiyor, arama bahanesiyle, kadınlar-kızlar çıtırçıplak soyuluyor, cinsel organlarının içine bakılıyor. Erkekler de aynı uygulamaların muhatabı; onların da matkatlarına cop sokuluyor... Görevli askerlerce kadın ve kız tutsaklara sarkıntılık ediliyor, iğrenç küfürler sıralanıyor, koğuşlarına seks fotoğrafları atılıyor. Yemeklerin içinden insan pisliği çıkıyor.

Aralıksız sürüp giden bu uygulamalar, bundan yedi ay önce tırmanmaya başladı. Cuntanın generallerinden, mahkeme heyetine-, hukukçulardan basın mensuplarına kadar, sıkıyönetim komutanının, Türkiye ve dünya kamuoyunun gözleri önünde, bilgisi dahilinde, şaşkın, sorumsuz, duygusuz bakışları arasında, günümüze kadar uygulanageldi.

(.....)

Metris Askeri Ceza ve Tutukevi. 16.1.1984, pazar-tesi

Askerler, ellerinde cop ve sopalarla koğuşlara giriyor. Tek tek insanlar yerlerde sürükleniyor, idare binasına getiriliyorlar. Elbiseleri zorla çıkarılıyor, «tek tip elbise» denen paçavra zorla giydiriliyor. Tekme-tokat, cop, sopa ve iğrenç küfürlerle arabalara bindiriliyorlar. Bunlar da mahkemeciler... Kendilerini yargılayacak, haklarında suçlu ya da suçsuz, olduklarına karar verilecek mahkemelere götürülüyorlar. Tutsakların büyük bir kısmı, yapılması gerekeni yapıyorlar. «Tek tik elbise» denen paçavrayı parçalıyorlar.

— Bu kıyafet gayri-insanidir... Faşist disiplini kabul etmeyeceğiz... Diyorlar.

Mahkeme heyetinin kararı:

— Sanıkların kıyafetleri duruşma adabına aykırıdır. Bu koşullarda duruşmaya devam etmek mümkün değildir...

(.....)

Tutuklular çıplak vaziyette arabalara bindiriliyor, toplama kampına geri getiriliyor. Doğru çamaşırhane denilen yere götürülüyor. Falakanın her çeşidi —kış, baldır, ayak— uygulanıyor, tekme-tokat, sopa, cop... İşkence saatlerce sürüyor.

(.....)

Sağmalcılar II Askeri Cezaevi, 11.1.1984

Mahkemeye gidecek tutuklular teker teker idare bölümüne alınıyor. Onlarca asker bir anda üzerine çullanıyor tutsağın. Eşofmanı zorla çıkarılıyor, sırtüstü yere yatırılıyor; kollarına, göğsüne, bacaklarına basıyorlar. Bir süre sonra; sırtında paçavra, kolları arkadan kelepçelenmiş, arabaya bindiriliyor.

Aynı gün; Sultanahmet Askeri Tutukevi; Sağmalcılar'daki gibi.

Metris Askeri Ceza ve Tutukevi. İşkence sürüyor... İnsanlar, işkence sonucu her tarafı morarmış, soğuktan titreyerek, «adaletin tecelli edeceği yere(!)», mahkemeye götürülüyor.

Evet! Yıllardır süren; insanlık onurunu, insanca yaşama istemini yok etmeyi amaçlayan; devrimci bilinci dumura uğratmayı, devrimcileri, demokratları, yurtseverleri, düzenin —faşizmin— köleleri haline getirmeyi amaçlayan faşist saldırılara bir yenisi ekleniyordu; insanlık onurunu koruma kavgasında, devrimci, yurtsever tutuklular, «tek tip elbise» denen paçavrayı giymeye zorlanıyor.

(.....)

Onurunu yitirmemiş binlerce tutuklu «tek tip elbise» denen paçavrayı giymedikleri, parçalayıp atıkları için, duruşmalara alınmamaktadırlar. Bir aylık bir uygulama sonunda, büyük kısmı idam ve ağır hapis talepleriyle yargılanan binlerce kişi duruşmadan atılmış durumdadır. Bugün mahkemeler, savunma hakları tümüyle gaspedilmiş insanları yargılamaktadır(!) Kısa sürede bitmesi beklenen mahkemeler, İkinci 12 Eylül hükümetinin «yargıyı hızlandırma» politikasının örneği olacaktır.

Metris, Sağmalcılar II, Sultanahmet, Bartın-Zonguldak, Diyarbakır toplama kamplarındaki uygulamalar, kitle katliamını amaçlamıştır. Diyarbakır'da gerçekleştirilen katliam bunun çok somut bir örneğidir. İstanbul cezaevlerinde, tek kişilik hücreler ve tecrit koğuşları, sürekli kalma yeri olarak kullanılmaktadır.

(.....)

İnsan haklarına saygılı, işkenceye karşı olduğunu söyleyenlere sesleniyoruz!

— Diyarbakır Askeri toplama kampında işkence ve baskıya son verilmesi amacıyla, Kürt yurtseverlerin başlattığı Ölüm Orucunu destekleyin!

— Metris Askeri toplama kampındaki 1000 (bin) tutuklu sürekli işkence altında! Yüzlerce asker, faşist subaylardan aldığı emirle saldırıyor, dövüyor, eşyaları talan ediyor, yağmalıyor, kadın ve kız tutuklulara sarkıntılık ediyor.

İstanbul'daki, Buca'daki, Bartın'daki tutsaklar «Napolyon'un orduları gibi» soğuktan ölmeye terk ediliyor.

Söz konusu uygulamalar Türkiye'nin «demokrasiye (!)» değil, açık faşizmin kurumlaştığı «sivil cunta» yönetimine geçildiğinin kanıtı. İkinci 12 Eylül hükümeti, demokrasiyi değil, açık faşizmi uyguluyor.

Bütün insanlığa sesleniyoruz:

— Metris, Sultanahmet, Sağmalcılar II, Diyarbakır, Bartın ve Buca'da, faşist sürülerin saldırılarına, katliamlarına karşı çıkın!

— «Devlet eşkiyalığının» politikası olan, talan, yağma, ahlâksız arama ve keyfi yasaklamalara karşı mücadele edin!

— İşkenceyi lanetleyin!

— Türkiye'deki «demokrasinin» ne menem bir de-

mokrası olduğunu bunlardan daha iyi gösterecek bir örnek yoktur.

— İnsanların topluca katledilmesine, sorgusuz, sualsiz cezalandırılmalarına seyirci kalmak insanlık onuruyla bağdaşmaz, bu insanlık suçudur.

«İşkenceye Son!», «İnsanlık Onuru İşkenceyi Yenecek!», «İşkence Yapmak Şerefsizliktir!» diye haykıran binlerce tutsağın sesine kulak verin!

Bu haykırış, insanlık onurunun sesidir; bütün insanlığa anlamlı bir çağrıdır. İnsan olduğuna inanan herkesi ilgilendiren bu kutsal değerleri korumak, bütün insanların görevidir. Bu görevden kaçmak, insanlıktan uzaklaşmaktır.

Mahkeme Başkanı, Üyeler, Savcılar!

(.....)

Bedelini, kelimemizi alarak ödettirmek istediğiniz ve bizim karşı çıktığımız yasalar, işkenceyi, insanlık onuruyla bağdaşmayan cezayı suç saymış; buna başvuranların cezalandırılmasını emretmiştir. Yasaları uygulayanların, koruyanların, savunanların kendi davranışlarını ve uygulamalarını yasalarla sınırlamadıkları bir ülkede, o yasaları tanımayan, onları ortadan kaldırmak için can bedeli bir mücadeleyi yürütüp-örgütleyenlerden davranışlarını yasalarla sınırlamalarını istemek haksızlık değil mi?

Sizlerden istediğimiz bir bağış değil, bizi karşı çıkmakla suçladığınız, bedelini cezamızı çekerek ödetmek istediğiniz yasaları uygulamanızı istiyoruz. Dokunulmaz saydığınız sizin anayasanız; «kanunsuz suç olmaz» diyor, bunun gibi «kanunsuz emir de olmaz!»

İşkence cezası, insanlık onuruyla bağdaşmayan bu uygulamalar, hangi yasanın, hangi makama verdiği yetki sonucu yapılabiliyor?

«Adaletin» gerekleŖeceęini söylediğiniz bu kurumun görevlileri olarak, iŖkenceye ve insanlık onuruy-la baędaŖmayan uygulamalara karŖı çıkmak zorundasınız. Bunun aksi bir davranıŖ, «adaletinizin» iŖkenceyle gerekleŖeceęini gösterir.

«Emir böyle!», «idarenin, sıkıyönetim komutanlığının tasarrufudur.» deyip bu talebimizi geiŖtirezsiniz. Alacağınız kararın «adil» olduğuna, vicdanen inanmanız yetmez. Bizim de buna ikna edilmemiz, en azından sizin bunun için çaba göstermeniz gerekir.

Yapılan iŖkenceye, gerekleŖtirilen katliamlara, insanlık onuruyla baędaŖmayan uygulamalara karŖı çıkın, iŖkencecilere destek olmayın!

YaŖanan gerçekleri ilgililere duyurur, gerekenin yapılmasını talep ederiz.

Bilgilerinize sunulur. 23.2.1984

Dursun KarataŖ
Bedri Yağan
Sinan Kukul
Haydar BaŖbaę
İbrahim Erdoğan
İbrahim Bingöl
Sabri Temel
Tuğrul zbek
AliŖan Yalçın

DEVRİMCİLER FAŞİZMDEN AF DİLEMİYOR!

Bu dilekçe, 12 Eylül dönemi ve uzantısı sivil görünümlü hükümet döneminde, siyasi tutukluların, kapatıldığı cezaevlerinde, nasıl baskı ve işkence altında siyasi kimliklerini terke zorlandıklarını ve buna karşı gerektiğinde can bedeli nasıl direnebileceklerim ortaya koymak için, İstanbul cezaevlerinde sürdürdükleri —daha sonra Ölüm Orucuna dönüşecek— süresiz açlık grevi sırasında yazılmıştır.

I. ORDU VE İSTANBUL SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI II NO'LU ASKERİ MAHKEME BAŞKANLIĞI'NA Baştabya/METRİS

(.....)

Bugün tam anlamıyla birer «NAZİ KAMPINA» dönüştürülmüş bulunan ülkemizdeki cezaevlerinde olup-bitenleri anlamak için, öncelikle halkımıza ve dünya halklarına «demokrasiye geçiş» diye sunulan açık faşizmin kurumlaştırılması çabalarına değinmek gerekiyor. Demokrasiye geçme adına yapılanları anlamadan, bugün ülkemizde uygulanan politikaların gerçek muhtevası görülemez. Böyle olduğu gibi, devrimcilerin bedelini canlarıyla ödedikleri, ödeyecekleri kanramanca direnişin anlaşılması, gerçek yerine oturtulması da zorlaşacaktır.

(.....)

Bugün askeri cunta döneminde oluşturulmuş bulunan kurumların tümü, fonksiyonlardaki nisbi gerilemelere karşın, varlığını sürdürüyor. Kamuoyuna «olağanüstü» koşulların gereği oluşturulmuş kurum-

lar olarak sunulan örgütlenmelerin tümü —Danışma Meclisi hariç— hâlâ ayaktadır. Bunların ortadan kaldırılması ise düşünülmemektedir. Üzerinde önemle düşünülmesi gereken bir nokta da, bu kurumların kalıcılığının Anayasa ve yasalarla sağlama alınmış olmasıdır.

Önemli bir değişiklik gibi görünen TBMM'nin oluşturulduğu koşullar dikkate alındığında, muhteva olarak Danışma Meclisi'nden farklı olmadığı anlaşılabacaktır.

(.....)

TBMM yasama görevini yerine getirirken, cuntanın eğilimlerini dikkate almak zorundadır. Bu anayasal bir zorunluluktur. Cuntanın geçmişteki hiçbir tasarrufu, hiçbir şekilde eleştirilmeyecek; doğruluğuyanlılığı tartışılmayacak; cunta anayasasının değiştirilmesi, ancak cuntanın oluruyla olabilecekti.

Cumhurbaşkanlığı Konseyi adı altında sivilleşerek varlığını sürdüren askeri cuntanın, yürütme üzerindeki etkinliği de korunmuştur. Buna göre, Bakanlar Kurulu'nun kimlerden oluşacağına karar verme hakkına sahip olacaktır cunta. Hükümet her türlü icraatında, TBMM'den çok, Cumhurbaşkanlığı'na karşı sorumlu olacak; her türden yasa değişikliği başta olmak üzere, atamalar, yeni kurumların oluşturulması, oluşturulmuş bulunan kurumların yeniden düzenlenmesi vb. gibi konularda sivil cuntanın onayını almak zorundadır.

Sivil cuntanın yargı üzerindeki etkinliği de devam etmektedir. 6 Kasım seçimlerine gelmeden önce, yargının görece bağımsızlığını tümenden ortadan kaldıran yasal düzenlemeler gerçekleştirilmişti. Buna göre, yargı kurumlarının oluşturulmasında Cumhurbaşkan-

lığı tam inisiyatif sahibiydi. O koşullarda oluşturulan yargı kurumları bugün varlığını sürdürmektedirler. Aynı kurumların geleceği de hâlâ sivil cuntanın ipoteği altındadır.

Göröldüğü gibi, askeri cunta hem kendi varlığını, hem de oluşturduğu kurumların varlığını kalıcı ve meşru hale getirecek yasal tedbirleri aldıktan sonra 6 Kasım seçimlerine izin vermiştir.

Demokrasiye geçildiği söylenen 6 Kasım seçimlerinden sonra, izlenen ekonomik-politik, sosyal ve uluslararası politikalar incelendiğinde, bunların, genel hatlarıyla askeri cuntanın programı doğrultusunda belirlendiği ve yürütöldüğü anlaşılıyor.

(.....)

Ölkemizdeki toplumsal muhalefetin ezilip-etkisizleştirilmesi, askeri cuntanın başlıca amaçlarından biriydi. Bugün aynı yöntemler kullanılarak sınıf mücadelesinin bastırılmasına çalışılmaktadır. Sıkıyönetim, askeri cunta dönemindeki yetkileriyle sürmektedir. Devrimcilerin, yurtseverlerin dağlarda, şehirlerde katliamı devam ediyor. İşkence tezgahları eski vahşetiyle çalışıyor.

Özetlersek; 6 Kasım seçimlerinden sonra kurulan T. Özal hükümeti, eksiksizi olarak cunta programını uygulamaktadır. T. Özal hükümetinin ekonomik, siyasi ve sosyal programı, cunta programının devamıdır. Dolayısıyla, bu hükümeti 12 Eylül hükümeti olarak tanımlamak yanlış olmayacaktır. Cuntanın sivilleşerek varlığını sürdürmesi, ölkemiz halkları açısından bir yenilik getirmemiştir.

CEZAEVLERİNDE MEVCUT DURUM

Faşizmin cezaevleri programı incelendiğinde de cunta politikasının aksatılmadan uygulandığını, geçmişten bugüne kadar izlenen politikanın, amaç ve biçim bakımından birbirini tamamlayan bir bütün olduğunu görürüz. Elbette toplumsal muhalefeti ezme-yi temel görev olarak ele alan faşist cuntanın, özellikle 12 Eylül'den sonra sınıflar mücadelesinde yeri ve önemi daha bir artan cezaevlerinde, genel politika-sından ayrı bir uygulamayı gündeme getirmesi bekle-nemezdi.

Cezaevlerinin sınıflar mücadelesindeki yeri ve önemi arttıkça, buna paralel olarak, cuntanın baskı ve işkence üzerine bina edilen politikasını uygulama-daki kararlılığı da arttı. Esir edilerek toplama kamp-larına doldurulan, toplumun en bilinçli ve örgütlü ke-siminin önderlerinin teslim alınması, bilinçlerinin du-mura uğratılması, bunalımlı, yoz, ülkesinin ve hal-kının sorunlarına ilgisiz birer köle haline getirilmesi, cuntanın ve faşizmin geleceği açısından vazgeçilmez bir görevdir.

Bugünlerde de demagojinin, faşist terörü, işkence ve baskıyı gölgelemek amacıyla yoğunlaştırıldığına tanık oluyoruz. Özellikle Mamak ve Diyarbakır dire-nişlerinin yarattığı kamuoyunu etkisizleştirmek, bu-nun hemen arkasından baskı ve işkenceyi yoğunlaştı-rarak nihai darbeyi vurma hesapları yapan burjuvazi, gerçeklerle ilgisi olmayan «KOMİSYON RAPORLA-RINI» büyük bir telaşla «cezaevlerindeki gerçekler» diye kamuoyuna sunmaktadır. Öncelikle Mamak ve Diyarbakır'da olup-bitenleri açıklamak, yapılan de-

magojinin deşifre edilmesi açısından kaçınılmaz bir görevdir.

MAMAK - DİYARBAKIR TOPLAMA KAMPLARI VE DEVRİMCİ MÜCADELE

Mamak, Diyarbakır ve Metris toplama kampları, cunta tarafından uygulanan teslim alma politikalarının birer laboratuvar durumundadırlar. Cunta kitlesel özellik taşıyan bu cezaevlerini pilot alanlar olarak seçip, buralardaki uygulamalardan çıkardığı dersleri, dünyadaki diğer faşist toplama kamplarından çıkarılan derslerle bütünleştirerek, genel programının anahtarlarını oluşturmayı hesapladı. Dolayısıyla bu üç toplama kampında, açılışından bugüne kadar psikolojik-fiziki işkence ve baskılar aralıksız uygulanageldi. Metris ve genel olarak İstanbul cezaevlerindeki uygulamalardan daha sonra uzunca ve somut olarak bahsedeceğimizden, bu bölümde esas olarak Mamak ve Diyarbakır üzerinde duracağız.

Devrimcilerle halk düşmanı faşistlerin aynı koğuştta kalmalarının zorlanmasıyla başlayan baskılar, faşist sembollere saygı, faşist-gerici marşların söyleturnesi, geric-i-faşist eğitime katılmaya, subay ve erlere «komutanım» çekmeye zorlanmayla tırmandırılmaya başlandı. Devrimciler, geçmişlerini inkâra, mücadelelerini karalamaya, kendi yoldaşlarının suçlanmasına yol açacak itiraflara zorlanıyordu. Saçlar sıfır numara traş ediliyor; yatma-kalkma, yemek, spor saatleri bile belli bir disiplin çerçevesinde kamp müdürlerince düzenleniyordu. Yemeklerde yapılan dualar, ahlâksızca aramalar, yalnızca geric-i ve faşist yayınların içeri alınması türünden uygulamalar, gereksiz olarak keyfi dayak atmalar aralıksız, sürüyordu.

Bu yaptırımların gelip-geçici uygulamalar olduğunu sanan çok sayıda devrimci, demokrat ve yurtsever, istenilenleri yapmakta bir sakınca görmüyordu. Bunun devrimcilerin siyasi kişiliklerini yok etmeye, apolitikleştirmeye, sonuçta da teslim alınarak düzenin köleleri haline getirilmeye hizmet ettiğini kavrayanlar, daha başından söz konusu yaptırımlara uymayı reddettiler. Cunta buna katliam ve işkenceyle karşılık verdi. Direniş yükseldikçe, katliam ve işkenceler yoğunlaştı.

Özellikle Diyarbakır toplama kampına doldurulanların Kürt yurtsever-devrimcilerden oluşması, baskı ve işkencenin dozunun bir kat daha artmasına yol açtı. Ardarda gerçekleştirilen katliamlarla, Kürt yurtseverler ulusal onurlarından vazgeçmeye, bağımsızlık ve kurtuluş umudunu yitirmeye zorlanıyordu.

(.....)

Diyarbakır toplama kampındaki insanlık dışı uygulamalara karşı Eylül ayında başlatılan açlık grevi sonucu; baskı ve işkence yapılmayacağına, insanca yaşama olanaklarının sağlanacağına söz verdiler. Aradan çok kısa bir zaman geçtikten sonra faşizm yeniden saldırıya geçti.

(.....)

Bunun üzerine tutsaklar süresiz açlık grevine başladılar. Aynı tarihlerde, Mamak toplama kampındaki devrimciler de direniş bayrağını yükselttiler. Burjuvazinin bütün çabalarına rağmen, Mamak ve Diyarbakır toplama kamplarındaki tutsakların direnişi ülke ve dünya kamuoyuna maloldu. Özellikle Diyarbakır toplama kampındaki yurtseverlerin başlattığı **ÖLÜM ORUCU ve bunun** şehitler vermesi üzerine, dünyanın insan haklarından yana tüm kuruluşları,

«demokrasi oyununun» bir aldatmacadan ibaret olduğunu, baskı ve işkencenin devletin resmi politikası olduğunu kavrayıp, faşizmi, işkenceyi lanetleyen bir tavır sergilediler.

İnsanlık dışı uygulamaların saklanacak-savunulacak yanı kalmamış durumdaydı. Burjuvazi yükselen potansiyeli etkisizleştirmek amacıyla, söz konusu iddiaları araştırmakla görevli bir komisyonun kurulduğunu açıklamak zorunda kaldı. Komisyonun kimlerden ve nasıl oluştuğu dikkate alındığında ve amaçları kavranıldığında, sorunların çözümünden çok, faşist baskıları ve işkenceyi meşrulaştırma; kamuoyunu burjuvazi lehine etkileme çabalarına yönelik olduğu anlaşılabacaktır bu türden çabaların. Sözde, işkence ve baskı iddialarını araştırmakla görevli komisyonun hazırladığı rapora göre; ülkemizdeki cezaevleri huzur ve sükunun hüküm sürdüğü yerlerdir. Tutukluların her türlü yasal hakları korunmakta, beslenme ve barınma sorunları halledilmiş, insanlık onuruyla bağdaşmayan uygulamalar, baskı ve işkence kesinlikle söz konusu değildi.

GERÇEKTEN BÖYLE MİDİR?

— Kadm-erkek ayırımı yapılmadan, arama baha-
nesiyle tüm tutsakların çıırılçıplak soyundurularak —
hem de zorla— edep yerlerine, cinsel organlarına
bakılması, sarkıntılık yapılması, en iğrenç küfürlerin
peşpeşe sıralanması, kadın tutsakların koğuşuna iğ-
renç seks fotoğraflarının atılması, askerler ve subay-
larca kadın tutukluların namusuna yönelik saldırılar
—sözlü ve fiili— insanlık onuruyla bağdaşan uygula-
malarsa; insanlık onuruyla bağdaşmayan uygulama
nedir?

— Komisyon üyeleri, gezip gördükleri —buna biz de tanışız— Metris ve Sağmalcılar toplama kamplarında radyo ve TV olmadığını gördükleri halde —ki, bunlar kendilerine iletilmiştir—, raporlarında; her cezaevinde radyo-TV bulunduğunu belirtibilmişlerdir. Yine mahkeme kararlarıyla yasaklanmamış bulunan gazete, kitap ve dergilerin cezaevine sokulmadığı, bunun yasalara aykırı bir uygulama olduğu örnekleriyle kendilerine anlatıldığı halde, hâlâ yasaların uygulandığını söylemek demagoji değil de, nedir?

— Rapor'da, tutukluların asker karavanasından iâşe edildikleri belirtilmiştir. Özellikle tek tip elbise uygulamasının başladığı günden bu yana, tutuklulara verilen yemek çeşidi ve miktarı azaltılmıştır. Ö güne kadar öğle ve akşam yemekleri üç çeşitken, daha sonradan bu ikiye indirilmiş, yemeklerin kalitesi bozulmuş —ya çok tuzlu ya da yenmeyecek kadar acı—, miktarı ise azaltılmıştır. Yine o güne kadar yeterli miktarda olmasa da, ağır aksak yürütülen kantin hizmetleri komikleştirilmiştir. Örneğin, peynir ayda yarım kilogramla sınırlandırılmış, yumurtanın satışı yasaklanmıştır. Kantinin gelip gelmemesi yöneticilerin keyfine kalmıştır. Satılan şeylerin kalitesi düşük, fiyatı ise alabildiğine yüksektir. İşte komisyon üyelerinin yeterli gördükleri beslenme koşulları!

— Bildiğimiz yasaların hiç biri kağıt-kalem, eşofman, gömlek, ayakkabı türünden zorunlu ihtiyaç maddelerinin cezaevlerinde bulundurulmasını yasaklamıyor. Çeşitli bahanelerle başlatılan kalem buldurma yasağına, tek tip elbise uygulamasıyla birlikte, gömlek, eşofman, ayakkabı yasakları da eklenmiş bulunuyor.

Bunlarla birlikte avukat ve aile ziyaretleri, hava-

landırma yasağı da cezaevi yöneticilerince keyfi olarak uygulanmaktadır. Komisyon raporlarında, cezaların adli organlarca verildiği belirtilmekte, ama saydığımız yasaklar konusunda —bunlar, hâlâ sürmektedir— hangi adli organın karar aldığını kimse bilmemektedir. Yoksa, cezaevi idaresi ve sıkıyönetim komutanlığı adli organlar mı?

— Söz konusu raporda; tutukluların yaşamının yargı güvencesinde olduğu vurgulanıyor. Bugüne kadar sayısını unuttuğumuz kereler, duruşmalarda işkence ve baskılardan söz ederek, hayatımızın yargı güvencesinde olduğunu, mahkemenin yaşamımızı tehdit eden uygulamalara son verilmesi için karar almasını istediğimizde, duruşma yargıçları, «Bunlar idarenin tasarrufudur, mahkemeyi ilgilendirmez.» diyerek talebimizi reddetmişlerdir. Komisyon raporu hangi yargının teminatından bahsediyor?

— Sağmalcılar ve Metris Askeri Cezaevi'ndeki uygulamaları somut olarak anlattığımızda da görüleceği gibi; komisyon raporunun «cezaevlerinde işkence yapılmadığı...» şeklindeki tesbiti de gerçeklerden uzaktır. Ya da, komisyon üyeleri işkence olayını ancak ölümle sonuçlanan uygulamalardan ibaret görmektedir. Kimseyi öldürmüyorsa, o işkence sayılmalıdır mantığından hareket edilmektedir. Komisyon raporunda açıklanan ölü sayısı, gerçekleri yansıtmaktan uzak olmakla birlikte, işkence sonucu bunlara düşmüş, yaşamından bıkmış insanların, intihar ederek kendi hayatına son vermelerini de normal olaylar gibi göstermektedir.

Kaldı ki bizzat şahit olduğumuz, yaşadığımız olaylarda can veren insanların sayısı da komisyon raporunda işkence sonucu öldükleri doğrulananların

kat kat üstündedir. Bu konuda yaptığımız suç duyurularının adli makamlarca dikkate alınmadığı, tek başına işkenceci yöneticilerin beyan ve raporlarıyla yetinildiği, tarafımızdan bilinmektedir. Yeri geldikçe bunlardan bir kaçını anlatacağız.

Bu arada, oldukça yüksek sayıda gerçekleşen, bakımsızlık sonucu ölenlerin de, komisyon raporunca «normal» olaylardan gösterilmeye çalışıldığını görüyoruz. Söylenildiği kadarıyla bu ölümler «gerekli tedavinin yapılmasına rağmen...» meydana gelmiştir. Eğer kastedilen; tedavisizlik ve bakımsızlık sonucu ölüm sınırına gelmiş insanların hastaneye yatırılması ve orada ölmelerinin sağlanmasıysa, bu doğrudur. Ancak, hastalık dönemi süresince gerek beslenme ve gerekse de diğer tedavi imkânlarının sağlanması söz konusu olunca, cezaevi yöneticilerinin, bu olanakların sağlanması için hastaların nedamet getirmelerini, faşist disipline uymalarını şart koştuklarını bilmeyen tutsak yoktur. Bu konudaki örnekleri de Metris ve Sağmalcılar'daki uygulamaları anlatırken belirteceğiz.

Kısaca anlatmaya çalıştığımız gibi, devletin en yetkili kişi ve kurumları bile, cezaevlerinde insanlık onuruyla bağdaşmayan baskıları, işkence uygulamalarını, katliamları, çok iyi bildikleri somut gerçeklere rağmen yok saymaktadırlar. İnkâr edilemeyecek durumda olanları ise, cezaevi yöneticilerinin kişisel uygulamaları olarak göstermeye çalışmaktadırlar. Gerçekte ise, şu anda cezaevleri, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı kanalıyla, sıkıyönetim ve Genel Kurmay Başkanlığınca tek merkezden yönetilmektedir. Bizce bu durum yadırganmamalıdır. Çünkü; işkence, baskı, insanlık onuruyla bağdaşmayan uygulamala-

rın hepsi, devletin en üst organlarınca hazırlanıp uygulanmaya konan programın gereği olarak sürdürülüyor.

Anlattıklarımızı Metris ve Sağmalcılar askeri cezaevlerindeki uygulamalarla somutlamak istiyoruz.

İSTANBUL CEZAEVLERİNDEKİ BASKI VE İŞKENCE UYGULAMALARI

(.....)

Şimdi de bu amaçla yapılanları somut olarak anlatacağız. 12 Eylül faşist cuntası, yönetime el koyduktan hemen sonra, kısa vadeli programını yürürlüğe koymuş, uzun vadeli programı için gerekli özel toplama kamplarını oluşturmaya başlamıştır. Uzun vadeli programın gereği olarak inşa edilen cezaevleri ardı ardına açıldıkça, cuntanın bu. programı pratiğe geçirilmeye başlanmıştır. Hücre tipi olarak hazırlanan yeni cezaevleri, insanları birbirinden tecrit etme, yalnız bırakma, insanlarla ve dünya ile ilişkisini kesme, bu haliyle «bireysel uslandırma» laboratuvarları olarak tanımlanabilir. Sağmalcılar II Özel Askeri Cezaevi bu amaca uygun olarak yapılmış, daha inşaatı tamamlanmadan toplama kamplarının yöneticilerince «sakıncalı ve uslanmaz» kabul edilen tutsaklar bölüm bölüm buraya yerleştirilmişlerdir.

Bugün her iki cezaevinde de aynı programın uygulandığı söylenebilirse de, bütünüyle hücrelerden oluşmuş Sağmalcılar II. Özel Askeri Cezaevi'ndeki uygulamaların, uzun vadeli programın parça parça hayata geçirilişi olarak ele alınması daha doğru olacaktır.

A — ARAMALAR

— Tutuklu mahkemeye götürülürken, kapıaltı tabir edilen bölümde, özel olarak eğitilmiş askerler tarafından dövülmekte, kadın-erkek ayırımı yapılmadan zorla çıırılçıplak soyulmakta, kadınların cinsel organlarının içine bakılmakta, erkeklerin makatına cop ve kalem sokulmakta, onur kırıcı küfürler sıralanmakta, yine kadın-erkek ayırımı yapılmadan sarkın tılık edilmekte, erkeklerin saçları zorla kesilirken, kadınlar saçlarından tutularak yerlerde sürüklenmektedirler.

— Avukat ve ziyaretlerde de aynı şeyler tekrarlanmaktadır. Ahlak dışı aramayı kabul etmeyen tutuklular aile ve avukat ziyaretine çıkarılmamaktadır.

— Koğuş ve hücre aramalarında da, elleri coplusopalı askerler adeta yabancı bir ülke toprağını işgalle başlarmışcasına tutuklulara saldırmakta, çıplak soyunmayı reddeden tutukluları döverek zorla soymakta, elbiselerini yırtmakta, temiz çamaşırları yerlere dökerek çiğnemekte, yiyecekleri yerlere dökmekte, kitaplarını yırtmakta, eşyaları yağmalamaktadırlar.

B — YASAKLAR

— Mahkemelerce haklarında yasaklama kararı olmayan gazete, dergi ve kitaplar cezaevine sokulmaktadır. Metris'te MİLLİYET, CUMHURİYET gazeteleri, bütün sanat, edebiyat, mizah, bilimsel araştırma dergileri; Sağmalcılar'da **CUMHURİYET, NOKTA, GIRGIR** ve diğer dergilerin tümü; her iki cezaevinde de gerici-faşist kitapların dışındaki her türlü kitabın bulundurulması yasaktır.

— Daha önce içinde bulunan kitaplar operasyonla toplanarak yırtılmıştır (Metris'te). Sağmalcılar'da ise, adam başına kitap bulundurma sayısı iki ile sınırlandırıldığından buna gerek görülmemiştir.

— Sağmalcılar Cezaevi'nde NAYLON TERLİK dışındaki ayakkabı ve terlikler operasyonla toplanmıştır. Tutuklular mahkemeye bile NAYLON TERLİKLE GİTMEK ZORUNDADIR.

— Sağmalcılar ve Metris cezaevlerinde, tutukluların bulundurdıkları EŞOFMANLAR toplanmıştır. Mahkemeye giderken, tutukluların üzerinde ATLET VE ŞORT'tan başka bir şey bırakılmamaktadır. Bu uygulama bütün kış boyunca sürdürülmüştür. Bu uygulamaya MAHKEMELER de tanıktır.

— Sağmalcılar ve Metris askeri cezaevlerinde; gömlek, T-shirt, boğazlı-fermuarlı-düğmeli-cepli kazak bulundurmak ve giymek yasaktır.

— Tek tip elbise giymedikleri gerekçesiyle tutukluların, aileleri ve avukatları ile görüşmesi yasaklanmıştır. Aynı gerekçeyle NOTER KANALIYLA AVUKAT VEKALETNAMESİ hazırlamak da yasaktır.

— Metris Askeri Cezaevi'nde mürekkepli kalem ve beyaz kâğıt bulundurmak yasaktır.

— Zaten sınırlı olan havalandırma süreleri (Metris'te haftada YÜZ DAKİKA, Sağmalcılar'da HAFTA DA ÜÇ SAAT KIRKBEŞ DAKİKA), tek tip elbise bahanesiyle kullandırılmamaktadır.

— Sağmalcılar'da, yıkanmış çamaşırların asılabacağı ipler toplanmıştır. (Her iki cezaevinde de tutuklular kirli çamaşırlarının tümünü kendileri ve soğuk suyla yıkamak zorundadırlar.)

— Yemek pişirmek —DİYETLİLER de dahil— yasaktır.

— Kantinde YUMURTA, ET MAMÜLLERİ, KO LONYA, KONSERVE VE ÇAMAŞIR SUYUNUN satıl ması, Metris'te bunlara ilaveten ŞEKER, REÇEL ve BAL satılması yasaktır. Yoğurt, süt, peynir türünden yiyecekler ise sınırlı ve fahiş fiyatla satılmaktadır. Son dönemde Metris'te kantin tümünden yasaklandı.

— Metris'te tutukluların yakınlarına kurşun ka lemle yazdıkları mektuplar adreslerine gönderilmedi ği gibi, dışardan yazılan mektuplar da tutuklulara verilmemektedir.

— Her iki cezaevinde de, yasal olarak bulundu rulan masa, sandalye ve dolaplar toplanmış, tahta ve plastik olmayan tabak, kaşık vs. türünden ihtiyaç maddelerinin bulundurulması yasaklanmıştır.

— Sağmalcılar'da 15 günde veya ayda bir banyo ya çıkarılan tutukluların, ON DAKİKA'dan fazla ban yoda beklemeleri, çamaşır ve bulaşık için su almaları yasaktır.

— Cam eşya —bardak, sürahi— bulundurulamaz.

— İlaçların ambalajlarıyla tutuklulara verilmesi yasaklandığından, içerde ilâç bulundurulamamakta- dır.

— Metris'te tek tip elbise giymeyen tutukluların viziteye çıkması, hastaneye şevki yasaktır.

C — PSİKOLOJİK YIPRATMA

— Aramalar sırasında edep yerlerine bakmak, zorla çırılçıplak soymak, sarkıntılık ve küfür etmek.

— Kadın tutukluların askerlerce aranması.

— Kadın tutukluların soyularak havalandırmada bekletilmesi, askerlere seyrettirilmesi, askerlerin kar dm tutukluların bulunduğu koğuşlara girip çıkarak ahlâksızca davranışlarda bulunması.

— Gece, gündüz her saatte, hoparlörle ve yüksek sesle gerici-faşist marşların yayınlanması.

— Kadın tutukluların koğuşlarına iğrenç seks fotoğraflarının atılması; subayların yüksek dozda uyuşturucu ve alkol alarak kadınların koğuşlarına girme leri, iğrenç küfürlerde bulunmaları.

— Kişilere yönelik anti-propaganda faaliyetleri. Belli kişilerin hedef seçilerek, onlar aleyhine düşüncelerini, kişiliklerini, yakınlarını aşağılayıcı, onur kırıcı, sözlü, yazılı ve hoparlörlerle yayın yoluyla propaganda yapmak. Bazen bu türden faaliyetler, teksir edilmiş bildirilerin, adeta «GİZLİ ÖRGÜT» çalışması yaparcasına, koğuşlara dağıtılması şeklinde de oluyor.

— Hiçbir gerekçe yokken, gece koğuşların basılması.

— Günün her saatinde, askerlerin, toplu halde gerici-faşist marşlar söylemesi.

— Askerlerin mehter marşı eşliğinde «Allah, Allah!» nidalarıyla, ellerinde cop ve sopa olduğu halde koğuşlara saldırması, sonra da birşey olmamış gibi sessizce geri dönmeleri.

— Yemeklerin içine —tutukluların gözü önünde— tükürülmesi, karavanalardan İNSAN PİSLİĞİNİN çıkması, böcek, fare gibi hayvan ölülerinin yemeklerin içine atılması; yemeklerin içine aşırı miktarda tuz ve baharat atılması, askerlerin karavanalara İŞEMESİ...

— Sık sık koğuşların değiştirilmesi, tutukluların tehdit edilmesi.

Mahkeme kararı olmaksızın, tutukluların tek kişilik hücrelere* konması. Bugün Sağmalcılar'da YÜZ'ü aşkın tutuklu tek kişilik hücrelerdedir. Metris'te ise değişik aralıklarla çok sayıda insan hücrelere alınmakta, tuvalet ihtiyaçlarını gidermeleri bile en-

gellenmektedir. Bu uygulama kadın tutuklular için de geçerlidir.

— Eski gazete verilmeden gazete vermeme, kullanılmış jiletleri idareye teslim etme mecburiyeti.

— Sık sık elektrik ve suların kesilmesi.

— Saçları sıfır numara keserek, terlik ve don-atletle mahkemeye, hastaneye götürerek, topluma ve çevreye karşı küçük düşürme.

— İşkence, soğukta bekletme gibi uygulamalar dan sonra, hoparlörlerle «doktor raporları» yayınlarak, soğuğun ve işkencenin insan sağlığına zararlarının anlatılması.

— Hoparlörlerle anti-komünist, gerici ve faşist propaganda yayınlarının; faşist disipline uymayanların tahliye edilmeyecekleri, aften yararlanamayacakları, infazlarının yakılacağının sürekli tekrarlanması.

— Tedirgin edici söylentilerin yayılması.

— Günün 24 saati yoz ve bunaltıcı müzik yayını (O. Gencebay, Müşerref Tezcan, F. Tayfur, I. Tatlıses vs.)

D — İŞKENCE METOTLARI

— Daha önce aramalar sırasında yapılanları anlattığımızdan, buna yeniden değinmeyeceğiz.

— Kaba dayak : Elllerinde cop veya sopalar bulunan askerler, koğuşlara ve hücrelere girip tutuklulara saldırmakta, rastgele vurmaktadırlar. Bütün tutuklular hareketsiz kalıncaya kadar dayak faslı sürmekte, askerler tutukluların kafalarına, bacaklarına basarak kakhaha atmaktadırlar.

— Falaka: Ayaklara ve kalçalara cop ve sopalarla vurmak şeklinde gerçekleştirilir. Tutuklu çok sayı-

da asker tarafından yere yatırılarak veya yukarı kaldırılarak, kalçalarına ve bacaklarına vurulur. Yine aynı şekilde, askerler tarafından sırtüstü yere yatırılan tutuklunun ayakları sopaya bağlanarak ya da askerler tarafından yukarı kaldırılarak ayak tabanlarına cop ve sopayla vurulur. Falaka ve kaba dayak sonucu, **3 Mart 1983'te Elazığ Sıkıyönetim 3 No'lu Tutukevi'nde arkadaşımız MAZLUM GÜDER katledildi. Bu sadece bir örnek.**

— **Koridor sopası:** Çok sayıda asker karşılıklı dizilerek, tutuklunun aralarından zorla geçirilmesi sırasında, ellerindeki cop ve sopalarla, yumruk ve tekmelerle rastgele vurarak gerçekleştirilir.

— Bombalama, kurşunlama, yakma: Tutuklunun bulunduğu koğuşlara gaz bombası atılmakta, zaman zaman hedef gözetilmeden koğuşlar kurşunlanmak tadır. Şu anda kapatılmış bulunan ALEMDAG Askeri **Cezaevi'nde, 11 Aralık 1981** tarihinde, arkadaşlarının işkenceye alınmasını protesto eden tutukluların üzerine çok sayıda gaz bombası atılmış, sonuçta HAKAN MERMEROLUK ve ŞERİF YAZAR adlı-iki yurtsever zehirlenme sonucu ölmüş, 30'u aşkın tutuklu ise uzun süre tedavi görmek zorunda kalmıştır.

Yine **1982** Mart ayında, Kürtlerin ulusal bayramı olan NEVRUZ'u kutlayan Diyarbakır Askeri Cezaevi'ndeki tutuklulara bombalarla saldırılmış, kurşun yağdırılmış, MAZLUM DOĞAN ve isimlerini bilmediğimiz çok sayıda yurtsever katledilmiştir.

Bunlar can kayıplarıyla sonuçlanan saldırılardan sadece bir kaç. Can kaybıyla sonuçlanmayan bu türden saldırıların sayısını hatırlamak olanaksızdır. Ayrıca belirtmeye gerek görmüyoruz.

— **Soğukta bekletme** : Özellikle tek tip elbise uygulamasının başlamasıyla yoğunlaşan bu yöntem, bütün kış boyunca sürdürüldü. Genellikle mahkeme dönüşünde, elbise giymeyen tutuklular, atlet-şortla, yağmur ve kar yağışı dikkate alınmadan, gece geç saatlere kadar havalandırmada bekletilmektedir. Aynı şey aramalar sırasında da tekrarlanmaktadır. Koğuşlarından zorla ve çıplak olarak çıkarılan tutuklular, yoğun bir dayaktan geçirildikten sonra, bazen 10-12 saat süreyle havalandırmada bekletilmektedirler.

Saydığımız tüm işkence yöntemlerinin **DOKTOR NEZARETİNDE** gerçekleştirildiğini ve 12 Eylül 1980'den bu yana uygulanageldiğini belirtelim. Dönem dönem ara verilse de, vazgeçilmeyen bu uygulamalara karşı, tüm yasal yollar kullanılarak gerçekleştirilen başvurular, sürekli cevapsız bırakılmıştır. Saldırıların, baskıların, işkencenin durdurulması amacıyla tutuklular tarafından gerçekleştirilen açlık grevi sayısı beştir.

İŞKENCEYE VE BASKIYA; KARŞI AÇLIK GREVLERİ

I. Kitlese açlık grevi: İstanbul cezaevlerinde 12 Eylül 1980'den sonra gerçekleştirilen ilk açlık grevi, Nisan-Mayıs 1981 Metris Askeri Cezaevi'nde başladı. Başka cezaevlerinden Metris'e sevk edilen tutuklular, sürekli baskı ve işkence uygulamasına son verilmesi talebiyle, kitlese süresiz açlık grevine başladılar. Açlık grevi 19. gününde, baskı ve işkence yapılmayacağına dair Synt. Komutanlığı'nın söz vermesi üzerine sona erdi. Varılan anlaşmaya göre; tutuklulara er muamelesi yapılmayacak, işkence uygulanmayacaktı.

II. Kitlesele açlık grevi: (Eylül-Ekim 1981) Verilen sözlere rağmen, kısa süre sonra, ahlâk dışı arama, ya saklar yeniden gündeme geldi. Tutukluların savunma hakları tümünden yok edildi. Bunun üzerine tutuklular yeniden açlık grevine başladılar. Başta Synt. Komutanı HAYDAR SALTİK olmak üzere, Adli Müşavirlik görevlileri; yaptırımlara, baskılara, yasaklara, işken ceye, ahlâk dışı aramaya son verileceğine dair söz verdikten sonra, açlık grevinin onyedinci gününde direnişe son verildi. Bizzat Synt. Komutanı HAYDAR SALTİK'ın; «İŞKENCEYE SON VERİLECEKTİR» deyişi, işkence yapıldığının en somut kanıtı değil mi?

III. Kitlesele açlık grevi : (Mayıs-Haziran 1982) 1982 başlarında yeniden uygulanmaya konan ahlâk dışı arama, işkence, yasaklar ve savunma hakkının ortadan kaldırılması üzerine, İstanbul cezaevlerindeki tutukluların tümü açlık grevine başladılar. Özellikle 15 Mart'ta başlayan DEVRİMCİ SOL davasıyla birlikte saldırılar yoğunlaşmış, DEVRİMCİ SOL davasında yargılananlar 15 duruşma, cop ve sopalarla dövülerek mahkemeye götürülmüştü. Ahlâk dışı aramaya son verileceği, işkence yapılmayacağı, avukat ve aile ziyareti, havalandırma yasaklarının kaldırılacağı, saç traşının normalleştirileceği konusunda verilen sözler üzerine, 28 GÜN büyük fedakârlıklarla sürdürülen direniş sona erdi.

Ancak bu, faşizmin devrimcileri teslim alma amacından vazgeçtiği anlamına gelmiyordu. Direnişin bitiminden sonra, daha sinsice ve uzun vadeli saldırılar gündeme getirildi. Masum gerekçelere dayandırılan yeni saldırılar, yaptırımlar ve yasakların gerçek amacı ise kısa bir süre sonra açığa çıktı.

IV. Kitlesele açlık grevi : (Temmuz-Ağustos 1983).

1983 yılı başlarından itibaren tırmandırılan baskı politikasının amacı, devrimci tutsakları bunaltarak-yıpratılarak teslim almaktır. Önce, tutsakların yazacağı mektup sayısı haftada iki taneyle sınırlandı. Sonra, mektup yazacak kalem ve kâğıdın bulundurulması yasaklandı. Böylelikle, hem tutsakların savunma olanakları ellerinden alınırken, hem de yakınlarıyla haberleşmeleri engellenmiş oluyordu. Kısa bir süre sonra traş olunacak jilet bile bulunmaz oldu. Kitaplar toplanıyor, havalandırmaya çıkma yasaklanıyordu. Böylelikle tutsakların bunalması, yıpratılması sağlanıyordu.

Günden güne tırmandırılan baskı ve yasakların amacı, Sağmalcılar Özel Askeri Cezaevi'nin açılmasıyla açığa çıktı. İstanbul'da tek tip elbise uygulamasının hazırlıkları yapılmıştı. Psikolojik yıpratma yöntemleriyle aylardır bunaltılmaya çalışılan tutuklular; yöneticilerce «önder, elebaşı» olarak görülen insanların hücrelerden oluşmuş yeni cezaevine götürülmesiyle öndersiz bırakılacak, yoğun bir baskı ve işkence kampanyasıyla teslim alınacaktı. Artık baskı ve işkencenin, saldırıların gerekçesi de hazırlanmıştı: Tek tip elbiseyi giymemek.

Dünyada eşine az rastlanan, Türkiye'de ise ilk defa olmak üzere 2000 (iki bin) tutuklu, teslim alma programını bozmak amacıyla, birlikte açlık grevine başladı. Bunun üzerine tutuklulara eşofmanları verilerek; tek tip elbisenin giyilmesi için kimsenin zorlanmayacağı, diğer taleplerin de zamanla yerine getirileceği sözü verilince, 28 GÜN süren açlık grevi sona erdi.

Gerçekten verilen sözler yerine getirilmiş midir?

Sağmalcılar ve Metris'teki mevcut durumu daha önce anlatmıştık.

(.....)

NEDEN AÇLIK GREVİNE BAŞLADIK?

Kısaca anlatmaya çalıştığımız baskı ve işkence uygulamalarının, her geçen gün tırmandırılarak devam ettirilmesi, kamuoyunun demagoji temelindeki propagandalarla, yeni katliamlara hazır hale getirilmeye çalışılması, devletin en yetkili kurum ve kişilerin; insanlık onuruyla bağdaşmayan uygulamaların, işkencenin, baskıların, faşist yaptırımların devam ettirileceğinin belirtilmesi karşısında, öncelikle İstanbul'daki 400 (dört yüz) 'ü aşkın tutsak olmak üzere, ülkemizin diğer cezaevlerindeki tutsaklar **AÇLIK GREVİNİ BAŞLATMIŞ BULUNUYOR.**

TALEPLERİMİZ ŞUNLARDIR:

1 — HER TÜRLÜ BASKI, İŞKENCE, YASAKLAR, İNSANLIK ONURUYLA BAĞDAŞMAYAN UYGULAMALARA SON VERİLMELİDİR. Daha önce yasakları, baskı türlerini, işkence yöntemlerini somut olarak açıkladık.

2 — TUTUKLULARA İNSANCA YAŞAM KOŞULLARI SAĞLANMALIDIR, Beslenme, sanat ve kültür faaliyetlerini yürütme, sanatsal ve kültürel etkinlikleri izleme olanakları sağlanmalıdır,

3 — FAŞİST DİSİPLİNİN BİR PARÇASI, İNSANLIK ONURUNA BİR SALDIRI OLAN TEK TİP ELBİSE UYGULAMASINA SON VERİLMELİDİR. Tek tip elbise giymediğimiz için gaspedilen YASAL SAVUNMA HAKLARIMIZI kullanma olanakları yaratılmalıdır.

4 — BAĞIMSIZLIK VE KURTULUŞ MÜCADELE SİNİ YÜRÜTÜRKEN ESİR DÜŞMÜŞ KURTULUŞ SA VAŞÇILARINA; SİYASİ TUTUKLU STATÜSÜ TANIN MALIDIR. ASKER DEĞİL, SİYASİ TUTUKLUYUZ, DÜ ŞÜNCELERİMİZDEN VAZGEÇMEMİZ İÇİN İŞKENCE YAPILAMAZ.

5 — TAM ANLAMIYLA NAZİ MANTIĞIYLA HA ZIRLANMIŞ BULUNAN İNFAZ YASASI TUTUKLU LAR LEHİNE DEĞİŞTİRİLMELİDİR. SİYASİ TUTUK LULARIN, FAŞİST DİSİPLİNE UYMADIKLARI VE GERİCİ-FAŞİST EĞİTİME KATILMADIKLARI İÇİN İNFAZLARI YARILAMAZ. ISLAH . DEVRİMCİLERE UYGULANAMAZ.

Direnişimizin başlamasından hemen sonra, burjuvazi direnişimizin talepleri konusunda demagojiye başvurarak, cezaevlerindeki baskı ve işkenceyi gizleme çabasına girişti. İşkence ve insanlık onuruyla bağdaşmayan yaptırımlara son verilmesi talebimizi gözardı ederek, «genel af çıkarılması amacıyla yetkililere baskı yapmak» ve «Avrupa Konseyi'nin Türkiye üzerinde baskı yapmasını sağlamak istediğimiz» öne sürüldü. Direnişe katılanların sayısı oranlarla belirtilerek direnişin kitlesel niteliği gizlenmek istendi.

DEVİRCİLER FAŞİZMDEN AF DİLEMİYOR!

Yapılan açıklamayla, devrimcilerin burjuvaziden affedilmelerini istediği gibi bir hava yaratılmak istendi. Ne için ve kimlere karşı savaştığının bilincinde olan bizler; ülkemizi emperyalizme pazarlayan, ekonomisinden kültürüne kadar, yönetimi emperyalist finans kuruluşlarına bırakan, halkımızı açlığa ve sefaletle mahkum eden vatan haini ve halk düşmanla-

rından, bağımsızlık ve kurtuluş için savaştığımızdan bizleri affetmesini mi isteyeceğiz?

Af ancak suçlular için gerçekleştirilir. Bizler ülkemize ve halkımıza karşı görevlerimizi yerine getirdiğimize inanıyoruz. Bugün de aynı inancımızı koruyoruz, yarın da koruyacağız. Görevlerini yerine getirenlerin affedilmesi mümkün müdür? Affedilecek olanlar varsa, eğer birilerinin affedilmesi gerekiyorsa-, bunlar, dünya insanlığına, halkımıza ve ülkemize karşı işledikleri suçların cezasını ergeç çekecek olan vatan hainleri, işkenceciler ve faşistlerdir.

Dünya tarihi bağımsızlık ve kurtuluş için savaşanların, düşmanlarından sadece hesap sorduklarına, mücadelelerinin bedelini ödemekten korkmadıklarına; yaptıklarından dolayı sadece halklarına karşı sorumlu olduklarına tanıktır. Türkiye'nin bağımsızlığı ve kurtuluşu için mücadele edip esir düşenler de, düşmanlarından kendilerini affetmelerini istemediler, istemeyeceklerdir. Gerçekten o kadar alçalmış olsaydık, bizi yaptıklarımıza pişman edip af dileyen zavallılar durumuna düşürmek için yıllardır uygulanan baskı ve işkencelere direnmenin bir anlamı olur muydu? Dahası bugün de burjuvazi, bizleri af dilenen, faşizme köleliği kabul eden insanlar haline getirmeye çalışmıyor mu?

Bizler yaptıklarımızın ve yapamadıklarımızın hesabını Türkiye halklarına veririz, veriyoruz. Yalnızca halkımızın ve tarihin hakkımızda vereceği karara saygı duyarız. Geçmişte halka ve ülkemize karşı suç işleyenleri cezalandırdık. Bugünün suçluları da halka ve tarihe karşı yaptıklarının hesabını verecektir. Tarih bizi aklayacak, Türkiye halkları ne amaçla ve kimlere karşı savaştığımızı anlayacak; bizleri insan-

lık onurunu koruyan, yurdunu seven, halkına karşı duyduğu sorumluluğun bedelini ödemekten korkmayan KURTULUŞ SAVAŞÇILARI olarak değerlendirecektir. Buna inanıyoruz ve güveniyoruz,

DEVRİMCİLER TÜRKİYE'NİN BAĞIMSIZLIĞI İÇİN SAVAŞIYOR!

Burjuvazi göbeğinden bağımlı olduğu emperyalizme hesap vermek zorunda kaldıkça; halkımıza bunun sorumlusunun devrimciler olduğunu gösterme telaşına kapılıyor. Bugün de devrimcilerin başlattığı direnişin, emperyalizmin ülkemiz üzerindeki baskılarını yoğunlaştırmayı amaçladığı demagojisi yapıyor.

Bizler ekonomik-siyasi-askeri bağımlılığın göstergesi olan bütün emperyalist kuruluşlarca yapılan anlaşmaların iptal edilmesini, NATO, AET, OECD, AV-RUPA KONSEYİ gibi bütün emperyalist kuruluşlarla bağlarını koparmış, her alanda tam bağımsız Türkiye'den yanayız. Yıllardır bu amaçla savaşmaktayız. Burjuvazi ise emperyalizme dayanmadan, onun taleplerini eksiksiz karşılayamadan ayakta kalamayacağını, yaşayamayacağını bildiğinden, emperyalist kuruluşlarda yer almak, için can atıyor. Avrupa Konseyi de bunlardan biridir. Dört yıldır süren onur kırıcı, aşağılayıcı uygulamalara karşı, hâlâ konseyde kalmak için çırpınıyor.

Avrupa Konseyi; uluslararası tekellerin arasındaki çelişkilerin sonucu olarak oluşmuş; kendi bünyesinde yer alan ülkelerin insan haklarına, burjuva demokrasisine uymasını şart koşmuştur. İMF ve NATO da amaçlarına uygun ilkeler koymuş, bunların uygulanmasını istemektedirler. Bu kuruluşlarda yer almanın, onların artıklarından beslenme isteğinin bedeli-

ni ödemek; ülkemizin bağımsızlığını kendi çıkarlarına feda eden işbirlikçi tekelci burjuvazinin görevidir. Bugün Avrupa Konseyi, cuntayı tavizler vermeye zorluyorsa, zorlayabiliyorsa; kendi çıkarını korumak istediğinden, burjuvazinin istediklerini yerine getirmek zorunda olduğunu bildiğindendir.

Burjuvazi, İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYAN-NAME'Sİ'ni imzalarken, bunun gereklerini yerine getirmek zorunda olduğunu bilmiyor muydu? Avrupa Konseyi'ne girerken, anlaşmanın koşullarını kabul etmiyor muydu? Avrupa Konseyi'nin isteklerini kabul etmek, ondan kaynaklanan baskılara göğüs germek, bizim değil burjuvazinin sorunudur. İnsanlık onuruyla bağdaşmayan uygulamalar, insan haklarının ihla-li, işkence kimler tarafından gerçekleştiriliyorsa, hesap vermesi gerekenler onlardır. Burjuvazi, varlığının vazgeçilmez şartı olarak gördüğü emperyalizme bağımlılığın sorumlusu olarak bizleri gösteremez.

Kısaca; AET ve Avrupa Konseyi ile burjuvazi arasındaki sorunların kaynağı ve sorumlusu bizler değiliz. Aralarındaki sorunları şu ya da bu yolla çözmeleri kendilerinin bileceği bir iştir. Bizim Avrupa Konseyi'ne de, sivil cuntaya da verilecek hesabımız yoktur. Sivil cuntanın insan haklarına saygılı olmasını, insan onuruyla bağdaşmayan uygulamalara, işkence ve baskıya son vermesini istiyoruz.

ASKER DEĞİL, SİYASİ TUTUKLUYUZ!

Burjuvazinin diğer bir demagojisi de, «Türkiye'de siyasi tutuklu bulunmadığı»dır. Toplama kamplarındaki onbinlerce tutuklu ise «anarşist», «terörist» olarak gösterilmek isteniyor. Öncelikle şunu belirtmeliyiz : Burjuvazi yargıladığı, idam cezaları verdiği in-

sanların siyasi tutuklu olduklarını gizleyerek, işkence ve baskıyı meşrulaştırmak istiyor. Bizlerin; başı boş, maceracı, yakıp yıkmaktan hoşlanan insanlar olduğumuz, dolayısıyla da topluma ve yaşama kazandırılmamız gerektiğini ifade ediyor...

Hazırlanan iddianameler; mahkemelerce verilen idam cezalarının, mahkumiyet kararlarının gerekçesi incelendiğinde, burjuvazinin bizleri hiç de başıboş, amaçsız, «terörist» insanlar olarak görmediği anlaşılabacaktır. İdamla cezalandırılması istenen binlerce insanın, idam cezası almış yüzlerce kişinin suçu; «...devletini yıkıp, MARKSİST-LENİNİST İLKELERE **DAYALI PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜNÜN KURULMASI AMACIYLA** teşekkül kurma, kurulu teşekküllere girmek, örgütün **amaçları doğrultusunda eylemlerde bulunmak...**» olarak tanımlanıyor.

Bütün dünyanın —bu arada burjuvazinin de idam cezası isterken ve verdiği zaman— kabul ettiği bu gerçek karşısında; baskı ve işkenceyi meşrulaştırma amacıyla tekrarlanan «anarşist-terörist» demagogisi bir şey ifade etmiyor. Bizler sömürü temeline dayanan bu devleti yıkıp, yerine sömürünün ortadan kalktığı, halkımızın özgür ve mutlu yaşayacağı halk demokrasisini, giderek de sınıfsız toplumu gerçekleştirmek amacıyla savaşıyoruz.

Şu anda tutsak olmamız ve askeri toplama kamplarında bulunmamız, bu gerçeği değiştiremez. Bu devleti yıkmaya, yerine proletarya diktatörlüğünü kurmaya çalışmakla suçlananlar, bu devleti ayakta tutmak ve bizlere karşı korumakla görevli kurumların disiplini ile yaşamak zorunda değillerdir. Karşılıklı savaşan iki ordunun neferleri, düşmanın değil kendi

ordusunun disiplinine ve kurallarına uymakla görevlidir.

Kaldı ki, işkence ve baskı yalnızca askeri toplama kamplarına özgü uygulamalar olarak ele alınmaz. Adalet Bakanlığı'na bağlı Buca, Çanakkale E tipi, Bartın E tipi, Malatya E tipi ve Antakya E tipi cezaevlerinde de, devrimci-demokrat tutuklulara aynı şeyler uygulanmaktadır. Yani işkence ve baskı, askeri disiplini sağlamayı değil, bizleri düşüncelerimizden vazgeçirmeyi, düzenin köleleri haline getirmeyi amaçlamaktadır.

Sokaklarda, dağlarda katledilirken; işkencelerde can verirken, darağaçlarına gönderilirken «komünist», «Marksist-Leninist» militanlar olarak gösteriliyoruz, ama. toplama kamplarında «asker» olduğumuz söyleniyor. Evet, bizler MAKSİST-LENİNİSTİZ; SAVAŞIRKEN DE, TUTSAKKEN DE BÖYLEYİZ.

İnsanların istediklerine inanmaları, yaşantılarını inançları doğrultusunda şekillendirmeleri, inançlarını korumaları en doğal haklarıdır. Marksist-Leninist'ler olarak düşüncelerimizi korumamız, yaşantımızı bu inançlar doğrultusunda sürdürmemiz bizim hakkımızdır. İnsan olmanın bize sağladığı bu hakkın YASALLAŞMASINI İSTİYORUZ.

SİYASİ TUTUKLULUK HAKKI AYRICALIK DEĞİLDİR. Siyasi tutukluluk hakkını talep ederken; düzenin olumsuzluklarının ve çarpıklığının sonucu olarak, topluma karşı suç işlemiş bulunan toplumsal suçluların, içinde bulundukları olumsuzlukların gözardı edilmesini kastetmiyoruz. Ancak bizlerin; toplumsal amaçlar doğrultusunda mücadele eden, toplumdaki düzenden kaynaklanan sorunların kaynağını kurutmayı amaçlayanlar olarak; bilinçsizliklerin-

den dolayı toplumsal suçlar işleyenlerle aynı kefeye konmayı da kabul etmemiz beklenemez.

Kısacası; toplama kamplarında bulunmamız, siyasal düşüncelerimizden ve amaçlarımızdan vazgeçmemizi gerektirmediği gibi, yaşantımızı, inançlarımız doğrultusunda sürdürmemizi de engellemez. İnsan olarak en doğal hakkımızdır bu.

İNFAZ YASASI, ISLAH ETMEYİ DEĞİL, SİNDİRMEYİ AMAÇLIYOR

Burjuvazi, mevcut infaz yasasının suçluların topluma kazandırılmasını, yaşadıkları koşullarda topluma yabancılaşmalarının engellenmesini, hayata kazandırılmalarını amaçladığını iddia ediyor. Bu yanıyla bakıldığında, topluma yabancılaşmış unsurların ıslahını amaçladığı söylenebilir...

Eğer sorun buysa, **DEVRİMCİLERİN ISLAH EDİLMESİNE GEREK YOKTUR**. Çünkü devrimciler, toplum ve yaşamın sorunlarını bilen, bu sorunların toplum ve yaşam lehine çözülmesini sağlamak için çözümler üreten, bu çözümler doğrultusunda mücadele eden, bu uğurda en ağır bedeli ödemeye hazır olan insanlardır. **DEVRİMCİLERİN TOPLUMA KAZANDIRILMASI DİYE BİR SORUN OLAMAZ**.

Yine en zor koşullarda baskıya ve işkenceye rağmen, yaşantısını toplumsal sorunların çözümü mücadelesiyle şekillendiren, tutsaklık koşullarında bile toplumsal sorunların çözümüne yardımcı olmayı bir an bile aklından çıkarmayan, sürekli topluma yararlı çözümler üretmeye çalışanların **YAŞAMA HAZIRLANMASI GEREKMEZ**.

Toplumun bağrından çıkmış bütün çirkefliklere rağmen, topluma yabancılaşmamış, toplumsal ve insa-

ni değerlerin korunmasına çalışmış, bu şartlarda da çalışan, ülkemizin ve halkımızın sorunlarına vakıf olan insanların **YAŞAMA YABANCILAŞMASI DÜŞÜNÜLEMEZ.**

Görüldüğü gibi, devrimcilerin sorunu ıslah olmak değil, düşünceleri ve ürettikleri çözümler doğrultusunda topluma yararlı olabilecekleri koşulların yaratılmasıdır.

Ülkemizde toplumsal suçluların barındırıldığı cezaevlerine göz atıldığında, söylenenlerle uygulamalar arasında tam bir çelişkinin olduğu görülecektir. Bütün sivil cezaevleri birer uyuşturucu tüketim merkezi haline getirilmiştir. Uyuşturucu ticareti bu cezaevini yöneten asker-sivil yöneticilerce yapılmaktadır. Küçük çocuklar, tutuklu kadınlar yöneticilerce pazarlanmaktadır. Dayak ve falaka başlıca ıslah aracıdır. İşkence sonucu; yöneticilere rüşvet vermeyen, ahlâksızlığa ve kötü alışkanlıklara karşı çıkan insanların katledildiğini biliyoruz.

Askeri cezaevlerindeki uygulamaları daha önce anlattığımızdan, yeniden değinmeyeceğiz. Ahlâksızca aramayla, işkenceyle, yasaklarla, insanların tek kişilik hücrelere konup yaşamla ilişkilerinin kesilmesiyle, yurt ve dünya olaylarının izlenmesinin engellenmesiyle, savunma haklarının gaspıyla, ailesi ve yakınlarıyla görüşmesinin engellenmesiyle, ayakkabısız yaşamaya zorlanmasıyla **İNSANLARIN ISLAH EDİLMESİ MÜMKÜN MÜDÜR?**

Gerici-faşist marşların söylenmesi, din ve ahlâk derslerine katılma zorunluluğu, Türk ırkının üstünlüğünün ve bütün dünyaya nasıl diz çöktürüldüğünün anlatıldığı tarih derslerini, bilimsellikle hiçbir ilgisi olmayan, toplumların gelişmesini anlatmaktan uzak

sosyoloji derslerini izleme mecburiyeti; bizleri topluma kazandırmayı mı, yoksa egemen sınıflara kölelik yapmamızı sağlamayı mı amaçlamaktadır?

Aynı uygulamaların, Naziler tarafından işgal edilen ülkelerde oluşturulan toplama kamplarında da gerçekleştirildiğini biliyoruz. Burjuvazinin amacı; bizleri devrimci düşünceden vazgeçmiş, yoz, bunalımlı, kafası ve kişiliğiyle faşizme köleliği kabul eden hainler haline getirmektir. Sivil cuntanın başbakanı bunu şöyle izah etti: «Bu gençleri kazanmak zorundayız; bunu başaramazsak ilerde başımıza yine sorun çıkaracaklar dır.» (T. Özal, Basından)

Gerçekten, bugünün tutsakları köleleştirilemezse, gelecekte sınıf mücadelesinde yer alan, burjuvaziye karşı mücadelenin bilinçli ve kararlı önderleri olacaklardır. Burjuvazinin saldırganlığının temelinde bu korku yatar. Bunun için burjuvazi saldırıyor, işkence yapıyor, yasaklar koyuyor. Bunun için, ülkemizde siyasi tutukluların toplandığı asker-sivil tüm cezaevleri birer işkence merkezine, insanların kobay olarak kullanıldığı laboratuvarlara döndürüldü. Yasal tutukluluk süresini doldurmuş, ama baskıya ve işkenceye boyun eğmemiş insanların tahliyesi, bunun için engelleniyor. Cezaevi yöneticileri, devrimci düşüncelerini koruyan tutukluların, infaz yasasının tanıdığı erken tahliye haklarını gaspediyor. Yargı kararı gerekmesizin, tahliye olacak tutukluların yeniden cezalandırılması, gerekçe olarak da, «faşist yaptırımlara uymamanın» gösterilmesi; kendi başına infaz yasasının amacının, devrimci düşünceden vazgeçirme, sindirme ve teslim alma olduğunu göstermeye yeter.

TEK TIP ELBİSENİN AMACI, GÜVENLİĞİ SAĞLAMAK MIDIR?

Tek tip elbise uygulamasına gerekçe olarak gösterilen, «cezaevlerinde güvenliği sağlamak» da tam anlamıyla bir demagojidir. İstanbul'daki askeri cezaevlerinde 1979'dan bu yana tek tip elbise uygulamasına geçilmediği, halde, «cezaevlerinin güvenliği» pekâla sağlanabilmiştir. 1983 Temmuz'unda, Sağmalcılar Askeri Cezaevi'nde tek tip elbise uygulamasıyla başlayan açlık grevi sonucu bu uygulamadan vazgeçilmiştir. Sıkıyönetim komutanlığı; tutuklulara verilen eşofmanların geri alınmayacağı sözü verirken, «güvenlikten» vaz mı geçiyordu? Bugün duruşmaya bile atlet-şortla götürülen tutuklulara elbise giymedikleri gerekçesiyle verilen cezalar, konulan yasaklar, «güvenliğin sağlanmasına» mı hizmet ediyor?

— Tek tip elbise giymiyor diye yemeklerin azaltılmasının, havalandırma yasağı konmasının, NOKTA dergisi ile CUMHURİYET gazetesinin yasaklanması, ayakkabıların toplanmasının gerekçesini «güvenliğin sağlanması» olarak açıklamaktan daha büyük bir komedi düşünülebilir mi?

— Tek tip elbise giymiyor diye tutuklulara iş kence yapmanın, onları soğukta bekletmenin, sağlık hizmetlerini ve kantin ihtiyaçlarını, karşılamamanın, kalem-kâğıt vermemenin ilişkisi yoktur.

— Savunma hakkının gaspedilmesi, avukat ve aile görüşmesinin yasaklanması, «vekâlet vermenin» bile engellenmesi, cezaevlerinde güvenliği nasıl sağlayacaktır, merak ediyoruz.

— Bugün tek tip elbise giymiyoruz diye cezaevlerinde güvenlik, «yok mu» olmuştur?

Eğer tek tip elbise diye giydirilen paçavra, yani pantolon ve ceket giyildiğinde güvenliğin sağlanacağı düşünülüyorsa, burjuvazi devrimcileri tanımıyor demektir. Biz burjuvazinin devrimcileri çok iyi tanıdığımıza inanıyoruz. Bu uygulamayla, toplama kamplarındaki özgürlük kısıntıları da yok edilmek isteniyor. Elbiseyle birlikte tutsakların tüm özgürlükleri yok edilmiş, her an suçluluk psikolojisi içinde yaşayan, faşist disiplinin sembolü haline gelmiş, tek tip elbiseye baktıkça köleliğini hatırlayan, faşist otoritenin gücüne boyun eğen, faşizmin kabalığına inanan insanlar yaratılmak isteniyor.

Bugün faşist saldırıların odağına tek tip elbise konmuştur. İşkencenin, baskıların, insanlık onuruyla bağdaşmayan uygulamaların amacı ne idiye, tek tip elbise uygulamasının da amacı odur.

BURJUVAZİ RESMÎ OLARAK KABUL ETSE DE, ETMESE DE AMAÇ TUTSAKLARI TESLİM ALMAKTIR. TEK TİP ELBİSEYİ GİYMEYİP FAŞİST MARŞLARI SÖYLEMEYEN, GERİĞİ-FAŞİST EĞİTİME KATILMAYAN, ASKERİ DİSİPLİNE UYMAYANLAR BASKI, İŞKENGE, YAPTIRIM VE YASAKLARLA YIPRATILIP UZUN VADEDE FİZİKİ OLARAK ORTADAN KALDIRILMAK İSTENİYOR.

BÜYÜK FEDAKÂRLIKLARI GÖZE ALARAK BAŞLATTIĞIMIZ SÜRESİZ AÇLIK GREVİ ZAFERLE SONUÇLANACAKTIR. «GİZLİDEN YEMEK YEDİĞİMİZ» DEMAGOGİSİNİN İSPATLANMASINI İSTİYORUZ. BİZ AKSİNİ İSPATLAMAK İÇİN YAPILACAK ARAŞTIRMAYA YARDIMCI OLACAĞIMIZI BİLDİRİYORUZ. BURJUVAZİ KENDİNE GÜVENİYORSA AÇLIK GRE--

VİNE KATILANLARI; AİLELERİNDEN, AVUKATLARINDAN VE KAMUOYUNDAN SAKLAMAMALIDIR.

30.4.1984

20 İmzalı dilekçe

Dursun Karataş
Sinan Kukul Bedri
Yağan İbrahim
Erdoğan Abdullah
Meral Haydar
Başbağ

BAŞARAMAYACAKSINIZ BAŞARAMAYACAKSINIZ!

Bu dilekçenin verildiği tarihte, devrimci, yurtsever tutuklular hücre tipi cezaevlerinde yaşam, onur, siyasi kimlik direnişlerinin engellenemeyeceğini, bu yolun da gün gelip tıkanacağını haykırıyorlardı. Tarih oligarşinin devrimci, yurtsever tutuklulara karşı bu uygulamalarının başarısını değil, başarısızlığını gösterdi. Oligarşinin hücre tipi cezaevleri de, İstanbul cezaevlerindeki kesintisiz direniş karşısında işe yaramaz demir-beton yığınına dönüştü. Tarih bir kez daha direnenlerin, hakları için ölümü dahi göze almaktan çekinmeyenlerin yanında yer aldı. Tarih bu dilekçede çok önceden söylendiği gibi, onurlarım, siyasi kimlikle yaşama isteklerini herşeyin üstünde tutan tutsakları haklı çıkardı.

İSTANBUL SIKİYÖNETİM KOMUTANLIĞI II NO'LU ASKERİ MAHKEME BAŞKANLIĞI'NA

Baştabya/METRİS

Geçtiğimiz günlerde dünya ve Türkiye kamuoyunu ayağa kaldıran, yoğun protestolara yol açan, binlerce tutuklunun katıldığı 28-30 gün süren bir açlık direnişi yaşadık. İstanbul'da Metris, Sağmalcılar, Sulatanahmet ve Kabakoz cezaevlerinde başlayan, gide-rek Anadolu'daki cezaevlerinde yaygınlaşan bu direnişin amacı neydi? Hayatlarını ortaya koyarak direnen bu insanlar ne istiyorlardı? Talepleri yasal değil miydi?

Yıllardır baskı, pasifikasyon, tüm demokratik ve sosyal hakların gaspedilmesi, insanlık onurunun çiğnenmesine karşı çıkan, işkencenin yasal olmadığını söyleyen biz tutukluların defalarca yaptığı açlık direnişlerinden, sonra, devletin en yetkili sözcüleri tüm

haklarımızı vereceklerini söylediler. Bu sözlerin üzerinden bir kaç ay geçmeden, var olan haklarımızı da gaspederek, yeni yeni yaptırımlar getiriyorlardı.

Son olarak, Metris Cezaevi'nde biz tutukluların en doğal ihtiyacı olan kalem, kâğıt gibi araçlar da elimizden alınarak, zaten olmayan savunma haklarımız resmen ortadan kaldırıldı.

Avukat ve ziyaret mahalline telefonlar konarak... görüşmelerimiz banta alınmaya başlandı.

Dünyanın hiç bir yerinde kalem, kâğıdın, kitabın suç sayıldığı bir ülke yoktur. Hitler, Mussoloni, Franco faşizmlerinde dahi, böylesine çirkin ve zavallı yöntemlerle insanlık onuruyla oynamaya kalkılmamıştır.

Cunta, tutukluları ve cezaevlerini ne görmektedir? Cezaevlerini birer laboratuvar, tutukluları da ko-bay mı?

Üç yıldır İstanbul cezaevlerinde arzuladığı politikayı uygulayamayan, bizlerin insanlık onurunu yok edip, kendi köleleri haline getiremeyenler, hiçbir yasal dayanağı olmayan hücre sistemindeki Sağmalcılar Cezaevi'ni açtılar. Yönetenlerin tabiriyle «uslanmayanlar» bu tür cezaevlerine konacaktı. Nedir «uslanmamanın» kıstası? Eğer mahkemeler varsa ve kararlar gerçekten önceden verilmemişse ve bizler tutukluysak, hüküm verilmeden, biz tutuklular «uslanmaz» ilan edilerek hüküm veriliyor ve genel tutukluluk statümüz elimizden alınarak, tek tek hücrelere konuyoruz. Bu nasıl yargı ki, önce uygulaması yapıyor, sonra yasa çıkartılıyor! Adalet Bakanlığı'nın açıklamalarına göre 1983'de-1984'de onlarca, cezaevi yapıldı ve yapılıyor. Bunlardan en önemlileri de Bartın, Antakya, Çanakkale, Mersin, Malatya gibi E tipi denilen cezaevleri ve Sağmalcılar gibi hücre sistemin-

deki «özel» cezaevleridir. E tipi cezaevlerinde süregelen baskı, yaptırım ve işkencelerden sonra, onbinlerce tutukluyu düşüncelerinden vazgeçirip kokuşmuş bu düzeni bizlere savunduramayanlar, bu kez bizleri hücrelere atıp, kitleden soyutlayarak başarıya ulaşacaklarını sanıyorlar.

Sağmalcılar Askeri Cezaevi olarak açılan bu Ortaçağ zindanına hangi kritere göre seçildiği bilinmeyen 600 kişi doldurulacak. Şu anda 170 tutuklu var. Ve bunların adları «uslanmayan» oldu. Peki «uslanmayan»dan kasıt nedir? Gerçekten kendi düşüncelerine, düzenlerine güvenenler bunları açıklamalıdır. Açıklamalıdır ki, ak ile kara ortaya çıksın... Açıklayamazlar; çünkü sistemi ve mantığı olmayan faşizmin terör ve demagoji maskesi düşecek, gerçek suçlular, insan haklarını çiğneyenler ortaya çıkacaktır.

Sağmalcılar, sivil cezaevi olarak yapıldı... Ve uzun vadede biz devrimci ve yurtseverleri yıpratmak, çeşitli komplolarla karşı karşıya bırakıp... daha yoğun ktlesellikte olan cezaevlerini teslim almak için hücreler biçiminde bu tür cezaevlerine baş vuruldu. Cunta yöneticileri yanılıyor. Şöyle bir dünya devrim tarihine baksalardı, hiç bir faşist ve zorba düzenin zindanının; bizleri yıldaramadığını, düşüncelerimizi yok edemediğini görürlerdi.

(.....)

Tek tip elbise neden giydiriliyor? Aslında giydirilmek istenen elbise değil, bir paçavradır. Her halde cuntanın bizleri çok düşünüp bize elbise verdiğine inanacak kadar «saf» olduğumuzu sanmıyorlar.

Tutuklunun yaşamla, özgürlükle olan her türlü bağını kesmek, insanlık onuruyla bağdaşmayan kendi disipline tabi kılmak için, bizim yaşamla bağımı-

zı kuran her türlü şeyi elimizden almak istemektedir, işte, elbise politikası da bu düşüncenin ürünü olarak ortaya çıkmıştır.

Kitap yasakları, defter, kalem, kâğıt, havalandırma, ziyaret, avukat yasakları, işkence, dayak gibi uygulamaların olmadığı tek cezaevi yoktur Türkiye'de.

Cunta sözcüleri, insan haklarından yana olduğunu iddia ediyor ve kendine güveniyorsa, Türkiye cezaevlerine Af Örgütü ve Kızılhaç'tan bir heyetin gelip görmelerini sağlamalıdır. İnsani amaçlar için kurulan bu örgütlere izin vermemek suçluluğun kanıtıdır. Çünkü her cezaevinde işkence vardır, insanlık dışı uygulamalar vardır.

28 günlük açlık direnişini sürdüren ve yüzlercesi hastaneye kaldırılan, bir çoğu sakat kalan tutuklulara, açlık grevi bırakıldığında yemek dahi verilmeyecek, bir gün sonra nohut gibi yiyecekler verilerek tutuklular resmen ölüme terkedilecektir.

Bu da yetmiyormuş gibi, 14 Ağustos 1983 sabah saat 09.00'dan gece 23.00'e kadar tüm koğuşlar operasyondan geçirilip kıyasıya dövülüyorlar ve radyo, televizyon, kitap gibi günlük yaşamda kullanılan her şey ellerinden alınıyordu. Bine yakın tutuklu açlık direnişinden çıkalı ancak bir hafta olmuş ve birçoğu hâlâ hastanede, büyük bir kısmı ise hâlâ hastadır, işte, bu yönetim öylesine insan haklarına uyuyordu ki, bu halde dahi hakları gaspetmek için tüm fırsatları değerlendiriyor, tutukluları biraz daha ezmek için vakit kaybetmiyordu.

Şu anda Metris, Sağmalcılar, Bartın, Çanakkale, Malatya, Antakya, Mamak, Diyarbakır, Amasya gibi bir çok cezaevinde yoğun baskı ve işkence sürmekte,

tutuklu ve hükümlülere hiç bir sosyal hak verilmemektedir.

Açlık direnişini bırakmak zorunda kalan tutukluların bir çoğu hasta ve sakat kalmıştır.

Türkiye'deki ve dünyadaki insan haklarını savunan tüm yurtsever, demokrat ve ilericileri biz tutukluları desteklemeye çağırıyoruz!

Biz tutuklular;

— İnsanlık onurunu yok etmek isteyen askeri yaptırım ve işkenceye teslim olmayacağız!

— Özgürlüğümüzü yok etmek, yaşamla bağımızı koparmak isteyen cuntanın elbiselerini giymeyeceğiz!

— Bilim ve kültür düşmanlığı yapıp kitap yasaklayan,

— savunma hakkımızı yok edip defter, kalem, kâğıt yasaklayan,

— ve bizleri düşüncelerimizden vazgeçirmek, kendi köleleri yapmak arzusunda olacaklara diyoruz ki, BAŞARAMAYACAKSINIZ!

BAŞARAMAYACAKSINIZ, çünkü biz halkız ve milyonlarız. Yalnız Türkiye'de değil, tüm dünya halklarıyla beraberiz...

İnançlıyız ve ergeç yeneceğiz!

Bizleri yargılamaya çalışan siz mahkeme heyetine ve savcılara gelince;

işkence ve insanlık dışı uygulamalara karşı olduğunuzu söylersiniz, söylüyorsunuz. Gerçekten böyleyseniz, bu yönetimin insanlık dışı uygulamalarına karşı çıkın! Bu yönetimin suçlarına en azından ortak olmayın.

Çünkü, bugün karanlık gibi gözüken yıllar, kendi içerisinde yarının güçlü ışığını taşıyor... Ve ortalık aydınlandığında zorbalardan, halkımızı ezenlerden,

ülkeyi emperyalizme peşkeş çekenlerden hesap sorulacaktır. Ve bu hesap, bugün cuntanın yaptığı gibi, halktan gizli, kapalı kapılar ardında değil, dünya halklarına açık olarak yapılacaktır. Çünkü biz tüm yaptıklarımızın hesabını halka, veririz. Ve gizli kapaklı bir şeyimiz yoktur. Onun için de halktan korkmayız ve kendimize güvenliyiz!

Tüm yurtseverleri, cuntaya karşı olanları, insanlık onurunu savunanları zorbalığa ve zulme karşı durmaya çağırıyoruz.

Biz, tutuklu ve hükümlüler; halklarımızın cesetleri ve sefaletleri üzerinde kanlı saltanatlarını sürdürenlerin yönetimlerine son vermek için tüm devrimcileri, yurtseverleri birliğe, dayanışmaya ve mücadeleye çağırıyoruz.

Dünya demokratik örgütlerini, insan haklarını savunanları, istanbul cezaevlerindeki biz tutukluların faşizme karşı insanlık ve onur mücadelemizi desteklemeye, cuntaya baskı yapmaya çağırıyoruz.

18.8.1983

Dursun Karataş
Bedri Yağan
Alişan Yalçın
Bülent Pak

İSTANBUL'DA BİR NAZİ KAMPI.

I. ORDU KOMUTANLIĞI 2 NO'LU SIKIYÖNETİM ASKERİ MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI'NA

Baştabya

(.....,..)

Askeri cezaevlerinde insanlık dışı uygulamalara tabi tutulan insan sayısı binlerle değil, onbinlerle ifade edilmektedir. Uzun süre toplumdan saklanmaya çalışılan bu uygulamalar, artık gizlenemez hale gelmiştir. Çünkü toplumun her bireyi bu baskıyı şu veya bu şekilde yaşamış, hissetmiş veya bir yakını bu işkencelerden geçirildiğinden, en canlı tanıkları olmuşlardır.

12 Eylül'den bu yana hemen her gün, basında, askeri cezaevlerindeki işkence ve baskıya ilişkin haberler çıkmaktadır. Bu uygulamalardan baştan beri haberi olan kamuoyu, artık bilmekle, susmakla yetinmemektedir. Cezaevlerindeki uygulamaları sorgulamaya başlamıştır. Öyle ki, askeri cezaevlerinde siyasi tutuklulara yapılan insanlık dışı uygulamalar üzerine, daha şimdiden ciltlerle kitap yazılmıştır. Kuşkusuz bunun peşisıra gelecekler de vardır. Toplumun bu utanç verici tablo karşısında bu tavırla yetineceği de sanılmamalıdır...

Yaşanan işkence ve baskıların boyutlarını; askeri cezaevlerinde binlerce insanın her türlü fedakârlığı göze alarak gerçekleştirdiği, aylarca süren açlık grevleri ve de ölüm oruçlarında ölen onlarca siyasi tutuklu en açık şekliyle ortaya koymaktadır.

12 Eylül'den sonra askeri cezaevlerinde yaygın

şekilde işkencenin yapıldığı, işkence üreticisi ve ih-racatçısı ABD'nin «Dış İlişkiler İnsan Hakları Komis-yonu» raporlarına bile geçmiştir. Af Grgütü'nün as-keri cezaevlerinde işkence yapıldığına dair, yüzlerce belgesi, raporu vardır. Öyle ki, bazı cezaevi yönetici-lerinin vicdan muhasebesi yapıp günah çıkarırcasına yaptıkları işkence açıklamaları ortadadır. Nereden bakılırsa bakılsın, askeri cezaevlerinde, 12 Eylül'den sonra işkencenin kesintisiz ve sistemli olarak uygu-landığı artık kimseden gizlenmemekte, inkâr çabaları gülünç olmaktadır.

Bu dönemde askeri cezaevlerinde yapılan tüm iş-kencelerin sorumluları; askeri hiyerarşinin emir-ko-muta işleyişi içinde bizlere uzanan kesimidir. Yani cezaevlerinde görev yapan subay ve assubaylardır.

(....)

Geçenlerde «200ö'e Doğru» isimli dergide, Mamak Cezaevi'nde tutukluların uyması gereken tüzük ya-yınlanmıştı. Aslında bu tüzük, tüm askeri cezaevle-rinin tüzüğüdür. Ve bu tüzüğe baktığımızda —pek öyle dikkatli bakmaya da gerek yok—, tüzükte yer alan kurallar, maddeler bize askeri cezaevlerinin anatomisini veriyor. Bu, toplama kampından farksız bir anatomidir.

Askeri cezaevlerinde 12 Eylül'den sonra yapılan işkenceler, insanlık dışı uygulamalar, insanlık adına utanç verici, insanlık adına lanetlenecek içler açısı olaylar dizisidir.

Biz burada sadece; 12 Eylül askeri cezaevleri po-litikasının Metris'te uygulananlarından belli kesitleri kısaca aktarmakla yetineceğiz.

Metris'in açıldığı 23 Nisan 1981'den günümüze

kadar yapılan işkence ve baskılardan somut örnekleri tanıklarıyla, işkencecilerin isimleriyle vereceğiz.

Metris'te işkence, 5 yıl boyunca yaşamın «doğal» bir parçası olmuştur. Burada binlerce siyasi tutuklu işkence görmüş, sakatlanmış, yaralanmış hatta 3 tutuklu (5 Aralık 81 İsmet Taş, 82 Sonbaharı'nda Hakkı Hocaoglu, 12 Nisan 85 Adil Can) yaşamını yitirmiştir. Birçok tutuklu da şu an ömürboyu taşıyacağı hastalıklara yakalanmıştır. Bunlar, sadece en uç noktalara varmış tahribatlardır. Aslında işkencenin izlerini bilincinde ve vücudunun her parçasında taşımayan yoktur. Tahliye olanlar bu izlerle toplumumuzun içinde dolaşmaktadırlar.

Metris'te işkence, baskı, yasak tehdit ve her türlü keyfi uygulamayı örnekleyecek yüzlerce, binlerce olay tarihleriyle, kanıtlarıyla; yapan, yaptıranlarıyla tek tek gösterilebilir. Ancak burada yüzlerce sayfa tutacak olayları tek tek sıralamayı gereksiz buluyoruz. Amacımız daha genel, hemen tüm cezaevlerindeki tutukluları aynı anda ilgilendiren olayları anlatmak, işkencenin sistemliliğini ve boyutlarını bu olaylar çerçevesinde ortaya koymaktır.

(.....)

Dilekçemize konu olarak seçtiğimiz toplam (.....), gelişimi, sorumluları, nedenleri ve tanıklaları aşağıdadır.

(.....)

Örnek Olay ()

Tutukluları «askerileştirme» amaçlı ve onurlarını kırmak için başlatılan ve bir çeşit işkence yöntemi olarak kullanılan SAÇ KESME OPERASYONLARI, Metris Cezaevi'nde her dönem tutuklulara uygulan-

gelmiştir. Bunlardan birini konuyu somutlama açısından anlatalım. 12 Eylül-30 Eylül 1981 tarihleri arasında; bir işkence biçimi olarak uygulanan bu saç kesme operasyonlarında; askerler, başlarında kat sorumlusu subayla birlikte koğuşlara saldırırlar. Yakaladıkları tutukluyu zorla yere yatırıp, kafasına, kollarına basarak ve kafasına traş makinasıyla vura vura kırparak-çekerek «traş» ederler. Yerler kanla karışık saçlarla dolar.

Haziran'dan beri sürdürülen bu işkence yöntemi, bu tarihler arasında doruğuna ulaşır. Baskı ve işkencelerin artması karşısında durumu protesto etmek, işkenceye karşı çıkmak, keyfi tasarruf altına alınan tutukluluk haklarını almak için açlık grevine gidilir. Saç kesme operasyonlarına, açlık grevinde olunmasına rağmen devam edilmiştir. «Saç kesme» adı altında yapılan işkence operasyonlarına, ancak tutukluların yatağa düşmeye başladığı açlık grevinin 8. gününde son verilir (Açlık grevi 17 gün sürmüştür.)

Bu operasyon tüm koğuşlara yöneliktir. Ve bu operasyonlar sonucu yaklaşık 130 kişi, çoğunlukla kafasından olmak üzere, çeşitli yerlerinden yaralanmışlardır.

Olayı somutlamak ve örnek olması açısından koğuş numaralan ve koğuşlarda kalan tutukluları şöyle sıralayabiliriz. Ve bunlar olayın en yakın tanıklarındır. (*)

D-16 koğuşundan; Cengiz BABAL, Önder Yusuf OKÇUOĞLU, İbrahim... ve diğerleri.

(*) Bunların bir kısmı şu anda tutuklu olup, bir kısmı da tahliye olmuş durumdadır. Bundan sonra tanık olarak vereceğimiz isimler için de bu durum geçerlidir.

E-22 koğuşundan; Harun ÇELİK, Sinan ŞENER, Ercan TUTAL, Yaşar KARDÜZ, Serdar GÜVEN...

D-15 koğuşundan; özer Çetin ŞENYURT, Çelik MALKOÇ, Mahmut KARAKUŞ, İbrahim GEÇKALAN, Kani KAÇMAZ ve diğerleri.

D-11 koğuşundan; Yalçın DEMİRKAYA, Mehmet ÜNAL, Ahmet SARIKOÇ, Ender YORGANCI, Kerim PEŞKİRLİ, Hüseyin KOZAR ve diğerleri-.

D-18 koğuşundan; Sabri TEMEL, Atilla ÖZGÜR, Turan KANER, Kenan DİNÇER, Sadettin GÜVEN ve diğerleri. Bu koğuşu cezaevi idaresi mahkemeye vermiş ve tutuklular mahkeme sonucu beraat etmiştir.

Diğer tanıklardan bir kısmını şöyle sıralayabiliriz :

Mehmet GÜNDOĞDU, Bülent PAK, Yunus BABACAN, Tuncer BAGDATLIOĞLU, İbrahim ERDOĞAN, Refah MODAN, Tuğrul ÖZBEK, İlyas ARDUÇ, - Muhittin ÖZBAY, Gürsel ŞAMILOĞLU, Faruk AYDIN.

Bu operasyonu yöneten cezaevi yöneticileri:

Cezaevi Müdürü. (O tarihteki cezaevi müdürünün ismini bilmiyoruz).

Alt Kat Sorumlusu. İhsan ye Kemal adlı başçavuşlar.

Orta Kat Sorumlusu Beşler GÜZEL (üsteğmen).

Üst Kat Sorumlusu Yalçın DEMİREL (üsteğmen).

İç Güvenlik Sorumlularından Şevket SAVER (yüzbaşı).

Olayın sorumluları ise polisler ve cezaevi müdürü, iç güvenlik komutanı Binbaşı Adnan ÖZBEY, Yüzbaşı Şevket SAVER, Üsteğmen.. Yalçın. DEMİREL, Üsteğmen Beşler GÜZEL, Başçavuş İhsan... ve Başçavuş Kemal...'dir.

(....)

Örnek Olay ()

12 Ocak 1982 : Bu tarihte tutukluların en doğal haklarının cezaevi idaresi tarafından keyfî tasarrufa alınması, baskı ve işkencenin yoğunlaşması karşısında tüm tutuklular, bu durumu protesto etmek amacıyla gazinoda (*) verdikleri sayımı yatakhane veremeye başlamışlardır. Bunun üzerine, sabah sayımından başlayarak gecenin geç saatlerine kadar süren dayak-işkence operasyonları başlamıştır,

Koğuşları kat sorumlusu subayların yönetiminde basan askerler, yatakhane yatakları üzerinde oturarak protesto eylemi yapan tutuklulardan yakaladıklarını tekme-tokat, copleyarak, gaziinoya sürükleyerek, üstüste istif ederek «saymaya» başlamışlardır. Bununla hırsını alamayan idare, koğuşlardan seçtiği kişileri koridora çıkarıp, kemiklerine kadar oturacak şekilde ellerini arkadan kelepçeleyerek «kış falakası» atmıştır. Tutukluların onlarçası yara-bere içinde kaldı, bir kısmı revire kaldırıldı. Vücudu darp izleriyle morarmayan tek tutuklu yoktu.

Bu olayın tanığı olarak isim sıralamak, o tarihte cezaevinde bulunan 1200 tutuklunun ismini yazmayı gerektireceğinden; biz de tanık olarak o gün cezaevinde bulunan —yaklaşık— 1200 tutukluyu gösteriyoruz. Yine de birkaç isim yazalım: Tuğrul ÖZBEK, Dursun **KABATAŞ**, Musa ELMAS, Kadir GÜNAYDIN, Yaşar YAVUZ, **Sabri** TEMEL, Atilla ÖZGÜR, Sami CİNAY, Kenan DİNÇER, Sadettin GÜVEN, İbrahim ERDOĞAN, Tuncer BAĞDATLIOĞLU, Efkân ŞE.ŞEN, Ömer

(*) Metris'te koğuşlar 3 bölümden meydana gelir. Yatakhane, gazino, tuvalet-banyo. Gazino yemek yenilen, sayım verilen yere idarenin taktığı isimdir.

ÖZSÖKMENLER, Ahmet SEL, Ahmet SAYDAN, Süleyman BİBER, Kamer TAYHANİ, Uğur ERSAYIN, Hasan ŞENSOY, İbrahim YAKUT, İbrahim YİRİK, Semih ORCAN, Tahsin DEMİR, Bülent PAK, İbrahim BİNGÖL, Ceiaiettin CENGİZ, Tayfun YÜKSEKBAŞ, Refah MODAN, Yunus BABACAN, Nevzat FİLİZ, Yalçın DEMİRKAYA, Kadir GÜZELÇAY, Hasan UZUN» KAYA, Erdal TURGUT, Nuri ERYÜKSEL.

Bu operasyonlara bayan tutuklular da dahil olmuştur. Ve onlar da aynı tür işkencelere muhatap olmuşlardır. Hem de daha fazla sadistçe, onur kırıcı ve aşağılayıcı biçimde...

Bu operasyonda görev alan ve yöneten sorumlular şunlardır: Üsteğmen Yalçın DEMİREL, Üsteğmen Beşler GÜZEL, Başçavuş Ahmet BULGURLU, Yüzbaşı Ömer KAVLAK, Binbaşı Fehmi KOÇHİSARLIOĞLU (namı diğer Bokassa) —bu operasyondaki en aktif işkencecidir— ve cezaevi müdürü Nihat YILDIRIM.

«12 Ocak Operasyonu» Metris'teki tutuklular tarafından, en geniş kapsamlı, en kanlı ve aşağılıkça sürdürülen operasyonlardan biri olarak bilinmekte ve öyle anılmaktadır.

Örnek Olay ()

15 Mart 1982 günü açılan DEVRİMCİ SOL davasından yargılanmak üzere mahkemeye götürülen yaklaşık 250 kişiye, koşuşlardan çıktıktan sonra, koridor-da soyarak arama yapılmış ve kelepçeler elleri uyuşturacak kadar sıkılarak kilitlenmiştir. Daha sonraki mahkeme çıkışlarında da aynı durumla karşılaşacak olan DEVRİMCİ SOL davası sanıkları; mahkemeye gidiş işkence görmekle eş anlama geldiğinden dolayı, durumu protesto etmek için mahkemeye bu şartlar

altında gitmeme kararı almışlardır. Buna karşı mahkeme de zorla getirilme kararı almıştır (*). Bu karar cezaevi idaresince işkence vesilesi yapılmıştır-.

Her mahkeme günü koğuşlardan çıkartılmaya çalışılan tutuklular bayıltılınca kadar dövülmüşlerdir (Bu dövülme olayı basına yansıyarak o günkü gazetelerde yer alabilmiştir).

Nisan 1982'de mahkemeye çıkarılan sanıklardan Yunus BABACAN, mahkemede pantolonunu sıyırarak, mahkemeye geliste yapılan işkencenin izlerini göstermiştir. (Bu sahnenin fotoğrafı ertesi günkü Cumhuriyet Gazetesinde bulunabilir; ayrıca mahkeme tutanaklarında da bu durum yer almıştır.)

Olayın tanıkları konusunda birçok isim sıralamak mümkün olmakla birlikte, ilk aklımıza gelenleri şöyle sıralayabiliriz:

Yunus BABACAN, Ferit ELÎUYGUN, Hazan ASLANTÜRK, Aşar TANLAK, Zeki Doğan ABALI, Ekrem ÇETİNKAYA, Mustafa TÜMEN, Turan KANER, Ali AKÇAY, Levent ÖZER, Can ACIGÜÇ...

Olayın sorumluları, yani işkence uygulayanlar; Binbaşı Fehmi KOÇHİSARLIOĞLU, Yüzbaşı Ömer KAVLAK, Üsteğmen Yalçın DEMİREL, Üsteğmen Beşler GÜZEL... dir.

(.....)

Örnek Olay ()

8 Nisan 1982: Cezaevi yönetimi yeni bir takım hesapların içine girmiş ve tutuklular üzerindeki baskısını daha değişik metotlarla gündeme getirmişti. On-

(,*) Mahkeme heyeti yaralıların durumunu görünce, «zorla getirmenin amacı aştığını» itiraf etmek zorunda kalmıştır.

ların insanlık onurunu ayaklar altına almaya, kişiliklerini zayıflatıp «bağımsızlaştırma»ya. çalışan cezaevi yönetimi; hiçbir yasal gerekçesi olmadan, keyfi bir şekilde bir kısım tutukluları diğer tutuklulardan tecrit etmek için B-1, B-2 koşullarını açtı. Buralar cezaevindeki «normal» uygulamaların da dışında, özel tecrit ve cezalandırma koşulları olarak düşünülmüştü. Kendi keyiflerince seçtikleri bir kısım tutukluları, genel tutuklu kitlesinden ayırıp «özel muamele»ye tabi tutmayı protesto etmek için, ismi okunan kişinin koşuttan dışarı çıkmaması şeklinde tavır geliştirildi. Buna karşı cezaevi yönetimi, hemen bu kişilerin bulunduğu koşullara operasyonlar düzenleyerek, işkencelerine başladı. Alacağı kişiler «sakıncalı» damgası taşıyordu. Bu damgayı kim vurmuştu? Hangi yetkiyle ve hangi yasaya, dayanarak?

«Yasama, yargı, yürütme» gücünü kendinde gören cezaevi yönetimi, hiçbir kural tanımıyor; kural-sızlığı, keyfiliği, işkenceciliği, insanlık değerlerine yabancı ve düşman tüm davranış biçimlerini kendilerinde topluyorlardı.

Oysa ki bu kişiler, daha mahkemece suçları sabit görülmemiş, sanık durumundaydılar. Ve zaman içinde görülebileceği gibi, birçoğu mahkemede tahliye edilecek kişilerdi.

Olayın en yakın görgü tanıkları tecrite alınan kişilerdir: Dursun KABATAŞ, Hüseyin SOLGUN, Garbis ALTINOĞLU, Fatih ÖRTÜLMÜŞ, Hasan ŞENSOY, Yusuf Ziya ŞÜLEKOĞLU, Muzaffer BAŞER, Yusuf KÖSE, Hakan KARAKUŞ, Tuncer SARPTUNALI, Erdoğan TATLAV, Hasan YAVUZKARA, İsmail ÇALIKIRAN, Murat Toros GÜRKA YA... Toplam 30 kişiydiler.

Olayın sorumluları: Cezaevi Müdürü Nihat YILDIRIM, İç güvenlik Binbaşı Fehmi KOÇHISARLIOĞLU, Yüzbaşı Ömer KAVLAK, Üsteğmen Yalçın DEMİREL, Üsteğmen Beşler GÜZEL...

Örnek Olay ()

Saldırıları durmak bilmiyor, tutuklulara göz açtırılmıyordu işkenceden...

14 Mayıs 1982 günü, sabah saymayla birlikte tüm koğuşlar dayaktan geçirilerek gece saat 24.00'e kadar sürdürüldü. Bu saldırı ve işkenceler, tüm şiddetiyle 22 Mayıs'a kadar yoğun şekilde devam etti. Bir kısım koğuşlara ve bazı kişilere karşı da özel uygulamayla 20 gün sürdü. Bu operasyonda idare, «12 Ocak **Operasyonu**»nda. edindiği tecrübelerle, çok daha geniş boyutlu bir saldırı içindeydi.

Bu sefer işkencenin bahanesi «ön ilikleme», «ayakları bitişirme» idi. Sayımlarda içeri giren asker, üzerinde ceket vb. eşyası olan tutuklulara önlerini iliklemelerini emrediyor, buna uyulmayınca, hemen orada herkes coptan geçiriliyor, tekme-tökat girişiliyordu. Tabii bu kadarla yetinilmiyor, 3-4'lü gruplar halinde koridora çıkartılıp kış falakası atılıyordu. Sözü edilen «ön ilikleme» ve «ayaklarını asker gibi bitişik tutma» yaptırımlarının, normal cezaevi işleyişinin gerektirdiği bir şey olmadığı, tutukluları sindirmeye, askerileştirmeye, onurlarına saldırmaya yönelik olduğunu tekrar belirtelim... Tutukluların bunlara uymayıp karşı koyması da, son derece doğal ve gerekli insani tavrıdır.

İşkencenin giderek artması vb. nedenlerden dolayı açlık grevine başlayan (18 Mayıs 1982) tutuklu kitlesi üzerinde, bu işkenceler açlık grevinde olmalarına

rağmen sürdürölmüştür. Bu dönemde sürdürölen operasyonda, «ben yaralanmadım» diyen tutuklu hemen hemen hiç yoktur. Ve bu uygulama bayan tutuklulara da uygulanmıştır.

Olayın tanıkları: 15-22 Mayıs 1982 günlerinde Metris Cezaevi'nde bulunan tüm tutuklulardır.

Olayın sorumluları: Bir önceki eylemde saydığımız isimler bu olay için de geçerlidir.

Çarpıcı bir örnek olması açısından; açlık grevinin 8. günü —yani 26 Mayıs 1982 günü— ayakta zor duracak halde bulunan E-5 koğuşundaki Mesut OZTEN isimli tutuklu, ağzından-burnundan kan getirilene kadar- dövölmüştür. İbrahim ERDOĞAN, Tuncer BAĞDATLIOĞLU, Can SEVER, Hasan ELİUYGUN, Harun ÇELİK, Rıza CİNGÖZ, Erman ASLAN, Bahattin İŞCAN olayın görgü tanıklarıdır.

Örnek Olay ()

9 Mart'ta Haydar SALTİK'ın resmi imzalı genelgesiyle başlatılan kalem, defter, mektup kâğıdı, pe-lur, karbon kâğıdı, tükenmez ve dolma kalem toplama kararından sonra, 3 Mayıs 1983 günü de kitap toplama operasyonu başlatıldı. Kitapların alınacağı-nın söylenmesi karşısında direniş olacağını düşönen idare, buna bir kılıf bulmuştu: «İncelemeye» alınacak! Oysa kitaplarımız incelenmiş ve üzerlerinde «görölmüştür» damgası vardı.

3 Mayıs saat 15.00'de başlatılan bu operasyon, gece saat 01.00'e kadar devam etmiştir. Kitaplarını vermemek için direnen koğuşlarda tutuklulara dayak atılarak koğuştan çıkartılmış ve kitaplarına el konulmuştur.

C-11 «idamlıklar koğuşu»na ise, özel bir operasyon çekilerek idam hükümlüleri dövülmüştür. Bu operasyonda Sadettin GÜVEN'in gözü morarmış, Fazıl ÖZDEMİR, Tayfun ÖZKÖK, A. Şener YILDIRIM yara-bere içinde kalmışlardır. Kitap operasyonunun geneldeki sürdürülüşüne tüm tutuklular tanık olmakla birlikte, C-11'deki olaya Tayfun ÖZKÖK, Fazıl ÖZDEMİR, Harun KARTAL, A. Şener YILDIRIM, Baki ALTIN, Ahmet ERHAN hem tanık hem de olayın mağdurlarıdır. Bu olayın suç duyurusu 5 Mayıs 1983 tarihinde mahkemeye yapılmıştır.

Operasyonu yönetenler: Üst katta Yalçın DEMİREL, Orta katta Beşler GÜZEL, Alt katta Başçavuş Orhan..., İç güvenlik komutanı Fehmi KOÇHİSARLI-OĞLU ve cezaevi müdürü Nihat YILDIRIM.

(.....)

Örnek Olay ()

12 Eylül 1983 günü, DEVRİMCİ SOL-IV davasının açıldığı ve toplu olarak —yaklaşık 90 kişi— mahkemeye gidildiği gündü. O gün sabah oldukça erken saatlerde, tutuklular koğuşlardan tek tek alınıp koridora çıkartıldı. Soyularak ahlâk dışı aramaya tabi tutulan tutukluların, ayrıca elbiseleri yırtıldı ve dayak atıldı. Elbiseleri yırtık, yüzü-gözü çizilmiş, morarmış durumda mahkemeye çıkan tutuklular durumu mahkeme tutanaklarına geçirmekte ısrar edince, mahkeme başkanı denizci Albay (ismini bilmiyoruz)'in emriyle tutuklular mahkemeden dışarıya atılmakla kalmamış; aynı kişinin emriyle o anda mahkemede bulunan tutukluların hepsi, askerlerin tekme, tokat ve coplarıyla bayıltılınca kadar dövülmüştür. Bu dövülme esnasında Haydar GÖRMEK günlerce hafı-

zasını kaybedecek şekilde darbe almıştır. Bu olay ertesini günkü Cumhuriyet Gazetesinde yer almıştır. Bu olay şube ve cezaevinde sürdürülen işkencenin, mahkemeye kadar uzaması ve bu üçlü sacayağı arasındaki ilişkiyi gözler önüne sermiştir.

Bu olayın tanıkları: Suavi ÜRKMEZER, Abdullah YALÇINKAYA, Ali Osman KÖSE, Faruk EREREN, Haydar GÖRMEK, Nuri ERYÜKSEL, Yılmaz KÖSE, Aydın AÇIKGÖZ, Hacı EL A IK, Serhan ARIKANO LU, şinasi YALÇIN, Güneş ARDUÇ, Cemile ÇAKIR, Hıdır S SL   N, Yalçın DEM RKAYA...

Bu olayın tanıkları sadece tutuklular değildir. O sırada mahkemeye dinleyici olarak gelen ailelerimiz ve avukatlarımız, da bu olayın en yakın tanıklarıdır.

Mahkemeye giderken dövme, giysileri, parçalama emrini veren ve anlattığımız olayın sorumluları: Alt katta  steğmen Hüseyin  RMEC , Orta katta  steğmen Beşler GÜZEL,  st katta  steğmen Zafer GÜDER, İ  güvenlikte  steğmen Yalçın DEM REL ve Binbaşı Muzaffer AKKAYA, Cezaevi Müdürü Yarbay Yüksel TUNCEL'dir.

 rnek Olay ()

13 Kasım 1883 günü, D-7 koğuşundan alınıp yargılandığı mahkemeye götürülmek istenen Mehmet KILIÇ adlı tutuklu için operasyon düzenlenmiş, tüm koğuştaki tutuklulara coplarla saldırılmıştır. Pervasızca yapılan bu saldırı sonucu, Mehmet KILIÇ koğuştan alınıp mahkemeye götürülmüştür. Mahkemede duruşmayı izleyecek durumda olmadığından ve mahkeme salonunda bayıldığından (bu durumu mahkeme heyeti de görmüştür) Baştabya salonu revirine kaldırılmış, o gün saat 19.00 civarında da Haydarpa-

ş a Askeri Hastanesi'nin Acil Servisine kaldırılmıştır. Coplama sırasında gözüne cop yemesinden dolayı gözü görme yetisini kaybetmiştir. Bu olay mahkeme tutanaklarına geçmiştir. Ayrıca hastane belgelerinde de durumuna ilişkin raporlar vardır.

Bu olayda, D-7 koğuşunda bulunup operasyona maruz kalan ve Mehmet KILIÇ'ın gözüne cop vurulmasının tanıklarından bazıları ş unlardır: Feridun OSMANAĞAOĞLU, Osman OSMANAĞAOĞLU, Nevzat DÖLEKÇEKİÇ, Osman YEŞ İLOĞLU, Dursun YEŞ İLBAĞ, Turan PARLAK ve ayrıca adı bilinen 14 kişi daha var.

Aynı gün, yine aynı mahkemede yargılanan Tarık KOÇOĞLU'nun mahkemeye çıkarılışı sırasında E-15 koğuşuna operasyon yapılmış; bu operasyon sırasında belinin postallarla tekmelenip ezilmesi sonucu Mustafa, -fa TÖNGÜT isimli kişinin belinde disk kayması olmuş ve yatalak (yarı felç) hale getirilmiştir.

Bu olayın tanıklarından bazıları: Mete ALTINAY, Nazım YALÇINTAŞ, Ahmet TÖNGÜT...

Birinci olayın sorumlusu Üsteğmen Hüseyin ÖRMECİ, Başçavuş Orhan'dır.

İkinci olayın sorumlusu ise Üsteğmen Beşler GÜZEL olup, her iki olayın da direktifi Binbaşı Muzaffer ARKAYA; ve Üsteğmen Yalçın DEMİREL tarafından verilmiştir.

Örnek Olay ()

13-17 Ocak 1984 • Bu süre içerisinde uygulamaya konulan tek tip elbise (TTE)'nin «devlet politikası» olarak zorla uygulanacağı belirtilmiştir. 3 gün üst üste yapılan operasyonlarda, tüm cezaevi dayaktan

geçirildiği gibi; bütün tutuklular koridora çıkartılarak, koğuşlarda bulunan tüm sivil giysiler, savaş ganimeti yağmalanırcasına toplanıp götürülmüştür. Tutuklulardan pijaması ve uzun iç çamaşırları olanlar bu şekilde yaşamaya başlamış; bu tür eşyalara sahip olmayanlar da yarı çıplak durumda kalmışlardır.

16 Ocak 1984 günü duruşmaları için koridora çıkarılan tutuklulara, zorla TTE giydirilmeye çalışılmıştır. Tutuklular giymek istemediklerinden, döve döve giydirilip elleri arkadan kelepçelenmiştir. Mahkeme dönüşü, TTE'yi siyasi tutukluluk niteliğine bir saldırı olarak değerlendiren sanıklar bu elbiseleri yırtıp atmışlardır. Kilot-atletle kalan tutuklular, bu durumda saatlerce kışın dondurucu soğuşunda bekletilmişler ve daha sonra tek tek içeri alınıp, cezaevinin işkencehanesi durumuna getirilen çamaşırhane de ayak-kıç falakası atılmış, postallarla kaval kemiklerine vurulmuş, saçlar kırılıp, bıyıklar yolunmuştur. Üzerlerinde bulunan külot ve fanila bile «arama» yapılmasının gerekçesi sayılarak, bunlar da çıkartılmıştır. Bu işkence uygulaması 2 Şubat 1984 gününe kadar aralıksız sürmüş, bu tarihler arasında yaklaşık 300 kişi çeşitli yerlerinden yaralanmış ve soğuktan dolayı ciğer hastalıklarına tutulmuşlardır,

Artık cezaevi yönetimi eline işkence yapacak bir konu daha geçirmiş bulunmaktadır. TTE uygulaması, gündeme geldiği tarihten, pratik olarak ortadan kalktığı tarihe kadarki yapılan tüm işkencelerin temel gerekçesi olmuştur. Yani TTE'yi giydirme amacından daha çok, bu durumdan işkencenin dayanağı olarak yararlanılmıştır.

Bu tarihler arasında mahkemeye çıkıp da işkenceye maruz kalan ve görgü tanığı durumunda olan-

lardan konuyu somutlamak açısından birkaç isim belirtelim ; Suavi ÜRKMEZER, Tuncer BAĞDATLIOĞLU, Ahmet ÖZMEN, Namık **CİBAROĞLU**, Bahattin İŞCAN, Adil ŞAHİN, Can SEVER, Gürkan KUŞ, Semih GENÇ, Ahmet ÇAĞLAR, Nevzat DÖLEKÇELİK, M. Ali YOLAÇAN, Ali Osman KÖSE, Mehmet ÜNAL, Abdullah YALÇINKAYA, Abbas Celal **LEŞENOĞLU**, Hüseyin TEKİN, Işık ERGÜDER, Yusuf DEMİR, Celal POLAT, İbrahim ÜNAL...

Yine 28 Ocak 1984 günü cezaevi idaresi, elbise operasyonundan arta kalan diğer giysileri toplamak için genel bir arama operasyonu başlatmıştır. Koğuşlar basılmış, tutuklular yerlerde sürüklenerek, coplanarak koridora çıkartılmış, geriye kalan giysiler toplanılarak ve koğuş talan edilerek gidilmiştir. Bu olayla TTE'yi giymeyen-kabullenmeyen tüm tutuklular karşı karşıya kalmıştır.

Bu her iki operasyonun, sorumluları başta Binbaşı Muzaffer AKKAYA olmak üzere, Üsteğmen Yalçın DEMİREL, Üsteğmen Zafer GÜDER, Teğmen Savaş YAZICI, Üsteğmen Hüseyin ÖRMECİ, Başçavuş Şadan... dır.

28 Ocak 1984 günü aynı zamanda, zaten oldukça az miktara indirilen 3 kap yemeğin 2 kaba düşürülmesi **tarihidir**.

Örnek Olay ()

Bayan tutuklulara yapılan işkenceler: Yapılan işkenceler hiçbir hak-hukuk tanımadığı gibi, en ilkel toplumlardaki insani değerlerden daha aşağı, yaratılan-topluma malolmuş tüm gelenekleri çiğner tarzda, Metris işkencehanesinde uygulanmıştır. Subayların denetiminde bayan tutuklulara saldırtılan askerlerin,

dövmenin yanında, sarkıntılık yapma, küfür yağdırmaları... günlük uğraşları arasında «sıradan» olaylardandı.

İşte yine bu subaylar bir takım hayvani ve sadist duygularını tatmin etmek için, —Nazilere taş çıkar-tırcasına— bayan tutukluları askerlere soydurtma em-rini vermekten çekinmemişlerdir. Onlara göre nasıl olsa kadın-erkek ne fark eder, hepsi, «terörist» değil miydi?..

Soyarak arama, kış falakası çektirme, sarkıntılık etme, akla gelmeyecek ahlâksızca tavırlar geliştirme, esas olarak Binbaşı Muzaffer AKKAYA döneminde yoğunluk kazanmıştır.

16 Eylül 1983 tarihinde mahkeme dönüşü, TKP/ ML davasından yargılanan Birsen ÇALIKIRAN isimli bayan tutuklu, Üsteğmen Zafer GÜDER'in emriyle askerlerce soyularak aranmış ve sonra da bayıltılmaya kadar dövülmüştür.

Bayanlar koğuşuna dadanan, insanlıktan zerre kadar nasibini almamış ve her türlü ahlâksızlığı kendine meziyet edinmiş, sadist Teğmen Savaş YAZICI, 12 Ocak 1984 günü TİKB davasından yargılanan Nevin BERKTAŞ isimli bayan tutukluyu soyarak aramaları ve» dövmeleleri için emir vermiş ve kendisi de bu olayı büyük bir zevkle seyretmiştir. Yine aynı kişi, 20 Ocak 1984 günü B-4 bayanlar koğuşuna özel operasyon yaparak, rastgele aldığı 8-10 tutukluya kış falakası attırmışlar. Verdiğimiz örnekler onlarca kez çoğaltılabilir.

Bu olayların en canlı tanıkları : Birsen ÇALIKIRAN, Nevin BERKTAŞ, Güneş ARDUÇ, Şeyma SOLGUN, Gülsen SÜRENCİ, Özden BİLGİN...

Bu işkenceleri sevk ve idare edenler: Üsteğmen

Zafer GÜDER, Teğmen Savaş YAZICI, Başçavuş Şadan...

Örnek Olay ()

Tecrit:

Cezaevinde baskı ve işkencenin 14 Ağustos 1983 tarihindeki yağma ve talan aramasından sonra tekrar yoğunlaşmasıyla, tecrit politikası ikinci kez gündeme getirilmiştir. Çok farklı amaçlar doğrultusunda gündeme getirilen tecrite alma, hiçbir yasal gerekçeye dayandırılmamış; tamamen idarenin kendi tasarufuna dayanmıştır. Yeni işkence merkezinde, işkence yöntemlerinin çeşitli biçimlerinin üzerlerinde deneneceği kişiler, genel kitlenin içinden «sakıncalı», «tehlikeli» damgası vurularak —çoğu zaman rastgele— seçilmişlerdir.

Böylelikle, henüz sanık durumunda olan bu kişilerin «cezarıları», mahkemeye gerek kalmadan cezaevi idaresince —üzerine işkence katkısı da yapılarak— infaz edilmeye başlanmıştır.

Burada tutuklulara, radyo, televizyon, gazete, mektup kâğıdı, zarf, pul, kalem, çay, sigara, temizlik malzemesi, hatta ilâç dahi verilmediği gibi, yemekler iki çeşit ve adam başına bir kaşık düşecek şekildedir. 14 kişilik koğuşa 36 kişi konulmuş ve ranzalar yoktur. Sadece 8 yatak vardır, bunlar da betonun üzerine atılmış ve sırlıslık su içindedirler. Battaniye de verilmemiştir. 9 adet tabak ve 9 adet kaşık vardır.

Metris'teki bu yeni işkence ünitesi, 4 Ekim 1983 tarihinde açılmıştır. İlk olarak M. Kemal YILMAZ, Şakir BİLGİN, Turan ULU, Hasan ERKUL... olmak üzere beş kişi alınmış; daha sonra çeşitli tarihlerde Tahsin DEMİR, Semih ORGAN, Erol ÇİFTÇİ, Erhan İNAL,

Hasan UZUNKAYA, Özer Çetin ŞENYURT, Abdullah YALÇINKAYA, Sermet PARKIN, Tuncer BAGDATLI-OĞLU, Selçuk Şahin POLAT, Celal POLAT, Kamer TAYHANİ, Sedat ŞEYHOĞLU alınmıştır. Şubat ayına kadar daha önce saydığımız her türlü hak yasaklanarak, çürümeye terketme şeklinde bir politika izlenmiştir.

16 Şubat 1984 günü, Suavi ÜRKMEZER, Mete ALTINAY, Kamil UZUNER, Mehmet ÜNAL, Ali Fadıl CELEPSOY, Tarık KOÇOĞLU, Abdülaziz DEMİR-
RAYAK, Cahit TUNÇBİLEK, Adü ŞAHİN, Uğur TUNCEL...

Toplam 11 kişi koğuşlardan dövüle dövüle tecrite getirilmişlerdir. Bu tarih aynı zamanda tecritte dayakların en şiddetli şekilde başladığı tarih olmuştur.

En vahşi, insanlık açısından dehşet uyandırıcı işkenceler bu tarihten itibaren uygulamaya konulmuştur. Bir örneğini anlatalım:

Mart'ın ilk haftasında, pazar günü saat 18.00 civarında Suavi ÜRKMEZER, Mete Nezihi ALTINAY, Ali Fadıl CELEPSOY, Uğur TUNCEL, Cahit TUNÇBİLEK, Sedat ŞEYHOĞLU, Hasan ERKUL,... toplam 13 kişi yemekhanenin bulaşık sularının atıldığı, yağın yağmurun, tozun, lağım sularının karışımından meydana gelen çamur yığınının oluşturduğu tecritle yemekhane arasındaki havalandırmaya külot-fanila çıkarılmış; iki saat buz gibi havada bekletildikten sonra, bu çamur yığınının içine sokulup çıkartılmış, kış falakasına yatırılmışlardır. Teğmen Savaş YAZICI bir elinde sigara, diğer elinde çayıyla, kış falakası yiyen tutukluya «bir kere 'ah' dersin bırakırım» diye bağırılmaktadır. Bu durum iki kez aynı şekilde tekrarlanmıştır. Dünyada ender rastlanan bu işkence sah-

nesinin senaryosu Binbaşı Muzaffer AKKAYA tarafından yazılmıştır. İşkencelerin pratik uygulayıcısı Teğmen Savaş YAZICI, Üsteğmen Zafer GÜDER, Başçavuş Şadan ve Üsteğmen Celal İNCE'dir. Bu olayın tanıkları yukarıda yazdığımız isimlerdir. Ve bu durum benzer biçimlerde 1 Mayıs 1984 tarihine kadar devam etmiştir.

Örnek Olay ()

18 Aralık 1985 günü, davası hâlâ sürmekte olan tüm tutuklular Sağmalcılar'dan Metris'e getirildiler. Girişte soyarak arama ve dayaktan sonra, 5 kişi keyfi bir şekilde hücreye alındı. Bu arkadaşlarımız Bedri YAGAN, Zeynel POLAT, Sabri TEMEL, Arif Hikmet ASMA, Mehmet ÜNAL'dır. 10 gün hücrede kalmışlardır.

Bu olayın sorumluları: Binbaşı Muzaffer AKKAYA, Üsteğmen Zafer GÜDER, Başçavuş Şadan... dır.
(.....)

Örnek Olay ()

14 Mart 1986 günü C-6 koğuşunun sabah sayımında; geldiği her sayımda mutlaka bir bahane yaratıp, kendisine işkence yapabilecek ortam yaratan Üsteğmen Zafer GÜDER, tutukluların üzerine askerleri saldırtmış, tutuklular dövülerek ve elleri arkadan kelepçelenerek, ayakları çıplak vaziyette yağmur sularıyla kaplı havalandırmaya atılmışlardır.

Bu operasyonda C-6 koğuşunda bulunan Dursun KARATAŞ, Bedri YAĞAN, Mürsel GÖLELİ hücreye alınarak 10 gün hücrede tutulurlar.

Bu olayın tanıkları-. Sabri TEMEL, Mesut DEMİREL, Mehmet ÜNAL, Yalçın DEMİRKAYA, Zeynel PO-

LAT, Metin BİTER, Murat SÖZERİ, Mete Nezihi ALTINAY, Seyfi GÜNAYDIN, Semih GENÇ.

Olayın sorumlusu: Üsteğmen Zafer GÜDER.

Örnek Olay ()

19 Aralık 1988 günü, C-22 koğuşunda bulunan Dursun KARATAŞ adlı tutuklu, cezaevi idaresince hazırlanan aleni bir provokasyonla, hücreye alınmak istenmiştir, idarenin bu tutumuna karşı çıkılması sonucu koğuş saldırıya uğramış; Dursun KARATAŞ, Zeynel POLAT, Metin BİTER, Mehmet KILIÇ, Ahmet ÇELİK, Mustafa DALKIRAN, Ali DEMİR, Murat ŞAŞKAL yellerde sürüklenerek, dövülerek hücreye götürülmüşlerdir.

Bu olayın oluşumu ve suç duyurusu, ertesi günü Adli Müşavirliğe tüm cezaevi tutuklularınca dilekçe yazılarak bildirilmiştir.

Provokasyonu düzenleyenler Yüzbaşı Hüseyin TOKLUĞU, Üsteğmen Hüseyin ÖRMECİ, Başçavuş Şadan ... dır.

Yukarıda, verdiğimiz örnek olayları, başta da belirttiğimiz gibi yüzlerce kez çoğaltmak mümkündür. Bu dönemler 23 Nisan 1981 gününde açılan Metris işkencehanesinin dünya kamuoyunda isim yapmasının hiç de boşuna olmadığının açık kanıtlarıdır.

Bizler, altı yıldır yapılan bu işkenceler karşısında, her zaman susmamayı tercih ettik. Susmayı insanlık onurumuza sürülmüş bir leke olarak gördük. Çeşitli zamanlarda, çeşitli dilekçelerimizle mahkemeye, Adli Müşavirliğe suç duyurusunda bulunduk. Ancak bu dilekçelerimizin büyük bir çoğunluğu dikkate dahi alınıp, işleme konmadı. Yapılan işkenceler karşısında

mahkemeler, yetkili makamlar susarak, hasır altı ederek, dolaylı yoldan bu suçlara ortak oldular. Bazen de «zarla mahkemeye getirtme», «bu bir devlet politikasıdır, herkese zorla da olsa TTE giydirilecektir» şeklindeki benzeri kararlarıyla, yapılacak işkencelere zemin hazırladılar.

Seçtiğimiz örnekleri bugün ayyuka çıkmasına rağmen «işkence yoktur», «sistemli bir işkenceden bahsedilemez» şeklindeki demagojilere kısa bir yanıt olması için tanıkları ve sorumlularıyla birlikte sunuyoruz:

Binbaşı Adnan ÖZBEY
Üsteğmen Mehmet Ali ...
Yüzbaşı Emin TAMER
Üsteğmen Yalçın DEMİREL
Yüzbaşı Şevket SAVER
Üsteğmen Beşler GÜZEL
Başçavuş İhsan ...
Başçavuş Kemal ...
Yüzbaşı Ömer KAVLAK
Üsteğmen Tayyip GENÇ
Başçavuş Ahmet BULGURLU
Binbaşı Fehmi KOÇİSARLIOĞLU
Albay Nihat YILDIRIM
Başçavuş Orhan ...
Binbaşı Muzaffer AKKAYA
Üsteğmen Hüseyin ÖRMECİ (Halen görevde)
Yarbay Yüksel TUNCEL
Üsteğmen Zafer GÜDER (Halen görevde)
Teğmen Savaş YAZICI
Başçavuş Şadan... (Halen görevde)
Üsteğmen Celal İNCE (Halen görevde)
Yüzbaşı Hüseyin TOKLUĞU (Halen görevde)

Genelde Türkiye cezaevleri gerçeğinin ve özelde kendi yaşamımızın bir parçası olan «işkence» olgusunu açıklayan bu dilekçemizin suç duyurusu kapsamında değerlendirilmesini ve yukarıda adı geçen işkenceciler hakkında gerekli işlemlerin yapılmasını talep ediyoruz. Ayrıca bu dilekçemiz, doğrudan savunmamızla da ilgili olacağından, dosyamıza konulmasını talep ediyoruz.

27.4.1987 55

İmzalı dilekçe

ENGİZİSYONUN -SUÇLULARI- ONURLANDIRILIYOR, YA YARGIÇLARI?

I. ORDU KOMUTANLIĞI

II NO'LU ASKERİ MAHKEME BAŞKANLIĞI'NA

Baştabya

«12 Eylül adaleti ve hukuku* bugünlerde kamuoyunun gündemini oluşturan belli başlı konulardan biri olduğu gibi, ülkemiz tarihinde daha uzun yıllar tartışılacak bir konudur.

Kamuoyu ve basın 7 yıldır her türlü depoîtizasyon ve terörize yöntemlerle susturuldu, gerçekler saklanmaya çalışıldı. Fakat bugün, egemen sınıflar için aynı yöntemleri sürdürmek mümkün olmuyor, «istikrar»ı sağlamak: bahanesiyle yönetimi ele geçiren generallerin yaptıkları «işler» bugün tek tek günyüzüne çıkartılıp, tartışılıyor. «12 Eylül adaleti» tüm şaibesiy-le gözler önüne konmaktadır.

Bilinen, ama zamanında yazılmasına müsaade edilmeyen binlerce belge, döküman artık çarşaf çarşaf ortaya dökülmektedir.. 12 Eylül'den bu yana yapılan işkenceler, yargılamalar, suçsuz bir köşede öldürülenler, işkence tezgahlarında, cezaevlerinde can verenler, cezaevlerinde ve toplumun her kesiminde insanlık onurunu ayaklar altına alan uygulamalar, baskı altında tutulan yargıçlar, savcılar, namusunu ve onurunu korumak istedi diye sürülenler, kısacası karanlık dönemin dehlizlerine itilmiş gerçekler yeniden sorgulanıyor, sorgulanmalıdır.

Bizler, karanlığın en koyusunu yaşayanlar olarak; en küçük bir ışığın bile içeri sızıp karanlığı ay-

dınlatmasma müsaade edilmediği dönemlerde bile, her türlü işkence ve insanlık dışı uygulamalara karşı, direnişlerimizle, hücre hücre ölümlere yatmalarımızla, dilekçelerimizle, yazılı-sözlü suç duyurularımızla, sorgu ve savunmalarımızla, hep karanlığı yırtıp aydınlığa ulaşmaya çalıştık.

Bizler her çabamızla, her adımımızla kara şalı kaldırmaya çalıştıkça, karşımızda her türlü yasadan muaf tavırlarla aşılmaz setler oluşturuldu. Binlerce dilekçemizi kalorifer kazanlarında yakıt olarak yakan, tek tip elbise giymiyoruz diye mahkemelere çıkmamızı bile engelleyen cezaevi yöneticileri ve sorgulama adına işkenceci yüzlerini saklamak için gözlerimizi kapayan, isimlerini gizleyen polisleri anlıyoruz; çünkü işkenceyi bizzat yapanlar onlardı.

Bugün üzerinde durulması gereken ve gerçeğin ortaya çıkmasında tarihi ve mesleki sorumluluk altında bulunan yargının işlevi her zamankinden daha fazla önem kazanmaktadır. Toplumsal düzenin güvencesi olarak iddia edilen yargının bu dönemde toplum adma gerektiği gibi «sınav» verebildiğini söylemek oldukça güçtür. Binbir türlü engeller aşılarak önlerine sunulan kanıtlar karşısında susanları, gereğini yapmayanları, bugün «adalet» adma savunmak mümkün değildir.

Önüne yığılan binlerce dilekçeyi, işkence kanıtlarını görmezden gelen savcılara, yargıçlara «önce asker, sonra hukuk adamı» olduğunu hatırlatmakla yükümlü Adli Müşavirler görev aldı yedi yıl boyunca...

İşkence merkezlerinden gelen insanları tekrar işkenceye göndermekle tehdit ederek sorgu alan, sadece polis ifadelerine dayanarak yüzlerce idam iste-

yen savcılar görev yapabildi bu karabasan döneminde...

300'e yakın işkence olayında, «polis ve askerlerin bu eylemler sırasında devletten yana tavır aldıklarına inandığı için» koğuşurma yapılmadığını bizzat Evren'e yazdığı mektuplarla kanıtlayan vs 32 ayrı olayda milyonlarca lira rüşvet aldığı ortaya çıkan Binbaşlı Halit CENGİZ gibi yargıçların «adalet» dağıttığı dönemler yaşandı ülkemizde.

Çırılçıplak soyma, kış falakası, ağız-makat aramaları, saatlerce soğukta bekletme aşamalarını aşarak ulaşabildiğimiz duruşma salonlarında yaptığımız suç duyurularına gözlerini kapayıp, siyasi amaçlı diye, oluşturulan askeri mahkemelerin olağanüstü usul maddelerine sarılan ve taleplerimizi reddeden yargıçlar görev yaptılar gönül rahatlığıyla.

Bunun yanında, sürecin dışında bulunan, yapılanlara ortak olmayan, geçmişte halkımızın yanında oldukları gibi, bugün de en azından reddedilmeyecek gerçekleri ortaya koyan, sorgulama sorumluluğu ve yürekliliğini göstermekten kaçınmayanlara da —nadir de olsa— tanık olduğumuz bir gerçektir.

(.....)

Açık faşizm dönemlerinde en şiddetli biçimiyle gündeme gelen işkence, sadece devrimci örgütlere yönelik olmakla kalmayıp, toplumun tüm kesimlerini sindirmekte araç olarak kullanılır.

7 yıl boyunca her türlü işkenceye maruz kalmış kişiler olarak, bugünkü, dilekçemizde bir kez daha dile getireceğimiz gerçeklerle, işkencecilere lanet okumak ve bizlerin nelerle karşılaştığını anlatmak amacıyla değiliz. Bunları ortaya koymakla, sürekli ekonomik ve politik açmaz içinde olan egemen güçlerin

bu politikasından tamamen vazgeçmeyeceğini de biliyoruz.

Amacımız egemen güçlerin yasa, hukuk tanımayan politikaları ve uygulamaları karşısında, baskı gücü oluşturarak demokrat kamuoyunu bilgilendirmek, hukuka saygılı, görevinin ve sorumluluğunun bilincinde olan yargıcın baskı dönemlerinde toplumun üzerine çöken şalın açılması için görevlerine yardımcı olmaktır. Hukuk-adalet ilkelerinden vazgeçilerek, insani değerler yadsınarak, aldırılmazlık ve korkuyla sağlanan bir dönemin aydınlatılması için tüm demokratik kişi, kuruluş ve yargıya büyük görevler düştüğü açıktır.

(.....)

Çağrımız; sorumluluklarının altını çizip göreve çağırdığımız, aşağıda sunduğumuz belgelerle gereken işlemin yapılmasını istediğimiz, zulmün karanlığını sahiplenmekten vazgeçenlerdir.

Yarın, tarihle girilecek bir hesaplaşmada, zulüm odaklarıyla onu sahiplenenler bir yanda; iyinin, güzelin, doğrunun arayıcıları ve onların haklı sesine sahip çıkanlar da diğer yanda, adalet terazisinin iki kefesini oluşturacaktır.

İnsan olmanın erdemine sahip ve evrensel hukuk ilkelerini görevinin temeli yapmış yargıç ve savcılara bunu bir kez daha hatırlatıp göreve çağırıyoruz.

TARİHSEL OLARAK İŞKENCE İŞKENCE BİR ÖZEL MÜLKİYET ÜRETİMİDİR

(.....)

İşkence ve baskılar ne zaman ortaya çıktı? Hangi koşullar böyle vahşi bir uygulamayı insanlık alemine

«hediye» etti? Bunları incelediğimizde, sorunun bugünkü özünü kavramış olacağız.

(.....)

İşbölümünün gelişmesi ve sınıfların ortaya çıkmasıyla birlikte baskı ve zor da ortaya çıkmıştır. Egemen konumuna gelenler, kendi düzenlerini korumak, çalışan sınıfı sömürebilmek için, konumlarını sürdürmek zorunda hissettiler kendilerini.

İnsanın insan tarafından sömürülmesi olayıyla birlikte, toplum düzeninin sağlanmasında tabii saygıya dayanan ilişkiler yerini korkuya, baskıya bırakmış, üretim araçlarına sahip olanların zora dayalı egemenliği gündeme gelmiştir.

(.....)

Görüldüğü gibi, egemen sınıfın baskı-sömürü mekanizmasını kalıcılaştıran ilkel hukuk ilkeleri, kanunlar ortaya çıkıyordu. Din de kanunları karşı konulmaz kılarak, egemenlerin çıkarlarını korumak için yerleştirdiği kurallar bütününe ebedileştirme yönünde görev yapıyordu.

Devletin ortaya çıkmasıyla oluşturulan tüm kuramlar belli işlevleri içlerinde taşırlar. Temelde amaç, egemen sınıfların mevcut düzenini sürdürmesini sağlamak, sömürü mekanizmasını geliştirmek, düzene karşı her hareketi «kamu zararına» olarak göstererek ezmektir. Bu kurallar bütününe karşı çıkanlar «kamu yararına» ezilmek zorundadır. Egemen sınıfların çıkarlarını sarsmaya başlayanlar olursa, cezai müeyyidelerle karşılaşrlar. Cezanın şartlarını oluşturan koşullar hiç bir zaman önemli değildir; en önemli nokta, o dönemin üretim ilişkilerinin hukuksal dili olan yasalara karşı gelmektir.

Kölecı ve feodal dönemde insanlığın gelişimi yo-

lunda tüm bilimsel çalışmalar kanla bastırılmış, özenle korunan dini, hukuki yasalara karşı gelme, düşmanlık olarak gösterilmeye çalışılmıştır.

İnsanlık tarihinin gelişiminde hep kara bir leke olarak örneklendirilen Engizisyon mahkemelerinin amacı, kurulu düzeni en vahşi işkence ve baskılarla sürdürmek olmuştur. Papa Gregorius'un önerisi üzerine 1228 yılında kurulan mahkemelerde, binlerce kişi öldürülmüş, yüzbinlerce insan sakat bırakılmıştır. Yüzlerce aydın, insanlığın gelişimi yönünde yaptıkları çalışmaları bu yüzden ortaya koyamamış, yarım bırakmış, gerçekleri işkenceyle inkâr etmek zorunda kalmıştır.

(.....)

ENGİZİSYON'UN «SUÇLULARI» ONURLANDIRILIYOR, YA YARGIÇLARI?

«Zaferin elde edilebilir olduğunu düşünerek mertçe savaştım, fakat ruhuma verilen kuvvet bedenimden esirgenmiş... Yine de bende gelecek yüzyılların kabul edecekleri bir şey var. Gelecek kuşaklar; 'Ölüm korkusu bilmezdi, karakter gücü bakımından herkesten yüksekti ve gerçek uğruna, savaşmayı tüm yaşama zevklerinden üstün tutardı' diyecekler.»

Yüzyıllar önce, bugüne, bizlere böyle sesleniyordu Bruno. Bugün onu tekrar tekrar düşündüğümüzde sanki bugün yaşadığını hissederiz. Tarihin gelişimini sezebilmiş bu büyük insan da Engizisyonun vah- sice saldırılarına maruz kalmıştır. Tam '6 yıl akıl almaz işkencelerle, sömürücü sınıflar adına gerçeklerden vazgeçmesi istenir. Ne var ki, o sonuna kadar direnir, «gerçeklerin, sadece ve sadece gerçeklerin ilelebet yürüyeceği»nin mesajını iletir bizlere.

Yargılamalar, mahkemeler, insanlığın yargılanması adına kurulamazlar, onların işlevinin bu olmadığına inanıyoruz. Hukuk ilkeleri evrenseldir, öyle olmak, zorundadır. Ne yazık ki, bugünden o günlere baktığımızda gerçekten bağımsız, gerçekten hukuk ilkelerine uyan, insan haklarına saygılı bir uygulama örneği göremiyoruz. Bunları göremediğimiz için de, o günün mahkemelerini, yargıçlarını insanlığa karşı işlenen suçların ortağı olduğu için bugün tüm insanlık lanetlemektedir. Bu, insanlık sürecinin bir gelişimini gösterir bize. Ne var ki, bugün toptan lanetlenen şeyler tekrar tekrar gündeme geliyor ve tarih yine onları lanetleyecektir.

İnsan haklarına, hukuk ilkelerine saygı duyan, başta bu kurumları bugün işgal edenler olmak üzere, tüm insanlığın dersler çıkarmasında, gelecek kararların, geçmiş deneylerden damıtılarak verilmesinde insanlık adına çok büyük faydalar olduğuna inanıyoruz.

BURJUVA DÜZEN İNSAN HAKLARINA SAYGILI MIDIR?

(.....)

1789 Fransız Devrimi ve İnsan Hakları Bildirgesi bugün insanlığın en büyük tarihsel kazanımlarındandır. Sonsuz özverilerle anayasal hale getirilen bu haklarla burjuvazi, feodaliteye ait devlet gücünü eline geçirebilmiştir.

(.....)

Başta geçen burjuvazi, hukuku tamamen kendi denetimi altına sokma ve üretim ilişkileriyle ayniyeti-

ni koruması yolunda kazandığı zengin deneyimlerle birlikte, eski döneme has vahşet örneklerini de sürdürmüştür. Yasalar yine egemen sınıf çıkarları için yapılmış ve tabii ki uygulama statüsü de egemenler arasında gerçekliğini bulmuştur.

1871'in Paris'inde yönetimi ele geçiren proletarya, sözde bağımsızlık yemini eden yargıçlar kurumunu tamamen tasfiye etmiş, işkencecilerin, mahkemelerin gerçek yüzünü açığa çıkarmıştır. Saint Laurent kilisesini basan komüncüler «uygarlık beşiği» ve «insan haklarına en saygılı» görünümü veren bu ülkenin tüm karanlığını gözler önüne sermiştir. Kilisenin hem işkencehane, hem cezaevi olarak kullanılmasını ülkemizin bugün, yaşanan gerçekleriyle karşılaştırdığımızda, olağanüstü bunalım dönemlerinde hakim sınıfların yaptıklarını hatırlamamak mümkün değil.

(.....)

İster köleci, ister feodal, isterse kapitalist toplumda olsun, görüldüğü gibi özel mülkiyet düzeninde siyasi tutsaklara uygulanan yöntemler hep —nüans farklarla— aynı olagelmıştır. Mevcut düzene karşı olup, daha ileri hakça bir düzen savaşı içinde olanlar, bunun savaşımını verenler tutsak edildiklerinde hep teslim alma, sindirme, yok etme yöntemleriyle karşılaşmışlardır. Kurulu düzenin koruculuğunu yapanlara karşı savaşımında insanlık, onurlu bir mücadele tarihini demokratik geleceğe miras bırakmaya çalışmıştır.

Burada, bugünlerde de sık sık tartıştığımız, hukuk ve yasalar kavramı çıkıyor karşımıza. Yasaları egemen sınıfların denetiminden nasıl kurtaracağız? insanlık tarihinin acılarıyla, birikimleriyle oluşan demokratik geleneği nasıl koruyacağız? 1886'ların 1 Ma-

yıs'mda en demokratik talepleri nedeniyle idam edilen işçileri hakim sınıf mahkemelerinin elinden nasıl kurtaracağız? 1920lerin Sacco-Vanzetti'sini tarihe nasıl maledeceğiz? 1945'lerin Rosenbergler'inin bilime inançlarından dolayı asılmalarını nasıl önleyebileceğiz? Bunlar, insanlığın hukuk tarihinin kanlı sorunları olarak karşımızdadır.

Bugünkü yönetimlerin, yargının onları aklamaları bir sonuç yaratabilir mi bizim için? Tarih boyunca hukuk/yasalar egemen sınıfların o günkü ihtiyaçlarına karşılık verirdi. Bu bir zorunluluk ama, zorunluluk olarak mı kalacak?

Ya insanlık? Yüzyıllardır demokrasi nehrine kanlarını akıtanlar? Tarih bunları emsal gösterip Paris Komünü örneği gibi karar alamayacak mıdır? Yasalar egemenlerden kurtulup gerçek işlevine kavuşmayacak mıdır? Tabii ki bunlar gerçekleşecektir, halkların demokratik geleneği bunları da koynunda geliştirip büyütecektir.

Ya bugün ne yapılmalıdır?

(.....)

İşte 30 senelik savcı Hamdi Sevinç; insanın canını, hukuk ilkelerini hiçe sayarak, egemen sınıfların politikasına bir araç yapıyor. «Biz o günlerde uyarıcı olsun diye bu idamı verdik» diyebiliyor. Sadece uyarı için verilen idam Necdet Adalı'nın asılmasına yol açabiliyor. Bugün bunun sorumlusu kimdir? Hangi yasa egemen sınıfların çıkmazına çare, siyasi karşıtlarına uyarı adına insanın canına kıyabilir? Bunları tekrar tekrar düşünme zorunluluğu vardır. Düşünülmelidir, hem de binlerce kere!

(.....)

TÜRKİYE'DE İŞKENCE

Ülkemizde insan haklarına, hukuk devleti ilkele-rine uyan, işkencesiz, baskısız kalıcı bir yapı bugüne kadar neden oluşturulamadı? Halkın kaderi ne-den iki dudak arasında padişahların, paşaların insa-fına, bırakıldı? Bu ve bunun gibi soruların yanıtlarını ancak ülkemizin tarihsel yapısını incelediğimizde or-taya, çıkartabiliriz.

Osmanlı bir islâm toplumdur. Islâmın ortaya çı-kışı incelendiğinde, feodal eşraf ve aşiret beylerinin kitleleri uyutmak ve sömürmek için ürettikleri, sistem-leştirdikleri bir. ideolojik motif olduğu ortaya çıkar.

(.....)

Padişahın, Şeyhülislamın fetvaları kanundu. Bu insanların ağzından çıkan sözlerle insanlar asılır, in-sanlara işkence edilir, zindanlara atılırdı.

Osmanlı'da kişiler belli yurttaşlık haklarına an-cak 1839 Tanzimat Fermanı'ndan sonra ulaşabilmiştir. Bu kişisel haklar daha çok sömürücü yabancılara, ka-pitalist devletlere tanınmıştır.

Abdülhamit'in bizzat işkenceye katıldığı, gülerek seyrettiği bir ülkede yazılı yasalar bile nasıl uygula-nabilir ki?

(.....)

Osmanlı'da, Abdülhamit döneminde jurnalcılık ve casuslar sayesinde yüzlerce insan idam edilmiş, başı vurulmuştur. Hafiyenin jurnali, padişahın emriyle iş-kenceden geçenlerin sayıları belli değildir. Despotik idare içinde toplum bir korku isterisine kapılmıştır.

(.....)

İşkenceler burada bitmiyor. 1908'de Meşrutiyeti gerçekteştiren İttihat Terakki, siyasi muarızlarına,

muhalefetteyken karşılaştıklarını tatbik ediyor, yeni bir parti kurma çalışmaları içinde olanları baskı altına alıyor, okuma yazma bilmeyen insanları tutukluyor.

(.....)

DEĞİŞEN AMA BENİMSENMEYEN HUKUK

1923 Kemalist devrimiyle birlikte, ülkemizde üst-yapısal anlamda önemli değişiklikler olacaktır. Feodalizmin tasfiyesine yönelinilecek, devlete egemen olan kesimin ideolojisi hakim kılınacaktır.

(.....)

İktidarı ele geçiren Kemalistler küçük burjuva diktatörlüğünü kurarak hakim sınıfın ideolojisini uygulamaya çalıştılar.

(.....)

Ülkemize Osmanlı'dan çok daha ileri yasalar getiren Cumhuriyetin kadroları, yine de kafa yapılarını Osmanlı'dan kurtaramamışlardır. İnsan hakları, hukuk devleti, demokrasi kavramları gibi burjuva kavramlar da tam oluşmamıştır. Sınıfın güçsüzlüğü ideolojik olarak onları büyük oranda etkilemiş, katletme, yukardan emirle kendi yasalarını çiğneme olayı olduğu gibi geçmişten devralınmıştır. Bununla da yetinilmemiş, faşist İtalya'dan getirilen 141-142. maddeler sola karşı ülkenin sözde iç güvenliğini sağlama bahanesiyle Ceza Yasası'na yerleştirilmiştir.

(.....)

YENİ BİR DÖNEM-YENİ BASKILAR

Tek parti döneminden sonra, toprak ağaları ve ticaret burjuvazisinin çıkarlarını savunan DP'nin hak, hukuk, insan hakları söylevleri ortalığı kaplamasına

rağmen, iktidara geldikten sonra yaptıkları ibret vericidir. Ülkemiz tarihinde ilk defa yasal bir yayın üzerine, hükümet bildirgesinde «bunlarla uğraşacağız» deniyor. DP'nin tek partili otoriter bir yönetimi sürdürme gayretleri, kendi dışındaki tüm güçleri düşman cephesi içinde görmesi hükümetin temel politikası olunca, düşman güçlerin ezilmesi geçer akçe oluyor. Tüm muhalifler, özellikle, İstanbul'da bugün II. Şube denilen Sansaryan işkencehanesinden geçiriliyordu.

(... ..)

DP'nin gerici-baskı rejimine karşı, kendi sınıfsal haklarını savunan küçük burjuvazi ve onun asker kanadı reformist bir tepkiyle iktidarı ele geçirdi. DP liderlerini idama mahkum etti. Hazırlanan yeni Anayasada, belirli bir demokratik hava getirilse de insan hakları konusunda yeterli olmadı. İşkenceler, iç politika gereği keyfi tutuklamalar devam etti.

(.....)

BİR İŞKENCELER ÜLKESİ: ARTIK ÜTOPYALAR YAZILMIYOR

'61 Anayasasının getirdiği kısmi demokratik ortamla gelişen halk muhalefeti, kendi demokratik istemlerini ortaya çıkarınca burjuvazi bundan büyük oranda rahatsız oldu ve ekonomik ve siyasal krizin derinleşmesi sonucu her yeni-sömürge ülkede olduğu gibi; açık faşizme başvurdu.

12 Mart açık faşizmi ülke tarihinin en kanlı dönemini yaşattı halkımıza. Tüm hak ve özgürlükler rafa kaldırılırken, 12 Mart Başbakanı Nihat Erim'in dediği gibi, özgürlüklere bir şal örtülmesi gereği duyuldu. İşkenceler, yargılamalar, suçsuz ceza, yine dü-

zenin açık terörcü yüzünü ortaya çıkardı, insanlar köşebaşlarında vuruldu. Ziverbey köşkleri tarihe mal oldu. General Memduh Tağmaç'ın dediği gibi «toplumsal gelişme ekonomik gelişmenin önüne geçti». Ezilmesi elzem olmuştu (!). Ülke bir anda cehenneme çevrildi.

Ziverbey Köşkü'nde yapılan işkenceler, bugün tamamen ayyuka çıkmıştır. O dönemde kuvvet komutanı olan Turgut Sunalp'in ne kadar gizlemeye çalışsa da, 1985'de Nokta dergisine yaptığı açıklamalar işkencenin ibret verici yönünü göstermektedir. Sunalp hiç de yüzü kızarmadan «işkenceden sonra bir insan intihar etmiyorsa, ya şahsiyetsizdir ya da yalan söylüyor» diyerek işkenceleri gizlemeye çalışabilmiştir.

Sunalp'in işkence sorununa bakışı da ilginç : «Defalarca aynı soruyu sormak, bir paket sigara içene tek bir sigara vermek, yatırıp altına su damlatmak. Bunlara işkence deniyorsa bunlar işkencedir ama zulüm değildir».

Başka bir yerde de F. Türün şunları söylüyor: «işkence denilen hareketin ekseriyetle tabana vurulan bir kaç sopa ve tokattan ileri gitmediğini gördüm». (Milliyet 29.5.1972)

Faik Türün bu açıklamayı I. Ordu'da basına verdiği bir birifingde yapıyor. Bu Sıkıyönetim komutanının açıkça «falaka», «dayak» gibi «uygulamaları» itiraf ettikten sonra işkence yok diyebilmesi, bir işkencecinin yüzüzlüğüne somut bir örnektir.

(.....)

12 Mart, kendi anayasasını reddederek, çiğneyerek kendi çıkarlarına denk düşen yasadışılığa düşmüştür. İşkence ile alınan ifadeler, komutanların bunları açıktan teşviki, işkencehaneler, savcılık, mah-

keme üçgeninin tepesinde sıkıyönetim komutanının olması bu dönemde çok daha açık olarak ortaya çıkmıştır. Verilmeyen cezalar karşılığında namuslu hakimler hemen sürgüne gönderilmiştir. İşkencelerin kanıtlarıyla tek tek ortaya çıkması karşısında tüm yeni-sömürge ülkelerde olduğu gibi «vatan hainliği» tekerlemesi gündemimize girmiştir. Kamuoyu işkence konusunda cuntayı sıkıştırınca, 4. Şubat 1973'de İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından şu açıklama yapılmıştır:

«I. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı'nın 50 numaralı bildirisi:

Sıkıyönetim mahkemelerinde görülmekte olan ve yakında başlayacak davaların sanıklarına Emniyette ve tutukevlerinde işkence yapıldığı iddiaları, görevlilerin üzerinde baskı yaparak sıkıyönetim mahkeme kararlarına gölge düşürmek maksadıyla yapıldığı bilinmektedir. Bu nedenle, konu ile ilgili her türlü basın ve yayın yasaklanmıştır.

Uymayanlar hakkında 1402 sayılı kanunun 3. ve 16. maddelerince işlem yapılacaktır.»

Faik Tütün
Orgeneral I. Ordu ve İst. Sıkıyönetim
Komutanı

Tüm bu açıklamalarına rağmen, 12 Mart faşizmi Anayasayı ihlal etmiş, yerine kendi adaletini koymuştur. İşkence 12 Mart rejiminin kendisidir. Onunla özdeşleşmiştir.

(.....)

12 Mart ülkemiz üzerine karabasan gibi çökmüş, tüm yasadışılığı ile tarihsel olarak mahkûm edilmiştir.

Arkasında binlerce işkenceden geçirilmiş insan, kurşuna dizilen ve idam edilen devrimciler, yok edilen haklar, çiğnenen insan onuru ve yaşanan koskocaman hukuk trajedisi...

DEVLETİN BEKASI İÇİN İŞKENCEYE DEVAM EDİYORUZ!!

12 Mart faşizminden sonra işkenceler durmadı. Ne var ki kanıtlarıyla, belgeleriyle ortaya serilen gerçekler, Türkiye'nin bir hukuk devleti olduğu iddialarını ileri sürenleri tamamen gülünç duruma düşürüyordu. Halk muhalefetine yeniden güçlenmeye başlamasıyla, işkenceler, ölümler, geniş boyutuyla tekrar gündeme geldi. 1975-76-77 yıllarında kamuoyu yine belgeleriyle işkence olayına tanık oluyordu.

(.)

12 Eylül sonrasında çokça yaşanan yok etmeler, yine 1978'den sonra başlatıldı. İşkencede öldürülenler, yaşaması tehlikeli görülenler, torbalara, battaniyelere sarılarak I. Şubeden, II. Şubeden, MİT mekânlarından çıkarılarak sokaklara atıldı. Anarşi kurbanı diye gösterildi..

Sorgulama, yok etme incelikleri daha da geliştirilmeliydi. MİT elemanları, Siyasi Şube polisleri ABD'ye, İsrail'e, İran'a, işkence yöntemlerini ve kazanılan «"başarıları"» yerinde görmeye gittiler. Bunlar hep inkâr edildi. Ama 1980'lerin başlarında İran Devrimi bütün herşeyi gün yüzüne çıkarmaya yetti. ABD elçiliğindeki tüm belgelere el koyan İranlı yetkililer, belgeleri tek tek açıklıyorlardı. Belgelerin en önemli leri ise; içinde ülkemizin de yer aldığı çeşitli politik gelişmeleri ortaya koyanıydı. Ardından MİT, MOSSAD,

SAVAK, CIA ilişkisi, somut belgelere dayandırılmış yazılı belgeler halinde kamuoyuna yansıtıldı. Bugün inkâr edilemeyecek hale gelen gerçekleri zamanın bakanları, yöneticileri de artık kabullenmektedirler.

1978'den sonra bu programın ürünü olarak geliştirilen, 12 Eylül öncesi en üst boyutlara tırmandırılan işkencelerden sakatlanan, ölen, çeşitli baskılara maruz kalan insanlarımız olmuştur. Bu insanlarımız hiçbir zaman faşist terörle öldürülen, devlet destekli Çorum, Elazığ, Malatya, Kahramanmaraş, Sivas provakasyonlarıyla hunharca katledilen insanlarımız değildir. Bahsettiklerimiz anti-faşist çatışma içinde şehit düşen devrimciler, yurtseverler de değildir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi bunlar sadece işkencede ölen, sakat kalan, devrimciler-yurtseverlerle birlikte en sıradan insanlardır da. Çünkü 1978 sonrası işkence yapılanlar sadece devrimciler, yurtseverler değildir. Hak arayışına çıkan işçimiz, emeğin karşılığını isteyen köylümüz, tekelleşmeye karşı çıkan esnafımız, eğitim ve can güvenliği isteyen gençliğimiz işkence ve baskı altındadır. 1980'in Türkiye'sinde istanbul gibi bir kentte sorgusuz/sualsiz, bir günde 30.000 kişi gözaltına alınabiliyorsa, bu bize işkencelerin geldiği boyutu göstermektedir.

(.....)

Ülkemiz, 1978-80 döneminde yaygın bir işkence uygulamasıyla karşı karşıya kalmıştır. Bu dönemde muhalefet partileri, iktidarı kendi üyelerine işkence yapmakla suçlamaktadır. Bu suçlamanın sahibi olan partinin 1 milyon üyesi, 4-5 milyon taraftarı olduğunu düşünürsek işkencenin yaygınlığı konusunda biraz daha fikir sahibi olabiliriz.

Yapılanlar artık insan hakları ihlali değildir, on-

lar sadece basit- işkence olayları değildir; sistemli, programlı bir devlet terörü vardır. Devletin tüm kurumları halka yöneliktir. Devlet, tüm gücüyle gelişen halk muhalefetine bastırma mücadelesine girmiştir. Devletin başında olanlar, olayları reddetmeye devam etmektedir.

Açık devlet terörü, devrimcilerin-ilericilerin mücadelesini halkımızın hak alma mücadelesini durduramazdı. Çıkarları tamamen bozulan, denetimi tamamen kaybetmeye başlayan tekelci burjuvazi ve onun ortakları yeni, çok daha güçlü manevra alanları yaratılabilmek için, açık faşist dönemin hazırlıklarını yoğunlaştırdılar. ABD'ye ziyaretler hızlandı, binlerce insan işkenceden geçirilmeden, yüzbinlercesi gözaltına alınmadan, onlarcası asılmadan, dağlarda sokaklarda kurşunlanmadan sonuç alınamayacağı anlaşıldı.

(.....)

12 EYLÜL 1980 SONRASI TÜRKİYE'DE İŞKENCE
12 Eylül'ün Getirdikleri:

(.....)

12 Eylül, hakim sınıfların içine düştüğü siyasal krizden çıkışın son çaresi olarak devreye sokulan, ABD güdümlü bir tercihtir. Yarattığı kurumlan, anayasası, işkenceleri, katliamları, sosyal-kültürel politikaları ile günümüze dek uzanan 12 Eylül'ün temel politikası «baskı-zor»dur.

(.....)

İlerici-yurtsever kesimlere, devrimci-demokrat örgütlere ve en genelde her türden hakkına sahip çıkan halk kesimlerinin tümünü kapsayarak uygulanan «zor» ögesi, büyük merkezlerde, siyasi şubelerde, MİT karargâhlarında, polis ve jandarma karakollarında,

özel yerlerde işkencenin en ağırı olarak ifadesini bulmuştur.

Şehirlerin varoşlarında, üniversite kampüslerinde, sokaklarda, fabrika önlerinde «polis kurşunu», «araba çarpması» (!), «intihar etme» (!), «Sultanahmet Parkı'nda bir garibanın açlıktan ölmesi» (!), «siyasi şubenin 5. katından atlama» (!), «çatışma», «yer göstermeye götürülürken kaçma» (!) şeklindeki açıklamalarla maskelenmiş olarak gündeme geldi.

12 Eylül «gezici sorgu timleri olarak» gezdi köy meydanlarında kimi zaman. Çoğu zaman da kasabaların TEK, DSI, YSE binalarında falaka sopası, manyetodan yayılan elektrikti. Anadolu'nun sarp ve engin dağlarında yankılanan G-3 mermisiydi, devrimcilerin vücutlarına saplanırken.

(.....)

Osmanlı'ya dek uzanan, «karakolda falaka» geleliğini bilmeyen yok. «Polis copu, jandarma dipçığı» yıllardır tekerleme olmuştur halkımızın dilinde. En sıradan insanımız bile «karakolun önünden geçmez» hâle getirilmiştir. «Ceberrut devlet», yumruğunu hep başının üzerinde tutmuştur ezilen sınıfların... 12 Eylül'se kafalarda zaten var olan bu işkence olgusunu bizzat somut olarak yaşatmış, yarım milyon insanı işience tezgahlarından geçirmiştir.

(.....)

İşkenceyle ölüm olayları toplamı (Eylül 1980-Kasım 1985) 293'tür. 55 ölüm olayının ise soruşturması sürüyor. 19 kişinin işkenceyle öldürüldüğü doğrulandı. 219 ölüm olayının «başka nedenlerden» kaynaklandığı açıklandı (73'ü «normal ölüm», 43'ü intihar, 16'sı kaçarken, 7'si çatışmada vurulma, 11'i açlık grevi sonucu, 2 ölümün nedeni belli değil).

«İşkence ve kötü muamele» ile ilgili askeri mahkemelerde 957 olay hakkında düzinelerce dosya var. Bunlardan 646'sı hakkında kovuşturmaya yer olmadığı kararı verildi. 142 dava ise mahkumiyetle sonuçlandı. 34 dava ile ilgili yargılama sürüyor. 135 olayın soruşturması devam ediyor. Yasadaki dili ile «işkence ve kötü muamele» suçu ile suçlananlardan, 9'u tutuklu, 39'u tutuksuz olarak yargılanıyor. Söz konusu zaman dilimi içinde bu suçtan yargılananlardan 107'si hakkında mahkumiyet, 336'sı hakkında beraat kararı verildi.

Resmi açıklamalara dayalı «cevap verme»niñ boyutu bu ise, işlenen insanlık suçunun gerçek boyutunun takdirini kamuoyuna bırakıp devam edecek olursak, karşımıza, başta «bu cevap vermeyi» savunan mantığın gerçekleri çarpıtma demagojisi çıkıyor.

Uluslararası Af örgütü'nün 1985 yılında Türkiye için hazırladığı 76 sayfalık özel rapora ve genelde ülke içi ve dünya demokratik kamuoyundan gelen baskılara karşı, hep aynı «hiç bitmeyen bir işkence teranesi var» diye cevap veriyor Evren.

Oysa Evren'in ve diğer dört generalin iki dudakları arasından çıkan sözlerin kanun olduğu 1982 Mart'mda, Devlet Bakanı ve Hükümet sözcüsü Öztrak ise şöyle diyor:

«İşkenceden öldüğü iddiası ile Uluslararası Af Örgütü'nce bize bildirilen 62 kişilik ilk listede yer alanların 60'ı hakkında yapılan tahkikat sonunda 15 kişinin ölümünün işkence ile hiçbir ilgisi bulunmadığı, 15 kişi hakkında iddiaların doğru olduğu... tesbit edilmiştir» .

(.)

Bu işkence, baskı, zulüm düzenini kurumlaştıran

82 Anayasasında bile işkence insanlık suçu ise; «hiç kimseye işkence ve kötü muamele yapılamaz» deniyorsa ve bugünün Cumhurbaşkanı Evren dahil tüm Konsey, halkımıza bu anayasayı dayatıp, «evet» yolunda çaba harcamışlarsa, nasıl olur da bu çelişkiler yumağının ardına gizlenilip, halen koltuklarında rahatça oturabilirler.

Kendi koyduğu yasalara uymamak, karanlığın şalını hep örtülü tutmaya çalışmak, acaba işkence-baskı ve zulümden sorumlu olmanın getirdiği bir suçluluk psikolojisi mi?

Ankara'da görevli Mehmet Yılmaz gibi hakkında sayısız dava bulunan bir işkenceciye 1982'de ikramiye vermek, bir yıl sonra takdirname ve benzeri onlarca ödülle taltif etmek, sakın suç ortaklığının gizlenme çabası olmasın?

(.....)

İŞKENCE SİSTEMLİ DEVLET POLİTİKASI OLARAK UYGULANMAKTADIR!

Yıllardır söyledik; üzerimizdeki kanıtlarıyla, biz-zat ; duruşmalarda bedenimizdeki somut izleriyle, Adli Tıp, hastane, revir raporlarıyla, katledilmesine tanık olduğumuz arkadaşlarımızın yaşadıklarını detaylı olarak anlatmamızla, iddianamelerdeki tutarsızlıklarla, duruşmalarda aleyhimize tanıklık için çağrılanların şubede gözleri önlerinde dövüldüğümüzü söylemeleriyle vb. vb. işkence olayını gözler önüne serdik. Sonuç alamadık!

Bir kez daha açıkça ilan ediyoruz! 12 Eylül sonrası Türkiye'de işkence sistemli bir devlet politikası olarak devrimcilere ve tüm topluma uygulanmış, oligarşinin bekası için temel araçlardan, biri ola-

rak görülmüştür. Yapılanları «fevri olaylar», «birkaç kendini bilmez görevlinin yaptığı şeyler» olarak geçiştiremeyiz.

(.....)

T.C. devletin TBMM arşivleri binlerce işkence dilekçesi, başvurusu, suç duyurusu ile dolu. Başbakanlık, İçişleri, Adalet bakanlıkları arşivleri de öyle... Genelkurmayın askeri belgeleri yanma işkence belgeleri yollandı. Yok edilmediyse, klasörler tutuyordur herhalde.

Sıkıyönetim komutanlıklarına bağlı tüm Adli Müşavirlik mercilerine gönderilen dilekçelerin hemen yarısı işkenceciler hakkındaki suç duyurusuyla ilgilidir. Sivil ve askeri savcılara onbinlerce başvuru yapılmıştır.

(.....)

6 yıldır süren Devrimci Sol ana davası klasörleri; binlerce sayfa aynı içerikli tutanak, dilekçe, rapor, belge, suç duyurusu vb. ile dopdoludur.

Her şey ortada ve apaçık. 12 Eylül sonrası işkence devlet politikası olarak sistemleştirilmiş ve uygulanmıştır. Şu anda da işkencehanelerde devrimcilere, yurtseverlere, emekçi halkımıza karşı uygulanmaktadır,

GÖZALTINDA: İŞKENCE

(.....)

Ülkemizde gözaltına alınan kişi, dar ve karanlık hücrelerde, en temel insani ve yasal haklarından yoksun, gözleri bağlı şekilde dünyadan koparılmaktadır. 15 gün, (savcı izniyle 1 ay) bu şekilde sorgulanmakta, işkence görmektedir (Bilindiği gibi, gözaltı süresi 12 Eylül'de önce 30 gün, sonra 90 gün, «yasal» olarak

savcılık izniyle ise 100 gün üzerinde uygulanmıştır). O, çok sözü, edilen, örnek alınan, göbekten bağlı olduğumuz metropol/emperyalist ülkelerin «adalet» sistemleri ülkemizde yok sayılıyor. Soruşturma gözaltında başlatılıyor, fakat gözaltında bulunan kişinin avukatıyla görüşme hakkı bile yok.

Sıkıyönetim mahkemelerinde, siyasi tutukluların suçlandığı iddianamelerin, savcılık soruşturmalarının tamamı; salt işkence altında alınan, zorla imzalatılan polis ifadeleri ve fezlekelerine oturuyor ve binlerce idam isteniyor. Hukuk sistemindeki bu ortaçağ zihniyeti ve tekyanlılık, savunmayı yargının son aşamasında dikkate alan —onun da fiilen uygulanması cezaevleri politikasıyla içice olarak engelleniyor— tarzda uygulanması, aynı zamanda işkenceye verilen en büyük prim, onun altyapısı, adeta «hukuki» dayanağı oluyor. Cezalar adeta siyasi şubelerde, işkence merkezlerinde, polis, jandarma karakollarında kesilmekte, yer yer de infaz edilmektedir.

İşkencehanelerde 7 yıldır resmi açıklamalara göre 500'e yakın devrimci, ilerici, yurtseverin ya da adli zanlının katledilmesi bunun en somut kanıtıdır. Onurlu direnişi seçen, devrimci ilke ve inançlarını koruyup yüce değerleri işkencehanelerde de yaşatan sayısız devrimci, demokrat, kendini darağacma götürecek asılsız suçlamaları kabul etmediği için işkenceyle kurulan «darağaçlarında» can vermiştir.

(.....)

12 Eylül sürecinde sivil mercilere intikal eden işkence olayı 2120, sıkıyönetime intikal eden işkence olayı 941, yargılanan toplam görevli sayısı 5058'dir.

Burada amacımız rakamları alt alta sıralayıp, işkence olayını abartmak, karamsar bir tablo çizmek de-

ğil. O, bugüne dek çokça yapıldı ve bu sayede toplum koyu bir karamsarlık-yılgınlık ve korku dehlizine sokuldu. Onurlu bir direniş i başından beri sürdürenler ve her türlü işkenceye karşı olanlara, düş en görev; toplumun iç ine düşürüldüğü karamsarlığı-korkuyu silmektir. Haksızlığ a, sömürüye, işkenceye karşı hale arama mücadelesini yükseltip, zulme karşı direniş i sürekli kılabilmektir. Bunun bir yolu da işkencecilerden hesap sormaktan, bunun her türlü yolunu denemekten, sorumluların yakalarına yapış maktan geçiyor.

Amacımız resmi ağızlardan, sürekli tekrarlanan «münferit», «tekil olaylar», «kendini bilmez birkaç görevlinin yaptığı şeyler» diye küçümsenen, bilinçli olarak yok sayılmak istenen, sistemli işkence politikasını tüm boyutlarıyla ortaya koyabilmektir. Rakamlar, sizi sıkmaktan öte, esas olarak olayın vehameti açısından düşündürmelidir.

Ayrıca ş u da var ki; bir toplumda, bir kişiye de işkence yapılsa, herkesin aynı duyarlılığı gösterip karşı çıkması, «işkencenin insanlık suçu olduğunu haykırması» gerekir. Bizim de rakamlar dizisini sıralamamız, sizlere görevlerinizi anımsatması, daha duyarlı bir çağrı anlamında alınmalı...

(,.....,)

Nihai hükmü tarihe/yarınlara bırakarak diyoruz ki; ölkemizde en temel hak ve hürriyetlerin askıya alındığı 12 Eylül cuntasıyla birlikte, işkence sistemli devlet politikası olarak, onbinlerce insana en şiddetli şekliyle uygulanmıştır/uygulanmaktadır.

Biz, Devrimci Sol davası tutukluları olarak işkencelerin her çeşidini yaşadık. Gözaltı süresince karakollarda, siyasi şubelerde, MİT binalarında, askeri

kışlalarda ve yerini tesbit edemediğimiz çeşitli merkezlerde tüm işkence biçimleri üzerimizde denendi.

MAHKEMELER İŞKENCEYE ALET OLMAMALIDIR

(.....)

Adalet dağıtma adına yola çıkıp; işkenceye, baskıya, zulme dayalı uygulamalara —sisteme— koltuk değnekliğine soyundurulan yargı sistemini; bu sistemini işleyişini/işlevini, yüzlerce müebbet/idam kararlarını, kalem kıran heyetleri örnekleyerek; «bağımsız yargı-adalet dağıtma»nın içler acısı durumunu sergilemeye çalışacağız.

Sözümüz elbette sayısı sınırlı da olsa, bu çarkın dışında kalmış —kalmaya çalışan dürüst— adil, onurlu yargı adamlarına değil; tersine onları göreve çağırmaya yönelik olacak.

(.....)

Yargı tarihi; mahkemelerin işkenceyi meşru görüp, suça ortak olması, cellatları cesaretlendirmesinin örnekleri ile doludur. Biz buraya iki tanesini alacağız:

«İkrar; suçun, onu işleyen tarafından açıklanması, sanığın kendisinin suçluluğu hakkındaki tanıklığıdır, i Ceza yargılama usulümüzde delil olarak kabul edilmiştir. İkrarın, mahkeme huzurunda olmasının delil olarak niteliğine etkisi olmaz. İkrar hukuka uygun olmayan yollarla elde edilmiş veya sanık tarafından çeşitli saiklerle yapılmış olabilir.»

«İkrarlarda anlatılanların doğru olması halinde, sırf yasal olmayan şekilde elde edilmiş ikrarlar olduğu gerekçesiyle kabul edilmemesi hiçbir mantık kurallına uygun olmaz.» (Askeri Yargıtay 3. Daire 15.7.1980)

(.....)

İşte çağın çok gerilerine, ortaçağ barbarlığına —Engizisyonlara— tekabül eden bir mantığın üzerine oturan yargı sistemi... Peki ama; bugün insanlığın geldiği aşamada, niye dönüp geçmiş barbarlığa mahkûm ediyoruz ki? Değişen bir şey var mı? Var!

Ortaçağda sanıklar mahkeme huzurunda ikrara zorlanıp, suçları kabul etmeyenler, hemen salonun altındaki işkencehanelere yollanırlardı. Şimdi daha modern ve pratik olsun diye, bu işlemi —işkenceyi— yargı sisteminin en başına aldılar. Sanık soruşturma aşamasında «ikrar» için zulme uğruyor, yetmezse cezaevleri tamamlayıcı kılınmaya çalışılıyor. Sonra mahkemeye çıkarılıyor. Yüzyıllar sonra oldukça ileri gitmiş hukukumuz!

Barbarlığın kopkoyusunun yaşandığı yıllarda, son aşamada ya da duruşmalarla içiçe olan işkenceyi en başa almışız.

Her halde «çağ atlamak» bu olsa gerek!

Daha yakından bildiğimiz birkaç örnekle, işkenceyi meşru görmenin, yargının bir parçası saymanın, bu yanıla üzerinde duralım:

Haydar Öztürk, 21.10.1982 tarihli dilekçe ile; «gözetim altında bulunduğu sürece işkence gördüğünü, görevliler tarafından tekme ve yumruklarla dövüldüğünü, falakaya yatırıldığını, üzerine soğuk su döküldüğünü» belirtip suç duyurusunda bulunmuştur.

Haydarpaşa Askeri Hastanesi Baştabibliğince tanzim edilmiş «12.5.1983 tarih ve Adli Tıp 9020/76-34 sayılı raporda burun kemiğinde eski bir kırık tesbit edildiği...» yönünde görüş beyan edilmiştir.

I. Ordu İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı 22.9.1983 tarih ve 1983/579 esas, 1983/247 no'lu

kararı üs kovuşturmaya yer olmadığı sonucuna varılmıştır. Gerekçe ise ibret vericidir.

«İstanbul Emniyet ve Merkez Komutanlığının 4.6.1983 tarih ve Emniyet İst. Bür. 17617-2241-1983 sayılı vak'a kanaat raporunda her iki mağdur olduğunu iddia eden şahısların profesyonel aşırı sol örgüt militanı oldukları sebebiyle' 'suçla sırlayabildiğin kadar, **hiç değilse** her yalandan biri **dahi** tutsa yeterlidir' eylem! taktiğini **vurguladıkları** açıkça **tesbit edilmiştir.**»

işkenceciler hakkında kovuşturmaya yer olmadığı kaararı veren Sıkıyönetim Yardımcı Savcısı M. Metin Çelengil'in gerekçesi, «işkence bulgularının zamanının tesbit edilememesi» yanında esas olarak altını çizdiğimiz kanaat raporudur.

Öncelikle sormak gerekir-, bu kanaati veren makam İstanbul Emniyeti zaten işkenceyle suçlanan taraftır. Ayrıca Haydar Öztürk halen Devrimci Sol ana davasından yargılanmaktadır.

«Hüküm kesinleşene kadar sanık masum sayılır» şeklindeki hukuk ilkesine ne olmuştur? Yargılanması süren bir insan nasıl olup da «profesyonel aşırı sol örgüt; militanı» olarak lanse edilip, üstelik kötü amaçlarla eylemlerini sürdürdüğü ilan edilmektedir? Her türlü zulmü-baskıyı, işkenceyi yapmak «iyi amaç» oluyor da, bunun mağduru olanların savcılarını görev© çağırması mı «kötü amaçlı» görülebiliyor? Sayın yargıçlar, bağımsız olduğu iddia edilen mahkeme heyetleri; sizin fonksiyonunuz nedir? Bir inşânın «aşırı profesyonel militanlığına» polis, emniyet 'müdürlüğü, işkenceciler karar veriyorsa, siz nesiniz? Yıllardır süren duruşmalar nedir?

(.....)

İşte, 12 Eylül sonrasının, yargı sisteminin, askeri

mahkemelerinin üzerine oturduğu zemin budur. Gerek yargılandığımız ve yüzlerce arkadaş olarak idamımız istenen Devrimci Sol ana davasında, gerekse ülke genelindeki yüzlerce davada, sanıklar için cezalar hazırlık soruşturmasında, işkencehanelerde kesilmekte, oralarda işkenceci katillerin «infaz»ından sıyrılanlar, bu kez de aynı işkencecilerin «fezlekeleri» ile hazırlanan iddianameler temelinde «yargılanmaktadır»lar!

(.....)

Normalde savunma, suçlamanın başlamasıyla içice yürür. Bunun, dışında, çağdışı işkence ve baskı altındaki anlatımlar, «ikrar»lar, polis ifadeleri; kısacası hukuka aykırı yollardan edinilen kanıtlar, mahkemelerde geçersiz sayılmalıdır. Ancak bu şekilde kurulan bir sistem «suç»u kabul ettirmek için, gözaltındaki sanığa yönelen baskıları —en azından— özendirici olmaktan çıkaracaktır. Unutulmaması gerekir ki, «'kural'ın kendisi hukukun amacı değil, sadece aracıdır. Hukukun ya da hukuk düzeninin son amacı ise adalet olması gerekir.»

Bu amacın ötesinde hangi «kural» konulursa konulsun sistemli işkencelerin önüne geçmek, adaletli bir yargı sistemi kurdum diyebilmek, olanaksızdır. Olanaksızdır, çünkü;

12 Mart, 12 Eylül gibi baskı ve işkencenin merkezi devlet politikası olarak sistemleştirildiği koşullarda;

— Yüzlerce insan sıkıyönetim komutanlıkları emriyle, savcılarının imzalarıyla, mahkeme kararları vb. ile cezaevlerinden tekrar işkencehanelere götürülebildi, bu yasal hale getirilip «kural» haline dönüştürülebilmekte; tutsak insanlar işkenceci cellatlara tekrar teslim edilip, «adaletli bir yargılama için»,

«daha geniş iddianame hazırlayabilmek için» yeni «ikrar»lara zorlanmaktadır.

— Yüzlerce insan; Devrimci Sol II. ve Devrimci Sol IV. davalarının ilk duruşmalarında olduğu gibi, salt içinde bulundukları insanlık dışı koşulları belirtmek istedikleri, salt işkencecilerden hesap sorulmasını haykırdıkları, siyasi kimliklerine sahip çıktıkları için, bizzat mahkeme başkanı ve duruşma yargıcının emriyle ve de onların gözü önünde coplanmakta, dövülmekte, yerlerde sürüklenmektedir. Aynı işlem yerli yabancı onlarca basın/TV mensubu önünde izleyicilere, ailelere, yaşlı-genç, çoluk-çocuk demeden reva görülebilmektedir.

(.....)

ZİNDANLARDAKİ ORTAÇAĞ ZİHNİYETİ MAHKEMELERCE DESTEKLENEMEZ!

(.....)

Halen onlarca insanın, buraya kadar anlatabildiğimiz koşullar altında, ağır işkenceler sonucu imzalamak zorunda kaldığı polis ifadeleri dayanak yapılarak tutukluluk hali sürdürülmektedir. Tutukluluk «aleyhte delillerin ortadan kaldırılmasının» bir önlemi ise, bu tutukluluk bir kat daha anlamsızdır. Çünkü birçok insan hakkında «polis ifadesi» dışında ortadan kaldırmaya çalışacağı delil yoktur. Yine onlarca tutsak; suçlu sayılsa bile alacağı cezanın karşılığını çoktan aşan bir süredir tutukludur. Karardan sonra sonuçlanan çoğu siyasi davada olduğu gibi, insanların «fazladan yatma, devletten alacaklı kalma» durumuyla karşılaşacakları kuvvetle muhtemeldir.

Ağır ölümcül hasta olan, uluslararası/evrensel hukuk ilkelerine göre salıverilmesi gereken, yaş kü-

çuklugu sonucu «ceza» sürelerini çoktan aşan kişiler bir yana; durum en hafif haliyle «tutukluluğun cezaya dönüşmesi» halidir. Bu yanıyla mahkemeler, ceza-evleri, «rehabilitasyon» politikasının hukuki aleti olma objektifligi içindedirler. Bu, ülke içi ve dışı tüm kesimlerde, Avrupa ve dünya hukuk çevrelerinde, demokratik kamuoyunda da böyle görülüp değerlendirilmektedir. Başka türlü olması mümkün değildir. Çünkü; aynı sistem içinde, aynı uluslararası kuruluşlarda yanyana olduğumuz kapitalist ülkelerin birçoğunda tutukluluk süresi bizdeki gözaltı süresinden daha azdır- Örneğin-,

«F. Almanya'da; Ceza Mahkemeleri Usul Kanunu'nun (CMUK) 121. maddesine göre tutukluluk süresi 6 ay. Ancak başsavcı, sanığın 3 aydan fazla tutuklu kalmaması için gerekli önlemleri almakla yükümlü.

ABD'de; 9 ay

Yunanistan; siyasi suçlarda 3 ay, cürüm ve kaba-hatlerde 2 ay

İskoçya; 3 ay

İspanya; 2 ay

Özgürlükler kısıtlı, insanlar tutsak dediğimiz sosyalist ülkelerden;

SSCB'de, CMUK'un 133. maddesine göre 2 ay. Gerçekçe gösterilerek 3 ay daha uzatılabilir.

Macaristan'da; 1 aydır.» (Yeni Gündem s. 62, 10-16 Mayıs 987)

Tekrar hatırlatmakta yarar var, bu rakamlar gözaltı süresini değil, TUTUKLULUK halinin en üst sınırını gösteriyor. Çoğunda, Türkiye'deki 90 günlük (şimdi siyasi suçlarda 15, savcılık izniyle 1 ay) gözaltı süresinin (bir de bunun tekrarlandığı düşünülürse) daha altında bir sürede, sanık ancak tutuklu halde-

dir. Belirlenen sürenin içinde duruşması ya sonuçlanır; ya da yargılanmasını tutuksuz olarak sürdürür, işte, en başta bizdeki 7-8 yıldır hâlâ sonuçlandıramayan (2-3 yıl hiç duruşmaya çıkmadan geçen süre de hesaba katılacak olursa) yargılandığımız siyasi davalar, evrensel hukuk ilkeleri bir yana bırakılırsa, cezaevlerinde tutsakların kişiliksizleştirilmesi, benliğinin dumura uğratılması yönündeki uygulamalarının dayanağı olmaktadır.

(.....)

«Hukukçu, insan onurunu, güzel sözlerin ve öylemlerin ötesinde, belirli bir haklar ve ödevler örgüsüne bağlayabilen bir kişi demektir. İsterseniz 'onur mühendisliği' de diyebilirsiniz buna.»

«Böyle olduğu içindir ki, hukukçunun yetişmesi, * örneğin bir mühendisin yetişmesinde olduğu gibi, yalnızca hukuk tekniğinin ediailmesiyle bitmez; bununla birlikte, hatta bundan önce, vatandaş onurunun ne demek olduğu da öğretilmelidir.» (Mümtaz Soysal)

Mahkemelerin; onları oluşturan yargıçların bu en basit genel ilişkiler içinde davranması, gözaltı cezaevleri zincirinin üzerine oturan işkence baskı sisteminin üçüncü dayanağı olmaktan çıkması, gerçek hukuk, demokratik, bağımsız yargı kurumu olması gerekiyordu, gerekiyor.

AİLELERİMİZİN 'SUÇ'U BİZLERE DESTEK OLMAK MIDIR?

12 Eylül sonrası gözaltına alınan, işkenceye çekilen, zindanlara doldurulan onbinlerce insan, zulmün baskının en katmerlisini yaşarken, onların aileleri, onların ana-babaları, eşleri, kardeşleri de dolaylı dolaysız baskıdan nasiplerini aldılar.

(.....)

Yıllarca bizlerle birlikte, 12 Eylül zulmüne karşı kendi koşulları içinde onurlu bir direnişin getirdiği maddi/manevi saldırıları göğüslemek zorunda kaldılar.

(.....)

Bu akıl almaz işkencelerin, ailelerimiz üstündeki baskıların amacı açıktır.

Zulmün en koyusunun yaşandığı yıllarda, hem de tüm muhalefet odaklarının susturulduğu koşullarda, ailelerimiz yılmadan direniyordu. Bakanlık kapılarını, sıkıyönetim duvarlarını zorluyorlar, kamuoyunu harekete geçiriyorlardı; 1984 Ölüm Orucu sırasında olduğu gibi meydanlara yöneliyorlar, hiçbir baskıdan yılmıyorlardı.

Bizlerin direnişine olan bu desteklerinin giderek bilince dönüşmesi, hakim sınıfları daha da rahatsız etti. Yaşlı-genç, kadın-erkek tutuklandılar, defalarca gözaltına alındılar... Silah geri tepti; saldırılar, yapılanlar onları daha da bilinçlendirdi, kararlı kıldı.

En son Türkiye genelindeki cezaevlerinde yaşanan Temmuz direnişleri (1987) döneminde bir kez daha topluca tutuklandılar. Sağmalcılar Cezaevi'nin önünde 60 yaşındaki analarımız saçlarından tutulup kaldırımlarda sürüklendi. Ajanslar ailelerimize yapılanları fotoğraflarıyla birlikte dünyaya duyurdu.

«Suç»ları bize destek olmak için 3 günlük açlık grevine başlamalarıydı. Gericiler/faşistler meydanlarda toplanıp çadırlar kurarken, kıllarını kıpırdatmayanların; devrimci tutuklu ailelerinin bu tür protestolarına vahşice saldırması anlamlıydı.

Tutukluluk halleri üç ay devam etti. Bir kısmı halen tutuklu. 23 Ekim 1987 günü İstanbul DGM'de yapılan yargılamada, o mahkemelerin cezaevlerindeki

baskı, rehabilitasyon politikasına destek olmasının bir örneği daha yaşandı. DGM savcısı «Tutukluluk hallerimin devamına gerek kalmadı. Ancak cezaevinden gelmedikleri "için tahliye istemlerini reddediyorum» diye bir hukuk cinayeti daha işliyordu. (İnsanlık onurunu zedeleyen, TTE giymeyi reddeden tutuklu ailelerin erkek sanıkları cezaevinden getirilemiyordu.) Ortada eğer bir «suç» varsa, bu, yargılandıkları olayla ilgilidir ve savcının kendisinin de katıldığı gibi bu olayla ilgili tutuklu kalmalarını gerektirir nedenler ortadan kalkmıştır. O halde kraldan çok kralcı olmak niye? TTE giymemek suçsa, suç duyurusunda bulunmak gerekmez mi? Mahkemeye kendi istekleriyle gelmişler gibi ikinci bir cezalandırıcı fonksiyon üstlenmek niye?

Bu olay da, «mahkemeler yıllardır cezaevlerindeki çağdışı işkenceye, fiziki-psikolojik baskıya destek oluyor» diyenleri haklı çıkarmıştır.

S O N U Ç

«HUKUK DEVLETİ» ÜZERİNE BİRKAÇ SÖZ

1924 Anayasası'nda (103. madde) hukukun üstünlüğüne yer verilmiştir. 1961 Anayasası ve 12 Eylül sonrası halkımıza «onaylatılan» 1982 Anayasası'nda (2. madde) Türkiye Cumhuriyeti —diğer nitelikleri yanında— «hukuk devleti» olarak belirlenmiştir.

«Hukuk devleti, bir bakıma bireyin dokunulmaz, vazgeçilmez haklarına, yönetenlerin saygılı olma zorunluluğudur. Başka deyişle, hukuk devletinin kurumsallaştırılması yönetilenlere hukuk güveni sağlamayı amaçlar» (Kazını Yenice, Danıştay 12. Daire Eski Başkanı)

«Bir memlekette yargı hem bağımsız olmayacak ve güvenceden yoksun bulunacak, hem de hukuk devleti olduğu ileri sürülecek, bu mümkün değildir» (Nihat Saçlıoğlu, Askeri Yargıtay Eski Başsavcısı, Anayasa Mahkemesi Eski Üyesi)

«Yargı bağımsızlığı, savunmanın bağımsızlığını ve yargıç güvencesini zorunlu kılar. Bağımsız savunmanın, güvenceli yargıcın bulunmadığı bir ortamda hukuk devletinden söz edilemez.» (Teoman Evren, Türkiye Barolar Birliği Başkanı)

(.....)

«Yargı bağımsızlığı, yansızlığı ve yargı güvencesi konusunda olumsuz düzenlemeler hukuk devletinde geçmez. Hiçbir makam, organ, kişi ve kuruluş hukukun üstünde ve dışında değildir.» (Yekta Güngör Özden, Anayasa Mahkemesi Üyesi)

«Hukuk devleti kavramı, ülke içinde egemenliğin bağımsız, koşulsuz ve denetimsiz biçimde kullanılmasına karşı tepki olarak doğmuştur. Hukuk devleti yönetiminin karşıtı, keyfî devlet yönetimidir.» (H.V. Velidedeoğlu)

Var olan hukuk sistemi içinde, bizzat bunun içinde yer alanların görüşleri böyle; şimdi de en üst organ olan Anayasa Mahkemesi'nin bir-iki kararına bakalım :

«... Bütün işlem ve eylemleri yargı denetimine bağılı bulunan bir devlet demektir. İnsan hak ve hürriyetlerinin ve toplumun huzur ve refahının güvenlik altına alınması ise, ancak ve ancak hukuki durumlarda kararlılık sağlamakla olabilir.» (29.11.1966 T. E, 1966/11, K. 1966/4 Dergi 5, s, 3)

(.....)

Normal «demokrasi» dönemleri bir yana, özellikle

12 Eylül koşullarında, 7 yıldır yaşadıklarımızla, yaşananlarla; aktarılan temel ilke ve kararların ne denli bağdaşır olup olmadığının takdirini; meslek onurunu, insani dürüstlüğünü yitirmemiş yargı görevlilerine bırakıyoruz.

Dilekçemizin başından beri işkenceleri, baskıları, insan onuru ve en temel hakların çiğnenmesi uygulamalarını, yaşadıklarımızla anlattık, örnekledik. Biz hukuk devletinin zerrece kalıntısına rastlamadık. Ya yukarıdaki ilke ve en yüksek hukuk organı mahkeme kararları «yanlış», ya da 12 Eylül cuntasının Türkiye halklarına, devrimci, ilerici, demokratlara yönelik politikasının, yaptıklarının hukuk devletiyle benzeşmesi dahi yoktur.

Ortada var olduğu iddia edilen şey olsa olsa, 1961 Anayasasının getirdiği nisbi demokratik hakların budana budana yok edilip, 12 Eylül ile tümünden rafa kaldırıldığı bir enkazdır. Unutulmamalı; enkaz çöktüğünde önce ona dayanak olanların başına çöker.

(.....)

YARGI İŞKENCENİN ÜZERİNE OTURAMAZ!

«Hiç kimse işkenceye, zalimane, insanlık dışı, onur kinci cezalara, ya da uygulamalara tâbi tutulamaz.»

Cİnsan Hakları Evrensel Bildirgesi Md. 5)
«Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz. Kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tâbi tutulamaz.»

(1982 Anayasası Md. 17)

(....)

«Hiçkimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza ya da uygulamaya tabi tutulamaz.»

(Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Md. 3)

Bu ÷lkede; bine yakın insan işkencede katledilmişse; bu ÷lkede 12 Eylül sürecinde resmi açıklamalarla sivil mercilere 2120, sıkıyönetime 941 işkence olayı intikal etmişse; yargılanan işkenceci sayısı 5058'i bulabilmiş ise, yani işkence, sorgulamada temel araç olarak seçilmiş ise; buralarda alınan «ikrar»lar üzerine yargılama oturtulamaz.

Bu ÷lkede; Sedat Caner diye bir işkenceci çıkıp itiraflarda bulunuyor, tüm sorgu sistemini gözler önüne seren açıklamalar yapıyorsa, gün gün, kişi kişi, işkenceleri anlatıyor, öldür÷lenleri sıralıyorsa bunlar yok sayılamaz...

(.....,..)

12 Eylül'ün hukuk komedisini sergilemek için; mahkeme tutanaklarını karıştırmak, iddianameleri dikkatlice incelemek bile yeterli olacak. Kaldı ki, iddia makamı polisten «ikrar» diye gelen, işkenceye dayalı imzalı ifadelerin içeriklerini çok iyi bilmektedir. (Yargılanan insanların bir kısmı, belki yüzlerce hiç yaşanmamış, polis kayıtlarında olmayan, TC toprakları üzerinde olmamış olayları; yaptık, vurduk-kırdık diye «ikrar» etmişlerdir. Bu bile kendi başına polisteki işkencenin boyutunu gösterir niteliktedir.) Buna rağmen objektif olma yerine, yargıyı işkenceye dayandırma mantığı içinde hareket etme, ortaya gülünecek saçmalıklarla dolu iddianameler suçlamalar çıkarmıştır.

Oysa pratikte bunun sonucu, iddianamelerin sonuna kolayca sıralanan ceza maddeleri ve sanık listeleriyle onbinlerce insanın yaşamında onarılmaz, geri dön÷lmez yaralar açılmış, mağduriyetlere neden olmuştur. Birçok devrimci, yurtsever bu sistemin sonucu olarak idam sehпасına çıkarılmış, yüzlercesi çıkarıl-

mayı beklemektedir. Yıllardır insanlar tutuklu bulunmakta, hakkında isteneni kat kat aşan, yılları bulan sürelerde zindanlarda çağdışı koşullara mahkum edilmektedir.

Bu ülkede; Nurettin Soyer gibi bir askeri savcı çıkıp, tüm 12 Eylül sürecindeki yargının toptan iflası anlamına gelen açıklamalar yapıp, işkencelerin sıkı-yönetim komutanı bir korgeneral tarafından korunup, yönlendirildiğini iddia edebiliyor, bunun kanıtlarını sunuyorsa, 12 Eylül «adaleti», tüm sonuçlarıyla birlikte yok sayılmalıdır.

(.....)

Hem hukuk devleti ve objektif yargı; hem merkezi sistemleşmiş işkence devlet politikası olmaz. Ya biri, ya öteki! Oldurulmaya çalışılırsa, 12 Eylül sonrası olduğu gibi baskı ve zulüm düzeni tüm kurumlarıyla olduğu gibi, yargı sistemiyle de dipten deprem-ler; yaşayıp, o yapının sorumlularının, görevlilerinin başına çöker.

YARGI OBJEKTİF VE BAĞIMSIZ OLMALIDIR!

(.....)

«Buna karşılık olarak, özellikle 'adaletin gerçekleştirilmesi amacına yönelik' (mahkemelerin bağımsızlığı, savunma hakkı vb.) hukuk devleti kurallarının hiçbirisinin, olağanüstü dönemlerde dahi askıya alınması hiçbir hukuksal ve mantıksal nedenle savunulamaz. 'Suçlunun ve suçsuzun ortaya çıkarılmasına hizmet eden' bu kurallara titizlikle saygı göstermenin, önemi, olağanüstü dönemlerde artar». (Türk Hukuk Kurumu Başkanı Prof. Dr. Muammer Aksoy)

Hukukçular böyle söylüyor. 12 Eylülle askıya alınan 61 Anayasasının ilgili maddeleriyle 1982 Anayasasının ilgili maddeleri bunu gerektiriyor. Evrensel hukuk ilkeleri, altını çizerek aynı noktayı ısrarla vurguluyorlar.

Ancak 12 Eylül yargı sisteminin, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin, onların «sivil demokrasi» içindeki devamı olan DGM'lerin durumu gerçekten bu hukuk ve Anayasa ilkelerine ne denli uygunluk arz ediyor? Onlarca cana mal olan, onbinlerce insanı zindanlarda ömür boyunu da aşan sürelerle çürütecek kararlar doğuran; bugün gelinen noktada, geri dönülmesi mümkün olmayan onarılmaz hükümleri bir yana, hâlâ varlığını sürdüren askeri mahkemelere oturtulan yargı, bağımsız ve objektif midir? Devrimcilere, ilericilere, demokratlara-, sendikalara, demokratik kitle örgütlerine, meslek odalarına, halkımızın her kesimine ve örgütlerine yönelik açılan yüzbine yakın dava dosyası; objektiflik taşıyor muydu? iddianameleri hazırlayan savcılar, mahkeme yargıçları gerçekten bağımsız iradeleriyle mi icraatta bulundular, adalet dağıttılar?

Anayasa Mahkemesi 974/1 sayılı kararında «askeri yargının... sıkıyönetim dönemlerinde... tüm ulusu kapladığına» değinerek, bu durumun «mahkemelerin bağımsızlığına ve yargıç teminatı sorununa büsbütün önem kazandırdığını» belirtiyor ve «mahkemeler yürütmenin etkisinde kalmaksızın görev yapacaklarından emin olmalıdırlar» diyor. (KD. sayı 12 s. 28)

Oysa 12 Eylül sonrası oluşturulan askeri mahkemelerde görev yapan subay üyelerin bağımsız olabilmeye güvenceleri yoktur ve yargıç üyeleri «idari sicile» bağlıdır.

(.....)

Mevcut haliyle askeri yargı sistemi, her yönüyle yürütmenin tüm etkilerine açıktır.

Yürütmenin tek elde, beş orgeneralin elinde toplanıp iki dudakları arasından çıkanın kanun olduğu 12 Eylül 1980 koşulları, bu yönüyle yargının bağımsızlığını ortadan kaldırmıştır. 12 Eylül «adaleti» tüm yönleriyle objektifliğini yitirmiş, günümüz koşullarında sonuçlarıyla, tartışmaların odağını oluşturmuştur.

Delinen 12 Eylül «hukuku»nun, kamuoyunda öteden beri nesnelliğini yitirmesi bir yana, bizzat eski yargı görevlilerinin ifşaatlarıyla da iyiden iyiye deşifre olmuş, işkencenin-zulmün-baskının «hukuku» olduğu açığa çıkmıştır.

(.....)

Yargının bağımsızlığı, objektifliği iflas etmiştir. 12 Eylül sonrası tüm mahkeme kararları, tüm yargısal işlemler kuşkulu hale gelmiştir.

Karar altına alınan tüm davalar sonuçlarıyla birlikte iptal edilmelidir. Dosyalar sivil yargı kurumlarında yeniden ele alınmalı, tekrar değerlendirilmelidir. Devam eden davalar da sivil yargıya devredilmelidir.

SONUÇ OLARAK;

Dilekçemizin başından beri hukuk devleti içinde işkencenin yerinin olamayacağını söyleyip, 12 Eylül 1980 sonrası koşulların ve 1982 Anayasası ile girilen sürecin «demokrasi» yutturmacası altında baskı, zulüm sisteminden başka bir şey olmadığını vurgulamaya çalıştık.

Devlet politikası olarak merkezileştirilmiş sistem-

li işkencelerin sonuçlarını, yaşadıklarımızla, tanık olduklarımızla göstermeye çalıştık.

Yer, zaman belirterek, bilebildiğimiz kadarıyla sorumluların isimlerini vererek, işkencehânelerde, karakollarda, cezaevlerinde yasadışı işlere parmak bastık, deliller sunduk.

Gözaltı, cezaevleri, mahkemeler üçgeni bağlamında işkencenin rolüne dikkat çektik. 12 Eylül sonrası yargının bağımsızlığı üzerine düşen gölgeye, bu yanılla objektifliğini yitirmesine, bunun sonucu; halkımız nezdinde, ülke ve dünya kamuoyu önünde sonuçlarının tartışılır hale gelmesine, inandırıcılığını yitirmesine dikkat çektik.

(.....)

Tüm bunlar; hiç olmamış gibi, yok sayılmamalıdır, sayılamaz.

Yargının işlevi, yargıç ve onun bir anlamda yardımcıları durumunda, bulunan savcı ve avukatlarla birlikte, hukukun en temel ilkelerini yaşama geçirmektir. Bu ise pasif bir saptama eylemi ile değil, aktif bir yaratma eylemi ile anlam kazanır. Eğer kurallar engeli varsa aşılması gereken; kuralı adalete uygun hale koymak, giderek, gerektiğinde zorlamak yargı adamının görevidir.

Bu ülkede hâlâ meslek onurunun yüceliğini yatan, hukuk ilkelerini her şeyin üzerinde tutan, insani değerlere her koşul altında sahip çıkan, çıkacak olan yargıçların, savcılarının olduğuna inanıyoruz, inanmak istiyoruz.

Suç duyurumuz bu sağduyuyu taşıyanlardır. Tarih, sorumluluklarını yerine getirmeyenlere, ait oldukları yeri verecektir.

Gereğinin yapılmasını talep ederiz.

3.11.1987

Dursun Karataş A.
Tayfun Özkök Yalçın
Demirkaya Tuncer
Bağdatlıoğlu Nuri
Eryüksel Sadettin
Güven Mehmet
Doğan İ Abdülaziz
Demirayak Tarık
Koçoğlu Ö. Lutfü
Top Recai Dinçer
Mehmet Kılıç Faruk
Ereren Şaban Şen
Suavi Ürkmezer Ali
Osman Köse Bedri
Yağan brahim
Erdoğan Yadigar
Adıgüzel Mehmet
Ünal A. Şener
Yıldırım Hüseyin
Solgun Ahmet Çelik

Cavit Özkaya
Mehmet Akdemir
Hami Özsoyar
A. Hikmet Asma
Mürsel Göleli
Harun Kartal
Erdal Ketenci
Yaşar Yavuz
Sinan Kukul
İbrahim Bingöl
Tuğrul Özbek
Mustafa Atalay
Sabri Temel
Zeynel Polat
Haydar Öztürk
Bülent Pak Selahi
Kayadibi Namık
Cıbaroğlu İlker
Alcan Alışan
Yalçın Vehbi
Ersan M. Kamil
Uzuner Cengiz
Kumanlı

FAŞİZMİN ZİNDANLARINDA ALTI YILLIK ONUR VE SİYASİ KİMLİK MÜCADELEMİZ.

Sinan Kukul ve İbrahim Bingöl'ün cezaevlerinde ve I. Şubedeki işkenceleri ve yaşamı anlatan sorgu mahiyetinde II no'lu Askeri Mahkemeye verdikleri dilekçedir.

I. ORDU KOMUTANLIĞI II NO'LU ASKERİ MAHKEME BAŞKANLIĞI'NA Baştabya/METRİS

G İ R İ Ş

12 Eylül 1980, saat 04.00. Tüm Türkiye'nin sokaklarında, caddelerinde tanklar, zırhlı araçlar ve ağır silahlarla donatılmış birlikler harekete geçer. Şehirler, kasabalar, hatta en ufak mahallelerden, köylere kadar tüm yerleşim alanları sarılır, stratejik noktalar tutulur.

60 yılını bile doldurmayan ve bu sürecin büyük bir bölümünü sıkıyönetimle geçiren Türkiye Cumhuriyeti'nde, 3. ve en kanlı askeri darbenin başlangıcıydı bu tarih.

(.....)

Hemen o gece, bilinen tüm devrimci, ilerici, demokratlar, ilerici işçiler, sendika temsilcileri, yönetim kurulu üyeleri, ilerici öğrenciler, memurlar, demokratik dernek yöneticileri, kısacası düzene muhalif oldukları bilinen herkes toplanmış ve kırsalalarda, siyasi şubelerde, MiT'te, ordu evlerinde işkenceye alınmıştır.

(.....)

Başlayan bu çok yönlü saldırı, sonuçta, yüzlerce insanın ölümünü, katledilmesini, sakat bırakılma-

sını gündeme getirir. Sonuç sadece bu değildir. Bunun yanında, tüm Türkiye'de şiddetli bir terörle birlikte sürdürülen sindirme politikasıyla işçi, emekçi, köylü, öğrenci, memur vb. sınıf ve tabakaların, toplumsal grupların en basit ekonomik-demokratik ve siyasal hakları ellerinden alınmıştır; üniversiteler, fabrikalar, resmi daireler, yurtlar tam bir kışla disiplinine sokulmuştur.

Yıl 1986...

— SHP'li Fikri Sağlar; «5 yılda 800'ü aşkın insan kayboldu». (1 Şubat-Basmdan)

— Bir Avukat; «Müvekkilime cop sokuldu.» (1 Şubat-Basından)

— Hüseyin Erdoğan; «Oğlum devletin emniyet binasında öldürüldü.» (1 Şubat 1986)

— İşkenceci polis S. Caner; «İşkence yöntemlerini anlatıyor: 'FiEstin askısı, kasap askısı, kaplumbağa hücresi, tazyikli su, fosseptik çukuru, elektririk verme, falaka' vb. gibi». (Ocak 1986 Nokta Dergisi'nden)

— SHP'li C. Canver; «İşkence yapılmaması istisna haline geldi». (12 Şubat-Basın)

Son bir ay içerisinde, hemen tüm basın organlarında yoğun bir şekilde yer alan işkenceyle ilgili yazı ve haberlerden aldığımız bu bir kaç seçme başlık, yaşanan 5 yıllık sürecin nasıl bir dönem olduğunu somut verileriyle sergilemektedir.

Yaşadığımız günlerin Türkiye'sinde, siyasi hayatın en önemli iki konusundan birini işkence, cezaevleri ve insan hakları sorunu; diğerini ise 12 Eylül öncesi siyasi kadroların, bugün, ellerinden alınmış olan siyasi hakları sorunu oluşturmaktadır.

(.....)

Gözaltı süresinin 90 gün olduğu ve (örneğin ts-

tanbul gibi bir şehir merkezinde) hemen her ailenin bir yakınının veya en azından komşusunun bu «göz-altı» işleminden geçirildiği bir ortamda işkence olayını gizlemek mümkün olmazdı.

(.....)

Özetlersek; ezilen sınıf ve katmanlar böyle dönemlerde sömürünün uzun vadeli çıkarları uğruna sessizleştirilmeye, sindirilmeye, boyun eğdirilmeye çalışılır. Bunun yanında; sindirilen ve boyun eğdirilen bu siyasal ve sosyal muhalefetin kitle tabanının yanı sıra, asıl hedeflerden biri ve başlıcası, bu muhalefetin örgütlü güçlerini ve önder kadrolarını ezmek, yok etmektir.

Bu noktada karşımıza işkence ve insan hakları Sorunu çıkmaktadır. Devrimcilerin yok edilmeye, ezilmeye çalışıldığı bu dönemlerde temel araçlardan biri işkence olmuştur. Türkiye'de işkence denince akla gelen iki olgu vardır: Siyasi şubeler vb. işkence merkezleri ve cezaevleri... Bu iki kurum beş yıl boyunca gündemden inmemiş ve işkencenin somut ifadesi olarak kullanılmıştır.

BEŞ YILDIR SÜREN İNSAN AVI

12 Eylül sabahı başlayan azgın terör hareketlerinin ilk göstergesi, ülke çapında sürdürülen ve bir süre avına dönüşen gözaltına alma, sorgulama faaliyetleridir. Ordu, polis, jandarma, MİT vb. devletin iç ve dış tüm güvenlik mekanizmaları; tüm kurum ve kadrolarını seferber ederek devrimci mücadeleyi bastırma için yoğun bir çaba göstermeye başlamışlardır.

Bir yandan, tesbit edilen devrimciler yakalandıklarında sorgusuz sualsiz kurşuna dizilmiş, işkence tezgahlarına alınmış; diğer yandan da güvenlik gerek-

çesiyle oluşturulan yoğun baskı ve denetimle bir pasifikasyon ortamı yaratılmıştır.

Gözaltına alınmayla siyasi şubede başlayan işken-
ce, karakollarda, kışlalarda, tutukevleri ve cezaevle-
rinde, bugüne kadar hiç durmadan devam, etmiş ve
sistemli bir politika olarak varlığını sürdürmektedir.

(.....).

Türkiye gibi ülkelerde cezaevlerinin ayrı bir öne-
mi vardır.

(.....)

Özellikle ekonomik ve siyasi krizin derinleştiği
dönemlerde, baskı ve sindirme politikasının ön plana
geçmesiyle birlikte, cezaevlerinin rolü de önem kazan-
mış ve cezaevleri konusunda oluşturulan özel politi-
kalarla siyasal muhalefet ezilmeye, yok edilmeye, yıldı-
rılmaya çalışılmıştır. Siyasal tarihimizde görülen ol-
dukça yüksek orandaki «dönek» sayısının nedenleri
arasında, cezaevleriyle buralarda sürdürülen sindirme
politikasının rolünü reddedemeyiz. Gerçekten de ülke-
miz siyasi tarihindeki dönekler, sayı ve misyon anla-
mıyla dünya çapında yapılacak bir sıralama içinde ön
sıralarda yer alırlar. Bunda kriz dönemlerinde arttırı-
lan baskı ve şiddet dozunun yanısıra, cezaevlerinin
ve; cezalandırma yöntem ve araçlarının temelindeki
sistemli politikaların da büyük bir önemi vardır

GÜNÜMÜZÜN TOPLAMA KAMPLARI: ASKERİ CEZAEVLERİ

(.....)

12 Eylül cuntasının ilk işlerinden biri, dejenere
olan, denetimden çıkan kurumları disiplin altına al-
mak olmuştur. Okullar, fabrikalar, üniversiteler, öğ-
renci yurtları ve bakanlıklardan muhtarlıklara; kültür

kurumlarından sağlık kurumlarına; cezaevlerine kadar tüm resmi dairelerde, cunta hızlı bir tasfiye ve düzenleme çabasına girmiştir.

(.....)

Ancak, bu kurumlardan özellikle birkaç tanesi cunta açısından direkt ve acilen müdahale edilmesi gereken bir özelliğe sahiptir. Bunlardan biri; toplanan siyasi muhalefetin uzun yıllar denetim altında tutulacağı cezaevleridir. Cunta, 12 Eylül öncesi toplumsal gelişimin ve muhalefetin de etkisiyle, devlet denetiminin zayıfladığı bu kurumlarda yeni düzenlemeler ve politikalar oluşturma gereğini duyar.

Cezaevleri politikasını, cuntanın genel baskı ve terör politikasından ayrı düşünmemek gerekir.

(.....)

12 Eylül sonrası cuntanın askeri cezaevleri politikasını özetle «havuç-sopa» politikası olarak tanımlayabiliriz. Bu politika, tepede, Genekurmay'da oluşturulan koordinasyon merkezinin belirleyiciliğinde; onun altında synt. adli müşavirleri, cezaevi yetkilileri, müdürler, psikologlar, doktorlar vb. ile yürütülür. Bunun yanı sıra, oligarşinin sivil kadroları olan ve bilim adamı kisvesi altında Nazi kökenli çalışmalar sürdüren profesörler, CIA istasyon şefleri, ajanları vb'nin tavsiyeleri de dikkate alınır.

(.....)

Yaşanan süreç içinde, politikalarını gerek yöntemler, gerekse güçler açısından zenginleştirip sistemleştiren cuntanın, her dönem için temel yöntemi baskı, zor, dayak ve işkence olmuştur. İlk başlarda hemen hemen tek yöntem olarak gündeme gelen baskı ve işkencenin tek başına yetersizliği ortaya çıktı-

ça, bunu destekleyen değişik yöntem ve amaçlar da gündeme sokulmuştur.

İşkence, baskı, şiddet temelinde gelişen siyasal saldırıların seviyesini anlatabilmek için en iyi yol; bu saldırılar karşısında, siyasal tutsakların direnişlerinin çapını ve yoğunluğunu sergilemektir. Direnişlerin en göze çarpan biçimi, uzun süreli açlık grevleri ve yer yer ölüm oruçlarıdır. Salt İstanbul cezaevlerini ele aldığımızda, meydana gelen açlık grevleri ve ölüm oruçları biçimindeki direnişlerin çapı-sıklığı birçok şeyi tek başına ifade edecek özelliktedir.

(.....)

Cunta, gerek direnişlerin kararlılığı ve gerekse bu direnişler sonucu teşhir olmasından yola çıkarak cezaevleri politikasında zaman zaman kısmi değişiklikler yaparak, baskı ve şiddet araçlarının yanında, sosyal ve psikolojik baskı yönlerini öne çıkarmaya, sessizliği ve direnmemeyi cazip kılıcı araçları gündeme getirmeye başlamıştır.

(.....)

Psikolojik ve ideolojik yönden çok yönlü bir saldırı başlatan cunta, cezaevlerindeki direnişi kırmak, siyasi görüşlerden vazgeçirip kişiliksizleştirme amacına ulaşmak için oldukça çeşitli araçlar kullanmaya başlamıştır. İnfaz yasasından psikolog-doktorların kullanılmasına; cezaevinde devrimci önderleri karalayan bildiriler dağıtmaktan, basın organları aracılığıyla, demagojiye dayanan bir ideolojik saldırı kampanyasına kadar her yöntemin, her aracın gündeme "getirildiği bu politikanın temel amacı, kitlelerle önderleri birbirinden koparmak; baskı ve işkence karşısında yılgınlığa düşmüş unsurları toparlamak, kamupyunda yerleşen «cezaevleri=ışkence» imajını sil-

mek veya en azından devrimcileri kamuoyunda küçük düşürüp, kendi uygulamalarına haklılık kazandırmaktır.

Oligarşi, belli bir süreçten sonra bu politikayı oldukça sistemli uygulamaya çalışmış, bu uğurda gerektiğinde yasalar çıkartmıştır. Bir yandan direnen, siyasi görüşlerini her koşul altında savunan siyasi tutsaklara en ağır işkenceler uygulanırken; öte yandan bu işkence ve baskı karşısında zaaf gösteren, dayanamayan unsurları düzene kazandırmak, onları devrimcilere karşı kullanmak için her türlü çekici olanağı ortaya sermekten kaçınmamıştır.

(.....)

İtirafçılık, muhbirlik hemen 12 Eylül sonrasında, işkence tehdidiyle birlikte gayri-resmî yoldan teşvik edilen bir uygulama olmasına karşın, uzun bir süre beklenen sonuçları vermemiştir. 1985'lere gelindiğinde, oligarşinin cezaevleri politikasının çıkmazı yavaş yavaş görülmeye başlanmış ve yeni yöntemlerin bulunması gerekli hale gelmiştir.

12 EYLÜL NEYİ ÇÖZDÜ?

(.....)

Bugün beş senelik bir süre sonunda ülkeye baktığımızda, 12 Eylül'ün önüne hedef olarak koyduğu amaçlardan hemen hiçbirine tam anlamıyla ulaşmadığını görebiliriz. Cılız ve dışa bağımlı ekonomik yapısıyla, köklü ve gelenekleşmiş, istikrarlı bir siyasal yapı oturtamamasıyla kalıcı olarak bu hedeflere ulaşması zaten beklenemezdi. Önlemler hep geçici olmuş, uzun vadeli ve kalıcı, istikrarlı bir yapının temelleri atılmamıştır.

Dünya emperyalist-kapitalist sisteminde yaşanan krize bağlı olarak; sömürü ve kârdan daha fazla pay isteyen işbirlikçi tekelci burjuvazi, 12 Eylül ile bu krizin üstesinden gelmeye, sömürü ve kârdan kendisi ile: birlikte pay alan diğer egemen sınıfları tasfiye etmeye, emekçi halk katmanları, işçi sınıfı üzerindeki baskı ve sömürüyü daha da yükseltmeye çalışmışsa da! dışa bağımlı yapısının getirdiği güçsüzlükle bu hedeflerine tam olarak ulaşamamıştır. Elbette ki 12 Eylül, bu konuda 12 Mart'tan daha fazla mesafe katetmiştir. Ancak, bu katedilen mesafe hiçbir zaman sömürden pay alan diğer sınıfların tam anlamıyla tasfiyesine tekabül etmemiştir.

(.....)

Emperyalizmin sarsılan bölgesel çıkarlarını ve konumunu sağlamlaştırma konusunda, cuntanın epey adım attığını söyleyebiliriz. İran'dan boşalan yeri doldurmak ve İsrail-Türkiye-Mısır üçgenini tamamlama konusunda gerekli dış bağlantılar, ikili anlaşmalar yapılmış ve Türkiye giderek Ortadoğu'da bir «istikrar» unsuru olarak bölge dengelerinde daha aktif roller almaya başlamıştır. Bunun yanında, NATO'nun Güneydoğu kanadında Yunanistan ve Türkiye arasındaki ilişkilerden doğan zayıflık, Türkiye'nin büyük tavizler vermesiyle önemli ölçüde giderilmiştir.

12 Eylül, içte istikrarı sağlamak açısından önündeki temel sorunlardan birini, yıpranan siyasi kadrolar ve siyasi çekişmeler olarak koymuştur. Bu konuda 12 Eylül'ün ne kadar başarılı (!) olduğunu görmek için özellikle son bir senelik siyasi gelişmelere bakmak yeterlidir.

(.....)

12 Eylül cuntası, 12 Mart cuntası gibi, kendinden

önceki iktidarın siyasi kadrolarıyla uzlaşma yolunu seçmemiş ve bunları arenadan tamamen uzaklaştırarak yerlerini bürokrat-teknokrat nitelikli kimselerle doldurmaya çalışmıştır. Bugün ise, bu çabanın başarısızlığı ortaya çıkmıştır. Başarısızlığın ortaya çıkması pek yeni değildir. 1982-83'lerde bu yöntemin tutmayacağı anlaşıldığında cunta, Demirel ve çevresine uzlaşma teklif etmiş, uzlaşmanın yollarını açmışsa da ordunun giderek denetim dışı bir organ niteliğini kazanmaya başladığını gören eski siyasi kadrolar, buna yanaşmamışlardır. Demirellere göre ordu, her şeyiyle düzenin siyasal kadrolarına bağlı olmalıydı; insiya-tifi bu kadar geniş olmamalıydı.

Toparlarsak; bugün gerek oligarşi içi diğer sınıflar, gerekse 12 Eylül'ün tecrit ettiği siyasal kadrolar yeniden örgütlenme, yönetim mekanizmasında yer alma mücadelesine girmiş ve önemli adımlar atmışlardır.

12 Eylül'ün, asıl sorunu olan yükselen halk muhalefeti ve devrimci güçlerin bastırılması konusunda, kısa vadede oldukça hızlı ve büyük adımlar attığını söyleyebiliriz. Azgınca estirilen terör fırtınası yanında, çıkartılan yasa vb. önlemlerle halkın tüm ekonomik-demokratik istemleri bastırılıp, sömürünün arttırılmasının koşulları sağlanmıştır.

Yüzlerce insan öldürülmüş, binlercesi gözaltına alma adı altında işkenceden geçirilip sindirilmiş, yerlerinden sürülmüştür. Sanık sayısı binlerle ifade edilen toplu davalar açılmış, bu davalarda yüzlerce idam istenmiş ve 20'ye yakın devrimci idam edilmiştir. Bu «yasalara» uygun infaz olayının dışında, yüzlerce insan da sorgusuz, sualsiz öldürülmüş, işkencede katle-

dilmiştir. Cezaevleri tam bir toplama kampı zihniyetiyle devrimci ve yurtseverlerin ideolojik ve fiziki imha: merkezleri haline getirilmiştir.

Yüzlerce insanın vahşice katledildiği bu dönemin faturası kimin üzerine çıkacaktır? Bunların hesabını kim verecektir? Bugün insan hakları-demokrasi konusunda burjuvazinin bir kesimi tarafından yürütülen demagojiye bakarsak, «olaylar bazı görevlilerin 'münferit' tavırlarından» olmuştur ve bu kişiler «cezalandırılacaktır». «Devletin işkence konusunda bilinçli bir politikası yoktur». Yani bir yandan insan hakları-işkence konusunda yoğun bir demagoji sürdürülürken, diğer yandan da devlet aklanmaya çalışılmaktadır.

Çeşitli burjuva kesimleri tarafından yürütülen bu demagojinin temel amacı, işkencenin kaldırılması veya işkencecilerin cezalandırılması mıdır? Yoksa, bu konuyu kendi aralarındaki siyasal iktidar çatışmasında bir koz olarak kullanmak mıdır? Bizce burjuvazinin temel amacı ikinci şıkta ifade ettiğimiz gibidir.

Oligarşi, bugün bir yandan işkenceyi münferit kabul edip politika olarak reddederken, diğer yandan da işkence konusunda tedbir ve ceza olayının yargıya ait olduğunu söylemekte ve topu başkasına atmaktadır. Oysa temelinde işkencenin yattığı ve ona göre (hukuku, siyasi yapısı, özlük işleri, vs. açısından) biçimlenen yargının bu konuda nasıl ve ne derece tavır alacağını bilmek için kahin olmaya gerek yoktur.

Konuyla ilgili olduğu için yargı ve sürdürülen davalarla ilgili olarak kısaca birkaç söz söylemek istiyoruz. Çünkü 12 Eylül'ü simgeleyen, işkence, cezaevleri ve mahkemelerdir. Bu üçü arasında bağlantı kurulmadan ele alınacak bir, işkence olayı, bir ceza-

evleri olayı yeterince anlaşılamaz ve bir yerde «münferit» kalır.

DEVİRİMCİ MUHALEFETİ EZMENİN SACAYAĞI: İŞKENCE - CEZAEVLERİ - MAHKEME

«Müştekinin Devrimci Sol sanığı olarak ağır suç isnatları karşısında günün şartları da düşünülerek yakalanırken, emniyet mensuplarının basit bir suçtan sanığın yakalanması gibi nezaket kaideleriyle hareket etmeyeceğinin tabii bulunması» (abç.) (İst. SYNT. Kom. Ask. savcılığı 1982/1591 sayı, 1982/1591 esas ve 1984/100 karar nolu ve 12.6.1984 tarihli kovuşturmaya yer olmadığı kararı)

Yukarıya aldığımız bu örnek karara, yapılan itiraz üzerine I. Ordu Kom. Ask. Mahkemesi 1984/60316 kayıt, 1984/23 karar nolu ve 28.10.84 tarihli kararıyla kovuşturmaya yer olmadığı kararını isabetli görmüştür.

12 Eylül 1980'den beri egemen sınıfların dilinde olan demagoji, «bunlar anarşist-teröristtir, bunları polisimiz gül ile. mi karşılayacak» «işkence iddiaları dış mihraklıdır» vb. şeklindedir. Bunlar belki bir burjuva politikacısı ağzından fazla yadırganmaz, ancak bunu yukarıdaki örnekte görüldüğü gibi bir yargı kurumu ifade ederse, o zaman bu yargı kurumunun durumunu düşünmek gerekir. Bu karar «münferit» bir karar değildir, dilekçemizin daha sonraki bölümünde buna benzer birçok örnek sunmaya çalışacağız. Bu örneklerin yasalarla ne denli bağdaştığı ortadadır.

İşkence, yarattığı sonuçlarla toplumun yüzkarası halindeyken, mahkemelerin itirafçıların, hainlerin «itiraf»ları veya işkence sonucu tezgahlanan çeşitli

ifadeleri temel alması salt hukuk açısından değil, insanlık açısından da yüz kızartıcı bir durumdur.

İddianamelerin hiçbiri normal bir yargı fonksiyonu içerisinde kaale alınabilecek bir ciddiyete sahip olmadıkları halde, mahkemelerin bu iddianamelere göre yönlendirilmesi, siyasi iktidarların yargı üzerindeki etkisini belirlemektedir. Yargıtayın «işkence ile alınan ifadelerin geçersizliği», «polis veya savcının önünde yapılan itirafların sağlık işareti olmadığı» yolunda sayısız kararı varken, mahkemelerin tamamen işkenceyle alınan ifadelere dayalı iddianameler temelinde yargılamaları sürdürmeleri başka neyin ifadesi olabilir?

İşte, bu işkenceye dayalı ifadeler dışında bir delil olmaması nedeniyle, bugün, gerek yasalarla, gerekse cezaevlerinde gündeme getirilen uygulamalarla, savunma hakkımız da elimizden alınmaya kalkılmakta, siyasi kimliğimize yönelik saldırıların bir parçası olarak savunma hakkımız ortadan kaldırılmaktadır.

(.....)

Tüm bunlara karşın, mahkemeleri işkence ve cezaevleri konusundan ayrı değerlendirebilir miyiz? En azından mahkemelerin işkence karşısında tutarlı bir tavır takındıklarını söyleyebilir miyiz? Elbetteki hayır!

Bugün oligarşinin işkenceci yüzü tamamen açığa çıkmıştır. İşkenceler tek tek ortaya dökülmektedir. Geçmiş dönemde defalarca dile getirdiğimiz, ancak bir türlü üzerine gidilmeyen işkence ve cezaeyleri konusu bugün burjuvazinin bir kesimi tarafından bile dile getirilmekte, işkenceci polisler, eski subaylar, MİT mensupları, emniyet müdürleri, amirleri açık ya da dolaylı yoldan işkence konusunu ikrar etmektedirler. Özellikle işkenceci polis Sedat Caner'in itirafları bi-

zim bugüne kadar söylediklerimizin çok açık şekilde teyit edilmesidir.

Bu dilekçemizde, artık itirafçı işkencecilerin bile doğruladığı çeşitli somut olaylara, örneklerle yer ver meye çalışacağız. Siyasi şubedeki, cezaevlerindeki iş- kenceleri, yaşam koşullarımızı anlatacak; siyasi kim lik ve onurumuzu korumak için neye karşı, niçin ve nasıl direndiğimizi ortaya koymaya çalışacağız. Ar tık herkesçe varlığı ve sistemliliği kabul edilen işken cenin ortadan kalkmasının, ancak bu konunun üzeri ne yürümekle ve başta yargı organları olmak üzere, her kurumun üzerine düşen görevi yapmasıyla müm kün olduğuna inanıyoruz.

(.....)

II — SİYASİ ŞUBEDE, ASKERİ CEZAEVLERİNDE ÜZERİMİZDE ONLARCA ÇEŞİDİ DENENEN İŞKENCELERİN VE YAŞAM KOŞULLARI- NIN İBRET VERİCİ TABLOSU

Bizler, beş yıla yaklaşan bir süredir askeri cezaev- lerinde tutukluyuz. Gözaltına alınmayla başlayan, tu- tuklanmayla devam eden ve bugüne dek süren ceza- evi yaşamımız, çağdaş yaşamın, insan onur ve kişili- ğinin yerle bir edilmesinin, insani değerlerin ayaklar altına alınmasının ibret verici bir örneğidir.

(.....)

Bunlar, 20. yüzyılın son onbeş yılında, ülkenin en büyük şehrinin en büyük emniyetinde ve cezaevlerin- de; ülkenin dört bir yanındaki gözaltı, ceza ve tutukevi merkezlerinde yaşanmaktadır. Bu uygulamaları ve yaşam koşullarını, sağlığını etkilerini, tek tek ve ayrıntılarıyla anlatmak; olayları bu durumdan haber- siz olan insanlara aktararak insanları, insani değer-

lere duyarlılaştırmak; insanları insanlık dışı kafalara karşı mücadeleye çağırmak ve geleceğin insanlarına, insani değerleri yok etmenin sonuçlarını bildirmek için çalışmak; baskıya, işkenceye, insani değerlerin kısıtlanmasına ve yok edilmesine, insanın kişiliksizleştirilmesine karşı duran herkesin —özellikle de olayları yaşayan tanık ve mağdurlar olarak bizlerini— en önemli görevidir. İnsanlık borcu ve insanlığa duyulan saygının zorunlu gereğidir.

A — BİRİNCİ ŞUBEDEKİ KOŞULLAR VE İ UYGULAMALAR

Emniyetteki tüm uygulamaların nedeni, örgüt üyelerinden eylem ve/veya örgütsel ilişkileri öğrenmek gibi gösterilir. Ancak bu uygulama, çok büyük oranda, tesadüfen emniyete alınan insanlara «failsiz eylem bırakmama» anlayışı doğrultusunda, eylem kabul ettirmek için de yapılmaktadır. Yani, hiçbir yasadışı eylem ve örgütle ilişkisi olmayan, ama düşünce olarak düzen için «zararlı» görülen devrimcilere, ilericilere ve yurtseverlere yapılan ağır işkenceler buna yöneliktir. Çoğu zaman, önceden görevlilerce hazırlanan ifade senaryolarına imza attırmak amaçlanır.

Uygulama ve koşulları daha ayrıntılı anlatabilmek için üç bölüm halinde yazacağız.

a—P S İ K O L O J İ K S A L D I R I (.....)

İnsan onuruna, kişiliğine, düşüncelerine, ruh sağlığına-moraline ve değer yargılarına yapılan saldırıları şöyle sınıflandırabiliriz:

aa — G ü n l e r c e a ç - s u s u z

b ı r a k m a Bu haliyle zincire bağlı tutma; uyutmama; tuvale-

te götürmeme; su yerine tuzlu su, sidik veya her türlü pislik katılmış su içirme; çok kuvvetli ışık altında bekletme :

Genellikle ilk günlerde bu uygulama, insanı en temel ihtiyaçlarından mahrum ederek psikolojik olarak çökertme, düşünme ve bilinçli hareket etme yetisini kaybettirme ve panik havasına sokmaya yöneliktir.

ab — Ormana götürme , tetik
düşürme » ormanda mezar
kazdırma

Tabanca haznesine sürülen mermi, sanığa gösterildikten sonra, yüz bir bantla kapatılır ve sanığın kulağının dibinde tetik kaldırılarak sanığa istenilenleri yapıp yapmayacağı sorulur. Yanıt için birkaç saniye beklenir. Bu ara, tetiği kalkık boş bir tabancayla ilk tabanca değiştirilir ve biraz sonra tetik düşürülür. Bu uygulama Emniyette yapılabildiği gibi ıssız bir ormana götürülerek de yapılır. Bazen, aynı kişiye hem Emniyette hem ormanda yapılır. Etkisini güçlendirmek için çeşitli yollar da denenir; mezar kazdırma, ayaklarının altına ateş etme, tam ateş ederken birinin müdahalesiyle «kurtarma» (!) gibi...

Çok kısa, saniyelerle ifade edilebilecek sürede insanın önüne getirilen yaşam ve ölüm ikileminin yaratacağı muazzam gerilim ile insanda psikolojik ve fiziksel yıkım amaçlanmaktadır.

ac — Küfür ve hakaret

Gözüne alman devrimci ve yurtseverler ahlâki ve insani değerlere saygısı tam, bu uğurda pek çok fedakârlıkları göze alacak insanlardır. Bu insanların kişiliğine, ahlak değerlerine, yargılarına, düşüncelerine,

toplumsal yaşam ve ilişkilerine yönelik yargı ve değerlerine, karısına, kızkardeşine, anasına ve tüm akrabalarına, arkadaşlarına yönelik küfür ve hakaret, insani değerleri yıpratmaya, kişiliği çökertmeye yöneliktir.

ad — İ ş k e n c e o d a s ı n d a s a a t l e r c e
b e k l e t m e v e i ş k e n c e
s e s i d i n l e t m e

İnsani duygu ve düşünceleri tam olan sanıklarını yanında işkence yapmak ve sanığın bu iğrenç, insanlık dışı uygulamaya karşı hiçbir şey yapamaması, insanın toplumsal dayanışma yanına ciddi bir saldırı olmasıyla birlikte-, aynı uygulamanın her an kendisine de yapılacağı beklentisi, bir yandan insani değerleri yıpratmaya, diğer yandan psikolojik direnci çökertmeye yöneliktir. Bir insanın bizzat kendisine uygulanan işkencenin yarattığı psikolojik yıkım, yanındaki bir insana uygulanan işkencenin yarattığı psikolojik yıkımdan çok daha azdır.

Gözaltına alınanların çoğu, hücrelerinden çıkarıldıktan sonra, işkenceye alınmadan bir süre önce, işkence odalarının olduğu bölümdeki boş bir odada bekletilirler. İşkenceden sonra ise tekrar hücrelerine koyulurlar. Ancak, polis, isteği doğrultusunda hareket etmeyenleri bu bölümde çok uzun süre, haftalarca bekletir. Burada gece gündüz işkence sesleri duyulur. Çünkü, işkence bitişik veya karşı odada yapılmaktadır. Odada, gözleri kalın bir bantla kapalı, elleri ve ayakları zincirle duvara veya radyatöre bağlı olarak sanık, haftalarca, bazen aylarca (12 Eylül döneminde gözetim süresi 3 aydı, ancak bu, birçok durumda. 4 aya kadar çıkarıldı) burada tutularak, yaratılan ge-

rilimli ortamda, uykusuz, çoğu zaman aç, günün olur olmaz saatinde işkenceye alınarak, olduğu yerde tekme tokat dövülerek; yani her türlü saldırıyı bekleme psikozuna sokularak, psikolojik olarak çökertilmek istenmektedir. Ayrıca bu yolla tecrit durumunda tutulan sanığın şube literatürüne «zarf atma» olarak geçen, yalan bilgilerle (arkadaşlarının yakalandığı, her şeyi anlattıkları... vb.) bilinci dumura uğratılarak hedefe ulaşılmaya; yani polisçe hazırlanan ifadelerin altına imza attırılmaya çalışılır,

ae — G ö z b a ğ l a m a

Gözaltında kalınan sürenin, özellikle «sorgu» denilen, hücreden çıkarılarak işkence yapılma ve bekletilme sürelerinde, gözler göz bağıyla bağlanır. Bu durumda dışarıyı ayırdetmenin olanağı yoktur. Her an, her yerde saldırının gelme olanağının olduğu koşullarda gözlerin kapatılması, insanın kuşku ve gerilimini arttırmayı, her an gergin durmasını ve bu gerginliğe dayanamayan psikolojinin-moralin çökmesini amaçlamaktadır. Bir önceki bölümde belirttiğimiz gibi, bu haliyle sanığın günlerce tutulduğu sıkça rastlanan olaydır.

af — I r z a g e ç m e t e h d i d i

Göz altına alman —kadın, erkek— tüm devrimci, yurtseverler sürekli ırza geçme tehdidi altında psikolojik yıkıma uğratılmaya çalışılır.

ag — P s i k o l o j i k n a b ı z y o k l a m a

Polis, fiziki ve psikolojik işkence sürecinde sık sık «çok iyi» davranır. Bu yolla bir yandan sanığın düşüncelerini ikrar ederek ve her şeyi «anlatarak» veya söyleneni yaparak (düzmece ifadelere imza atarak) dü-

zenin güçlü ve babacan (!) kollarına kendisini bırakmasını sağlamaya çalışır. Bu olmazsa, bu aşırı iyi niyetli «papaz» tavrıyla konuşarak, tartışarak sanığın psikolojisini ölçme ve daha sonraki saldırıları buna göre biçimleme amaçlanmaktadır.

ah — A i l e v e a k r a b a l a r a i ş k e n c e

Tüm işkencelere rağmen polisin istediği doğrultuda sonuç alınamayan ve polisin söylediği doğrultuda hareket ettirilemeyen insanlara yeni bir zorlama daha getirilir : Akrabaların ve/veya arkadaşların devreye sokulması. Bu, akraba veya arkadaşlarının işkence gören sanığı, isteneni yapması doğrultusunda ikna etmeleri veya akraba ve arkadaşlarına tehdit şeklinde olmaktadır ki, genellikle ikinci yöntem uygulanır. Ana-babanın, kardeşlerin, eş ve çocukların, yani sanığın akrabası olmaktan öte bir özelliği olmayan insanların emniyete alınıp, sanığın önünde kıyasıya dövülmeleri; her türlü hakaret, küfür ve sarkıntılığa maruz bırakılmaları, işkencelerin en iğrenci ve gurura-ahlâki değere saldırının en yoğun ifadesidir. Yine aranan sanıkların yakalanmasını kolaylaştırmak için, yakınları gözaltına alınmakta, işkenceye çekilmektedir.

ai — İ l â ç l i s u i ç i r m e

Sanık günlerce aç ve susuz bırakılarak tek başına bir hücreye atılır. Hücrede, sadece bir kap içerisinde su vardır. Başka hiçbir yiyecek, içecek verilmeyerek günlerce aç-susuz bırakıldığı için, sanık bu suyu içmek zorunda bırakılır. Suyun özelliği, içerisinde kişinin bilincini, iradesini zayıflatıcı, bulanıklaştırıcı bir ilâcın bulunmasıdır. Bu ilâçlı suyu içen kişilerde bir süre sonra bilinç bulanıklığı ve halüsilasyon baş-

lar. (...) İlâç kesilince bu etkiler ortadan kalkar. Ancak, kişide o zamana kadar ortaya çıkmamış ruhi hastalıklar varsa, bunlar ortaya çıkar ve ilâcın kesilmesiyle de ortadan kalkmaz; hastalık devam eder.'Cezaevlerinde de ciddi bir tedavi görmeyen bu kişiler, bugün cezaevlerinde epeyce çoktur.

aj — Yüksek katların penceresinden sarkıtma

El veya ayak bileklerinden bağlanarak, işkence yapılan binanın üst katlarından iple pencereden sarkıtılarak aşağıya atılma ve ölüm tehdidi savrulur. Bu işkencenin diğer bir yöntemi de, iki işkencecinin sanığı bacaklarından tutarak, pencereden kafa üstü sarkıtmaları ve imzalatılmak istenen ifadenin kabul edilmemesi halinde ayaklarının bırakılacağı ve intihar süsü verilerek kişinin öldürülebileceği tehdididir.

Bu işkence yöntemi ile, kişinin ölümle tehdit edilerek moral olarak çökertilmesi ye istenilen ifadenin kabul ettirilmesi amaçlanır.

b — FİZİKİ SALDIRI

Fiziki saldırıda da amaç, psikolojik olarak saldırı ve psikolojik çökertme olmakla birlikte, yöntem; aşama aşama bedenini fiziksel olarak çökertilmesi, işkenceyle yaratılan şiddetli acı ve ağrıyla iradenin zayıflatılması ve bu yolla psikolojik-moral çöküş zemin hazırlanarak «amaca» ulaşmaktır. Sistemli olarak hemen hemen her sanığa gözetim boyunca defalarca tekrarlanan ve her seferinde saatlerce süren saldırıları şöyle sıralayabiliriz.

ba — Elektrik işkencesi

Manyeto ile sağlanan düz akım sanığa, vücudu-

na bağlanan birçok kablo aracılığıyla verilmektedir. Elektrik akımı verilen manyeto aleti kamuoyu tarafından bilinmekte ve tanınmaktadır. SHP Adana Milletvekili Cüneyt Canver, (1980 yazında) Demokrat gazetesinde resmi yayınlanan ve devrin başbakanı Süleyman Demirel'e ne olduğu ve ne amaçla kullanıldığı sorulan elektrik işkencesi aleti manyetoyu, 1986 yılı İçişleri Bakanlığı bütçesi görüşülürken (1985 Aralık ayında) TBMM'ne getirmiş ve deneme yaparak nasıl kullanıldığını kamuoyunun gözleri önüne sermiştir. Burada işin en dikkat ve ilgi çekici yanı, bu manyeto aletinin seri halde özel olarak MKE (Makina Kimya Endüstrisi) kurumu tarafından imal edilmesidir. Bu durum ülkemizde işkencenin devlet politikası olarak sistematik bir biçimde uygulandığına dair fazlasıyla fikir vermektedir. MKE'nin T.C. devletinin resmi bir kuruluşu olduğunu hatırlatmaya herhalde gerek yok. ! Elektrik manyetosunun seri halde imal edilmesinin ülkemizde elektrik işkencesinin bilinen merkezler dışında, çok yaygın (semt-mahalle karakollarında bile) uygulandığını göstermektedir. Zaten bizim ve işkence gören binlerce işkence mağduru insanın anlatımları bu gerçeği doğrular niteliktedir.

Akımın yarattığı enerji, vücutta tüm kaslarda şiddetli ve sürekli kramp gibi kasılmalara neden olmakta; şiddetli ağrı meydana gelmektedir. Yaşam-ölüm sınırı 50-60 voltur. «Bilgisiz sorgucular» bu ayarlamayı her zaman yapmadıkları için zaman zaman ölümlere ve ağır yanıklara neden oluyorlar. Tabii ki, bütün olaylar basına «kalp sektesinden» veya «iç kanamadan» öldü, diye yansıtılmaktadır.

Akım asıl olarak kafa içi gerilimi çok arttırmaktadır. Sonuç; dehşetli bir baş ağrısıdır. Bu etkiyi art-

tırmak için, kablolar, dile, dişe, dudağa, kulaklara bağlanmaktadır. Ayrıca cinsel organa bağlanarak «cinsel organın tahribi» korkusu verilen sanık, deşetii ağrıya ilave olarak psikolojik saldırıyla da yüz yüze bırakılmaktadır. Bunun dışında elektrik akımı el parmakları, ayak parmakları, makat ve benzeri gibi vücudun muhtelif yerlerine bağlanarak da verilmektedir.

Elektrik «teknîği» çok uzun süredir uygulanan yöntem olduğundan, «sorgucular» genellikle «dikkatli» ye «bilerek» kullanıyorlar. İlginçtir; 1980 Aralık ayında Ankara Siyasi Şubesinde elektrik işkencesinden meydana gelen bir ölüm olayı ile ilgili yapılan soruşturmada, ölen sanığa işkence yapan polislerden biri, elektrik işkencesinin «bilimselliğini» ve sistematikliğini şöyle itiraf ediyor: «...ben sekiz yıllık polis memuruyum. Bir sanığa ne kadar elektrik verileceğini iyi bilirim.» (Cumhuriyet gazetesi) Demek ki, elektrik işkencesi «eğitimi» de yapılmaktadır. Bu nedenledir ki, bu yöntemde ölüm veya yanık ender olmaktadır; genellikle gözle görülebilecek iz kalmıyor. Ancak dünyada var olan «işkence tedavi merkezleri»nin yaptıkları ve gerçekten bilimsel olan araştırmalar, gözle görünmez tahribatı gösteriyor. Dünyada, işkence görenleri tedavi eden ilk işkence tedavi merkezi, Uluslararası Af Örgütü'nün aktif çabasıyla 1981 yılında Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da açılmıştır. Bu merkezin direktörü Dr. Inge, işkence görenlerin hangi işkence yöntemlerine tabi tutulduklarının nasıl anlaşıldığını şöyle ifade ediyor-. «Örneğin kalp elektrosunun alınması, bu hastalara elektrik şoku işkencesi (...) altında geçirdikleri saatleri hatırlatmaktadır.» Bu tepki, elektrik işkencesinin insan or-

ganizmasmda kalıcılığını ve tahribatını yüzeysel bir bakışla ve ilk anda bile gösteriyor. Elektrik işkencesinin uygulanmasından yıllar sonra ortaya çıkan birçok sinirsel-psikolojik hastalıkların; beyin, kalp, böbrek, pankreas, cinsel organlar gibi hayati organların birçok hastalığının kökeninde elektrik işkencesinin yattığı ortaya çıkmıştır. Sinir hücrelerinin tahribiyle başlayan rahatsızlık, giderek bu sinir hücrelerinin, uyandırdığı organ ve dokulara doğru yayılmaktadır.

bb — F a l a k a

«Ata yadigarı» olan falaka, Ortaçağ despotizmini aratır boyutlardadır. Geçmişte olduğu gibi bugün de bırakalım merkezleri, iki gözlü karakolların bile demirbaşdır.

Ülkemizde falaka öyle yaygın ve yıllardır uygulanmaktadır ki, bu vahşi işkence biçimi birçok etkili ve yetkili devlet görevlisi tarafından olağan görül-
mekte ve savunulmaktadır. Bunun ibret verici örneği, yıllarca siyasi şubelerde görev yapmış ve istanbul Emniyet Müdürlüğüne kadar yükselmiş Nihat Kaner'-in, 1986 Ocak ayında işkence konusunda basında da çıkan açıklamasıdır. Nihat Kaner bu açıklamasında bir gerçeği de itiraf etmektedir: «Poliste, gelenlere birkaç tokat, birkaç cop vurulur, en fazlasından falakaya çekilir.» Bu da, yıllardır bizlerin «işkence devlet politikasıdır, sistematiktir, çok yaygın bir biçimde uygulanmaktadır» iddiamızın en yetkili emniyet görevlisi tarafından teyit edilmesidir. Aynı zamanda «işkence sistematik değil, münferittir» diyen Başbakan-
dan, Cumhurbaşkanına kadar tüm yetkililerin, kamuoyunu aldatmaya çalıştıklarını da gösteriyor.

(.....)

Şubede polislerin, başta falaka olmak üzere diğer işkence türlerinin yarattığı izleri ve tahribatı yok etmek için belli bir süre sanıkları tedavi ettiği de bilinir. Gözaltı süresinin üç aya çıkartılmasından sonra, bu hep böyle olmuştur. Şube sonrası doktor raporlarının «temiz» çıkmasının hikmeti buradadır. İtirafçı polis Sedat Caner bu konuyla ilgili şunları söylemektedir: «45 günlük gözaltı süresi sanığın iyileşme süresidir. O ara içerisinde tedavi görür, sürekli olarak ilâç verilir. Vücudundaki izler kaybolur, synt.'ye götürüldüğünde işkence gören şahısta hiçbir iz kalmamıştır.» (Nokta dergisi, Ocak 1986)

bc – **K a b a d a y a k** v e k u m
t o r b a s ı i l e d ö v m e

Birkaç «sorgucu»nun arasına alman sanık, görevli işkencecilerce yumruk, tekme, dirsek, dizle ve sanığın neresine geleceği önceden düşünülmeden feci şekilde dövülür. Sanığın bayılması işkenceyi sona erdirmez. Ayıldıktan sonra yine devam edilir. Bu, sorgucu-ların keyfine göre aynı gün birkaç kez yinelenir. İşkencenin etkisini arttırmak için, sanık günlerce aç, susuz, uykusuz bir biçimde kollarından zincirle duvara ya da radyatöre bağlanır. Ve bugünlerde bu işkence özellikle «tercih» edilir.

Dayak atmada daha «teknik» bir yöntem de kum torbasıdır. İçine kum ya da sert bir cisim konulan eldivenle sanığın can alıcı noktalarına şiddetle vurulur. Vurulan yerler genellikle sanığın birkaç darbeden sonra bayılmasına neden olmaktadır.

(.)

1980 Ekim ayında İstanbul Siyasi Şubesinde gözaltındayken ölen Devrimci Sol militanı Ahmet Kar-

langaç'm **ölüm nedeni**, kaba dayak ve kum torbasıyla dövülmesi sonucu oluşan beyin kanamasıdır. Bu otopsi raporuyla tespit edilmiştir.

bd — A s k ı

Ortaçağ zindanlarından «ödünç» alınan bu yöntemle, sanık çırılçıplak soyularak kollan yanlara doğru açık olacak şekilde ve ayakları, yere değmeyecek yüksekliğe, genellikle tavana asılır. Bu durumda saatlerce bekletilir. İşkence yöntemleri içinde insan bünyesinde en fazla tahribat yapan işkence türlerinden biridir.

Bu askı işkencesinin çeşitli uygulanış biçimleri vardır. Geçtiğimiz günlerde itirafçı işkenceci Sedat Caner'in Nokta dergisine yaptığı açıklamalarda işkencenin en etkilisinin FİLİSTİN ASKISI denilen biçimi olduğu belirtiliyordu.

(.....)

Askıda kalma süresi uzadıkça, ağrının şiddeti dehşetli boyutlara çıkmakta, dayanılmaz noktalara ulaşmaktadır. Nitekim kalış süresi 20-30 dakikayı aşan sanıkların çoğu ağrı şokuna bağlı olarak bayılmaktadır. Bu durumda ayıltma askıdan indirilmeden yapılır genellikle. Yine; elektrik, falaka vs. diğer işkence yöntemleri de askıdayken uygulanır. Yine askıdayken ayakların altına sadece parmak uçları değecek şekilde kamyon lastiği yerleştirilir. Bu durumdayken uygulanan diğer işkence yöntemleri ve elektriğin etkisiyle ayak parmaklarının altındaki lastikten ayaklar gerilerek kurtulur. Bu işlem defalarca tekrarlanır. Bir süre sonra (lastiğe sürünme sonucu) ayak parmaklarının lastiğe değen kısımları soyulur, et ortaya çıkar ve dayanılmaz acılar verir.

Bu işkence yöntemi 12 Eylül'den hemen sonra İsrail'den alınmıştır. Daha önce de bu işkence yöntemi Amerikan emperyalizmi tarafından Vietnam halkına uygulanmıştır. Çağımızda emperyalizme bağımlı ülkelerin faşist yönetimlerinin muhaliflerini yok etmek için, en sık başvurduğu işkence yöntemlerinden biridir. Göbeklerinden emperyalistlere bağlı olan sömürücü faşist yönetimlerin, halkların mücadelesini yok etmek için başvurduğu işkence yöntemlerinin aynı olmasının bir nedeni olsa gerek!!!

Askıya, sanık, bazen ayaklarından asılmaktadır v© diğer işkence yöntemleri bu haliyle uygulanmaktadır. Bu durumda beyine çok miktarda kan hücum ediyor, kafa içi basıncı çok artıyor, doğan şiddetli baş ağrısı ile uzun sürede yırtılan damarlar beyinde iç kanamalara yol açabiliyor.

be — S o ğ u k s u y l a b a n y o ve
b a n y o s o n r a s ı
« h a v a l a n d ı r m a »

Kışın dondurucu soğukların hüküm sürdüğü aylarda, sanık ya soğuk su dolu küvete çırılçıplak sokulup birkaç dakika bekletilmekte, veya yine çırılçıplak vaziyette betona yatırılarak üstüne hortumla beş-on dakika su sıkılmaktadır. Daha sonra da uzun süre (bazen bir saati buluyor) açık havada, açık pencere önünde, kapağı açık buzdolabı veya vantilatör önünde bekletilir. Vücut kurudukça tekrar tekrar ıslatılıp kısmi donma veya bayılmalar görülene dek bu işkenceler sürdürülür. Bazen de uzun süre çırılçıplak vaziyette karda yatırılır veya karın içine gömülür. Palto ve kat kat giysi ile ancak dolaşılabilen o koşullarda, çırılçıplak olan sanığa yapılan bu uygulamanın doğu-

racâğı tahribat sır olmasa gerektir. (Dondurucu soğğun dehşetli acı vermesi, kısmi donmalara bağlı his kayıpları, bronşit ve üst solunum yolu hastalıkları, böbrek hastalıkları, sindirim yolu hastalıkları vb.)

(.....)

bf — K a r d a , c a m d a
y a l ı n a y a k y ü r ü t m e

Falaka, elektrik, dayak, soğuk su banyosu vb. işkencelerden sonra ve genellikle iki seans arasında «dinlenme» olarak yapılan bu işkencede sanık karda veya canı kırıkları üzerinde yarım saat yürütülür. Ağır işkence seanslarından sonra ayakta zor duran sanığa bunların yaptırılması önceki işkencelerin şiddetini çok arttırır. Cam kırıkları, ayrıca, ayak tabanlarında yara ve iltihaplanmalara da neden olmaktadır.

bg — T e r s b ü k m e

İki görevli sanığın omuzlarından, iki görevli de ayaklarından tutar ve ters yönle doğru gererek çevirirler. Omurilik, ters yönle doğru döndürmenin şiddetine göre incinmeden kırılmaya kadar tahrip olur. Bugün cezaevlerinde bel ağrısı şikayetinin hemen herkeste olmasının önemli nedenlerinden biri de bu işkencedir. 'Yine birçok arkadaş, aradan yıllar geçmesine karşın hâlâ bel kırık ve çatlamasının doğurduğu sonuçları tedavi etmeye çalışmaktadır.

bh — C i n s e l o r g a n a k ır ır ık
c a m vs. s o k m a ve
e r b e z l e r i n i n b u r u l m a s ı

Bunun yarattığı ağır psikolojik tahribata ek ola-

rak cinsel organlar yaralanır, kesilir ve bunlara bağlı olarak hemen infekte olurlar. Tedavi olanağının olmadığı o koşullarda bu iltihabın üst idrar-üreme organlarına doğru yükselmesi hemen hemen kaçınılmazdır. İdrar, üreme organlarında fonksiyon kaybı veya en azından, kronikleşen iltihap, bu işkencenin sonucudur. Sinir açısından vücudun en zengin noktalarından olan dış üreme organlarında bu işkence, muazzam bir ağrı yapmakta, kesik ve yaralarda ağrının uzun sürmesine neden olmaktadır.

Ayrıca, erbezlerinin burulması da sıkça uygulanan bir işkencedir, testislerin şişmesi ile meydana gelen iltihaplanmalar kısırlaşmaya kadar varabilir. Testisleri üst üste getirerek, iki avuç ayası arasında belli bir basınçla uzun süre ezmek ya da, aşağıya doğru çekerek burmak şeklinde iki biçimde uygulanmaktadır.

Bu işkence biçimi için özel uzman işkenceciler yetiştirilmiştir. Kamuoyuna yansıyan bir örnekte olduğu gibi, bölge belge dolaşıp "bu işkenceyi uygulayan Ankara Siyasi Şubesinde görev yapan ve «Laz Fikri» lakabıyla da anılan işkenceci, buna örnektir. Bu da işkencenin bir merkezden sistemli bir biçimde uygulandığını gösterir somut bir kanıttır.

bi—T ı r n a k l a et a r a s ı n a
i ğ n e , o d u n k ı y m ı ğ ı
s o k m a

El ve ayak parmaklarında tırnağın altına, tırnak ile et arasına iğne veya ince odun kıymığı sokulur.

bj — T ı r n a k ç e k m e

El ve ayak parmaklarının tırnakları, kerpeten veya pens ile tutularak tek tek sökülür.

S i g a r a s ö n d ü r m e

Vücudun çeşitli yerlerinde (ensede, göğüste, sırtta, kol ve bacaklarda) sigaranın ateşi değdirilerek yakılır ve yanan sigara söndürülür.

bl — S a ç l a r d a n t u t a r a k
s ü r ü k l e m e , b ı y ı k y o l m a

Saçlardan tutarak yerde sürüklerken, bir yandan da tekme, tokat dövülür. Saçlardan tutulup çekilerek ayağa kaldırılır. Tekrar tekme tokat dövülür. Bu işlem defalarca tekrar edilir. Bıyıklar ve vücudun muhtelif yerlerindeki kıllar tek tek ve tutam tutam çekilerek yolunur.

bm — M u ş t a t ü r ü s e r t
c i s i m l e r l e s ü r e k l i
a y n ı n o k t a y a v u r m a

Kollarından askıya alınan sanığa, bir işkenceci elindeki muşta türünden sert bir cisimle sürekli olarak aynı noktaya vurur. Bir süre sonra dayanılmaz acılar içinde kıvranılır ve iç kanamalar meydana gelir.

bn — S a a t l e r c e a y a k t a
b e k l e t m e

Duvarın 1-1,5 metre önüne getirilen sanık kolları omuz hizasında, el ayaları yere bakacak şekilde durdurulur. Bu şekilde gövde biraz öne doğru eğilerek, el parmak uçlarıyla duvara değecek şekle getirilir. Bu durumda saatlerce bekletilir. Bir süre sonra kol ve bacaklara kramp girer, hissizleşir, eller ve ayaklar morarır.

bo — F o s s e p t i k ç u k u r u n a
s o k m a

Sanık, ellerinden veya koltuk altlarından bağlanarak, iple boğazına kadar fosseptik çukuruna daldırılarak uzun süre bekletilir. Bu işkence türünde, uygulanan kişinin psikolojik ve fiziki olarak yıpratılması amaçlanır.

(.....)

c — HÜCREDEKİ YAŞAM

Sorgu adıyla uygulanan işkence süresi dışında sanıklar hücrelerde kalır. Aşağıda koşullarını anlatacağımız gibi, bu hücre yaşamı da aslında işkencenin devamıdır.

ca — M i m a r i y a p ı

Birkaç hücre 5-6 metrekare, bunun dışında kalan bütün hücreler 1 metrekare civarındadır. Yine birkaç hücrede tahta sedir vardır. Bunun dışında kalan hücrelerde hiçbir şey yoktur. Sanıklar günlerim, aylarını çıplak beton üzerinde geçirirler. Ağır işkencelerden sonra «dinlenen» yer olan hücrelerde çıplak betonun soğuğu, vücut direncine tam bir saldırıdır. Özellikle kışın bir ısıtma tertibatının olmadığı göz önüne alınırsa, uyumak ve dinlenmek en büyük ihtiyaçken, bu ihtiyaç çıplak beton üzerinde giderilmektedir.

cb — H ü c r e l e r p i s t i r

Bit, pire dahil her türlü haşarat vardır. Sanıklara hücrelerini temizleme olanağı verilmediği gibi, görevli memurlar da temizlemez. Çok ender yapılan ilaçlama ise, göstermelik, «yönetmelikte olduğu için» yapı-

lan Uygulamadan öteye geçmez. Çünkü haşarat bir ilaçlama gösterisinden sonra da tüm gücüyle sanıkların! kanını emmeye devam eder.

de — H ü c r e l e r h a v a s ı z d ı r

Hücrelerin hava aldıkları tek delik, kapı altındaki yarım santim yüksekliğindeki açıktır. Bir metreka-relik; hücrelere 5-6, 5-6 metreka-relik hücrelere 10-15 sanık konulduğu düşünülürse sanırsız havasızlığın oranını ayrıca belirtmeye gerek kalmaz. Kışın dondurucu soğuğu, yazın bunaltıcı sıcağı bu havasız koşullarda vücut direncini iyice yıpratır.

cd — T u v a l e t v e t e m i z l i k
i h t i y a c ı

Bu ihtiyaçlarımız için genellikle 24 saatte bir kere, bazen de iki kere izin verilir. Kişi başına sürenin 5 dakika ile sınırlandığını, bu 5 dakika içinde tuvalet ihtiyacının giderildiğini, el-yüz temizliğinin yapıldığını ve çamaşırların yıkandığını da söylersek olay daha iyi kavranır. 5 dakika sınırını aşanlara, görevlilerce, cop, kalın sopa veya, el, diz, yumruk, tekmeyle ve sanığın neresine gelirse vurularak, «boş yere» sallanmasının hesabı sorulur.

(.....)

İNSANLIĞIN YÜZKARASI İŞKENCECİLERİN KABACA NİTELİKLERİ

Yeri gelmişken, kısaca işkenceci polisleri biraz daha tanıtmak istiyoruz. İşkenceciler timler halinde çalışırlar ve her tim bir sorumlu aracılığıyla (K) bölüm şefine "bağlıdır. Bu şeflerin, bir kısmı Polis Ensti-

tüsünde vs. eğitim görmüşler, bir kısmı ise «çekirdek-ten yetişme» diye anılan, eğitimsiz, kısa bir eğitimle polis olan insanlardan oluşturulmuştur. Şefler, işkence merkezlerine alındıktan sonra meslek eğitimlerini Türkiye'de değil, başta Amerika olmak üzere emperyalizmin işkenceci yetiştirme merkezlerinde sürdürürler. Buralarda emperyalizme bağımlı yeni-sömürge ülkelerdeki faşist diktatörlüklerden eğitim için gelen polisler de vardır. Burada işkence yöntemleri konusunda eğitilenlerin insani yanları da yok edilir.. Çünkü işkence ile insani yan bağdaşamaz iki olgudur.

Şefler dışında kalanların tamamı, liseyi dahi bitirememiş, kısa bir eğitimden sonra mesleğe alınmışlardır. Bunlara işkence merkezlerinde görev verilebilmesinin tek koşulu vardır: İnsani hiçbir özelliklerinin olmaması. Eğitimsiz, dünya ve Türkiye gerçeğinden habersiz, toplum dışı, lümpen-serseri ve hiçbir meslekte çalışmayan-çalışamayan bu insanların tek dünyaları vardır : Para-kadın-uyuşturucu üçgeniyle örülü yaşamlarını sürdürebildikleri dünya. Bunun için her şeyi itirazsız-gönüllü yaparlar. Bu özellik, faşizmin tam da aradığı bir özelliktir.

(.....)

Sosyal yaşamlarında silik, herhangi bir konu hakkında iki kelimeyi biraraya getiremeyen, toplumsal çevreleri olmayan bu insanların tüm dünyası, yine kendileri gibi olan işkencecilerdir.

(.....)

İşkenceciler üzerinde psikologların yaptığı inceleme ve araştırmalarda, işkencecilerin anatomileri ve kişilikleri çok yalın biçimde açığa çıkarılmıştır. Bu konuda bir profesör psikiyatristin yaptığı açıklamalar

konuya ışık tutmaktadır. Psikiyatrist profesör, işkencepiller üzerinde yaptığı incelemeleri şöyle dile getiriyor :

«Psikopatlaşmamış, aşırı düzeyde alkolikleşmemiş, uyuşturucu müptelası olmamış kişilerin işkence yapmaları mümkün değildir.» (Aralık 1985 Güneş gazetesi)

Bu durumu, itirafçı-ışkenceci polis Sedat Caner de teyid eder biçimde dile getirmekte ve işkence sırasında sakinleştirici, uyuşturucu haplar aldıklarını ve alkol kullandıklarını açıklamaktadır. İşte, işkencecilerin klinik tablosu budur!

Dünyadan ve Türkiye'den habersiz, toplumsal ve sosyal hiçbir sorunu anlamayan bu zavallılar, halkın kendi iktidarı için mücadele eden, okuyan-araştıran vö bu uğurda yaşamını feda etmeyi göze alan, herşeyini emeğin iktidarda olduğu, bağımsız ve demokratik Türkiye'ye adayan bizlere «vatan haini» diye, «terörist» diye saldırıyorlar, öldürüyorlar, sakat bırakıyorlar. Tarih adına ne acı bir çelişki!

— Ülkemizde İşkence Yoktur Demek, Gerçeğin önüne Tül Perde Çekmektir.

(.....)

Cumhurbaşkanı'ndan Başbakan'ına, bu işlerden sorumlu bakandan görevlisine kadar, hemen hepsi sık sık basma, işkencenin suç olduğuna ve ülkemizde sistemli işkence yapılmadığına dair raporlar veriyor. Hatta tek tek işkence davaları açılıp, işkenceciler cezalandırılıyor bile.

(.....)

Ancak, işkence 12 Eylül sonrası öyle boyutlara çıkmıştır ki, sorumluların gizleme gayretleri komik

kaçıyor. Oysa crtda çek somut örnekler var. Bizlerin yıllardır söyledikleri, bizzat işkencecilerin kendileri tarafından birer birer doğrulanıyor. Artık Türkiye'de işkencenin sistematik olarak sürdürüldüğüne tanık olarak, bizzat işkenceyi yapanları ve yaptıranları gösterebiliyoruz.

12 Mart'ın İstanbul Sıkıyönetim Komutanı Faik Türün ve yardımcısı Turgut Sunalp'in açıklamaları ibret ve utanç vericidir.

(.....)

12 Mart'm işkencecilerini yakından tanıyan ve yapılan uygulamaları çok iyi bilen 12 Eylül yönetiminin, T. Sunalp'i kendi partilerine başkan olarak ataması, işkence konusunda onların da T. Sunalp'ten hiç de farklı düşünmediklerinin somut bir göstergesidir.

İşkenceye en yeni ve en canlı tanık, bizzat 200 kişiye işkence yaptığını söyleyen itirafçı polis Sedat Caner'in açıklamalarıdır. Nokta Dergisinin Ocak 86'da yaymlanan iki ayrı sayısında, işkenceye geniş yer verilmiş, işkence yöntemleri ayrıntılı biçimde anlatılmıştır. Bu anlatımlar, bizlerin beş yıldan bu yana ifade ettiklerimizle büyük oranda çakışmakta ve iddialarımızın haklılığını belgelemektedir.

Türkiye'de işkencenin sistematik ve yaygın olarak yapıldığına kanıt olması açısından çarpıcı bir örneğini vermek isteriz. Polise teslim olursa —ya da yakalanırsa— işkence göreceğinden kuşku duymayan itirafçı polis Sedat Caner, bu nedenle Türkiye Barolar Birliği kanalı ile savcılığa teslim olmuştur. «Polis beni yakalarsa, bana işkence yapar» diye açıklama yapan Caner, Barolar Birliğinde gazetecilere «eğer buraya beni almaya polis gelirse, kaçırım» diyerek hem işkenceden korkusunu, hem de polisteki işkencenin

varlığını somut bir biçimde dile getirmektedir. Yıllarca! işkence yapan birinin kendisinin bile işkence görmekten korkması, hangi gerçeği ortaya koymaktadır?

(.....)

Bugün onbinlerce insanı işkenceyle katlettiği dünya kamuoyunca bilinen Şili faşist diktatörü Pinochet de İnsan Hakları Bildirisi'ne imza atmıştır. Binlerce Filistinlinin kanını akıtmış, Deir Yassin katliamını bizzat düzenlemiş faşist Menahem Begin de bu tür işkence karşıtı gösterilere sıkça yaslanmıyor mu? Geçen yıl! yakalanır yakalanmaz dövüle dövüle öldürülen iki Filistinli gerillanın öldürülmesinden sorumlu olanların (olay ayyuka çıktıktan sonra) yargılanacağını söyleyen de, dünyada C. Afrika ile birlikte en şiddetli devlet terörünü ve işkenceyi uygulayan İsrail'in birçok katliamını planlayıp yönetmiş olan Menahem Begin'in Savunma Bakanı Moşe Arens'ten başkası değildir. Arjantin cuntası faşist generallerinin, Güney Kore diktatörlerinin, Endonezya halkının katillerinin; yani tüm faşist yönetimlerinin işkenceye karşı olduklarını tek tek rastlanan işkence olaylarının soruşturulduğunu ve sorumluların cezalandırıldığını söylemeleri ne derece inandırıcıdır?

İşte ülkemizi yarı açık cezaevi haline getiren, halkı yoksulluğa iten, ülke pazarını emperyalizme ardına kadar açan cunta şeflerinin, işkenceyi örtme gayretleri ne denli inandırıcı olabilir? «Ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz». Yasalar, verilen demeçler imzalanan işkence karşıtı belgeler, bu koşullarda olsa olsa işkencenin sistematikliğini, yerleşikliğini, sürekliliğini ve devlet politikası olduğunu gizlemekte çok seyrek örülmüş bir tül perde olabilir ancak!

(.....)

B — CEZAEVİ YAŞAMI, KOŞULLARI VE UYGULAMALAR

(.....)

a — Faşizm Neyi Amaçlıyor?

Siyasi şube başta olmak üzere kışla, karakol ve diğer işkence merkezlerinden çıkıp tutuklandıktan sonra, konulduğumuz, sıkıyönetim komutanlıklarına bağlı özel askeri ceza ve tutukevlerinde, işkencenin sona erdiğini sanmak büyük bir yanılgıdır. Tam aksine, zaman zaman buralardaki işkenceler siyasi şubeleri «aratır» duruma geliyor. Askeri cezaevlerinde kaldığımız sürenin daha uzun olduğu düşünülünce, siyasi şubelerin bir uzantısı olarak sürdürülen sistemli baskı ve işkencelerin bizler üzerindeki psikolojik ve fiziki yıpratıcılığı, bünyesel yıkıcılığı çok daha derin ve kalıcı olmaktadır. Zaten bu uygulamaların amacı, şubedekilerden çok daha geniştir. Asıl amaç, bugünlerin moda deyiimiyle «rehabilite» etmek, «topluma kazandırmak»; asıl deyişle tutukluyu devrimci, ilerici, yurtsever düşüncelerinden arındırmak, kişiliğini değiştirmek, insani onur ve değerleri ayaklar altına almak, giderek tam anlamıyla, her uygulamaya boyun eğen robotlar haline getirmek ve halk düşmanı sömürücü faşist düzenin uysal bir unsuru yapmaktır. Cezaevlerinde uygulanan baskı ve işkenceyle, faşizme karşı muhalefet etmesi kaçınılmaz olan siyasi tutuklular, ezilmeye, sindirilmeye ve giderek bu yolla bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesi —her yaptırıma uyan siyasiliklerini-onurlarını yitirmiş olumsuz örneklerle— mahkûm edilmeye çalışılmaktadır.

—Devrimcileri,
İlericileri Kimler
«Eğitiyor»?

Bizleri «ıslah» edeceğini, «topluma» kazandıracığını söyleyen fazişmin cezaevleri kurumundaki görevli subaylarının niteliklerini kısa da olsa belirtmek, anlattıklarımızın daha net kavranması için yararlı olacaktır.

Subay ve astsubay okullarında verilen eğitimin temeli, disiplini kavratmaya yöneliktir. Herşey ama herşey bu «disiplin» anlayışı içinde yapılır. Disiplin, gönüllü, isteğe dayanan ve ikna ile uygulanan disipline değil, «astın üstüne kayıtsız şartsız itaatına» dayanır. Öyle ki, yanlış ve yasa dışı olduğu bilinse bile, verilen emir yerine getirilir; askerî yasadır bu.

İşte, zorbalığın kurumlaştırılması olan bu disiplin temelinde yükselen ordu, bünyesine giren insanları da kendine uydurur. Bir süre sonra, artık düşünen, inisiyatif sahibi insan gider, yerine, düşünmeyen, herşeyi emir-komuta zincirine bağlı olan insan gelir.

Burada, hem düşünmeyen-söyleneni yapan insan tipini oluşturmaya örnek olması, hem de askeri cezaevlerinde siyasi tutuklulara nasıl davranılması gerektiğini belgelemesi açısından bir eğitim programından bazı bölümleri aktarmayı —anlatılarımızı desteklemesi yönüyle de— uygun buluyoruz.

«... **Görev esnasında nelere dikkat etmeliyiz:** Emniyet ve muhafazasından sorumlu olduğumuz **vatan haini terörist** ve **anarşistlerin** hepsi okumuş, yüksek Öğrenim görmüş kişilerdir. Bu nedenle görev esnasında (...) **verilen emir ve talimatları harfiyen yerine** getirmek zorundasınız. Küçük ihmal ve ilgisizlik-

ler ile yapacağınız hatalar, ileride sizi ve ailenizi kötü durumlara düşürebilir. Aşağıdaki hususları titizlikle ve özenle uygulamaya çalışın.

— Görev ve faaliyet esnasında tutuklu ile tartışma, uzun konuşmalara girme (sadece gel, soyun, giyin, al, ver, çık, gir ve bu gibi tek kelime ile karşılık ver),

— Tutukluların hiçbir sorusuna karşılık verme, muhatap olma.

— Tutuklu bölgesinde kesinlikle isimlerinizle hitap etmeyin (...)

— Takım komutanlarınızın bilgisi dışında hiçbir faaliyet ve yaptırım uygulamasına girmeyin (...)»

Bu belgeyi, herşey açık olduğu için, yorumlamaya gerek duymuyoruz.

Bugün ordunun temel işlevi, emperyalizme bağlı, egemen sınıf düzenini «koruma-kollama»dır. Nasıl ki, «koruma ve kollama»ya çalıştıkları sömürücü düzenin sömüren sınıfları bağımlı oldukları emperyalizmle içice geçmişlerse ve artık çıkarları her noktada aynıysa; kendileri de, emperyalizmin koruyucusu ve kollayıcısı olan askeri yapılanmalara (Pentagon-NA-TO vb.) bağımlıdırlar, onlarla içice geçmişlerdir. Bu gerçek, belli tip insan yaratmayı da zorunlu kılar.: Düşünmeyen insan-söyleneni yapan insan.

(.....)

Faşist disiplinle, bağımsız kişiliği yıkılarak, emperyalizmin çıkarına göre düzenlenmiş olan emir-komuta zincirine göre kişilik empoze edilen, sömürü düzeninin koruyucu ve kollayıcılığına göre bilinç kazandırılan subay ve assubaylar, bu özellikleri toplumsal gerçeklerle, insanlar arası çağdaş ilişkilerle çeliştiği içindir ki, toplumsal yaşamdan tecrit olmuş, sosyal olarak uyumsuz insanlardır. Bunu bugün, bu tip in-

sanlarla ilişkisi olan herkes bilir. Özellikle de yıllardır bu insanlarla içice olan bizler biliriz.

Yaşanılan gerçekleri kavrayamayan ve iki kelimeyi biraraya getiremeyen, kendine kazandırılan bilincin hiçbir soruna çözüm getiremediği kendilerine anlatıldığında afallayan, ülke ve dünya gerçeklerinden, emekçi halkımızın sorunlarından habersiz bu cahiller topluluğu mu, bizleri «ıslah» edecek, «eğitecek»?

(.....)

Subay ve astsubaylar, topluma uyumsuzluklarını alkol ve uyuşturucu ile gidermeye çalışırlar; alkoliklik ve uyuşturucu müptelalığı, bunlar arasında çok yoğundur. Bunlar, yıkılan insani duygularının yerini, hayvani zevklerle doldurmaya çalışırlar; sapık ilişkiler,: aynı, kendilerinin işlevini yüklenen polisler düzeyindedir.

İşte bizi eğitecek (!) olanların tablosu: Bağımsız kişiliğini yitirmiş, bilinci emperyalizme ve faşizme hizmet edecek şekilde doldurulmuş, en basit ülke ve dünya gerçeklerini kavrayamayan, toplumsal yaşama ve İnsan ilişkilerine uyumsuz, alkolik, uyuşturucu müptelası!

Yani, diğer bir deyişle; özel kamplarda topluma kazandırmak için eğitilmesi - tedavi edilmesi gerekenler; toplumun en seçkin, bilinci ve duyarlılığı en yüksek, kendini emekçi halkların gerçek mutluluğuna, bilime, güzelliğe, iyiliğe adanmış devrimcileri eğitecekler (!)

T.C. ordusunda bu özellikleri gösteren onbinlerce subay ve astsubay vardır. Emperyalizm ve faşizmin, biraz önce belirttiğimiz doğrultuda kişilik kazandırma çabası doğaldır ki, tam başarıya ulaşamaz; her subay ve astsubay bu niteliği taşımaz.

Astsubaylar ve subaylar arasında, henüz insani

özelliklerini yitirmemiş, sağduyu sahibi, verilen tüm bilim dışı bilgilere rağmen ülke ve dünya olaylarının, emekçi halkın sorunlarının, ülke halklarının bağımsızlık ve demokrasi sorununun bilincinde olanlar da vardır. Ancak bunların sayıları çok azdır ve rütbe ilerledikçe bu özellikleri taşıyanların sayısı daha da azalır. Hiyerarşi içinde hiçbir etkinlikleri olmadığı gibi, çoğu bireysel beklenti ve korkularına bağlı olarak, insani yapıları doğrultusunda bile ses çıkaramazlar. Çünkü ya derhal görevden atılırlar veya rütbe alamazlar.

Cezaevlerinde bile bu tip insanlara rastlıyoruz. Ancak, aradan fazla zaman geçmeden, cezaevi koşulları insani özellikle taban tabana zıt olduğu için ya kendileri görevden ayrılıyorlar (hatta kimileri mesleğini bırakarak aç kalmayı işkenceci olmaya tercih etti) ya da işten el çektilerilerek başka bir göreve yollanıyorlar.

Faşizm, eğer devrimci ve ilericileri, muhtevasını yukarıda belirttiğimiz şekilde «ıslah» edemezse, ikinci programı devreye sokar: Devrimci ve ilericileri sağlıksız, hastalıklı, fiziken çökmüş, eli kolu bağlı, savunmasını yapamayan insanlar haline getirmek; sosyal, yaşamsal, savunmayla ilgili tüm hakları gaspederek, ağır işkencelere uğratmak.

c — Y a p t ı r ı m l a r

Siyasi tutuklular genellikle askeri cezaevlerinde tutulmaktadır. Asker tutuklu ve hükümlülere uygulanan 13-1 maddesi biz siyasi tutuklulara da uygulanmaya çalışılmaktadır. 13-1 hemen hemen tüm cezaevlerinde ve tutukevlerinde uygulamaya çalışılır: Tutuklu akşam 22.00'de yatacak, 06.00'da kalkacak, muntika temizliği yapıp sayıma hazırlanacak, nöbetçi gar-

diyan er dahil tüm görevlilere «komutanım» diye hitap edecek, gınaşırı sakal traşı olacak ve 15 günde bir üç numara saç traşı yaptıracak, günün belli saatlerinde spor adına askeri eğitime çıkarılacak ve asketi ırkçı-şöven faşist marşlar söyleyecek, yemek duası yapacak, er dahil tüm görevlilerin önünde hazırolarda duracak, aralarında ekonomik dayanışma yapamayacak, siyasi hiçbir çalışma içinde bulunmayacak, bunun yerine, yurttaşlık, ahlâk, din bilgisi, Atatürkçülük dersleri vb. gibi faşist-gerici beyin yıkama eğitiniine tabi tutulacak, dilekçe yazarken «Komutanlık Özlüne» başlığını atacak, gelişen olaylara toplu tavır alamayacak, toplu dilekçe veremeyecek, belli aralıklarla bayrağa saygı yürüyüşü yapacak, görevlilerin gerek duyduğu zamanlarda don da dahil çırılçıplak soyunarak makatına «bakılmasına» itiraz etmeyecek.

(.....)

İşte, insanlık onurumuzu, siyasi kişiliğimizi yok edsrek, baskı ve işkenceyle kan akıtarak, can alarak uymaya zorlandığımız «kurallar». Ülkemizdeki askeri cezaevlerinde uyulması zorunlu kuralların, yani yaptırımların genel tablosu budur.

(.....)

d — P e r v a s ı z İ ş k e n c e c i l e r
Y a p t ı k l a r ı İ t i r a f l a r l a
« İ ş k e n c e Y o k » D i y ; e r i
C u n t a Ş e f l e r i n i E l e
V e r i y o r l a r !

Mahkemelere sunulan binlerce işkence raporu-dilekçe, ulusal ve uluslararası çeşitli örgütlerin işkencenin sistematikliğine ilişkin araştırmaları, yayınladıkları somut belgeler, emniyet ve cezaevlerindeki işkencelerin ürkütücü boyutlarını çok açık bir biçimde gös-

teriyor. İşkenceciler ise öylesine rahattırlar ki, yaptıklarını açıkça savunmaktan çekinmiyorlar. Mamak Askeri Cezaevi eski müdürü Raci Tetik, yayıncı-yazar İlhan Erdost'un Mamak'ta öldürülmesi ile ilgili davada, şöyle diyebiliyor: «Tutukevlerine gelen sanıkların ellerine birkaç cop vurulmaktadır». Hemen soralım, neden bir cezaevinin en yetkili kişisi ayırım göstermeden tutukevine gelen her sanığa cop vurulma emrini vermektedir? Kaldı ki; İlhan Erdost ellerine vurulan birkaç copla ölmemiştir, herhalde. İşkence sadece birkaç copla sınırlı değildir. Bu giriş dayağı ile, cezaevine yeni gelen ve şube psikolojisini henüz üstünden atamamış insanları sindirmek ve giderek gelecek yaptırımlara, yaratılan «ilk korku» ile uymasını sağlamak amaçlanır. Giriş dayağının cezaevi literatüründeki adı «hoş geldin dayağı»dır ve işkencenin ilk safhası, ilk görüntüsüdür. Dozu değişmekle birlikte, sivil ceza ve tutukevleri de dahil olmak üzere, hemen her ceza ve tutukevinde vardır.

Diğer yandan, Diyarbakır Askeri Cezaevi'nde milli zulümle bütünleştirilen yaptırımlar daha da katmerlidir. Diyarbakır'da direnenleri sindirmek, sinmiş olanları ihanet batağına çekmek için uygulanan işkence, onlarca Kürt yurtseverin katledilmesine, yüzlerce sinin yaralanmasına yol açmıştır. Mamak'ta, Şubat-Mart-Nisan 1984'te süren 42 günlük açlık direnişi ve Diyarbakır'da 1984 Ocak-Şubat-Mart'ta süren açlık grevi-ölüm orucu sonucu meydana gelen ölümleri ve uygulamaları, 1984 Nisan başında bizzat Genelkurmay Başkanlığı, askeri cezaevleri ile ilgili yaptığı geniş açıklamada kabul etmek zorunda kalmıştır. Tabii ki, bu açıklamada pek çok olay çarpıtılmış, kamuoyuna yalan-yanlış aktarılmış; kamuoyunun, işkence uygulamalarına yönelen yoğun dikkati perdelenmek isten-

mistir. Ancak, olay öylesi geniş boyutlardadır ki, bu gayret komik olmuş, suçun itirafı niteliğine bürünmüştür.

**e — M a m a k ' t a D i r e n i ş v e
B u g ü n**

Mamak'ta zaman zaman Nazi yöntemlerini kırmak için direnmeler, insan onurunu koruma çıkışları olduysa da, bu çıkışlar ezilmiş, 13-1 maddesi hemen hemen eksiksiz uygulanagelmıştır. Ancak,- 1984'de gündeme gelen 42 günlük açlık grevi, Mamak'ta yaptırımların bir kısmını ve her dönem ön planda olan fiziki işkenceyi kaldırmıştır. Ama bu direnişin kazanımları da uzun süre korunamamış, direniş çizgisi gerektiği yer ve zamanda gerektiği gibi yükseltilemediği için, çok geçmeden eski statüye yeniden dönmüştür. Bugün dayak ve işkence geri planda olsada, her zaman vardır ve tutuklular her türlü askeri yaptırıma zorla uydurularak, kişilik ve onurları çiğnenmektedir.

**f — D i y a r b a k ı r D i r e n i ş i v e
B u g ü n**

Diyarbakır'da, 12 Eylül'den sonra birçok açlık grevi (A.G.) yapılmış, bunların bir kısmı ölüm orucuna dönüştürülmüştür. Ayrıca, Diyarbakır toplama kampında katmerli işkence ve baskıları protesto etmek için birçok tutuklu kendini yakmış, ranzadan aşağı atmış, bileklerini keserek intihar etmiştir. 1984'te tutuklularca gündeme getirilen ölüm orucu ile koşullar geçmişe oranla önemli oranda düzelmiştir. Bugün bu cezaevinde de işkence aba altına alınmış olsa da, her an uygulamaya hazır bekletilmektedir. Birçok yaptırım ise hâlâ uygulanmaktadır. Yine, su-

dan bahanelerle var olan-kazanılan haklar sürekli gaspedilmektedir. İki yıldır bu yaptırımlara tek tip elbise de eklenmiştir.

Son günlerde işkence karşıtı demokratik muhalefetin baskısı sonucu, poliste yapılan işkenceler yanında askeri ve sivil cezaevlerinde yapılan işkence uygulamaları da gün ışığına çıkmış, Diyarbakır Askeri Cezaevi'nde Kürt yurtseverleri üzerinde uygulanagelen işkenceler ve bunların sonuçları en yetkili ağızlar tarafından —çarpıtılarak da olsa— açıklanmak zorunda kalınmıştır. PKK davasından Diyarbakır Synt. Komutanlığı'nda yargılanan 14 tutuklunun, 1981-1984 yılları içinde Diyarbakır Askeri Cezaevi'nde çeşitli biçimlerde öldürülen, ya da ölüme zorlananlarla ilgili yaptıkları suç duyurusunda, ölenleri tarihleri ve isimleriyle açıklamaları ve bunun kamuoyuna yansımaları üzerine gerçekleri yalanlayacak durumda olamayan cuntanın hukuk (!) temsilcileri savcılar, suçluluk telaşı ile bir yandan ölüm olaylarını doğrulamışlar, ama öte yandan, ölüm nedenlerini çarpıtarak açıklama yapmak yoluna gitmişlerdir.

(.....)

Diyarbakır Askeri Cezaevi'nde, dört yılda 32 kişinin ölmesini normal ölümlerle açıklamak mümkün değildir. T.C. tarihinde, hiçbir dönem, hiçbir cezaevinde dört yıl gibi kısa sayılabilecek bir süre içinde 32 tutuklu ölmemiştir. Bu durum Diyarbakır Cezaevi'nde uygulanan işkencenin boyutlarını gösterirken; cunta döneminin işkence uygulamalarının ne olup olmadığına da iyi bir cevap veriyor sanıyoruz.

Sıkıyönetim savcısının Diyarbakır Askeri Cezaevi'nde işkencenin boyutlarını örtmeye çalışan açıklaması kamuoyunda hiç de inandırıcı olmamış, trajikomik bir durum ortaya çıkarmıştır. Savcı, açıklama-

sının bir yerinde şunları söylüyor: «Askeri Savcılık kayıtlarının tetkiki ile, 32 kişinin ölümü ile ilgili tüm olaylara Askeri Savcılık'ça el konulduğu ve gerekli tahkikatın yapıldığı anlaşılmıştır. Yapılan incelemeler : sonucu ölüm olayları ile ilgili kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmiştir.» Bu açıklamaya karşılık olarak, ülkemizdeki doktorların tek mesleki örgütü Tabibler Odası Birliği Genel Başkanı Dr. Nusret Fişek; savcının açıklamalarının gerçeğe dayanmadığını, ölümleri çarpıttığını şu şekilde ortaya koymaktadır:

«Tıpta ecel ile ölüm, normal ölüm diye bir şey yoktur. Her ölümün mutlaka tıbbi bir nedeni bulunmalıdır. Nitekim sağlık kurumları, ölüm istatistikleri için Dünya Sağlık Örgütü'nün standart ölüm nedenleri listesini kullanırlar. Bu listedeki sınıflamaya göre, her ölümün temel nedeni, ana nedeni ve son nedeni olmak üzere üç nedeni vardır. Bir ölümün ne şekilde meydana geldiğinin yeterli biçimde anlatılabilmesi için, bu tıbbi bilgilerin belirtilmesi zorunludur. Cezaevindeki ölümlerin, özellikle ölüm hızı düşük erişkin erkek grubunda görüldüğü açıktır. Bu ölümlerin büyük ölçüde açıklanmamış sayılmasını hekimler olarak kamuoyuna duyuruyoruz.» (abç)

Bu çarpıcı açıklama sıkıyönetim yetkililerinin ve askeri savcının yalan ve tahrife dayalı çabalarını tuzbuz edici niteliktedir.

Tüm kamuoyuna soruyoruz

Diyarbakır Askeri Cezaevi'nde tutuklular neden intihar yolunu seçmekte, ölümlerin en zoru olan ölüm orucuna başvurarak hayatlarını feda etmektedirler?

Ancak yoğun baskı ve işkence, insanları, inançlarını inkâr etmemek için böyle bir ölümü seçmeye itebilir. Meseleyi başka türlü açıklamak, işkenceyi giz-

lemek, işkencecilerin suç ortaklığını-sözcülüğünü hukuk adına yapmaktan başka bir anlama gelmez. Ayrıca şu ana kadar ortaya çıkan gerçekler savcıyı yalanlamakta, kendisinin «normal ölüm» diye açıkladığı iki ölüm olayının hiç de «normal» olmadığı, işkence ve dayak sonucu olduğu kanıtlanmıştır. Öyle ki, «normal» ölümlerden biri ile ilgili CALİ SARIBAL'ın ölümü ile ilgili) Diyarbakır Synt. Askeri Mahkemesi'nde, yedi cezaevi görevlisi yargılanarak cezaya çarptırılmışlardır (4 Ocak 1984'te). Diğer bir ölüm olayıyla ilgili düzenlenen otopsi raporunda, ölümün «travmaya bağlı olarak akciğerlerde ve böbreklerde meydana gelen afet sebebi ile solunum yetmezliği ve dolaşım ve merkezi sinir sistemi durması sonucu» meydana geldiği belirtilmektedir.

Artık ne sıkıyönetim komutanlıkları, ne de cuntanın hukuk (!) temsilcileri, kısaca faşizm, Diyarbakır Ask. Cezaevi'ndeki vahşi ve korkunç uygulamaları gözlerden gizleyememektedirler. Gerçekler her geçen gün bir bir açığa çıkmaktadır ve de çıkacaktır. Diyarbakır Ask. Cezaevi'ndeki kapkara toplama kampı manzarası, küçük çaplı soykırım, tüm canlılığı ve çıplaklığı ile kamuoyuna yansımaktadır.

Ülkemizin dört bir köşesindeki gözetim yerleri, ceza ve tutukevlerinde çok sayıda tutsak öldürülmüştür. Bunların bir kısmı hakkında sözde soruşturma açılırken (ki açılan soruşturma, görevlileri aklamaya yönelikti), çoğunun sözü bile edilmemiştir.

Şimdi sizlere, bu «öldürme» olayından sadece bir örneği en açık, en tipik ve diğer tüm olayların anlaşılmasında örnek bir anahtar olması açısından Devrimci Sol militanı Mazlum Güder'in, Elazığ Ask. Cezaevi'nde Mart 1983'te öldürülmesini anlatacağız.

Örnek Olay () Açık ve Resmi Bir Cinayet Mazlum Güder Yoldaş Nasıl Öldürüldü?

Henüz genç yaşta emekçi halkın yoksulluğuna, zor; ve şiddetle sömürülmesine kayıtsız kalamayan Elazığlı Mazlum yoldaş, devrimci düşüncelerle kendini donatarak, zulmün ve yoksulluğun kaynağı olan emperyalizme ve faşizme karşı örgütlü devrimci mücadelede katılır.

Kararlılığı, cesareti, halkına ve mücadelesine inancı, alçak gönüllülüğü, kısa sürede halkın iktidar mücadelesinde ön saflarda yer almasını sağlar. Artık, halkın ve devrimcilerin gücü, inancı, meşalesidir o; faşizmin korkulu rüyasıdır, faşizm onu yok etmek için her yolu denemeye karar verir.

Yoğun aramalar ve uzun takip sonucunda yoldaşımız Mayıs 1980'de Mersin'de faşizme tutsak düşer.

Faşizme tutsak düştüğü andan itibaren halkın yenilmez gücünü-yıkılmaz iradesini kendinde bütünleştiren yoldaşımız düşmana komünist kişiliği en net, en açık haliyle gösterir. Ağır işkenceler «ser verip sır vermeme» ilkesini yıkamaz O'nda,

Bir süre Tarsus Cezaevi'nde kalır. 1981 Nisan'ında Elazığ **Cezaevi'ne** yollanır.

Aynı inanç, aynı kararlılık Elazığ'da da sürmektedir. Ülkenin diğer cezaevlerinde olduğu gibi, Elazığ Cezaevi'nde de sürekli-sistemli ve ağır işkenceler yapılmakta, yaşam koşulları kısılmakta, savunma hakları, yok edilmektedir. İşte bu koşullarda da yoldaşımız tutuklu insanların moral ve güç kaynağı, inanç ve kararlılık hazinesidir. Siyasi tutukluluk ve başeğmez mücadele bayrağının taşınmasında önderlik eder.

(..)

MİT ve polis raporlarına dayanan iddianamelerde

«idam» istemiyle dava açılmıştır. «Yasal» yollarla yok etmek ister faşizm. Ancak yoldaşımız, faşizmin kendisini yargılamasına izin vermez; mahkemede faşizmi yargılar. Nihayet beraat eder.

Yoldaşımız dışarıya çıkacak, halkın arasına girecek, emperyalizme ve faşizme karşı emekçi halkın iktidar mücadelesine bıraktığı yerden devam edecektir.

Faşizm bunu bilir, bunu görür. Buna «yasal» engel koyma uğraşı boşa çıkmıştır, tek yol kalmıştır geriye : Kendi koyduğu yasaları bile çiğneyerek hedefine ulaşmak.

Tahliyesi için birtakım işlemler sürüncemede bırakılır. İşte tam bu sırada Elazığ 3 no'lu Askeri Cezaevi Başçavuşu faşist Selçuk Öztürk, «Sen beraat ettiğine güvenme, iyi şeyler düşünülüyor hakkında...» der yoldaşımıza.

Faşist başçavuş, arkadaşla hazırlanan senaryoyu biraz da «coşkusuna-sevincine» engel olamayarak söylemiştir.

Faşist başçavuşun bu «itirafçıdan bir gün sonra, «Adana'da mahkemen var» diye yoldaşımızı hücrelerinden çıkarırlar. Tüm arkadaşları Adana'dan tahliye edileceği sanısıyla veda ederler yoldaşımıza. Ayırdına varamamışlardır bu vedanın son olduğunun.

Yoldaşımızı 3 no'lu cezaevinden alıp 2 no'luya getirirler. İdare binasında ifadesi alınır, tekrar 3 no'lu cezaevi önüne getirilir.

Götürüp getirme sırasında yol boyunca arabada birlikte olduğu Birlik Yolu davasından yargılanan bir arkadaşla «... beni gereksiz yere aldılar ve anlamsız bir takım sorularla tehditte bulunuyorlar. Ne olacağını tam olarak çıkaramadım. Böyle basit sorularla su-bayların ve sivil polis olduklarını sandığım kişilerin ilgilenmesi garip...» der. Arkadaş da ayırdına vara-

mamıştır faşizmin her yolu deneyerek kendisini yok etmeye kararlı olduğunun...

«Kuytu bir köşe» de işkenceye alırlar. O, yapılan işkencelere haykırdığı devrimci sloganlarla yanıt verir (Haykırdığı sloganlar, işkence yapılan yerin tüm kuytululuğuna karşın, çevrede nöbet tutan askerlerce duyulur. Zaten cezaevindeki arkadaşlar yoldaşımızın bu tavrını askerlerden öğrenmişlerdir.) İşkence aralıksız sürmektedir. Yoldaşımızın, halkın mücadelesini ve devrimci kararlılığı dile getiren sloganları da... Ama sesinin yettiğince... Çünkü, ağır işkenceyle geçen: saatler yoldaşımızı ağır şekilde yaralamış, güç ve kuvvetten düşürmüştür.

Yoldaş Mazlum, ağır yaralıdır; bilincini kaybetmiş,! kan-revan içindedir. Bu halde 4 no'lu cezaevinde hücreye atılır.

(..... ..)

4 no'lu cezaevinde kalan bir arkadaş şöyle anlatıyor :

«... gece saat 03-00 sularında hücreye birini getirdiler. İniltilerle birlikte slogan sesleri de duyuyorduk. Çağrılarımıza yanıt vermiyordu. Saat 04.00'e doğru kontrol için dolaşan nöbetçi gardiyan, o hücreye baktığında birden «bu adam ölüyor» diye bağırmaya başladı: ve kapıya koştu. Bir süre sonra hastaneye kaldırdılar.»

Evet, hastaneye kaldırdılar, ama halkına adadığı ve artık emekçi halkın kalbinde yaşamaya devam edecek cansız bedenini kaldırdılar hastaneye... Tarih 4 Mart 1983'tür.

'Artık Mazlum yoldaş, bilincimizde, mücadelemizde yaşıyor - yaşayacak!

Artık Mazlum yoldaş, kararlılığımıza, coşkumuza» atılğanlığımıza örnek olacak!

Sizlere-tüm insanlığa, hukuğa ve insani değerlere saygılı insanlara, kurumlara soruyoruz :

Resmi görevlilerce işlenen ve göstermelik soruşturma ile kapatılan bu CİNAYET, bugünkü devletin yapısını çok açık ve net göstermiyor mu?

Koşullarımızı en yoğunlaşmış haliyle gözler önüne sermiyor mu?

(.....)

III — SAĞMALCILAR VE METRİS CEZAEVİNDE NELER OLDU?

Şimdi bu politikanın nasıl ve hangi amaçla uygulandığı ve sonuçlarının neler olduğunu beş yıla yaklaşan Metris ve Sağmalcılar cezaevi yaşantımızla anlatacağız.

Hemen belirtelim ki, yazımızın bütününde, halen kalmakta olduğumuz Metris Askeri Cezaevi'ni olduğu kadar, Sağmalcılar Askeri Cezaevi'ni de anlatacağız. Zira, 6 Temmuz 1983 günü «ıslah olmaz» siyasi tutukluların kalması için özel olarak yapılmış hücre tipi cezaevi olarak açılan Sağmalcılar Askeri Cezaevi, tutukluluk yaşamımızın uzunca bir dönemini geçirdiğimiz bir cezaevi olmuştur. Sivile devredilerek siyasi tutuklulara kapatılan Sağmalcılar Askeri Cezaevi, açık olduğu 6 Şubat 1986 gününe kadar, siyasi tutuklulara yönelik baskıların çeşitli biçimde uygulandığı ve sayısız deneylerin yaşandığı bir yer olarak cezaevleri tarihi içinde önemli bir yer kaplamaktadır. Faşizmin siyasi tutukluları sindirmek için gündeme getirdiği hücre tipi cezaevlerinden biri olan Sağmalcılar Askeri Cezaevi'nin siyasi tutuklulara kapatılmak zorunda kalınması, «ıslah» programının bir iflası olduğu kadar, 12 Eylül sonrası cezaevleri mücadele tarihinde siyasi tutukluların siyasi kimlik direnişinin, onurlu bir parçası olarak da yerini alacaktır...

Tutukevleri, Anayasaya göre «suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişilerin, ancak kaçmalarını, delilleri yok etmelerini veya değiştirmelerini önlemek maksadıyla» (madde 19) tutuklanan insanların konuldukları yerler, cezaevleri ise «mevcut yasalara karşı gelenlerin, yasanın karşılığındaki süre boyunca özgürlüğünden alıkonulduğu» yerlerdir. Bu süre boyunca tutuklu ve hükümlülerin toplumsal yaşamdan tümüyle tecrit olmamaları için, özgürlükleri kısıtlı ortamda da olsa kişiliklerini geliştirmek için belli önlemler alınır; bu, yasal bir zorunluluktur.

Oysa bugün, gerek tutukevleri, gerekse de cezaevleri yasal bir zorunluluk olan bu hakları bize sunmuyor. Tam aksine, hem toplumsal yaşam ve etkinliklerden alıkonuluyoruz, işkence görüyoruz, savunma hakkımız yok ediliyor; hem de düşüncelerimiz, siyasal-yaşamsal etkinliklerimiz yok edilmek isteniyor; kişiliksiz, düşünmeyen ve herşeye itaat eden insanlar haline getirilmek isteniyoruz. Buna ıslah politikası deniyor!

Bu politika yasanın her aracı kullanılarak gerçekleştirilmek isteniyor. Bunun nasıl hayata geçirildiğini; A — Sosyal Yaşam, B — Kültürel Yaşam, C — Savunma Koşulları ve Siyasi Ortam şeklinde gruplandırarak sizlere aktaracağız.

A — SOSYAL YAŞAM

— Cezaevlerinin Mimari Yapısı: Dış Dünyaya Herşeyiyle Kapalı Beton Yığılı

Yeni yapılan özel tip cezaevlerinin, yani siyasi tutukluların konulduğu cezaevlerinin gerçekten özel bir yapısı vardır: Tutsaklarca dış dünyanın görülmemesi. Mimari özelliği öyledir ki, ne koğuş ve hücrelerden, ne de havalandırmadan dış dünya görülebil-

mektedir. Hatta, Sağmalcılar'da havalandırmanın üstüne bile tel örgü çekilmiştir. Her yanı dört duvar, demir kapı, parmaklık ve tel örgü ile çevrilidir. Böylelikle, görülen duvarın, o gözlerin sahibi insanların beyinlerine ve kalplerine de işlemesi ile, karamsar, yarınınndan umudunu kesmiş, işlediği «suç»un «ceza»sını dolduran, çile çeken insanlar yaratmak hedeflenmektedir.

(.. ..)

— Proje Menşei Amerika; Tutuklular Ağır
Hükümlülerin, Kondukları Cezaevinde
Tutuluyorlar

Tesadüfi olmasa gerek; cezaevinin mimari yapısı idam, müebbet gibi ağır cezalar verilen ve toplumsal yaşama tekrar kazanılmasından umut kesilen hükümlülerin konulduğu ABD cezaevlerinin aynısıdır. Bir farkla: O cezaevlerinin pencereleri çok büyük, kapılan demir parmaklıklıdır. Biz henüz mahkemelerimiz sonuçlanmamışken, yani anayasanın 38. maddesinde «suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar kimse suçlu sayılamaz» şeklinde belirtildiği gibi henüz «suçlu» sayılamayacağımız dönemde, tutukluyken, bu cezaevlerine konuluyoruz. Demek ki, yasalar ve anayasal haklar bizim için geçerli değil; hüküm çoktan verilmiştir.

— Koğuş ve Hücreslerin Mimari Yapısı :
Hava Kısıtlandı

Metris'te koğuşlar üç bölme halinde, toplam 25-30 m²: Yatakhane, yemekhane, banyo ve tuvalet. Koğuşlara önce 16, daha sonra 18 kişilik ranza kondu. 1983 Ekim ayından sonra ise tutukluları sürekli huzursuz, etmek, "ve düzenli bir yaşam kurmalarını engelle-

nıek için çok sık, bazen günde 3 kere yapılan, koğuş değişiklikleri sonucu kimi koğuşa 10 kişinin verildiği olurken,, kimi koğuşlara da 26 kişinin konulduğunu görüyoruz. Bu uygulama 1984 Mayıs-Haziran'ına kadar sürmüştür.

Biz aşağıdaki değerlendirmeleri 18 kişiye göre yapacağız.

Koğuş alanına göre sayı çoktur. Yaklaşık 15 m² lik yatakhane ve yine yaklaşık 10 m² lik yemekhane-oturma bölümü 18 kişi için havasız olmaktadır. Normal koşullarda kişi başına düşmesi gereken hava hacmi 12 m³ tür. Buna göre hava hacmi, 12 x 18 : 218 m³ olmalıdır. Oysa, koğuşlarda 30 X 3 : 90 m³ (30 m²: koğuş alanı, 3 m: koğuş yüksekliği) hava hacmi vardır. Yani, olması gerekenin yarısından bile azdır. Koğuş 18 kişi için çok dardır, havasızdır. Bu darlık insan sağlığına birçok yönden etki eder. Havasızlık bu olumsuzlukların başında gelir. Yeterli oksijenin alınamaması; halsizlik, huzursuzluk, mental yetilerde gerileme, başağrısına neden olarak birçok hastalığın zeminini oluşturur.

18 kişinin sürekli olarak daracık yerde birarada bulunmasının doğal sonucu olan gürültü de huzursuzluğa neden olmaktadır.

— Tecrit. Ediliyoruz

Yine sadece 18 kişinin birbiriyle görüşebileceği, diğer insanlardan tecrit edildiği mimari yapı, bir diğer yandan yaşamı kısıtlayıcıdır.

(.....)

Ancak özellikle yeni yapılan cezaevlerinin koğuş mevcutlarının çok azaltılması ve birbirleriyle ilişkiye geçemeyecekleri biçimde inşa edilmelerinin, zaten kısıtlı olan yaşantımızı boğmasını hoş görmenin insani

yanı yoktur; ama, faşizmin amacı, tam da bu «boğma»dır.

— Pis ve Huzursuz Bir Ortam

Sağmalcılar'da ise koğuşlar 24 m² ve iki bölüm halindeydi. Her koğuşta 6 kişi kalındı. Tuvalet-lavabo bölmesi; yatılan, oturulan, yemek yenilen bölmeden bir duvarla ayrılır. Bölme sayısının düşürülmesi ve birçok ihtiyacımızı aynı yerde görmek zorunda bırakılmamızın yaratacağı pislik, karışıklık, sosyal yaşamın düzenlenememesi huzursuz bir ortamın zemini olmaktaydı.

— Pencereleler Çok Küçük

Koğuş hava hacmi, kişi başına normal düzeyin 12 m³ olduğundan yola çıkarak 6 kişi hesaplandığında 12 x 6:72 m³ olması gerekiyor. Basit bir hesapla 6X4:24 m²x3:72 m³ hava hacmi olduğunu hesap edersek, durumun normal olduğu anlaşılıyor. Ancak bu rakamlar normal bir pencere büyüklüğü için geçerlidir. Olağan yaşamın sürdüğü yerlerde pencere toplam yüzeyleri/zemin yüzeyi: 1/6 veya en azından 1/10 olmalıdır. Oysa bu oran Sağmalcılar'da 0,8/24 :1/30 dur. Yani normalin, alt sınırının üç katı altındaydı. Bu rakam dış duvara bitişik koğuşlarda (pencere yüzeyleri toplamı 0,5 m²) 1/50 dir. Yani beş kat düşük.

(.....)

— Tecrit Politikası Çok Yaygın

Yine koğuşların altışar kişilik yapılması, insanlardan tecrit edilme politikasının çok daha yoğun olduğunu gösterir.

— Hücrelerin Durumu

Tüm bu olumsuzluklar, tek kişinin kaldığı 8 m² lik

hücrelerde çok daha artmaktaydı. Tuvalet dahil tüm ihtiyaçlar tek bölmeli hücrede giderilmekteydi. Duvara "bitişik hücrelerin cam yüzeyi $0,1 \text{ m}^2$ dir. Hücreye insanların geçici değil, kalıcı konulduğunu eklersek, hücre yaşamının olumsuzlukları daha iyi anlaşılır sanırız.

Sağmalcılar'daki tek kişilik hücreler, faşizmin iğrenç zorbalığına boyun eğmeyen insanların nasıl bir yaşama mahkûm edildiğinin tipik göstergelerindendir.

8 m^2 lik hücre tek bir bölme halindedir. Tuvalet ve lavabo hücre içindedir. Tuvalet, lavabo, ranza ve çöp kutusu, kapladığı alanla hücrede kalan insana yer bırakmıyor.

(.....,.)

Çöpün, lavabonun, tuvaletin ve içi pis pamuk tohumu tüyleriyle doldurulmuş yatağın kokusu ağır bir duman gibi her an hücrenin havasını kaplıyordu. Hücre pencerelerinin ne kadar küçük olduğunu belirtmiştik. İnsanlar burada yıllarını geçiriyorlardı (günün 24 saati). «İnsan, haysiyetiyle bağdaşmayan cezaya ve muameleye tabi tutulamaz» diyor, 1982 Anayasası. Oysa, bu koşulların, bırakalım insan haysiyetiyle bağdaşmasını, asgari yaşam koşullarıyla bile bağdaşmadığı açık değilmi?

— Tuvalet

Sağmalcılar'da (Metris'te olduğu gibi) koşullarda tuvalet bölmesinin diğer bölmelerden bir duvarla ve bozuk olduğu için sürekli açık duran kapıyla ayrı olması (hücrelere göre bir adım ileri olsa bile) 24 saat; geçirildiği koğuş ve hücrelerde pisliğe neden oluyordu. Temizlik olanakları az olduğundan, tuvalet bölmesinin pisliği hemen her zaman diğer bölümlere (yatılan, oturlan, yemek yenilen bölümlere) geçiyor,

yani pislik içinde yaşamaya mahkûm ediliyorduk, öyle ki, artık Metris'te olduğu gibi Sağmalcılar'da da lağım fareleri ile koyun koyuna yatıyorduk. Dolap verilmeyeceği için açıkta duran yiyecekleri birlikte paylaşıyorduk! Tuvaleti içinde olan koğuş ve hücrelerde havayı temiz tutmak hiçbir biçimde olanaklı olmuyordu. Bu kirli havanın birçok hastalığın önemli nedeni olduğu açıktır.

— Çöp Sorunu

Çöp tenekesi koğuşlardaydı. Bu durum pisliği daha da arttırıyor, sinek, haşarat yapıyordu. Özellikle yazları, yiyeceklerimize bu sinek ve haşaratlar da ortak oluyor, o derece ısrar etmemize karşın, sinek ve haşarat için koruyucu hiçbir madde verilmiyordu. Metris'te yılda bir kez yapılan ve hiçbir şeye yaramayan ilaçlama, defalarca dilekçe verildiği halde, Sağmalcılar'da hiç yapılmamıştır. Hem Metris'te hem Sağmalcılar'da haşere ile içice, «kardeş» gibi yaşadık, yaşıyoruz...

— Duman Altındayız

Her iki cezaevinde de kalorifer ve mutfak bacaları çok alçaktır. Bu nedenle duman, bacaya yakın bölmelerde daha yoğun olmak üzere cezaevine sınıyor. Öyle oluyor ki, bacanın yakınındaki havalandırma ve koğuşlara duman bir sis gibi çöküyor. Kalorifer ve mutfak bacası olduğu için sürekli tütüyor ve bizler de dumanı sürekli soluyoruz.

Ocaklar kömürle yakılmaktadır. Kömürün yanmasıyla SO₂'nin oksidasyonu sonucu sülfat asidi oluşur, bu da aerosol (havada asılı durumda) halde ciğerler tarafından alınır. Ciğer tahrişi, bronş spazmaları (akciğer hava borusunun kasılması..., bu durumda

akciğerlere hava giriş-çıkışı azalır), dispne (zorlu nefes alma), öksürük, boğaz yanmaları ve tahrişler, siyanoz (kanda oksijen taşıyan hemoglobinin indüklenmesiyle daha az oksijen taşınması durumunda deri ve mukozaların mor bir renk alması), bulantı, kusma, sülfat asidi bulunmasıyla kısa sürede ortaya çıkan arazlardır. Uzun sürede ise, kronik bronşit ve anfiyem (akciğer hastalığı) yol açar. Yine kömürün yanmasıyla ortaya çıkan CO'nua uzun süre solunması baş ağrısı, iştahsızlık, yorgunluk, uyku bozuklukları, kalp, mide şikâyetleri, baş dönmesi ve hafıza bozukluğu yapıyor; ek olarak, dumanda var olan polisiklik aromatik hidrokarbonların da aynı tür etkilerinden ayrı, 3-4 benzopiren kanserojen bir maddedir. Sonuç açıktır: Adım adım çürütülüyoruz.

(.....)

Bugün kalorifer ve mutfak bacası gerek yükseltilmeyerek gerekse de içine filtre konulmayarak kirli dumanın ve zehirli gazların cezaevine ve özellikle bu bacaların bulunduğu havalandırmalara yayılmasının önlenmemesi, tutukluları, zehirli havayı soluyarak yavaş yavaş ölüme sürüklenme politikasının bir parçasıdır.

— Yeni Bina: Nem ve Soğuk İçimize İşliyor

Gerek Metris'e, gerekse Sağmalcılar'a tutuklular henüz inşaat tümüyle bitmeden yerleştirilmişlerdir. Birçok iş tutuklular yerleştirildikten sonra yapılmıştır. Oysa binalar inşaat bittikten en az bir yıl sonrasına kadar bekletilmelidir. Böylelikle yeni binanın rutubeti alınır. Hiç bekletilmeden yerleştirildiğimiz gibi, binanın rutubetinin alınması için hiçbir işlem yapılmamıştır. Üstelik kış mevsimi geldiğinde mutlaka ya-

kılması gereken günlerde bile, bir işkence aracı haline getirilen kalorifer yakılmamış tır.

— Döşek ve Ranzalar

Döşek ve ranzalar özel olarak yapılmıştır. Doğaldır ki, bu 'özellik kendi politikalarına hizmet eden bir 'özel'liktir. Kıstas, bir insanın yatağında rahatsızlık duymasıdır.

Ranza boyuna doğru, birbirine paralel 7-8 cm. eninde 5-6 yassı çubuk üstüne konur. Her çubuk arasında 4-5 cm. aralık vardır. Döşek ise, çok adi pamuklar ve paçavra artıklarıyla 2-3 cm. kalınlığı geçmez. Yattığımızda demir çubuklar arasından sızan yatak adeta üzerinde dağlar, ovalar, nehirler ve denizlerin gösterildiği coğrafi harita gibidir. Yatağı düzeltmenin hiçbir yararı olmamakta, çok kısa bir süre sonra yine eski haline dönmektedir. Demir çubuklar arası doldurularak yatağın buradan sızması engellenmeye çalışılmış, ancak çubuklar arasını doldurmak için koyduğumuz gazete ve benzeri tıkaçlar her aramada alınmıştır.

Sağmalcılar'da döşek ve ranza daha da berbattı. Döşek, pamuk değildi, pamuk tohumlarının dış kabuğunda olan tüylerle doldurulmuştu. Çok pis ve tozlu olan yatak, kılıfından dışarı çıkıyordu, öyle ki, üstüne serdiğimiz çarşaf iki günde kahverengi balçığa atılmış gibi oluyordu.

(...,.....)

İki cezaevinde de en sağlıksız biçimde yapılan döşek ve ranzalarda uyumak ancak aşırı yorgunluktan sızma şeklinde olmuştur. Uyandığımızda her tarafımız tutulmakta, bel ve sırt ağrıları, boyun tutulması gün boyu devam etmektedir.

— Karanlığa Mahkûm Ediliyoruz...

İnsanların en temel ihtiyacı olan ışık, bugün cezaevinde bir işkence aracı olmuştur. Metris'te pencerelerin büyüklüğü normal sınırlarına yakındır. Ancak pencereler koğuştaki yaşayanların ışıktan faydalana-cakları yükseklikte değil, tavana yakın yükseklikte açılmıştır. Bu nedenle ışık döşemeye ve normal görüş alanına yeteri kadar gelmez. Adeta tavan aydınlatılır. Normal büyüklükte yapılan pencerenin yüksekte açıl-masının tutukluları gün ışığından yararlandırmamak dışında hiçbir gerekçesi yoktur.

Nitekim, normalde binaların pencereleri güneş alabilecek şekilde kurulur. Metris ve Sağmalcılar mi-marları bu gerçeği tersine çevirmişler; binalar öyle kurulmuştur ki, en az güneş alsın! Gerçekten de, yılın belli ayları dışında koğuşlara hiç güneş vurmadığı gibi, güneşin vurduğu zamanlarda da ancak bir ışık huzmesi kısa süre için misafirimiz olmaktadır. Güneşe insan hem psikolojik, hem de fizyolojik olarak ihtiyaç duyar. Bizlerin, bundan yararlanmamamız amaç-lanıyor. Gerek Sağmalcılar'da, gerekse de Metris As-keri Cezaevi'nde uzun süre havalandırmaya çıkarıl-mamamız da bu olumsuzluğu pekiştirmiştir.

— Suni Aydınlatma Aracı Çok Sağlıksızdır Yukarıda saydığımız nedenlerle lamba ışığı günün büyük kısmında ve gece yakılmak zorundadır. Koğuşlar havanın en ufak bulutlandığı zamanda bile loş olmaktadır. Ancak, bir baskı, bir yaptırım, bir yıldırma aracıdır lamba. Ayrıca tutuklu, yaşamının hiçbir yanına hakim olmamalı, her şey idarenin elinin altında olmalıdır. Bu nedenle lamba düğmesi koğuş dışındadır ve görevli erlerce açılıp kapatılır. Metris'te lam-balar 18.00'de açılır, gece 22.00'de kapatılırdı. O ko-

şullarda sürenin yetersizliği açık. Metris'te 1982 Şubat ayında yapılan görüşme ile, yani bizlerin zorlamasıyla lambanın söndürülmesi saati 24.00'e çıkarılabilmektedir. Tutukluların ne zaman yatıp kalkacağına bile müdahale ediliyor. Bulutlu havalarda gündüz ışık yakılmıyor, loŐluęa mahkûm ediliyoruz.

Tutuklular siyasi insanlardır, günlerinin büyük kısmını okuyarak, araŐtırarak, yazarak geçirmektedir. Bunu tümüyle yok etmenin olanağı yoktur. Bu durum da ışık yakılmayarak (pencereler, koğuşa gün ıŐıęının girmesini engelleyecek yükseklikte yapıldığından) engellenmeye çalışılıyor. Çoğu tutuklunun gözlerinin bozulmasının en önemli nedeni budur.

(.....)

Bu yetmemiş olacak ki, 40-60 watt'lık lambalar satılmaktadır. 100 watt'lık lamba ancak mücadelemizin bir kazanımı olarak belli dönemlerde satılmaktadır. Yani gün ıŐıęımız engellenirken, suni aydınlatma araçlarımız da en olumsuz niteliktedir.

Sağmalcılar'da ise ışık durumu tam bir felaketti. Pencereler, biraz önce belirttiğimiz gibi, olması gereken büyüklükten 3-5 kat daha küçüktü. Ayrıca  ift kat demir parmaklık zaten çok az girebilecek olan ışığın bir kısmını daha engelliyordu. Bunlar yetmezmiş gibi «pencerecik»lerimiz tavana çok yakındı.

(.....)

Metris zindanından tek farkı, kapatıldığı güne kadar bizler için lamba açıp kapama sorunu olmamasıydı. Gerçi lamba açma-kapama düğmesi koğuş dışındadır, her an bir baskı aracı olarak kullanılmaya hazırdır. Ama son döneme kadar böyle bir durum olmamıştır. Satılan ampuller 40 ve 60 watt'tı. Birkaç kez 100 watt'lık ampul satılmıŐtı, Floresan ampul ihtiya-

cimiz, hemen hemen bütün gün suni aydınlatmadan yararlandığımız için çok fazlaydı. Ancak adi ampul verilmekteydi. Tüm bu olumsuzlukları artıracak bir-çimde, duvarlar her iki cezaevinde de mat-donuk kirli sarı renktedir. Oysa duvarlar koyu ve ışıĒı emen renk ve tonda olmamalıdır.

— LoşluĒun SaĒlıĒımıza Etkileri

DoĒal ışık göz saĒlıĒı için gereklidir. Güneş, doĒal antiseptikliĒi nedeniyle organizmanın doĒal ihtiyacı olmasından başka, psikolojik olarak da gereklidir.

(.....)

Suni ışık gözleri bozduĒu gibi psikolojiye depresif etkisi vardır. Kötü ışıkta gözler çok çabuk yorulur ve giderek şu rahatsızlıklar ortaya çıkar: Periyodik şaşılık, ruhsal depresyon, bařaĒrısı, konjüktiva iritasyonları, miyop.

(.....)

— SoĒuĒa Terkediliyoruz

Cezaevlerinde ısıtma merkezi yapılıyor. Herşeyde olduĒu gibi, kalorifer aracılıĒıyla yapılan ısıtma da bir baskı aracı olarak kullanılıyor. Metris'te baskı ve işkencenin yoğun olduĒu 1981-82 kışında Kasım-Mart arası kalorifer, deĒişik zamanlarda toplam 15 gün yakılmıştır. 1982-83 kışında ise, mücadelemizin bir kazanımı olarak yeterli ısı düzeyi saĒlamasa da sürekli yakılmıştır. 1983-84 ve 1984-85 kış aylarında, yani baskı ve işkencelerin iĒrenç boyutlara çıktığı bu dönemlerde soĒuk da bizlere karşı bir baskı aracı olarak kullanılmıştır. Yakılan süre 5 aylık kış sezonu boyunca toplam 2 ayı aşmamıştır ki, yakıldığı zamanlarda da ancak dikkat edildiğinde farkediliyordu.

SaĒmalcılar'da 1983-84 sonunda mücadelemizin bir kazanımı olarak kaloriîer yakılmıştır. Ancak, bas-

kılların yoğunlaştığı 1984-85 sezonunda ısı düzeyi düşük olarak yakılan süre 2 ayı aşmamıştır.

Yeni bina, beton zemin, nem ve kışın dondurucu soğukları, başta, romatizmal hastalıklar olmak üzere, üst solunum yolu ve akciğer hastalıklarına, böbrek hastalıklarına sıkça yakalanmamıza neden olmuştur; olmaya da devam ediyor.

— Banyo, Çamaşır ve Bulaşık Yıkama Metris'te banyo koğuş içindedir ve yönetmelikle-re göre haftada 2 saat sıcak su akıtılmalıdır. Oysa uygulama hiç de böyle olmamıştır. Banyo suyunun her hafta akıtılması istisnadır. Bazen iki hafta da bir, genellikle 3 haftada bir defa akıtılır ve süresi hiçbir zaman 2 saate ulaşmamıştır. Baskıların yoğunlaştığı dönemlerde ise, 1-2 ay banyo suyunun hiç akıtılmadı» ğı oluyor.

Şubat 88'nin başından itibaren Metris idaresinin suyu baskı aracı olarak kullanma politikası, kamuoyunda cezaevlerindeki işkencelere-baskılara yönelik muhalefetin yükselmesiyle kısmen gevşemiştir. Bugün Metris'te bulaşıkların yıkanabilmesi için günde iki kez sıcak su verilmesine başlanmıştır. Ancak bir kısım koğuşlar yine de bu olanaktan yararlanamamaktadır.

Sağmalcılar'da banyo daha büyük bir sorundu. Banyo koğuş dışındaydı ve kişi başına haftada 15 dakika olacağı belirtilmişti. 1984 Ocak ayında baskıların yoğunlaşmasından sonra, cezaevi kapatılıncaya kadar ayda bir kez banyoya çıktığımızda kendimizi şanslı sayıyorduk.

(.....)

Bulunduğumuz koşullarda mantar vb. deri hastalıklarına sıkça yakalanıyoruz. Çamaşılarımızı sıcak

suyla yıkayamadığımız için bu rahatsızlıklarımız genellikle müzminleşiyor.

— Susuz Cezaevi Metris

İnsanların en doğal ve zorunlu ihtiyacı olan su, Metris'te tam bir baskı aracıdır. Su ilk iki yıl yemek zamanı, genellikle yarım saat veya bir saat akıtılıyordu. 18 yetişkin insanın var olduğu düşünülünce, bu suyun yetersiz olduğu ve su kullanılarak görülen en doğal ihtiyaçları kısmak zorunda kaldığımız anlaşılır.

Herşeye karşın, bu miktar su, asgari ihtiyaçlarımızın giderilmesine idareli kullanmak kaydıyla yetiyordu. Ancak 1983 Ocak ayından sonra ve özellikle de Temmuz'dan sonra, baskıların en uç boyutlarda uygulanmasıyla birlikte su tam bir baskı aracı olmuştur. Günde en fazla yarım saat su verilmeye başlanır. Basınç yüksek tutulmadığından su üst katlara hiç çıkmaz. Ayrıca günlerce hiç su akıtılmadığı oluyordu. Bu durumda 18 kişinin ihtiyacının karşılanması için 10 litrelik bidonlarla günde bir kez su verilmekteydi. Bu su ile banyo yapılacak, çamaşır yıkanacak, bulaşıklar yıkanacak, el yüz temizliği yapılacak, vs. vs. Bir kişiye bile yetmeyecek su, 18 kişiye veriliyordu. Sözüñ kısıası, saldırının böylesi iğrenç boyutuna Nazi kamp-larında rastlanır.

Eğer bugün salgın hastalıklar olmamışsa, tutuklular pislik içinde yüzmüyorsa, bunun tek nedeni bizlerin düzenli yaşama gayretidir.

(.....)

— Dünyanın En Kalitesiz Çayı Cezaevlerimizdedir-
Satılan çay herşeyiyle kalitesizdir.

Metris'te çay demliklerle satılır; Sağmalcılar'da termosla koğuş kapısına getirilen çay mazgaldan bar-

dak bardak verilir. ayı genellikle haşlanmış, demini almamış çok açık ve zaman zaman da soğuk içiyoruz. Fiyatı maliyetinden en az bir kat fazladır.

1983 Temmuz'una kadar Metris'te ayı cam bardakla içiyorduk. Bu tarihten sonra cam bardaklar toplanmış plastik, melamin bardaklar verilmiştir.

1985 Aralık'mdan sonra yeniden verilmeye başlanan cam bardaklar, Metris idaresi tarafından bir baskı aracı olarak kullanılagelmiştir. Zaman zaman yasaklanabilmekte, katlar ya da koğuşlar arası farklı uygulamalar gündeme gelebilmektedir.

Sağmalcıar'da ise, ilk günlerden beri ayı melamin bardaklarla içiyorduk. Zaten kalitesiz getirilen çayın iim zevki melamin bardaklarla iyice yok edilmekteydi. Yine melamin bardaklar kısa süre sonra çatlıyor; bu çatlak yüzey, mikrop yuvası haline geliyor, yıkama sonrası zorunlu olarak deterjanlı çay içiyorduk. Yine yapılarındaki petrol artığı, kanserojen maddeler çatlak yüzeylerde sıcak çayla birleşince açığa çıkıyor ve ayı o haliyle içiyorduk. Bu durum sürekli olduğu için sindirimi bozucu, hatta kanser yapıcı maddelerin vücudumuzda birikmesine neden oluyor...

— Yaptırım Aracı ay, Sık Sık Yasaklanıyor ay, bu niteliklerine rağmen, zaman zaman bir yaptırım ve baskı aracı olarak kullanılıyor. Yaptırımlara uyulmadığı için zaman zaman çay yasakları konuluyor. ay yasağı sıkça uygulanmaktadır. 1984 başından itibaren Metris'te çay aylarca şekeri içine atılarak verildi. Bu uygulama çay içme zevkini ortadan kaldırırken, esasta baskının bir biçimi olarak kullanıldı. Aralık 1985'de bu uygulamaya son verilme-

sine rağmen, bugün bir kısım koğuşlara yönelik olarak keyfi biçimde sürdürülmektedir.

— Masa, Sandalye, Dolap

Koğuşlarda oturulacak, kitap okunacak, yazı yazılacak, yemek yenilecek masa ve sandalye ile yiyecek ve giyecek eşyaları, kitap ve defterleri koyacak dolap yoktur.

Metris'te, 1983 Temmuz'una kadar her koğuşta iki masa ve ortalama 12 sandalye vardı. 1982 Eylül'ünde dolap da verilmişti. Ancak 1983 Temmuz ayından itibaren başlayan yoğun baskı ve işkence döneminde masa ve sandalyeler toplanmıştır. Bu süre boyunca yemek, yere serilen gazeteler üstünde yeniliyor; okuma ve yazma ihtiyaçları yatakların üstünde karşılanıyordu.

(.....)

Sağmalcılar'da ise, masa ve sandalye hiç verilmemiş, koğuşlarda bulunan dolaplar da cezaevine gelindikten birkaç gün sonra toplatılmıştır. Ailelerimizin satın aldığı masa ve tabureler vardır. Ancak bunlar çok sağlıksızdı. (İnsan iskelet sistemine göre masa ve tabure ölçüleri şöyle olmalıdır: Masanın üst yüzeyinin yerden yüksekliği 75-80 cm., taburenin da 45-53 cm. olması gerekir. Oysa ailelerimizin satın aldığı plastik masanın yüksekliği 64 cm., taburenin yüksekliği 38 cm. dir.

(.....)

İhtiyaçlarımızı bu koşullarda gidermek durumunda kalmamız omurga sistemimizi alabildiğine zorladığı gibi, bel ve boyun ağrılarının bugün cezaevinde olan hemen herkesin derdi olmasının en büyük nedeni "budur.

— Kendi Yaptığımız Masalar Elimizden Alındı

Sağmalcılar'da kendi olanaklarımız içinde gazete sayfalarından yaptığımız masalar, 12 Mart 1984'de toplanmış, bir daha da yapmamıza olanak tanınmamıştır. Bu olay bizlere masa ve sandalyenin niye verilmediğini sanırız açıklar. Okumamızı, yazmamızı engellemeye çalışıyorlar. Bize bu ortamı sunanlara «yaraşır» şekilde, yerde yemekleri yemek zorunda bırakarak onurumuza saldırıyorlar; olanaklarımızla bunları aşmaya çalıştığımızda derhal boğuyorlar.

— Ayakkabı ve Terliğin Yasak Olduğu Dünyanın Müstesna Yeri Sağmalcılar'dı

Sağmalcılar'da tutukluların ayakkabıları yoktu; kara lastik ve naylon terlikler vardı. Ayakkabıların toplanmasına gerekçe çok komikti: «Bir ayakkabının içinde patlayıcı madde bulundu.» Bizce bu, görevlilerin bizzat yaptıkları bir provakasyondur. Kaldı ki, böylesi bir durum olmuş olsa bile, tüm tutukluların aykakabılarını, kalın tabanlı terliklerini almak, tam da faşizme özgü, tipik çağ dışı öç alma duygusunun bir sonucudur. Sanmıyoruz ki, bu uygulama dünyanın başka bir yerinde olsun! Zemin beton ve rutubetli, günün büyük kısmı bu betona basarak geçiriliyor. Kalın botların ve kat kat çorapların ancak kesebildiği beton zeminin dondurucu soğuşuna karşı bizler, naylon terliklerle karşı duruyorduk. Saldırının bu derece iğrenç düzeylere çıkması, sanırız bu cezaevlerimize özgü. Soğuşun romatizmal ve böbrek hastalıklarına, barsak üşütmesine yolaçmasından ayrı, beton, ayağın ortopedik yapısını bozar. Sonuç, ayakbileği bağları, baldır-kas ağrıları, varis ve kalça ağrıları, adale sertleşmesi ve düztabanlıktır.

(.....)

— Ailelerimizle Her Türlü Eşya Alışverişi önce
Kısıtlandı, Daha Sonra Uzun Süre Yasaklandı

Metris'e ilk geldiğimiz dönemde terlik, nevresim, çarşaf, battaniye ailelerimizden alınmıyordu. Sürekli kapalı kaldığımız koğuştaki ayakkabının ne kadar kullanışsız olduğu, terliğin ne derece ihtiyaç olduğu açıktır. Yine idare, kullanmamız için çok ince ve tüy döken battaniye ile çok ince ve hemen yırtılan çarşaf ve nevresim vermişti. Bunların da yetersizliği açıktır. Ancak, zorlu ve uzun mücadelemiz sonucunda, 1982 Mayıs-Haziran açlık grevi sonrası, mücadelemizin bir kazanımı olarak bizlere verilmek üzere ailelerimizden terlik, nevresim, çarşaf, battaniye alınmaya başlandı. Ancak, Ocak 1984'ten sonra, yani tek tip elbise yaptırımı gündeme geldikten sonra, pantolon, ceket, palto, mont, gömlek ve eşofmanlar toplanmış; herkese sadece bir kazak bırakılmış, diğerleri alınmıştır. Elbiselerimizin toplanması yetmemiş olacak ki, idare, kendi verdiği battaniyeleri de toplamış, ailelerden battaniye alınmasını yasaklamıştır. Birçok arkadaş battaniyesini arkadaşlarıyla paylaşmıştır. Kaloriferlerin de yakılmadığı o günlerde kelimenin tam anlamıyla dondurucu soğuğa terkedildik. Uygulanan fiili yıldırma yöntemleri yetmiyormuş gibi doğa da kullanılıyor. Metris'te tek tip elbise giymeyen siyasi tutuklulara palto, ceket, gömlek, pantolon, eşofman uzun süre yasaklanmış, kazak sınırlı sayıda, yetersiz verilmiştir.

(... ..)

Metris'te Şubat 1986 başından itibaren ailelerimizle elbise alışverişine başlayabildik. 11 Şubat 1986 Salı gününden itibaren de TTE giymeyen siyasi tutukluların kot, mavi kadife ya da kumaş pantolonla mahkemece, ziyarete ve avukata çıkabileceklerinin, açılan-

masından sonra, daha önce yasaklanan çeşitli giyecek eşyalarının alımına yeniden başlandı.

Sağmalcılar'da ise ceket, pantolon, mont, gömlek ve ikiden fazla kazak daha girişte idarece alıkonulmuş, Ocak 1984'den sonra bu kısıtlamaya, eşofman da eklenmişti. Giyecek ve diğer eşya kısıtlaması kademeli olarak arttırılmış ve cezaevi kapatılınca kadar hiçbir şey dışarıdan alınmamıştır.

(.....)

- Tutuklular Değil, Tüzük istediği için Açılan Kantin

Kantin fiyatları çok yüksek, satılan malların kalitesi düşüktür. Çeşit çok azdır. Yemeklerin az ve kalitesinin düşük olduğu gözönüne alınırsa, kantinin bizler için ne derece önemli olduğu anlaşılır.

Metris idaresi bu haliyle bile, tutukluları yaptırımlara uydurmak için kantini bir baskı aracı olarak kullanmış, zaman zaman kantin satışlarını yasaklamıştır.

Dört yılı aşkın süredir açık olan cezaevinde, 3-4 ay dışında şeker hiç satılmadı. Oysa, hem tatlı yapılması için, hem de diyetli olan arkadaşlarımız için şeker gerekiyor. 1983 Temmuz açlık grevinden sonra, açlık grevinden yeni çıkıldığı için alınması mutlak zorunlu olan bal, reçel, helva gibi şekerli maddeler hiç satılmamış, bu yasak 1984 Haziran'ına kadar sürmüştür. Bu dönemde, limon satışı da yasaklanmıştır.

(.....)

Yine 1983 Temmuz'undan sonra, iğne ve iplik satışı da yasaklandı. Oysa bu dönem koğu operasyonlarının sıklaştığı, döşek dahil her şeyin yırtılıp parçalandığı; yani iğne ve ipliğe ihtiyacımızın çok olduğu bir dönemdi.

(.....)

Bu yasak ve kısıtlamaların resmi raporlarda nedenleri mutlaka belirtiliyor. Ancak, bunlar her konuda olduğu gibi, bu konuda da gerçeği yansıtmıyor. Beslenme ihtiyacımız kısıtlanarak fiziki ve psikolojik olarak yıpratılmak isteniyoruz. Asıl amaç bu.

- Koğuşlar Aranmıyor, Dağıtılıp Talan Ediliyor Metris'te koğuş aramalarının nedeni, «arama» değil talandır, yağmadır, dağıtmadır. Yani arama işkence aracıdır. Herşey yerlere saçılır: Döşekler parçalanır ve içindeki pamuklar yere dökülür. Daha sonra bunların üstüne su dökülerek postallarla, çiğnenir, yırtılır. Tabii, bu sırada «arama» görevlileri, hoşlarına giden birşey gördüğünde hemen el koymaktan da geri durmazlar.

Bu uygulama Temmuz 1983-Haziran 1984'a kadar yoğun bir şekilde sürmüştür. 14 Ağustos 1983 genel aramasında, döşek ve yiyeceklerin yerlere dökülüp pisletibnesi yetmezmiş gibi, yiyecekler de harap edilmiştir. O dönem, A.G. den yeni çıkmıştı; tutuklular, kısıtlı olanaklarıyla beslenme açıklarını gidermeye çalışıyorlardı. Arama sırasında, tüm yiyecekler yerlere saçılmış, çiğnenmiş, üstlerine deterjan dökülmüştür. Tutukluların maddi zararları milyonlarla ifade edilmekteydi. Bu olayla ilgili., mahkemeler dahil çok yere dilekçe verilmesine rağmen, hiçbir işlem yapılmamıştır. Benzer arama en son Ocak 1986'da bir koğuşa (E-7) yönelik olarak yine yapılmıştır.

Sağmalcılar'da yağma niteliğindeki aramalar 1984 Şubat-Mayıs döneminde yapılmıştır. Bu aramalar zaman zaman yapılmakta, arama bahanesiyle işkence uygulanmaktadır. Son örneği, 4 Eylül 1985'te yapılan

aramada D ve E blolarında kalan insanların feci şekilde dövülmesidir.

(.....)

— Havalandırmayı Çoğu Zaman Demir Parmaklık Ardından Seyrediyoruz

Küçük, havasız ve rutubetli, güneşin görmediği koğuşlarda yaşayan bizlerin havalandırma ihtiyacı çok fazladır. Fizyolojik ihtiyaca ek olarak, yine dört duvar içi olsa da; daha geniş ve üstü açık bir yerde kalmaya, monoton yaşantıyı çeşitlendirmeye, spor vs. gibi uğraşlarla hareketlendirmeye psikolojik olarak da ihtiyacımız vardır. İhtiyacımız çok olduğu için olsa gerek, havalandırma çok kısıtlıdır.

Metris'te havalandırma uzun süre haftada 100 dakika idi, yani hemen hemen yoktu. Sürenin son derece kısıtlı olmasına rağmen bu «hak» bile kullanılmamıştır. Açıldığından bu yana, geçen 58 aylık sürede yaklaşık 40 ay havalandırmaya çıkarılmadık. Sadece 14 Ağustos 1983'den 11 Şubat 1986'ya kadar, Metris'te İTE giymediğimiz gerekçesi ile, aralıksız olarak havalandırmaya çıkarılmadık.

Sağmalcılar'da bu süre haftada 225 dakika idi. Ancak, açıldığından kapatılıncaya kadar geçen 2,5 yıl içerisinde sadece 6 ay havalandırmaya çıkarıldık. Ocak 1984'ten beri başlayan havalandırma yasağı 15 Kasım 1985'e kadar devam etti. Havalandırma yasağı hücre yaşamına mahkûm olmak anlamına geldi ve sağlığımızı çok yönlü bozdu. Ülkemiz cezaevlerinde üç yıla yakın havalandırma yasağı uygulanması, rejimin niteliğini göstermektedir. TTE giyniyenlere konulmuş durumda olan havalandırma yasağı 15 Kasım 1985'de, Genelkurmay'ın emriyle-genelgesiyle kaldırılmasına rağmen, Sağmalcılar'da bu genelgeye uyulurken,

Metris idaresinin yasağı 11 Şubat 1986'ya kadar sürdürmesi Metris idaresinin ne ölçüde keyfi bir tutum içinde olduğu konusunda fikir vermektedir.

— Aile Sevgisi, Yaptırımlara Uydurmanın Aracı Haline Getirilerek İstismar Ediliyor

Tutuklunun dış dünyaya, dört duvardan sevdiklerine, yakınlarına direkt açılan tek penceresi ziyaretidir. İç dünyalarımızda ziyaretin çok önemli yeri vardır, lutukiulara tüm dünyayı kapatmayı, olmazsa kısıtlamayı amaçlayan faşizmin insanlık dışı cezaevleri politikası, ziyaret konusunda da kendini gösterir.

Metris'te ziyaret süresi yılın altı ayında 10 dakika, diğer altı ayında 15 dakikadır. Her tutuklu haftada bir ziyarete çıkabiliyor. Belli bayramlarda ayrıca bir açık ziyaret yaptırılmaktadır. Ancak bugüne kadar biz siyasi tutuklulara açık ziyaret hiç yaptırılmamıştır. Yani tutuklular 58 aydır sevdiklerinin ellerini tutamamış, analarmı-babalarını kucaklayamamış, çocuklarını öpememişlerdir. Aile bağlarının çok güçlü olduğu ülkemizde bu eksikliğin yeri büyüktür.

Tüm bu kısıtlamalar yetmemiş olacak ki, her fırsatta tutuklulara ziyaret yasağı konmuş, dış dünyaya aralı penceremiz olabildiğince kapatılmıştır. Metris'te keyfi, kısmi ziyaret yasaklarının dışında, 1982 Ocak-1982 14 Haziran arası yaklaşık beş ay; 1983 Şubat'ta iki hafta, 1983 Nisan'ında iki hafta, 1983 üç Mayıs'ından geçerli olmak üzere dört haftalık ziyaret yasağı verilmiştir. Metris'te 1983 Ağustos'unda yasaklanan ziyaretin 11 Şubat 1986'da açıldığını söylemiştik. Sonuçta; beş yıllık cezaevi süresi içinde bir tutuklunun üç yılı aşkın süresi ziyaret yasakları ile geçmiştir. Buna üç yıllık gözaltı demek de yanlış olmayacaktır. Bu ziyaret yasağının olduğu süre içinde, tutuklunun cezaevi

yaşamını şube yaşamından —gözaltı yaşamından— sadece çok küçük nüans farklılıkları ayırır.

(.....)

— Toplama Kamplarının Yemek Cins, Kalite ve Miktarları Taklit Ediliyor

(.....)

12 Eylül'den sonra ailelerden yiyecek alımı yasaklanmış, koğuşlara ocak verilmemiştir. Bunlara karşılık olarak da yemeğin kalitesi biraz yükseltilmiştir. Ancak, bu yemeklerin gerçekten iyi pişirildiği, bol, çeşitli, besleyici olduğu söylenemez.

Yemekler azdır ve fasulye, nohut, barbunya, bulgur pilavı, mercimek, verilen yemek çeşitlerinin en az % 80'ini oluşturmaktadır. Yemekler çoğu zaman salçasız, çok yağlı veya yağsızdır. Tanesi çok az olan yemekler, adeta çorba gibidir. Yemeklere genellikle et katılmaz; katıldığı zaman da, tabağına 5-10 gram et giren arkadaş kendini şanslı saymalıdır. Pişmemiş, kokmuş et veya kıyma katılmış, kurtlu, taneli yemekler çok sık olarak çıkmaktadır. 1983 AG.'sinden hemen sonra Metris'te, yemekler bilinçli olarak acılı, fazla tuzlu verilerek, AG.'den yeni çıkmış tutukluların sindirim sistemlerinin daha hızlı tahrip olması hedeflenmiştir. Bu politika, zaman zaman gündeme getirilmiş, uygulanmıştır. Bu uygulama da bizleri yavaş yavaş ölüme sürüklemenin dikkat çekici bir gerçeğini oluşturur.

Kantinin yetersiz olduğu düşünülürse, idarenin bizlere verdiği yemeğin çok önemli olduğu açıktır. Bu nedenle olsa gerek, yemek bir baskı aracı olarak kullanılmaktadır. Baskı ve yıldırmanın yoğunlaştırıldığı dönemlerde yemek miktarı, kalitesi, çeşidi, besleyici değeri daha da düşürülür. Bu, 1983 Temmuz-1984 Ha-

ziran yoğun baskı döneminde Metris'te çok belirgin bir hal almış, yemekler normal zamanın yarısı veya 1/3 oranına düşürülmüş, genellikle pişmemiş, etsiz ve ya kıymasız, hep aynı çeşit ve tanesi çok az olarak verilmiştir. Bu yetmiyormuş gibi, 1884 Ocak-Haziran arası her iki cezaevinde de hakkımız olan üçüncü yemek verilmemiştir. Üçüncü yemek, genellikle tatlı ve ya meyvedir.

(.....,...)

Bizlerin günlük kalori ihtiyacı 2500 kalori civarındadır. Bunun %50-60'ı karbonhidrattan, %25-30'u yağdan, %10-15'i proteinden karşılanmalıdır. Ancak bu, cezaevinde tümüyle düzensizdir. Enerji ihtiyacımızın çoğunu ya karbonhidratlar, ya da yağdan sağlıyoruz. Protein açığımız bir yana, aldığımız proteinin hemen tamamı bitkisel kökenlidir. En azından %40'ı hayvansal kökenli olmalıdır.

(.....)

Düşünsel çalışmalarımızın çok olduğunu da gözönüne alırsak, protein açığımızın çok fazla olduğu kolaylıkla anlaşılır. Protein ihtiyacı karşılanamazsa organizmada genel direnç düşer ve stresler, fiziksel ve psikolojik dayanıksızlık ortaya çıkar. Fikrî yoğunlaşma yeteneği yavaşlar, neşesizlik, çabuk yorulma gibi belirtiler ortaya çıkar. Kanda hemoglobin, antikor, enzim ve kan proteini düzeyi düşer. Giderek kansızlık ve hastalıklara yakalanma eğilimi artar. Göz hastalıkları gelişir, ağızda diş ve diş eti bozuklukları doğar. Aslında, yaşadığımız, insan kişiliğini ve onurunu yok eden, gerilimi yüksek ortamda; uzun süre protein açığı durumlarında ortaya çıkabilecek bu rahatsızlıkların bir veya birkaçının hepimizde olmasının nedeni şimdi daha iyi anlaşılıyor.

(.....)

— Yemekler Koşu Nasıl Getiriliyor?

Metris'te yemekler kapakları olmayan karavanalarda getiriliyor. Mutfaktan bize ulaştırılana kadar en iyimser tahminle, yarım saat geçtiğini düşünürsek, bu süre boyunca yemeklerin çevredeki doğal pisliği kapacağı açıktır. Kaldı ki, özellikle Metris'te baskıların arttığı dönemde görevlilerce bizlere karşı şartlandırılan ve aslında halk çocukları olan askerler (tükürme, işeme dahil) her türlü pisliği karavanaya atıyorlar. Bu durum birçok kez somut deliliyle birlikte subaylara gösterilmiş, ancak sonuç alınamamıştır. Zaten sonuç alınması düşünülemez, çünkü bu durumun nedeni halk düşmanı faşist ordunun faşist subaylarının, askerleri, yalan ve demagojiyle bizlere düşman etmesidir. Ayrıca, bazı durumlarda, bizzat subaylar bunun için emir veriyorlar.

(.....)

Sağmalcılar'da yemek tabaklarla kapı altındaki deliklerden veriliyordu. İnsan onuruna açık bir saldırı olmasından öte, bu uygulama ile yemekler pisletilmekteydi. Çünkü mazgalı biz yıkayamıyorduk, görevliler de yıkamıyorlardı; yani yemeği pis bir yerden, köpeklerle verilen mama gibi alıyorduk.

(.....)

— Yiyeceklerimiz Açıkta

Yiyecek için her iki cezaevinde de dolaplarımızın olmadığını söylemiştik. Yiyeceklerimiz açıkta duruyor. Gerçi üstlerini gazeteyle örtüyoruz, ekmeği bez torbalara koyuyoruz. Ama tuvaletle içice yaşadığımız koşullarda, her türlü pisliğin önlenemediği durumdaki daracık koşullarımızda, bu önlemler nereye kadar yararlı olabilir?

— Hastalar da Aynı Yemeği Yemek Zorundalar Her iki cezaevinde de, herkese aynı yemek çıkar tılıyor; yani hasta olan tutuklulara özel diyet uygulanmıyor. 60 yaşındaki biri de aynı yemeği yiyor, ülseri olan da, kalp yetmezliği olan da, tüberkülozlu da, sağlıklı olanı da! Sağlıklı insanlarda bile uzun sürede birçok rahatsızlık doğuran yiyecekler, doğaldır ki, hasta ve yaşlı tutukluların rahatsızlıklarını derinleştiriyor.

Hasta alternatifsizdir. Verilen yemeklerden sağlığı için olumsuz olanları ayırıp diğerlerini yese, haftada ancak 2-3 öğün yiyebilecektir. Kantin ise açığı gidermeye ne kalite ne de çeşit açısından yeterlidir. Verilen yemekleri yediğinde ise rahatsızlıklar daha da derinleşiyor. Hastalıkların cezaevinde iyileşmemesi, hızla daha da şiddetlenmesinin önemli bir nedeni budur.

Bağırsaklarda bol gaz birikmesine neden olan cezaevi yemeklerinin çok büyük ağırlık teşkil etmesi, özellikle açlık grevlerinin de bozduğu sindirim sistemimizi daha da zorlamakta, hastalıkların kronikleşmesine neden olmaktadır.

Yemekler, yıllardır talebimiz olmasına karşın çeşitlendirilmemekte. sindirim sistemlerimizin yükü hafifletilmemektedir. Yemekler ağırlıkla bol gaz yapıcı bakliyat türüdür. Her öğün yemekte mutlaka bir bakliyat türü yemek yer almaktadır.

— Hastalara Özel Muamele Yok

Cezaevlerinde hasta koğuşu uzun süre açılmamıştır. Oysa hasta koğuşunun açılması çok önemlidir. Özellikle, bulaşıcı özelliği olan TBC'li hastalarla, vücut direnci baskı, yasak ve kısıtlamalarla iyice düşürülmüş «sağlıklı» insanların daracık koğuşlarda 24

saatlerini birarada geçirmek zorunda bırakılmaları, o insanları hastalığa mahkûm etmekle eş anlamlıdır. Metris açıldıktan birkaç ay, Sağmalcılar açıldıktan bir yıl sonra, hastalar cezaevinde ayrı bölmelere yerleştirilmeye başlandı. Bu, hasta olmayan insanların sağlığı açısından olumlu bir adımdı. Ancak, bu ayırımın ikinci bir amacı da olmalı ki, bu da hastalara özel muameledir. Yani yemeğin hastalığa uygun verilmesi, kantin olanaklarının artırılması, havalandırmanın fazlaştırılması, doktorun sürekli takibi gibi. Metris'te sadece dış kantin olanağı artırılırken, Sağmalcılar'da hiçbir özel yardım yapılmamıştır. Hatta bulundukları yer itibariyle, hastalar tecrit edilmiştir diyebiliriz. Bu da, Sağmalcılar'da ve Metris'te hastaların —görünüşte tedavi (!) edilerek— aslında mevcut hastalıklarıyla yaşamlarını sürdürmelerinin amaçlandığını ortaya koyuyor. Amaç, hastaların tedavisi değil, cezaevlerinde tutuklulara nasıl iyi (!) davranıldığını, bu örnekleri vererek, kamuoyuna gösterip işkence ve baskıları örtbas etme çabasıdır.

— Hastalar Hastaneye Götürülmüyor

Cezaevi koşullarında teşhis olanağı olmayan ve hastalığı gittikçe ilerleyen veya tedavi olanağı olmayan hastalar, daha geniş olanak ve daha iyi koşulları olan hastaneye götürmek zorunludur. Ancak, ağır hasta arkadaşlarımız arasında bile bu durumlarda hastaneye gidebilen kendini şanslı sayabilir.

Politika açık ve nettir : Madem insanlık dışı yaptırımlara direniyorsun, sömürü düzenine karşı geliyorsun, o halde fiziki olarak da çürü; hastalığın artsın, sakatlığın iyileşmesin.

Gerçekten de bugün, cezaevinde, ilk anda yapılacak müdahale ile hastalığı tümünden iyileşecek hasta-

ların tedavileri bilinçli olarak geciktirildiği için rahatsızlıkları ciddi boyutlara çıkmıştır.

Metris'te halen, hastanede ciddi muayenesi yapılarak tedavisine başlanması gereken birçok hasta tutuklu bulunmaktadır. Bunlar hastaneye götürülmektedir.

(.....)

— İşkence Raporları Verilmiyor

Şube işkencelerinde sakat kalan, felç olan, kolları, ayakları tutmayan, cezaevi koşullarında tedavi olanı olmayan arkadaşlar, hastaneye kısa süre içinde gönderilmeleri gerekirken, aylar ve hatta yıllarca bekletiliyor. Bunun bir nedeni, geçici olan sakatlıkların derinleşmesi veya kalıcılılaşmasının beklenmesidir. Bir diğer nedeni ise, böyle bir arkadaşın işkence raporu almasını bu yolla engelleyerek, tutuklunun yasayı değerlendiren işkence davası açmasını engellemektir. İşkencenin vücudun dış yüzeyinde bıraktığı izlerin kaybolması için aylarca, yıllarca beklenir.

(.....)

Artık cezaevinde tedavi olanakları olmadığı halde hastalarımız hastaneye götürülmüyor, demiştik. Bu konuda acı bir örneğimiz var.

Örnek Olay () Hakkı Hoccoğlu Nasıl Öldürüldü?

146/3 ile yargılanan ve büyük bir olasılıkla tahliye olacak olan —nitekim dava ortakları üç ay sonra tahliye oldu— Hakkı Hoccoğlu derin bir depresyon içindedir. Kimseyle konuşmaz, günlerce yemek yemediği olur, aynı koşu olmasına karşın kardeşiyle bile konuşmaz. Mahkemeye dilekçe verir «beni asın»,

«yaşamak istemiyorum» diye. Mahkeme arkadaşın psikolojisini anlamaktan çok uzaktır. Koğuşundaki arkadaşları görevlilere ve doktora durumunun vehametini anlatmaya çalışırlar. Ancak ilgisizdir herkes. Duyarsızdır. Oysa arkadaşımız mutlaka hastaneye kaldırılmalı ve doktorların gözetiminde tedavi edilmelidir.

(.....)

Ve 1982 Sonbaharının bir gecesinde pantolonla kendini asar.

Evet, resmi raporlara intihar diye yazıldı. Soruyoruz İNSANLARA: İntihar mı yoksa idarenin cinayeti mi?

Sorumlu, olumsuz koşullar yaratarak arkadaşımızın depresyona girmesine neden olan, tedavi etmeyen, hastaneye götürmeyen idare değil mi?

(.....)

— Kışla Disiplini Uygulanmaya Çalışılan
Hastane, Cezaevinden Farklı Değil

Hastanede tedaviyle birlikte, koşullar da psikolojik olarak rahatlatıcı olmalıdır. Oysa hastanede çoğu zaman birçok keyfi kısıtlama koyulmakta, zaman zaman belli yaptırımlar gündeme getirilmekte, huzursuz bir ortam yaratılmakta, yaptırımlara uymayanlar daha tedavileri bitmeden cezaevine geri yollanmaktadır.

— Ölüm Orucuna Yatanlar Hastanede

Eldeki tüm olanakları kullanarak rahatsızlıkları giderme ve insanı sağlığına kavuşturma merkezi olarak bildiğimiz hastanenin, bizler için hiç de böyle olmadığını çokça gördük. Cezaevlerinde insanca yaşam ve siyasi tutukluluk hakkı için, 1984 Nisan-Haziran döneminde yapılan Ölüm Orucunun 50. günlerin-

den sonra, ölüm orucu yapanlar Haydarpaşa Hastanesi'ne kaldırıldılar. Ancak, Baştabip Erdoğan Ererdal başta olmak üzere, birçok doktor, arkadaşlarımıza insanca yaklaşacaklarına, bir yandan eylemi bıraktırmaya çalışırlarken, öte yandan da arkadaşların su, tuvalet, benzeri ihtiyaçlarını tek taşlarına gidermeleri için yanlarına kimseyi vermemişler, düşmanca davranmışlardır. İhtiyaçlarını tek başına gidermek zorunda olan arkadaşlar, özellikle son günlerde, günde birkaç kez yere düşüp kafalarını gözlerini yarar, sık sık bayılırlarken de aynı duyarsızlık devam ediyordu. Yine arkadaşların ölüm döşeklerinde son kez ailelerini görmeleri engellenmiş, mektup yasağı konmuş, gazete, kâğıt, kalem, kitap vb. verilmemiştir. Oysa, en kanlı, gözü dönmüş diktatörlüklerde bile ölüm yaklaşanların -son anlarını yaşayanların- istekleri karşılanır. Örneğine az rastlanır bu politika Baştabip, Adli Müşavirlik (Durmuş Ahsen), Sıkıyönetim ve Genelkurmay'ın elbirliğiyle uygulanmıştır.

Hastaneye yatırılan arkadaşlarımız, tedavi için gereken asgari süreyi bile hastanede geçirememektedirler. Örneğin, 1984 Nisan-Haziran Açlık Grevi-Ölüm Orucu sürecinde hastaneye kaldırılanlar, kendilerinin daha önce tespit ettikleri günde eylemi bıraktıklarından bir gün sonra cezaevine nakledilmişlerdir. Oysa 50 gün yemek yememiş biri, hastanede en az bir ay tutulmalı ve özel perhiz uygulanmalıdır. Yine, örneğin, bir aylık fizik tedavi görmesi gereken bir arkadaş, üç gün sonra «Yeter bu kadar, seninle mi uğraşacağız?» denilerek cezaevine yollanır. Böyle çok örnek vardır.

— İlâç İstihkakımıza Görevliler El Koyuyor
Cezaevlerinde hastalara ilâç ücretsiz verilmelidir.

Bu, yönetmeliğin zorunlu kıldığı bir koşuldur. "Ancak, yönetmelikte olup da lehimize olan maddeler her zaman olduğu gibi tam işletilmemekte, kişiliğimize ve onurumuza saldırı içeren madde oldu mu, nedense (!) titizlikle uygulanmaktadır.

(.....)

İdarece çok az sayıda ilâç bize ücretsiz olarak veriliyor. Verilenler de yetersizdir. Çok önemli olmasından ötürü bir örnek verelim: Antibiyotik, üst solunum yolu mikrobik hastalıklarında en az 10 gün süreyle kullanılmalıdır ve sağlıklı koşulların vücutta yaratıldığı, vücuda zararlı olabilecek etkileri azaltmak için yanında vitamin alınmalıdır. Oysa, verilen antibiyotik iki veya üç günlüktür. Yanına vitamin de verilmiyor. Uzun süreli tedavi gerektirdiği için, çok masraflı olan TBC ilâçları dışarda bile Verem Savaş Dispanseri tarafından karşılanırken, cezaevinde ilâçların tamamı değil, bir kısmı idarece veriliyor.

— İlâç Yanlış Kullandırılıyor

İlâç kullanımı bilinçsizce yapılmaktadır. Görevli doktorlar ya yetersiz ilâç veriyorlar ya da çok fazla. Bu olaylara çok sık rastladığımız için, bunu doktorların bilgi ve tecrübelerinin azlığına bağlayamıyoruz. Çünkü, en temel hastalıklarda dahi bu duruma rastlanıyor. Bu durumun asıl nedeni doktorların bizlere önyargılı yaklaşımları, hastalıklarımızı önemsememeleridir.

(.. ..)

— İlâçlar Koruyucu Kaplarından Çıkartılıyor İlâç, tutuklulara, doğal bileşimini bozmaması için konulduğu koruyucu kaplarından çıkartılarak veriliyor. Öyle ki, şuruplar dahi şişeleriyle verilmiyor. Ha-

va ile temas halinde ilâçların formüllerinin bozulacağı herkesçe bilinen bir gerçekken, bu uygulamanın hiçbir haklı gerekçesi olmayacağı açıktır. Hatta Calcium-Sandoz, kabından çıkarıldığı yetmiyormuş gibi, tek tek tabletleri saran ambalajlarından dahi çıkarılıyor. Özellikle bu uygulamalar Sağmalcılar'da, açıldığından kapatılınca kadar aralıksız olarak uygulanmıştır.

— İlâçları Ailelerimize Aldırmıyorlar İlâçlar çok pahalıdır. Bizlerin mali durumunu çok zorluyor demiştik. Halbuki ailelerimizin değişik kanallardan parasız veya daha az bir fiyatla ilâç bulma olanakları vardır. Ancak bugün, doktorun hasta arkadaşlarımıza tedavi amacıyla uygun gördüğü ilâçlar dahil, ailelerden hiçbir ilâç alınmıyor. Bu da zaten kötü olan mali durumumuzu daha da sarsıyor.

(.....)

— Hastalık Teşhisinde Yeni Bir Yöntem (!)
«Mazgal Teşhisi» Onura Saldırı Yöntemi

Cezaevlerinde yeni bir yöntem gelişmiştir: Mazgaldan teşhis. Birçok durumda, görevli doktorlar, koğuşa girmeden ve hatta ciddi olarak hasta arkadaşları hastalığı ile ilgili sorgulamadan, sadece belirtiye yönelik ilâç verilen muayeneyi tercih etmektedir.

(.....)

Mazgal muayenesi onur kırıcı boyutlara, ulaşmaktadır. Örneğin; apış arasında mantar olduğunu belirten ve ilâç isteyen arkadaşımıza, kafamız hizasındaki mazgalın önüne masa getirerek üstüne çıkması ve mantar bölgesini orada açıp göstermesi istenmektedir.

Muayene adına onura saldırı örnekleri çoktur.

Diş muayenesi de genellikle mazgalda yapılmaktadır. İğrenç ve insanlık adına utanç.....
metnin kara mizahı olan ugu.....
ğının sanatkarları tarafından

— Metris'te Muayene İçin Revire Çıkartılmıyoruz
(.....)

Revire çıkma yine de idarenin bir baskı ve yıldırma aracı olarak kullanılmakta, belli dönemlerde yaptırımlara uymayanlar revire çıkarılmamaktadır. Koğuştaki da muayene yapılmadığı için hasta kendi haline bırakılmaktadır.

1981 Ağustos-Eylül ayında, saçını üç numara kestirmeyenler revire çıkartılmamışlardır. Yükselen mücadelemiz, saç sorununu halledince bu kısıtlama kaldırılmıştır. 1982 Ocak-Haziran döneminde, bizlere, yıkamaya çalıştığımız sömürücü düzenin en büyük korku yucu gücü (.....) ordunun subay ve askerlerine zorla boyun eğdirmenin simgesi olan, onların önünde ceketlerimizin önünü ilikleme ve tek sıra halinde düzgün adım yürüyerek revire, ziyarete, havalandırmaya çıkma yaptırımı getirildi. Buna uymayan, siyasi kişiliklerini korumakta kararlı tutuklular birçok kısıtlamayla birlikte revire de çıkarılmadılar. Mayıs-Haziran döneminde yükselen mücadelemiz bu yaptırımı da kaldırmıştır. 1983 Ağustos'undan sonra onur kırıcı arama, 1984 Ocak'ından sonra da tek tip elbise uygulaması gündeme getirilmiştir. Doğaldır ki, onurumuzu korumada, siyasi kişiliğimizden taviz vermeme kararlı olan bizler, bunlara uymadık. Diğer yasak ve baskılara ilave olarak, revire çıkışlar da yasaklandı. Halen bu yasak devam etmektedir. Siyasi tutuklu olan bizlerin önüne ikilem koyulmaktadır. Ya siyasi kişiliğin yok edilmesine izin vereceğiz, veya hastalığımız-

.....ğiz. Yarlığımızın koşulu olan, faşist
.....yıkıp, emekçi halkın iktidarını kur-
.....de şekillenen siyasi kişiliğimizden
.....ilemeyeceğine göre, hastalıkla-
rımızla başbaşa kalmamız kaçınılmazdır.

(...)

Revire çıkamamak bizlere çok «pahalıya» mal ol-
maktadır.

Çok acı bir durum, Adil Can arkadaşımızın ölü-
münün, temel nedeni budur.

Örnek Olay () Adil Can Nasıl Öldürüldü?

Arkadaşımız şubeden cezaevine geldikten sonra, Şubat 1985'de ağır hastalanır. Çok yüksek ateş, şid-
detli baş ağrısı, zaman zaman bilinç kaybı, konvülsü-
yonlar olmaktadır. Mazgaldan muayene eden doktor
menenjitten şüphelenir. Tedavi için revire çıkması ge-
rektiğini belirtir. Ancak, revire tek tip elbise giyip,
ön ilikleleyenler gidebilir. Doktor bu durumda ilâç ver-
mez, bir süre diretir. Adil, durumunun çok ağırlaşma-
sı üzerine arkadaşlarının zoruyla ve saatlerce «dok-
tor isteriz!» sloganları atıldıktan sonra nihayet revire
çıkarılır. Doktorun şüphesi daha da çoğalır. Çünkü,
ense sertliği belirgin hal almıştır. Buna rağmen dok-
tor, serum takıp, bir-iki önemsiz ilâç vererek hastayı
koğuşuna yollar. Revirde, doktor, aspirin, soğuk al-
gınlığı için antibiyotik vb. ilâçlar verir. Serumu aşırı
halsiz olduğu için takmıştır. Bu durumda bile bir haf-
ta-on gün bekletilir ve nihayet hastaneye 11-12 Nisan'-
da gönderilir. Mazgal muayenesinden iki ay sonra has-
taneye kaldırılır ama, iş işten geçmiştir. Artık Adil
için yapılacak bir şey kalmamıştır. Nisan 1985'de, ar-
kadaşımız geride onurlu bir yaşam bırakarak gözle-
rini yamar.

Raporuna «menenjitten öldü» diye not düşölür.

Sizlere, insanlığa soruyoruz! Adil Can gerçekten menenjitten mi öldü, yoksa onurlu kişiliğinden, siyasi yapısından taviz vermediği için, halk düşmanı faşistlere boyun eğmediği için idarece mi öldürölldü?

Bu bir cinayettir. Hem de işleyenlerin yapı ve kişiliklerine uygun alçakça, adi ve iğrenç bir cinayettir. Bu arkadaşımızın ölümünün birinci dereceden sorumlusu Metris idaresidir.

(.....)

— Acil Hastalarımıza Bakılmıyor

Acil vakalara gerekli duyarlılık gösterilmemektedir. Özellikle gece, yani mesai saatinin bitiminde, doktor acil durumlarda bile saatler sonra gelmektedir. Aslında gece nöbetçi doktor kalmaktadır. . Ancak, idarenin bilinçli hantallığına doktorun duyarsızlığı, uyuması veya bir başka işi olması (örneğin içki içmek, gezmek gibi —ki çok rastladık— çok önemli (!) işleri) eklenince, doktoru getirebilmek, sesimizi duyurabilmek ve hastalığın ciddiyetini vurgulayabilmek için, hep birlikte saatlerce «doktor isteriz!», «tutuklular ölümüne terk edilemez!» diye sloganlar atmamız gerekiyor.

Bu konuda da çok acı örneğimiz var.

Örnek Olay () İsmet Taş Nasıl Öldürölldü?

5 Aralık 1981 günü İsmet Taş isimli arkadaşımız mahkemeye çıkar ve tahliye olur. Arkadaşımız kalbinden rahatsızdır. Ortaçağ zindanlarını aratır baskı ve işkence cenderesinden kurtulma sevincinden olsa gerek, gece rahatsızlığı artar, kıvranmaya başlar. Kalp

krizi gelmiştir. Acil olarak doktor istenir. Tabii her zamanki gibi ciddiye alınmaz. Hep birlikte «doktor isteriz!» diye bağırmaya başlanır; bu, saatlerce sürer. Gece 22.00 sularında çağırttığımız doktor nihayet sabaha karşı 03.00 sularında gelir. Durumun vehametini anlar ve arkadaşımızın hemen hastaneye kaldırılmasına karar verir. Bu koşullarda bile işlemler iki saat alır; arkadaşımız hastaneye 05.00 sularında ulaştırılabilir. Ancak geç kalınmıştır. İsmet arkadaş için yapılacak birşey yoktur artık...

Çapa Tıp Fakültesi'ndeki doktorların tüm çabası boşunadır, arkadaşımız birkaç saat sonra onurla, başeğmeden sürdürdüğü yaşama gözlerini kapatır.

Bir kez daha soruyoruz:

Arkadaşımızın ölümü raporda belirtildiği gibi «miyokard enfarktüsünden» midir?

Elbetteki HAYIR! Hem de bin kere hayır! Arkadaşımız faşist Metris idaresince öldürülmüştür.

(.....)

Yukarıda saydığımız olumsuzlukların hemen tümü, Sağmalcılar Cezaevi için de geçerliydi. Doktor sayısı azdı. Uzman doktor ise, bir iki kere gelen göz ve diş doktoru dışında, hiç gelmemiştir. Mazgal muayenesi burada da yaygındı. Mazgal muayenesinin yetmediği durumlarda, yakın muayene revirde değil, koğuşlarda yapılıyordu.

(.....)

Birçok arkadaşta bu olumsuzluklar, hastalıkların iyice derinleşmesine neden olmuş, kalıcı sakatlıklar doğmuştur. Ancak bir örnek var ki, bu bilinçli ihmalin en üst noktada bize neye mal olduğunu çok net gösterir.

Örnek Olay () Hüseyin Aydın Nasıl Öldürüldü?

1984 yılında tahliye olan Hüseyin Aydın, tahliyesinden kısa bir süre sonra ölmüştür. Hastalığı mide kanseridir.

Arkadaşımızın şikayetleri 1983 yılında başlar. Mide ağrısı sürekli artmaktadır ve ağrılar böbreğe, çeşitli organlara vurur. Her zaman olduğu gibi, ciddi bir muayene yapılmadan, gelişigüzel muayene yapılarak, mide için Mucaine, böbrek için Purinol vb. verilir. Ancak, ilaçların hiçbir olumlu etkisi görülmediği gibi, arkadaşın rahatsızlığı artar.

Aylar geçer; doktor «teşhisinde» ınatçıdır. Hatta, arkadaşın şikayetinin psikosomatik olduğunu söyler. Ağrı dayanılmaz boyutlara çıkmıştır.

Nihayet; artık verilen ilaçların hiçbir etkisinin görülmediği anlaşıldıktan yedi ay sonra hastaneye gönderilir. Basit bir muayene ve film, acı gerçeği hemen ortaya çıkarır.

Arkadaşın rahatsızlığının nedeni mide kanseridir ve yaygın metastaz yapmıştır; artık, tedavi olanakları hemen hemen yoktur.

Ankara Gülhane Askeri Hastanesi'ne kaldırılır; bu durumda olan arkadaşın baştan savma tedavi yapılır. Gerekçe, arkadaşın «Kürtçü» olması, «vatanı-milleti bölmek» istemesidir.

Hüseyin, bir süre sonra tahliye olur. Yoksul olan arkadaşımız, gerekli tedaviyi cezaevi dışında da yaptıramaz ve kısa bir süre sonra geride onurlu bir yaşam bırakarak, halkın mücadele bayrağını arkadaşlarına emanet eder. Yaşama gözlerini kapar,

(.....)

— Diş Sağlığı Ve Tedavi Koşullarımız

Diş doktoru Metris'te vardır. Ancak, bugüne kadar çok az dolgu yaptırılabilmiş; diş ise hiç taktırılamamıştır. Dişinde en küçük bir çürük olan dişini zamanla kaybetme durumundadır. Diş tedavisi (genellikle çekirme, çok ender olarak dolgu), revirde yapılmaktadır. Revire çıkışın biraz önce saydığımız bahanelerle, yaptırımlara uyulması tehdidiyle yasaklandığı dönemlerde, ağrıyan, çürük dişlerimizle başbaşa kalıyoruz.

Sağmalcılar'da ise diş doktoru yoktu. Birkaç ayda bir gelen diş doktoru, görevli olarak geldiği sürenin izin verdiği ölçüde sadece dişimizi çekiyordu.

(.....)

— Dişlerimiz Mikroplu Aletlerle Çekiliyor Her iki cezaevinde de diş muayenesi, çekim ve dolgu aletleri steril değildir. Aynı alet (iğne dahi) hiçbir işleme tabi tutulmadan birçok arkadaşta kullanılmaktadır. Buna bağlı olarak, hemen hemen her arkadaşın diş tedavisinden sonra ağzında ağrılı apseler oluşmaktadır.

(.....)

— Göz Sağlığı Ve Tedavi Koşulları

Göz doktoru her iki cezaevinde de yoktur. Çok ender olarak ve kısa süreli gelen göz doktoru ile bu sorun çözülmeye çalışılıyor! Ancak, her iki cezaevinde de göz doktoru için sıra bekleyen arkadaşlarımızın sayısı azımsanmayacak kadar çoktur.

(.....)

— Tutuklularda İlâç Bağımlılığı Geliştirilmeye
Çalışılıyor Cezaevinde yaşanan, koşullar,
sinirsel hastalıkla-

rın en uygun zeminidir. Psikiyatrik rahatsızlıkları olan arkadaşların rahatsızlıkları artarken, latent halde rahatsızlık taşıyan arkadaşların rahatsızlıkları ortaya çıkmaktadır. Bunların ana nedeni, ağır işkenceler, yoğun baskılar, büyük kısıtlamalar ve bunların sürekliliğidir. Tedavi onları yok etmeye yönelik olmalıdır.

(.....)

Metris Cezaevi'nde, bu gibi arkadaşlara tedavi görüntüsüyle uygulanan yöntem tedavi amaçlı değildir, siyasal ve insani kişiliklerini tümüyle yok etme politikalarının gerçekleştirilmesi amaçlıdır. Bu nitelikte en ufak rahatsızlığı olan arkadaşlarımızın ifadelerinden anlayabildiğimiz kadarıyla, kendilerine çok yüksek dozda psikotropik ilaçlar uzun süreli kullanımı için veriliyor, ilaçlar bir süre sonra bağımlılık yaratıyor.

(.....)

Bu ilaçları «doktor» verdiği için, tedavi olma isteğiyle kullanma gafletine düşen arkadaşlarda ilaçlara bağımlılık sağlandıktan sonra ilaçların devamlı verilmesi için «onların istediği kişi» olma bir tehdit aracı olarak kullanılmaktadır.

Bugün, hainler ve bağımsızlar bölümünde kalanların çoğu bu ilaçlara bağımlıdır.

(.....)

— Her Hastalığa Tek Teşhis (!), Psikosomatik Cezaevlerinde hastalıkların teşhisi önemli bir sorundur. Doktorlar deney birikimiyle en fazla stetoskop ile tansiyonometreyi kullanabilirler. Tahlil olanakları çok azdır. Bu durumun, karmaşık belirtilerin olduğu rahatsızlıklarda teşhis olanağını çok azaltacağı açık-

tır. Hastaneye de genellikle götürülmediğimizi burada hatırlatmanın yararı var.

Ancak doktorların çoğu bu sorunları «aşmışlardır» (!); teşhis koyamadığı rahatsızlıkların veya uygulattığı tedaviye rağmen düzelmeyen rahatsızlıkların nedeni bellidir. Psikosomatiktir! Bu, o derece yaygındır ki, deri lezyonlarından göz hastalıklarına, böbrek hastalıklarına kadar genişletilmiş ve her durumda doktorların nakaratı olmuştur.

Yaşadığımız koşullarda birçok rahatsızlığın nedeni psikosomatik olabilir; ancak, bugün, bu dejenere edilmiş, çözümsüzlüğün sözde kurtarıcısı olmuştur.

Teşhis edememenin (veya etmemenin) kurtarıcısı olmasından öte, bu sözde teşhisin asıl amacı, psikolojik hastalar yığını olduğumuzu bizlere kabul ettirmektir. Faşizm, yıllardır bunun demagojisini yapar: Devrimciler psikopattırlar, toplum dışı, uyumsuz, asosyal yaratıklardır. Faşizmden, onu yıkmak için can bedeli mücadele sürdüren bizleri daha başka türlü tanımasını beklemiyoruz! Ama, yine de, mesleki onuru, hastalarını ayırım gözetmeden tedavi etmekle şekillenecek olan doktorların, bu politikaya alet olması acıdır. Nitekim «psikolojiktir» sahte teşhisi koyulduktan sonra, bizlere, bağımlılık yaratıcı psikosomimetik vb. ilâçlar verilmeye çalışılmakta, böylece «uysal insan» olmaya zorlanmaktayız.

(.....)

— Sağlığın Temel Koşulu Huzurlu Bir Yaşamdır

(.....)

Özgürlüğünden kısıtlı bir yaşam zaten huzursuz bir yaşamdır.

Ancak, yalnızca özgürlüğümüz kısıtlanmıyor, insanlığımız yok edilmeye çalışılıyor, onurumuz ayak-

lar altına alınıyor, her fırsatta siyasi kimliğimize uygun etkinliklerimiz zor ve şiddetle yok edilmeye çalışılıyor. Kişiliğimizi çiğnetmezsek, infazımız yakılıyor, ziyaret, avukat ve havalandırma yasakları dönem dönem ya da sürekli uygulanıyor vb. vb.

Yani, en iyi koşullarda bile huzursuz bir yaşam olan cezaevinde, huzursuzluğu asgari düzeyde tutmak Sağlık açısından zorunluyken, bugün huzursuzluk azami düzeye çıkarılmaktadır. Yarınımızın nasıl olacağını bilmeden geceleri başımızı yastığa koyuyoruz.

(.....)

-- Bu Duruma Doktorlar Nasıl Yaklaşıyor?

Tüm bu olumsuzlukları doktorlar da görüyor. Kimi doktor var ki, bu koşulları değiştirmek için samimi çaba harcıyor; kimi doktor var ki, tam bir duyarsızlık içinde «ne yapabilirim ki?» havasındadır.

(.....)

Metris Askeri Cezaevi'nde görev yapan doktorların «önce asker sonra doktor» olmaları, doktorluk mesleğinin küçümsenmesi, Hipokrat Yemini'nin askerliğe kurban edilmesidir. Metris'te doktorların görevi, bu nedenle tutukluların tedavi edilmesi olamaz ve olamamaktadır da, istisna, bir-iki insanlıktan nasibini almış, meslek yeminiye bağlı doktorlar dışında, Metris'te görev yapan doktorlar, kurumlaştırılmış, sistemleştirilmiş işkence ve baskının zorunlu bir parçasıdır. Ya yapılan işkenceye suskun kalarak işkencenin dolaylı ortağı olmaktadırlar, ya da işkenceye bizzat katılan aktif destekçidirler. Bu noktada, doktorlar, cezaevinde uygulanan fiziki ve psikolojik işkencenin dozunu ayarlama, tutuklulara ne ölçüde iş-

kence yapılması gerektiğine bilimsel (!) çözüm getirme fonksiyonunu üstlenmişlerdir.

(.....)

B — KÜLTÜREL YAŞAM

(.....)

— Mimari Yapı İnsanları Birbirinden Ayırıyor

Cezaevleri mimari yapısı, insanları birbirinden tecrit eder. Bu ise insanların toplumsal yaşamlarını güçlendirmek için kollektif yaşam yanlısı olan bizlerin, kollektif yaşam üstünde yükselecek olan kültürel yaşamını kısıyor. Sağmalcılar'da bu politika çok daha belirgindir. İnsanlar birbirinden tecrit ediliyor. Toplumsal yanları törpülenmeye, bireyci düşünceler körüklenmeye çalışılıyor. Faşizm, bizleri de kendine benzetmeye, yani bencil-bireyci, herşeye maddi, bireysel çıkar açısından bakan insanlar yapmaya çalışıyor.

— Radyo ve TV Yasak.

Radyo ve TV daracık koşullarda birçok olanaksızlıklara mahkûm edilen bizler için, hem kültürel bir ihtiyaçtır, hem de önemli haber kaynaklarımızdan biridir. Dış dünyadan habersiz, tüm yaşamı cezaevi ile sınırlı insanlar yaratma politikalarının bir parçasıdır bu yasaklama.

TV ve radyo Sağmalcılar Askeri Cezaevi'nde açıldığından kapandığı tarihe kadar hiç verilmemiştir. Hücre tipi cezaevi olan Sağmalcılar'da TV ve radyonun verilmemesinin, ne gerekçe gösterilirse gösterilsin hiçbir haklı yanı yoktur! Soruyoruz sorumlulara, dünyada tutuklulara dış dünyayla bağıntılarının zayıflatıldığı ve büyük oranda koparıldığı ve siyasi tutukluların neredeyse yıllarca bu biçimde gözüaltına

yakın koşullarda tutulduğu kaç cezaevi bulunmaktadır? Acaba muhaliflerine bu ölçüde acımasız, insanlık değeriyle uzaktan yakından ilişkisi olmayan bu koşuklarda davranan kaç ülke vardır dünyada? Bu bizler için merak konusudur. Sağmalcılar Askeri Cezaevi siyasi tutuklulara TV verilmeyen tek cezaevi olarak cuntanın ve uzantısı olan hükümetlerin bir yüzkarası olarak anılacaktır. Metris'te TV ve radyolar 14 Ağustos 1983'te, yani işkence-baskı-yasak politikasına geçilmesiyle toplanmış, siyasi tutuklulara bu tarihten 1986 Şubat'ına kadar verilmemiş, bir baskı aracı olarak kullanılmıştır.

(... ..)

TTE giymeyen siyasi tutuklulara, TV yasağı, Metris'te direnişin geldiğı aşama sonucu kaldırılmıştır. Ama, hâlâ radyo yasak kapsamındadır.

-- Bir İşkence Aracı Olarak Hoparlör Radyo ihtiyacının, merkezi yayınla, havalandırmayla, ve koridorlara konulan hoparlörlerle giderildiğı söylenir. Hoparlörlerle merkezi yayının işlevi bu mudur acaba? Çok ender olarak türkü, şarkı ve haber dinletildiğı oluyor. Bunu söylemeyerek, idarecilerin «hakıkını» yemek istemeyiz. Ancak, eğer hoparlör 1000 saat açılmışsa, türkü vs. dinletilen saat, 10 saati belki biraz geçer. Açıldığı saatler içinde de parazit ve gürültüden bu türkü ve şarkıları dinlemek olanaksızdır. Bunun dışında; hoparlör bir işkence aracıdır! Gerici, ırkçı, faşist marşlar, arabesk parçalar, sesin son şiddetiyle dinletiliyor. Bu, keyfi olarak yapıldığı gibi, ope-rasyon (Operasyon deyimini ilk kullanan bizler değiliz, idarecilerdir! Bu sözcük görevlilerin tutuklu koşuşlarını arama adıyla dağıtmaları, tutuklulara herhangi bir nedenle işkence yapmasını ifade eder) ve

işkence sırasında da sloganlarımızın ya da bağırışların etrafta duyulmaması için yapılır.

Hoparlörün en yoğun, sürekli ve en yüksek sesiy-le açıldığı dönem Metris'te, 1983 Temmuz AG ve son-raki birkaç aydır. AG boyunca, gece-gündüz, yirmi bazen yirmidört saat son şiddetiyle hoparlör açılmış-tır! Açlık grevinin yıprattığı sinirsel yapımız gürül-tüyle daha da çökertilmeye çalışılmıştı.

Hoparlör sadece sinirleri yıpratıcı, psikolojik bas-kı aracı, operasyon ve işkenceler sırasında kullanılan bir araç olarak kalmamış, ideolojik saldırı görevini de üstlenmiştir.

(.....)

İnsanları korkutup, baskıyla insanlık dışı uygu-lamalarına boyun eğdirmeye çalışan faşist ideolojik saldırılar, AG'den sonra da aylarca devam etmiş, kili-sede vaaz veren papaz yumuşaklığında bir sesle, dev-rimci kitleyi etkileyerek, devrimci kitleyle devrimci çizgi ve önderliği birbirinden koparmaya yönelmiş «öğütler» aylarca tekrarlanmış; devrimci önderleri karalayan, eğlence ve zevke düşkün, lüks içinde ya-şayan, Boğaz'da içkili alemler yapan, sempatizanla-rını «piyon» gibi kullanan insanlar olarak gösteren bildiriler, aylarca, mazgallar açılarak dinlettirilmiştir. Devrimciler, ilerici-yurtseverler, devrimci önderlerin yaşamlarının ne kadar zorluk içinde geçtiğini çok iyi bilirler. Ama faşizm, sömürücü efendilerinin, faşist devletin yapı taşlarının yaşamını bizlere yamamaya çalışıyor. Çok ilkel bir demagoji! Kendilerinin yaşamı basın, yayın organlarında bile ayyuka çıkmıştır oysa! En son örnek, başbakanlarının son Uzakdoğu gezisin-de yaşanan iğrençlikleridir. Bu biçim bir yaşamı biz-lere «satmaları» boşuna bir çabadır!

— Gürültü İşkencesinin Bizlere Etkileri Konumuza dönersek, hoparlörle yaratılan gürültünün sağlığa zararlarını şöyle sıralayabiliriz. Uzun süreli gürültü sinirsel yapıyı yıpratır, dikkatin yoğunlaşması ve reaksiyon kapasitesi yavaşlar, yorgunluk uyku bozukluğu, baş ağrısı taşikardi ve ekstra sistoller, nörozlar doğurur. Ayrıca, işitme bozuklukları yaratır} Bu belirtiler geçicidir, gürültü kesildiğinde ortadan kalkar. Ancak sık aralıklarla tekrarlanması durumunda vücut devamlı olarak bu rahatsızlıkları taşır. İşte, özellikle ve yoğun olarak Metris'te yaklaşık bir yıl gürültü işkencesi uygulanmıştır. Bunun dışındaki zamanlarda daha az uygulanagelmıştır. (.....)

-- Kültürel Gecelerimize Saldırılıyor

Kültürel geceler cezaevinde tutuklular tarafından sık sık yapılır. Bu gecelerde devrimci halk türküleri söylenir, şiirler okunur, kısa skeçler yapılır... Bu geceleri siyasi tutukluların, yani bizlerin, kültürel gıdalarını aldıkları kaynaklardan biridir ve toplu yaşamın ortaca çıkardığı toplu eğlencelerdir.

Sizlerin bağımsız inisiyatifini, yaşamsal canlılığını ve toplu düşünmesini, toplu hareket etmesini yok etmedi kendine hedef alan idare, Metris'te bu geceleri de sabote etmek için birçok yol dener: Koşuş ışıklarını söndürür, hoparlörü açar, koşuşlara operasyon düzenler, su sıkar, yatakları ve çamaşırları ıslatır. (İlginçtir, asgari kullanımımız için bize su bulunmadığını böylesen idare işkence için suyu ne kadar da kolay ye bol buluyor!). Baskıların yoğunlaştığı dönemlerde artan bu tavırlar, bizim gece yapmamıza engel olamamıştır, olamayacaktır.

— El Becerilerimizi İmha Ediyorlar

Bilinçli vakit geçirmenin ve yaratıcılığın gerçekleşmesi için cezaevlerinde el becerileri ile bir şeyler üretebilmenin yeri önemlidir. Boncukla tesbih örmek, kibrit çöpünden çerçeve, gemi, ev yapmak... vs. vs. Bilinçli vakit geçirmemizi engellemeye, yaratıcılığımızı yok etmeye çalışan idare, doğaldır ki, buna da izin vermeyecektir. Boncuk alınması yasaktır, boya ve fırça verilmez. Bant yasaktır. Yani bu uğraşlarda ham madde olarak ne gerekiyorsa, tümünün satışı ve ailelerin bize göndermesi yasaktır. Siyasi tutukluların yaratıcılığının bilincinde olan idare, satışların yasaklanmasıyla bu uğraşlarımızı engelleyemeyeceğini de bilir. Bu nedenledir ki, koğuş aramalarında bu tür çalışma ürünlerine el koyar, tahrip eder. İnsan emeğine ve yaratıcılığına düşman, her şeye «ya bana ya hiç kimseye» bencil anlayışıyla yaklaşan kapitalist kafanın başka türlü davranması da beklenemezdi. Metris'-te halen beyin jimnastiği için en elverişli ve eğlendirici oyun olan satranç da yasaktır.

(.....)

— Yazılı Kültürel Çalışmalarımız Yok Ediliyor Yazılı kültürel çalışmalarımız da yok edilmeye çalışılmakta; ürettiğimiz şiir, roman, öykü, deneme ve tiyatro vb. ürünleri ve bunları sergilediğimiz dergi vb. çalışmaları-, aramalarda görevli subay ve erlerce yok edilmektedir. Çünkü bunlar, insan yaratıcılığının, yaşamın, bilimsel bakış açısıyla yeniden üretiminin yarattığı ürünlerdir. O halde yok edilmelidir. Bu Metris'-te çok yaygındır. Çok zaman, gazete haber küpürleri biriktirerek (savunma için kullanmak amacıyla) oluşturduğumuz arşivler, siyasi-ideolojik faaliyet yapıyor "bahanesiyle aramalarda alınıp götürülmüş, geri

verilmemiştir. Yine savunma, sorgu için not aldığımız defterlerimize de sık sık el konulmuştur.

— Teslim Almaya Bir Tuzak: İdarenin

Örgütlediği Tiyatro, Resim, Müzik Odaları vb.

Kendi bağımsız inisiyatifimizle ve yaratıcılığımızla ortaya çıkarılan çalışmalar yok edilirken (olanak tanınmazken), idare, bu yaratıcılığı çarpıtmak, kendi denetimi altında ve kendi emellerine hizmet edecek şekilde yaptırmak için Metris'te resim atölyesi açar, koro çalışmasına olanak sunar. Tiyatro çalışması ve çalışmanın sergilenmesi için oda tahsis eder, kütüphaneye kurar.

Yani, idare, tutuklulara kültürel çalışmaları için, yaratıcılığın gerçekleşmesi için geniş olanaklar sunar; karşılığında da «ufacık» bir şey ister: Siyasiliği unutmak ve istendiği gibi ürün vermek! Bir başka deyişle, yıllarca uğruna birçok fedakârlığı göze aldığımız ve artık kişiliğimizi şekillendiren, halkın gerçek mutluluğu ve refahı için uğraştan vazgeçmek; bilimsel düşüncenin değil, bilim dışı-idealist düşüncenin «yaratıcılığını» benimsemek. Bu çalışmalara, yaptırımlara kayıtsız-şartsız uymayanlar alınmaz. En basit siyasi faaliyeti olan, çalışmalardan derhal atılır, inisiyatifleri dışındaki ürünler tahrip edilir, o ürünü verenler çalışmalardan uzaklaştırılır.

Bu çalışmaların amacı insan yaratıcılığını geliştirmeye değil; kişiliği çarpıtmaya, yaratıcılığı güdükleştirmeye yöneliktir.

Amaçlanan insan; kendini inkar etmiş, siyasi ve insani kişiliğini yok etmiş, itaat eden insandır...

Amaçlanan ürün; faşizmin istediği doğrultuda, öz olarak halk düşmanı güdük ürünlerdir.

(.... ..)

— Kitap Sorunumuz

Cezaevlerinde kapsamı çok geniş kitap yasağı vardır. Ülkede zaten binlerce kitap 12 Eylül dönemiyle birlikte yasaklanmıştır. Bu yasaklama cezaevi idarelerine yetmemiş olacak ki, hiçbir yasal dayanak olmadığı halde, «keyfi olarak» sakıncalı şeklinde niteledikleri çok sayıda kitabın da cezaevine alınmasını yasaklamışlardır. Bu keyfi uygulamaya son vermek için tutuklularca verilen kitap isteme dilekçeleri reddedilmiş, gerekçe olarak, cezaevi idarecilerinin keyfi uygulamasına «yasal» dayanak olan askeri cezaevleri talimatnamesinin 13/1 maddesi gösterilmiştir.

Cezaevlerinde, ilk dönemde hiç kitap verilmiyordu. Metris'te 1981 Eylül-Ekim açlık direnişimizden sonra kitap hakkı alınmıştı. Ancak, her fırsatta yeni yasaklar koyulmaya çalışılmıştır. 3 Mayıs 1983'te kitapların «yasak ve sakıncalı» olanlarını geri toplama bahanesiyle tüm kitaplarımız, gece 24.00'e kadar süren operasyonla toplanmış, daha sonra koğuşlara (bir kısım) ikiye-üçer verilmiştir. 1983 Temmuz A.G.'nin ardından yoğunlaşan baskı ve yasaklar kapsamına kitaplar da alınmış; 14 Ağustos 1983'te koğuşlara yapılan talan operasyonunda tüm kitap ve defterler, hatta iddianameler dahi alınmış, daha sonraki aylarda sadece iddianame ve mahkeme belgeleri verilmiştir. Bugün, Metris'te, siyasi kişiliğini koruyan tutuklulara ders ve yabancı dil kitapları dahil hiçbir kitap verilmiyor. Şu anki Metris Cezaevi Müdürü Albay Yüksel Tuncel siyasi tutuklulara kitap verilmemesinin nedenini «onlar kitaplarla ideolojik çalışma yapıyorlar» diye açıklayabilmekte ve savunabilmektedir.

(.....)

(Sağmalcılar'da, 1983 Temmuz'unda cezaevinin açılışıyla birlikte başlattığımız açlık direnişi sonucu kitap hakkı alınmıştır. Ancak, kişi başına iki kitap kısıtlaması vardı. Birçok tutukluya ziyaret gelmediği için kitaplarının olmaması ve en basit bir konunun arattırılması için en az 10-15 kitap gerektiği koşullarda, jüböylesi bir uygulama tutukluları kitapsız bırakmaktan başka bir anlama gelmiyordu.

Günlük gazete ve dergi satımı, Metris'te, bir basıkı atacı olarak kullanıldı. Getirilen yaptırımlara uyulmadığı bahanesiyle sık sık gazete satışları yasaklandı. Temmuz 1983ten sonra, Haziran 1984'e kadar Cumhuriyet ve Milliyet gazeteleriyle bütün dergi satışları yasaklanmış, Haziran 1984te Milliyet, Ocak 1985ten sonra ise Cumhuriyet, Gırgır, Yankı satılmaya başlanmıştır. Sanat dergilerinden ise sadece Milliyet Sanat satılıyor, o da düzenli getirilmiyor. Bugün Metriste hiçbir haklı gerekçe gösterilmeden Nokta, Bilim Sanat, Gösteri, Bilim Teknik, Somut, Yarın vb. sanat-kültür-bilim dergilerinin yasaklanması keyfi uygulamaların düzeyini göstermek açısından yabana atılacak gibi değildir. Bunu bilime, sanata olan düşmanca tutumun göstergesi olarak görebiliriz. Kısıtlama, bizzat Adli Müşavirlik eliyle yapıldığı için hemen hemen aynı dönemler Sağmalcılar'da da vardı,

Basın-yayın araçları, yaşadığımız koşullarda kültürel gıdamız, tek haber kaynağımızdır, Bizleri kültür-süzleştirmek, dünya ve ülkemizde gelişen olaylardan habersiz kılmak için idare bu kısıtlamaları koyuyor.

Metriste bu politika ilginç şekilde hayata geçiriliyor. Tercüman gazetesi bile bu dönemlerde, «siyasi»

olduğu için kısa bir süre yasaklanmıştır. Tutukluların gülmelerine bile engel olup, moral takviyelerini önlemek amacıyla Gırgır dergisi bile satılmadı. Ancak, bu yasakların olduğu dönemde siyasi tutukluları apolitikleştirmek, yozlaştırmak ve bu yolla «itaatkâr» insanlar yaratmak için pornografik yayın yapan Tan, Erkekçe, Pazar, Hafta Sonu gibi yayınlar adeta zorla satılmaya çalışılmış, bunları almayanlara diğer gazeteler verilmediği bile olmuştur.

C — SİYASİ KOŞULLAR VE SAVUNMA OLANAKLARI

— Bizler Ne İçin Mücadele Ediyoruz?

12 Eylül sonrası, onbinlerce ilerici, yurtsever ve devrimci cezaevlerine doldurulmuştur. Bu insanların hiçbiri, bireysel çıkarlarını geliştirmek, bireyci istemlerini gerçekleştirmek için uğraş vermemişlerdir. Siyasi tutuklu olarak bizler, bugünkü toplumsal düzeni insana, emeğe ve düşünceye düşman görüyoruz. Var olan düzenin insana düşman olduğunu; üretilen toplumsal değer, onu yaratanların eline geçmediğini, mülkiyet sahibi kesimlerce gaspedildiğini; hakkını arayanların zorla susturulduğunu; düşünceye düşman olunduğunu söylüyoruz. Bu toplumsal düzenin kalıcı olmadığını, yerine insanın insan gibi yaşadığı bir düzenin geleceğinin bilimsel olarak kanıtlanmış tarihsiyasi bir gerçek olduğunu biliyoruz. Bu kardeşlik düzeninin, sömürü-baskının tamamen ortadan kaldırıldığı bu yeni toplum biçiminin gelişimini hızlandırmak için mücadele ediyoruz.

— Siyasi Tutukluyuz

Bizler, bu süreci hızlandırmak, yani düzeni değiş-

tirmek, yerine yeni bir düzen kurmak için uğraşıyoruz. İşte bu çabamız, cezaevlerine doldurulmamıza neden olmuştur. Kendi bireyci çıkarı ve bireysel yargıları için uğraşan, eylem yapan insanlar değil; toplumsal, siyasal amaçla uğraşan ve eylem yapan insanlarız. Bu nedenle, biz siyasi tutukluyuz. Siyasi tutuklu olmamız, yani adli suçlu olmamamız; bizlerin, tutuklu ve hükümlü statüsünün «siyasi tutuklu ve hükümlü statüsü»nde olmamızı zorunlu kılar.

(.....)

"Yani cezaevlerinde bizlere, düşüncemizi geliştirecek -ve bu doğrultuda çabalarımıza olanak sunacak, bu temelde savunmamızı yapabileceğimiz bir statü uygul anmalıdır.

— Hangi Statüye, Niye Sokulmak İsteniyoruz?

Oysa bugün, tam tersi bir politika izleniyor. Düşüncelerimizi geliştirmeye olanak sunma bir yana, düşüncelerimiz zor ve şiddetle yok edilmeye çalışılıyor, siyasi savunma olanağı yok ediliyor.

(.....)

Bizlere, yargılanırken, devleti yıkmak, düzeni değiştirmekten, yani siyasal karşıt olmamızdan dolayı idam veya ömür boyu hapse varan en ağır cezalar istenir ve verilirken; askeri cezaevlerinde asker, sivil cezaevlerinde adli tutuklu görülmemiz, uygulanan keyfiyetin düzeyini gösteriyor. Bizi siyasi olarak yargılayan düzenin devlet ve kurumları, bizleri sindirmek, siyasetten uzaklaştırmak için her türlü uygulamayı mübah ye olağan görebilmektedir. Bu keyfi anlayış, genel normlar içinde demokrasiyle değil, ancak faşizmle paralellik arzetmektedir.

(.....)

Yaptırım ve yasakları sizlere anlattıktan sonra göreceksiniz ki, bu politika sadece düşüncemize değil; insan olarak kişilik ve onurumuza ve bir tutuklu için olmazsa olmaz derecede önemli olan savunma hakkımızı yok etmeye yöneliktir.

a — Y A P T I R I M L A R

Amaç-, 13/1 maddesini uygulatarak emir-komuta zincirini kabul ettirmek, söyleneni itirazsız kabullenen, varolan otoriteye koşulsuz uyan insanlar yaratmaktır.

aa — S a ç v e s a k a l t r a ş ı

Saçlar üç numara kesilmelidir.

Biz zaten cezaevi yaşamı dışında da saç uzatmayan insanlarız. Ancak, her şeyin normal bir sınırı vardır. Bizler, bu normal sınırlar içinde saçımızı kestirme yanlısıyız ve keseriz de. İdare ise bizlere, asker tutuklulara uygulanan statüyü uygulamak için, salt bu amaçla saçımızı üç numara kesmek istemiştir.

Metris'te 22 Eylül - 8 Ekim arası yapılan açlık grevinin en büyük nedeni mahkeme ve hastaneye giderken saçların zorla, döve döve üç numara kesilmesidir.

(.....)

Saç sorunu, mücadelemizin yükseldiği dönemlerde 'alabros' şeklinde kesilmeyle çözümleniyor. Baskı ve işkencenin yoğunlaştığı dönemlerde ise üç numara kesiliyor. Bu uygulama birçok kez kaldırılmış, birçok kez yeniden uygulanmıştır. Resmi raporlar bu uygulamayı, temizlik amaçlı olarak belirtirler. Aylarca bizleri banyoya çıkarmayan, musluklarımızdan su akıtmayan

idare, bir hafta ara ile saçlarımızı keserken gerçekten de temizliği mi amaçlıyor?

Sağmalcılar'da üç numara saç kesme 1984 Ocak'ın-da başlamış ve Ekim ayına dek sürmüştür. Bugün, her' iki cezaevinde de mücadelemizin bir kazanımı olarak saçlarımız 'alabros' kesiliyor. Gün aşırı sakal traşı olmamız isteniyor.

E izler saçlı sakalı birbirine karışık olmaktan zevk almayız. Görüntümüzün toplumsal değer ve yargılara uygu:ı olmasına özel dikkat ederiz. Ancak bu politika, bizleri, söyleneni itirazsız kabul eden insanlar yapma çabalarının bir ürünüdür. Bu dayatma bir çok yasakla uygu: atılmaya çalışılmış, ancak tutuklularca kabul edilmemiştir.

(.....)

ab — T ü m g ö r e v l i l e r e
« k o m u t a n ı m »
d e d i r t m e , h a z ı r d a
g e ç i r t m e , d ü ğ m e
i l i k l e t m e

Er dahil tüm görevlilerle konuşulurken, «komutanım» diye hitap etmemiz, «hazır ol» durumuna geçmemiz ve ceketimizin önünü iliklememiz isteniyor. Faşist ordunun hiyerarşisinde geçerli olan bu uygulamaya, asker-tutuklu statüsüne indirilmek istenen bizlerin de uyması isteniyor. Oysa bizler asker değil, siviliz, tutukluyuz. Ayrıca, siyasal tutuklu olan bizler, bu düzene ve onun değişik kurumlarına boyun eğen insanlar değil, faşist düzeni yıkıp yerine gerçekten demokratik bir düzen kurmaya çalışan insanlarız. Bu nedenle, bu düzenin, hele de düzeni ayakta tutan temel silahlı güç,, ordunun otoritesini kabul etmemiz düşünelemez.

(.....)

Bizler siyasi tutukluyuz. Yargılandığımız TCK maddeleri, gasp veya adam öldürme değil, düzeni yıkararak yeni bir düzen kurmayla ilgili olan 146, 168, 141, 142, 125. maddelerdir. Yani hem ceza vermek için bu maddelerden yargılayarak siyasi kimliğimizi kabul ediyorlar, hem de tutukluyken siyasi varlığımızı inkâr ederek onların otoritelerine boyun eğmemizi istiyorlar. Otoritelerini bize kabul ettirerek, kendilerinin yenilmez güç olduğu demagojisine inanarak mücadele-mizden vazgeçmemizi sağlamaya çalışıyorlar.

Bilimsel tarihi gelişime, kendimize, düşüncelerimize ve ezilen halkımıza saygı ve inancımızı kaybetmedikçe, onların otoritelerine uymayacağız. Uymamız düşünülemez.

ac — A s k e r i , m i l l i y e t ç i ,
ı r k ç ı , f a ş i s t
s e m b o l l e r e s a y g ı
g ö s t e r m e v e m a r ş
s ö y l e m e k

Kendilerinin saygı duydukları şeylere bizlerin de saygı duymasını sağlamak istiyorlar. Oysa biz, düzenlerinin ekonomik temellerini; bu temel üstünde yükselen üst yapı kurumlarını; sömürü ve baskılarını gizlemeye, sömürücü düzenlerine halkın tepki göstermesini sağlayacak kurumlaşmaları, aldatıcı sembolleri yıkmak için çaba harcıyoruz.

(.....)

— Yürüyüş

Yönetmelik, sabahları havalandırmaya çıkarılıp, tek sıra dizilip uygun adım yürümemizi, marş söyle-

memizi buyuruyor. Bu uygulama, güçlü mücadele ve direniş tarihine, faşist otoriteye boyun eğmeme gele- neğine sahip İstanbul cezaevlerinde birkaç kez denen- se de h:çbir zaman hayata geçirilememiştir. Ancak ül- kemizde çok sayıda cezaevinde bu uygulama vardır.

— Spor

Sat ahları bize «spor» yaptırılmak istenmiştir. Biz spora karşı değiliz. Tüm olanaksızlıklara ve sağlıksız koşullara rağmen spor yapmaya çalışıyoruz da. An- cak, idarenin yaptırmayı düşündüğü, sağlıklı yaşamın bir unsuru olarak spor değil, otoritesini kabul ettir- mek, yaşamımıza her şeyiyle hakim olmaktır. Sporu bile kendi denetiminde yaptırmaya çalışmıştır. Eğer amaçları gerçekten spor yaptırmak olsaydı, kendi ken- dimize yapmamız için olanak sağarlardı. Oysa, ola- nak sur.mak bir yana, Sağmalcılar'da spor ayakkabısı, her iki cezaevinde de eşofman yasaklanmıştır.

(.....)

a d — T e k t i p e l b i s e

Sağmalcılar'da 1983 Temmuz'unda yeni açılan ce- zaevine girerken; Metris'te 14-15 Ocak 1984 büyük ope- rasyonuyla sivil elbiselerimiz alınmış, yerine idarece dikilmiş TTE giymemiz istenmiştir.

— Tek tip elbise bahanesi

Gerekçe olarak, kaçmaya karşı tedbir, yani «gü- venlik» sorunu getirilmiştir. Ancak bu gerekçeye ken- dilerinin de inandığını sanmıyoruz. Bizler cezaevi dış kapısına gidebilmek için sayısız kapıyı geçiyoruz. Her koğuş kapısı çift kilitlidir. Sağmalcılar'da havalandır- manın üstü bile çelik ağ ile örülüdür. Her iki ceza- evinde ie cezaevi duvarının çevresine derebeyi şato-

larında olduğu gibi çok yüksek bir duvar çekilmiştir. Çok sayıdaki nöbetçi kulübesinden ayrı, belli aralıklarla, köşelerde çok yüksek gözetleme kuleleri vardır. Bunlara ek olarak, sürekli devriyeler ve özel eğitilmiş köpekler cezaevi çevresinde dolaştırılmaktadır.

Mahkemeye, hastaneye arkadan kelepçeli, hava alacak penceresi dahi olmayan, iki kapılı özel arabalarla, güvenlik konvoyu altında götürülüyoruz. Arabadan inince yoğun güvenlik önleminin yanında TTE'nin güvenlik işlevi ne olabilir?

— Tek tip elbisenin asıl amacı

Bu uygulamanın çok yanlı amaçları vardır. Bizlere adli tutuklu statüsünü kabul ettirmek, giysilerimiz konusunda bile kendi inisiyatifini kabul ettirmek, kendi «cezal» elbiselerini giydirerek bilincimizde de «suçlu» psikolojisini yaratmak, cezaevi psikolojisine kendimizi kaptırmamızı sağlamak vb., vb.

— Yasalarda TTE - Uygulamada TTE
Yönetmeliklerde, bu elbiselerin hükümlüler için olduğu, hattâ elbise alacak durumu olmayan hükümlülere yardım olarak verileceği belirtilir. Ancak, idare yönetmeliklerin lehimize olan maddelerini işletmez, yönetmelikleri-yasaları keyfi olarak kendi işine ve politikasına uygun geldiği gibi yorumlayıp hayata geçirir. TTE uygulaması bizleri siyasi kimliğimizden kopararak, «bireysel çıkar ve yargıları için suç işleyen» adli suçlular derekesine indirmenin önemli bir döneme cidir.

(.....)

— Yasalar çiğneniyor

Bizlerin TTE'yi giymesi idare için çok önemlidir. Nitekim, Ocak 1984'ten bu güne kadar TTE giymediğimiz için, ağır işkencelere ye iğrenç muamelelere uğ-

radık; tüm yaşamsal, sosyal haklarımız alabildiğine kısıtlandı. Oysa TTE, belirttiğimiz gibi yönetmelik soru nuydu ve uygulanıp uygulanmaması koşullara göre belirlenip hükümlü istemezse uygulanmamalıydı. Bı rakalım bunları, bizler tutukluyuz. Bu nedenledir ki, Anayasa gereği henüz «suçlu» değiliz. Bizlere hüküm lü muamelesi yapılması anayasal bir suçtur. Ancak, söylemiştik; hükmümüz çoktan kesilmiş, hücrelere ko yuluyoruz. Hükümlü elbisesi giymemiz isteniyor. (.....)

— TTE Giymediğimiz İçin Neler Kısıtlanıyor?

TTE giymediğimiz için ağır cezalara çarptırıldık:

— Havalandırmaya ve ziyarete çıkarılmadık.

— Giyecek ve kullanım için eşya verilmedi.

— Yemekler bozuk çıkarıldı. Kantin yetersizdi ve dış kantin olanağından yararlanamadık.

— Metris'te kışın dondurucu soğuşunda kar, yağ mur, rüzgar altında mahkeme, hastane vb. yerlere gi-diş-gelişte, don ve fanilalı bir şekilde saatlerce bekle tildik.

— Sağmalcılar'da ayakkabı ve kalın tabanlı ter lik verilmedi.

— Metris'te hiç kitap verilmedi, halen verilmiyor. Sağmalcılar'da yoğun kitap kısıtlamasından ayrı, kişi başına iki kitap sınırlaması vardı.

— Kültürel etkinliklerimize hayat hakkı tanınmı yordu.

— Kağıt, kalem kısıtlaması vardı. Metris'te 9 Mart 1983'teki kalem, kağıt operasyonuyla toplanan ve ya saklanan tükenmez ve dolmakalem ancak 1985 Ara-lık'ında serbestleştirilmiştir. Ama tek tip mantığı ka lemlere de yansımıştır. Bugün Metris'te satılan kalem-

ler tek tiptir. Kırmızı, siyah renkliler hâlâ yasak kapsamındadır.

— Metris'te doktor muayenesi, diş ve göz muayenesi için revire çıkarılmıyor; hastaneye götürülmüyoruz. Sağmalcılar'da çok ender hastaneye çıkanlabiliyorduk.

— Sürekli huzursuz bir ortam var. Sık sık işken ce yapılıyor ve mücadelemizin durdurduğu yaygın işkence uygulamasının yeniden başlamasının önünde fazla engel yok.

— Radyo ve TV verilmedi.

— Sağlık koşulları bozuk ve tedavi olanakları çok yetersiz; doktor hizmeti çok Sınırlı.

— Koğuş aramaları, koğuşu darmadağın etmeye, her şeyi kırıp parçalamaya, dökmeye yönelik yapıldı. Savunma notlarımıza el konuldu, konuluyor...

— Banyo yapma olanağı çok az bulundu, çamaşır ve bulaşıkları soğuk suyla yıkayabildik.

— Avukatlarımızla görüştürülmedik. Mahkeme llerde duruşmalarımıza çıkarılmadık, duruşmalardan atıldık.

(.....)

Öyle bir yaptırım ki, insanları yargılamadan ölüm mahkum ediyor. En ağır ceza 146/l'i bile aratır nitelikte. Adım adım, yavaş yavaş öldürme...

Faşizmin önümüze koyduğu ikilemi burada en yoğunlaşmış haliyle görebiliyoruz.

«Ne yani, bunları asmayıp da yıllarca cezaevinde besleyecek miyiz?» diyebilen TC Cumhurbaşkanı, asamadıkları için de cezaevlerinde nasıl bir politika izlenmesi gerektiği mesaimi fazlasıyla veriyor. Bu demec 146/1 ve diğer bilinen maddelerden ölüm cezasına mahkum edilmeyen siyasi tutukluların, cezaevlerinde,

ne yapıp edip «çürütölmelerini» ifade etmekten başka bir Şey değildir.

Ya boyun eğeceğiz; insani ve siyasi kişiliğimizi yok ederek, iğrenç sömürölerine omuz vereceğiz; halkımızın yüzyıllardır yarattığı değerlerine ve er geç zaferle; sonuçlanacak mőcadelesine sırt çevireceğiz ve hattâ karşı duracağız; ya, da, her gőn biraz daha sağlığımızın bozulacağı insanlık dışı koşullarda kalacağız; yavaş yavaş zindanlarda ürütöleceğiz.

Bizlere sunulan yollar bunlardır.

Biz, sonunda üröme de olsa zindanlarda onurlu yaşamı tercih ettik, ediyoruz, edeceğiz. Bu, halklarımızı za, ölkemizin kurtuluŐuna, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mőcadelesine sonuna kadar bağlılığımızın gereğidir.

(.....)

— TTE Hak Gasplarının ve İŞkencenin
Bahanesidir.

Faşist cezaevi politikasının asıl amacı, bizlere TTE giydirmek değil, bunu bir araç olarak kullanıp, nihai amacına ulaşmaktır. Nitekim, Nisan 1885'te, bugőne kadar siyasi kiŐiliklerinden taviz vermeyen tutukluların bir kısmı, TTE giyerek tavizsiz politikalarında önemli bir gedik açmıŐlardır. Ancak Sağmalcılar idaresi bununla yetinmemiŐ, onların gediğini büyütmeye çalışmış, TTE giydikten hemen sonra bu sefer de adli tutuklulara uyguladığı kimlik kartını gündeme getirmiştir.

Bu, arkasında, «her istenildiğinde gösterilecek» ibaresinin yer aldığı, önünde ise, «suçlu» bölöünün yazıldığı bir kimliktir. Bunun kabulö suçluluk yaftasını boynuna geçirmek olduğu gibi, siyasi kimlik mőcadelesini zedeleyici bir tavidır.

Bizlere otoritesini kabul ettirmenin her yolunu deneyen Sağmalcılar idaresi, kimlik kartı konusunda da bu politikasını uygulamıştır. «Suçlu» hanesi ayırarak, bizim, «yaptıklarımız suç değildir, halkımızın kurtuluşu için ne yapmak gerekiyorsa onu yaptık, zulme ve sömürüye karşı savaşmak suç olamaz, insan olanın görevidir» diye belirtmemizi hiçe saymıştır. «TTE giyin, her hak verilecek» diyen idare, Sağmalcılar'da «kimlik kartı bulundurmaya hiçbir hak verilmez» diyebilmiştir. Bu uygulama, idarenin elbise giydirme veya kimlik bulundurma amacının ötesinde, bizleri istedikleri tipte insan yapma politikasını açıkça göstermiyor mu? Metris'te siyasi tutuklular elbise giyeceklerini ifade etmelerine rağmen, «ceketlerin önü iliklenecek, üst araması istediğimiz gibi olacak, siyasi çalışma yapılmayacak» demiş ve bunları kabul etmeyenlere elbise vermemiştir. Böylece, esas amacının sadece elbise giydirmek olmadığını göstermiştir.

(.....)

b — Y a s a k ve k ı s ı t l a m a l a r

Siyasi ortam, savunma olanakları ve yaşam koşulları ağır bir kısıtlama altındadır. Var olan kısıtlı ortam bile sık sık keyfi olarak kaldırılmaktadır.

Tutuklular siyasidir. Bu nedenle siyasi savunma olanakları da kısıtlanıyor. Oysa faşist niteliği, ülke ve dünya halkları ve demokratik kamuoyu tarafından tereddütsüz kabul edilen 1982 TC. Anayasası, sözde bile olsa savunma hakkının kutsallığından dem vurur. Savunma hakkının kullanılabilmesi için, tüm olanaklar sağlanmalıdır; yasal bir zorunluluktur bu. Ancak, her konuda olduğu gibi lehimize olan hiçbir yasa ve karar uygulanmazken, aleyhimize kısıtlamalar getiriliyor.

(.....)

Bunları sırasıyla açalım:

ba — C e z a e v l e r i n i n m i m a r i
y a p ı s ı s a v u n m a
o l a n a k l a r ı n ı v e s i y a s a l
e t k i n l i k l e r i
k ı s ı t l a y ı c ı d ı r

Daracık yerlerde az sayıda insanın kalması ve insanların dava arkadaşlarıyla ilişki kurma olanağının kısıtlanması, savunma olanaklarını da kısıtlar. Çünkü burada olan insanların çoğu bireysel «suç»lardan değil, toplu yargılanıyorlar. Hedefleri aynı olan ve bu hedefi gerçekleştirmek için biraraya gelen bu insanlar, savunmalarını da toplu yapacaklardır. Toplu savunma hazırlanabilmesi için en uygun ortam, aynı davada yargılanan insanların biraraya konulduğu ve eğer ayrı koşullardaysalar istedikleri zaman biraraya gelebilmelerinin sağlandığı ortamdır.

— Tecrit Savunmayı Kısıtlamaya da Yöneliktir Ancak, cezaevlerinde uygulama tam tersidir. Aynı davanın insanlarını biraraya, aynı koşullara koymamak için özel bir dikkat sarf ediliyor. Niye mücadele ettiğimizi, hep birlikte detaylı araştırmak, tartışmak, kaleme almak ve savunma olarak mahkemeye sunmak ve tüm bunları yapabilecek ortam bulmak, bizim en doğal hakkımızdır. Toplu yargılanıyoruz, toplu ağır cezalar alıyoruz, toplu idam ediliyoruz; ama «niye mücadele ettiğimizi» toplu olarak derleyip mahkemeye sunamıyoruz!!!

(.....)

... Metris'te Tecrit: İdare Öç Alıyor.

1982 Nisan-Mayıs döneminde (*) Metris'te otuza yakın tutuklu diğer tutuklularla görüşemeyecekleri bir bölüme B-1, B-2 koğuşuna koyuldular. Bu tecriti, mücadelemiz (**) o zaman ortadan kaldırmıştı. 23 Ekim 1983-1 Mayıs 1984 arası tecrit politikası tekrar gündeme getirilmiştir. Amaç, sadece davaların önde gelen sanıklarının diğerlerinden ayırmak değil, bu insanlardan «hesap sormak»tır...

(.....)

Sağmalcılar Cezaevi işe zaten kendi başına tecritti (Buna daha önce değinmiştik). İdam cezası alanlar için yapılan tekli hücrelerin büyük kısmına henüz tutuklu olan siyasiler konulmaktaydı.

bb-D a v a d o s y a l a r ı v e r i l m i y o r

Birçok mahkeme, dava dosyalarını tutuklulara vermemiştir. Savunma olanaklarının sağlanmasıyla sorumlu kurumlardan biri olan ve bizleri yargılayan mahkemelerin savunma hakkımızı kısıtlayıcı tavrı, hukuk adına acınacak bir örnektir. Mahkemelerin bizlere verilmesi için gönderdiği dava dosyaları, uzun süre Adli Müşavirlik ve cezaevi idaresince engellenmiş, bir kısmına veya tamamına el konularak bizlere verilmemiştir. 1981 Ekim Açlık Direnişi ile birazcık gevşetilen bu kısıtlama, 1982 Temmuz'undan sonra kaldırılmıştır. 1983 Ağustos talan operasyonundan iddianame ve dava dosyaları da kendini kurtaramamış, ancak aylar sonra bizlere iade edilmiştir.

(.....)

(*) Metris'te ilk tecrit 8 Nisan 1982'de oluşturulmuştur.

(**) 28 günlük, başarıyla sonuçlanan süresiz açlık grevimiz.

bc — A v u k a t l a g ö r ü ŧ ,
m a h k e m e y e ç ı k a b i l m e v e
m a h k e m e d e ö z g ü r c e
k o n u ŧ m a h a k k ı m ı z
ç i ğ n e n i y o r

(.....)

— Avukatımızla Nasıl Görüşebiliyoruz?

Avukatla görüşme önce cam ve tel örgü arkasından yapılırken, iki yıldır telefonla yapılmaya başlanmıştır. Görüşme asker denetiminde yapılmaktadır. Oysa, sanık, avukatıyla yüzyüze görüşebilmeli ve herşeyi konuşabilmelidir. Askere rağmen «sakıncalı» şeyleri konuşmaya çalışan tutuklulara müdahale edilir, dava açılır.

Avukatla görüş 15 dakika ile sınırlandırılıyor. Tek sanık için yeterli olabilecek sürenin müeyyidesi sanığa değil, avukatadır. Çok sayıda müvekkili olan avukat tüm müvekkilleriyle 15 dakika içinde konuşmak zorundadır.

(.....)

Bu kısıtlı koşullar bile yaptırımlara uydurulmak için sık sık yasaklanmıştır. Uzun süreli yasaklamaları şöyle sıralayabiliriz: Ön ilikleme bahanesiyle Metris'te 1982 Ocak-Haziran arası; ahlâk dışı, onur kırıcı aramaya karşı çıkıldığı bahanesiyle Ağustos 1983'ten 16 Ocak 1984'e kadar; TTE ve soyarak arama bahanesiyle 16 Ocak 1984'den 11 Şubat 1986'ya kadar avukat yasağı kesintisiz sürmüştür. Sağmalcılar'da ise 10 Ocak 1984'de konulan avukat yasağı —TTE giymedikleri bahanesiyle— TTE giymeyen siyasi tutuklulara 15 Kasım 1985'e kadar sürdürülmüştür. Yasalarda hiçbir biçimde, hiçbir koşul altında —hücre cezası alan bir tutuklu ve hükümlü için bile— avukat görüşü ya-

saklanamayacağı öngörüldüğü halde.: avukat görüşünün bir lütuf değil tutuklu-hükümlülerin kendini savunması için vazgeçilmez, önde gelen hakları olduğu halde, bu kadar uzun süre «cezaevi elbisesi giymedi», «soyunarak arama yaptırmıyor», «hazırola geçmiyor», «ön iliklemiyor» bahanesi dayanak yapılarak yasaklanması, rejimin niteliği ile direkt ilişkilidir. Alman faşizmi koşullarında, bile göstermelik de olsa Reichstag yangınından sorumlu tutulmaya çalışılan Bulgar komünisti Dimitrov'un Leipzig yargılamaları sırasında avukat hakkı engellenmemiştir. Ülkemizde iki yılı aşkın, avukat görüşünün hem de çok sudan bahanelerle yasaklanmasının hukuk devleti (!) adına utanç verici bir tablo olduğunu söylerken en yalın gerçeklere parmak basıyoruz. Alman faşizmi kadar olunamı-yor demekten de kendimizi alamıyoruz. Üç yıla yakın avukat yasağı Türkiye faşizminin cezaevlerine yansıyan bir görünümüdür.

(.....)

— Mahkemelere çıkarılmadık

Savunmanın kısıtlanması bununla bırakılmıyor, sanıklar mahkemeye dahi çıkarılmıyorlardı. TTE gerekçesiyle mahkemelere çıkışımız kesintisiz olarak 16-17 Ocak 198-4'den 13 Şubat 1988'ya kadar engellenmiştir. Daha yeni yeni mahkemeye çıkabiliyor, duruşmaları takip edebiliyoruz. 1982 Nisan'ında faşist cuntanın en üst organı MGK tarafından çıkarılan; siyasi davaların sanıklarının duruşmalara toplu değil, parça parça çıkarılması kararı, sanıkların birçok duruşmaya çıkmasını daha baştan engelledi. Bu engeli idare de her fırsatı değerlendirerek büyötmüştür. İlk dönemlerde saçın üç numara kesilmesi, ön ilikleme, onur kırıcı arama bahanesiyle idarece zaman zaman mah-

kemeye çıkarılmayan tutuklular, Ocak 1984'ten sonra ise İTE bahanesiyle çıkarılmadılar. Önce idare pantolonumuzu eşofmanımızı alıyor, bizi şort veya donla bırakıyor, daha sonra mahkemeler «adaba mugayir kıyafet bahanesiyle duruşmalardan atıyordu. 13 Şubat 1888'dan başlayarak TTE giymeden mahkemelere çıkabiliyoruz. 25 Kasım 1985 tarihli celsede mahkeme-niz; «tutuklu sanıklar eşofmanla mahkemeye alınacaktır» kararı almasına rağmen, 18 Aralık'a kadar Sağmalcılar cezaevi idaresi, yine aynı tarihten 13 Şubat'a kadar Metris cezaevi idaresi, keyfi tasarrufla mahkemeye eşofmanla çıkışımızı engellemiş ve yargı kararlarını açıkça çiğnemiştir.

(.....)

Savunma hakkı, böylelikle kırılmış oluyor.

Savunmanın olmadığı, savunma olanağı olmadığı için iki ayak (yargıç-savcı) üstünde duramayarak yıkılan çağdışı hukuk ve üstüne yükselen faşist devletin kendine uygun sözde mahkemeleri... İşte ortaya çıkan tablo...

— Mahkeme işkence yapılmasına uygun ortam yaratacak kararlar veriyor.

Çarpıcı bir örnek olması açısından, bizlere mahkeme kararıyla işkence yapılmasına ortam hazırlayan bir örnek vermek istiyoruz.

Devrimci Sol II davası duruşmaları 15 Mart 1982'de başladı. Duruşmaya onur kırıcı aramadan geçirildikten sonra ellerimiz arkadan çok sıkı zincirle kelepçelenerek ve ufacık hava deliği olan ve normal kapasitesi on kişilik arabalara 25 kişi konularak götürülmeye başladık. Ayrıca, duruşmalara kalem ve kağıt götürülmesine izin verilmiyor, mahkemeye vermek için yazdığımız, dilekçeler elimizden alınarak imha

ediliyordu. Doğaldır ki, insanlık dışı olan ve mahkemede gerektiği şekilde savunma yapabilmemizi ve duruşmalara kendimizi verebilmemizi engelleyen bu uygulamaya karşı çıktık. Duruşmalara insanca götürülmeyi talep ederek insana yakışmayan bu uygulamayı kabul etmedik. Yani bu koşullarda duruşmalara çıkmayacağımızı belirttik. Gerçekten de bu koşullar, anlaşılacağı gibi, her şeyden önce savunma yapabilmemizi engelleyici nitelikteydi ve tavrımız, insani değerlere sahip çıkan herkesin alması gereken tavidir. Bu nedenle, mahkemenin bizleri desteklemesi ve koşulların yargı kurumunun bir ayağı olan savunmayı sağlayıcı nitelikte olması için gerekli girişimlerin yapılması gerekirdi. Bu «gerekirlilik» çağdaş hukuk anlayışının bir sonucuydu...

Oysa, olan tam tersidir. Mahkeme, Askeri Yargılama Usul Kanunu'nun ilgili maddelerinin arkasına sığınarak, bizlerin duruşmalara zorla getirilmesi kararını aldı. Zorla getirmenin, cezaevindeki anlamı çok nettir. İşkence yaparak getirme... Ve bizler aylarca duruşmalara zorla, cezaevinde işkence yapılarak getirilmeye başladık. Ahlak dışı aramayla ve tıkkış tıkkış doldurulduğumuz arabalarla mahkemeye getirilme uygulamasına, feci şekilde dövülme de mahkeme kararıyla eklendi. Yaralanan arkadaşlar, yaralı yerlerini duruşmalarda gösteriyorlardı ve hatta basına bile geçti bu işkence izleri...

(.....)

Uzun süre, feci şekilde dövülerek, onurumuza saldırılarak çıkarıldığımız duruşmalarda dayaktan sersemlemiş ve insanlık dışı davranışlardan onurumuz zedelenmiş olarak kendimizi nasıl savunabiliriz? Bu koşullara rağmen «savunma» yapılabileceğine inanılıyor mu?

Tek kelimeyle hukuk katledilmiştir!

— Kitap, dergi yasağı savunma haklarımızı engelliyor.

Siyasi tutukluların savunmaları da doğaldır ki siyasi muhtevada olacaktır. Bu nedenle tüm kitap, dergi ve yazılardan, savunma için yararlanma hakkı verilmelidir. Siyasi tutuklular için basılı eser yasağı olamaz.

(.....)

Ancak bugün, bırakalım yasanın yasakladığını, cezaevi idaresi keyfi olarak binlerce kitabın alınmasını engelliyor.

(.....)

Düşüncelerinden ve buna uygun, eylemlerinden yargılanan siyasi tutuklulara düşüncelerini savunma hakkı verilmiyor. Verildiğini söylemek bizlerle ve kamuoyuyla alay etmekten başka birşey değildir.

bd — Arama bahane; amaç, işkence yapmak ve savunma hakkını yok etmektir.

— Koğuş araması

Koğuş aramalarının nasıl yapıldığını daha önce belirttik. Aramalarda tutukluların savunma notları ve savunma çalışmaları alınmaktadır. Görevliler «araştıracağız, inceleyeceğiz, mahzurlu görmezsek iade ederiz» diyorlar. Oysa, o yazılar her defasında idarece «mahsur» görülmüştür. Bu doğaldır. Çünkü idare de faşist devletin bir parçasıdır. Nitekim bugüne kadar alınan notlardan geri verilenine rastlamadık. Bunlar bir yana; şiir, türkü defterleri dahi iade edilmemektedir.

— Üst araması

Siyasi tutuklu olan bizlerin üst aramasında yazılı kağıtların alınmaması gerekir. Kesici-delici alet aranmalıdır. Bugün ise asıl arama yazılı kağıtlar içindir.

Onurumuzu ayaklar altına almaya, kişiliğimizi lekelemeye çalışarak, faşizme karşı direnme gücümüzü yok etmeyi ve faşist otoriteyi kabul etmemizi amaçlayan idare, bu işlemini üst aramalarında uyguladığı yöntemlerle hayata geçiriyor.

Metris'te 1982 Gcak-Haziran arası, tutukluların pantolonları sıyrılmaya çalışılmış, Haziran'dan sonra ise mücadelemiz bu uygulamayı ortadan kaldırmıştır. Zaman zaman, tek tük arkadaşlarımıza uygulansa da 1983 Temmuz'una kadar gündemden kalkmıştır. 1983 Temmuz'undan sonra, tüm elbiseler soyulmaya, külot çıkarılmaya, makata parmak sokulmaya başlanmıştır. Haziran 1984'te yükselen mücadelemizle, bu arama biçimi hafifletilmiş, külot çıkarma ve makata parmak sokma kaldırılmıştır. Birkaç ay sonra tekrar külot da çıkarılmaya başlanmıştır. Bu uygulamaları insan olan herkesin reddetmesi, hiçbir gerekçeyi haklı bulmaması ve yok etmek için her türlü fedakârlığa katlanması bir insanlık görevi değil midir?

Sağmalcılar'da, Mart 1984'de, tüm elbiselerin soyulması şekline dönüştürülen arama yaptırımı, Mayıs 1984'te mücadelemizin kazanımı olarak kaldırılmıştır.

Bu uygulamanın amacının arama değil, işkence ve onurumuza saldırı olduğu açık değil mi?

— Kağıt-kalem yasağı savunma hazırlamamızı engellemek için konulan bir engel olmuştur.

Siyasi tutuklu olarak bizlerin kağıt, kalem, defter gibi kırtasiye mallarına ihtiyacımız vardır. Savunmamıza hizmet edecek araştırma, ve çalışmalar, çeşitli siyasal etkinlikler, kültürel çalışmalar, mektuplaşmalar ve daha birçok zorunlu faaliyetler için kağıt ve kalem gerekmektedir.

Her yolu kullanarak etkinliklerimizi boğmaya çalışan idare, kalem ve kağıdı yasaklar. 9 Mart 1983'te yapılan kağıt ve kalem operasyonunda, kağıt ve kalemlerimiz alınmış, kantinden satışı da yasaklanmıştır. Daha sonra çok sınırlı sayıda teksir kağıdı ve keçe uçlu kalem satılmaya başlanmış, ancak diğer yasaklar Aralık 1985'e kadar sürmüştür.

Sağmalcılar'daysa, 1983 Kasım'mda tükenmez kalemlerimiz, daha sonra da kağıtlarımız toplanmış, yerine keçe uçlu kalem ve çok az teksir ve dosya kağıdı satılmaya başlanmıştır. Yükselen mücadelemiz, tükenmez kalem satışını sağladı; fakat diğer yasak ve kısıtlamalar cezaevi kapanana kadar sürdü.

— Mahkemeye, hastaneye, savcılığa gidişimiz tam bir işkencedir.

Metris'te, cezaevinden mahkeme vb. yerlere götürülmek için tutuklular sabah saat 6.30-7.00 arası koğuşlarından alınır ve havalandırmada 9.30-10.00'a kadar bekletilirler. Bu uygulama kışın dondurucu soğuklarında da sürüyordu. Açık havada saatlerce bekletiliyorduk. Ocak 1984'ten sonra elbiselerimiz toplanıp mahkemeye don ve atletle çıkarılmaya başlandığımız dönemde, bu işkence biçimi Metris'teki işkence biçimlerine eklenmiştir.

(.....)

28 Ocak 1984'te Metris idaresi soğukta bekletme işkencesini uygulamaya geçeceğini açıkça tüm tutuklulara, eşofmanların toplandığı operasyonda ilan etmiş ve tutukluları açıktan soğuk işkencesiyle ve bu işkencenin vücudumuzda bırakacağı kalıcı hastalıklarla tehdit etmiştir. Metris'te işkencenin önemli taktisyonlarından uzman işkenceci Yalçın Demirel direnen tutuklulara özel olarak, hoparlörden —aynı anda

eşofman toplama operasyonu ile tutuklular istisnasız koğuş koğuş kış falakasından geçirilirken— şunları söylüyordu: «Önümüz kış. TTE giymezeniz mahkemelere çıplak olarak götürölüp getirileceğiniz gibi, havalandırmada soğukta, yağmur ve kar altında saatlerce bekletileceksiniz. Bu da bedeninizde ömür boyu taşıyacağınız kalıcı hastalıklar yaratacaktır. Nasıl olsa devlet politikası olan TTE'yi er-geç giyeceksiniz...»

Kat kat giyeceklerle soğuğun ancak engellenebildiği kış aylarında çıplak bekletilmemiz, zaten koşulların düşürdüğü vücut direncimizi iyice çökertmiş, birçok hastalıklara neden olmuştur.

Bugün Metris'te, üst solunum yolu mikrobik hastalıklarının, TBC dahil akciğer hastalıklarının, ürejenital organların rahatsızlıklarının, sinirsel gerilim ve asabiyetin bu derece sık olmasının nedenlerinden biri de bu uygulamadır,

— Ahlâk dışı, onur kinci aramanın amacı nedir? Nasıl yapılmaktadır? Buna karşı çıkmak, insan olmanın gereğidir.

Onur kırıcı-ahlâk dışı arama, esas olarak, siyasi tutukluların siyasi kişilik ve kimliklerini zedelemeye, yok etmeye, ahlâki değer yargılarını aşağılamaya yöneliktir. Siyasi kişiliği, kimliği zedelenmemiş, onuru kırılmamış, ahlâki değerlere bağlılığı çözülmemiş bir siyasi tutsak, faşizm tarafından teslim alınamaz, bağımsızlaştırılıp depolitize edilemez ve dolayısıyla mevcut düzenin savunucusu durumuna getirilemez. İşte, böyle bir aramanın tüm çeşitleri son aşamada bu hedefi gözetir. Ya da başka deyişle, depolitizasyon, bağımsızlaştırma tüneline girişte, bu arama biçimleri bir yaptırım olarak, cezaevi idareleri açısından kullanılır. İster fermuarın tamamını açma, ister dize kadar pan-

totonu sıyırma, isterse de külot dahil çırılçıplak soy-
ma olsun, tümü ahlâk dışı-onur kırıcı arama biçimleridir. Aralarında çok küçük nüans farklılıkları vardır.

(.....)

Barış Derneği davası sanığı Reha İsvan'ı bile günde altı kez soyarak aramanın altında yatan gerçek açıktır. Bundaki amaç, insani kişilik ve değerleri aşağılama, insanın kendine güven duygusunu yok etme, her de:ilene harfiyen uyan robotlar yaratmaktır. Dolayısıyla, bu aramayı kabullenmemek siyasi tutsak olmaktan da öte insan olmanın zorunlu, geçiştirilemez bir görevidir. Bu aramaya direnmek bu nedenle meşrudur, haklıdır. Bırakalım siyasi olmayı, siyasi kimliği, onuru korumayı, insani değerleri korumak açısından *de*, vazgeçilmez bir tutumdur. Bir futbol takımımızın İsveç gümrüğünde soyularak aranmasını devletler arası sorun yaparak, insan hak ve özgürlüklerine aykırı, ahlâksızca bir davranış olarak gören devletin etkili-yetkili kişi ve kurumları ve kamuoyu, İstanbul'un göbeğinde bin civarında siyasi tutsağın kaldığı cezaevinde bu ahlâk dışı, onur kırıcı uygulamanın hemen hergün sürmesi karşısında aynı duyarlılığı gösterip seslerini yükseltmelidirler. Bize, «siz teröristsiniz, size herşey mübahtır» denilerek çifte standart uygulanarak gerçek anlamda insan hak ve özgürlükleri savunulamaz; olsa olsa var olan aşağılık uygulamalara insan hak ve özgürlükleri kalkan yapılır.

(.....)

be — Kelepçe

Tutuklular mahkeme vb. yerlere götürülürken firar olasılığını engellemek için takılan kelepçe, bugün bir işkence aracıdır. Kelepçe olarak zincir kullanılmak-

tadır ve eller arkaya alınmakta, hiçbir esneklik bırakılmadan sıkıca kelepçelenmektedir. Bu halde saatlerce duruyoruz. Arkadan bağlama ve aşırı sıkma, omuz, el, bilek, kas, sinir ve eklemın doğal yapılanışına aykırı olduğu için çok zorluyor ve eller şişiyor. Zincir ya da kelepçe zorlanarak sıkıldığından, bilekten geçen motor sinirler zedelenir ve elin tarak bölgesinde duyarsızlık başlar. Aşırı sıkılı kelepçe takılan, motor sinirleri zedelenen, elin tarak bölgesi duyarsızlaşan arkadaşlarda bu durum yıllarca sürebiliyor. Romatizmalı, yaşlı, hasta dinlemeden, hemen herkes bu işleme tabi tutuluyor. Sadece hastaların bir kısmında kısa dönemli olarak kelepçeler önden bağlanıyor. Geçici his kaybı, şiddetli kas ve eklem ağrıları ve fenalaşmalar hatta bayılmalar artık olağanlaşmıştır.

bf — Sevk Arabaları

Mahkeme vb. yerlere götüren arabalar, belediyenin et taşıyan arabalarından farksızdır. Çok küçük hava deliğı olan arabalara, tutuklular balık istifi konulmakta ve gidilen yerde saatlerce bu halde bekletilmektedir. Saatlerce havasız ve aşırı rahatsız bir durumda yazın bunaltıcı sıcağını kışın dondurucu soğuşunu tüm hücrelerimizde duyuyoruz.

Sağmalcılar'da da kelepçeleme ve sevk arabalarının durumu Metris'dekinden farksızdır.

(.....)

bg — Temsilcilik Kurumu Yok

Siyasi tutukluların temel özelliğı, aynı hedefe varmanın yolları konusunda hemfikir olmaları ve olaylara toplu tavır almalarıdır. Var olan koşullara göre, değışen durumlara karşı kişisel çıkarlarına göre de-

ğil, düşüncesi doğrultusunda, topluluğun çıkarlarına göre ve toplu olarak tavır alınılır.

Bu nedenle, idarenin, cezaevi ile ilgili olarak tutuklularla tek tek konuşmasının gereği ve anlamı yoktur. Örgütlü oldukları için topluluk adına bir temsilciyle konuşmalıdır.

Ancak idare, bizleri, sanki düşüncelerimizi ve uğraşlarımızı değiştirmiş, örgütlü bir güç olmaktan vazgeçmiş gibi kabul ediyor ve ilişkisini temsilcimizle değil, tek tek insanlarla sürdürmeye çalışıyor. Bizi örgütlü bir güç olarak kabul etmeyerek nihai hedefine ulaşmış gibi davranmaya çalışıyor. Bu tavrı da aslında genelde yürüttüğü politikanın bir parçasıdır. Kaldı ki, siyasi tutuklular bir yana, sivil cezaevlerindeki adli hükümlülerde bile, hükümlü ile cezaevi idaresi ilişkileri koğuş temsilcileri aracılığı ile yapılıyor.

(.....)

Temsilcilik kurumunu siyasi tutuklular için kabul etmek, onları resmi olarak siyasi muarız kabul etmek demek olacak ki, bu nedenle temsilcilik kabul edilmiyor.

bh — Komün Yaşantısı

Cezaevinde ekonomik-sosyal-kültürel birlikteliğe, ortak yaşamaya dar anlamda komün denilmektedir. Komünal birlik geniş anlamıyla sosyal-kültüreî birlik ve ortaklığı içermekle birlikte, bu yaşantının en ideali siyasi-ideolojik birliğin de varolmasıdır.

Aramızdaki kardeşçe dayanışma ve yardımlaşma, kapitalizmin bencil-bireyci anlayışıyla yoğrulmuş insanların tasavvur edemeyeceği boyuttur. 'Birimiz hepimiz için, hepimiz birimiz için' ilkesi geçerlidir

Bunun cezaevine yansması da mali güçlerimizi birleştirerek «herkese ihtiyacına göre» dağıtmak, yani komünal yaşantı kurmaktır. Bireyciliği körükleyen koşullara bizi mahkûm eden ve toplumsal yanlarımızı her aracı kullanarak yok etmeye çalışan idare, komün kurmamızı yani kardeşçe yaşamı en ileri boyutta örgütlememizi de yasaklamaya çalışmıştır. Ancak bu keyfi yasağın bizler için geçerli olamayacağı açıktır ve olmamıştır da.

IV — C E Z A E V L E R İ N D E K İ M Ü C A D E L E M İ Z

Neyin mücadelesini veriyoruz?
(.....)

A — SİYASET YAPMA YASAĞINA VE YAPTIRIMLARA UYMAMA

— Bizleri siyasi kişiliğimizden koparmayı; halkın değil, yok etmeye çalıştığımız düzenin ve egemen sömürücü sınıfların değerlerine ve kişilerine saygılı olmamızı sağlamayı amaçlayan tüm yaptırımları redde diyoruz. Sakalın gün aşırı, saçların üç veya sıfır numara kesilmesini; görevlilere «komutanım» diye hitap etmeyi; görevlilerle konuşurken hazırola geçmeyi; görevlilerle konuşurken ve ziyarete, havalandırmaya, revire, mahkemeye çıkarken ön iliklemeyi; sabah uygun adım-sıraya geçerek yürüme ve marş söylemeyi; onların gözetiminde spor yapmayı; TTE giymeyi; suçlu kimliği taşımayı kabul etmiyoruz!

— Siyaset yapmama kararını tanımıyoruz. Ülkede ve dünyada gelişen olaylara karşı koşullarımıza uygun tavır alıyoruz. Kurumlaştırılmaya çalışılan baskı ve yasak düzenine karşı tavır alıyoruz. İdare ve mah-

kemelerin baskıcı, yaşamı ve savunma hakkını yok edici tavırlarını protesto ediyoruz ve kaldırmak için mücadele ediyoruz. Devrimci mücadele tarihinin önemli günlerini anıyoruz; konuşma yapıyoruz, marşlarımızı söylüyoruz, slogan atıyoruz. İdamlara karşı protesto tavrımızı ortaya koyuyoruz... Yani mücadelemizi, yaşadığımız koşullara uygun araçlarla sürdürüyoruz.

B — BASKI VE UYGULAMALARA KARŞI FİİLİ DİRENİŞİMİZ: NELERE KARŞI VE NASIL?

Bugüne kadar değişik zamanlarda, değişik sürelerle uygulanan ve değişik biçimlerde halen devam eden baskı ve yasaklara, işkencelere ve onur kırıcı aramalara karşı; bizlerin, o baskı, yasak, işkence ve onur kinci davranışlar sürdüğü sürece hayata geçirdiğimiz fiili direnişleri şöyle sıralayabiliriz :

Saçların üç numara kesilmesini kabul etmediğimiz için saçlarımız zorla kesiliyordu. Bu, ya beş-altı görevli erin kıyasıya dövmesi ve yere yıktıktan sonra kafamıza, ellerimize, göğsümüze basarak; ya da kısı-kıvrak yakalayıp yatırmadan döverken, kollarımızı vücudumuzun arkasına getirerek el bileklerinden zincirle bağlayarak, saç kesme makinesini kafamıza vurarak saçlarımızın kesilmesi şeklinde olur. Saçımızı kestirmemek için bir yandan çırpınırken, bir yandan da işkenceyi sesli protesto etmeye çalışırız. Yani, «İşkence yapmak şerefsizliktir!», «İnsanlık onuru işkenceyi yenecek!»... vb. sloganlar atarız. Çırpınmamız görevlilerce etkisizleştirilirken, slogan atmamamız için boğazımız sıkılır, ağzımıza basılır. Bunun için, ağzımıza postalla basıldığı, özel bezlerle tıkaç yapıldığı

da olmuştur. Yine çırpınmayı önlemek için eller arkadan kelepçelendikten sonra, eller yukarıya kaldırılarak şiddetli ağrı verilir. 1983 Ağustos-1984 Haziran ayları arası Metris'te uygulanan bu son yöntem çok sayıda arkadaşımızın kolunun çıkmasına, bayılmasına, yaralanmasına ve ancak uzun sürede tedavi olabilen eklem rahatsızlıklarına neden olmuştur. Yine bu dönemde uygulanan bir yönteme göre; arkadan kelepçeli vaziyette arkalıklı sandalyeye oturtulup, kollar arkalığa geçirilerek görevli erler el bileklerimize bağlı zincire basarlar, böylece bir yandan kafa derimizi yüzercesine saçımızı keserken, bir yandan da davul çalar gibi kafamıza makineyi (traş makinesini) vururlardı. Her operasyondan sonra kafa derimizde açılan yaralar günlerce ağrılara neden olurdu.

Metris idaresi, Nazi Kamplarının işkencesini de örnek almakta gecikmedi.

Metris idaresinin 1983 Ağustos'undan itibaren, bizlere karşı zor kullanırken, anlattığınız yöntemlerden ayrı ve onlara ek olarak kullandığı yöntemlerden biri de «kıç falakası»ydı. (Cezaevinde kıç falakasının başlamasının 12 Ocak 1982 operasyonuna kadar uzandığını belirtelim.) Ters yatırılan kişinin pantolonu sıyrılır ve kaba etine, görevli subayların keyfine göre değişen sayıda copla vurulur. Sayı en az yirmidir. Bu işkence her operasyonda, her aramada, her saç kesme sırasında uygulandı ve 1984 Haziran'ında mücadelemiz bunu ortadan kaldırdı.

13 Mayıs 1982 ile 20 Mayıs 1982 tarihleri arası tüm cezaevine ve tutukluların tümüne yönelik olarak ke-sintisiz sabah ve akşam sayımlarında kıç falakası uygulanmıştır. Metris Askeri Cezaevi'nde sistemli işkence, kıç Makasıyla ifadesini bulmuştur.

Bu işkencenin asıl etkisi, onurun çiğnenmesi ile birlikte dehşetli ağrı ve acı vermesidir. İşkence öyle yoğun uygulanmıştır ki, her hafta, her arkadaş en az bir kez bu işkenceye uğramıştır. Bazı «şanslı» arkadaşlar ise aynı gün üç-dört kez bu işkenceyi gördüler.

(.....)

Bu uygulamaları, 1983 Ağustos'u sonrası gelen yönetim, daha komplike ve sistemli bir biçimde sürdürmüştür. Bugün bu politika, üstü küllendirilmekte, en alt düzeyde olmakla birlikte cezaevindeki yaşamın bir parçası olmaya devam etmektedir. Cezaevi idaresi 1983 Ağustos'undan bu yana esasta hiç değiştirilmeden kalmıştır. Bu durum Metris'e verilen özel önemin ve bunun için özel uzman işkencecilerin görevlendirildiğini daha açık bir biçimde gösteriyor. Çünkü, Metris'te hiçbir yönetim bütünlüğünü koruyarak bir yılı aşkın süre kalmamışken, bugünkü yönetim cezaevinde üçüncü yılını doldurmak üzeredir.

(.....)

— Metris'te 1983 Ağustos'unda idare teneke çöp kutularını toplayarak parayla satılan çöp torbalarına çöpleri atmamızı istedi. Tümüyle keyfi olan bu taleplerini kabul etmedik. Ve Eylül başından itibaren çöpleri kapı önüne yığmaya başladık. Haftalarca toplanmayan çöpler kokuşmaya başladı; mikrop yuvası oldu. Direnen siyasi tutukluları sağlıksız ortamda bırakarak hastalıklara mahkûm eden, bu yolla hastalıklı, sağlıksız insanlar yaratmayı hedefleyen faşizmin cezaevi politikasını harfiyen uygulayan idarenin, bu duruma, kayıtsız kalması, yapısına uygundu. İdarenin çöpleri almaması üzerine, çöpleri yakma kararı aldık. Ziyaret günü yakıp havalandırmaya atacak ve direnişimizi ailelere gösterecektik. Aramızdaki muhbir

ağının yardımıyla öğrenilmiş olsa gerek, idare plastik çöp bidonu almayı kabul etti ve direniş sona erdi.

(.....)

— Sayım Metris'te gazino bölümünde ve ayakta alınır. Ancak, tutuklular zaman zaman baskı ve yasaklara, işkence ve onur kırıcı davranışlara karşı, protesto ve uyarı amacıyla, bu insanlık dışı uygulamaların kaldırılması talebiyle süreli veya süresiz, sayımı sandalyelere oturarak ya da yatakhane yataklarının üzerinde oturarak verirler.

Bu protestolarımızdan biri, keyfi yasaklama ve dayatmalar protesto için 12 Ocak 1982'de başlayarak hayata geçirildi. İlk gün idare yatakhane duran bizleri zorla sürükleyerek cop, yumruk ve tekme vurarak gazinoya çuval gibi attı. Bu operasyon sabah 08.00'de başlamış, gece 22.00'ye kadar sürmüştür. Yüz kadar arkadaşımızın yaralanması ve direnişimizin şiddeti üzerine, idare, saldırısına son vermek zorunda kalmıştır.

1983 Haziran ayında, cezaevindeki keyfi uygulama ve yasakları protesto etmek, toplanan kalem ve kitaplarımızın geri verilmesini sağlamak amacıyla uygulanan programın bir parçası olarak, üç hafta sayım gazinoda oturarak verilmiştir. Yine, 14 Temmuz'da açlık grevi sırasında, Metris idaresinin bizleri uyutmamak amacıyla, sabaha kadar hoparlörden en yüksek sesle müzik çalmasını protesto etmek için, sabah sayımında sayım yatarak verilmiştir. Yine sivil elbiselerin yanında, tecrite alınan tutukluların büyük çoğunluğunun pijamalarının da toplanması üzerine, tecritte pijaması olmayan siyasi tutuklular yatakta yatarak sayım vermişlerdir (Şubat 1984). 1986 Ocak-Şubat-Mart aylarında, arkadaşlarımızın hücreye alınma-

sını protesto etmek amacıyla üç kez oturarak sayımı verdik (10-3-10 gün şeklinde).

— Tutuklular değişik zamanlarda gündeme getirilen yasak ve işkenceye karşı tepkilerini toplu belirtmenin yollarından birine daha başvururlar. Olayla ilgili ve olayı protesto eden sloganlar atarlar.

(.....)

Bugün ahlâk dışı aramayı protesto için «Arama Bahane, Amaç İşkence!», «Ahlâk Dışı Aramaya Son!» vb. gibi sloganlar atıyoruz. Beş yıllık cezaevi mücadelelerimiz boyunca, baskı-işkence politikasının, keyfi uygulamaların sürekli gündemde olmasından dolayı, slogan atmadığımız günlerin sayısı istisna teşkil ediyor diyebiliriz. Bu süre içinde cezaevi idarelerinin uygulamalarına göre attığımız sloganlar şunlardır:

— İşkenceye Karşı:

- İnsanlık Onuru İşkenceyi Yenecek!
- İşkence Yapmak Şerefsizliktir!
- Baskı, Tehdit, İşkence Bizleri Yıldırıamaz!
- İşkencecilerden Hesap Soracağız!
- İşkenceciler Cezasız Kalmadı, Kalmayacak!
- Kahrolsun Faşizm!
- (.....) İşkenceye Son!
- Tutukevi mi, Nazi Kampı mı! —

Ceza ve Yasaklara Karşı:

- (.....) Keyfi Yönetime Son!
- Baskılar, Yasaklar Bizleri Yıldırıamaz!
- (Avukat) (Ziyaret) (Havalandırma) Hakkımız Engellenemez!
- Yasaklar Kalksın, Baskılara Son!
- Baskı, Tehdit, işkence Sökmeyi, Sökmeyecek!

— TTE'ye Karşı:

- Tek Tip Elbise Giymedik, Giymeyeceğiz!

- Siyasi Tutuklulara Tek Tip Elbise Giydirilemez!
 - İşkenceye, Tek Tipe Karşı Direndik, Direneceğiz!
 - Tek Tip Elbise Değil, Haklarımız Verilsin!
- Diğer Sloganlar:
- Asker Değil, Siyasi Tutukluyuz!
 - Siyasi Tutukluluk Hakkımız Gaspedilemez!
 - Hücreler, Tecritler Bizleri Yıldırılmaz!
 - Bayan Tutukluları Asker Arayamaz!
 - Tutuklular Ölüme Terkedilemez! (doktor çağırmak için)
 - Tutuklular Şubeye Alınamaz!
 - Tecritler Dağıtılsın, Baskılara Son!
 - İşkenceler Şubeler Bizleri Yıldırılmaz!
 - Onur Kırıcı Aramaya Son!
 - İdamlar Bizleri Yıldırılmaz!
 - Katil İdare Yeni Kurban İstiyor!
 - Direniş Sürüyor, Sürdüreceğiz!

Bunlar dışında, anma-protesto günlerimizde, değişik ve özgül durumlara uygun çeşitli sloganlar da attık-atıyoruz.

— Yemekler bazen çok az veya pişmemiş getiriliyor. Bazen yemek kurtlu çıkıyor. Kokmuş et veya kıyma katılıyor. Böylesi durumlarda, yenmeyecek durumda olan yemeği almayarak protesto ediyoruz.

Metris'te idare 1984 Ocak'ından itibaren şekeri çayın içine katarak satmaya başladı. Bu uygulama son döneme kadar sürmekteydi. Bunun ilk gündeme getirildiği zaman bir ay çay almayarak protesto ettik (1984 Ocak-Şubat ayları içinde).

(.....)

— Özellikle Metris'te kaloriferlerin çok az yakıldığını belirtmiştik. Bunu protesto için normalde baş

açık olarak verdiğimiz sayıma yün berelerimizi takarak çıktık. Bu nedenle birçok arkadaşımız feci şekilde dövüldü, hücreye atıldı (1982 Ocak-Şubat).

— Değişik zamanlarda baskı, yasak, işkence ve onur kırıcı davranışları protesto ederek insanca yaşamak için isteklerimizi açıklamak, ülkede ve dünya da gelişen olaylara tavrımızı belirtmek için, cezaevi idaresine, Adli Müşavirliğe ve mahkemelere toplu dilekçeler veriyoruz.

— Metris'te Mart 83'ten sonra sakal traşı olma ma direnişi yapıldı (1983 14 Mart-Haziran başı arası). Direnişin nedeni kantinde satılan permatığın, kullanılan permatik geri verilmeden bizlere verilmemesiydi.

(.....)

Bu keyfi uygulamayı kabul etmeyerek kantinden permatik almayı durdurduk, sakal ve bıyıklarımızı kesmedik. İdare bunun üzerine geri adım attı ve permatik satışını serbest bıraktı. Ama biz 3 Mayıs 1983'teki büyük operasyonda toplanan kitaplarımızın geri verilmesini sağlamak için direnişe devam ettik. Direnişimiz Haziran 1983'te biçim değiştirdi. Sakallar kesilerek yalnızca bıyıklar bırakıldı. Ağustos 1984'te direnişe tamamen son verildi ve bıyıklar da kesildi.

— Mahkemelere, avukata, ziyarete, revire giderken pantolonu sıyırarak yapılmak istenen üst arama sın.; havalandırmaya, ziyarete tek sıra halinde çıkarılmak istenmesini protesto ettik ve bu uygulamanın olduğu 1982 Ocak-Haziran ayları arası mahkemeye, ziyarete, havalandırmaya çıkmadık. Yine, 1983 Ağustos'undan sonra mahkemeye giderken çırılçıplak soyularak ve onurumuz çiğnenerek yapılan aramayı protesto ederek mahkemeye çıkmadık.

(.....)

Bu biçim aramanın, Metris'te 1983 Ağustos'undan sonra bizzat askerlerce bayanlara da yapıldığını (Bunu protesto eden bayanlar da mahkemeye vb. çıkmamışlardır) belirtirsek, saldırının iğrenç boyutu iyice anlaşılır.

(.....)

— Mart 1983 Büyük Operasyonuyla, tükenmez kalem, defter ve dosya kâğıtlarının koğuşlardan toplandığını ve kantinde satışının da yasaklandığını söylemiştik. Bizlere verilen birkaç teksir kağıdının, keçe uçlu kalemin ve kurşun kalemin ihtiyacımızı karşılamayacağı açıktır. Savunma ve sorgunun teksir kağıdına keçe ve kurşun kalemle yazılmaması kendi yasaları gereğidir. Devrimci Sol III davası sanıkları, kâğıt ve kalemlerinin alınması nedeniyle yazılı sorgu verme olanağının yok edilmesini protesto ederek sözlü sorgu da vermeyeceklerini söylediler. Yasaların denetleyiciliği gibi hukuki bir görevi olan istanbul Sıkıyönetim Başsavcısı Hanefi Öncül, bunun üzerine, dilekçe ve sorguların kurşun kalemle teksir kağıdına da yazılabileceğini söyleyerek, bir kere daha hukukun hukuk (!) adamlarınca katledilmesi örneğini vermiştir. Kısıtlama adına kendi yasalarını bile çiğnemekte tereddüt etmiyorlar.

Bu dönemde, tutuklulara haftada iki kez iki sayfa mektup yazma sınırı getirilmiş; tutukluların aileleri dışındaki kişilere mektup yazmaları yasaklanmıştır. Kaldı ki, buna bile uymuyorlardı. Kasım 1982 - Ocak 1984 tarihleri arası, yazdığımız mektuplar yerine ulaşmadı. Yerine ulaşanlar da Abdülhamit san-sürcülerini anımsatır şekilde karalanarak gönderili-yordu.

Dışarıdan bizlere gelen mektup ve kartlarda yer alan özgürlük, kurtuluş, çağdaş... vs. sözcüklerinin altları çizilmiş, yanlarına anlamlı soru işaretleri konulmuş, açıkça bu sözcüklerin sakıncalı olduğu belirtilmek istenmiştir. Mektup içeriklerinden, cümlelerinden öte sözcüklerine de düşman bir zihniyetin sansüründen mektup geçmesini beklemek mümkün değildir. Zaten geçmemiştir. Bugün de aynı zihniyet, mektuplarımızı geciktirmek bir yana, engelliyor, göndermiyor; daha da önemlisi iade etmeden imha ediyor. İlginçtir, buradan yolladığımız ya da dışarıdan bize yollanan telgraflar, şüpheli mesajlar taşıdığı gerekçesi ile onbeş günde ancak yerine ulaşabilmektedir. Bu örnek bile onların çarpık sansür mantığını fazlasıyla yansıtmaya yeter. Bugün yasadışı bir uygulama olarak, mektuplarımızı ve telgraflarımızı yerine ulaştırmayan Metris idaresi, ziyaret, avukat görüşlerimizi siyasi polisle işbirliği yaparak banda alıp dinlemektedir. Dayandığı yasalar olmadığına göre, uygulamaların kaynağı olan güçler nelerdir? Faşizm, bu uygulamayla, kendi koyduğu yasalarını göstermelik ve keyfiyete bağlı uyguladığını ele veriyor. Bu uygulama bile, nasıl tehdit altında, psikolojik-sinirsel gerilim ve yıpranma içinde yaşamaya mahkûm edildiğimizi gösterir sanıyoruz.

Savunma hakkımızı kısıtlayan, araştırma-inceleme yapma olanağımızı yok etmeye çalışan, mektuplarımızı engelleyen bu uygulamaya tavır aldık. Mektup yazmadık, dilekçe ve sorgu vermedik. Yok düzeyine indirilen haklarımızı da kullanmayarak durumu protesto etmeye başladık.

(.....)

— Cezaevinde işkence yapılırken veya acil du-

nımlara rağmen uzun süre gelmeyen doktorları çağırmak için, protesto ve çağrı mahiyetinde «Doktor İsteriz!», «Tutuklular Ölüme Terkedilemez!» sloganlarını atıyor, kapı ve mazgalları sürekli yumruklayarak durumu aynı şiddetle protesto etmeye çalışıyoruz..

Metris Cezaevi'nde kapı ve mazgallara vurarak slogan atma, ilk defa 10 Temmuz 1981'de Binbaşı Adnan Özbey'in keyfi olarak bayan tutuklulara hakaret etmesi; bayan tutukluların da gerekli yanıtları vermesi üzerine üç bayan tutuklunun hücreye alınması sırasında oldu. Bu dönemden sonra, yukarıda belirttiğimiz durumun benzeri şeyler olduğunda, bu biçim protestoya başvurduk.

Ayrıca; keyfi uygulama ve baskıların arttığı dönemlerde, -lamba düğmeleri dışarıda olduğu için- biz-zat subayların talimatıyla nöbetçi gardiyanlar ışıklarımızı söndürüyorlar, koğuş sigortalarımızı gevşeterek TV seyretmemizi engelliyorlardı. Biz de bu keyfi davranışlara tepki olarak, söndürülmeyen koğuşlardaki ışıkları da söndürüp, slogan atarak, kapılara vurarak yanıt veriyorduk.

Bu protesto biçimi doğaldır ki, yarattığı gürültüyle bizleri de çok rahatsız ediyor. Ama tepki göstermemek onların davranışlarını tümüyle fütursuzlaştırıyor. Yani mecbur kalıyoruz. Ancak bu saldırıyı püskürtmenin başka alternatifi de yok.

— Ocak 1984'ten sonra, 2 hafta boyunca bizlere zorla ve döverek TTE giydirilmeye çalışıldı. Muhtevasını daha önce anlattığımız TTE'yi kendi rızamızla giymemiz düşünülemezdi. Sivil elbiselerimizi giymek istiyorduk. Zorla giydirilmesine karşı tavır aldık. Giydirilirken çırpınmamız çok sayıda görevli tarafından etkisiz kılınıyordu. Protesto sloganlarını atmamız ise,

ağzımız kapatılarak, boğazımız sıkılarak engelleniyordu. Elbise giydirildikten sonra serbest kaldığımızda elbiseleri yırtıyorduk.

— Üst aramaları, 1982 Ocak-Haziran döneminde pantslonlar sıyrılarak; 1983 Ağustos-1984 Haziran arası ise çıırılçıplak soyularak, makata parmak sokularak yapıldı. Bu uygulama, sadece otoritelerini bizlere kabul ettirme amaçlı değil, aynı zamanda onurumuzu ayaklar altına alma amaçlıydı. Bu uygulamaları kabul edemezdik; direndik, üstümüz aranırken işkenceyi ve onurumuza saldırıyı protesto eden sloganlar attık. Görevli erler ise bir yandan kıyasıya dövüyorlar, bir yandan ağzımızı kapatıp boğazımızı sıkıyorlar, diğer yandan da arama adı altında onurumuza saldırıyorlardı.

Sağmalcılar'da, bu arama biçimlerine 23 Eylül 1985'te bir yenisi daha eklendi. 23 Eylül'den 14 Kasım'a kadar sürdürülen ağız aramasıyla, işkence cezaevlerinde ağzın içine de girdi. Aramada not bulma adını taşıyanların dişlerine, ağzına bakarcasına zorla boğaz sıkılarak ağızlara bakılıyordu. Dişler arasına analitar sokulmakta, ağız açılarak içi elle ya da anahatar ile parçalanmaktaydı. Bu aramaların başında ise bizzat cezaevi müdürü Mustafa Nacak ve yardımcısı Yüzbaşı İsa Öztürk bulundu. Bu aramaya, külot çıkarmaya varan soyarak arama ya kış baldır falakası da, eşlik ediyordu.

— 1982 Mayıs ayında, Metris'te, sayımlarda ce ketlerimizin önlerini iliklememiz, hazırda durmamız, ellerindeki listeye göre sıraya dizilerek isim yoklama sında «buradayım» dememiz istendi. Keyfi olan ve otoritelerine boyun eğdirtmekten öte hiçbir amacı olmayan bu uygulamayı kabul etmedik. Bunun üzerine, se kiz gün boyunca sabah ve akşam sayımlarında he-

pimiz kıyasıya dövüldük; ceketlerimiz parçalandı. Fiiili direnişimiz ve tüm baskı ve yasakların kaldırılarak, insanca yaşam koşullarının sağlanması talebiyle açlık grevine başlamamız, bu uygulamanın kaldırılmasını sağladı. Ama sayımlardaki dayak açlık grevinin 8. gününe kadar sürdü.

— Metris'te koğuş aramaları, uzun süre, arama sırasında tutuklu bir arkadaşın koğuşta kalması şeklinde oluyordu. Bu sayede, eşya kaybının ve bizlere provokasyon yapılarak ceza vermek için bırakılabilecek maddelerin bırakılmasını engelleyerek, aramaların eşya ve kitaplarımız parçalanmadan, pisletilmeden yapılmasını sağlardık. Bazen de bazı koğuşlarda bizden bir arkadaşın koğuşta bırakılmadığı ve koğuşun talan edildiği de oluyordu. Ancak, bu keyfi durum, 1983 Temmuz'undan sonra sistemleştirilmiş, artık bir işkence aracı haline getirilmiş ve koğuşta bir tutuklu arkadaşın kalması tümüyle kaldırılmıştır. Bizler bunu kabul etmedik. Cezaevinin, dolayısıyla bizim düzen ve huzurumuzu, genel cezaevi yaşamımızı çok olumsuz biçimde etkileyecek şekilde yapılan ve günlük hale getirilen koğuş değişikliklerine karşı direnmek; Metris idaresinin huzur bozma, yıpratma planını engellemek bizler için vazgeçilmez, erelenmez bir görevdi. Bu keyfi uygulamaya direnme, sonuna kadar meşruydu ve bir 6 kadar da haklıydı.

— Zaman zaman uygulansa da, sistemleştirilmeyen, bizleri huzursuz kılma ve kurduğumuz yaşam düzenini dağıtma amacıyla yapılan koğuş değişiklikleri 1983 Ağustos'undan Haziran 1984'e kadar anormal derecede yoğunlaştırılmıştır. Öyle ki, aynı arkadaşın, günde üç koğuş değiştirdiği oluyordu.

— Tutuklunun daha sonra yeni gelişen hukuksal durumunun sorgusu yasalara göre savcılık eliyle

yürütölür. 12 Eylül faşist cuntası ile birlikte, bu hukuksal kural da çiğnenmiştir. Çıkarılan yasa ile sıkıyönetim dönemlerinde işkence yapılması ve sanığın daha sonraki sorgularının da emniyette yapılması «yasallaştırılır». Bu yasa ile birlikte, sorgu amacıyla, birçok arkadaş tekrar cezaevinden Şube'ye alındı. Şube sorgusunun ne anlama geldiğini ilk bölümde açıklamıştık. Bunu gönül rızasıyla kabul etmemiz düşünülemezdi. İşkenceye tekrar alınmaya direnmenin meşruluğu tartışılmaz. Buna tavırsız kalmak, hiçbir şey yapmamak, bir yerde işkenceye duyarsızlık anlamına gelirdi. Bu nedenle Şube'ye adam alınmasına karşı direndik.

— İdare, keyfi yaptırımlarına ve baskılarına karşı tavır aldığımızda, bizlere hücre cezası vermektedir. Metris'te baskıların yoğunlaştığı dönemlerde hücre cezaları keyfi olarak çoğalır. Hücreler emniyetteki hücrelerden farklı değildir. Işıksız, döşeksiz, havasızdır. Kaloriferler kapatıldığı için kışın çok soğuk olur.

Günde birkaç kez nöbetçi subaylar ve erler tutukluyu kıyasıya döverler ve yerleri ıslatırlardı. Günlerce kaldığımız hücrelerde, sigara dahil herşey yasaktı. Yemek için tabak veriliyor, ancak, ne su kabı ve ne de temizlik maddesi verildiği için yıkayamıyorduk. Dört-beş metrekairelik hücrelere yedi sekiz kişinin konulduğu oluyordu. Hücre cezasını gönül rızasıyla kabul edemezdik, isteğimizle hücreye gidemezdik.

Metris'te baskı-sindirme politikasına bağlı olarak hücre cezası bir tehdit aracı olmuş ve sürekli uygulanmıştır. Bu nedenle tek tek hücreye alma bir yana, zaman zaman toplu hücreye alma, Metris idarelerinin başvurdukları bir yoldur. 20 Nisan 1982'de üç

günlük protesto açlık grevine başlanmasına rağmen, idarenin karavanayı zorla vermeye çalışmasına direnilmesi üzerine sekiz kişi hücreye alınmıştır. Yine, 28 Kasım 1983'te ahlâk dışı aramaya ve koğuş içi talan aramasına karşı direnilmesi bahane edilerek on-dört kişi hücreye alınmıştır. Bir başka olayda koğuş direnişi yaptılar diye, 1984 Ocak sonu E-23 koğuşunun tamamına yakını; en son, ahlâk dışı aramaya direndiler diye, Sağmalcılar'dan sevk gelen Devrimci Sol davası sanığı beş kişi 18 Aralık 1985'te Metrisin hücre politikasından nasibini (!) almıştır. Metris'te hücre cezalarının genellikle mahkeme kararıyla değil de, keyfi olarak Metris idaresince siyasi tutukluları sindirmek, yıldırım için verildiğini de belirtelim.

(.....)

İdarenin, siyasi tutuklulara gelinen aşamada uygulayacağı baskı -yasak- işkence çok sınırlı olduğu için, elinde şimdilik kolay kullanabildiği hücre cezası kalmıştır. Ve bunu da sık sık kullanmaktan çekinmemektedir. Metris'te, bugün siyasi tutuklular üzerinde hücre cezası önemli bir yer tutmaktadır. Metris idaresi bu nedenle sık sık provokatif olaylar yaratarak, hücreleri doldurma politikasını sürdürmektedir.

— Baskı ve işkencelerin anormal yoğunlaştığı 1983 Ağustos sonrası mahkemeye giderken, önceki bölümlerde, üst aramasının nasıl yapıldığını belirtmiştik. Bunu kabul etmeyen tutukluların bir kısmı, mahkemeye bu biçim arama olursa çıkmayacaklarını, Kasım-Aralık 1983'te söylemişlerdir. Ancak Adli Müşavirlik ve mahkemeler zorla mahkemeye çıkarma kararı aldılar. Bizler de zorla mahkemeye çıkarılma kararını kabul etmedik ve direndik... Zorla mahkemeye

çıkarma kararı, mahkemelerce daha önce de birkaç kez uygulandı.

Yukarıda saydığımız durumlarda koğuşlarda, koğuştan çıkmama veya istenen arkadaşın tek olarak çıkarılmasını engellemek için, topluca kol kola girerek ayak diretıp uygulamayı protesto eden sloganlar atıyoruz. İdare de çok sayıda görevli er ve subayla istemini gerçekleştirmek için koğuşlara saldırır. Bir yandan feci şekilde döverken, bir yandan da istediğini zorla gerçekleştirir.

Bu operasyonlardan biri Alemdağ'da 1981 Aralık'-ında cinayete dönmüşdür.

Örnek Olay () Hakan **Mermeroluk** ve Şerif Yazar Nasıl Öldürüldü?

12, Eylül dönemiyle birlikte çıkarılan ceza ve tutukevlerinden sözde tekrar soruşturma gerekçesiyle şubeye adam almaya, hem hukukun katli ve hem de polis işkencesinin süreklileştirilmesi gerekçesiyle karşı olduk. (*) Her insanın, hukuka saygılı ve işkenceye karşı olan herkesin alacağı-alması gereken tavrı koyduk. Şubeye gitmemek için koğuşlarımızda direndik.

(*) Tutukluların ceza ve tutukevlerinden tekrar polise-işkenceye alınması yasası 1981 Mart ayında, MGK tarafından çıkartılmış ve bu yasa ile poliste gözetim süresi, daha doğru bir deyişle işkence süresi sonsuzlaştırılmıştır. T.C. tarihinde hiçbir dönem işkence bir yasaya bağlı olarak sonsuzlaştırılmamış, bu denli sistemleştirilmemiştir. Tek bu yasa bile 12 Eylül askeri yönetiminin sözde işkenceye karşı olduğunu ne kadar söylerse söylesin, işkenceye ne ölçüde ihtiyaç duyduğunu, çürüyen, kokuşan sömürü düzeninin ömrünü uzatmak ve onu geçici de olsa ayakta tutmak için işkencesiz yaşayamayacağını göstermeye yeterlidir. (Aynı yasa polis yasası paketi içinde de yer almıştır. Çünkü faşizm, işkencesiz yaşayamaz.)

24 Aralık 1981'de Alemdağ Askeri Cezaevi'nde iki arkadaş şubeye alınmak istendi. Arkadaşlar bunu kabul etmeyeceklerini, çünkü emniyette işkence yapıldığını, soruşturma yapılacaksa bunun savcılık kanalıyla yapılması gerektiğini belirttiler. İdare, arkadaşların hemen götürülmesi gerektiğini belirtip, ısrar etti.

Arkadaşlar durumu kendi aralarında konuşmak istediklerini söyleyerek süre istediler. Ancak, idare vermedi ve kısa bir süre sonra saldırıya geçti; onlarca gaz bombası attı. Gaz bombaları etkisini göstermeye, başladıktan hemen sonra da koğuşa girerek, arkadaşları yerde sürükleyerek dışarı çıkardı.

Gaz bombası atılan koğuş dar, basık, pencereleri küçük bir koğuştu ve yüze yakın arkadaş kalıyordu. Normalde havasız olan koğuşa çok sayıda gaz bombası atılması, doğaldır ki, sonucunu çok şiddetli verdi, hemen her arkadaş bayıldı. Saatler geçmesine ve arkadaşların birçoğunda ciddi zehirlenme belirtileri olmasına karşın hiçbir tıbbi müdahale yapılmadı. Arkadaşların durumlarının her geçen saat daha da ağırlaşması üzerine gece yarısına doğru durumu ağır olan bir grup arkadaş hastaneye kaldırıldı, diğer arkadaşlara da serum takıldı.

Hakan ve Şerif arkadaşlar da hastaneye kaldırılan arkadaşlar arasındadır. Ancak durumları çok ağırlaşmıştır; hastanede bile baştan savma tedavi yapılmaktadır.

Sabaha karşı Hakan ve Şerif arkadaşlar, emekçi halkın kurtuluş bayrağını arkadaşlarına bırakarak yaşama gözlerini yumarlar.

Açık bir katliamdır bu. Silahsız, savunmasız insanların katliamı. İşte 12 Eylül faşizmi. İşte, boyun eğmeden siyasi kişiliğimizi, insan onurumuzu koruyan bizler...

Katliamda çok sayıda arkadaş yaralanmıştır. Bugün o koğuştta, o katliam sırasında olup da kronik bronşit olmayan, karaciğeri, böbreğı sağlam ve başı ağrımayan arkadaş yoktur.

Faşizm her yolu deniyor; bizi yok etmek için, bazen ipin ucunu» kaçıarak gerçek kimliğini, onu henüz tanımayanlara bile gösteriyor...

24 Aralık 1981'de yapılan bu operasyonun ilk tatbiki, 24 Temmuz 1981'de Metris'te yine şubeye adam almaya karşı direniş bahanesiyle yapıldı. Boyutlarını önceki bölümlerde anlattığımız gibi, Metris'te de koğuşa çok sayıda gaz bombası atılmış, koğuştta bulunan tüm arkadaşlar saatlerce koma halinde yatmışlardır. Bu arkadaşlar da, bugün, o gazın neden olduğı kronik bronşit başta olmak üzere birçok rahatsızlık çekiyorlar.

— Metris'te, uzunca bir süre dilekçelerin başına «Komutanlık Önüne» ibaresinin konulması istendi. Askeri hiyerarşinin yöntemleri, askeri tutuklu haline getirilmeye çalışılan biz siyasi tutuklulara da uygulanmaya çalışıldı. Bu başlığın konulmadığı dilekçeler hiçbir işleme tabi tutulmuyordu. Hatta, bir dönem, mahkemeye gönderdiğimiz dilekçeler bile «kurallara uymadığı» gerekçesiyle iletilmiyordu.

Yine bu dönem, dilekçeler için verdikleri «yazılı bölüm ve yazılış biçimi, ölçü ve kurallarına» uymadığı gerekçesiyle işlerine gelmeyen dilekçeleri işleme koymuyorlardı. Bu yaptırımı kabul etmedik ve dilekçeleri normal olarak, nasıl yazılması gerekiyorsa öyle yazdık. Yaptırım, Haziran 1982'den sonra kaldırılmıştır. Ama zaman zaman Metris idaresinin işine gelmeyen; kendisine dokunan dilekçeler «örneğine uygun değil» denilerek engellenmekte, engellenebilmektedir. Bugün, dilekçe yazma hakkımızı sınırlandırma ve en-

gellemek de Metris idaresinin bize yönelmiş «silahlardan» biridir.

(.....)

— İdare bazen keyfi olarak, bazen de siyasal faaliyetlerimize veya işkenceye karşı fiili direnişimize çeşitli yasaklar koyuyor. Yasak koymadan önce, sözde hukuk kurallarını işletme görüntüsüyle bizlerden savunma istiyor. Bu savunmaların hiçbir olumlu etkisinin olmadığını ilk dönemlerdeki deneylerden öğrendik. Çünkü haklı olmamıza rağmen, yasaklar yine veriliyordu. Bu nedenle, daha sonraki dönemlerde, idarenin hukuk gösterisine alet olmamak için, savunma vermemeye başladık.

Böylesi durumlarda idare, ziyareti, havalandırmayı, çay, kantin, gazete satımını... vb. belli bir süre yasaklıyordu. İdarenin asıl amacı, direnen siyasi tutuklulara disiplin cezası vererek dosyalarını doldurmak ve infaz hakkından yararlandırmamaktır.

(.....)

Metris idaresi, yavuz hırsız misali bizlerden, kendi çıkardığı provokatif olaylardan, çeşitli saldırılardan sonra savunma isteyerek bizleri suçlu duruma düşürmeye çalışmaktadır. İdarenin bu savunma isteminin hiçbir hukuki değeri, «kıymet-i harbiyesi» yoktur. Çünkü savunma isteme kağıdı bile gayri ciddidir, altında olayla ilgili olarak hangi subay veya subayların tutanak tuttuğu yazılmadığı gibi, savunmayı isteyen görevlinin de ismi, sıfatı yoktur. Bu durum bile, Metris idaresinin ne ölçüde yasadışı, keyfi uygulama içinde olduğunun kanıtıdır.

(.....)

C — AÇLIK GREVLERİ VE ÖLÜM ORUCUMUZ

a — Niye Açlık Grevleri Yapıyoruz

Ülkemizin diğer cezaevlerindeki tutukluların geliştirdikleri açlık grevlerini desteklemek; halka yeni baskılar getiren yasaları; bulunduğumuz cezaevinde gelişen baskı, işkence ve yasakları; infaz edilen idam cezalarını protesto etmek amacıyla, belli sürelerle açlık g]evleri yaptık, yapacağız.

Metris'te 29 Aralık 1981'de Alemdağ Cezaevi'nde siyasi polise tekrar alma operasyonunda iki tutuklunun öldürülmesini protesto için üç gün; 20-23 Nisan 1982'de Ahmet Erhan isimli idam mahkûmunun, haksız yere idam cezasına çarptırılmasını protesto etmek ve yargılanmasının tekrar yapılmasını istemek için başlattığı ölüm orucunu desteklemek için üç gün; 28-29 Ocak 1983'te cezaevinde keyfi konulan iki haftalık ziyaret yasağına karşı iki gün, 25-27 Eylül 1983'te Diyarbakır Askeri Cezaevi'nde süren açlık grevini desteklemek için üç gün; Sağmalcılar'da 6 Eylül-12 Eylül 1985 arası, cezaevinde süren baskı-işkence yasakları ve altı tutuklunun B-16 koğuşundan topluca cezaevi müdürü Mustafa Nacak'ın istemiyle şubeye alınmasını protesto etmek için altı günlük kısa süreli açlık grevleri yaptık...

(.....)

Uzun süreli açlık grevlerini ve son olarak ölüm orucunu ise, iğrenç boyutlara ulaşan baskı, işkence ve onurumuza yönelik saldırıyı engellemek; siyasi tutuklu statümüzü kabul ettirmek ve siyasi tutukluları tam bir baskı cenderesine almayı amaçlayan yasal düzenlemeleri (infaz yasası vb.) lehimize çevirmek amacıyla

(.....)

Dört uzun süreli açlık grevi, sırasıyla 1.9 gün, 17 gün, 28 gün, 29 gün sürdü. 75 gün süren ve 4 arkadaşı-mızın şehit olduğu ölüm orucunu ise biz yaptık.

Açlık grevi boyunca yemek alımına son veriyoruz. Sadece su ve eğer bulabilirsek birkaç istisna dışında günde bir-iki bardak şekerli su (toplam altı kesme şeker) alıyoruz. (Çoğu zaman, idare satmadığı gibi, koğuşlara operasyon yaparak şeker, bal, reçel vb. tatlıları topluyor.) Ölüm orucundaysa, ilk 34 gün şekerli su içtik; bu günden sonra şekerli su alımına son vererek sadece su içmeye başladık. Faşizm, açlık grevleri sırasında süt içip, bisküvi yediğimizi vb. söylüyor. Bu çok basit bir demagojidir. Süresiz açlık grevlerine ideolojik saldırının yalana dayanan bir türüdür. Cezaevi idaresi, özellikle Metris idaresi, cuntayı ve askeri cezaevlerinde kurumlaştırdığı çok yönlü işkenceleri fazlasıyla teşhir ettiği ve cuntayı cezaevlerinde fazlasıyla köşeye sıkıştırdığı ve geriletmek zorunda bıraktığı için, siyasi tutukluların en etkin silahı süresiz açlık grevlerinin (S.A.G.) etkisini kırmak amacıyla, yalanla beslenen ideolojik saldırıya geçmiş ve ölüm orucu (Ö.O.)'muza kadar bunu sürekli gündemde tutmuştur. S.A.G. lerine ideolojik saldırıda daha inandırıcı olmak için, içimizden çıkan, saflarımızdan dökülen, «ruhunu şeytana satacak kadar» alçalmış, devrim dalgasının sürüklediği moloz yığınları hainleri kullanmıştır. İpleri cezaevleri idarelerine, Metris idaresine bağlı bu hainler S.A.G. leri öncesi yiyecek stoklandığını ve S.A.G. boyunca bunların yenilerek idare edildiğini, bu olayların içinde bulunup yaşadıkları halde anlatabilmişlerdir. Hainlerin açıklamaları S.A.G. lerini iyice gözden düşürmek için, 12 Eylül sonrası cuntayı açıktan destekleyen Güneş ve Tercüman gazeteleri tarafından tefrika edilmiştir. Yani, S.A.G. lerini karala-

ma, kamuoyu nezdinde yıpratma saldırısı Genelkurmay'dan planlanmış, Metris idaresi tarafından başrol verilen hainlerce başlatılmış, Tercüman, Güneş gibi gazeteler de bunu kamuoyuna yansıtma görevini gönüllü üstlenmiştir. Ama S.A.G. lerinde kemik yığını haline geldiğimizin, Afrika'daki açlıktan ölmek üzere olan insanlardan farkımızın kalmadığının tanığı mahkeme heyetleri, avukatlarımız, ailelerimizdir. Bu görüntü S.A.G. terinde günde bir-iki bardak şekerli su dışında —o da bulursak— hiçbir biçimde yiyecek almadığının delilidir. Acıdır ama Genelkurmay patentli S.A.G. lerini karalama kampanyasını, son Ö.O. direnişimizde dört şehitimizin kanları tuz-buz etmiştir. Nitekim, bu demagojinin Ö.O. eylemimiz sırasında da sürdürülmesi üzerine, direnişçilerin tamamı dilekçe vererek doktor tahlili istemişlerdir. Ancak, demagojinin bilincinde olan faşizm, doktor kontrolü yapmamıştır. Zaten dört arkadaşımızın bu eylemde şehit olması, onların demagojilerine vurulan en büyük şamarıdır.

(.....)

b — Ölüm Orucu

Siyasi tutuklu olarak, temel istemlerimizin tümünü içermesi ve bugüne değin geliştirdiğimiz direnişlerin on yoğunlaşmış olması açısından, 11 Nisan 1984'te başlayıp, 26 Haziran 1984'te son verdiğimiz Ölüm Orucu eylemimize ayrıca, kısaca değinmek istiyoruz.

Direnişimiz şu temel istemleri içeriyordu ;

— Cezaevlerinde, hiçbir gerekçe ile işkence yapılmamalı, her türlü işkenceye son verilmelidir. Keyfi yasak, baskı ve kısıtlamalara son verilmeli, tüm sosyal ve yaşamsal haklarımız verilmelidir. Savunma hakkımızın önündeki engeller kaldırılmalıdır.

Metris'te işkence, yasak ve baskılar 1963 Ağustos'undan bu yana kesintisiz sürüyordu. Artık, işkence ve yasaklar cana kastetmeye, hemen hergün cezaevinde birkaç arkadaşı ağır yaralamaya başlamıştı. Onur ayaklar altına alınıyor; hiçbir sosyal hak verilmiyor, savunma hakkımız tamamen yok ediliyordu.

Sağmalcılar'da, sivil elbiselerimiz Temmuz 1983'te cezaevinin açılışında bizlerin sevkiyle elimizden alınmış, hiçbir sosyal hak ve savunma hakkımız verilmemişti. Temmuz-Ağustos 1983 Açlık Direnişimiz sivil elbiselerimizi geri almamızla sonlanmadı; fakat eşofman ve birçok hakkımızı aldık. Ancak, bu andan itibaren sürekli, keyfi yasaklar koyuluyor, haklarımız adım adım gaspediliyordu. 1984 Ocak'tan itibaren ise eşofmanlarımız operasyonla geri alındı; var olan kısıtlı haklar tümüyle yok edildi. Bu tarihten sonra, dozu hergün artan işkence gündeme getirilmeye başlandı. Sık sık operasyonlar yapılıyor, feci şekilde dövülüyorduk. Onur kırıcı arama başlamıştı.

İşte, taleplerimizin ilki bu uygulamaların kaldırılmasıydı.

Niteliğini daha önce belirttiğimiz TTE uygulamasına son verilerek, sivil elbiselerimiz bizlere geri verilmeliydi.

— Yürürlükte olan infaz sistemi kaldırılmalı, hükümlüler lehine infaz yasası getirilmeliydi.

(.....)

— Asker tutuklu statüsü kaldırılmalı, siyasi tutuklu hakkı tanınmalıdır.

(.....)

Eylemimizin temel talepleri bunlardır. Ancak, cunta, eylemimizin haklı taleplerinin kararlılığının yarattığı etkidenden ürkmüş, gerek ülke kamuoyuna ve gerek-

se direnişçi kitleye de, korku ve panik yaratmaya yönelik yasak ve kısıtlamalar getirmiştir.

Ancak, tam da kendine yaraşır iğrençlik tablosu sergileyen faşizm, eylemin haklı taleplerini ve güçlü kararlılığını yok edememiş, eylemin Türkiye cezaevlerine, emekçi halkımıza ve dünya ilerici-demokrat kamuoyuna verdiği «siyasi tutuklular haklı mücadelelerini her koşulda, bir an bile boyun eğmeden sürdürüyorlar» mesajını engelleyememiştir.

Direnişimiz, kısmi hakların yanında, fiziki işkenceye geçici de olsa son verdimiş ve dost-düşmana, cezaevlerindeki devrimci, ilerici tutuklu ve hükümlülere, emekçi halkımıza ve dünya demokrat kamuoyuna niçin mücadele ettiğimizi ve bu uğurda ölümü bilerek karşılayacağımızı çok net olarak bildirmiştir.

Direnişimizle insani değerleri koruduk ve siyasi tutukluluk mücadelemizin meşalesini yükseklerle kaldırdık; faşizmin ulaşamayacağı-yıkamayacağı yüksekliğe...

Eylemimiz, siyasi kimliğimizi koruma mücadele-mizde önemli bir adım, 12 Eylül faşist cuntasının «Türkiye'de demokrasiye geçtik» demagojisine vurulan güçlü bir darbe olmuştur. Eylemimizin gerçek kazanın ilan, bugün daha iyi görülmektedir. Türkiye cezaevlerinde, 1984 başlarında gelişen ve Ölüm Orucu eylemimizle doruğuna yükselen direniş dalgası, genel olarak cuntanın cezaevleri politikasında önemli gedikler açmış, ANAP hükümetinin işkenceci ve baskıcı yükünü açığa çıkarmıştır.

Sivil cuntanın meşrulaştırmaya çalıştığı TTE uygulaması, direnişimizin sert kayalarına çarparak geri tepmiş, gayri-meşru, insanlık onurunu ve kişiliğini zedeleyen bir uygulama, olarak kamuoyunda belirginleşmiştir. Bugün geline aşamada, TTE'nin insan onuru

ve kişiliğine yönelik bir saldırı olduğunu, burjuvazinin kimi kesimleri bile kabul etmeye başlamıştır. Herşeyden önce, bu konuda geri adım atmak zorunda kalmaları, direnişimizin haklılığı ve meşruluğunu gösterdiği kadar, sivil cunta hükümetinin, TTE ile neyi amaçladığını da açığa çıkarmıştır. Ölüm Orucu ile doruk noktasına ulaşan direnişimiz, kararlılığını bugünlere kadar taşımasıyla, faşizmin cezaevi programının temeli olan «rehabilitasyon» (insanları yeniden kalıba dökme) politikasını bozmuş ve önemli oranda işlemez hale getirmiştir...

(.....)

V — KADIN SİYASÎ TUTUKLULAR DA HER TÜRLÜ BASKI, İŞKENCE VE YASAKLARDAN ÜZERLERİNE DÜŞENİ ALDILAR

Bu bölümde, bayan tutukluların durumu ve onlara yönelik saldırılar üzerinde durmak istiyoruz. Zira Metris Cezaevi'nde bayan tutuklular da erkek tutuklular gibi, faşizmin işkence-baskı-yasak zinciri ile örülmüş siyasi tutukluların «rehabilitasyon» etme programından fazlası ile nasiplerini almışlardır. Bu program, bazı farklılıklarla onlara yönelik olarak da aynen uygulanmıştır. Onlar da siyasi kimlik ve onurlarını korumanın bedelini ödemişlerdir.

Faşizm, 12 Eylül'den sonra, askeri cezaevlerinde, siyasi tutukluları siyasal kimliklerinden soyundurmak, her dediğini yapan robotlar haline getirip teslim almak, düzenin uysal «köleleri» olarak yeniden eğitmek, olabilenleri davalarına, inançlarına ihanet ettirip, ideolojik-siyasi bir silah, olarak direnen, siyasi tutuklulara karşı kullanmak, mahkemelerde canlı tanıklar (!)

yapırak için, —genel hatlarıyla formülleştirirsek— şu programı ilave olarak devreye soktu:

Siyasal tutuklular, önce örgütsüzleştirilecek, bölünecek, siyasilikten arındırılıp apolitikleştirilecek ve bağımsızlaştırılacak, düzene tekrar kazanılacak ve son aşamada pişmanlık duyması sağlanarak inançlarına ihanet ettirilecektir.

Bu program, Türkiye'nin birçok cezaevinde belli başarılar kazanmasına rağmen, İstanbul cezaevlerinde, devrimci direnişimizin bir sonucu olarak (onca hastalıkla içice yaşama pahasına da olsa) boşa çıkarılmıştır. Metris Askeri Cezaevi'nde, özellikle 1983 Ağustos'undan sonra, özel bir yönetici kadro ile (MiT'ten ve siyasi polisten alman destekle de) (*) uygulanan bu program; psikiyatrist kimlikli ideolojik saldırı uzmanlarıyla, her cepheden psikolojik ve fiziki saldırılarla yürütülen bir «savaş» şekline bürünmüştür.

3ayan tutuklulara da aynı program çerçevesinde davranan Metris idaresi, hiçbir dönem, kadın-erkek ayırımı yapmamıştır. Erkeklerle yapılan işkence-baskılar, bayan tutuklulara da ayırım gözetmeksizin uygulanmıştır. Bayan siyasi tutuklulara yönelik saldırı biçimleri zaman zaman farklılık göstermiştir; hepsi o kader...

Bayan tutuklulara yönelik saldırıların insanlık dışı olması bir yana; zaman zaman toplumumuzun ahlâki değerlerini hiçe sayan, çiğneyen boyutlar kazan-

(*) Siyasi polis 1983 Ağustos'undan sonra, Metris'te sürekli bulunmuş, idareye bizlerle ilgili bilgi vermiş,- mektupları denetlemiş, aile ve avukat görüşlerini de (telefonla yapıldığı için) dinlemiştir. Siyasi polis, Metris'te halen bu işlevini sürdürmekte, mektupları denetlemekte, aile ve avukat görüşlerini dinlemektedir. Bu uygulamaların yasa dışı olduğunu belirtmeye herhalde gerek yok.

miş olması da ilgi çekicidir. Salt bu bile, faşizmin iğrenç yüzünü göstermeye yetiyor.

Metris Askeri Cezaevi'nde üç yıla yakın bir süre yatan Barış Derneği davası sanığı Reha İsvan, bayan tutuklulara yönelik uygulamaların canlı bir tanığıdır. Çeşitli gazetelere anlattığı anılarında, bayan siyasi tutuklulara yönelik saldırıların cüzi bir kısmını dile getirmiş olması bile, Metrisin siyasi tutuklular için nasıl bir yer olduğu konusunda kamuoyuna fikir vermiştir sanıyoruz... Biz burada çarpıcı bazı örnekleri vermekle yetineceğiz.

Bayan tutuklulara yönelik ilk saldırı; Binbaşı Adnan Özbey'den gelmiş, Temmuz 1981'de bizzat Adnan Özbey'in küfür, hakaret ve ağıza alınmayacak sözleri üzerine çıkan olayda, üç bayan tutuklu hücre cezasına çarptırılmıştır.

12 Ocak 1982'de, yasak-baskı ve dayaklan protesto etmek için yatakta oturarak sayım verilmesi üzerine, Metris idaresi erkekler bölümüne olduğu gibi bayanlar bölümüne de aynı şekilde saldırmıştır. Askerler tarafından ranzaların üzerine çıkılarak copla, tekme-tokat dövülerek koridora çıkarılan bayan tutuklular, burada da yeniden dövülerek tekrar koğuşlarına konmuşlardır.

1982 Mayıs'ında, cezaevi genelinde yoğunlaşan baskı-yasak ve işkence, bayan tutukluların bulunduğu bölümde de yaşanmıştır. Havalandırma, avukat, ziyaret, kantin vb. yasaklan yanında; mahkemeye gitme ve dönüşlerde soyarak arama, sayımlarda isim okunmaması «buradayım» deyip sıraya geçme vb. yaptırımlara uymayan bayan tutuklular hücreye atılmış, dövülmüştür.

1983 başında bayan tutukluların bulunduğu B-7, B-8 koğuşunun karşısına idare tarafından bilinçli bir

biçimde hainler yerleştirilmiş, hainler bayan tutuklulara sürekli küfür ederek, sözle sataşarak, çeşitli ah-lâksızlıklar yaparak, rahatsız-huzursuz etmişlerdir. Metris idaresi bu politikayla bayan tutukluları aşağılamaya, kişiliklerini zedelemeye ve onların direncini bu yolu deneyerek zayıflatmaya çalışmıştır.

(.....)

1983 Eylül başında TKP/ML-TİKKO davasından yargılanan bir bayan tutuklu, mahkeme dönüşü soyarak aramayı kabul etmeyince, bizzat Üsteğmen Zafer Güder'in emri ile askere çıırılçıplak soydurulmuş, copla bayıltıncaya kadar dövölüp, iç çamaşırlar dahil giysilerinin hepsi, ancak sadist-sapık bir anlayışın ürünü. olacak biçimde parçalanmıştır.

Benzer türden bir uygulama 1984 Ocak ayı başında TİKB davasından bir bayan tutukluya yapılmak istenmiştir. Üsteğmen Zafer Güder'in emriyle asker tarafı adan soyarak aranmaya çalışılan bayan tutuklunun «bayan tutukluları asker arayamaz» sloganı atması ve olayın tüm cezaevinde anında sloganlar yoluyla yayılması sonucu, soyma işleminden vazgeçilmek zorunda kalınmıştır. (Bu olayı protesto için bayan tutuklular sayımı oturarak vermişlerdir.)

Şubat 1984'te, bayan tutukluların sık sık arama bahanesiyle havalandırmaya çıkarılıp soğukta saatlerce bekletilmesi ve koğuş aramalarında koğuşların (14 Ağustos 1983 aramasında olduğu gibi) yağma ve talana uğraması, bayan tutuklulara psikolojik yıpratmaya yönelik uygulamalardı. Yine, mahkemeye çıkışlarda soyarak aramayı protesto için koğuşlarda direnilmesine karşı, idare, askerleri subayların denetiminde saldırtmış, bayan tutukluların dövölmeleri-hırpalanmaları bir yana, toplumda yerleşmiş ahlâki değer-

ler de ayaklar altına alınarak askerlere her türlü sarkıntılık yaptırılmıştır.

Bayan tutuklular, çeşitli dönemlerde keyfi hücre cezalarına çarptırılarak yatak ve battaniyenin bulunmadığı hücrelere atılmışlar; yine dönem dönem yaşam koşullarının oldukça kötü olduğu tecrit koğuşlarına konulmuşlardır.

— Metris işkence çeşidi üreten bir merkezdir: «Folklor dayacağı ve işkencesi»

TTE, Metris'te erkek tutuklulara yönelik olarak uygulama alanına konduktan sonra (18 Ocak 1984) bayan tutuklulara verilmeyeceği bilindiği halde salt tedirginlik yaratmak . amacıyla Metris idaresince koz olarak kullanıldı. 1984 Şubat ayı içinde, bir akşam sayımında, bayan tutuklulara da TTE verileceği açıklamasının Teğmen Savaş Yazıcı tarafından yapılmasından sonra, bayan tutuklular —Metris idaresinin TTE tehdidi ile kendilerini yıldıramayacağını gösterircesine— sayımdan hemen sonra halay çekip folklor oynamaya başladılar. Bu durumu kabullenemeyen, siyasi tutuklulara operasyonlarda bizzat dövecek kadar kin duyan, tecritteki tutuklulara işkence yaptırmaktan özel bir zevk alan, işkence yapmayı «meslek» edinmiş orta kat takım komutanı Savaş Yazıcı bu sefer de bayan tutukluların folklor oynamalarını kendisine sorun yapmıştır. Folklor oynamaktan vazgeçmedikleri takdirde dayak attıracağı tehdidini savurmuştur. Ancak, halayın devam etmesi üzerine, B-4, koğuşuna, kendisi askerlerin başında olmak üzere operasyon düzenlemiş ve 10 bayan tutukluyu koridora alarak kıç falakası çekirtmiştir. Kıç falakası sırasında bayan tutuklulara sarkıntılık yapılması, Metris'te sadece işkence yapıldığının değil; bunun da ötesinde her türden ahlaki de-

ğer yargılarının çığnendiğinin ve her türlü utanmazlığın-iğrençliğin yapıldığının göstergesidir. İnsanlığın, toplumumuzun her zaman lanetlediği, ancak Metris cezaevi standartlarına göre «normal» görülen işkencelerden sadece biridir bu...

— «İşkence eğitimi gördüm», «Bu işi iyi bilirim» diyebilecek kadar işkence uzmanı olmuş, işkence kompedanlarının bulunduğu merkezlerden biridir Metris!

Bayanlar bölümünde bir süre tecrit koğuşı olarak kullanılan koğuş, bir koridor üzerinde sıralanan altı küçük (hücre tipi) odadan oluşuyordu. Her odaya üç-dört tutuklu konarak kapıları sürgülenmiş, yalnızca belli saatlerde kısa bir süre yemek, tuvalet vb, zorunlu günlük gereksinimler için kapılar açılmıştır. Bu koğuştaki kalan bayan tutuklular, diğer bayan tutuklularla haberleşmek zorundaydılar. İdare bu haberleşmeyi (genelde tüm Metris Cezaevi'nde tutuklular arasındaki haberleşmeyi) engellemek için çeşitli yöntemlere başvurmuş, ancak başarılı olamamıştı. Yine böyle bir haberleşme sırasında, haberleşilen bölüme giren Üsteğmen. Zafer Güder bir tutuklunun not yuttuğunu iddia ederek notu çıkarması için aralıksız coplamış; olayı protesto için slogan atan diğer tutuklulara da «Kesmezseniz dayak atarız!» tehdidinde bulunmuş, kendisinin «işkence eğitimi gördüğünü» ve «bu işi bilen» biri olduğunu söylemekten de çekinmemiştir

Esasen birçok subayın bu tip sözlerine pekçok kez tanık olduk, oluyoruz da... İşte Metris bu tip işkencelerin görev yaptığı bir işkence merkezidir. Metris işkencecileri bu yeteneklerini (!) göğüslerini gere gere söyleyebilmekte ve bundan adeta kıvanç duymaktadırlar.

İşkencenin lanetlendiği günümüzde bu tip işkenceciler hâlâ nasıl görev başında kalabilmektedirler? Haklarında neden yasal bir kovuşturma yapılmamaktadır? Bunlar nerede ve nasıl işkence eğitimi görmektedirler? Uzmanlıklarını nasıl kazanmışlardır? Türkiye'de böyle bir eğitim merkezi yok deniyorsa, o zaman bunlar ABD'de CIA'nın, Pentagon'un Kontr-Gerilla okulunda mı eğitim görmüşlerdir? İşkencenin devlet politikası olmadığını, «münferit» olaylar olduğunu iddia edenler önce bu sorulara yanıt vermelidirler.

— Sapık eğilimlerin, sadistçe uygulamaların boy gösterdiği cezaevi Metris

Tüm Metris Cezaevi tarihi boyunca, birkaç istisnası dışında, kadın polisler cezaevi politikasının bayan tutuklular üzerinde eksiksiz ve gönüllü uygulayıcıları olmuşlardır. Bırakalım bayanlar bölümünde işkence ve baskıların uygulayıcıları olmalarını; erkek tutuklular üzerindeki baskı ve işkence uygulamalarının da çoğu zaman izleyicileri oldular. İlginç bir örnektir, SS subaylarına özentili duyan ve uzun süre üst kat takım komutanı olarak görev yapan Üsteğmen Yalçın Demirel, işkence operasyonlarını genellikle kolunda kadın polislerle birlikte yönetmiştir. Bu yönüyle «Lyon kasabı» namıyla ünlenmiş Nazi subayı Klaus Barbie'ye özendiğini söyleyebiliriz. Çünkü Klaus Barbie, işkence yaptırırken yanında kadın bulundurmaktan zevk aldığını söyleyen ve binlerce Fransız direnişçisinin kanını akıtmış bir işkence uzmanıdır.

İstanbul askeri cezaevlerindeki Ölüm Orucu sırasında görev yapan kadın polisler, sapıkça eğilimlerini, sadistçe tavırlarını açıkça sergilemişlerdir. Bu dönemde zorla soyma sırasında sözlü saldırılarını, ahlakî anlamda seviyesizliğe ve bayalığa vardırıırken;

bayan tutukluların iç çamaşırlarını parçalayarak olmadık davranışlar gösterebilmişlerdir. Mahkemeye götürülen bir tutuklunun zorla soyularak aranması bittikten ve elleri arkadan kelepçelendikten sonra, soyma sırasında parçalanan üst iç çamaşırının boyuna bir fular gibi bağlanmasının ne anlama gelebileceğini ve bunu yapan kişinin ne tür psikolojik rahatsızlıklara sahip olduğunu, olsa olsa uzman bir psikolog : açıklayabilir ancak!...

İşte, Metris'in, baskı, yasak ve işkenceden, insanlık dışı her tür uygulamadan, keyfilikten oluşmuş kapkara tablosunun, bayanlar bölümünden görülen yüzü budur. Anlattıklarımızı çoğaltmak, sayısız örneklerle beslemek mümkündür. Ama anlattıklarımızın anlatılabileceklerin de anahtarı olacağı düşüncesiyle buna gerek görmedik. Anlattıklarımızın onlarca tanığı, bunları bizzat yaşayanların çoğu halen Metris cezaevinde. Bayan tutuklulara uygulananlarla, erkek tutuklulara uygulananlar birleştirilince, Metris Askeri Cezaevi'nin Saygon, Larisa, Johannesburg, Mazze... zindanlarından hiç de geri kalır yanı olmadığını söylersek, gerçekleri abartmadan dile getirmiş olacağımız açıktır. Bu kanıya giderek kamuoyunun da varlığını gazetelerde yazılanlardan görüyor ve izliyoruz...

VI — METRİSTE BAĞIMSIZLARIN VE BAĞIMSIZLAŞMANIN BİR BİÇİMİ OLARAK «YEŞİL HAFTAKİLERİN DURUMU.

Metris açıldığından 28 günlük açlık grevine kadar (1982 Mayıs - Haziran) cezaevi idaresi, Metristeki siyasi tutukluları toptan bağımsızlaştırma politikası izledi. Cezaevinde bu döneme kadar uygulamaya

konulan tüm işkence-baskı ve yasaklar bu politikaya hizmet etti. Bu nedenle, idare, bu süre içinde ortaya çıkan parça parça, tek tek bağımsızlaşmayla özel olarak ilgilenmedi. Cunta, Mamak gibi Metris'i toptan bağımsızlaştırmayı önüne hedef olarak koymuştu. Metris'i, örnek tip Mamak gibi bütünlük içinde denetim altına almak amaç olunca; parça parça bağımsızlığın fazlaca bir önemi yoktur denebilir. Bütün silahlarını bu amaca ulaşmak için (1982 Mayıs ayına kadar) kullanan idarenin, «toptan çökertme», «toptan bağımsızlaştırma» politikası, cezaevindeki bayan ve erkek 800'ü aşkın tutuklunun katıldığı 28 günlük açlık grevi ile etkisiz kılınmış ve iflas ettirilmiştir. Bu aşamadan sonra değişen idare ile birlikte, toptan bağımsızlaştırma politikası, yerini tek tek, parça parça bağımsızlaştırmaya bıraktı. 28 günlük açlık grevi öncesi ve bu direniş içinde, baskı-ışkence ve yasak politikasına dayanamayıp, bu saldırının kurbanı olan birçok tutuklu bağımsızlaşmayı, bireysel kurtuluş yolunu reddederek bağımsızlar bölümünden direniş saflarına geri döndüler. İşte önceleri direniş saflarından kopararak bağımsız bölüme aldığı tutuklulara, toptan bağımsızlaştırma, «mamaklaşmaya» geçişle birlikte, özendirici ayrıcalıklar getirmeyi özel bir politika olarak benimsedi. Bu süreçte, 1982 Haziran'la 1983 Ağustos'una kadar, cezaevinde idare tarafından faaliyete geçirilen kültürel-sanatsal tüm çalışmalar; tiyatro, resim, seramik atölyesi, müzik odası, kütüphane bağımsızlar bölümünde kalan tutukluların yönetimine bırakıldı. Bağımsızlar bölümünde, havalandırma saatleri arttırıldı; siyasi tutuklulara verilmeyen açık görüş olanağı bağımsızlaşan tutuklulara sağlandı. Bunca ayrıcalığa rağmen, Metris'te bu yeni dö-

nemde uygulanan parça parça bağımsızlaştırma politikası mayalanmış, ama idarenin hesapladığı ölçüde sonuç almaktan çok uzak kalmıştır. Direniş saflarının 28 günlük açlık grevi sonrası pekişmesi, bu durumun yarattığı direnen siyasal tutuklular lehine olumlu hava, moral gücü,. Metris'te bağımsızlığın gelişip güçlenmesinin önüne set çekmiştir. Bu süreçte, geçmiş dönemin uygulamalarının dünya ve Türkiye kamuoyunda yarattığı Metris Cezaevi'yle ilgili olumsuz havayı silmek, Metris'in işkence merkezlerinden biri olma görünümünü perdelemek için saldırı politikasını uygulayamayan idare, bağımsızlaştırmada sadece ayrıcalık politikası ile başarılı olamadı-, olamazdı da. Metris idaresi, bu süreçte parça parça bağımsızlaştırmada fazla mesafe alamadıysa da; kültürel-sanatsal faaliyetlerin başına bağımsızlaşan, idarenin dediklerine büyük oranda angaje olup, rehabilite potasında eritilip düzen için yeni kalıba sokulan; onurundan, kişiliğinden çok şey kaybeden tutukluları getirerek, cezaevinde bağımsızlığı gerçek anlamda, kurumlaştırmanın adımlarını attı. Bunun yanında, en az bunun kadar önemli sayılabilecek biçimde, bağımsızların katılıp yürüttüğü kültürel-sanatsal faaliyetlerle, bunlardan çıkan ürünler sergilenerek (bu dönem 1000'in üzerinde tutuklu bulunan cezaevinde, 100 civarında bağımsız bulunduğunu belirtelim) Metris'in işkence merkezi olmadığı; tersine bir «sosyal tesis», adeta «bir otel» olduğu gösterilmeye ve geçmiş dönemin çirkinlikler, örtölmeye çalışıldı. Bu iş için, bağımsızlar kadar kişilik değiştiren, iyice soysuzlaşıp inançlarını inkâr eden, davalarını hançerleyen hainlerin de kullanıldığını belirtelim. Metris, bu haliyle; siyasi tutukluların insanlık dışı koşullarda yaşamaya mahkûm edil-

diğinden, yavaş yavaş çürütüldüğünden —tek kelimayle de olsa— hiç bahsedilmeden; sadece bağımsızlar ve hainler varmışcasına kamuoyuna gazeteler aracılığıyla tanıtıldı. Bağımsızlar ve hainler, cezaevinde daha sistemli olarak yürütülecek bir saldırı için, Metris idaresince propaganda malzemesi olarak kullanıldılar. Direniş i karalamak için cuntaya ideolojik alet oldular. 1983 Ağustos'undan sonra, bağımsızlaştırmanın, hainliğ e geçiş için kullanılan bir köprü olduğunu da ekleyelim. Bağımsızlaşma sürecine giren tutuklulara, bu ayrıcalıklarla birlikte, iyice apolitikleştirilip kişilik kaybına uğratılmaları ve bunalımlarını derinleştirmek için, özel psikolojik tedavi adı altında uyuşturucu ilâçlara bağımlılaştırma politikası da uygulandı. Bağımsızlaşan tutuklular üzerinde «rehabilitasyon», yeniden eğ itme (!), düşüncelerinden arındırma programı bu boyutlarıyla gerçekleşmiştir. Bu bölümde, 1983 Ağustos'una kadar bağımsız tutuklu statüsünde kalanlar, çoğunlukla, cezaevi açıldığından beri bağımsızlık statüsünü kabul etmiş gönüllü kişilerdir. İşkence-baskı-yasak politikasının direniş saflarından sökü p götürdüğü, rehabilitasyon adına beynini-iradesini idarenin yönetimine vermek istemeyen tutukluların, direniş saflarına geriye dönüşü sonuc u; bağımsızlaştırmanın idarenin istediğı çapın çok altında gerçekleştiğini söyleyebiliriz. Ayrıca, idare, bağımsız statüsünde olanlara kısa yoldan tahliye kapısı da vaat ettiğı halde bu durum değişmemiştir. Hainlik olayı da bağımsızlaşmaya bağılı olarak geliştiğı için, bu dönemde siyasi şubede inançlarına, düşüncelerine, davasına ihanet edenlerin dışında, Metris cezaevinde hainleştirme istisna olmuştur. Hainler parmakla sayılacak kadar azdır. Siyasi şubede hain-

leşen Şemsi Özkan ve etrafındaki üç-beş haini, idare siyasi tutuklulara ideolojik-siyasi saldırıda kullanabilirken (gazetelere anlattıkları ve mahkemelere verdikleri pişmanlık belgeleri, itirafnameler vb. ile) bağımsızlara bazı dayatmalar, özel baskılar yapamadığından, hainleri bağımsız tutukluların içine bırakarak yeni hainler çıkarma yoluna başvurmamıştır. Direniş güçlerinin cezaevinde yarattığı atmosfer, büyük ölçüde bunu da sınırlamış, önlemiştir.

Bağımsızlaşmanın sayısal olarak hızlı artışı vs bağımsızlaşan tutukluların kişilik kaybı için daha sistemli müdahale, 27 günlük 1983 Temmuz-Ağustos açlık grevi sonrası olmuştur. Bu açlık grevinin ardından, Metris'in toptan değişen idaresi ile birlikte, yeni politikanın uygulanmasına başlanmıştır. Açlık grevi yenilgisinin direniş saflarında yarattığı olumsuz hava, direnişlerde ön plana çıkan, temsilci durumunda görülen tutukluların Sağmalcılar Askeri Cezaevi'ne sevk: edilmesi ve tecrit bölümüne alınması; en önemlisi *ie* yeni yönetimin genel hatları Genekurmay'da çizilmiş, siyasi tutukluları «ne yapıp edip» bağımsızlaştırma ve nedamet getirtme politikasını işkence-baskı-yasak, psikolojik-ideolojik saldırı temelinde uygulamaya koyması ile bu süreç hızlandırılmıştır. Bu açıdan, Metris'te yaşam koşullarının siyasi şubeyi hiç de aratmayacak duruma getirildiği bilinen bir olgudur. Kelimenin gerçek anlamıyla siyasal tutuklulara şiddet odağına oturmuş psikolojik savaş açılmıştır. Bir başka ifadeyle, bu politika, cezaevinin ikinci dönemi olan 1982 Haziran-1983 Ağustos arasında parça parça bağımsızlaştırmayı metazori yöntemlerle hızlandırmadır.

1983 Ağustos ayı sonrası, siyasi tutuklulara kar-

şı başlatılan her cepheden saldırı, «şok saldırısı» (ki, 14 Ağustos 1983 genel yağma, talan aramasıyla başlamıştır) parça parça direniş saflarından kopmaları ve bağımsızlara gitmeyi doğal hale getirmiştir. 27 günlük Temmuz 1983 açlık grevine dayanamayan ve Ağustos 1983'te başlayan saldırıları bunalıma düşerek, göğüsleyemeyip bağımsızlara taşınanlar; genellikle daha önce bağımsızlardan direniş saflarına geri dönenlerle, Metris'e sevkle yeni gelen ve Metris yaşam ve direniş diyalektiğini kavrayıp sindiremeyen tutuklulardı. Bu süreçteki saldırıların bazılarını dilekçemizin bütünü içinde anlattık. Burada, bu saldırıların bağımsızlaşmayla ilişkisini anlatmakla yetineceğiz. İdarenin, çok yönlü, kesintisiz, soluklanmaya fırsat tanımayan saldırısı, direnme dinamiği korunabildiği için, TTE gündeme gelene kadar (10-16 Ocak 1984) idarenin beklediği ölçüde hızlı bağımsızlaştırmaya yol açmamıştır. TTE gündeme gelene kadar, Metris idaresi, siyasi tutuklulara saldırarak, direniş saflarından söküüp aldığı tutukluların her yönüyle bağımsızlaştırılmasını sağlayarak (gerektiğinde zor kullanarak), saflardan kopardıklarını her istediği yaptırıma uydurarak, iyice bunalım batağına itti. Böyle hızlı bağımsızlaşan ve düşünce dumuruna uğrayan, kişilik ve onurunu hiçe sayan, onur kırıcı şekilde soyunmayı kabul eden, ön ilikleleyen hatta «komutanım» deme, istiklal marşı söylemeye kadar yaptırımlara uymaya başlayan kimi tutuklular iyice bunalıma girmiş, ruh durumları alt üst olmuştur. Bu nedenle faşizmin metazori metotlarla «rehabilitasyon» politikasının düşünce sisteminin tekrardan kalıba dökmenin, tutukluları topluma kazandırmakla ilişkisi olduğunu söylemek güçtür. Yani, yıllardır biçimlenen kişilik, bu bölümlerde ka-

lanlarda esas olarak zorun etkisiyle, çok önemli zaafa uğramış; büyük ve sağlıklı değişiklikler olmuştur. Kişil için önemli ölçüde çarpıtılması, doğaldır ki, insanların psikolojik yapılarında köklü hasara yol açar. Hasarın en önemlisi, bireyin, varlığını önemli oranda belirleyen kişiliğini kaybederek, yeni bir kişiliği kazanma sürecine girmesi; bu iki zıt kişiliğin sonuçta çarpık bir kişilik yaratmasıdır. Bunun sonucu da; zor karşısında boyun eğme, haklı olanı savunamama, sili bir yapı, insan yaratıcılığının çarpıtılmasına bağlı insiyatif kaybı, asosyallik-toplumsal uyumsuzluk, içe kapanma, aşırı tepkicilik, bencil duyguların egemenliği ve toplumsal dayanışma ruhunun yitimi vb. dir. 3u bölümdeki tutukluların nitelikleri böyledir, ya da süratle izlenen politikaya bağlı olarak böyle olmaktadır. Öyle ki, bu bölümde bu cendere içinde, psikolojik yapıları hastalık derecesinde bozulup ilâca bağımlı hale gelen ve ilâcsız yaşayamayanlar az değildir. Yine bu bölümde kalan tutuklular arasında sık sık intihar olaylarının yaşanması olağandır. 1882 Aralık'ında kendisini asarak yaşamını noktalayan Hakkı Hocaoglu'nun bağımsızlar bölümünde uzun süre kaldığını belirtelim. Ayrıca bugün cezaevinde bir inceleme yapılsa, bileği kesik tutuklu sayısının hiç de az olmadığı görülecektir. İntihar olaylarında ölümlerin çoğalmaması koşullarda toplu kalınmasındandır. Başından beri uzun uzun somut örneklerle dayanarak anlattığımız özel görevli yeni Metris idaresinin özel programı Metris'te maya tutmuş, bağımsızlaşmayı iyice yerleştirme, kurumlaştırma yanında, giderek pişmanlığı ve hainliği kurumlaştırmayı da denemiştir. İki yılı aşkın süre süresiz açlık grevleri ile cuntanın cezaevleri politikasını bozan İstanbul cezaevlerinin

«mamaklaşma»sını, İstanbul'da yeni mamaklar yaratılmasını engelleyen, cuntayı genelde siyasi düzeyde teşhir eden ve sıkıştıran Metris'teki direnme kırılmalı, ezilmeliydi. işte, bu noktada bağımsızlaştırma, depolitizasyon, daha moda deyimle «rehabilitasyon» en uç noktasına vardırılmak, yani «pişmanlık-hainlik» Metris'te özel bir programla kurumlaştırılmak zorundaydı. Direniş saflarından çıkan, bağımsızlaşan ve giderek işkence-baskı altında iyice bunalım batağına batarak savaşına-inançlarma, geçmişte savunduğu tüm değerlere sırt çevirip ihanet edenler, sivil cuntanın cezaevlerindeki borazanı olarak direniş saflarına karşı ideolojik saldırıda her türlü adice yalan ve demagojiye başvurarak kullanılacaktı. Bu açıdan, Metris için hainliği kurumlaştırmanın, bağımsızlaştırma yolunda özel bir önemi vardı. Zaten, giderek, yeni yönetimle cezaevindeki tüm sanatsal-kültürel faaliyetlerin, bağımsızların denetiminden, pişmanlık duyan itirafçılara, daha doğru deyişle hainlere verilmesi de bunun ifadesidir. Belli bir noktadan sonra, hainlerin denetimine geçen bu faaliyetler aracılığıyla idare, bağımsızlaşan tutukluları hainleşmeye zorlayabilirdi, ki, Metris'te böyle olmuştur. Hainlere özel taktikler vererek onları yönlendiren ve bağımsızlar içinden kendilerine benzer insan müsveddeleri çıkarma çalışmalarını bizzat yönlendiren, cezaevi iç güvenliğinin başı Binbaşı Muzaffer Akkaya ve psikolog diye bahsettiğimiz psikolojik savaş uzmanı Asteğmen olmuştur. Muzaffer Akkaya ve psikolog, siyasi tutukluları konuşma, görüşme, cezaevi literatürü ile söylersek, «mülakat»a çağırarak tehdit ağırlıklı ideolojik-psikolojik saldırı seansları ile bağımsızlaştırmaya uğraşırken, bağımsızlara daha sık uygulanan bu tür psikolo-

jik savaş seanslarıyla, onların içinde bulundukları psikolojik alt-üst oluştan, yararlanıp, hainleştirmeye çalışmışlardır. Bu çalışmalara siyasi polisin de, MiT'in de yardımcı olduğunu daha önce söylemiştik. Met-ris'i bağımsızlaştırmanın, özel statülere (istiklal marşı söyleyen vb. gibi) bölünerek denetim altında tutulmasının; buna paralel ve bağlı olarak, hainliğin zet olarak yukarıda açtığımız gibi kurumlaştırılmasının, hatta hainlerin bile kendi içinde iki kategoriye ayrılıp, kullanılmasının baş mimarı Muzaffer Akkaya ise, ikinci mimarı psikolojik savaş uzmanıdır. Bağımsızlar bölümünde kalan tutuklulara tanınan ayrıcalık görecelidir. Bunu belirleyen, idarenin politikasına ne ölçüde angaje olunup olunmadığıdır. Metris idaresinin her dediğini yapan bağımsızların ayrıcalıkları bu ereve de daha fazladır. İdarenin her dediğini yapmaktan öte, idarenin bir subayı, bir görevlisi gibi hareket eden bir itiraşının ayrıcalığı ise (dışarı çıkmayı saymazsak), cezaevi içinde resmi bir grevlininki-ne yakındır. Hatta, hainliğin teorisini yapan şemsi zkan'ın ayrıcalıkları, bazı subay ve astsubayların cezaevindeki durumundan daha ileri ydi diyebiliriz. Metris'te bağımsızlar bölümünde ayrıcalıklar, idarenin politikasına uzaklık ve yakınlığa göre belirlenir. Bu açıdan, bağımsızlar bölümü kategoriler mozaiği görünümü arzeder. Yukarıda belirttiğimiz gibi, siyasi tutukluların 1983 Ağustos'undan sonra girdikleri saldırdı tuzaklarıyla dolu, oldukça olumsuz sürece rağmen, direniş, bu saldırılara karşı doğru taktikler üreterek büyük ölçüde mevcut gücünü korumuştur. Dökülmeler sürekli olsa da, Metris idaresinin beklediği hıızlılık ve yoğunlukta olmamıştır. Ama, Metris idaresinin, bağımsızlığı kurumlaştırma ve "bağımsızlardan

hainlere adam sıçratarak hainliği de kurumlaştırmada; yani direniş güçlerinden koparılmış tutukluları sürekli denetim altında tutmada oldukça mesafe aldığı da bir gerçektir.

— TTE'nin Gelişi ve Bağımsızların Yeni Bir Kategorisi: Yeşil Hat

Cezaevine tek tip elbisenin geldiği 16 Ocak 1984 tarihinden sonra, mahkemelere gidişte zorla tek tip elbise giydirilmeye çalışılmış, işkence gece gündüz demeden uygulanarak doruk noktaya tırmandırılmıştır. Yoğun ölçüde işkencenin hemen her tutukluya uygulanması ve uygulanma tehdidinin sürekli kılınması, direniş saflarından tek tek çözümlerden öte, örgütlü çözülmeyi gündeme getirdi. Direniş saflarından «örgütlü» çözülmeye katalizör görevi görmesi için, Binbaşı Muzaffer Akkaya direniş saflarından «örgütlü» şekilde çözülenlere özel bir statü sunmuştur. Denize düşenin yılanı sarılması gibi, bağımsızlaşmanın bir biçimi olmaktan başka birşey olmayan bu özel statüyü, örgütlü çözülenler kabul etmişler ve bağımsızlık cenderesine girmişlerdir.

Bu özel statüye «geri çekilme» adını vererek kaçan «örgütlü» tutukluların bu kaçışlarının esas nedeni, cezaevinde yoğunlaşan işkence-baskı-yasak politikasına bu noktadan sonra dayanacak direniş taktiklerinden çok uzak olmalarıdır. Onların bu zaafını Metris idaresi iyi değerlendirmiştir, Bu bölüme, daha sonra, bağımsızlığın siyasilere en yakın kategorisi olarak, idare tarafından «Yeşil Hat» denilmeye başlanmıştır. Bağımsızlığın özel bir biçimi olan «Yeşil Hat», «örgütlü» bağımsızlaşan tutuklularca 1984 Şubat'ında oluşturulmuştur. Mevcut özel statü idareyle pazarlık-

la oluşsa da, bu, idarenin ipleri tamamen elinde tuttuğu bir durumda yapılmış, idarenin siyasi onur ve kişiliğe y6nelik yaptırımlarım belli sınırlı ayrıcalıklar karşılığında kabul etmekten 6teye gidilememiştir. Kı-saca, pazarlık, siyasi onur ve kişiliğin korunmasına değil, ayrıcalıkların 6oğaltılmasına ve bićimine ilişkin olduğu ićin idarenin 6ekmek istediği platformda ger- 6ekleşmiştir. «Yeřil Hat» oluşturan 66rg6tl6 (!) tutuk-lular, ilk aşamada yaptırım olarak tek tip elbise giy-meyi, direkt siyasi kişilik ve insanlık onuruna y6nelik ahl6k dışı, onur kırıcı soyunarak aramayı kabul edi-yorlar ve en 66nemlisi bu b6l6mde siyasiliklerinin tas-fiyecici anlamıyla 6zdeř olarak idareye, hićbir bićimde siyaset yapmama s6z6 veriyorlardı. Verdiklerinin karşılığı olarak aldıkları ise, hić denecek kadar azdır. Zi-yarete, avukata, havalandırmaya, mahkemeye 6ıkma-larını bir yana bırakırsak, fazladan aldıkları t6ken-mez kalem ve TV'den 66te değildir. İdare bu stat6ye 6ektiği ve belirttiğimiz yaptırımlara uydurduğu bu tu-tuklulara, s6z verdiği halde bırakalım kitabı, ders ki-tabı dahi vermediği gibi, yeni dayatmalara zorlamış-tır. Ellerindeki t6m kozlarını kullanan «Yeřil Hat»tın mimarları, idarenin 66n ilikleme (sayımlarda ve mah-kemelere 6ıkarken) dayatmasını pazarlık yapma g6c-c6 dahi bulamadan kabul etmişlerdir. Bu durumlarıyla istiklal Marşı s6ylemeyen bağımsız tutuklularla aralarında hemen hemen stat6 farkı kalmadığını s6y-leyebiliriz. iřte, direniş saflarını bu 66rg6tl6 terkediş, direniş saflarındaki bir6ok tutukluyu olumsuz etkile-miř; yoğun işkence-baskı ve yasaklara dayanma g6c-c6, iradesi zayıflamış, bir6ok tutuklunun «Yeřil Hat»ta kaćmasına yol aćmıřtır. Metris idaresi, «Yeřil Hat» oluşturarak bağımsızlaştırma taktiğinde ancak tek

tip elbisenin gelmesi sonrası, o da bir yere kadar başarı kazanmıştır. Ama direniş güçlerinin kararlılıkları kırılmadıkça, Metris'te direniş potansiyeli yok edilmedikçe, bunun geçici bir başarı olduğu gelinen noktada yaşanarak görülmüştür.

Ne olursa olsun, şu açık bir gerçektir: Metazori metotlar karşısında daha önce can-kan pahasına savunulan değerlerin tamamı olmasa da, bir bölümünün ayaklar altına alınmasını istemeye istemeye de olsa kabullenmenin, normal bir insanda ruh bunalımı, iç sarsıntı yaratması kaçınılmazdır. Metazori metotlar gündemde olmasa, normal bir insanın kişiliğini ve onurunu zedeleyen böyle bir yükümlülük altına girmesi beklenemez. Bu çerçevede düşündüğümüzde direniş saflarında kalamayan tutukluların, bağımsızlığın daha ileri değil de siyasilere en yakın bölümü olan «Yeşil Hat»ta geçmeleri, onların bilerek de olsa kötünün iyisi olarak bu bölümü seçtiklerinin bir ifadesidir. Bu durumda, siyasi düşüncelerinden tamamen kopmadıkları, siyasi kişiliklerini ve insanlık onurlarını tamamen kaybetmedikleri de açıktır. Bu, onları tamamen bağımsızlaşanlardan ayıran en önemli noktadır. Bu nedenle, tutukluların çoğunluğu farklı düzeyde de olsa bunalım içindedir. Zaten, direniş saflarındayken de bu iç bunalımı direnişlerinde çözememeleri; bu insanları, «Yeşil Hat» sahi-line sürüklemiştir. İdare, bu tutukluların bunalımlı durumlarından yararlanarak, onları bağımsızlığın daha ileri hatlarına çekmek için, yukarıda anlattığımız gibi, sürekli özel ideolojik-psikolojik seanslara sokup çıkarmış; diğer yandan, sürekli tehdit etmiştir. Bu bölümde yer alan tutuklular, direnişin sürekliliği karşısında kendilerini toparlayabildikleri ölçüde bu seanslardan etkilenmedikleri gibi, idarenin yeni dayat-

makamı kabullenmemek ve kabullendiklerini de reddetmek için «Yeşil Hat» içinde siyasilerin direniş odağını güçlendirecek biçimde «direniş» hattı oluşturmuştur. İdarenin tam anlamıyla psikolojik üstünlüğünün bu hatta damgasını vurmuş olması nedeniyle bu inisiyatifini kırmaya yönelik çalışmalara katılanları ıspit ettiğinde cezalandırmak amacıyla siyasilerin direniş hattına atması, onun «Yeşil Hat»ta verdiği önemi de göstermektedir. Bugün, faşizmin Metris'te uyguladığı «Yeşil Hat» politikası, direnişimizin gücü karşısında başarısızlığa uğramış, bu statü Metris idaresi tarafından dağıtılmak zorunda kalınmıştır. «Yeşil Hat» politikasının nasıl ve hangi koşullarda iflas ettiğini son bölümde ayrıca anlatacağız,

VII — İŞKENCE VE BASKININ ÜRETTİĞİ İNSAN POSALARI: HAINLER VE MUHBİRLER

Hainlerin Metris'te toplanması, başlangıçta siyasi tutukluların direnişine karşı kullanılmak amacıyla olmuştur. 1982 Eylül'ünden başlayarak İstanbul Siyasi Şubesi'nde hainleşmiş birkaç kişinin Metris'e yerleştirilmesiyle, siyasi tutukluların direnişine karşı kullanılmasının ilk hazırlığı yapılmıştır. Cezaevinde direniş güçlerinin moral üstünlüğünün sürmesi, hainliğin sayısal artışına ve kurumlaşmasına 1983 Ağustos'una kadar güçlü bir engel olmuştur. Bu süre içinde hainliğin teorisinin temel taşlarını koyan Şemsi Özkan, çevresindeki hainleri direnişe karşı —idarenin yardımıyla— ideolojik yönden eğitmiştir. Hainler cuntanın istediği biçimde ilk gösterilerini 1983 Şubat-Mart aylarında —Güneş ve Tercüman gazetelerinde boy gösterip direnişe karşı «Truva Atı» konumlarını da

kullanarak, kin oklarını yağdırarak— yapmışlardır. Metris idaresi bir yandan kendi tezgahladığı bu gösteriyi iyi değerlendirerek, Metrisi hainler bölümündeki yaşamla tanıtarak, kamuoyunda İstanbul'daki işkence merkezlerinden biri olarak bilinen Metris'in bu imajını kafalardan silmeye çalışmıştır.

Metris idaresi hainlerin yaşamını tüm Metris'in yaşamı gibi göstererek, Metrisi bir «dinlenme tesisi». «tatil kampı», «otel» olarak kamuoyuna yansıtmıştır. Bu anlayış, Nazilerin, toplama kamplarındaki insanlık dışı uygulamalarına karşı oluşacak tepkiyi nötralize etmek, bunu kendisine propaganda malzemesi yapmak için, toplama kamplarında bilinçli oluşturduğu (toplama kampını adeta bir tatil kampı gibi gösteren) özel bölümleri çağrıştırmaktadır. Bir işkence merkezinin kafalarda oluşturduğu olumsuz imaj ancak böyle nötralize edilebilir ve Metris kamuoyunda aklanabilirdi. Doğruydı; idarenin her dediğini yapan, cuntanın cezaevlerindeki devrimci güçlere, direnişlere karşı borazanı olan bir avuç hain için Metris «cennet»ti, «otel»di, «dinlenme kampı», «sosyal tesis»ti. Çünkü cezaevinde hainler, dışarı çıkıp özgürlüklerine kavuşmaları dışında hemen her istedikleri yapılan, istedikleri gibi hareket edebilen bir durumdaydılar. (*)

(*) 12 Haziran'da her zaman bir yüz karası olarak anılacak «özel af» anlamı taşıyan «Pişmanlık Yasası» Rezeni Gazete'de yayınlanarak geçerlilik kazandı. Bu yasaya dayanılarak, aralarında Şemsi Özkan'ın da bulunduğu beş hain özgürlüğüne(!) kavuşturuldu. Sivil cunta cezaevlerindeki, mahkemelerdeki işbirlikçilerine vaadettiği gibi, kendi anayasasına ters düşmesini bile hiçe sayarak «Pişmanlık Yasası» şeklinde özel af çıkarmıştır.

Bu yasanın, hainlerin istemiyle, kimliklerini ve hatta yüzlerini estetik ameliyatıyla devlet tarafından değiştirilece-

Bu konumlarıyla cezaevindeki görevli bir subay kadar yetkileri ve serbestliklerinin bulunduğunu söyleyebiliriz. Hainlerin şefi Şemsi Özkan sık sık Siyasi Şube'ye götürölüp karısıyla beraber olması bile sağlanmıştır. Süresiz havalandırma hakları, cezaevinde istedikleri yere girip çıkabilmeleri, içki vb. her türlü uyuşturucu hap dahil elde edebilmeleri, cezaevinde radyo-TV'ler toplanmışken bile teyp, pikap sahibi olmaları ayrıcalıklarının sadece ilk akla gelenlerinden bazılarıdır. 1983 Ağustos'undan sonra hainlerin değeri yeni idarenin nezdinde daha çok arttı. Çünkü anlattığımız gibi yeni politika, Metris'te bağımsızlığın yanında hainliği de kurumlaştırmayı hedeflerken, kantarın topuzunu hainlerden yana kaydırıyordu. Yeni idare, yeni gündeme getirdiği politikasıyla, bağımsızlığı hainliğe geçişte bir köprü olarak değerlendiriyordu. Daha önce de değindiğimiz gibi, cezaevindeki tüm sanatsal-kültürel faaliyetlerin denetimini bağımsızlardan alıp hainlere teslim etti. Bunun yanında, bu olanakları kullanarak, Bnb. Muzaffer Akkaya ve psikolojik savaş uzmanı psikolog-doktor (!) Asteğmenin taktikleri ve özel girişimleriyle, hainler, bağımsızlaşan tutuklulardan kendileri gibi soysuz-aşağılık insan

ğini de içermesi, bize Arjantin'de faşist cunta dönemindeki uygulamaları hatırlatıyor. Cunta döneminin Buenos Aires polis şefi, Alman Stern dergisine verdiği demeçte; cezaevinde dirersen tutukluları öldürdüklerini, kendileriyle işbirliği yapanları ise, yeni kimlik vererek dışarıya saldıklarını söylemektedir. Bu uygulamayla ülkemizdeki «Pişmanlık Yasası» arasındaki farkın tartışmaya değmeyecek kadar az olduğu açıktır. Cezaevinden salınan beş hain, devrimci güçlere saldırılarını dışarda da devam ettirerek, televizyon programında boy gösterip pişmanlığın-hainliğin nimetlerini (!) övmüşler, efendilerine sadakatlerini bir kez daha göstermekten geri kalmamışlardır.

müsveddeleri devşirmek için, bağımsızlar içinde çalışmaya başladılar. Metazori metotlar, ideolojik beyin yıkama seansları, ayrıcalık, bunalım içinde yüzen, ruhi depresyon geçiren bağımsız tutukluların bazılarının hainleşmesini hızlandırmış ve Metris'te hainliği kurumlaştırmıştır. Esas olarak metazori yöntemlerin ihanet bataklığına sürüklediği bu insan müsveddeleri giderek, zerre kadar kişiliği, onuru, insani değerleri kalmamış, faşizmin piyonu, olmuş zavallılar olarak, boğazlarına kadar ihanet bataklığına gömülmüşlerdir.

Devrim dalgasının yükseldiği dönemlerde, devrimci saflara katılan zayıf karakterli insanların, bir noktadan sonra, siyasi şubelerde ve özellikle ağır baskı koşullarının sürekli kılındığı askeri cezaevlerinde, önce bağımsızlaşarak; giderek, faşizmin ideolojik-psikolojik saldırılarına yenik düşünce, inançlarını kökten inkâr ederek ihanet bataklığında faşizmin istediği biçimi verebileceği malzeme olmaları bizler için yadırganacak bir durum değildir. Ülkemizde faşizmin, devrimcileri yargılamak, mahkûm, etmek için Alman Faşizmi gibi «Van der Lüppe»lere fazlasıyla ihtiyacı bulunduğu açıktır. Ruhunu Mefisto'ya satacak kadar alçalan bu insanlıktan çıkmış yaratıkların; klinik vaka olarak genel hastalık belirtileri, normal olmayan durumları nedir? Biraz da bunu açalım :

Esas olarak işkence ve baskının sürekliliği ve sistematikliğinin kurbanı hainlerin, daha başlangıçta zayıf kişilik yapısına sahip, kompleksli, gizli kalmış psikolojik rahatsızlıkları olduğunu —geldikleri son aşama gözönünde bulundurulduğunda— rahatlıkla söyleyebiliriz. Zaten bunu bizlerin ya da uzman psikologların; söylemesine de gerek yok-, İtiraflarında açık

olarak kişilik yapılanın ortaya koymaktadırlar. Özellikle hainliğin «teorisini» yapan Ş. Özkan'ın itiraf-ları incelenirse, devrimci saflara hangi psikolojik at-mosferde katıldığı, onu hangi «tatmin edilmemiş duy-guların» bu saflara ittiği anlaşılabacaktır". Aynı duruma —nüans farklılıklarıyla— Şaban Taşçı ve diğerlerinin itiraflarında da rastlanması şaşırtıcı değildir. Bugün faşizmin metazori politikasının, bu tam insanlaşama-mış tipleri devrim saflarından koparıp hainleştirerek, devrimci güçlere ve cezaevlerindeki direniş odağına karşı bir silah olarak kullanabilmesi, şaşıralacak bir duran olmadığı gibi, ülkemiz sınıf mücadelesi tarihi, bu tür hainlerin devrimci saflardan karşı-devrimin saflarına geçerek, devrimci güçlere saldırmasına bir-çok kez tanık olmuştur. Geçmişte Vedat Nedim Tör'-lerin, M. Nejat Özön'lerin, Mukbil Özyörük'lerin üst-lendikleri fonksiyonu, bugün Ş. Özkan'lar, Ş. Taşçı'-lar üstlenmiştir. Sınıf mücadelesi, demokratik halk devrimine kadar daha bu tür örneklerin çıkmasına tanık olabilecektir.

Zayıf ve kompleksli kişilikleri baskı ve işkence al-tında iyice açığa çıkan bu tip insan müsveddeleri psi-kopatlaşmışlardır. Bazılarının Adli Tıp'tan aldıkları deli raporları, bazılarının aralarındaki homoseksü-el-sapık ilişkiler bunun somut örnekleridir. Bunlarda insanı hiçbir nitelik kalmamış, erozyona uğramış, yı-kılmıştır. Çoğu uyuşturucu ilaç müptelasıdır. Bu psi-kopatolojik kişilikleri mahkemelerde bizleri, devrimci yurtseverleri «mahkûm» etmek için kullanmak, hu-kuk adına utanılacak, ibret verici bir durumdur; tek kelimeyle acizliktir.

Metris Cezaevi'nde, her tür olanak sağlanarak Hainliğin kurumlaştırılmasıyla yetinilmemiş, başka

cezaevlerine hain «ihraç edilerek», oralarda var olanlar toparlanıp kurumlaştırılmaya çalışılmıştır. Bu amaçla Eylem Birliği davası haini Hüseyin Kunter Mamak'a, TKP/ML-TİKKO davası hainleri Vecdi Tap-sın ve Mehmet Altıntaş Çanakkale E tipi Cezaevi'ne gönderilmiş; bu tip faaliyetler içine sokulmuştur.

İlginçtir; Ankara'da DY (Devrimci Yol) davasından yargılanan bir tutuklu, pişmanlık yasasından yararlanmak için itiraf yaptıktan bir süre sonra, Aralık 1985'te itirafını geri alırken, bu itiraftan dolayı vicdani suçluluk taşıdığını belirterek ve haksız yere suçladığı kişilerden af dileyerek; kendisini bu işe Hüseyin Kunter'in teşvik ettiğini, itiraf taslağını onun hazırladığını söylemiştir. Daha da önemlisi bizzat Hüseyin Kunter'in hazırlayıp kendisine verdiği kendi el yazısı taslağını da mahkemeye sunmuştur. Bu olay Matris'te hainliğin kurumlaştırılmasının faşizm için ne ölçüde önem taşıdığını gösteriyor. (Hemen belirtelim, Hüseyin Kunter'in homoseksüel ilişki içinde bulunduğu adli tıp raporuyla sabittir.)

Bütün bunları organize eden, bir araya getirip hainliği Metris'te kurumlaştıran, Siyasi Polis ve MiT'le içice çalışan Binbaşı Muzaffer Akkaya, bir ölçüde Üsteğmen Yalçın Demirel, bir dönem için de psikolojik savaş uzmanı asteğmen rütbeli psikologtur. Binbaşı Muzaffer Akkaya'nın ve psikoloğun hainlerle ilişkisinin ne ölçüde ileri düzeyde olduğunu cezaevinde bilmeyen yoktur.

Metris'teki hainlerin durumunu genel hatlarıyla ele aldıktan sonra, şimdi de kısaca idarenin, siyasi tutuklular içindeki «beşinci kol» faaliyetlerine, oluşturmaya çalıştığı muhbir ağına değinelim.

Metris idaresi, 1983 Ağustos'undan sonra muhbir

ağı oluşturmak için de özel taktikler geliştirmekten geri durmamıştır. Siyasi direniş hattında uzunca sayılabilecek bir süre kendini gizleyerek, idareye bilgi sızdıran muhbir, «THKP-C Üçüncü Yol» davasından Bahtiyar Aytekin, 13 Aralık 1983'te açığa çıkarılarak direniş saflarından atılmış ve idarenin beşinci kol faaliyetlerine güçlü bir darbe vurulmuştur. Bundan sonra bağımsızlardan siyasilere gönderdiği muhbirlerle direniş saflarından bilgi sızdırmaya çalışan Metris idaresi, tutuklular içinde muhbir ağı oluşturmak için her yolu denemiştir. Metris'te masa kuran siyasi polisin bu konudaki özel çabaları herkesçe bilindiği gibi, çeşitli yolîlarla-tehditlerle kimi unsurların muhbirlik yapmaya zorlandığı da bilinen diğer bir gerçektir.

Bütün bunlar; Metris'te faşizmin, devrimci direnişi kırmak için ne tür yollara başvurduğu, ne tür oyunlar çevirdiği, ne tür tuzaklar kurduğu, ne tür akıl almaz-iğrenç taktikler kullandığını herkese fazlasıyla gösteriyor sanıyoruz.

VIII — İNSAN HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİNİ SAVUNAN HER KURUM VE KİŞİYE ÇAĞRI: HİÇBİR İŞKENCECİ CEZASIZ KALMAMALIDIR!

İstanbul Siyasi Şubesi'nde, II. Şube'nin I. da Kısmı'n-da bizlere işkence yaptıran ve yapan; diğ. isimlerini bildiğimiz işkenceci polisler:

1. Şükrü Balcı (İstanbul Eski Emniyet Müdürü)
2. Tayyar Sever (İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı, eski I. Şube Müdürü)
3. Mete Altan (Eski «K» grubu şefi, yeni I. Şube Müdürü, Emniyet Müdür Yardımcısı)

4. Aydın Barış (K» grubunda komiser muavini - Devrimci Sol Masası Sorgu Timi Şefi)
5. Ahmet Ateşli (II. Şube I. Kısım Müdürü-Başkomiser)
6. Fikret Altun (Devrimci Sol sorgu timinde görevli komiser muavini)
7. Fikret Işınkaralar (Devrimci Sol sorgu timinde komiser muavini)
8. Kemal Ateş (I. Şube polisi)
9. Mete Bozbora (I. Şube Kısım Amiri)
10. Celalettin Demirtaş (I. Şube'de komiser muavini)
11. Şakir İcal (I. Şube'de polis)
12. Ramazan Özkaplan (II. Şube'de polis)
13. Erdoğan Topçu (II. Şube'de polis)
14. Ferruh Top (I. Şube'de komiser muavini)
15. İsmail Dolunay (I. Şube'de komiser muavini)
16. Mehmet Öztarhan (I. Şube'de komiser muavini)
17. Ahmet Toprak (I. Şube'de komiser muavini)
18. Ali Rıza Atak (I. Şube'de MLSPB sorgu timi şefi-komiser)
19. Sabahattin Türkkân (I. Şube komiseri)
20. Ahmet Kök (I. Şube'de polis)
21. Satılmış Köroğlu (I. Şube'de polis)
22. Aydın Yıldırım (I. Şube'de polis)
23. Halis Yemen (I, Şube'de polis)

Son beş sırada —siyah yazılarla— belirtilen polisler, Devrimci Sol savaşçısı Ahmet Karlangaç'ı işkenceyle öldürmek suçundan 5-7 yıl arası değişen hapis cezaları aldılar.

İsimlerini verdiğimiz bu işkencecilerin yanında daha birçok işkenceci polisi tanımaktayız. Ancak, açık kimliklerini bilmediğimiz için burada yazmaya gerek görmüyoruz. Gördüğümüzde kesin teşhis edebileceği-

miz bu isimleri öğrendikçe, elbette açıklamaya devam edeceğiz.

Bu işkenceci polisler, İst. I. Şube ve II. Şube I. Kısım'da işkence ile öldürülen, aşağıda isimlerini verdiğimiz devrimci-yurtseverlerin öldürülmesinden sorumludurlar :

1. Ahmet Karlangaç (Ekim 1980'de İst. I. Şube'de öldürüldü)
- 2- Zeki Yumurtacı (Eylül 1980'de İst. I, Şube'de öldürüldü)
3. Ekrem Ekşi (Ekim 1980'de İst. I. Şube'de öldürüldü) 4. Nurettin Yedigöl (Nisan 1981'de İst. I. Şube'de öldürüldü) 5. Süleyman Cihan (Eylül 1981'de İst. I. Şube'de öldürüldü)
6. Hakkı Erdoğan (Eylül 1984'de İst. I. Şube'de öldürüldü) 7. Hayrettin Eren (Sralık 1980'de İst. I. Şube'de öldürüldü)
8. Mustafa Işık (Nisan 1981'de II. Şube I. Kısım'da bizzat bu bölümün şefi Ahmet Ateşli'nin planlaması ve emriyle öldürüldü) 9. Behzat Ak (Kasım 1984'de İst. I Şube'de öldürüldü) 10. Coşkun Altan (Kasım 1982'de II Şube I. Kısım'-da öldürüldü)
11. Ataman İnce (Ekim 1981'de Kartal Soğanlı Karakolu'nda öldürüldü. Bu olayla ilgili açılan davada Komiser Celal Aslan, Komiser Yusuf Tolcu, polisler Ömer Erdal, Bidat Yıldız 6'şar yıl 8'er ay cezaya çarptırıldılar.) 12. Mustafa Hayrullahoğlu (Kasım 1982'de I. Şube'de öldürüldü)

İstanbul'daki askeri cezaevleri Kabakoz, Hasdal, Alemdağ, Sultanahmet, Davutpaşa, Metris ve Sağmalcılar'da bizlere beş yılın çeşitli dönemlerinde işkence yaptıran ve bizzat yapan işkenceci cezaevi müdürleri, subaylar, astsubaylar:

Kabakoz Askeri Cezaevi (Açılış tarihi Kasım 1980, kapanış tarihi 30 Eylül 1983)

Cezaevi açıldığında, müdür olarak göreve başlayan Üsteğmen Mehmet Aygüner, 1983'ün başına kadar Kabakoz Ask. Cezaevi'nde yapılan tüm işkencelerin birinci derecede sorumlusudur. Ayrıca, Boğaz bölgesinin Anadolu yakasında, 12 Eylül sonrası sorgu ve işkencelerin çoğunda da M. Aygüner'in sorumluluğu vardır. Paşabahçe, Gümüşsuyu'ndaki Shell benzin istasyonu deposunda yapılan işkencelere de katılmaktaydı.

Hasdal "Askeri Tutukevi (Açılış Eylül 1980, kapanış tarihi 17 Kasım 1982)

Cezaevinin açıldığından 1982 Ağustos'una kadar müdürlüğünü yapan Binbaşı Faik İnal(*), bu süre içinde Hasdal Cezaevi'nde yapılan tüm işkencelerin sorumlusudur. Boğaz'ın Rumeli yakasındaki operasyonlar dışında, zaman zaman I. Şube'ye de giderek işkence olaylarında rol üstlendiği bilinmektedir.

Alemdağ Askeri Cezaevi

Bu cezaevinde Topçu Yzb. Cengiz Şengün, cezaevi müdürü olarak görev yaptığı dönemdeki tüm işkencelerden sorumludur. Aynı şekilde iç güvenlik subayı

(*) Binbaşı Faik İnal, 1987 yılında vicdanının sesine kulak vererek, Hasdal Askeri Cezaevi müdürü iken, siyasi tutuklulara yaptığı başka ve işkenceleri açıklamış ve cuntanın- cezaevleri politikasını kamuoyunun gözleri önüne sermiştir.

Topçu Önyüzbaşı Ahmet Doğandinç de,'bu cezaevin-
del:i işkenceci subaylardan birisidir.

Davutpaşa Askeri Cezaevi (Açılış Mayıs 1980, ka-
panış tarihi Mart '83)

Cezaevinin açılışından 1981 Mayıs'ına kadar görev
yapan Binbaşı Adnan Özbey, Yüzbaşı Şevket Saver,
cezaevinin açılışından Temmuz 1981'e kadar görev ya-
pan Yüzbaşı Emin Tamer (bunlar ilk açıldığı dönem,
bir süre Metris'te de görev yapmışlardır) cezaevinde
yapılan tüm işkencelerin sorumlusudurlar. Binbaşı Ad-
nan özbey 1980 Ağustos'unda tutukluları askerlere si-
lahla iki kez taratmış, birçok tutuklunun yaralanma-
sına ve sakat kalmasına neden olmuştur.

Sultanahmet. Askeri Cezaevi (Açılış tarihi Hazi-
ran 1980, kapanış ta-
rihi Mart 1984)

Açılışından 1981 Şubat'ına kadar görev yapan Üs-
teğmen Osman Naz, 1982 sonundan kapanışa kadar
görev yapan Yüzbaşı Kadir Aslan (*), (Sağmalcılar As-
keri Cezaevi'nde Mart 1984'te yapılan genel soyma-
arama ve dayak operasyonlarını bizzat yönetmiştir.)
1983 Kasım-1984 Mart arası, Yüzbaşı Recep Yılmaz
(Daha sonra 1984 Kasım'ında Sağmalcılara binbaşı
rütbesiyle cezaevi müdürü olarak atandı.)

Sultanahmet Cezaevi'ndeki siyasal tutuklulara ya-
pılan her türlü işkencenin sorumlusu, saydığımız bu
kişilerdir. Ayrıca cezaevinin açılışından 1983 yazına
kadar müdür olarak görev yapan Yüzbaşı Fikret...
12 Eylül'den sonra belli bir dönem yapılan işkencelerin
sorumlusudur. Esas olarak da İl Jandarma Alay Ko-

(*) Yüzbaşı Kadir Aslan'ın, daha sonra atandığı «Doğu» bölge-
sinde (Elazığ-Tunceli) aktif görevler alarak birçok operas-
yonda öldürme olayına katıldığı, basında birçok kez yer al-
mıştır.

mutanı (statü olarak cezaevi buraya bağlı olduğu için) Albay Mehmet Yavuzer işkencelerin sorumlusu durumundadır.

Sağmalcılar Askeri Cezaevi (Açılış tarihi 6 Temmuz 1983, siyasi tutuklular için kapanış tarihi 8 Şubat 1986)

Bu cezaevi de Sultanahmet gibi, İl Jandarma Alay Komutanlığı'na bağlı idi ve statü olarak «hücre tipi»ydi. Jandarmaya bağlı olması nedeniyle, yapılan tüm işkencelerin esas sorumlusu, İl Jandarma Alay Komutanı Albay Mehmet Yavuzer'dir. Sağmalcılar Askeri Cezaevi onun döneminde açılmış, onun döneminde kapatılmıştır.

Ayrıca Ekim 1984 ile Nisan 1985 arasında cezaevi müdürlüğü yapan Binbaşı Recep Yılmaz, bu dönemdeki işkencelerin sorumlusudur. 1985 Nisan-1980 Şubat arasında görev yapan Binbaşı Mustafa Nacak, Yüzbaşı İsa Öztürk, 1984 Ekim-1986 Şubat arasında Üsteğmen Serdar Yücel de kendi dönemindeki işkencelerin sorumlularındandır. Yine cezaevinde uzunca bir dönem görev yapan Üsteğmen Mehmet İnal da işkenceci subaylardan biridir. (Bunların sorumlu olduğu operasyonları anlatımımızın bütününde ortaya koyduk. Tekrar belirtmiyoruz.)

Metris Askeri Cezaevi (Açılış 23 Nisan 1981, halen açıktır. (*) Şu an İstanbul'da siyasal tutukluların bulunduğu tek cezaavidir.)

Açıldığında cezaevinin girdi-çıkışından ve cezaevinde işkencenin kurumlaştırılmasından taktisyen ve

(*) Metris Ekim 1988'de Siyasi tutuklulara kapatıldı. Buradaki siyasi tutuklular Sağmalcılar Özel Tip Cezaevi'ne sevk edildi.

uygulatıcı olarak sorumlu olan, görev yapan, daha önce aynı işi Davutpaşa'da yüklenmiş olan Binbaşı Adnan Özbey'dir. İstanbul askeri cezaevlerinde işkencenin yerleşmesinde önemli rol alan bu işkence uzmanı, Metris'te 1982 Haziran 'ma kadar boy göstermiştir. 1981 Ağustos'undan sonra (kısa bir dönem Eylül sonuna kadar) cezaevi müdürü olarak bir Albay görev yapmıştır. (Cezaevi müdürü Albay Nihat Yıldırım) Bunun altında, iç emniyette birinci dereceden sorumlu olarak Binbaşı Fehmi Koçhisarlıoğlu bulunmuştur. Bunun altında da iç emniyette Kasım 1981'e kadar —daha önce Davutpaşa'da aynı işi yapmış— Yüzbaşı Şevket Sayer görev yapmıştır.

21 Eylül 1981-28 Eylül 1981 arası süren saç operasyonlarını bizzat Yüzbaşı Şevket Saver yönetmiştir. Bu operasyonlarda 130 civarında siyasi tutuklu çeşitli yerlerinden yaralanmıştır. Açlık grevinin 7. gününde iyice güçten düşen tutsaklara saç operasyonlarında dayak attırıp işkence yaptırması, Şevket Saver'in niteliği hakkında bir fikir verebilir. Binbaşı Fehmi Koçhisarlıoğlu, tam bir «asker kafası»yla hiyerarşi, disiplin adına herşeyi yapan, robotlaşmış, siyasi tutuklulara sürekli hakaret ederek konuşan, onlara herşeyi dayak ve işkenceyle yaptıracığını sanan ve Binbaşı Adnan Özbey'in yetiştirdiği-yönettiği bir işkencecidir. 12 Ocak 1982'deki genel dayak operasyonunda aktif görev alan ve yönetenlerden biridir. Metris'te görev yaptığı 1981 Ağustos-1982 Temmuz arası, Metris'teki tüm işkence, yasak ve baskıların, keyfiliklerin (cezaevi müdürü Albay Nihat Yıldırım ile birlikte) baş sorumlusudur,

Kasım 1981'de cezaevine Şevket Saver'in yerine gelen Yüzbaşı Ömer Kavlak, geldiğinden kısa bir süre

sonra uzman işkenceci olduğunu göstermiş; birçok tutukluyu bizzat kendisi dövmüştür. İşkenceleri yönetmiş ve bizzat başında beklemiştir. Kasım 1981 sonrası tek tek tüm operasyonlarda, saldırı ve dayak olaylarında etkin rol almıştır. 1982 Mayıs'ta «ön ilikleme», «hazırola geçirme» operasyonlarının (Üsteğmen Yalçın Demirel'le birlikte) sorumlusudur. Bu operasyonlarda Nazi yöntemlerini çağrıştıracak biçimde, tutukluların kış falakası işkencesine dayanıklılığının ölçüsünü defterine kaydederek işkence dozaj ayarlamasının uzmanı olduğunu göstermesi, Ömer Kavlak'ın özel işkenceci olarak yetiştirildiğinin kanıtıdır. Ancak S3 subaylarının, toplama kamplarındaki işkencelerde bu tür raporlar tuttuğu dünyaca bilinmektedir.

Metris'te en uzun görev yapan Üsteğmen Yalçın Demirel'in, işkence üzerine Metris'te «ihtisas» yaptığını söylemek yanlış olmayacaktır. Cezaevi açıldığından 1983 Ağustos'una kadar üst kat takım komutanlığı yapan Yalçın Demirel, 1983 Ağustos'undan sonra iç emniyette daha sorumlu göreve geçmiş, 1984 Ağustos'una kadar bu görevi sürdürmüştür. Cezaevinde, açıldığından ayrıldığı tarihe kadar tüm işkence-dayak kararlarında imzası vardır. Yaptıklarını da açık açık savunur. Tam anlamıyla «iyi bir işkence pedagogu» dur. Kendi prototipi birçok askeri de yetiştirmesini bilmiştir (!) Bunun yanında, cezaevinde bağımsızlaştırma olayıyla birlikte buna paralel hainleşirmeyi başlatmada Yalçın Demirel yine baş aktördür. 5 Aralık 1981'de, bilinçli ihmalden ölen, yeni tahliye olmuş tutuklu İsmet Taş'ın ölümünden, 1982 Aralık'ında cezaevi yaşam koşullarının ağırlığından dolayı kurtuluşu kendini asmakta bulan Hakkı Hocaoglu'nun ölümünden, Albay Nihat Yıldırım kadar sorumludur. İsmet Taş'ın ölümünün sorumluluğuna Binbaşı Fehmi

Koçhisarlıoğlu ve Yüzbaşı Ömer Kavlak da ortaktır. Cezaevinin açılışından 1983 Aralık'ına kadar, orta kat tekim komutanlığında Üsteğmen Beşler Güzel yer almıştır. Bu, diğer işkenceci subayların yanında gölgede kalmakla birlikte, tüm saldırı ve operasyonlarda sorumluluk sahibidir. Cezaevinin açıldığının ilk aylarında yeni gelenleri havalandırmalarda beklerken Yalçın Demirel'le birlikte tehdit ederek, siyasi tutuklulara ideolojik saldırıların sözcülerinden biri olmuştur. Bu yanı sıra, işkenceye ortam hazırlamada azımsanmayacak işlev görmüştür. Askerleri, bizlere karşı yalan ve demagojilerle, hemen hergün propaganda yaparak, ajitasyonla doldurarak üzerimize yönelten, Yalçın D-3-mirel'le birlikte Beşler Güzel'dir.

1983 Ağustos'unda —Y. Demirel ve Beşler Güzel hariç— cezaevinin müdürü dahil tümü değiştirilerek, Metris'te siyasi tutuklulara karşı görülmemiş saldırı taktikleri ile adeta psikolojik-fiziksel topyekün «savaş» açılırken, bu politikaya uygun yeni yönetici kadro işbaşına getirilmiştir. Yeni politika, her yönüyle bu yeni politikaya egemen yönetici kadroları şart koşmuştur. Buna uyum sağlayamayacaklar değişmiştir. Metrisin yeni programı uygulamaya konulduktan sonra, cezaevi klasik anlamıyla küçük çaplı bir toplama kampına dönüştürülmeye çalışılmıştır. Akla gelmedik işkence çeşitleri birbiri peşisıra, hatta hepsi içice uygulanmıştır. 1983 Ağustos'unda yeni gelen yönetici subaylar şunlardır:

Cezaevi müdürü Yarbay Yüksel Tuncer, iç emniyet sorumlusu Binbaşı Muzaffer Akkaya (1983 Ağustos'unda yüzbaşılıktan binbaşılığa terfi etti), üst kat takım komutanı Üsteğmen Zafer Güder (Yalçın Demirel iç emniyette tecrübeli bir işkence kompedanı

olarak daha sorumlu duruma getirildi), alt kat takım komutanı Üsteğmen Hüseyin Örucü, orta katta ise Üsteğmen Beşler Güzel görevine devam ettiler. Bir de bu kadroya «psikoloji uzmanı» olmaktan çok faşizmin bir ideoloğu-psikolojik savaş uzmanı olduğundan en küçük kuşku duyulmayan asteğmen rütbeli (rütbesiyle hiç bağdaşmayan, daha geniş yetkilere sahip) bir psikolog doktor (!)(*) eklendi.

Cezaevinin içindeki tüm girdi-çıkıtlardan birinci dereceden sorumlu olan Binbaşı Muzaffer Akkaya'nın daha önce, 12 Eylül'ün insanlık dışı işkence merkezlerinden biri olarak kullanılan Samandra'da görev yaptığı da, orada işkence gören tutuklularca belirlenmiştir. Daha gelir gelmez, açlık grevinden yeni çıkan tutukluların yaşamsal istemlerini «Hamama giren terler!» diyerek olumsuz yanıtlayan Muzaffer Akkaya, soğukta çıplak bekletme işkencesiyle ilgili olarak, «Napolyon da Rusya'da soğuğa yenildi!» diyebiliyordu. Metris'te esas olarak hainliğin kurumlaştırılması için özel politikalar üreten, Psikolog ve Yalçın Demirel'le birlikte Muzaffer Akkaya'dır. «Bağımsızlığın» bir biçimi olan »Yeşil Hat»tın mimarı da bu kişidir. Kısaca Metrisi üç yıla yakın bir süredir önemli bir işkence laboratuvarına çevirme başarısı (hakkını yememek gerekir!) kendisine aittir. Kendi döneminde görev yapan doktorları bile, cezaevinde kesintisiz sürdürülen çok yönlü-sistematik işkencelere ortak ve alet etmiş, işkencenin bir ayağı haline dönüştürebilmiştir. Zafer Güder'i yeteri kadar anlattığımız için tekrar belirtmek gereksiz. Sadece şu kadarını söyleyelim ki, Reha İsvan'ın (Barış Derneği davası sanığı) Metris Cezaevi

(*) 1987 yılında yayınlanan bir dergide bu psikolog asteğmenin «Adanalı» Refik olduğu açıklanmıştır.

ile ilgili Milliyet ve Güneş gazetelerinde yayımlanan anılarında «antenli» diye sözü edilen subay, Zafer Güder'den başkası değildir. Bayan tutukluları bizzat kendisinin dövdüğünü yazdık. Elleri kelepçeli erkek tutukluları da tokatlayabilecek kadar kahraman (!) olduğunu, kendi yaptıklarına, uyguladıklarına bakmadan her yerde her tutukluya «halk düşmanı» gözü ile baktığını da ekleyelim. İşte dört dörtlük işkenceci anatomisi!... Zaten bunu kendisi de inkâr etmiyor, her yerde (ama cezaevi sınırları içinde) her zaman söylüyor.

Üsteğmen Hüseyin Örücü de bu ekiple uyum içinde başından beri çalışmaktadır. Bu dönemin tüm işkencelerine ortaktır. Tutukluları sürekli tehdit etmekten, sürekli güç gösterisi yapmaktan fazlasıyla zevk alır. Aşırı kincidir ve tutuklulardan kendi dediğine uymayanları özel olarak dövdürerek tatmin olur.

1984 Aralık ayında Üsteğmen Beşler Güzel'in yerine, orta kata Teğmen Savaş Yazıcı gelmiştir. Bu, diğerleri gibi işkence yapmada politik esneklik (!) gösterememiş, tutuklulara çok saldırganca davranmıştır. Operasyonlarda kendisi tekme-tokat attığı gibi, kış falakası seanslarını alayla, zevk alarak ilgiyle izlemiştir. Bu «cellat» işkenceci, cezaevinde fazla kalmamış, kalamamış 1984 Ağustos'unda gitmiş, yerine, orta kata Üsteğmen Celal İnce gelmiştir. Bu da diğerlerini tamamlamıştır. Onlara, mevcut ekibe ters düşmemiştir.

1983 Ağustos'undan (14 Ağustos) başlayarak Metris Askeri Cezaevi'nin; Türkiye'deki sayılı işkence merkezlerinden biri olarak dünyaca ünlenmesinde (bırakalım Uluslararası Af Örgütü'nün, Avrupa «Beşler»inin insan haklarına şikayet raporlarını), ABD Dış İlişkiler Alt Komisyon raporlarına kadar geçme-

sinde, bu isimlerini tek tek verdiğimiz; uygulama ve niteliklerini anlattığımız yönetimin önemli payı olduğu açıktır. Ayrıca, bu kadro (Üsteğmen Zafer Güder saklamaya gerek duymuyor zaten), Adil Can'ın bilinçli şekilde tedavi edilmeyerek ölümünden (12 Nisan 19853 birinci derecede sorumludur. Bu yönetim cezaevinde halen aynı politikalarının üzerini kamuoyunun yoğun işkence karşıtı muhalefeti nedeniyle küllendirmeye çalışmakla birlikte, temel politikalarının ruhunu ayakta tutmaktan geri kalmamaktadır. Bugün esas politikalarını uygulayamamaları, hiç uygulayamayacakları anlamına gelmemektedir. Kamuoyunda işkence karşıtı demokratik muhalefetin etkinliğinin azaldığını, ailelerimizin baskı gücünün sınırlandığını ve özellikle bizim direniş mevzimizde önemli bir gedik açıldığını gördükleri an bu yönetici kadronun, şu an vazgeçmiş gibi, görüldüğü politikayı aynen uygulamaya devam edecekleri kuşku götürmez : Yaşananlar, yaşanacak olanların bir yere kadar anahtarıdır da...

Yukarıda, (bildiğimiz kadarıyla) tek tek isimlerini verdiğimiz siyasi şube polislerini, askeri cezaevi yöneticilerini, dünyaya, insanlığa, Türkiye halklarına, kamuoyuna, insan hak ve özgürlüklerini savunan her kurum ve kişiye; yine yukarıda uzunca anlattığımız işkence - baskı uygulamalarından dolayı şikayet ediyoruz. İsimlerini sıraladığımız polis ve subay işkenceciler hakkında suç duyurusunda bulunuyoruz.

Bizler açısından objektif olan (eksiği var, fazlası yok) bu çıplak gerçekler, bugün sivil cunta hükümeti yetkililerince yine çarpıtılmaya, üstü örtülmeye, iç ve dış kamuoyunun gözleri boyanmaya çalışılıyor. Sivil cunta yetkilileri Türkiye ve dünya kamuoyuna yalan söyleyerek, demagoji yaparak işkenceleri gizlemeye, işkencenin sistematik bir devlet gerçeği oldu-

ğunu gözardı etmeye çalışıyorlar. Oysa binlerce, onbinlerce insan işkence olaylarının tanığıdır; bizzat işkenceleri yaşamışlardır. Başta biz siyasi tutuklular ve hükümlüler, yüzbinlere ulaşan ailelerimiz, işkencelerin doğrudan ve yakın tanığıdır. Cezaevleriyle, karakol ve işkence yuvalarıyla doğrudan-dolaylı ilişkisi olmuş milyonlarca kişi işkencenin tanığıdır. Bunlar bir yana, dönem dönem faşizmin çeşitli temsilcileri, gizli-açık işkence yapıldığını itiraf etmek zorunda kalıyorlar; göstermelik de olsa dava açmak zorunluluğu duyuyorlar. Bunlar gizlenebilecek şeyler değildir. Faşizmin ancak zor ve şiddetle ayakta durabildiğini; yaşadıklarıyla, öğrendikleriyle kavrayan, hissedilen ilercisi ve demokrat kesimler, devrimciler, emekçi halkımız bunları biliyor. İnsanlık tarihinin utanç sayfalarını oluşturan deneyleri, nesnel *gözle* bakan herkes biliyor. Tüm dünya halkları, faşizmi yakından tanıyor; nelere mal olduğuna-olabileceğine yaşayarak tanık oluyor.

Faşist sivil cunta hükümeti, bugünkü baskı, yasak ve işkence politikasını «ıslah», «topluma yeniden kazandırma» gibi insancıl (!) görünüşle gizlemeye çalışıyor. Bu politika ve çabaların amacını biliyoruz, sonuçlarını geçmişte gördük, bugün de görüyoruz ve gelecekte de göreğimize kuşumuz yok...

Faşizm, her zamanki gibi bildiğini okurken; hiç tereddütsüz direnişini her koşulda sürdüren, onurunu kararlılıkla koruyan, düşüncelerinden ödün vermeyen yüzlerce insan da var; her zaman da olacak!... Bugün direnen, direndiği için de her türlü baskı ve işkenceye maruz kalan, hastalıklarla içiçe yaşamaya tutsak edilmiş yüzlerce siyasi tutuklu; her türlü koşulda, her türlü bedeli ödemeyi göze alabileceklerini, insanlık onurlarını ve siyasi düşüncelerini çiğnetmeyeceklerini hay-

kırmaktan bir an bile geri kalmıyorlar... Diğer yandan direnmeyen, şu veya bu biçimde direniş hattının gerilerinde kalan, teslimiyeti kabullenen, kişiliği zayıf, zavallı duruma düşmüş-düşürülmüş insanların varlığı da, sürdürülen direnişin parlaklığını kararmamaz. Hiçbir yalan ve demagoji bu nesnel gerçekleri gizleyemez! Güneş balçıkla sıvanamaz!

Bugün, faşizme karşı, onun insanlık dışı, bilim dışı, hukuk ve ahlâk dışı... her türlü uygulamasına: karşı mücadele eden yüzlerce insan var. İnsan olmanın gereğini yerine getiren, siyasi düşüncelerini, bilimsel gelişmeyi her koşulda savunan, savunmaya çalışan yüzler-binler var!... Ve insan olduğunun bilincini taşıyan herkes faşizme karşı saflarda şu veya bu biçimde yerini almalıdır, diyoruz. Bu duygu ve düşünceler etrafında biraraya gelinmeli, birbirine omuz verilmeli, faşizmin insani değerlere ve tura varlığımıza, bilimsel düşünceye karşı saldırılan engellenmeli, insanlık değerleri çiğnetilmemelidir... Bu mücadele benim, senin, onun veya sadece Türkiyenin değil, insan olan herkesin katkısıyla yükselecek ve başarıya ulaşacaktır. Bu uğurda yapılacak özveri ve bugün ödenmesi gereken bedelden kaçınmak, gelecekte altından kalkmanın çok daha güç olacağı büyük özverileri, ağır bedelleri ortaya çıkartacaktır. Faşizme karşı, insanlığa karşı işlenmiş suçlara sessiz kalmayalım!...

Bizler, 5-6 yıldır süren cezaevi yaşamımızda faşizmin her türlü uygulamasına karşı durduk, can ve kan pahasına, sakat ve hasta kalma pahasına insani değerleri koruduk. Tüm baskı, yasak ve işkencelere rağmen bu mücadelemizi sürdürmekte bir an bile tereddüt etmedik, etmeyeceğiz de... Bunu emekçi halkımıza, tüm dünya halklarına, iyiden, güzelden, ilerlemeden yana olan herkese ilan ediyoruz. Birçok arka-

daşımız öldü, bir çoğu sakat ve hasta kaldı vs hemen hemen hepimizde çeşitli hastalıkların belirtileri söz konusu. Ancak bundan yakınmıyoruz, ödediğimiz ve ödeyeceğimiz bu bedellerin gerekli olduğunu biliyoruz. İnsani değerleri koruma ve emekçi halklarımızın kutsal tarihsel mücadelesini zafere ulaştırmadaki kararlı uğraşımız, şanlı direnişimiz, geleceğin özgür ve demokratik Türkiye'sini muştalayan gücümüz, övünç ve onur kaynağımızdır. Bu gerçeği vurgulamak ve geleceğin yolunu aydınlatmak, hem hakkımız, hem görevimizdir!...

Çağnımızı tüm insanlığa yineliyoruz;

Türkiye'nin ve dünyanın devrimcileri, ilerici-demokrat ve yurtseverleri, insancıl duygularını ve bilincini yitirmemiş herkes; iyiden, güzelden, doğrudan, haklıdan, insancıl olan herşeyden yana olanlar, tek tek bireyler, kuruluşlar, örgütler:

Canımız ve kanımız pahasına, insani değerleri koruyan ve emekçi halkımızın bağımsızlık ve demokrasi mücadelesini sürdüren bizleri destekleyin. Faşizmin yalan vs demagojisine aldanmayın. İnsanlık düşmanı faşizme karşı mücadelemize mümkün olan her biçimde destek olun, omuz verin. Bu, bizlerin haklı ve onurlu mücadelesini güçlendirirken, insanlık tarihindeki utanç sayfalarının azaltılmasına da katkıda bulunacaktır.

İnsan olma ve özgürlük savaşımımızın bayrağını hep birlikte yükseltelim!

İNSANLIK ONURU İŞKENCEYİ YENECEK!...

6.3.1986

Sinan Kukul

İbrahim Bingöl

Not : Bu dilekçeye ek olarak verilen temsili işkence resimleri —daha sonra yenileri eklenerek— kitabın sonuna konmuştur.

SAVUNMA HAKKIMIZ ENGELLENEMEZ

Tek tip elbise giymemelerinin, onurlarıyla» siyasi kimlikleriyle yaşamalarının bedeli olarak, yıllarca avukatlarının yüzlerini göremediler. Mahkeme kapıları suratlarına kapandı. Duruşmalar gıyaplarında, savunma haklarını kullanmadan yıllarca sürdü. Geline aşamada mahkeme heyeti, keyfi bir tasarrufla, mahkemelere gönderdikleri savunma kapsamlı dilekçeleri işlesne koymayıp, savunma haklarını tamamen ortadan kaldırmaya ve savunma makamını yok sayarak duruşmaları yürütmeye çalıştı. Bu dilekçeyi mahkeme heyetinin bu uygulamayla tarafsızlığını tamamen yitirmesi üzerine, onları, savunma yapabilmelerinin koşullarını oluşturmaya ve tarafsız olmaya çağırarak için yazmışlardır.

I. ORDU VE İSTANBUL SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI II NO'LU ASKERİ MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA

Baştabya/METRİS

Belirli bir süreden beri bir kısım dilekçelerimiz işleme koyulmadan reddedilmekte, sorgu ve savunma yerine geçmek üzere verdiğimiz yazıların bazı kısımları «davayla ilgili bulunmadığı» gerekçesiyle dosyadan çıkarılmaktadır. Bundan önce varolan bazı uygulamaları da gözönüne alırsak, savunma hakkımızın giderek ortadan kaldırılmaya çalışıldığını görüyoruz. Bugüne kadarki çeşitli uygulamalarla konuşma hakkımız zaten, hemen hemen ortadan kalkmıştır. Şimdi yazılı metinlerimizin de kabul edilmemesiyle savun-

ma diye bir şey kalmamıştır. Amaç savunmamızın engellenmesi midir?

Bir yandan devletin en üstünden en altına kadar çeşitli kademelerindeki görevlileri; «siyasi suçlu yoktur, yargılananlar anarşist, terörist ve vatan hainleridir» demagojisini yineleyip dururken, diğer yandan mahkemelerin bu tip uygulamaları gündeme getirmeleri birbirinden bağımsız değildir. Bu tavırlar aynı politikanın birer parçasıdır. Mahkemelerin bu tavrı; ne kadar tersi iddia edilirse edilsin, siyasi bir tavidir ve bugünkü yönetimin, siyasi tutuklulara karşı yürüttüğü politikanın bir ürünüdür. Bunu anlamak pek o kadar zor değildir. Cumhurbaşkanı, Genelkurmay Başkanı; Başbakan, Adalet Bakanı kadar her kademedeki yöneticinin demeçlerine bakmak yeterlidir.

(,.....)

Yargılamanın üç ayağı olduğu, bilinen bir gerçektir. İddia, savunma, ve yargıdan oluşan bu üçlü, birinin olmaması halinde sağlıklı ve bu nedenle de sakat bir içerik kazanır, kendinden beklenen fonksiyonları yerine getiremez. Oysa, şu anda yürütülen Devrimci Sol ve diğer siyasi davalara baktığımızda, savunma hakkının neredeyse yok edildiğini görüyoruz. Bunun nedeni ise söz konusu davaların siyasi olmalarıdır. O zaman yargıdan beklenen nedir? Yapılan tüm demagojilere, «adalet, demokrasi» çılgınlıklarına karşın, yargıdan beklenen, siyasi tutsak olan bizleri, hiçbir savunma ve söz hakkı tanımadan mahkûm etmektir. Çünkü burjuvazi, savunma hakkı tanıdığı zaman, bizleri hiçbir zaman siyasi anlamda mahkûm edemeyeceğini, aksine kendisinin mahkûm olacağını bilmektedir. Burjuvazi «anarşist, terörist, vatan, haini» dema-

gojilerine haklılık kazandırmak, bizleri susturmak için savunma hakkını ortadan kaldırmak ve bu doğrultuda mahkemeleri kullanmak zorundadır. Bunu sağlamak için her gün yeni yöntemler, araçlar ortaya çıkarılmakta, hatta gerekirse yasa bile çıkarılmaktadır. Peki hiç mi savunma olmayacaktır? Olacaktır elbette. Pişmanlar, hainler, yaşamak için kendini burjuvaziye satanlar, kişiliksizler, korkaklar ve benzerleri,- devrimcilere ve devrimci görüşlere küfretmek temelinde «savunma» yapabileceklerdir. Burjuvazi de bunları teşvik için elinden gelen her şeyi yapıyor saten. Sonunda, duruşmalar apolitik, adı suçların yargılandığı, pişmanlık ve ihanetin tirajı-komik bir senaryo ile sergilendiği tiyatrolara dönüşecek. Amaç budur. Bu amaca ulaşmak için de epey yol katedildiğini söyleyebiliriz.

Burjuvazinin bu tavrı, siyasi mücadelenin dışında düşünülemez. Bütün bunlar, burjuvazi ile emekçi sınıflar arasında süren, sınıflar mücadelesinin birer yansımasıdır. Sınıflar arasında süregiden bu siyasi mücadele kavramının içeriğini biraz açmak bugünkü durumu da açıklayacaktır.

«SİYASİLLİK LÜTUF DEĞİL, TARAF OLMAKTIR...

Siyasi mücadele, en kaba anlamıyla, çeşitli ekonomik ve sosyal çıkarların savunucuları olan toplumsal sınıflar arasındaki iktidar mücadelesidir. Siyasal mücadelenin nihai amacı, siyasal iktidarı ele geçirmek ve bu iktidar aracılığıyla toplumun sosyo-ekonomik örgütlenmesini kendi sınıf çıkarları doğrultusunda düzenlemektir. Doğaldır ki, her sınıfın çıkarları değişiktir ve bu değişikliğin kaynağı da, sınıfın üretim içinde oynadığı roldür.

(.....)

Tüm egemen sınıflar gibi burjuvazi de, kendi sömürülerine karşı çıkan güçlerin, çizdiği sınırlar içinde «muhalefet» etmesini ister. Muhalefete çizilen sınırlar ise, değil siyasi hakların tanınması, kişilerin, yaşam hakkını bile tehdit eden bir çelik çember halini alır. Asıl muhalefet hakkı bir kısım burjuva fraksiyonlarına tanınmıştır, bunun dışındakiler ise çeşitli yasa vb. düzenlemelerle engellenir, ezilmeye çalışılır.

Gerek burjuva demokrasilerinde, gerekse faşist diktatörlüklerde, burjuvazinin çeşitli yasa vb. düzenlemelerle çizdiği bu sınırlar dışında, siyasi mücadele odakları aynı zamanda «anarşist, terörist, vatan haini» gibi demagojik saldırılarla gerçek niteliklerinden uzak gösterilmeye ve böylece halk nazarında küçük düşürülmeye çalışılır. Oysa siyasi mücadeleye gerçek anlamını veren burjuvazinin çizdiği sınırlar değil, sınıflar arasındaki karşıtlıklardır. Bir kısım sınıf örgütlenmelerinin çizilen sınırlar dışında mücadele etmeleri onların siyasi olmadıklarını değil, aksine egemen sınıfların, bu örgütlerin kendilerine karşı yürüttükleri mücadele karşısındaki tahammül gücünü ve zayıflığını gösterir.

Soruna bu açıdan bakıldığında ülkemizde sürdürülen «anarşist, terörist, vatan haini» demagojisinin gerçek niteliği de gözler önüne serilir. Ülkedeki sınıflar mücadelesini bastırmak ve emperyalizmin bölgesel çıkarlarını korumak amacıyla gündeme gelen 12 Eylül Amerikancı cuntası da ilk günden beri bu demagojiye dört elle sarılmış, katliamlarını ve cinayetlerini, işkence ve sömürülerini hep bu demagoji ile maskelemeye çalışmıştır. Özellikle cezaevlerinde bu demagoji çok yönlü kullanılmış, her türlü baskı ve yaptırımın gerekçesi haline getirilmiştir.

Yaşadığımız bu günlerde ise bizlere karşı saldırının en şiddetlilerine tanık olmaktadır. Bir yandan tutukevlerinde insanlık dışı koşullarda çeşitli baskı ve yaptırımlar karşısında bulunurken, diğer yandan da bu baskı ve yaptırımlar, insanlık dışı koşullar bahane edilip, onlara dayanılarak mahkemelerde savunma hakkımız ortadan kaldırılıyor. Cezaevi yönetimleri ile mahkeme heyetleri cuntanın emrinde, ortak bir planı uygulamaktadırlar. Bugüne kadar kendini cezaevleri uygulamalarının dışında göstermeye çalışan mahkemeler, artık böyle bir çabaya bile gerek duymadan işbirliğini çok açık oynamaktalar.

Devrimci Sol davasının açıldığından beri savunma hakkımızın gasbı yönünde çeşitli uygulamalara tanık olduk ve bunları şimdiye kadar çeşitli kereler belirttik. Ancak, özellikle 1983 Temmuz'undan itibaren gündeme getirilen «tek tip elbise» uygulaması cezaevlerinde bizlerin yaşama hakkını dahi tehdit eder bir boyuta ulaşırken, mahkemeler de bunu bahane ederek, her çeşit hakkımızı kısıma yolunu tutmuştur. Burada, cezaevlerinin durumuna özel olarak değinmek istemiyoruz. Ancak şu kadarını söylemek istiyoruz; cezaevlerinde hiçbir şekilde insani yaşam koşullarına ve savunma hakkına sahip değiliz. Bu konuda tüm yasalar ve uluslararası sözleşmeler çiğnenmektedir. Örneğin, Türkiye'nin de imzaladığı «Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin suçlanan kişilere «... savunmasını hazırlayabilmek için gerekli zaman ve kolaylıklar...» tanınmasını getiren hükmünün ülkemizde geçerliliği söz konusu olabilir mi?

(.....)

DURUŞMALAR SANIKSIZ YÜRÜTÜLMEK Mİ İSTENİYOR?

Daha önce çeşitli kereler «tek tip elbise» uygulama-

masının nasıl siyasi kişiliğimize yönelik bir saldırı olduğunu anlattık. Ancak cezaevlerinde tüm insani haklarımızın gasbının gerekçesi olan, yaşam hakkımızı, tehdit eden bu uygulamanın çok daha önemli bir işlevi var gündemde: Savunma hakkımızın gasbı. Sivil elbiselerimizin alındığı, bununla da yetinilmeyip ayak-kabılarımızın bile gasbedildiği bu ortamda mahkemeler, kendi siyasi yetersizlikleri ve hukuki açmazlarını örtbas etmek için kolay yolu seçmiş, bazı gerekçeler öne sürerek duruşmaları biz olmadan yürütmeye başlamıştır.

Bizler duruşmaya alınmadan eylemler görülmekte, teşhisler yapılmakta, belgeler okunmaktadır. Gerekçe olarak öne sürülen 353 sayılı yasanın 143. maddesinin tamamen sübjektif bir yorumlamasıyla yapılan bu uygulama ne kadar doğrudur?

Genel ahlâka ve mahkemenin inzibatına aykırılık burada nasıl geçerlidir? Bu uygulama sübjektiftir ve çeşitli çelişkileri taşımaktadır. Örneğin, mahkeme genelinde sanıkları şortla duruşmaya almama kararını almasına karşın, sanığın aleyhine olabilecek durumlarda yeni bir ara karar alarak, sanıkları şortla duruşmaya alıp teşhis yaptırabilmektedir. Bu tavrını meşrulaştırmak için de gizlilik kararıyla aileler, izleyiciler dışarı çıkarılmaktadır. Böylece genel ahlâka uygunluk ve duruşma inzibatı sağlanmış oluyor! Acaba? Ahlâka uygunluk ailelerimizin dışarı çıkarılmasıyla sağlanıyorsa, çok gülünç bir gerekçe. Çünkü onlar bizlerin ahlâkını da, bizleri şortla duruşmaya çıkaranların ahlâkını da biliyor. Mahkemenin saygınlığı ve inzibatı nasıl korunuyor? Alınan kararlar şortlu ve çıplak olmamız nasıl mahkemenin saygınlığına, inzibatına uyduruluyor, anlamak mümkün değil. Sorun

ahlâk veya inzibat sorunu değil. Sorun «tek tip elbise» karşısında direnen, teslim olmayan insanlara mahkemelerin kullanılarak gözdağı verilmesidir. Cezaevlerinde bu yönde uğradığımız her türlü baskı ve işkencenin yanında, birçok mahkeme ve savunma haklarımızın gasbı tehditi öne sürülerek «tek tip elbise»yi giymemiz isteniyor. Mahkemeler buna araç oldukları yetmiyormuş gibi, bir de bundan yararlanıyor, bizim olmadığı tek yönlü saldırılar içinde, duruşmalar yönlendiriliyor.

Tekrarlıyoruz; «TTE» uygulamasından yararlanılarak sanıkların aleyhine uygulamalara şahit oluyoruz. Aleyhine, çünkü, sanıklar içeri alınsa bile teşhis ve diğer deliller karşısında elbisesiz tutuklulara söz hakkı verilmiyor. Savunma haklarının «tek tip elbise» giymeye bağlanması hangi «hukuki» anlayışın ürünü acaba? Bunun tek bir açıklaması var Mahkemeler de siyasi tutsaklar üzerindeki uygulamalara yardımcı oluyor ve aynı zamanda hoşlarına gitmeyen bir kısım siyasi tutukluların konuşma ve savunma haklarını engellemek için bir araç olarak kullanıyor.

Bu sadece sanıklara karşı değil, aynı zamanda sanık ailelerine ve izleyicilere karşı da kullanılıyor. Elbise giymediği için içeri giremeyen sanıkların ailelerinin; de içeri alınmaması hangi anlayışla izah edilebilir? Zaten çeşitli gerekçelerle kısıtlanan izleyici sayısı bu tavırla daha da kısıtlanıyor. Bir ailenin, duruşmayı izlemesi için ille de tutuklunun orada mı olması gerekiyor? Normal hukuki açıdan ele alırsak izleyicilerin gelmesinin nedeni, yakınlarının hukuki durumunu izlemektir. Ancak günümüzde sudan gerekçelerle senelerdir yakınlarını göremeyen aileler, aynı zamanda yakınlarını görmek için de gelmektedir, işte bu ne-

denledir ki, toplama kampı komutanı mantığıyla alınan bir kararla elbise giymeyen tutukluların aileleri de cezalandırılıyor, duruşmaya alınmıyor; alınsa bile gizlilik kararıyla yakınlarını görmeleri, yargılamanın hangi aşamada olduğunu öğrenmeleri engelleniyor: Kim alıyor bu kararı ve neden alıyor? Duruşmayı ilgilendiren her kararı alanın mahkeme heyeti olduğunu biliyoruz. Ancak mahkemenin bir toplama kampı komutam mantığı ile hareket edeceğine inanmak istemiyoruz. Çünkü, ancak bir -toplama kampı komutanı; aileler de dahil herkesten korkar, aileler de dahil herkesi cezalandırmaya çalışır. Ailelere de baskı yaparak istediğini elde etmek yolunu seçer. Kim alıyor bu kararı, açıklanmalıdır. Şayet mahkeme 'bu karar bizim dışımızda' diyorsa, bunu kaldırmamanın ve aileleri cezalandırma yetkisini kendinde bulan makamı açıklamanın göreviyle ilgili olduğunun bilincinde hareket etmelidir.

DEVRİMCİ SOL DAVASI APOLİTİKLEŞTİRİLMEK Mİ İSTENİYOR?

Dilekçemizin başında siyasal mücadelenin ne olduğunu kısaca belirtmeye çalıştık. Bu anlamda siyasal mücadelede, belirli kuralların olduğu ve olacağını teslim etmek gerek. En önemli kural şudur: Devleti elinde tutan sınıflar da, devleti yıkıp kendi iktidarını örgütleyecek sınıflar da silahlı veya silahsız her türlü siyasal mücadele yöntemini kullanabilir. Bu nedenledir ki, siyasal iktidarı elinde tutan sınıflar, karşısındaki sınıfsal güçlerin kendilerine karşı muhalefetine bir sınır çizer ve o sınırı aşanları cezalandırma yoluna gider. Bu da bir mücadele yöntemidir. Ancak hiçbir sınıf, hiçbir iktidar kendi karşıtlarının, kendisine

karşı «yasadışı» mücadelelerini normal adi suçlar için kurulmuş maddelerle karşılamaz; onlar için ayrı hükümler, yasalar getirir.

Türk Ceza Kanunu da, Türk hukuk sistemine bağlı olarak böyle maddeleri bağrında taşır. Her ne kadar çeşitli demagojik yaklaşımlar bunu gizlemeye çalışsa da, birazcık hukuk bilgisi olan bu gerçeği fark edecektir.

Mevcut yasalara baktığımızda siyasi «suçlu» statüsünün bazen açık bazen de zımni olarak kabul edildiğini görüyoruz. En başta 1982 Anayasası «devlete karşı işlenen suçlar»ın affını yasaklayan maddesiyle bu ayrımı zımni olarak kabul etmiştir. Anayasada affı yasaklanan maddelerin olduğu gibi siyasi suçlara yönelik olduğu açıktır. Bunları, içeriklerine karşın, «siyasi suçlara ilişkin değildirler» diye yorumlamaya kalkmak ise demagojiden başka bir şey değildir. Çünkü, TCK.'nın 9/2 maddesi siyasi suç diye bir ayrımın varlığını kabul ederek bu demagojileri geçersiz kılmaktadır zaten.

(.....)

Gerek hukuki, gerekse siyasi açıdan bakıldığında Devrimci Sol davasına yöneltelen birçok açıklamanın demagojik nitelikleri açık olduğu halde mahkemelelerin bugünkü tutumu nasıl açıklanabilir? Maddi ve silahlı bir güçle desteklenen yalan ve demagoji, bu nitelikleri çok açık olduğu halde, namuslu, demokrat kişi ve kurumlar bunlar karşısında cesur çıkışlar yapamadıkları ölçüde, toplumsal kurumları etkiler, yönlendirir. Yürütülen dava açısından ele alırsak, sorun birinci planda kişilerin etkilenmesi değildir. (Bu önemsiz demek değil tabii.) Esas sorun bu demagoji ve yalanı gizlemek için mahkemenin ve hukuk anlayışının

da bu demagoji ve yalanlara uygun hale getirilme çabalarıdır.

Mahkeme özelinde ele alırsak; örgütün görüşlerini ve felsefesini savunan insanlara hiçbir söz hakkı tanınmamakta, konuşmalar çeşitli tehditlerle kesilmekte, savunma yapma olanakları bu insanların elinden alınmaktadır. Gerekçe hep aynı: «Siyaset yapıyorsunuz, mesaj iletirsiniz». Peki mahkemede hiç mi siyaset yapılmıyor, mesaj iletilmiyor? Oluyor elbette, ama bunun başlıca kıstası Devrimci Sol'un aleyhinde olması, savcıların iddianamelerde bizlere karşı yaptığı her türlü hakaret ve suçlamanın ötesinde, bizzat, heyet duruşma sırasında bu fırsatı tanımaktan kaçınıyor. Örneğin, bir hain, bir yılgın veya tanıklardan tescilli faşist veya işkenceci oldukları açıkça bilinenler rahat rahat Devrimci Sol'a küfredabilmektedir. Bizlerin bu konuda söz istemesine dahi tahammül edilememekte, ne söyleyeceğimiz bile sorulmadan «atma» tehdidi öne sürülmektedir. Nedir bunun anlamı? Tek bir anlamı vardır: Mahkeme heyeti de ülke çapında cezaevlerinde sürdürülen apolitik, kişiliksiz, hain insanlar yaratmak politikasına hizmet etmektedir. İstenen şudur: Bizler, geleceğimiz mahkemeye, politika konuşmayan, eylemlerinin hesabını veren, neyi neden yaptığı belli olmayan insanlar olarak oturacağız; bunun yanında Devrimci Sol'a ve Türkiye halklarına ihanet eden, zulmeden bir sürü hain, faşist, işkenceci gelip, orada salyalarını akıtarak Türkiye halklarına ve Devrimci Sol'a olan kinlerini kusacak, küfredecek, biz de sessizce seyredeceğiz. Evet, yapılmak istenen bu.

Bizler neyin siyasetini yapıyoruz, neyin mesajını iletiyoruz da mahkemeler böyle tahammülsüz davra-

nyor. Bizler siyasi görüşlerimizi açıklarız. Ülkede yaşanan her olaya tepki gösterir ve olayı kendi görüşlerimiz ışığında değerlendiririz. Ve yargılandığımız davanın siyasi niteliği de bunu gerektirir. Bu anlamda «siyaset yapıyorsunuz» diye bir siyasi davada yapılan konuşmaları engellemenin, ne davanın içeriği, ne de davanın açılış nedeniyle bir ilgisi yoktur.

Diğer yandan mesaj iletiyorsunuz deniyor. Kime ve nasıl mesajlar iletiyoruz acaba? Mahkemeye veya avukatlara bir mesaj iletme durumumuz zaten olmaz. Geriye bir izleyiciler yani aileler kalıyor, ki onlar zaten bizim herşeyimizi bilen insanlar. Mesaj ne olabilir peki? Bu çerçevede değerlendirilebilecek tek konu var, o da bizlere uygulanan baskı ve işkenceler. Bunu da zaten herkes biliyor. Aileler, avukatlar... Biz-zat mahkeme heyeti bunları dinlemekten tutanaklara geçmekten ve görevli olduğu halde işlem yapmaktan neden kaçmıyor? Bunun tek bir izahı var. Mahkeme: üzerimizde uygulanan baskı ve işkenceleri gizlemek konusunda cuntaya yardımcı oluyor, işkence ise insanlık suçudur ve hukukta cezası olan bir fiildir. Heyetin hem insan olarak, hem de hukukçu olarak bu insanlık suçunun üzerine gitmesi gerekmez mi? Oysa tam tersini görüyoruz. İnsanlık açısından da, hukuk açısından da bu durum bazıları için oldukça düşündürücü olmalı.

Sözlü konuşmalarımız bu şekilde çeşitli gerekçelerle kısıtlanırken son bir uygulama, yazılı savunma yapma olanaklarımızı da ortadan kaldırmıştır.

SIYASİ SAVUNMALARIMIZ ÇEŞİTLİ YOLLARLA ENGELLENİYOR

(.....)

Bugüne kadar çeşitli ekonomik ve sosyal olaylar

karşısında emekçi sınıfların yanında, onlarla beraber mücadele eden insanlar olarak görüşlerimizi açıkladık, savunduk. Oysa-bugüne kadar savunma hakkımızın, bu yönde kullanılmasının sürekli engellendiğini, karşımıza caydırıcı engeller çıkarıldığını gördük. Karşımıza, pozitif hukuka sığmayan bir anlayışla çeşitli ceza maddeleri çıkarıldı.

Bir örnek verirsek: «Türkiye'de işkence yoktur, yapanlar cezalandırılır» demagojisinin yapılması karşısında, bizlere uygulanan işkenceleri ve bunları yapanların kim ve hangi düşünceye hizmet ettiklerini açıklarız. Yapılan demagojinin tersine, işkencecilere değil; bizlere dava açılır, ceza verilir.

Bizlere «anayasayı ortadan kaldırıp, sınıf diktatörlüğü kurmak istiyorlar» diye saldıranların, nasıl anayasayı ortadan kaldırıp kendi açık sınıf "diktatörlüklerini kurduklarını ve yeni bir anayasa ile bu açık diktatörlüklerini nasıl meşrulaştırdıklarını açıklarız; bize dava açılır, ceza verilir.

«Cezaevlerinde insan hakları ihlal edilmiyor» demagojisine karşı, cezaevlerindeki işkence ve baskı politikasının sorumluları araştırılmadan, hatta böyle olayların mevcut olup olmadığı dahi merak edilmeden, bizlere dava açılır, ceza verilir.

«Bunlar yabancı mihraklarca yönlendiriliyor» diyenlerin nasıl emperyalizme bağımlı olduklarını, uluslararası finans kuruluşları ve tekeller tarafından nasıl yönlendirildiklerini, emperyalist çıkarlar için halklar üzerinde nasıl baskı ve katliam yaptıklarını, bir dolar uğruna nasıl emperyalistlere uşaklık yaptıklarını açıklarız; bizlere dava açılır, ceza verilir.

Örnekleri çoğaltmak mümkün. Oysa T.C.K. 486/1 maddesi şöyle diyor : «Tarafların veya vekil, müdafî,

müşavir, yahut kanuni mümessillerinin bir dava hakkında kaza merciilerine verdikleri dilekçe, layiha ve sair evrakın yahut yaptıkları iddia ve müdafaaların ihtiva ettiği hakareti mutazammın yazı ve sözlerinden dolayı takibat yapılmaz.» Madde çok açık. Buna karşın şimdiye kadar bu tür dilekçe, sorgu ve savunma gibi çeşitli yazılarımızdan bir çok ceza yedik. Nasıl açıklanabilir bu durum? Bazıları 486/2 fıkrasında getirilen (ki bu fıkra 1953 tarihinde DP döneminde eklenmiştir ve T.C.K.'nın özüyle bağdaşmaz) «dava ile ilgisi olmayan, iddia ve müdafaa sınırını aşan yazılar» için koyulan istisna içinde bu durumu değerlendirebilir. Ancak böyle bir şeyi ileri sürmek için siyasi davaların ne olduğunu bilmemek ve belirli bir siyasi niyete sahip olmak gerekir.

Bunun böyle olmadığını ise çeşitli davalarda verilen kararlarda görüyoruz. Sorun yasanın uygulanması değil, sübjektif yorum ve kararlardır. Bugüne kadar hemen her sorgu ve dilekçe metnimize suç duyurusunda bulunularak cezalandırılmamız istemiyle dava açıldı. Açılan davalarda, bir kısım görüş ve ifadelerimiz suç kabul edilip cezalandırılma yoluna gidilirken, bir kısım görüş ve ifadelerimiz ise (örnek olarak 142/3 madde kapsamına sokulanlar gibi), 146. madde gereği yargılanmamız nedeniyle siyasi görüşlerimizin ifadesi savunma kapsamında değerlendirilip «suç» olarak kabul edilmedi. Suç olarak ele almanlar ise genellikle hakaret kapsamına sokulan bazı siyasi değerlendirmelerimizin ifade edilmesidir. Örneğin, «faşist» veya «cunta» gibi terimler hakaret kabul ediliyor. Faşizm, siyasi literatürde yeri olan ve «burjuvazinin bir kesiminin açık ve kanlı diktatörlüğü»nün adıdır. Bu terimin, hakaret kabul edilmesinin tek anlamı vardır, o

da, çağrıştırdığı insanlık dışı uygulamalar ve uşaklık ruhudur. Böylece bugünkü yönetim temize çıkarılmak istenmekte, mahkemeler de «demokrasi» çılgınlıklarına katılmaktadır. Ancak bizim bu terimi kullanmamızın nedeni rejimi faşist olarak değerlendiren siyasi görüşlerimizdir. 142/3 vb. maddelerin siyasi savunma içinde ele alınıp, mevcut rejime ilişkin tespitlerimizin 159/1 madde içinde değerlendirilmesi ve cezalandırılması hukuki değil, siyasi bir tasarruftur. Temelinde yatan, belirttiğimiz gibi mevcut rejimi halkın nazarında aklama düşüncesidir.

Dilekçe ve sorgu benzeri yazılı savunma metinlerimiz karşısında, gündeme getirilen bu caydırıcı yöntemlerin yanında —herhalde bu önlemlerin de yetersiz kalmasından olacak— son günlerde mahkemece yeni bir uygulama başlatıldı. Dilekçelerimiz reddediliyor, sorgu ve savunmaya ilişkin yazılarımızın bir bölümü «dava ile ilgili olmadığı» gerekçesiyle dosyadan çıkarılıyor. Bunun anlamı nedir? Bu dava ile ilgisiz olmanın kıstaslarını kim ve nasıl tayin ediyor? Mahkeme kendini siyasi otorite yerine koyarak, neyin bizim siyasi yapımızı ilgilendirdiğini, neyin ilgilendirmediğini tespit edemez. Davanın siyasi niteliği bu kadar açık bir şekilde ortadayken, mahkemenin bu tavrının tek bir açıklaması vardır: Siyasi savunma hakkımızın ortadan kaldırılması ve davanın apolitik bir hale getirilmesidir. Başka türlü bu tavır açıklanamaz. Yürütülen dava da sınıflar mücadelesinin bir parçasıdır. Bir yanda egemen sınıflar, bir yanda ise Türkiye halklarının temsilcisi olarak, biz Devrimci Sol üyelerinin siyasi hesaplaşmasının görüldüğü bu davada, egemen sınıflar saldırı, biz ise savunma durumundayız. Fiziki saldırıları bir yana bırakırsak, esas saldırı

ideolojik boyutlardadır. Her türlü saldırı karşısında sessiz kalan mahkemenin bizlerin savunma yapmasını engellemesi çok ilginç. Hemen her gün, aleyhimize demeçler, kararlar, yasalar, uygulamalar bu saldırının bir parçası olarak, terör ve demagoji temelinde yükselirken; emekçi halk azgınca sömürölüp, üzerlerinde her türlü baskı ve katliam uygulanırken; ülke, bir avuç sömürücünün kârı uğruna resmen emperyalistlere satılırken, bizlerin sessiz kalması düşünülemez. Devrimci düşüncemize ve emekçi halka yönelik her saldırının karşısına çıkmak, olayların gerçek yüzünü açıklamak bizlerin en önde gelen görevidir. Buna yönelik her türlü çabamız da siyasi görüşlerimiz temelinde açılan bu dava içinde değerlendirilmeli vs savunma hakkımızın bir parçası olarak görülmelidir. Siyasi davalardaki savunmanın özü budur. Dilekçe ve sorgu metinlerimize karşı alınan bu tavır, siyasi görüşlerimize ve savunma hakkımızı ortadan kaldırmaya yönelik bir tavidir. Savunma hakkının olmadığı yere çeşitli isimler verilebilir, ama asla mahkeme denilemez.

KUVVETLER AYRILIĞI VE «BURUN SOKMA»» Davayı apolitikleştirmek, sessiz sedasız yürütüp bitirmek için birkaçını yukarıda saydığımız bir sürü gerekçe ileri sürülebiliyor. Ancak bu gerekçelerden en ilginç ve yargı kurumu adına utanç verici olanı «yönetimin işlerine karışmamak» gerekçesidir. Duruşmalarda bizlere, bazı taleplerimiz reddedilirken «Bizi yönetimin işlerine burun sokmaya zorluyorsunuz» diyor. Bu söylenenlerin hangi hukuki sisteme, hangi hukuk anlayışına sığdırıldığını anlamak çok güç. Hele burjuvazi ile beraber hukuka girip kök salmış «kuvvetler ayrılığı» ilkesi dururken, bu gerekçenin mantı-

ğını anlamak için bir çok konuda kafa yormak gerektiği gibi, bugün mahkemelerin düzen içinde yüklenedikleri misyonu da irdelemek gerekiyor.

1789 tarihli Fransız «İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi» nin 16. Maddesi: «Bir toplum ki, içinde yurttaş hakları güven altına alınmamış ve güçler ayrılığı gerçekleştirilmemiştir, o toplumun anayasası yoktur.» diyerek devlet ve anayasanın temelini güçler ayrılığını uygulayıp uygulamamasına dayandırıyor. Özünde, tüm güçleri elinde toplayan feodalizmin bireysel iktidar anlayışına karşı, burjuvazinin tepkisinin ürünü olan bu ilkenin anlamı şudur : Toplum yaşantısını düzenleyen üç güç vardır; yasama, yürütme ve yargı. Yasama organı kanun yapma gücünü; yürütme organı kanunları uygulama gücünü; yargı organı ise kanunlar karşısında suçluları cezalandırma gücünü elinde tutar. Bu güçlerin yetki ve görevleri birbirinden ayrıdır. Biri diğerinin yetkisini kullanamaz, diğerine ait görevleri üzerine alamaz. Bu, güçler dağılımındaki amaç, her türlü kişisel iktidarı ve yürütmenin keyfiliğini önlemektir. Gerek özel kişilerin, gerek tüzel kişilerin ve gerekse kanun gücünün toplum içindeki konumunu, yasama organı çeşitli yasalarla belirler. Kişiler ve yürütme bu düzenleme çerçevesinde yaşantılarını, işleyişlerini ve yetkilerini düzenlerler. Bu düzenlemenin dışına çıkıldığında ise yargı işe karışır ve yasaların dışına çıkan durumları cezalandırma yoluna gider. Kişilerin eylemleri, tüzel kişilerin işlemleri ve yürütmenin yetki ve görevleri yargı kurumları tarafından denetlenir. Hatta yasama gücünün işlemleri bile yargının denetiminde olabilir (örneğin Anayasa Mahkemeleri bunun içindir).

(.....)

Güçler ayrılığını gerçek anlamda kavrayabilmenin temel koşullarından biri, yargıyı yönetimin idare kollarından biri olarak kabul etmemektir. Yargı, bağımsız bir statüde örgütlenen ve idari tasarrufları da denetleyip kanuna aykırılıklarını cezalandıran bir kanun gücüdür. Yargıyı idari bir organ olarak yorumlamak da yanlıştır. Yargı yönetsel görevleri' yapmaz ve karışmaz, ancak yönetimin yaptığı işlere yasa uygunluk veya aykırılık noktasında karışır. Bazılarının bunu «burun sokmak» olarak yorumlamaları kendi «hukuk» anlayışlarıyla ilgilidir. Keza bugün, sıkıyönetim komutanlıklarının emriyle hareket edecek kadar «memur»; bir idari organ olan sıkıyönetim komutanlıklarının «iş»lerini hukuka aykırılık noktasından ele almayı yetkisi dışında görecektir kadar «hukukçuların olması da ayrı bir sorun.

Sonuç olarak, başından söylediğimiz üzere çeşitli dilekçe, sorgu ve savunma metni gibi bazı yazılarımızın kabul edilmeyip, haklarında bir işlem yapılmaması, bizlerin savunma hakkını engeller nitelikte keyfi bir tutumdur. Bu keyfiliğin kaynağı ise yönetimin bizlere karşı yürüttüğü siyasi saldırıdır.

Duruşmaların sağlıklı yürümesi ve bir an evvel sonuçlandırılması bizim de isteğimizdir. Ancak bu çabukluk bizlerin savunma hakkımızın gasbedülmesi pahasına gerçekleştirilmemeli, savunmamızın sağlıklı şartlarda yapılması için olanaklar sağlanmalıdır. Bu yönde:

— Duruşmalarda çeşitli nedenlerle sunduğumuz dilekçeler kabul edilmeli, gerekli işlemlerin yapılması sağlanmalıdır.

— Sorgu ve savunma metinlerinde; siyasi olduğu gerekçesiyle bazı bölümlerin çıkarılması uygulamalarına son verilmelidir.

—İdari ve keyfi bir işlemle gündeme getirilen «TTE» uygulamasının savunma hakkımızı ortadan kaldırmasına izin verilmemeli, elbisesiz de olsa tutuklular salona alınmalı, söz hakkı verilerek savunma yapımları sağlanmalıdır.

— İtirafçı sanık veya faşist ve işkenceci tanıkların örgütümüz hakkındaki karalama ve küfürlerine karşı biz örgüt üyelerine söz hakkı verilerek örgütlerini ve düşüncelerini savunup açıkça anlatabilmeleri sağlanmalıdır.

— Duruşma inzibatı bahanesiyle, tutuklulara karşı uygar insan ilişkilerine yakışmayan terimlerle hitap edilmemeli, duruşma disiplini, dışarı atma tehditleri ile değil, saygınlıkla sağlanmalıdır.

— Duruşmaya gelen sanıkların, savunma için gerekli notları alabilmeleri amacıyla yanlarında kalem ve kağıt bulundurmalarını engelleyen uygulamaların kalkması sağlanmalıdır.

— Örgütü ve düşüncelerini savunan biz örgüt üyelerine duruşma tutanaklarının verilmesi sağlanmalıdır.

— Tutuklu yakınlarının, duruşmaları serbestçe izlemesi sağlanmalı, izleyicilere konulan kısıtlamaların kaldırılması sağlanmalıdır.

16.5.1985

Dursun Karataş Bedri Yağan Sinan Kukul
İbrahim Erdoğan İbrahim Bingöl

12 EYLÜL'ÜN
YARGIÇLARI
SIKIYÖNETİM
KOMUTANLARIDIR

Siyasi tutukluları zindanlarda da sustura mayan cunta, cezaevleri yönetimlerine yargı fonksiyonu yükleyerek, savunmalarını engelleme yoluna gitti.(*). Siyasi tutsakların mahkemelere gönderdikleri, götürmek, istedikleri savunma-sorgu dilekçeleri cezaevi «yargısına» takıldı. Bu yolla siyasi tutsakların zindanlardaki direnişlerinin mahkemelerden kamuoyuna ve halka yansımalarının önüne, yasadışı bir uygulamayla set oluşturmaya çalışıldı. Yargının fonksiyonlarının bir kısmının cezaevi idarelerine aktarılması, savunma haklarının mahkemeler yetmezmiş, gibi bir de bu yolla engellenmesi üzerine, 13 Eylül yargısının keyfilikliğini ve çarpıklığını ortaya koymak için bu dilekçe yazılmıştır.

I. ORDU VE İSTANBUL SIKIYÖNETİM
KOMUTANLIĞI II NO'LU ASKERİ
MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA

Baştabya/METRİS

Mahkemenizde görülmekte olan Devrimci Sol davası sanıkları olarak daha önce de gerek savunma hakkımız, gerekse üzerimizde uygulanan insanlık ve ahlâk dışı uygulamalar hakkında defalarca başvurularımız olmuştu.

(*) 1983 Mart'ında I. Ordu Komutanı Haydar Saltık, yayınladığı bir genelgeyle, cezaevi idarelerince tutukluların sorgu ve savurana dilekçelerine el konulması, «suç unsuru» olanların mahkemeye gönderilmemesi, imha edilmesi emrini vermiştir.

Bugün ise hem savunma hakkımızın giderek kullanılmaz hale gelmesi, hem de baskı ve işkencenin çok üst seviyeye tırmanması karşısında bazı hususları yeniden belirtmek gereğini duymaktayız.

Savunma hakkımız tam anlamıyla ortadan kaldırılmıştır.

SAVUNMA İÇERİKLİ DİLEKÇELERİMİZİ, YARGIDAN ÖNCE «SANSÜR» DEN GEÇİRENLER, BU YETKİYİ, HANGİ YASADAN ALMAKTADIR?

Mahkemenize sunulmak üzere cezaevi kanalıyla gönderdiğimiz dilekçelerin akıbeti belirsizdir. Anayasa tarafından güvence altına alınmış olan dilekçe hakkımızın —içeriği ne olursa olsun— kullanılmasının bu şekilde engellenmesi, her şeyden önce mahkemelerin, yargının kişiliğine yönelik ve yasa dışı bir davranıştır.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı I No'lu Askeri Mahkemesinin benzer bir olaya ilişkin olarak 8.3.1984 tarih ve 1983/520 esas, 1983/103 karar sayılı aşağıdaki gerekçeli hüküm örneği bu yasadışı davranışı ve savunma hakkının engellenişini somut bir şekilde ortaya koymaktadır.

«Davanın açılmasına konu edilen sanıkların müşterek imzası ile II No'lu Askeri Mahkemeye sunmak üzere 28.6.1983 tarihinde tanzim ettikleri yukarıdaki cümleleri muhtevi yazılı beyanlarını, sanıkların muhafazasını deruhte etmiş bulunan 66. Mekanize Tümen Komutanlığı tarafından yapılan üst aramada elde edilmiş ve bu nedenle merciine sunulmadığı gibi alıkonulup 8. sıraya konmuş olan ilgili komutanlığın yazıları ile doğrudan makama sunulmuş ve dava bu şekilde aşılmıştır. Olayın bu şekilde hukuki durum itibarıyla

gerek 142. maddedeki propaganda, gerekse 159. maddedeki hakaret suçları, aleniyet olmadığından tamamlanmış ve bu suretle her iki suç kanuni unsur itibarıyla tekemmül etmemiş bulunmaktadır.» (abç)

Beraat kararı verilen bu hükümde ortaya çıkan gerçek şudur ki, dilekçe veya sorgu, savunma benzeri yazılı beyanlarımız bu şekilde bir yol izlemekle ölü doğmuş olmakta, yazılı belgeden beklenen amaç gerçekleşmediği gibi —ölü doğması nedeniyle— suç unsuru taşıdığı iddiaları bile dikkate alınmamaktadır; Çünkü (altını çizdiğimiz gibi) dilekçe «merciine sunulmamış tır». Dilekçe yazılı olduğu merci yerine elimizden zorla alınarak (üst aramasında dilekçe bulunması diye bir şey olamaz, çünkü adı üzerinde dilekçe) sıkıyönetim komutanlığına gönderilmiş ve Adli Müşavirlik 1983/1206 sayılı soruşturma istemiyle dava açılmıştır.

Bugün yine bir kısım dilekçelerimiz yırtılıp atılmaktayken, bir kısmı ise cezaevi güvenlik makamları tarafından «Komutanlığa veya Adli Müşavirliğe göndereceğiz, suç unsuru var» denilerek el konulmakta ve akıbetleri belirsiz olmaktadır. Bu durumda şu soruların açıklığa kavuşturulması gerekir:

— Anayasada güvence altına alınıp kutsallığı teyit edilen dilekçe ve savunma halikımızı ne şekilde kullanacağız?

— Cezaevi güvenlik görevlilerinin, bizlerin mahkeme başkanlığına sunulmak üzere verdiğimiz dilekçe veya savunmalara el koyma yetkisi var mıdır? Var sa bu hakkı hangi yasa-tüzük-yönetmelikten almaktadır? Ve bu güvenlik görevlileri, üstelik mahkeme ya da bir yargı kurumuna sunulan dilekçede «suç unsuru» tespit edebilmede mahkemelerden daha mı

yetkilidir ki mahkemelerden önce ve ona rağmen böyle bir girişimde bulunuyorlar?

(.....)

Mahkemeye sunulmak üzere hazırladığımız dilekçe ve savunma benzeri yazılı belgelerimizi bundan sonra nereye sunacağımız belirsizdir. Çünkü mahkemeye gönderilmek üzere verdiğimiz dilekçeler, savunmalar Komutanlığa-Adli Müşavirliğe veya Savcılığa gitmektedir. Eu, bizimle mahkeme arasında tabiri caizse bir «SANSÜR MEKANİZMASI»nın konulmasıdır.

— Böyle bir «sansür mekanizması» bizler için savunma hakkımızın engellenmesi işlevini görürken, mahkeme açısından da bir güvensizliği ve yargının kişiliğine yönelik bir saldırıyı ifade etmektedir. Yok bu davranışın yasal olduğu iddia ediliyorsa, bize bu bildirilmeli ve biz de bundan sonra bürokrasiye yer vermeden dilekçe veya sorgu-savunma benzeri yazılı beyanlarımızı bildirilen «sansür mekanizmalarına» gönderelim.

«TTE» GİTMEYENLER DURUŞMALARA MUTLAKA VE MUTLAKA ŞORTLA GÖTÜRÜLÜR DİYE BİR YASA MADDESİ YOKTUR.

Birbuçuk seneyi aşkın bir süredir devam eden ve mahkemeye girmemizi engelleyen «tek tip elbise» uygulamasından doğan sorunlar özellikle savunma aşamasının yaklaştığı bu günlerde acil olarak çözülmesi gereken konulardır.

(.....)

Cezaevi güvenliğinin bir gerekçesi olarak getirilen ve kaynaklandığı yasada bile bir kesinlik arzetmeyen «TTE» uygulamasının, savunma hakkımızı engellemeye yönelik uygulamalara dönüşmesini engellemek, yargıma bir görevidir.

(.....)

Temmuz-1083'te gündeme getirilen «TTE» uygulaması tüm tutukluların tepkisi ve hemen tüm dünyayı ayağa kaldıran direniş eylemleri sonucu oluşan politik ortamda altı ayı aşkın bir süre kaldırılmak zorunda kalınmış ve eşofman statüsü kabullenilerek, belli haklarımız geri verilmiştir. Bu arada mahkemeler de eşofmanla gelen tutukluları içeri almakta bir salanca görmemiştir. Bu dönemde yaşananlar sözkonusu «TTE» uygulamasının yasal dayanaktan yoksun ve sübjektif keyfi bir uygulama olduğunu göstermiştir.

Şu anda mahkemeye gelen tutuklular idare tarafından şortla-atletle gelmeye zorlanmaktadır. Ve «genel ahlâk kurallarına aykırı» bir durum doğuyorsa bunun tek sorumlusu cezaevi idaresidir. Bizler hiçbir zaman isteyerek duruşmalara şort-atletle gelmedik. Ancak bu durumu yaratanlar tarafından iddia edildiğinin tersine, mahkemelere girmek ve duruşmaları takip etmek istiyoruz. Ki bu da bizim en doğal ve yasal hakkımızdır.

(.....)

Mahkeme heyeti duruşmaya alınmamamızın nedeni olarak pantolon giymemeyi getirirken, cezaevi yönetimi her şeyi «TTE» giyip giymeme açısından değerlendirmektedir. Öyle ki sıhhi durum nedeniyle, doktor raporuyla, eşofmanlı ve pijamayla gelen tutuklular bile tutanaklara «elbise giymedi» şeklinde yazılarak duruşmaya girmeleri engellenmektedir.

Eşofman veya pijama giyerek duruşmalara girmemizin ne genel ahlâka ne de güvenliğe aykırı olduğunu sanmıyoruz. Hiçbir yasada da duruşmalara eşofman veya pijamayla girilmez diye madde olmadığı gibi, bunun yaşanmış çeşitli örnekleri de önümüzdedir.

(.....)

Bugün gerek iddia makamı, gerek mahkeme heyeti ve gerekse savunmanın elinde birtakım araçlar olmadan mahkemenin yürütülmesi olanaksızdır. Oysa duruşma salonuna baktığımızda iddia makamının, heyetin önünde iddianameler, belgeler, dosyalar, kalem-ler, kağıtlar dizi dizi dururken biz tutukluların elinde hiçbir şey yoktur. Ve bu durum «yasak» gerekçesiyle giderek meşrulaştırılmıştır. (Avukatların bu imkanlara sahip olması bir anlam ifade etmez, herkesin bir avukatı olmadığı gibi «savunma» kavramı da avukat kavramıyla özdeş değildir.)

Duruşmalara gelirken, kalem, kağıt, iddianame vb. dosya türünden şeyleri yanımızda bulunduramamamızın amacının ne olduğunu şimdiye kadar bize açıklayan olmadı. Bu konuda, mahkemenize düzeltilmesi yolunda birkaç kez talebimiz olduysa da bir sonuç çıkmadı.

Diğer yandan bizler hiçbir şey yanımıza alamazken, İTİRAFCI HAINLER kalem-kağıt bir yaaa, ellerinde koca çantalarla duruşmaya gelmektedir. Cezaevi idarelerinin durumu bellidir, ama mahkeme heyetinin bu çarpık ve taraflı uygulama karşısındaki sessizliği ilginçtir.

Duruşmalar sözlü olmakta ve tutanağa geçmektedir. Ancak gerek herkesin tutanakları alabilecek durumda olmaması, gerekse anında birtakım şeylere dikkat çekilebilmesi açısından tutukluların bu araçları yanlarında bulundurmaları sağlanmalıdır. Bir eylem görüşülürken bizler iddianameden bunu takip etme olanağına sahip değilsek veya bir tanığın, iddia makamının çelişkilerini, iddialarını anında not edip vurgulayamıyorsak veya, lehine olabilecek birtakım

belgeleri —örneğin bir dosya, örneğin bir gazete kupürü— yanımızda getirip mahkemeye okuyamıyorsa veya birtakım şeyleri aslından takip edemiyorsa, o zaman savunmanın değil kutsallığından, var olup olmadığından söz etmek gerekir.

Biraz düşünülürse, bu çok utanç verici bir durumdur. Yanımızda idamımızı isteyen İDDİANAMEYİ BULUNDURAMIYORUZ, geleceğimizi belirleyecek görüşmeleri NOT EDEMIYORUZ!.. Bu utanç verici duruma mahkemenin, yargıyı temsil eden bir kurumun ortak olması veya sessiz kalması düşünülemez. Böyle bir ortaklık taraflardan birini silahsız düello alanına süren hakemlerin tavrına benzer.

(.....)

Engizisyon veya şeriat mahkemeleri dönemi, insanlık tarihinde geçmiş ve aşılmış olması gereken bir dönemdir. Tüm bu çağdışı kurumların tarihin çöplüğüne atan burjuva devrimleriyle bugünkü özelliğini kazanan yargı kurumunun, engizisyon veya şeriat mahkemelerini aratan bir ortam yaratılması çabaları karşısında sessiz kalması veya onlara boyun eğmesi her şeyden önce kendi varlığını inkar etmek olacaktır.

Siz yargıçlar! Yaşanan bu gerçekleri, T.C. devletinin yargı erki olarak, düşüncelerimiz ne olursa olsun görmezden gelemezsiniz. Bu gerçekleri görmek ve üzerine gitmek sizlerin meslek onurunuzun da bir gereğidir.

Ve çok açık bir gerçek ki, bizlere yapılan bu uygulamalar, yarın çarşaf çarşaf kamuoyuna açıklanacak ve bugün bu uygulamaların emrini vererek yasadışılığı kurumlaştıranların hiçbirisi «emir»lerine sahip çıkmayacaktır.

Ve suçlu-, belki de günlük elemek kavgası için, çocuklarının geçimi için «gelecek» endişesiyle KANUN-

SUZ EMİRLERE uyan veya ilgisiz kalan görevliler olacaktır.

(.....)

Bugün olanları hepimiz izliyor ve görüyoruz. Daha çok geçmedi, 2-3 yıl sonra sular tersine akmaya başladı. Düne kadar astığı astık, kestiği kestik olanlar, bugün kendi aralarında kıyasıya savaşıyor ve birbirlerini suçluyorlar. ABD'si de, işbirlikçi sermaye cephesi de yeni alternatifler arıyorlar.

Ve dün «Anayasaya Hayır» dediği için vatan haini ilan edilen Demirel, bugün yeniden sermayenin ye ABD'nin «sevimli çocuğu» olmaya başladı.

Bugün demokrasi havarisi kesilen Demirel gibileri yirmi küsur yıldır 1982 Anayasasını özlemle isteyen ve bunun için halka her türlü baskıyı reva görenlerdi. Ne kadar ilginç, kendi haklarının kısıtlanması üzerine başlayan «post kavgasının» adı «demokrasi kavgası» oldu.

Egemen güçlerin «yasallık», «vatan hainliği» edebiyatının ve «anarşist» suçlamalarının demagojisi çıplak haliyle ortadadır. Duyan, gören ve düşünen her insan bu gerçekleri görmemezlikten gelemmez.

(.....)

İnsanlar bilinçli veya bilinçsiz «gelecek» endişesiyle kısa süreli yasadışılığa boyun eğmiş olabilirler. Ama bu hep böyle gidecek değildir. İnsan doğası buna izin vermez, vermemelidir.

Sonuç olarak

— Dilekçe, sorgu veya savunma benzeri yazılı belgelerimizin elimizden alınması ve belirtilen ilgili merciin dışında bir yere gönderilmesi engellenmelidir.

— Duruşmalara eşofman veya pijamayla da olsa gelerek savunma hakkımızı kullanma şartları yaratılmalıdır.

— Duruşmalara gelirken yanımıza, kalem, kağıt, iddianame vb. türünden şeyleri alabilmeliyiz. ...

— Diğer yandan mahkemeye giremeyen arkadaşların sabah 9.00, 10.00'dan akşam 17.00, 18.00'e kadar kelepçeli bekletilmesi ve tuvalete götürülmemesi bir işkencedir. Ve bunun mahkeme binasında olması yarğı açısından utanç vericidir. Akşama kadar kelepçeli, havasız bir odada bekletilmenin etkisi doktor raporuyla saptanmalı ve uygulamaya son verilmelidir.

Bu taleplerimizin dikkate alınıp, bu talepler doğrultusunda gerekli işlemlerin yapılması konusunu bilgilerinize sunarız,

10.10.1985

Dursun Karataş
Tuğrul Özbek
Alişan Yalçın
A. Şener Yıldırım
A. Fazıl Ercüment Özdemir
İbrahim Bingöl
Sinan Kukul
Bedri Yağan
Sabrı Temel
İbrahim Erdoğan
A. Tayfun Özkök
Mürsel Göleli
Nuri Eryüksel

«TEK TİP ELBİSE» VE SANIKSIZ SÜRDÜRÜLMEK İSTENEN MAHKEMELER

Savunmanın devre dışı bırakılması üzerine kurulmuş, emir komutaya bağlı 12 Eylül mahkemeleri, «tek tip elbise» uygulamasıyla birlikte, savunmayı açıktan dışladılar. Yıllardır toplu davalara birlikte çıkarılmayan, «tek tip elbise»yle birlikte mahkemelerden uzaklaştırılan, davayı aleyhlerine etkilemek için basın ve yayın organlarında üzerlerine her türlü oyun oynanan ve bunlar yetmezmiş gibi, savunma, sorgu ve benzeri dilekçe metinleri cezaevi «yargı» sinca» sansüre tabi tutulan siyasi tutsaklar, savunma haklarının önündeki bu keyfi engellerin kaldırılması için mahkemeye bir kez daha çağrıda bulundular.

I. ORDU KOMUTANLIĞI

II NO'LU ASKERİ MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA

Baştabya/METRİS

Oldukça yoğun bir siyasi süreç yaşayan günümüz Türkiye'sine baktığımızda, siyasi tansiyonun en yüksek olduğu noktaları teşkil eden birkaç konunun uzun süredir gündemden inmediğini görürüz. Bu konulardan Kürt yurtseverlerinin yürüttüğü mücadeleyi bir kenara bırakırsak diğerlerini, demokrasi, işkence, ve cezaevleri başlıkları altında toplayabiliriz.

Öyle ki, bugün hiçbir siyasi yapı veya baskı grubu bu tartışmanın dışında kalmamak için özel bir çaba sarfetmekte, kimileri siyasi yatırım, kimileri günahlarının kefareтини ödeme ve kimileri de demokrat-

lıklarının bir gereği olarak bu tartışmalara katılmakta, Özal hükümetinin şahsında veya dolaylı olarak diktatörlükleri, insanlık dışı uygulamaları, baskıları mahkûm etmeye çalışmaktadırlar.

Partilerden meslek odalarına, barolardan Tabipler Birliğine ve hatta sokaktaki vatandaşa kadar hemen herkes bu konularda tavırlarını giderek daha net bir şekilde ortaya koyarken, bu konularla direkt ilgili olan yargı kurumlarının tavrı ise oldukça ilginçtir.

Her alanda olduğu gibi yargı kurumlarında da, çarpık ekonomik ve siyasi yapının etkilerini görmek zor değildir.

Demokratik hak ve özgürlüklerin gelişiminin güdük olduğu, demokrasi geleneğinin olmadığı ülkemizde sürekli yürütmenin bir kolu durumunda kalmış (istisna olan dönemler olabilir) yargı kurumunun bu gün de kendi misyonuna uygun bir tavır sergilemesi belli ölçülerde kaçınılmazdır. Ancak, sorunu salt kurum olarak alırsak, olayı tam anlamıyla açıklamamız mümkün olmayabilir. Her alanda ve her gelişmede olduğu gibi, burada da insan unsurunu gözden kaçırmamak gerekir.

(.....)

Salt Cumhuriyet Dönemini, ele alsak dahi ortaya çıkan acı bir gerçek vardır: Yargı alanında anlayış olarak, İstiklal Mahkemeleri anlayışı bugün hâlâ geçerlidir, aşılamamıştır ve aşılma yönünde elle tutulur bir çaba da yoktur.

(.)

İlk başta da belirttiğimiz gibi, bugün toplumun her kesimini saran tartışma ve gelişmeler karşısında yargı kurumlarındaki bireylerde var olan sessizlik ve kayıtsızlık, oldukça ilginç ve dikkat çekicidir. 12 Ey-

lül'den beri MGK'nin her türlü uygulaması karşısında sessiz kalan, daha da ötesi bunları zaman zaman gizlemeye, bazen de meşrulaştırmaya çalışan, kimi zaman da bizzat bu uygulamaları teşvik edip içinde yer alan «hukukçuları» unutmak mümkün mü? (İşkence seanslarına katılan savcılar, mahkemeye getirmek kararı alarak işkenceyi meşrulaştıran ve hatta mahkeme salonunda tutsaklara toplu dayak attıran yargıçlar unutulabilir mi?)

(.....)

Oligarşi bugün içinde bulunduğu sıkışıklığın etkisiyle geçmişte kullandığı maşaları, bir bir kendi kaderine terketmeye başlamış durumda. Bir zamanlar «konuşmuyorlar, ne yapalım?» diye işkenceyi savunan generaller, artık işkenceyi «lanetler» duruma geldi ve işkenceciler göstermelik de olsa cezalandırılmaya başlandı. Oligarşi örtbas edemez duruma geldiği birçok olayın sorumluluğunu o dönem kullandığı piyonların üzerine atarken, bu «vefasızlık» karşısında yavaş yavaş işkenceciler de itiraflara başladılar. Çözülme hızla devam ederken oligarşinin tüm foyaları da meydana çıkıyor.

(.....)

Örneklerini görüyoruz. Tek birini verelim: Şu anda yürütülen Devrimci Sol davasında başından beri uzun bir süre duruşma yargıçlığı yapan şahıs, yavaş yavaş bu gelişmenin farkına varmış olmalı ki, her fırsatta kendini basına çıkarıp, «demokratlığının», «insan hakları savunuculuğunun», «hümanistliğinin» propagandasını yapmaya çalışıyor. Oysa insan belleği o kadar zayıf değil. Daha kısa bir süre önce zorla getirme kararı alarak cezaevindeki işkenceyi yükseltirken, mahkeme salonunda bizlere operasyon yaptırıp

birçok arkadaşımızı sakat bırakan, cezaevinin kalem ve kağıtları yasaklaması üzerine, bizlerin sorgu dahi veremez duruma düşmesine seyirci kalan, hatta bizi bu yüzden suçlayıp savunma hakkımızı elimizden alan bu şahıs değil miydi?

Mahkeme heyeti;

Bizler, sizlerden şimdiye kadar atıfet istemedik, bugün de istemiyoruz. İsteddiğimiz tek şey savunma olanaklarımızın elimizden alınmasına ve yasaların kısıtlı da olsa bizlere tanıdığı savunma hakkının daha da kısıtlanmasına seyirci kalmamanızdır.

Unutmayın ki yapılan yargılamanın sorumlusu ne cezaevi idarecileridir, ne de ordu ve sıkıyönetim komutanlarıdır. Sizler, oligarşi ile bizim aramızda süregelen çok yönlü sınıf mücadelesinin bir alanında, oligarşi tarafından karşımıza çıkarılmış bir kurumsunuz. Ve davanın biçimsel de olsa yürütülmesinde başından itibaren her aşamasından sizler sorumlusunuz. Bu sorumluluğu herşeyden önce çağdaş insan olma özelliklerinizde ve aydın kişiliğinizde, bulmalısınız. Eğer bu iki özelliğe gerçekten sahipseniz sizi şaibe altına sokan mesleğinize ve kişiliğinize gölge düşüren her türlü uygulama ve etkiye karşı çıkarak, «bizi ilgilendirmez» türünden anlayışları terketmelisiniz,

Unutmayın ki tarih, bizleri olduğu gibi sizleri de yargılayacak ve orada belirleyici olan, söylenenler değil, yaşanan süreç ve yapılanlar olacaktır.

Tarih önüne çıkıldığında, bugüne kadarki süreçte sorumlulukların en büyüğü belki de sizin payınıza düşecektir. Ancak henüz herşey bitmiş değil. Neyin ak, neyin kara olduğunun ortaya çıkmaya başladığı, bir süreç yaşıyoruz. Bugün renklerin giderek netleştiği bu süreçte, sizlerin de gerçek demokrat olduğunuzu kanıtlamanız gerekmiyor mu?

(.....)

Özellikle Devrimci Sol davasının görüldüğü mahkemenizde, hiçbir yerde görülmeyen anti-demokratik uygulamalar halen varlığını sürdürmekte ve savunma haklarımız engellenmektedir.

(.....)

Aşağıda, özellikle bu uygulamaları belirtmek ve bunların kaldırılması talebimizi dile getirmek istiyoruz.

A — TOPLU DAVA OLMASINA KARŞIN SENELERDİR MAHKEMEYE ÇIKILAMAMAKTADIR.

12 Eylül darbesinin, ilk gelişinden itibaren karşısında sorun olan belli konulardan biri de toplu davalardır. Gerek siyasi etkileri, gerekse siyasi görüşlerini inançla savunan devrimcilerin mahkemelerdeki tavırları, siyasi iktidar açısından bir çıkmazdır. Siyasi iktidar bu çıkmazı çözmek için bazı adımlar atmak zorunda kaldı.

Özellikle İstanbul'da 15 Mart 1982 tarihinde mahkemenizde başlayan Devrimci Sol davasının ilk duruşmasından itibaren siyasi iktidarın, mahkemeleri istediği gibi yönjendiremeyeceğinin anlaşılması üzerine, dünyanın hiçbir yerinde görülmeyen bir yöntem ortaya çıkarıldı. Duruşmalar sanıksız yürütülecektir, Parça parça çağırma biçiminde yürütülse de bu uygulamanın özü, sanıksız duruşma yürütmekten başka bir-şey değildi. Çünkü bir örgüt davasını rastgele bir araya getirilmiş insanların yargılanması gibi yürütmeye çalışmak başka bir anlam ifade edemezdi.

«Demokrasi» manevrasının bir gereği olarak sıkı-yönetimin kalktığı bu günlerde ise bu uygulama hâlâ

devam etmektedir. Başlangıçta sıkıyönetim şartlarının ve savaş halinin bir gereği demagojisi ile "başlatılan bu uygulama, bugün sıkıyönetim ve savaş halinin kalktığı şartlarda dahi sürdürülmektedir. Böyle bir uygulamanın günümüzde ne yönden yararlı ve kimlere zararlı olduğu çok açıktır.

Birçok tutuklu mahkemeye gitmeden aylarca, yıllarca ne olup bittiğini öğrenemeden beklemektedir. Mahkemeye gidebilmek bir lütuf değil, savunma hakkının ve ondan da ötesi yargılamanın temel gereğidir. Böyle bir uygulamanın mantığını açmak gerekir.

Aynı mantık ülkemizde, siyasi tutuklu statüsünün her aşamasında vardır. Gözaltına alınış, işkencelerden geçiriliş, sorgulanış adı altında seneler kaybedilir ve hiçbir hakkı olmadan beklemek zorunda kalınır. Keza bundan sonra da aynı mantıktan kaynaklanan uygulamalar devam eder. Savcılık tarafından bir kere ifadesi alman, (ve bazen de buna bile gerek görülmez) tutuklu, bundan sonra ayları, seneleri bulan bir süre mahkemenin başlamasını bekler. Mahkemenin başlaması da pek önemli değildir. Özellikle bu uygulama başladıktan sonra, tutukluya düşen iş hiç mahkemeye gitmeden de olsa mahkemenin kendisi hakkında karar vermesini beklemektir. Diyelim ki, mahkeme tahliye kararı verdi. Bu sefer yine beklemek gerekiyor. Cezaevi idaresi ile siyasi şubenin seni çıkarmaya karar vermelerini beklemek zorundasın (Bazen bu bekleyiş bir hafta sürer). Cezaevinden çıkmak da sorun değil; bu sefer siyasi polisin keyfine kalmıştır özgürlüğe kavuşmak.

Tüm bunlar, biz siyasi tutsakları elden geldiğince etkisiz hale getirmek ve kendimizi herşeyimizle mevcut düzenin iradesine bırakmak anlamını taşır.

Bu uygulama bir an evvel kaldırılmalı ve tüm sanıklar toplu olarak duruşmalara getirilmelidir.

B — SAVUNMA, SORGU VE DİLEKÇE GİBİ YAZILI METİNLERİMİZ SANSÜRE TABİ TUTULMAKTADIR

Daha önce defalarca belirttiğimiz üzere, bugün hâlâ cezaevlerinden elimizde savunma-sorgu-dilekçe metinleriyle gelme olanağına sahip değiliz. Cezaevi idaresi, dilekçe savunma gibi metinlerin, bir gün önce verilmesi zorunluluğu gibi hiçbir mantıkla izah edilemeyecek bir kural koymuş ve herşeye karşın bu uygulamayı sürdürmektedir. Bunun yanında, pratikte hiçbir zaman bu süre bir günle sınırlı olmamakta ve verilen dilekçelerimiz haftalarca yerine ulaşmamaktadır. Son olarak iki olay bu keyfiliğin çok açık örneğidir. Tercüman gazetesinin Ölüm Orucu ve örgütümüzle ilgili davayı etkiler şekilde yayın yapması üzerine verdiğimiz onbir imzalı ve ayrıca 7. davadan Sinan Kukul ve İbrahim Bingöl imzalı sorgu metni haftalar sonra heyete ulaşmıştır. (6 Mart'ta cezaevine verildi)

Zaten kısıtlı olan savunma hakkımızı, bu uygulamaya hem zaman, hem de kaybolma tehlikesi açısından daha da kısıtlı hale getirmektedir.

Cezaevi idaresinin böyle bir yetkisi olmadığı halde böyle bir uygulamaya gitmesi ve mahkemelerin de bu durum karşısında sessiz kalması, bugünkü siyasi davaların yürütülüşü hakkında bizlere belli bir fikir vermelidir. Cezaevi idaresinin neden böyle bir uygulamaya giriştiği açıklanmalıdır ve bunu açıklamak görevi birinci planda cezaevi idaresinin değil mahkemenin üzerine düşmektedir. Çünkü cezaevi idaresinin

yürütülen siyasi davalarla hukuki anlamda hiçbir ilişkisinin olmaması gerekir. O halde mahkeme ile tutuklu arasında bir olay olan dilekçe-sorgu gibi savunma çabalarına müdahale etme yetkisini nereden almaktadırlar ve mahkeme bu duruma neden sessiz kalıyor? Şayet «bizi ilgilendirmez, cezaevi idaresini ilgilendiren bir konu» denilecekse, hiç denilmemesi gereken ve hukukla uzaktan yakından ilişkisi olmayan' bir cevap olur bu. Sorarlar o zaman : «Tutukluların savunma haklarının kısıtlanması sizleri ilgilendirmiyorsa, sizleri ne ilgilendiriyor?» Sorunun cevabının açıkça verilmesi gerekir.

Bu noktada bizler için hayati önemi olan şu soruyu sormak gerekir: Bizler duruşmalarda hiçbir zaman savunma ve dilekçelerimizi getirip okuyamayacak mıyız? Bu uygulama doğrudan savunmamızı engellemeye yönelik değil midir?

(.....)

C — DAVAYI ETKİLEMeye YÖNELİK YAYINLARA VE ÇEŞİTLİ ÇABALARA KAYITSIZ KALINMAKTADIR.

Devrimci Sol davası başladığından itibaren, özellikle bazı gerici yayınların başını çektiği bir kısım basın organlarında davayı, örgütü, örgüt mensuplarını ve şahısları hedef alan yayınlar tüm saldırganlığıyla sürmekte ve genellikle de mahkeme heyeti bu tip yayınlar konusunda seyirci kalmaktadır.

Siyasi ortamın, özellikle işkence ve cezaevleri noktasında kızıştığı her dönemde, arkasında siyasi iktidarın ve siyasi polisin bulunduğu bir saldırı kampanyası başlatılmaktadır.

(.....)

Son olarak 17.2.1986 tarihli Tercüman gazetesinde cezaevlerindeki işkence ve siyasal tutukluluk koşulla-

ıyla ilgili gündeme gelen dört şehit verdiğimiz ölüm Orucu direnişimizle ilgili ve bir arkadaşımızı hedef alan seviyesiz, uydurma bir haber çıkmıştır.

C.....)

Oysa süren bir dava hakkında yalan-yanlış haberler yazılamayacağı, davayı olumlu-olumsuz etkileyecek yayınlar yapılamayacağı yasalarca belirtilmiştir. Bu noktada mahkeme heyetinin ve savcılarının sorumluluktan kaçınmalarını anlamak güçtür.

Başbakan T. Özal'm bile DİSK ve Barış Derneği hakkında konuştuğu, yorum yaptığı için kamuoyunda yoğun bir şekilde eleştirildiği halde mahkeme heyetinin tavrı oldukça yoruma açıktır.

Bu tür yayınlara karşı mahkemenin karar alması, en azından girişimlerimizi geri çevirmemesi, yardımcı olması yasaların gereği değil midir?

12 Eylül'den bu yana, davaya baskı yapmak amacıyla piyasaya sürülen yayınları çıkarıp ortaya koyarsak, bir kaç cilt kitap ortaya çıkardı. Tüm bunlara karşın mevcut sessizliği ve kayıtsızlığı hangi yasayla açıklayacağız?

(.....)

Son olarak yine gerici Tercüman gazetesinde işkencecileri korumak ve davayı etkilemek amacıyla olduğu apaçık belli olan bir haber çıktı. «Evren'i de vuracaklardı» başlığıyla 9 Nisan 1986 günü çıkan haber, yine sürdürülen davayı etkileme amacıyla ve bu davada yer alan birkaç arkadaşımızı hedefleyen bir haberdir. Bu tip saldırı ve etkileme kampanyaları bundan sonra da devam edecektir. Bu tip saldırılardan, etkileme kampanyalarından mahkemenin ve kamuoyunun etkilenmesinin amaçlandığı ortadayken, mahkeme heyetinin sessizliğini sürdürmesinin ne anlama geleceği açıktır.

D — SAVUNMAMIZIN EN TEMEL
GEREKSİNMELELERİNDEN
YOKSUNLUĞUMUZ HÂLÂ DEVAM
ETMEKTEDİR.

Aklın almayacağı bir olay olmasına karşın, dava-
nın hemen hemen başından beri en başta gelen istek-
lerimizden bir tanesi, kağıt, kalem, savunma yapma
araçları olmuştur. Bugüne kadarki süreç içinde ise her
konuda olduğu gibi bu konuda da mahkemeler kayıt-
sızlığını sürdürmüşlerdir. Son olarak bir-iki ay önce
mahkemece bir karar alınmasına karşın hâlâ duruş-
malara kalem, kağıt, iddianame ve dosya gibi savun-
ma araçları ile gelememekteyiz. Cezaevinde ne ser-
bestçe savunma hazırlama olanağına, ne de savunma-
mız için temel olan bazı araçlara sahibiz.

Bizler böyle bir durumdayken, hainler ise tam ak-
sine her türlü olanağa sahiptir.

(..... ..)

E — MAHKEMELERİN ALENİLİĞİ KURALI
BİLİNÇLİ OLARAK İHLAL EDİLİYOR.

Mahkemeler alenidir ve izleyiciler üzerinde şayet
somut engeller yoksa bir kısıtlama söz konusu olamaz.
Oysa Devrimci Sol davasına baktığımızda bu durumun
tam tersini görürüz. Bırakalım normal vatandaşın du-
ruşmaları izlemesini, kendi ailelerimiz bile duruşma-
ları izleyememektedir. Mahkeme heyeti duruşma ile
ziyaret sorununu birbirine karıştırırcasına o gün du-
ruşmaya gelmeyen (sebebi ne olursa olsun) sanığın,
yakınlarını duruşmaya izleyici olarak almamaktadır.

İlk başlarda yer darlığı gibi gerekçenin arkasına
sığınılmışsa da, duruşmaların olduğu salonlar göz
önüne alındığında bunun ne kadar dayanaksız bir ge-

rekçe olduğu ortaya çıkmıştır. Bugün ise bu uygulamanın mantığını bizlere hiç kimse izah edememektedir.

(.....)

Evet karşımızda yine bir çifte standart olayı vardır. Tabii, bu kadar değil örnekler. Örneğin Ankara'da faşist MHP davasında böyle bir sorun yoktur ve hatta salona sığmayan izleyiciler için kapalı devre TV yayını bile yapılmaktadır.

Keza, kendi ailelerimizin giremediği duruşma salonuna, müdahil olarak katılan MHP eski üyeleri, sorgusuz sualsiz hem de kendilerini ilgilendirmeyen duruşmalara bile izleyici olarak girebilmektedir. Tüm bunları mahkeme heyeti nasıl izah ediyor? «Bizi ilgilendirmiyor, haberimiz yok» türünden açıklamalar ise, çok daha vahim bir durumun ifadesidir. Kim ilgilenecek ve kimlerin haberi olacak bu durumdan? Mahkeme heyeti bu kadar ilgisiz ve duyarsız mı diye sormamız gerekmez mi?

Yürütölen dava toplu bir davadır ve aynı zamanda siyasi davadır. Orada görüşölen her konu tüm sanıkları, yakınlarını ve kamuoyunu ilgilendirmektedir. Bir takım insanların sorgusuz sualsiz içeriye alındığı bir durumda, bizlerin, yakınlarımızın alınmaması için özel bir dikkat gösterilmesinin altında çok farklı niyetler yatıyor olsa gerek.

Sonuç olarak,

a — Toplu dava olmasının gereğı olarak tüm sanıkların her duruşmaya çağırılmasını;

b — Dilekçe, sorgu gibi savunma metinlerimize cezaevi idaresince el konularak yanımızda götürölmesinin engellenmesi uygulamasına son verilmesi ve sa-

vunma hakkımız üzerindeki bu kısıtlamanın kaldırılması için mahkemenin çaba sarf etmesini;

c — Davayı etkilemeye ve arkadaşlarımızı hedef göstermeye yönelik yayınlar karşısında mahkemenin daha duyarlı davranmasını ve bu yolda gerekenlerin yapılmasını;

d — En temel savunma gereksinimlerimiz olan kalem, kağıt, kitap, daktilo gibi araçların bize de verilmesini ve duruşmaya kalem, kağıt, dosya, iddianame gibi savunma araçlarıyla gelebilmemiz doğrultusunda mahkemenin çaba sarf etmesini;

e — Mahkemelerin aleniliği kuralı gereğince, konulan kısıtlamaların kaldırılmasını;

f — Bu dilekçelerimizin ve taleplerimizin özet olarak tutanaklara geçirilmesini;

Talep ederiz,

14 Nisan 1980

Sinan Kukul
İbrahim Erdoğan
Dursun Karataş
İbrahim Bingöl
Bedri Yağan

MAHKEMELER CEZAEVLERİNDEKİ YASADIŞILIĞI ONAYLIYOR.

Yıllarca siyasi tutuklulara hiçbir yasal gerekçeye dayandırılmadan TTE giydirilmeye çalışılmış ve giymedikleri için tüm yaşamsal, hukuki ve siyasal hakları ellerinden alınmıştır. Siyasi tutsakların TTE'ye karşı yürüttükleri uzun soluklu direnişlerinin bu uygulamanın onar kırıncı, kişilik zedeleyici yanıyla birlikte, yasadışılığını da teşhir etmesinden sonra bu yasadışı uygulama daha fazla, sürdürülememiş ve TTE dayatması Metris'te sona ermiştir. Cuntanın anayasasından hukukuna kadar sorgulandığı, cunta şeflerinin, Şahinkayaların yolsuzluklarının ortaya döküldüğü, 12 Eylül döneminin kirli çamaşırlarının bir bir gündeme getirildiği aşamada, cezaevlerindeki direnişler karşısında sivil cunta, yasadışı TTE uygulamasında daha fazla dayatıcı olamazdı.

Mahkemelerin ve cezaevlerinin birlikte, siyasi tutsakların seslerini kısmak için emir-komutaya bağlı hareket ettikleri kanıtlandı. Bu dilekçe bu ilişkileri ortaya koymak için mahkemeyi bir kez daha bu konularda uyarmak amacıyla yazılmıştır.

I. ORDU KOMUTANLIĞI

II NO'LU ASKERİ MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA Baştabya/METRİS

15 Mart 1982'de başlayan Devrimci Sol davası 1300 sanıkla günümüze kadar süregelmiştir.

Dört yılı aşkın zamandır süren ve 12 Eylül sürecinin en kalabalık sanıklı davalarından biri olan bu davada mahkeme heyetinin biz tutsaklara karşı tavrı;

büyük oranda yasadışı tutumları meşrulaştırmak şeklinde olmuştur. Heyetiniz; işkence, baskı, savunma haklarımızın engellenmesi, soğukta-yağışta don atlet duruşmalara getirilmemiz, iki yıl boyunca duruşmalara getirilmememiz gibi, bizlere yönelik tüm keyfi uygulamalara karşı ya hiçbir tavır almamış, ya da görmezden gelmiştir.

Defalarca sözlü veya yazılı olarak taleplerimizi iletmemize ve yüzlerce sayfalık dilekçeler vermeye karşı değişen birşey olmadığı gibi, lehimize olan hemen herşey yok sayılmış; aleyhimize olanlar ise cüretle ve yasalar zorlanarak kullanılmaya devam edilmiştir.

(.....)

Heyetiniz, yasadışı bu uygulamalara karşı çıkıp en doğal haklarımızı —savunma haklarımızı— sağlamak için karar alacağına, doğrudan 12 Eylül ruhuna sadık hareket ederek tüm yapılanları görmezden gelmiş, zorla duruşmalara getirilme kararları almıştır.

Öyle ya; iktidarda Tahsin Şahinkaya gibi astığı astık, kestiği kestik, yasa ve kural tanımayan, iki dudağı arasından çıkan her sözü yasa olanların bulunduğu bir süreci yaşıyorduk.

Kim ne diyebilirdi ki?

Sabahın alaca karanlığında koğuşlarımıza dalan eli coplu askerler, Şahinkayaların ve mahkemenizin emirlerini yerine getirerek koğuşlarımızı basıyor, cop, tekme, yumruk darbeleri arasında herkesi dayaktan geçiriyor, mahkemeye götürülecek tutukluyu sürükleyerek alıyorlardı. Dışarı çıkartılıp zorla, ahlâksızca aramaya tabi tutuluyor ve vücudumuzdaki darp izleriyle mahkemeye getiriliyorduk.

Tüm bunlar mahkemenizi hiç ilgilendirmiyordu.

işkence ve baskıya karşı çıkmanız, 12 Eylül'ü mahkûm etmek, ert azından suçlamak olacaktı çünkü...

Yaklaşık 14-15 duruşma bu şekilde mahkemelere getirildik. Bu baskı, işkence ve yasadışı uygulamalar giderek tırmandı. Nitekim 18 Mayıs 1982'de başlayan ve 28 gün süren, 1200 tutuklunun açlık direnişiyle belli bir süre bu uygulamalar kaldırıldı.

Yüzlerce tutuklu sağlığını yitirirken, cezaevleri «İnsanlık Onuru işkenceyi Yenecek», «İşkence Yapmak Şerefsizliktir» gibi sloganlarla inler ve tutuklular insanca yaşam savaşı verirken, tüm bunlar sizi hiç mi ilgilendirmiyordu?...

— 1983 Temmuz'unda Sağmalcılar Askeri Cezaevi'nde zorla tek tip elbise giydirme operasyonları başladı.

İstanbul askeri cezaevlerindeki 2000 tutsak; işkence, baskı, yasadışı uygulamalar ve sivil giysileri için açlık direnişine başladı. Mahkemeniz, insanlık dışı uygulamalara karşı çıkarak 12 Eylül yönetimine baskı unsuru olması gerekirken, aksine suskun kaldı.

(.....)

İşkence doruk noktasına çıktı. Mahkemeye gelmek demek; zorla çıırılçıplak soyulmak, onuru çiğnemek, kış ve ayak falakasına çekilmek demektir...

1984 Ocak'ında tek tip giydirme operasyonları İstanbul'un tüm cezaevlerinde başladığında, pilot cezaevi olarak yine Metris seçilmişti. Artık tek tip elbiseyi zorla giydirmek için dayak, mahkemeye götürmek için dayak, çirkin arama için dayak vardı.

(.....)

Tek tip elbise zorla giydirilir diye bir yasa olmadığı halde, bizlere zorla tek tip elbise giydirilmeye çalışılır, don-atlet dışında üzerimizde başka giysi bırakılmayarak bu şekilde duruşmalara götürülürken, si-

zin bizleri mahkemeden atmaya kalkmanız, bu uygulamaya ortak olmanızdan başka bir anlama gelir mi?

Sizler tüm bu açık gerçeklere rağmen, tam iki yılı aşkın bir süre, bu yasadışı uygulamalara, işkence, baskı vahşetine seyirci oldunuz.

Elbette sizin de işinize geliyordu; 1300 sanıklı yaklaşık 300 (üç yüz) idamın ve 1000 kadar kişiye ağır cezaların istendiği bu davanın sanıksız bitirilmesi... «12 Eylül ruhu»na da uygundu bu tutum...

Tek tip elbise giyen ve baskıyla sindirilmiş, «ağzı var dili yok» üç-beş kişinin salona girmesi ise mahkemenizin «demokratik» olduğu görüntüsünü yaratmaya yetiyordu herhalde!

(.....)

Baskı, işkence ve yasadışılık öyle boyutlara ulaştı ve davanın gelişimi öyle bir noktaya geldi ki, duruşmalar sanıksız, savunmasız ve sürekli az sayıda kişinin katıldığı bir hale dönüştü.

(.....,.)

Ve mahkeme kendi iradesini cezaevi idaresine teslim edercesine, ürkekçe şu kararı aldı:

Eşofmanla getirirseniz duruşmalara alırız.» Evet, aynen bu kararı aldınız. Ve siz yargı kurumu olarak, yasaları cezaevine hatırlatmaktan, kesin karar almaktan çekiniyordunuz. Neden?

Oysa «tutuklulara zorla tek tip giydirilemez, tutuklular don-atlet duruşmaya getirilemez» kararını almak sizin yetkileriniz içinde değil miydi? Yasal olarak buna yetkiniz yok muydu? Vardı.!. Bunu yapabildiniz ama yapmadınız. Yapmak istemediniz.

Haklı olduğumuzu baskıyı, işkenceyi, yasadışılığı, keyfiliği kamuoyuna duyurmak ve haklarımızı almak için 75 gün süren Ölüm Orucunu gerçekleştirdik. Dört

değerli yoldaşımızı şehit verdik bu eylemde. Tüm bunların sorumluları baskı, işkence için bizzat emir veren, onu uygulayanlardır. Ama sizlerin tüm dünyanın gözleri önünde olan biten yasadışılığa, insanlık dışı saldırılara izleyici kalmanızın da, işkencecileri, halk düşmanlarını koruma isteğinizin de payı olmadığı söylenemez.

Ölümler ve yüzlerce hasta, sakat kalmış insanlar da sizi hiç ilgilendirmedir. Çünkü 12 Eylülcüler yani Şahinkayalar kızabilirlerdi...

Onlarca sakat ve dört şehit verdiğimiz dişe diş mücadele sonucu ve çeşitli siyasal gelişmelerin etkisiyle, iktidar açık vahşetinden aşama aşama geri adım atarak, sivil giysilerimizin bir kısmını vermek zorunda kaldı.

Duruşmalara gelmeye başladık.

Ama siz, bizsiz geçen iki yıldan çok memnundunuz. Daha ilk duruşmalardan itibaren rahatsızlığınızı göstermeye başladınız. Her talebimizi sudan gerekçelerle reddetmek, davanın siyasi bir havaya bürünmesini engellemek tavrı içinde oldunuz. «Atarım» tehditleri hiç eksik olmadı. Yazılı sorgu metinlerimiz ya da dilekçelerimizin bir kısmı «savunma ile ilgisi yok» gerekçesiyle dosyadan çıkartıldı.

Yeni bir yasa çıkmadığı ve tek tip giyip giymemeye ilgili yasa değişikliği de olmadığı halde tam iki yıl sonra duruşma salonuna alınmıştık.

Heyetiniz ve davanın savcıları hiçbir şey olmamış tavrımdaydı. Oysa tam iki yıl boyunca yasadışı bir şekilde don-atlet duruşmalara getirilmiş, duruşmalardan atılmış, işkence ve baskı görmüştük.

Soruyoruz: Tüm bunlar hangi yasayla yapıldı ve hangi yasayla kaldırıldı?

Ve siz mahkeme heyeti ve savcılarını olarak, düzenin yasalarını savunan ve uygulayan insanlar olarak; her şey gözlerinizin önünde cereyan ederken hangi kaygı ve hesaplarla olanları görmezden geldiniz?

İki yıl boyunca bizleri don atlet bırakanlar hakkında dava açılmasını istiyoruz!

(.....)

Bugün de defalarca yaptığımız talepler, tutarsız ve hiç kimseyi ikna etmeyecek gerekçelerle reddedildi.

Gerekçesi en uygun kararınız şöyleydi: «Sanık sayısının çokluğu tüm sanıkların duruşmaya çağrılmasına engel teşkil ettiğinden, buna ilişkin taleplerin reddine...»

Çok sanık olması bizim irademizin sonucu oluşmadığından, çok sanığa göre duruşma düzenlemesi yapmak sizin sorunuzdu. Adı «toplu» olan bir davada; «sanık çok, getirenleyiz» tavrı tutarlı bir gerekçe olamaz. Kaldı ki istendiğinde pekala getirilmiş ve bir sorun da çıkmamıştır.

Ayrıca bizsiz geçen dizilerce duruşma sonucu, davanın büyük kısmını bitirdiniz. Ve süratle davanın sonuna yaklaşıyoruz.

Kala kala, yaklaşık 230 tutuklu sanık kalmıştır. Bu mu sanıkların çokluğu?

(.....).

— Duruşma salonuna hâlâ tükenmez kalem, dilekçe ve savunma malzemelerimizi getiremiyoruz. Buna rağmen «sanıklar her türlü dilekçe ve savunmalarını doğrudan yanlarında getirirler» diye bir karar almak yerine, «sanıkların dilekçeleri her halükarda mahke-

meye ulaştığından, buna ilişkin taleplerin reddine...» kararını alıyorsunuz.

Evet dilekçelerin bir kısmı, defalarca duruşmalarda söylememiz ve sizlerin «cezaevinden istenmesi» doğrultusunda karar almanızdan sonra geliyor. Bir çoğunu ise ne biz takip edebiliyoruz, ne de siz...

Nerede görülmüştür; cezaevi yöneticileri sanıkların savunmalarına el koyacak ve mahkeme karar alıp isterse gönderecek; tersi durumda ise göndermeyecek? Böyle bir hukuk kuralı 12 Eylül'e özgü olsa gerek!

Hem savunma, dilekçe vb. şeylerin davayla ilişkisi çoğu kez güncelken; haftalarca, bazen aylarca cezaevi idaresince bekletilmesi ve ancak mahkemenin birkaç kez istemesi üzerine göndermesinin anlamı nedir? Ve neden «sanıkların savunmalarına el konamaz, doğrudan yanlarında getirebilirler» kararını almaya yanaşmıyorsunuz?

(.....)

Anlayış hep aynıdır! 12 Eylül ruhuna sadık kalmak! Bu da mevcut yasaları bile zaman zaman yok sayarak, bize karşı ne olursa olsun yasadışılığı, baskıyı, hak gasbını savunmaktır. Ya da bunu yapanları hoş görmek anlayışıdır.

Tükenmez kalemin mahkemeye getirilmesine, Adli Müşavirliğin «sakıncalıdır» deyişi karşısında hiçbir şey yapmayarak, sadece bu kararı bizlere duyurarak «biz ne yapalım, sakıncalı» deyip engizisyon döneminde dahi komik olabilecek bir anlayışı kabul ettiniz.

Ciddi bir yargı kurumu bu tür saçmalıklara karşı çıkmak zorundadır. Biz böyle düşünüyoruz. Ama mahkemeniz buna bile karşı çıkmamıştır. Ve tükenmez kalemin «sakıncalı olamayacağı» kararını alamamıştır.

Cezaevi idareleri bir zamanlar kalemin «içinde not taşınıyor» gerekçesiyle yasakladıklarını söylüyorlardı. Bu açıklama da demagojiden başka bir şey değildir. Çünkü asıl amacın, savunma hakkımızın, siyasi düşünme ve yazma eylemimizin engellenmesi olduğu gün gibi ortadaydı.

Nitekim çeşitli direnişler sonucu, bugün cezaevinde tükenmez kalem, bulundurma hakkını kazandık. Ama mahkemeye getirmemize izin verilmiyor.

(.....)

Sorun, dilekçe ve savunmalarımızı mahkemelere getirmemize izin verilmeyişiyle bağlantılıdır. Mahkemenizin ve duruşma salonu yetkililerinin de tükenmez kalem vermeye yanaşmaması, açık bir şekilde dilekçe yazmamızı engelleme olayından başka bir şey değildir.

Şahinkayaların «erdem»lerinin ortaya döküldüğü bu ortamda hâlâ onların mantığıyla tükenmez kalem yasaklamak, savunmalarımıza el koyma vb. uygulamaların yapılmasında ısrar edilmesi ve sizin tüm bu yapılanlar karşısında hâlâ onları savunmak için çırpınmanızı anlamak güçtür.

Dilekçe ve savunmalarımızı, tükenmez kalemlemizi yanımızda getirebilmek istiyoruz!

— Birçok savunma niteliğindeki dilekçemizin daha önce dosyaya konulmadan ve gereği yapılmadan iade edildiğine tanık olduk.

Neyin savunma kapsamında olup olmadığı, sadece dava konusu eylemle ilgili olup olmadığı ile sınırlanamaz. Böylesi bir anlayış, davayı siyasi bir dava olmaktan çıkarıp, sıradan adli bir dava muhtevasına sokar.

146/1 ceza maddesiyle suçlanan bizler için, ülkeyiz ve dünyadaki gelişmelere ilişkin gerek güncel, gerekse genel düzeyde ekonomik, siyasal, sosyal ve tarihsel tüm değerlendirmelerimizi ortaya koymamız olağan karşılanmalıdır. Ve bu dava kapsamı içinde savunma niteliğinde görülmelidir. Bu durum hem yazılı, hem de sözlü savunmalarımızda bizler açısından geçerlidir.

Siyasi nitelikte ve taleplerimizi içeren tüm yazılı metinlerimiz dosyaya konulduğu gibi, sözlü açıklamalarda bulunmamız da engellenmemeli, bunlar tutanaklara geçilmelidir!

— Sürmekte olan davada savunmamızı hazırlayabilmemiz için elimizde hemen hemen hiçbir kaynak, araç yoktur.

Sıradan roman, bir kısım sözlükler ve gerici kitaplar dışında hemen hiçbir kitap cezaevine girmiyor.

Daktilo, karbon kağıdı veriliyor ve siz de «gerekli olmadığına» dair karar alıyorsunuz! Neye göre gerekli değil? Oysa cezaevinde «itirafçı» denilen hailerde daktilo ve her türlü yayın varken bize verilmemesi suç değil midir?

Siz yargı mensupları bu soruları yanıtlayacağınıza sadece «gerekli değil» deyip geçiştiriyorsunuz. Neden?

Anlayış hep aynı: 12 Eylül anlayışı... Devrimcilerle karşı olan herşey doğrudur anlayışı...

Savunma için gerekli olan kitap, daktilo vb. tüm araçlar bize verilmelidir!

Tüm bu haklı taleplerimizi dile getirmemiz sizi fazlasıyla rahatsız etti. Kimsenin sesinin-soluğunun çıkmadığı bir mahkemenin sürmesini arzu ettiniz.

Öyle ya bu haklı talepler sizinle (yargı kurumu) cezaevi idaresini karşı karşıya getirecek ve bizlerin haklılığını ortaya çıkaracaktı.

Davaya, yargılandığımız eylemler sırasında çıkabilmeye başlamamızdan daha dört-beş ay bile geçmeden, arkadaşlarımızı duruşmalardan atıp rahatlamayı seçtiniz. 12 Eylül'ün baskıları, işkenceleri, yasadışlıkları ortaya çıkmamalıydı.

: Arkadaşlarımızı duruşmalara almamanıza «iki kez atılma» gerekçesini gösterdiniz. Oysa iki-üç kez atılıp da aylardır yargılandığı eylemlerin duruşmalarına alman birçok arkadaş vardı. Ne oldu da birden bire «iki kez atılanın duruşmalara alınmayacağı» hatırlanmıştı?

Yoksa yeniden «savaş hali» koşulları mı doğdu?

Kuşkusuz ileri sürülen gerekçelerin hiçbir mantıklı ve doğru değildir. Gerçeği yansıtmıyor ve sadece görünen «gerekçe»dir.

Doğru olan, sizlerin, haklı taleplerimizin dile getirilmesinden rahatsız olmanız, suçluları ortaya çıkarmamızdan endişe duymanızdır. Bunu mahkemenizin bizlere karşı tutumunda ve zaman zaman belirli sınırları aşan tehditlerinde görmek olasıdır. Tutuksuz sanıklar bile yaratılmak istenen hava gereği «tutuklanmakla» tehdit edilebilmektedir.

Askeri savcının kin ve hukuk dışı bir yaklaşımla bizlere saldırmayı, provokatif davranışlarda bulunması karşısında hiçbir işlem yapılmazken-, bizim masum ve haklı protestolarımız karşısında mahkemeniz tarafından duruşmalardan atılmamız, tamamen bir çifte standart uygulamasıdır. Artık doğruluğu apaçık olarak şüphe götürür hale gelmiş, her yerinden delik deşik olmuş malum iddianameyi savunmak demektir.

Evet, savcıcıyı anlıyoruz: 12 Eylül'ün gerçek yüzü ortaya çıktıkça, gerçekler birer birer açıklandıkça, 12 Eylül yöneticilerinin işi zorlaşacaktır.

Tarih ve halk onları suçlarken, bir avuç generalin ağzından çıkanı yasa kabul eden, binlerce devrimcinin kellesini isteyen, işkence ve vahşeti uygulayan veya onlara gözyumanları da yargılayacaktır.

Bu anlamda savcıcıların geleceği Şahinkayaların geleceğine sıkı sıkıya bağlıdır. Ve biz de bu yüzden onların tavrını anlamakta güçlük çekmiyoruz.

Mahkemenizin de benzer bir tavır içinde olması dikkat çekicidir.

Hâlâ duruşma salonunda birkaç kez atılanlar dururken, bir kısmımızın salona alınmaması tamamen keyfi ve gözdağma yöneliktir.

Gözdağı ve baskı ile birşey elde edilemeyeceğini, geçtiğimiz yıllar boyunca görmüş olmanız gerekir. Bundan sonra da birşey değişmez. Biz hep düşüncelerimizle yaşayacağız ve her koşulda onları savunacağız. Ama kesinlikle inanıyoruz ki, sizler bugün bizlere yaptıklarınızı yarın sâvunamayacak ve mutlaka suçu başkalarına yıkacaksınız. Çünkü kapitalist düzen yöneticileri hep böyle yaparlar. Çünkü onların düşünceleri çıkar üzerine kuruludur.

Erdemleri (!) bir bir açığa çıkmaya başlayan 12 Eylülcülerin, Şahinkayaların ve bir avuç sömürücü zorbanın çıkarlarını savunmak yerine, halkın sesine kulak vermenizi dileriz. En azından demokratça bir tutum içine girmenizi...

Bir kez daha;

Başta duruşmadan atılan arkadaşlarımızın salona

alınmaları olmak üzere, yukarıda belirttiğimiz istem-
lerimizin yeniden gözden geçirilmesini talep ediyoruz.

25.8.1986 22
imzalı dilekçe

Dursun Karataş
Sinan Kukul Bedri
Yağan İbrahim
Erdoğan Tuğrul
Özbek A. Şener
Yıldırım

12 EYLÜL MAHKEMELERİNDE DEMOKLESİN KILICI ATARIM!

Mahkeme, contanın taktik anlayışına bağlı olarak, duruşmaları sanıksız yürütüp, en kısa sürede bitirme ve devrimci tutsakların savunma olanaklarını tamamen ortadan kaldırıp onlara ağır cezalar vermek için —TTE dayatmasının kalkmasından ve tutukluların bendi elbiseleriyle duruşmalara girebilmelerinden sonra— tu» tokluları salondan atma taktiğini benimsedi, İşte mahkemenin duruşmaları sanıksız yürütme politikasındaki bu yeni taktiğini protesto etmek ve duruşmalardan atılan sanıkların tekrar duruşmalara alınmalarını sağlamak için, devrimci tutsaklar 18.9.1988 ve 10.3.1987 tarihlerinde bu dilekçeleri yazmışlardır.

I. ORDU KOMUTANLIĞI II NO'LU ASKERİ MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA

Baştabya/METRİS

Mahkemenizin son dönemlerdeki tavrı ilginç ve dikkat çekicidir. Heyetinizin bizlere yönelik tek yanlı ve sübjektif tutumu yeni bir "aşamaya varmış" bulunuyor. Taleplerimiz, ciddi olmayan gerekçelerle ısrarla reddedilmekte, davanın bir an önce sonuçlandırılması için her türlü keyfiliğe baş vurulmakta, yasaları hiçe saymaktan çekinilmemektedir.

Nedendir bu acaba? Nereden ve kimden alınan emirle ve kime kelle götürmek için bu kadar acele ediliyor?

Bizim kellelerimizle oligarşinin bekası mı sağla-

nacak? Aksine, bunu sağlamaya kimsenin gücü yetmez. 12 Eylül'ü gerçekleştiren ve sizlerin övdüğü generallerin bile gerçek niteliklerinin her geçen gün biraz daha açığa çıkmaya başladığı bugünlerde, kraldan çok kralcı olmanın bir yararı yoktur. Rüşvet, torpil, cebini doldurma, köşeyi dönme, ülkeyi ABD'ye satma, zam-zulüm-işkence devam ettikçe egemen sınıfların geleceği yoktur.

Ve sizin padişaha kelle götürmek isteyen tavrınızda, tarihin de 67 sadrazamını, altı padişahını, başbakanını asmış bir ülkede, çağdışı egemen güçlerin taktirini almayacaktır...

Şöyle çevrenize bakın. Kelle götürücüler şimdi ne durumdalar? «Kullan kullan at» anlayışı nasıl işliyor?

Başbakanınızın, bakanlarınızın ceplerini dolduran icraatları ayyuka çıkmışken siz neyi, kimin adına yapmaya çalışıyorsunuz? Kime kelle yetiştirmeye çalışıyorsunuz?

Ya yarın?... Hiç düşündünüz mü yarını?... İşte 12 Mart'ta olanlar... Bugün binlerce sayfa ile teşhir ediliyor ve hiç kimse olanlara sahip çıkmıyor. Yarın siz göğsünüzü gererek «evet biz, bu tutuklulara savunma hakkı vermedik, çünkü düzene karşıydılar; evet biz, iki yıl boyunca mahkemelere gelmelerini 'tek tip elbise' gerekçesiyle engelledik; geldiklerinde ise mahkeme uzar, siyasi savunma yapılıp diye duruşmalardan attık; kalem-kağıt yasağına, işkenceye ses çıkarmadık; savunmalarını bile yanlarında, getiremediler, cezaevi idaresi keyfince istediğini gönderdi, ses çıkarmadık vb.» diyebilecek misiniz? Hiç sanmıyoruz.

Yasa adamlarının yasaları uygulamadığı, onları savunmadığı bu düzenin adı nedir? Yasaları bile çiğ-

nemekten, çekinmeyerek yapılan yargılamanın nite-
liğı nedir? Bunlar yarın hep sorulacaktır...

Mahkemenizin bugünkü tavrı bilinçlidir ve tama-
men siyasidir. Davanın ülkede süren en büyük siyasi
davalardan biri olduğunu gözardı eden tutum ve uy-
gulamalar devam edelmektedir. Adeta sanıkların
«ağzı var dili yok» insanlar olmaları isteniyor.

Ve bu bizlerin «mahkemeyi meşgul ettiği, davayı
uzatmaya çalıştığı» gerekçeleriyle perdelenmeye çalışılıyor.

Oysa davanın uzamasını isteyen biz değiliz. So-
run, bizim davayı uzatma gayretimiz değildir. Öyle
bir amacımız olsaydı, iki yıl boyunca tek tip elbise
giymediğimiz için getirildiğimiz ama salona alınmadı-
ğımız duruşmalara sadece teşhisler için girmez, bu
konuda mahkemenize kolaylık göstermezdik. Bu ör-
nek bile davayı uzatmak gibi bir amacımızın olmadı-
ğını tek başına anlatmaya yeterlidir.

Sorun, heyetinizin sübjektif ve tek yanlı tutum
içinde olması, davanın siyasi bir dava olduğunu unu-
tarak bizlerin, kendi inançlarımız doğrultusunda sa-
vunma yapmamıza tahammül edememesidir.

Elbette bu tavrın sadece, siz mahkeme heyetinden
kaynaklandığını iddia etmiyoruz. Her ne kadar «biz
bağımsız mahkemeyiz» desenizde, askeri mahkemele-
rin nasıl çalıştığı, kimler tarafından ne tür baskılara
uğradığı sır olmaktan çıkmıştır.

Artık amaç belli olmuştur. Nasıl ve ne şekilde
olursa olsun Devrimci Sol davası bitirilmelidir. Yasa-
lara uyulmuş-uyuîmamış, sanıklar savunma yapıyor-
yapamıyor bunlar önemli değildir. Gerekirse dava sa-
nıksız ya da az sayıda sanıkla sürdürülerek bitirilme-
lidir. Bu anlayış istekli ya da isteksiz heyetinizce be-
nimsenmiştir.

Savcının tahrik eden konuşma üslubunu seçmesi boşuna mıdır? Yargıcın gereksiz çıkışlarının, sadece kendisi konuşup herkesin susmasını istemesinin, (hatta bu sık sık siyasi bir yanı olmayan ve sadece eylem dosyası üzerine konuşmak isteyenlere de yapılıyor) bizleri «atma» tehditi altında tutarak konuşmaktan men etmeye çalışmasının boşuna olduğu söylenebilir mi? Sanmıyoruz...

İddianamedeki saçmalıklar bir bir açığa, çıktıkça, heyetinizin adeta bunları gizlemek çabası içine girmesinin anlamı nedir? İddianameyi eleştirmek bile çok görülmektedir bize...

Keyfi tutum ve davranış, ön yargılı yaklaşım öyle bir noktaya gelmiştir ki, daha ne söyleyeceğimiz bile bilinmezken salt söz istememizden dolayı heyetinizin duyduğu rahatsızlık dikkat çekicidir.

Son dönemde heyetinizin tavrındaki belirli değişiklik de gözden kaçmamaktadır. Bizlere karşı giderek hırçınlaşmanızın bir nedeni olmalıdır. Değişen nedir? Bizim tavrımızda değişen bir şey olmamıştır. Bugüne kadar da mahkemenin işleyişini zorlaştıran basit tavırlara girmedik, Buna ihtiyaç duymayız da. Çünkü mahkemenizde, hakkımızda verilecek cezanın bizler için ibir değer taşımayacağını, sizler de çok iyi bilmektesiniz. Ama biz, süren davanın bir siyasi dava olduğunu ve bu davada yargılanan siyasi tutuklular olduğumuzu hiçbir zaman unutmadık. Ve daima buna uygun hareket ettik. Bu gerçeği istese de kimse unutturamaz bize.

Ve bizler, uğruna seve seve ölüme gitmeye hazır olduğumuz inançlarımız doğrultusunda savunma yapma hakkına sahibiz. Mahkemenizin kabul etmek istemediği budur.

Bugün, hakkında istenen en üst cezayı alsa bile, tahliye edilmesi gereken sanıklar, tutuklu bulundurulmaya devanı ediliyor. Yoksa tahliyelere karar veren başka merciler midir?

Şu anda Türkiye'de hiçbir siyasi davada bu kadar çok tutuklu kalmamıştır. Eylemlerin büyük bir çoğunluğunun görüşülmesine ve birçok sanığın haklarındaki iddiaların saçmalığı tek tek açığa çıkmasına rağmen, bu davada tahliyelerin yapılmaması siyasi bir tasarruftur. Bu tavrın nedeni, mahkemenizin her ne pahasına olursa olsun insanları daha fazla içerde yatırmak ve kendince «ıslah» etmek istemesinden kaynaklanıyor.

Sürmekte olan bu davada olan-biten her şey tarihe mal olacaktır. Heyetinizin, tamamen ön yargıya dayanan ve siyasi amaç taşıyan tasarrufları, zaman zaman ciddiyetten uzak yaklaşımları da tarihe geçecektir. Hukukla hiçbir ilişkisi olmayan ve görevini sağa sola bağırarak, azarlamak olarak anlayan birinin mahkeme başkanı olması bile düşüncelerimizin doğruluğunu ortaya koymaya yeterlidir. Esasen emir-komutayla oluşturulmuş ve ona bağlı işleyen mahkemelerde fazla bir şey—hukuka bağlılık— beklenemeyeceğini biliyoruz. Ama ortada bir oyun varsa, bunun kurallarına uyulmasını istememiz doğal karşılanmalıdır.

«Biz bağımsız mahkemeyiz, hiçbir güç bize etki edemez.» demenize rağmen, artık mahkemenizin niteliği açığa çıkmıştır. Gelecek kaygısı ile emir-komuta zincirine uymanın bir yere kadar anlaşılabilir bir yanı vardır ama mahkemenizin bugün sergilediği tavır bu noktayı aşmıştır. İdeolojik tavrınız açık ve net sergilenmektedir.

Mahkemenizin tavrını belirleyen 12 Eylül'ün ideo-

lojisidir. En azından bu açığa çıkmıştır bugün... «12 Eylül ruhu»na ters düşmemeye çalışan ve emir-komutanın istemleri doğrultusunda kararlar alan mahkemenizin objektifliği ve bağımsızlığından bahsetmek imkansızdır. «Bağımsız» vb. sözleri, oligarşinin halkı aldatma ve sömürüyü devam ettirmeyi gizlemeye çalışmasının bir ifadesidir.

Mahkemenizin kararlarını belirleyen mevcut yasalar da değildir. Öyle olsaydı «savaş hali» yasasına uygun olarak iki kez mahkemeden atılan sanıklar bir daha duruşmaya alınmazdı. Oysa bu, mahkemenin «teşhis»ler aşaması dışında uygulandı. İki kez atılanlar «teşhis»lere çıkarıldılar. Ama sadece teşhislere... Neden? Çünkü savcının iddialarım ancak «teşhis» ler ispatlayabilirdi. Duruşmanın diğer safhaları ise savunma hakkının kısmen de olsa kullanılabilceği aşamalar olacaktı. Ve kısıtlı olanaklar içinde bile olsa, 12 Eylülcü kafa yapısı ve iddialar açığa çıkarılabilecek, ortaya konulabilecekti. Oysa istenen, bunların açığa çıkmamasıdır. Her fırsatta engellenmeye çalışılan budur.

Bir noktayı yeniden de olsa hatırlatmak isteriz. Yasallığın ortadan kalktığı yerde direnme her zaman meşrudur. Hele bu kendi yasalarına uymayanlar karşısında fazlasıyla geçerlidir.

Bugün 12 Eylül'ü savunmaya cesaret edenlerin sayısının giderek azaldığı koşullarda, heyetinizin 12 Eylül'ü korumaya çalışması tuhaftır, boşunadır... Yarın gerçek yargılama tarih önünde, halk önünde yapıldığında bugünün sorumluluğunu taşıyanlar, aynı sorumluluğu tarih önünde de taşımaya hazır olmalıdır. Yarın kimse gerçeklerden kaçamaz, kaçamayacaktır...

Sanıkları mahkemeden atarak, davayı sanıksız

sürdürme anlayışı veya suskun sanıklar topluluğu yaratmak istemi; Hitler, Mussolini gibi tarihin mahkûm ettiği kişilerin, rejimlerin anlayışıdır. Şili diktatörü Pinochet gibi «insan haklarından söz edenlerin burada yeri yok» mantığıyla hareket edilmesi sonucu atılıyoruz duruşmalardan...

Taleplerimizi reddederken mahkemenizin ileri sürdüğü gerekçelerin hepsi ciddiyetten yoksundur. Duruşmalardan atılmamız keyfi bir uygulama niteliğindedir.

Zaten mahkemeniz bile kendi tavrını açıklamakta güçlük çekmektedir.

Gelinen noktada mahkemenizin tavrını yasal olmaktan uzak siyasi bir tavır olarak görmekteyiz. Bugüne kadar defalarca yenilediğimiz taleplerimiz konusunda bir kez daha ısrar ettiğimizi belirtmek isteriz.

18.9.1988

Mehmet Ünal
Tuğrul Özbek
Sabri Temel
Şaban Şen
Yalçın Demirkaya
A. Tayfun Özkök
Bedri Yağan
Mehmet Doğan
Mürsel Göleli
Nuri Eryüksel
Sinan Kukul

A. Şener Yıldırım
Bülent Pak
Dursun Karataş
Haydar Öztürk
İbrahim Erdoğan
Alişan Yalçın
Baki Altın
İbrahim Bingöl
Harun Kartal
Sadettin Güven

TUTSAKLARIN İSTEMLERİNE KULAK TIKAYAN YARGIÇLAR

II NO'LU ASKERÎ MAHKEME BAŞKANLIĞINA Baştabya/METRİS

Birçok yönü ve içeriğiyle tarihe maîolacağı kesin olan bu dava, aynı zamanda savunma hakkının engellenmesi ve kullandırılmaması yönünü de, ortaya konan tavır ve uygulamalarla da adından çok söz ettirecektir. Beş yılı tamamlamakta olduğumuz yargılama süreci içinde, savunma hakkımızı kullanabilmek, bu konudaki engellerin, sübjektif uygulamaların kaldırılmasını sağlayabilmek için verdiğimiz dilekçelerin, suç duyurularının sayısını hatırlamak çok zor. Ama ne yazık ki, birçok anti-demokratik uygulamada «Demoklesin kılıcı» olarak kullanılan sıkıyönetim koşullarının kalkmasını ve yaşanan onca siyasi, hukuki gelişmelere rağmen mahkemeniz tarafından sanıkların lehine, savunma olanaklarının yaratılması bir yana, bu konudaki en doğal haklarımıza, taleplerimize karşı takınılan kayıtsızlık sürdürülmektedir.

Savunma hakkının bağımsız olmadığı bir yargılamanın bağımsız olamayacağı gerçeği çok söylendi, tarafımızdan da çok kez dile getirildi. Buna rağmen adeta «bizim istediğimiz kadar, istediğimiz şekilde savunma hakkı var olur» dercesine, bırakalım objektif hukuk normlarına uygunluğunu aklın alamayacağı örnekler, gerekçeler karşımıza çıkarılmaya devam ediliyor.

Son olarak 12.2.1987 tarihinde verdiğimiz dilekçe ile söz konusu siyasi davada, Devrimci Sol'un amaçlarının ve görüşlerinin, açıklandığı, savcılık makamı-

nın da iddianamesinde belge olarak kullandığı dergi ve broşürlerin fotokopilerinin, yaklaşımakta olan savunma aşamasının göz önüne alınarak bizlere verilmesini istemiştik. Buna karşılık mahkemenizin 27.2.1987 tarihli bir yazısıyla «yasaklanmış ve toplatılmış yayınlar» olduğu gerekçesiyle bu talebimizin reddedildiğini öğrendik.

Evet, benzer bir örneğinin, bağımsız bir yargıda değil, ancak sanıkların savunma hakkının sınırlı olduğu, bu sınırın keyfilikle çizildiği: bir «yargı»da görülebileceği türden —ve 5 yıldır da bizlerin tanık olduğu— yeni bir engelle daha karşılaşmış; bulunuyoruz.

Savunma hakkının sınırlandığı ve bu sınırların da sürekli sanıkların aleyhine çizildiği bir «bağımsız yargı»dan söz etmek mümkün müdür?

Mahkemeniz, bağımsız yargı ilkelerine göre mi, yoksa burjuvazinin baştan kararını verdiği «yasal olmayan» görüşlerimizi mahkûm etme misyonunu yerine getirmek için mi hareket edecek?

146. madde çerçevesinde siyasi bir davada yargılanacağız, savcı, düşünce ve görüşlerimize dayanarak iddialarını temellendirecek, ancak biz sanıklar bunları cevaplama olanaklarından yoksun kalacak ve kendimizi savunamayacağız.

Savcılık, iddianamesinde bu belgeleri rahatlıkla kullanacak, hatta çarpıtacak, ama sanıklar bu belgeleri kullanmak, değerlendirmek istediğinde bunlar suç unsuru taşıdığı için yasaklanacak.

Kime göre suç unsuru? Dava henüz devam ediyor. Eğer baştan belirlenmiş bir karar varsa sormak istiyoruz: Mahkemenizin yasal gerekçesi nereden kaynaklanmaktadır?

Sorulan daha da çoğaltabiliriz, ama dediğimiz gi-

bi, ortada yasalara aykırı olduğu kadar, mantığa da aykırı bir durum var. Yasak olduğu belirtilen görüşler, hatta olduğu gibi bildiriler ve yayınlardan alıntılar iddianamelerde yer almaktadır. Mahkemeniz, aynı duyarlılıkla, içinde suç unsuru olduğundan ötürü bu iddianamelerin de toplattırılması için girişimde bulunacak mı acaba merak ediyoruz? Mantiken, mahkemenin anlayışını gözönüne alırsak bu da mümkün.

Mahkeme başkanı ve üyeleri; reddetme gerekçenizin hukuki ve mantıki temelini anlamak çok zor. öylesine zor ki, bizzat tâbi olduğunuz kurumun diğer heyetlerinin uygulamaları ile de çelişki içindesiniz. fst. Synt. Ask. Mahkemelerinde görülmekle olan, Türkiye Devrimci Komünist Partisi, Türkiye Komünist Partisi-M/L, Türkiye ve Kuzey Kürdistan Kurtuluş örgütü v.b. davalarında ve daha birçok davada aynı içerikte belgeler, hatta örgütlerin konferans belgeleri dahi, savunma hakkı çerçevesinde sanıklara verilmiştir. Yine 1984 sonuna kadar mahkemeye verdiğimiz sorgu ve dilekçemizden, suç duyurusunda bulunduğunuz ve hakkımızda dava açılan sorgu ve dilekçelerimizin fotokopileri mahkemeler tarafından bizlere verilmiştir, verilmektedir. Mahkemenizin mantığı ile hareket edilirse «onlarda da suç unsuru var» (hepsinden ceza almış bulunuyoruz.) diye bize verilmemesi gerekirdi.

Aynı yere bağlı mahkemeler içinde iki farklı (aslında farklılık sadece bu davada gösterilmektedir) uygulama nasıl olabiliyor? Mantiken tek bir açıklaması var; Devrimci Sol davası diğer davalardan farklı ele alınıyor veya mahkeme heyeti açık bir şekilde kendi tasarrufunu kullanıyor.

Bu konuda derin kaygılar taşımaktayız. Davanın

başlangıcından itibaren gündeme gelen uygulamalar da bu kaygımızın haklılığını gösterir niteliktedir.

Heyetiniz, şimdiye kadarki tavrıyla, savcının açığa çıkarttığı, bu uğurda herşeyi mübah saydığı davayı siyasi özünden arındırma gayretlerine ortak olmaktadır. İstenen açıktır, dava siyasi bir dava değil, adli eylemlerin görüldüğü sıradan bir dava olmalıdır.

İstenildiği şekilde uygulanan «savaş hali» hükümlerine dayanılarak duruşmalarda dilekçelerimiz okutulmadı, düşüncelerimizin açıklanmasına izin verilmedi, tutuklular istenildiğinde duruşmalardan atıldı, işkence hakkında suç duyurularımız reddedildi, bizzat mahkemeye getirilirken karşılaştığımız işkencenin izleri bile «bizi ilgilendirmez» denilerek görmezlikten gelindi, mahkeme salonunda heyetin gözleri önünde coplandık; kılınızı bile kıpırdatmadınız, mahkeme belgeleri ve iddianameler çarpıtılarak —devam etmekte olan bir davanın sanıkları olarak— aleyhimizde çeşitli basın organlarında yayınlar yapıldı, iftiralar atıldı, bırakınız mahkemede yargı güvencesini kullanmayı, suç duyurularımıza bile aracı olmadınız. Ve ilginçtir, iki yıl boyunca tek tip elbise uygulaması nedeniyle duruşmalara almadınız, davayı sanıksız yürüttünüz. 12 Eylül'den sonra biz devrimci siyasi tutuklulara uygulanan baskıların birer köşe taşları olarak, polis-cezaevi-mahkeme üçgeninde yerinizi aldınız. Cezaevlerinin uygulamalarına hem de bağımsız yargı adına ortak oldunuz, bizler cezaevinde işkence görürken, suç duyurusunda bulunurken, «bizleri ilgilendirmez» dediniz. İki yıl boyunca savunmanın en basit araçlarından kalem-kağıttan, yoksun kaldık; bağlayıcı bir girişimden kaçındınız.

Yine iki yıl boyunca avukatlarımızla görüşemedik. Bizlerin bu konudaki ciddi girişimlerine katılmak bir yana, duyarsızlık göstermeye devam ettiniz. Oysa bu öncelikle sizleri ilgilendiriyordu. Mahkemelere gelirken dilekçelerimizi yanımızda getiremedik, cezaevi idaresince el konuldu, kimileri yok edildi, kimileri ise haftalarca, aylarca uğraşmamız sonucu size ulaşabildi. Ama bu duruma gözyumduunuz: «Nasıl olsa dilekçeler bize geliyor» diye cevap verdiniz. Son olarak savcının tahrikkâr, kışkırtıcı tavırları ve niyetleri sonucu oluşan sanıkların haklı protestosunu bir savcı gibi ele alıp, bir kısım arkadaşımızı duruşmalara almama tavrını ısrarla sürdürüyorsunuz ve yaklaşan savunma aşamasını hiçe sayarak savunma belgelerini vermekten kaçmıyorsunuz.

Yukarıda saydıklarımızı daha da uzatabilmek mümkün, bunları ilk defa söylemediğimiz, zamanında her biri için sayısız dilekçe verdiğimiz için daha fazla uzatmayı gereksiz görüyoruz. Sonuç olarak, ortada bir «hukuk» ve «bağımsız mahkemeler» olgusu var ise ve dava bu temelde yürüyorsa, savunma, üzerinde hiçbir sınırlandırma getirilemez. Bu durum dünyanın hiçbir yerinde görülmediği gibi, yukarıda verdiğimiz örneklerin de mahkemenizin özel tasarrufu olduğu düşüncesindeyiz.

Savunma belgelerinde «suç unsuru» olup-olmadığı gibi bir kıstasın öne sürülmesi, siyasi bir davada savunma hakkının kullandırılmaması çabasıdan başka bir anlama gelmesi mümkün değildir. Eğer «ortada bir siyasi dava yok» denilmek isteniyorsa, o zaman yargının ve iddianın temeli olan 146. maddenin içeriğine göre yargılamanın ortadan kaldırılması gerekir. Eğer 148. maddeye göre hakkımızda özel ağırlaştırıl-

miş hapis ve idam cezaları isteniyorsa, yargılandığı-mız örgütümüzün tüm belge, kitap, dergi, bildiri vs. yayınları bir takım siyasi amaçlara göre kullanılıyor ve savcı tarafından her türlü çarpıtmaya tabi tutuluyorsa ve biz bunları, gerçek düşüncelerimizin ortaya konması ve savcının çarpıtmalarını çürütmek açısından istediğimizde verilmiyorsa,, bir savunma hakkından ve mahkemelerin bağımsızlığından söz etmemiz zordur. Bu; «biz sizi bu belgelerle suçlarız ama size o belgeleri verip cevap hakkını kullandırtmayız» demektir.

Kaldı ki, siyasi bir davada, davayı ilgilendiren böl-geler hangi yasaya dayanılarak sanığa verilmez. Mah-kemeniz, talebimizi reddederken niçin dayandığı mad-deyi belirtmemiştir? Bu konudaki kararınız daha ön-ceki uygulamalarda ortaya çıkan gerekçe yaratma mantığının tezahürü olmuştur. Şöyle ki, talebimize karşı önce «bu tür belgeler dosyada yok, araştırıyo-ruz.» denildi ve ne hikmetse iddianamede kullanılan belgeler aylarca bulunulamadı. Sonra da «yasak» de-nilerek talebimiz reddedildi. «Yasak» olduğu aylarca öncesinden bilinmiyor muydu?

Açıktır ki tavır, önyargılı olup yasal değildir. Bu mantıkla savunma hakkımızdan söz etmek kolay de-ğil. Nitekim hâlâ duruşmalara alınmayan bir kısım ar-kadaşımızın sadece teşhis söz konusu olunca duruş-maya alınmak istenmesi, arkadaşların savunma hak-kından yoksun olması, davanın adeta savcının iddiası-nı kanıtlamak için yapıldığı kaygısını kuvvetlendir-mektedir.

Eğer heyetiniz, bize mahkemede yasal hakkımız olan savunma hakkını kullandırmama niyetindeyse diyecek bir şeyimiz yok.

Yok eğer bu dava kuralına uygun ve yasal dayanaklar içinde yürüyecekse savunma hakkının kutsallığının da güvence altında olması gerektiği kabullenilmeli ve uygulamada gösterilmelidir.

Önyargıdan uzak ve mevcut uygulamaları göz önüne alarak, savunma aşamasının yaklaştığı şu günlerde biz sanıkların her türlü savunma güvencesini sağlayıp, savunma olanaklarımızı elde etmemizi kolaylaştırmanızı ve bu yöndeki isteklerimizi yeniden gözden geçirmenizi talep ederiz.

10.3.1987

Dursun Karataş
Bedri Yağan Sinan
Kukul İbrahim
Erdoğan İbrahim
Bingöl

BNB. MUZAFFER AKKAYA'NIN DOKUNULMAZLIĞI NEREDEN GELİYOR?

1983'te Dursun Karataş; Metris'te İşkenceyi, hainliği, Onursuzluğu, her türlü ahlaksızlığı kuramlaştırmak için, özel görevle bulunan Bnb. Muzaffer Akkaya hakkında suç duyurusunda bulunmuştur. Bu dilekçede «suç unsuru» olan ifadeler bulunmasına rağmen (Daha önce aynı tip dilekçeler birçok kez yazılmış olup, bundan dolayı birçok cezalar verilmiştir...) gerek Adli Müşavirlik, gerek mahkeme, özel görevli Bnb. Muzaffer Akkaya'yı korumak için bu dilekçeyi özellikle işleme koymamıştır. Bunun devamı olarak Muzaffer Akkaya'nın, itirafçı Şaban Taşçı aracılığıyla Dursun Karatas ve Devrimci Sol aleyhine beyanda bulanması üzerine ikinci bir suç duyurusu dilekçesi yazılmıştır. Bu dilekçe de iki kez cezaevi idaresi. Adil Müşavirlik ve mahkeme tarafından işleme konulmamıştır. Bütün bunlar mahkemelerin, Adli Müşavirliğin ve cezaevi idarelerinin nasıl bir işbirliği içinde olduğunu, işkencecileri, hainleri, Muzaffer Akkaya gibi hakkında işkenceciliğinden onlarca kez suç duyurusunda bulunulan birini koruduklarını ve bir işkencecinin yasalar karşısında dokunulmazlığını göstermektedir.

I. OKDU VE İSTANBUL SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI II NO'LU ASKERİ MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA Baştabya/METRİS

10.10.1985 günü yapılan duruşmada, itirafçı hain Şaban Taşçı isimli şahıs, kendisine ve ailesine küfrettiğim, tehdit ettiğim iddiasında bulunmuş.

Bu iddia, görünüşte doğru gibi gözükmekteyse de, yanlış ve eksiktir.

Yanlıştır, çünkü ben, haine, «hain, alçak, şerefsiz» demekle «eşyaya» adıyla hitap ettim.

Küfür veya hakaret içeren kavramlar, her toplumun asırlarca süren ortak yaşamının gelenekleriyle oluşmuş ve sınırları, o toplumun ahlâk anlayışıyla belirlenmiştir. Bu, her toplumda değişiklik gösterebilir. Bir toplumun ahlâk dışı saydığı bir olay, değişik ortamda şekillenen bir başka toplum için çok doğal ve «ahlâki» kabul edilebilir.

Ancak, bunun bir istisnası vardır. Hemen tüm toplumlarda ihanet ve hainliğin karşılığı, şerefsizlik, alçaklık ve insan onurundan yoksunluktur. Hainlik bu kavramlarla özdeşleşmiştir. Bir «insan» için küfür kabul edilebilecek bu kavramlar, bir hain için yadır-ganmaz ve ismi olarak kabul edilir.

İşte, bu ortak insani, ahlâki değerlerin sonucudur ki, hangi rejim, hangi örgüt, hangi kuruluş söz konusu olursa olsun, hainliğin, ihanetin değerlendirilmesi değişmez. Alçaklık, şerefsizliktir bunun adı...

Diğer yandan, bu ortak insani, ahlâki değerlerin savunulmasıyla, uzun yıllardır hainlere karşı uygulanıp yasa haline gelen ceza açıktır.

Bu anlamda, «tehdit etme» diye bir olay söz konusu değildir. Söylenen, gelenek haline gelmiş bulunan, «hainlerin cezasız kalmadığı» ve hainlerin hangi cezaya çarptırılacağıdır.

Bugün tüm Türkiye ve dünya kamuoyu bu zaval-lı, ahlâksız, şerefsiz ve insan onurundan nasibini almamış bir avuç alçağın, «vatan, millet, aile» edebiya-

tıyla kendi kellelerini kurtarmaya çalıştığını açıkça bilmektedir.

Kellelerini kurtarmak için uşaklık rolüne soyunup kara mizah yapan bu bir avuç haini, ne devletin çeşitli koruma tedbirleri, ne de yüz değiştirmesi hak ettikleri cezadan kurtaramayacaktır. Bu somut gerçeği her zaman vurgulayıp, bu tarihi görevi yerine getireceğimizi belirtmek, «tehdit» değil, çok açık gerçeği ifade etmektir.

Tüm hainler de bunun bir tehdit değil, somut bir gerçek olduğunu bilirler.

Âdice çarpıtıp yalan söylenen bir konu da şudur: İhanet ve hainlik tek başına ele alınamaz. Bu ortamı yaratan ve teşvik eden kurum-düşünce ve kişilerin de bu olayda sorumluluğu vardır ve bunun getirdiği sorumluluğu hepsi birden üstlenmiştir. Hainlik ve ihanetin tek sorumlusu, piyon olarak kullanılan alçak ve şerefsizler değildir. Yaratıcıları ve teşvikçileri de aynı derecede sorumludur. Biz bugün ihaneti meşrulaştıran düşünce sistemini açıklayıp teşhir ederken, hainler yanında, bunun yaratıcısı ve teşvikçilerinin de cezasız kalmayacağını söylüyoruz.

Bu anlamda ben, bu gerçekleri bilen ve de Devrimci Sol'un onurunu taşıyan, emperyalizme, kapitalizme ve faşizme karşı savaşıyan bir devrimci tutsak olarak, hainin ailesine küfredemem, tehdit edemem.

Edemem, çünkü; hainin tüm «vatan, millet, aile» demagojisine karşın, anasının bile kendisini savunmadığını, «yaptığın şerefli bir iş değil, böyle olmasını istemezdim» dediğini biliyorum. Tüm bunlar bilinirken, ailesine karşı hakaret anlamına gelebilecek sözler söy-

lemem olanaksızdır. Hainin demagojileri ve yalanları boşunadır:

Hain olan, alçak olan, Şaban Taşçı'dır...

Ve hainlere söylediklerimize küfretmek deniyorsa, biz onları her zaman tekrar edeceğiz.

Ve yine diyoruz M, hainlerin bugün, «savunuyorum» dedikleri «devlet» de onları koruyamayacaktır.

Onlar, ihanetlerinin; halka, örgüte ve devrime karşı işledikleri suçun cezasını, mutlaka ve mutlaka çekecekler ve hiçbir hain cezasız kalmayacaktır!

Bunlar, bizim alttan alta yürüttüğümüz gizli propaganda veya tehdit sözleri değildir. Ki söylediklerimizin hemen hepsi, zaten mahkemenize verdiğimiz dilekçelerde mevcuttur. Herşey açıkken, hainler neden bu tür şeyleri yeni veya olağanüstü bir şeymiş gibi gündeme getirmektedir?

Hainler işkence politikasında aktif bir rol iîe görevlendirilmiştir.

10.10.1985 tarihinde hainin, açlık grevleri, şahsım vb. şeylerle ilgili verdiği dilekçe henüz elimize geçmediğinden, diğer ithamlara —neler olabileceği belli olsa da— şimdilik cevap vermiyorum. Ama, artık hainlerin mantığını biz de, siz de, tüm kamuoyu da öğrendi sanıyoruz.

Şaban Taşçı denen hainin son mahkemede sergilediği tavrı, diğer sıkıyönetim mahkemelerinde yargılanan hainlerin tavrıyla birleştirdiğimiz zaman ortaya çıkan gerçek şudur:

Hainler, cezaevlerinde idarenin bir piyonu olarak, işkence politikasının meşrulaştırılması ve yeni saldırıların zeminini hazırlamak amacıyla kullanılmaktadırlar. Hainler, işkencecilerin avukatlığını yapmaktadır.

Alçaklıklarını, şerefsizliklerini iyice ortaya koyan

bu son girişimleri, aynı zamanda, çapsızlıklarını da ortaya çıkarmıştır.

Çeşitli işkencelerden geçerek duruşmaya gelen tutukluların üzerindeki darp izleri herkesin görebileceği biçimde sabitken, bu hainlerin, devlet ve kendi kişisel kariyerlerini herşeyin üzerinde tutan işkenceci cezaevi yöneticilerine «hamiliklerini onaylatmak için, «cezaevlerinde işkence yoktur, eylem hazırlığı yapıyorlar» demagojilerine başvurmaları, onların şerefsizliklerini, alçaklıklarını herkese kanıtladığı gibi, beceriksizliklerini, çapsızlıklarını da göstermiştir.

Hainlere, nasıl ve hangi taktiklerle devrimcilere saldıracaklarını, ne tür yalanlar söyleyeceklerini öğreten, Metris iç Güvenlik Komutanı Bnb. Muzaffer Akkaya'dır.

Ancak şerefsizlikle alçaklık ve beceriksizlik çok açık bir biçimde ortadadır.

1 — Şaban Taşçı haini, Metris'te Açlık Grevi ola çağını, eylem hazırlığı olduğunu nereden bilebilir? Bilemez; çünkü o tüm siyasi tutuklulardan tecrit edilmiş bir yerde kalmaktadır ve bu nedenle, siyasi tutuklulara ilişkin gelişmelerden doğrudan haberi olamaz.

Demek ki başka güçler, asılsız da- olsa, bir takım bilgiler verip yol gösteriyor.

Bnb. Muzaffer Akkaya ve cezaevi yetkilileri, bas- kı ve işkenceyi kamuoyundan gizlemek, siyasi tutuklular ve devrimci örgütler aleyhine kamuoyu oluşturmak için, hainleri birer piyon olarak kullanıyorlar.

2 — Şaban Taşçı hainine, aylar önce kendisinin alçak, şerefsiz, hain olduğunu, yüz kere yüzünü değış tirse de cezasını göreceğini, anasının dahi kendisini savunmadığını söylediğim halde, şimdi nereden aklına geldi de çarpıtarak söylüyor?

3 — Baştabya duruşmalarına hemen hiç gelmeyen Hürriyet muhabiri, özel olarak, 10.10.1985 günü nasıl ve kim tarafından organize edilerek duruşmaya getirilmiştir?

Bu ve buna benzer sorular araştırıldığında, altından mutlaka Muzaffer Akkaya çıkacaktır. Bu piyonları önümüze süren, ondan başkası değildir.

Kaldı ki, hain, boşuna bir panik içerisindedir. Bu iddialarıyla, ne devleti, ne de kendini kurtarabilir.

Biz devrimciler yaptıklarımızı, düşüncelerimizi ve söylediklerimizi gizlemeyiz.

Keşke sürekli olarak, «sözünün eri» olduğunu tekrarlayan ve «şeref», «onur» sözcüklerini dillerinden düşürmeyen devlet yetkilileri, Cumhurbaşkanı, Başbakan, cezaevi yöneticileri, generaller ve işkence yapanlar da, açıkça yaptıklarını ve yapacaklarını söyleyebilseler, savunabilseler...

Ama halk düşmanları, sömürücüler, emperyalizmin işbirlikçileri, işkenceciler, alçaklık ve şerefsizliklerinin gereği olarak korkaktırlar; gerçekleri söyleyemezler, söyleyenlere de engel olurlar. Çoğu kez de kendi suçlarını üç-beş bilinçsiz halk çocuğu askere (er, çavuş, başçavuş) veya insani değerlerden nasibini almamış, cahil, yeteneksiz birkaç, kişiye yıkarak kendilerini aklamaya çalışırlar.

İşte Bnb. Muzaffer Akkaya da bunlardan biridir. Korkaklık ve alçaklığıyla işkencecilik suçuna erleri ortak etmekte, onlara suç işletmektedir. Bugün kendi yapamadıklarını Şaban Taşçı vb. hainlere yaptırtmakta, mahkemenizi de buna alet etmek istemektedir.

İlginçtir, işkence ve baskıyı anlatan dilekçelerimiz hakkında, içeriklerindeki suç duyurusu taleplerimiz görmezden gelinerek, «faşist», «cunta» v.b. sözcükleri

kullandığımızdan, davalar açılıp cezalar kesilirken, 1983 Kasım'ında, Metris'te aleyhimde yapılan yayınlar hakkında mahkemenize verdiğim dilekçe ile ilgili olarak hiçbir işlem yapılmamış ve sümen altı edilmiştir.

Şimdi soruyorum : Bu dilekçem ne olmuştur? Hangi işlemlere tabi tutulmuştur? Savcılığa gönderilmiş midir? Gönderilmişse ne sonuç alınmıştır?

1983 Haziranından beri Bnb. Muzaffer Akkaya Metris'tedir. Ve bu tarihten beri işkence ve baskı politikasını yürütmekte, devrimciler ve örgütler aleyhine çeşitli eylemler gündeme getirmektedir. Epey bir süredir de, hainleri piyon olarak öne sürüp, bazı taktiklerini onlar aracılığıyla uygulamaktadır.

Ve 1983 Haziran'ından beri bizler çeşitli yollarla, çeşitli makamlara, bu adamın yaptıklarını duyurmaya çalıştık, ancak hiçbir sonuç çıkmadı. Nedeni; onun şahsında simgeleşen cezaevleri ve işkence politikası korunmalıydı ve korundu da.

Örneğin: Açık olarak cezaevinden çıkardığı, yurtdışında sözünü ettiğim dilekçe hakkında, Adli Müşavirlik, Cezaevi Güvenlik Komutanı Yzb. Abdullah Erim'e, «Bu dilekçe cezaevinden nasıl çıktı?» diyerek, anlayışlarını açıkça ortaya koymuştur.

Araştırılırsa, bu olayın da altında yine Muzaffer Akkaya çıkacaktır. Çünkü dilekçedeki suç duyurusu, doğrudan bu zatı ilgilendirmektedir. Ve elbette ki, yurtdışında örneğini verdiğimiz üzere Bnb. Muzaffer yalnız değildir. Adli Müşavirlik, İstanbul Siyasi Şube ve Bnb. Muzaffer ortak bir organizasyonla bu işkence politikasını gizlemeye ve tabii ki, kendilerini korumaya çalışmaktadırlar.

İtiraf yapma süresince tutukluları itiraf yapmaya

zorlayan, örgütümüz ve şahsım hakkında yalan haberler yayan, aleyhte propaganda yapan, aynı yalanları aileler arasında yayıp, ailelere, «çocuklarınızı itirafa zorlayın» öğüdünü veren, yine Bnb. Muzaffer'dir.

Evet, T.C. Ordusunun «ahlâklı», «seviyeli» ve de çok «şerefli» Binbaşı Muzaffer Akkaya'nın maharetleri sayılamayacak kadar çoktur. (Uyuşturucu kullanımını ve fuhuşu teşvik gibi adi suçlarını ayrıca saymıyoruz.)

Bir avuç holdingci, toprak ağası ve tefeci tüccarın piyonu Bnb. Muzaffer, siyasi polis ve hainlerin devrimci hareketimize, şahsıma ve yoldaşıma karşı tertiplediği komplo ve her türlü aşağılık oyunu yerle bir etmek ve hesabını sormak da bizim görevimiz olacaktır.

Umudumuz, bağımsız ve demokratik olduğunu, kimseden emir almadığını söyleyen sizlerin, bu şeref-siz oyunlara alet olmamanızdır.

Gereğini bilgilerinize sunarım.

17.10.1985

Dursun Karataş

ikinci defa gönderme tarihi

28.10.1985

BİR DAVA BİR YARGIÇ

Dursun Karataş'ın İstanbul Adliyesinde 2. Ağır Ceza Mahkemesinde görülmekte olan bir davada 27 Mayıs 1983'teki T.C. ordusunun IRAK Operasyonu ile ilgili savunma kapsamında verdiği dilekçeden dolayı, 3. Ağır Ceza Mahkemesinde dava açılması ve Devrimci Sol davası eski yargıcı Seyfettin Aydın'ın polisle işbirliği yapıp provokasyon düzenlemesi üzerine Seyfettin Aydın'ın yargıçlıktan reddedilmesi istemine ilişkin dilekçedir.

YÜKSEK HAKİMLER KURULU BAŞKANLIĞINA ANKARA

Yaklaşık altı yıldır çeşitli nedenlerle yargılanıyoruz ve bu süre içinde birçok mahkeme ile (askeri-sivil) muhatap olduk, birçok yargıçla karşılaştık. Mevcut rejimin, T.C. yasalarını temsil eden, çeşitli olaylar karşısında yasaları uygulayan yargıçlarını bu misyonlarının ötesinde kişisel olarakta yakından tanıma olanağımız oldu,

Düzenin «yasadışı» ilan ettiği bir örgütün üyeleri olarak, TCK'nın 146/1 maddesi gereğince yargılanan İnsanlar olarak, bugünkü yargıçların temsil ettiği konumu —devlete ve devletin yargı kurumuna bakışımızdan, bu konudaki siyasal düşüncelerimizden ötürü— onaylamamız düşünülemez. Devletin diğer kurumları gibi devletin işlevlerine hizmet eden yargı kurur muna ilişkin değerlendirmemiz de eleştirel ve olumsuzdur. Ancak bu yaklaşım yargıçların kişisel yargı ve tutumlarını hesaba katmayı dışlamıyor; salt misyonlarıyla sınırlı «hukuk adamları (!)» konumu her

zaman gerçeğe uymuyor. Hizmet ettikleri kurumların ve yasaların dışına çıkmadıkları, yasaların kendilerine çizdiği sınırları aştıkları ve kişisel düşünce ve duygularını, üstlendikleri yasal misyonun önüne çıkarmadıkları sürece yargıçları kişisel olarak karşımıza almayı hiçbir zaman düşünmedik.

Bununla birlikte, özellikle 12 Eylül'den sonra bir kısım yargıçların siyasal iktidara mesaj vermek amacıyla her türlü geleneği ve yasal sınırı aştığına tanık olduk. Bu tür olaylar çeşitli haber ve eleştiriler düzeyinde basına birçok kez yansdı ve ilgilenen herkesin dikkatini çekti. Böylesi olayların içinde çoğu kez sivil yargıçların da isimlerine rastlamak olasıydı.

Ancak buradaki amacım geneldeki bu olumsuz durumu eleştirmek ve üzerinde fikir yürütmek değil. Dilekçedeki amacım, somut birtakım olaylar ve bu olaylarda başrol oynayan, 12 Eylül sonrası yargı kurumunda görülen olumsuzlukları ifrat noktasına vardırıp, yargıçlık makamını kendi siyasal düşünce ve duygularını gerçekleştirme aracı olarak değerlendirip öyle hareket eden bir yargıcın durumunu, somut olaylar çerçevesinde kurulunuza aktarabilmektir.

Sözünü edeceğim yargıç, 13889 sicil numaralı yargıç Seyfettin AYDIN'dır. 15 Mart 1982 tarihinde İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı II no'lu Askeri Mahkemesi'nde görülmeye başlanan Devrimci Sol ana davasında 1983 sonlarına kadar duruşma yargıçlığı yapan ve son olarak da 30.3.1987 tarihinde İstanbul 3. Ağır Ceza Mahkemesi yargıcı olarak karşılaştığım yargıç Seyfettin AYDIN, gerek Devrimci Sol davasındaki görevinde, gerekse İstanbul 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada, taraflı, yasaların kendine çizdiği sınırları aşan ve siyasal önyargılarını herşeyin önüne

koyan tavırlarıyla yargıçlığın dışında değerlendirilmesi gereken «şöhreti» artırmaya devam ediyor. Aşağıda, bu «şöhreti» kazanmasına ve sürdürmesine neden olan tavırlarını örnekleyerek açıklamaya çalışacağız.

—15 Mart 1982 : Yargıç Seyfettin AYDIN sanıkları ve dinleyicileri coplatıyor!

15 Mart 1982 günü Devrimci Sol ana davasının ilk gününde, siyasi tutukluların içinde bulundukları insanlık dışı koşulları ve I. Şubede ve cezaevinde gördükleri işkenceleri anlatmaya, suç duyurusunda bulunmaya çalışmalarını, bu durum karşısında birtakım taleplerini dile getirmeye çalışmalarını, yargıç Seyfettin AYDIN, büyük öfkeyle engellemeye çalışmış, söz vermemiş, konuşmaya çalışan tutukluları zorla oturtmuş, tartaklanmalarına neden olmuştur.

Bizzat benim söz hakkı verilmesi konusundaki ısrarım ve yasal girişimlerim tam tersi sonuç vermiş ve duruşma salonunda, üstelik kürsüde konuşurken onlarca basın mensubu, avukat ve yüzlerce ziyaretçi önünde coplanarak dövülmemi getirmiştir. Burada Seyfettin AYDIN bizzat bağırıp çağırarak, emirler yağdırarak görevlileri harekete geçiren, teşvik edendir.

Yine aynı gün siyasi tutsakların bu insani ve yasal taleplerinin coplarla bastırılmasının zeminini yaratan duruşma yargıcı Seyfettin AYDIN, bizlere karşı duyduğu kin ve öfkesini tatmin edememiş olacak ki, savcının yalan ve demagoji ile yoğrulmuş saldırısına, onur ve kişiliğimize yönelik konuşmasına zemin hazırlayıp izin vererek provokasyon ortamı yaratmaya çalışmıştır. Savcının bu kışkırtıcı tutumuna cevap verildiğinde ise yine yargıç Seyfettin AYDIN'ın hezeyan-

lı bağırışları, sağa-sola emir yağdırmaları sonucu, tüm tutsaklar ve tutsak yakınları, dinleyiciler saldırıya uğramış, tutuldular coplanırken, yakınlarımız taciz edilip, tartaklanmıştır.

— Nisan 1982 : Yargıç Seyfettin AYDIN'ın yeni becerisi, sanıksız toplu dava yürütme

12 Eylöl dönemi sıkıyönetim mahkemelerinde siyasi tutuklular olmadan yargılama yapma olayının keşfedicisi ve ilk uygulayıcısı —üstelik bunu meşru sayacak bir yasa maddesi veya benzeri kural yokken— duruşma yargıçlığını Seyfettin AYDIN'ın yaptığı istanbul II Nolu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesidir. Ve bu uygulamanın başlamasında yargılamanın hukuki yönlerinden çok siyasal yönlerine bağımlı kalarak hareket eden Seyfettin AYDIN'ın büyük etkisi vardır. Bu karardan sonra Türkiye tarihinde ilk defa bir toplu dava parça parça görölmeye, duruşmalar, davanın tüm tutukluları çağrılmadan üç-beş kişiyle yürütölmeye başlanmıştır. Bu durumun meşruluğu da, aylarca süren yasadışı bir uygulamadan sonra ilgili yasaya eklenen bir madde ile sağlanmıştır. Bu uygulamada da devrimcilere duyduğu kin ve öfkeyle hareket ederek, hukuku ve yasayı nasıl çiğnediğinin, siyasal düşünce ve duygularını nasıl herşeyin önüne koyduğunun ipuçlarını görebiliriz.

— Mayıs 1982 : İşkenceye Yeşil Işık-Duruşmaya Zorla Getirme Kararı

Askeri cezaevlerinde işkencenin en yoğun olduğu, siyasi tutukluların türlü işkencelere maruz kaldığı bir dönemde, işkence konusundaki başvuruların dikkate alınması, tutsakların can güvenliğini sağlama yönünde çabalara girişilmesi gerekirken; salona gelene ka-

dar en az üç kere işkence tezgahından «cop koridorlarından geçmek zorunda kaldıklarını ve bu yüzden duruşmalara çıkarken can güvenliklerinin sağlanmasını, bu sağlanmadan duruşmalara çıkamayacaklarını belirtmeleri karşısında, yargıç Seyfettin AYDIN duruşmaya zorla getirme kararı alarak işkenceyi daha da teşvik etmiş ve işkencecilere cesaret vermiştir. Bu karardan sonra, her zamanki işkencenin yanısıra Devrimci Sol davası tutukluları haftanın iki günü malikeme, meye çıkarma adına, ayrı bir işkenceden geçirilmeye, başlanmıştır. Bu durum öyle bir noktaya gelmiştir ki, tutuklular duruşma salonuna baygın halde getirilmeye başlanmıştır. İşkence izlerini göstermek isteyen siyasi tutuklular salondan atılmıştır. Sadece bir kere-sinde, salonda basın mensuplarının bulunması nede-, niyle, tutuklulardan Yunus BABACAN'ın soyunarak, üzerindeki işkence izlerini göstermesini engelleyen yargıç Seyfettin AYDIN, ortaya çıkan görünüm, karşısında, bütün vücudu mosmor, yara bere içinde bulunan tutukluyu göstererek görevlilere hitaben «evladım, zorla getirin dedik ama bu kadar da yapın demedik. Biraz daha dikkatli olun» demek zorunda kalmıştır. Hepsi bu kadar! Ne bir işlem ne bir suç duyurusu. Bunlar bir yana, suç duyurusu talebinde bulunan siyasi tutuklular ve vekilleri yine azarlanmaktan, «atılma» tehditiyle karşılaşmaktan kurtulamamıştır.

Yargıç Seyfettin AYDIN böyle bir yasa adamıdır, 1982 Mayıs başlarında olan bu olay kısmen basında da yer almıştır. Arşivler karıştırıldığında görülecektir. Yaklaşık 15-20 duruşma boyunca tutuklular bu durumda mahkemeye getirilmiş ve ta ki 1500 tutuklu 28 gün, süren bir açlık grevi ile cezaevindeki işkence uygulamalarını bir nebze hafifletene dek sürmüştür.

— 12 Eylül 1983: Mahkeme Salonunda
«Operasyon»

Olay 12 Eylül 1983 günü Devrimci Sol 4. davasının başlangıç günü meydana gelmiştir. Bu olay da yargıç Seyfettin AYDIN'ın bizlere karşı duyduğu dinmez kin ve öfkenin —hem de en üst seviyede— dışa vurumlarından biridir.

Olayın nedeni her zaman olduğu gibi aynıdır. İlk gün olması nedeniyle duruşmaya toplu olarak getirilen ve bir çoğu oraya gelene kadar, arama vb. bahnelerle gördükleri işkence sonucu yara bere-kan içinde kalmış, kafası yarılmış, üstü-başı paramparça edilmiş siyasi tutukluların bu durum hakkında suç duyurusunda bulunmak istemelerinden kaynaklanmıştır. Hem kinini ve öfkesini tatmin etmek, hem de 12 Eylül'ün yıldönümünde 12 Eylül yöneticilerine mesaj vermek isteyen Seyfettin AYDIN, her zamanki gibi sanıkları konuşturmamış ve konuşmak isteyenleri salondan atmaya başlamıştır. Bu keyfi salondan atmaların ve hukuk dışı keyfi davranışların nedeni olan 12 Eylül'ü ve 12 Eylül yargılamalarını protesto eden tutsaklar da, önceden salt bu amaçla getirilmiş salonun normal personeli olmayan görevlilerce salondan tekme, yumruk, cop darbeleriyle atılmış, 70-80 tutuklu 8-10 m²'lik bir odaya kanlar içinde üstüste yığılmıştır. «Coplayın!» emrini veren bizzat yargıç Seyfettin AYDIN'dır. Ve tüm bu «operasyon» boyunca salondan çıkmayıp diğer heyet üyeleriyle birlikte bu durumu zevkle izlemiştir. Bu, «operasyonca başın mensupları, avukatlar, dinleyiciler bizzat tanık olmuşlardır. Ayrıca bu «operasyon» da dayak yiyen tutuklulardan Nuri ERYÜKSEL, Suavi ÜRKMEZER, Abdullah YALÇIN-KAYA, Faruk EREREN ve daha sayabileceğimiz on-

larca arkadaş canlı tanıktır.

Yargıç Seyfettin AYDIN, siyasi düşünce ve duygularım her zaman hukuki misyonunun önüne çıkarmış ve bunu örtbas etmek için normal prosedürü hiçe sayıp duruşma salonlarında «terör» estirmeyi alışkanlık haline getirmiştir.

Siyasi düşünce ve duygularını mahkeme salonlarında da egemen kılmak istemesinin göstergesi olarak:

— Yargıç Seyfettin AYDIN «Salondan Atma» da Rekör Kırmıştır

Yargıç Seyfettin AYDIN'ın en çok kullandığı sözcükler «otur» ve «atarım» dır. Savunmayı kapsayan her konuşmayı bu sözcüklerle bastırmaya çalışmış ve bu yüzden birçok siyasi tutukluyu duruşmadan «atmıştır». Devrimci Sol ana davasında Seyfettin AYDIN tarafından hemen tüm tutuklular en az bir kere salondan çıkarılmıştır. Yargıç Seyfettin AYDIN döneminde 1000 civarında sanık sayısına sahip olan DEVRİMCİ SOL ana davasında duruşmadan «atılmayan» ya hiç yoktur ya da parmakla sayılacak kadar azdır.

— Herkesle Sürtüşmeye Girmek Yargıç Seyfettin AYDIN'm Huyudur

Yargıç Seyfettin AYDIN'ın sinirsel yapısı, gözle görülür şekilde bozuktur ve bu yüzden tüm duruşmalar gergin bir atmosfer içinde geçmektedir. Gerek bu aşırı bozuk sinirsel yapısı, gerekse keyfi ve siyasi tavırlarını hukuki prosedüre uyduramamanın sıkıntısıyla her zaman «patlama» olarak nitelendirilebilecek fevri davranışlarda bulunan yargıç Seyfettin AYDIN, bu tavırları sonucunda, bırakalım tutukluları; avukatlarla, tanıklarla, ziyaretçilerle sürtüşmelere, çekişme-

lere girişmiş; «otur», «atarım» tehditlerini bu insanlar karşısında da sürekli gündemde tutmuştur. Yargıçlığı hakaret ve zor kullanma makamı olarak kavrayan yargıç Seyfettin Aydın döneminde Devrimci Sol davasında bu tip davranışlardan kendisine yönelmeyen tek bir avukat dahi gösterebilmek çok zordur.

— Yargıç Seyfettin Aydın Duruşmalarda Konuşabilmeyi Savunma Yapabilmeyi Marifet Haline Getirmiştir

Yargıç Seyfettin Aydın her zaman sorgusuz-savunmasız ve kendinden başka kimsenin konuşmadığı «mahkemeler» yaratmaya çalışmıştır. Bu konuda oldukça klasik bir yöntemi vardır. Duruşmalarda söz isteyen siyasi tutuklulara sürekli «bekle, otur» der. Ve böyle söyleye söyleye tutukluları oyalayarak duruşmayı bitirir. Bitime yakın yeniden söz istendiğinde «artık duruşma bitti» der ve celseyi kapatır. Sorguya geçmeden tüm söz isteme taleplerini, özellikle işkence ve kötü muamele konusundaki iddia ve suç duyurularını zorla da olsa susturur. Sorgu sırası geldiğinde ise, bu konulardaki konuşmaları «davayla ilgisi yok» diyerek ve yine gerekirse zorla susturur. Birçok insanın asılsız ithamlarla karşılaşmasına neden olan ve bu nedenle savunma hakkının en temel ögesi haline gelen işkence iddia ve suç duyuruları karşısındaki ilgisizliğini sonuna kadar sürdürmüştür.

— Polis Sorgusunun Mahkeme Salonlarına Taşınması.

Mahkemelerin bir «kolluk gücü» veya «zabıta» organı olmadığını hiçbir zaman kabullenemeyen yargıç Seyfettin AYDIN, mahkeme sorgularını da bir polis mantığı ile sürdürmüş, olayların derinliğine inmek

yerine, sorguyu «yaptın mı, yapmadın mı?», «evet mi, hayır mı?» çerçevesinin dar kalıpları içinde ele almak-
tan geri durmamıştır. Bu kalıplar dışına çıkan her ce-
vap ve konuşmayı anında «dava ile ilgisi yok» diye
susturmuş, gereğinde zor kullanmıştır.

— Sorgu Veremeyen Siyasi Tutuklular Bolluğu

Devrimci Sol davasında birçok sanık sorgu vere-
memiştir. Ve bunların birçoğu sorgu aşamasında yar-
gıç Seyfettin AYDIN'ı karşılarında duruşma yargıcı
olarak bulmalarından dolayı bu duruma düşmüşler-
dir. Savunma hakkını ortadan kaldıran hukuk ve in-
sanlık dışı koşulları, uygulamaları düzeltme yerine
sanıklarla, sanıkların yaşam ve düşünce biçimiyle uğ-
raşmayı kendine iş edinen yargıç Seyfettin AYDIN,
bu özellikleriyle birçok arkadaşın sorgu vermemesine
neden olmuş, çoğu kez böyle bir durumu kendi yarat-
mıştır. Örneğin, cezaevlerinde akıllalmaz bir yasağın,
«kalem-kağıt yasağının» olduğu bir dönemde, «idam-
la yargılanıyorum, ayrıntılı bir sorgu verebilmem için
kalem ve kağıt istiyorum» diyen onlarca siyasi tutuk-
lunun bu talebi, yargıç Seyfettin AYDIN tarafından
tutanaklara «sanık sorgu vermemiştir» şeklinde geçi-
rilip savunma hakkının ayaklar altına alınmasına ne-
den olmuştur.

— Dosyaya Giremeyen Dilekçeler

Yine yargıç Seyfettin AYDIN döneminde hiçbir
tutuklu duruşmada tahliye talebi içerikli olanlar da-
hil hiçbir dilekçesini okuyamamıştır. Bu, yargıç Sey-
fettin AYDIN'ın dilekçeler karşısındaki genel tutumu-
nun bir parçasıdır. Keyfi bir biçimde birçok savunma
içerikli metni dosyaya koymamıştır. Bu dilekçelerimiz

ya «bizi ilgilendirmez» denilerek kürsüde sahipsiz bir biçimde bırakılmış ya da «suç unsuru» var diye savunma içerikli yazılı dilekçe-sorgu metinlerimiz hakkında suç duyurusunda bulunup hakkımızda dava açılmasına neden olmuştur.

— Yaptığı Savunmadan Ceza Alan Onlarca Sanık

Sanıkların her türlü yasal hakkına olduğu gibi dilekçe veya yazılı sorgu-savunma metinlerine karşı da büyük bir alerji duyan yargıç Seyfettin AYDIN, sorgu-savunma içerikli onlarca dilekçe hakkında suç duyurusunda bulunmuş, savunma hakkının bir parçası olan dilekçe ve yazılı sorgu-savunma hakkını bu yolla kullanılmaz hale getirmek istemiştir. Nitekim bugün birçok sanığın sadece savunma-sorgu dilekçelerinden dolayı 20-30 yıla varan cezalar almasının nedeni yargıç Seyfettin AYDIN'dır. Keza, Devrimci Sol davasında yaptığım yazılı sorgu metni hakkında suç duyurusunda bulunan da yargıç Seyfettin AYDIN'dır.

— Aynı Duruşmada Değiştirilen Tanık İfadeleri

Yargıç Seyfettin AYDIN, sanıklar lehine olan her şeyi değiştirmek için elinden gelen gayreti göstermiştir. Sanıklar lehine ifade veren tanıkların duruşma sırasında uygulanan psikolojik baskı ve kimi zaman yapılan açık tehditlerle nasıl ifade değiştirdiği Devrimci Sol ana dava tutanaklarında görülür. Aynı duruşma tutanağında birbirinin tersi olan iki ifadenin, aynı tanık tarafından nasıl verildiğinin birçok örneğini görebiliriz. Bunların nedeni ise yargıç Seyfettin AYDIN'ın baskı ve tehditleridir.

1984 yılında jandarma yüzbaşısı olan oğlunun Güneydoğu Anadolu'da bir örgüte yönelik operasyonda

öldürülmesi üzerine, yargıç Seyfettin AYDIN'ın devrimcilere karşı duyduğu kin ve öfkesi daha da artmış, önyargılı tavırları en uç boyutlara varmıştır. Bunun en canlı kanıtları 30.3.1987 günü İstanbul 3. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen duruşmada da ortaya çıkmıştır.

— Tutanaklara Geçmeyen «gizli celse»

Bizleri görünce askeri mahkemeler ve kolluk kuvvetleri ile işbirliği dışında bir şey düşünmeyen yargıç Seyfettin AYDIN 30.3.1987 tarihinde İstanbul 3. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen duruşmada da mahkeme-yi, «savaş hali» hükümlerinin geçerli olduğu bir sı kıyönetim mahkemesi haline dönüştürerek, yasalara aykırı bir şekilde duruşmayı «gizli celse» haline getirmiştir. Yargıçlık iradesi polise teslim edilerek duruşmanın resmen polis tarafından yönetilmesini sağlamıştır. 30.3.1987 tarihli basın bu duruşmayı şöyle yazıyordu:

«Polis içinde tüm koridorları tutarken (...) Dur-sun Karataş'ın duruşmasına yakınları dışında gazeteciler dahil hiç kimse alınmadı. (...) Sanığın duruşma-sına önce kimse sokulmak istenmedi. Ancak yakınla-rının itirazı üzerine, duruşmaya yalnızca onların gir-melerine izin verildi.» (31.3.1987 günkü Hürriyet Ga-zetesi)

— Yine Savunma Hakkının Çiğnenmesi, Yine «otur», «atarım» Tehditleri

Basının da açıkça belirttiği bu yasadışı durum karşısında oynanan oyunu açıklama yönündeki istek-lerim karşısında «bekle», «otur» gibi oyalama yöntem-leri kullanılırken duruşmanın yasadışı olarak «gizli

celse» haline dönüştürülmesi, basın ve yakınlarımın dahi duruşmaya alınmamasıyla ilgili itirazlarım ve bu durumun tutanaklara geçirilmesi isteklerim «atarım» tehditleriyle susturulmaya çalışılmış ve bu keyfi, yasadışı durum «kapılar açık» gibi kaçamak cevaplarla meşrulaştırılmaya çalışılmıştır. Polisin zorla tüm kapı-girişleri kapattığı ve kimseyi içeri almadığı bir durumda «kapılar açık» diyerek kaçamak yollara başvurmak, bu durumun bilerek ve isteyerek yaratıldığını gösterir. Ki bu tip tavır ve yöntemler yargıç Seyfettin AYDIN'ın önceden beri bilinen normal (!) tavır ve yöntemleridir.

— Avukatların, Susturulması, Dinleyicilerle Sürtüşme

Duruşmanın bu şekilde, yasadışı olarak «gizli celse» haline dönüştürülmesi ve bu durumu meşrulaştırıcı, örtbas edici tavırlar karşısında avukatımın itirazları da aynı şekilde azarlamalarla karşılaşmış, bu durumun tutanaklara geçirilmesi yönündeki talepleri dikkate alınmayarak savunma hakkı ayaklar altına alınmıştır. Yargıç Seyfettin AYDIN, avukatlarla sürtüşme yaratma huyunu sürdürerek, avukatımın haklı ve yasal taleplerini yaratılan gergin atmosferde örtbas etmiştir.

Keza, dinleyicilere karşı da aynı hırçın **huyunu** sürdüren yargıç Seyfettin AYDIN, benim, avukatımın ve dışarıdaki yakınlarımın yoğun itirazları sonucu, ancak son anda duruşma bitmek üzereyken girebilen yakınlarımı da, çeşitli gerekçelerle «atma» tehditleriyle karşılamış, duruşmaya son anda girebilen bu insanları, tehditlerle bîr daha duruşmalara gelmeye korkar hale getirmek istemiştir.

— Yargıç Seyfettin AYDIN Mahkemeleri Siyasi Tutumunu Sergilemenin Alam Olarak Kullanmayı Sürdürüyor

Duruşmanın bu hale sokulmasının altında hukuki değil siyasi nedenler vardır ve yargıç Seyfettin AYDIN buna bilerek, isteyerek katılmıştır. Son günlerde yarattığı çeşitli skandallar nedeniyle bir güç gösterisi düzenlemek isteyen ve bunun için basını da çağırarak her türlü hazırlığı yapan İstanbul polisinin sahnelediği «şov» ve provokasyona yargıç Seyfettin AYDIN'ın çabalarıyla mahkeme de ortak edilmiştir. Bu tip davranışlar öteden beri yargıç Seyfettin AYDIN'm belirgin özellikleri arasındadır.

Benim tüm bu gelişmeler karşısında yaptığım itirazlar ve usulden olmayan yargı —duruşma— uygulamalarının nedenlerini öğrenme isteklerimin yargıç Seyfettin AYDIN tarafından «atarım», «otur» gibi tehdit ve sert karşılıklar, fevri tavırlarla bastırma çabalarının altında yatan ise, benini de bu «şov» ve provokasyonun sessiz bir aktörü haline getirilmek istenmemdir. Bu uğurda söz ve savunma hakkımın çiğnenmesi yargıç Seyfettin AYDIN açısından hiç önemli değildir.

— Yargıç Seyfettin **AYDIN**, Tutanakları Keyfi Şekilde Düzenlemeye Devam Ediyor

Önceleri olduğu gibi, 30.3.1987 günkü istanbul. 3. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki duruşmada da, mahkemede olan bitene hiç bakmaksızın, konuşulanlar hiç dikkate alınmaksızın, tutanaklar yargıç Seyfettin AYDIN'ın istediği ve işine geldiği şekilde yazılmıştır. Benim ve avukatımın söylediklerinin, itirazlarının hemen hiçbirisi tutanaklara geçirilmezken, yargıç Seyfet-

tin AYDIN kendi konuşup kendi dinlemiş ve duruşma tutanaklarını istediği gibi düzenlemiştir.

Tüm bu gelişmeler yargıç Seyfettin AYDIN'ın çok iyi bildiğimiz kinini ve önyargılarını koruduğunu, bunları, yargılamaya her fırsatta kattığını açık bir şekilde göstermektedir,

— Sonuç olarak

Yargıç Seyfettin AYDIN bugüne kadar, bizlerin yargılandığı davalarda hukuk ve yasaların kendine verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde değil, siyasi düşünce ve duygularının yönlendiriciliğinde hareket etmiş ve bulunduğu makamı bu doğrultuda kullanmıştır. Yukarıda somut olaylar çerçevesinde verdiğimiz örnekler bu durumun en iyi kanıtlarıdır. Bu örnekleri daha da çoğaltmak her zaman mümkündür. Düzenin yasalarıyla çizdiği alan içinde tarafsız olumasını emrettiği yargıçlık mesleğinin böyle taraf tutmayı ve siyasal düşünceleri ön planda tutmayı kaldırmayacağı açıktır.

Yasaların kötü olması ve bunun yaygın bir düşünce haline gelmesi pek önemli olmayabilir. Nitekim bugün, içlerinde yargıçların da bulunduğu toplumun büyük kesimi yasalardan şikayetçidir. Bu şikayetler pek bir sonuç doğurmayabilir. Ancak yargıçların güvensizlik yaratması ve bu güvensizlik düşüncesinin gideerek yayılması yargıçlık mesleği için çok daha kötü sonuçlara yol açacaktır. Devlet kötü yasalarla da olsa, zor kullanarak da olsa varlığını koruyabilir, gücünü ve etkinliğini sürdürebilir. Ki günümüz devletinin öncelikli sorunu varlığını ne olursa olsun korumaktır. Bunun için saygınlığı değil korkuyu temel alır. Yargıçlık mesleği için aynı şeyleri söyleyebilmek zordur.

Çünkü hangi düzende olursa olsun yargıçlık mesleği saygınlığını kaybettiği takdirde hiçbir şeyi kalmamış demektir. Artık o, devletin zoruyla, korku salmasıyla yaşayan bir memurdur, yargıç değildir. Özellikle 12 Eylül sonrası bu yönden büyük kayıplara uğrayan yargıçlık mesleği, Seyfettin AYDIN gibileri yüzünden her geçen gün memurlaşmaktadır. Siyasal iktidarların yargıç bağımsızlığını ortadan kaldıran, onları iktidarın birer memuru haline getiren uygulamaları (ki son yıllarda yargı-yürütme bağımlılığı doruğuna ulaşmıştır), Seyfettin AYDIN gibi yargıçların verdiği zararlarla birleşince ortaya çıkacak görünüm önce siz yargıçları korkutmalıdır.

Yukarıda açıklamaya çalıştığım olaylar ve şartlar ışığında yargıç Seyfettin AYDIN hakkında soruşturma açılmasını talep ediyorum. Bu yönde gerekli işlemin yapılması hususunu bilgilerinize sunarım.

Metris Askeri Tutukevi

6.4.1987

C. 22 Bayrampaşa/İSTANBUL

Dursun Karataş

DEVLETİN GARİP
MAHKEMELERİ VE
YARGILANMAYAN
«SUÇLULAR

Elini kolunu sallaya sallaya gezen, agağ-
lık «mesleğini» sürdüren zalimler, işkenceciler
hakkında binlerce değil, onbinlerce canlı tanık
varken yurtseverler, devrimciler, zindanlarda
çürütölmeye terkedilirken, en kutsal değerler
postallar altında ezilirken suskun kalan, bu uy-
gulamaları örtbas etmek isteyen savcılar, bu iş-
kence ve baskılara karşı insanlık onurunu can-
larını siper ederek koruyan, bu uğurda direniş-
lerde sakat kalan devrimci ve yurtseverlerin
yaşadıkları cehennem koşullarını anlatmalarını,
işkenceyi, işkencecileri ortaya koymalarını üst-
lendikleri misyonları gereği kabullenemiyorlar.
İşkencecileri aklamak için binbir çeşit yola baş-
vuran savcılar, bu işkenceleri ortaya koyan
devrimcilerin yazdıklarını ellerindeki yetkiyi
kullanarak afaroz ediyorlar. İşte bu dilekçe, bu
anlayışı ve savcıların 12 Eylül sonrası üstlendi-
rildikleri misyonu ortaya koymak için yazılmış-
tır.

İSTANBUL DEVLET GÜVENLİK MAHKEMESİ
BAŞKANLIĞINA

İstanbul DGM Cumhuriyet Savcılığının 24.9.1987
tarihli 1987/394 no'lu uyarısı sonucu «DİRENİŞ, ÖLÜM
ve YAŞAM» adlı kitabımızı toplattığınızı öğrendik.

Kitabımızı basan Haziran Yayınevi'ne konu ile il-
gili yapılan tebligattan toplatma gerekçesini öğrenmiş
bulunuyoruz.

Kitabımızı T.C.K'nın 312/2 maddesi gereğince top-

lattınız. Bu maddenin kapsamını bizler de biliyoruz. Ve savcıya soruyoruz:

Yedi yıldır çeşitli cezaevlerinde yaşamak zorunda bırakılan bizler, toplama kamplarında yapılan çağdışı uygulamaları, insanlık dışı işkenceleri yansıttık, işkencecilerin bir kısmını tanıttık. Siyasi tutuklular olarak yaşadıklarımızı anlatmamız suç mudur?

Tüm ilgili devlet görevlilerinin, siyasi parti yöneticilerinin, meslek odaları yetkililerinin «işkence yapmak suçtur» dediği bir dönemde, işkenceyi gözler önüne serdik. Cumhurbaşkanı, Emniyet Müdürlerine, Adalet Bakanından Savcılarına kadar tüm yetkili ağızların «işkence yapan takibata uğrar, suçlu bulunan cezalandırılır» dediği dönemde bir kısım işkenceciyi ve yandaşlarını teşhir ettik.

Ülke gündeminde cezaevleri gerçeği, işkence ve işkenceciler sık sık yer alırken, kamuoyu bu gerçeği her geçen gün daha açık görürken, günlük gazetelerde, haftalık-aylık yayın organlarında işkenceciler telin edilip, işkence mağdurlarına söz verilirken, çeşitli uluslararası kuruluşlar Türkiye'de işkencenin devlet politikası ve sistematik olarak uygulandığını raporlarla belgelerken, bu gerçeği en yakından bilen, işkenceye, insanlık onurunu kırıcı davranışlara, siyasi kimliğimizi yok etmeye yönelik çağdışı uygulamalara biz-zat maruz kalan biz siyasi tutuklular yaşanılardan çok kısa ama çok yalın ve acı bir kesiti aktardık diye mi suçlanıyoruz?

Bu düzenin kurumları, görünüşte de olsa işkenceyi ve işkencecileri kınıyorken, cezaevleri gerçeğini olanca çıplaklığıyla anlatmamızdan rahatsız olanlar kim?

Bu konuda yapılan açıklamalara neden aynı tep-

ki gösterilip, işkencecilerle ilgili T.C.K. maddesi gereğince işlem yapılmıyor?

Kitabımızın toplatılmasına temel olan maddenin de içinde bulunduğu T.C.K.'nda işkencenin ve işkence yapmanın suç olduğunu belirtir maddeler yer almıyor mu yoksa?

Savcı suçlu, suçsuz ayrımını hangi kriterlere göre saptıyor? Toplumun haltlarını savunduğunu iddia eden savcı, kamu vicdanını yaralayan, düzeni lekeleyen, işkence ve işkenceciler hakkında işlem yaparak, görevinin amacına uygun davranmak zorunda değil mi?

Biz, kitabımızda, işkenceyi yaşayanlar olarak çektiğimiz acıları ve bunun sorumluluklarını anlattık diye soruşturma açılıyorsa, bu, savcının işkencecileri aklama mantığının bir sonucu değil midir?

Anlattıklarımız yaşadıklarımızın kısa bir kesiti-
dir ve bizler tüm yaşanan acıları, eziyetleri anlatmaya devam edeceğiz.

Peki, savcı nasıl oluyor da yeri-zamanı açıkça belirtilen işkenceleri yapan-yaptıran, kimlikleri belli işkenceciler hakkında soruşturma açmaya gerek görmüyor?

Diyelim savcı, kamu menfaatlerini korumakla siyasi otoritenin çıkarlarını korumayı özdeş sanıyor. «Türk ulusu» adına karar verdiğini söyleyen, «bağımsız» olduğunu savunan yargı organı görevlileri, hiçbir şekilde gizlenemeyecek kadar açık olan işkenceyi yapanları yargılama gereğini hissetmeden, nasıl oluyor da bu düzenin kanunlarında suç belirtilen işkenceyi teşhir eden kitabımızı toplatma kararı verebiliyor?

Nasıl oluyor da, kitabımızda adı geçen işkenceciler bugün hala görevlerini ifa ediyorlarken, sadece

gerçeği anlatan biz siyasi tutukluları susturmak istiyorsunuz?

Bugün T.C devletinin altına imza attığı çok sayıda anlaşma, ve beyannamelerde, insanlık onuruna, siyasi kimliğe, düşünceye yönelik her türlü baskı ve zora karşı, direnmenin meşru bir hak olduğu belirtiyor. Bir insan olarak meşru hakkımızı kullanıp, siyasi sorumluluğumuz gereği cezaevleri gerçeğini kamuoyuna duyurduk diye kitabımız toplatılıyorsa; bu, iktidarın işkenceyi, işkencecileri savundugunu göstermez mi?

İşkencecileri yargılamak ve mahkûm etmek için, yazılanların doğru olup olmadığını araştırmayan, adı geçen işkenceciler hakkında bir işlem yapmayan mahkemenin, hiç zaman kaybetmeden yakın tarihin bir belgesi olan kitabımızı toplatması bağımsızlıklarına (!) gölge, düşürmez mi?

Yaşanan yakın tarihi kamuoyuna açıklamayı hak ve görev bilen biz siyasi tutuklular diyoruz ki, işkence yapanları ve yaptıranları anlatmaya devam edeceğiz. Zulmün olduğu yerde insanlık onurumuzu ve siyasi kimliğimizi korumak için işkenceye karşı direneceğiz, herkesi de direnmeye davet edeceğiz. Bu ise «suç» değil, en doğal hakkımızdır!

Bunu anlatmak ise asla «suç olan fiili övmek», «halkı birbirine karşı kışkırtmak» olamaz. Asıl suç, işkenceyi onaylamak, işkencecileri gizlemek, onlara göz yummaktır. Tarih, işkencecilere göz yumanların, onların varlığından yararlananların günü geldiğinde hesap vermekten kaçındıklarının ibret verici örnekleriyle doludur.

İşkenceyi ve işkencecileri teşhir ve telin eden bir kitabı toplatmanın, işkencecileri aklamak anlamına

geldiğini ileri sürüyor ve bu tarihi yanlışlığa düşülmemesi için, sorumluluğumuz gereği mahkeme heyetini uyarmayı görev biliyoruz. Zorbalığa karşı direnişi anlatan, onuruna düşkün insanları direnmeye davet eden «DİRENİŞ, ÖLÜM ve YAŞAM» adlı kitabımızı toplatma mahkeme heyetini, asıl insanlık suçu olan işkenceyi yapan ve yaptıranları aklamayı hedefleyen uygulamalara ortak olmamaya davet ediyoruz.

Ülkemizde, işkenceyi suç kabul eden, işkence yapan ve yaptıranlar hakkında ilgili yasalar uyarınca işlem yapan, «hukukun üstünlüğü» ilkesine uymayı meslek onuru ve yaşam tarzı olarak benimseyen hakimler de olduğunu görmek istiyoruz.

Bu cümleden olarak;

1 — Çok yakın gelecekte hukuki olarak bir «adli hata», politik olarak halkına karşı «hasmane ve keyfi bir uygulama» olarak nitelendirilecek toplatma kararının kaldırılmasını,

2 — Kitabımızda hangi cümlelerin, hangi paragrafın, hangi bölümün T.C.K.'nın 312/2 maddesi kapsamına dahil olup, toplatılmaya neden olduğunu tarafımıza bildirmenizi talep ediyoruz.

9.10.1087

Metris Askeri Cezaevi
Dursun Karataş
İbrahim Erdoğan
Zeynel Polat A. Tayfun
Özkök Mürsel Göleli
A. Şener Yıldırım
Şaban Şen

BİR SEMPOZYUM VE CEZAEVLERİ GERÇEĞİ

Emperyalizme bağımlı bir ülkede emperyalist sömürü ağını parçalamaya yönelik devrimci gelişmeler, emperyalizm ve işbirlikçilerini her türlü insanlık dışı uygulamalara başvurmaya itmiştir. Açık saldırı dönemlerinde toplama kampına dönüştürülen cezaevlerinde devrimcilerin, yurtseverlerin sindirilmesi, giderek apolitikleştirilmesi iktidarların önemli bir sorunu olarak ortaya çıkmıştır. Moda deyiimiyle «rehabilitasyon» olarak ifade edilen «ıslah programlananın, bizzat Pentagon, CIA gibi, halkların kaderine hükmeden kuruluşlar tarafından hazırlanıp uygulandığı artık sır değildir. İşte 1985 yılının Ocak ayı içinde İstanbul'da yapılan «Türkiye'deki Teröristlerin Rehabilitasyonu» sempozyumu bu sorunun «çöümünü»nü bulabilmek için yapılmıştır. Bu sempozyuma, emperyalizmin değişik alanlardaki temsilcileri ve işbirlikçileri —MİT, Siyasi Polis, İçişleri Bakanlığı görevlileri, askerî ve sivil cezaevleri müdürleri, Adalet Bakanlığı görevlileri, Aydınlar Ocağı üyeleri, YÖK üyeleri, İhsan Doğramacı, Ayhan Songar, Nihat Nirun, Turan İtil, Silhi Dönmezer gibi bilim adamı kisvesi altında insanlığa değil emperyalizme hizmet ede» kişiler— katılmıştır. Ve tescilli CIA ajanı Paul Henze'nin dediği gibi «Türk Hükümetinin baş sorunlarından, kırk bin teröristin ıslah edilmeleri sorunu»nu tartışmışlar ve uygulamak üzere yeni bir program saptamışlardır. Bu dilekçe, bu programın içyüzünü ortaya çıkarmak için Devrimci Sol davasından yargılanan bir kısım tutuklu tarafından yazılmıştır.

I. ORDU VE İSTANBUL SIKIYÖNETİM
KOMUTANLIĞI
II NO'LU ASKERİ MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA)
Baştabya/METRİS

BİR SEMPOZYUM VE CEZAEVLERİ GERÇEĞİ

21-23 Ocak 1085 tarihleri arasında İstanbul'da uluslararası bir sempozyum düzenlendi. «Türkiye'deki Teröristlerin Rehabilitasyonu Uluslararası Sempozyumu» adındaki bu çokuluslu toplantının arkasından ortaya çıkan gelişmeler, siyasi tutuklu olarak cezaevlerinde bulunan binlerce devrimci ve yurtsevere karşı, yeni ve daha kapsamlı saldırıların hazırlandığını çeşitli kanıtlarıyla ortaya çıkardı. Toplantı bir gerçeği daha ortaya çıkardı; o da Türkiye'deki cezaevlerinin gelişimi, bazı ülke ve uluslararası kuruluşları çok yakından ilgilendirdiğidir. Daha önce cezaevleri arasında sağlanan Türkiye çapındaki koordinasyon ve merkezi yönetimin uluslararası bağlantıları bu toplantıyla gizlenemeyecek bir şekilde açığa çıkmış oldu. Bir yanda ABD ilâç tekelleri bir yanda CIA ve NATO, diğer yanda da ülkemizdeki mevcut görevliler; beş yıldır üzerinde çalıştıkları konunun (teröristlerin rehabilitasyonu) çözüm yollarını bu sempozyum ile ortaya çıkarmanın başarısını (!) gösterdiler.

Sempozyuma bilim adamı sıfatıyla katılanların kimliği baştan itibaren gizli tutulmaya çalışıldıysa da kamuoyuna sızan birkaç isim bize çeşitli ipuçlarını vermektedir. Başta «cezaevlerini halletmezsek ileride başımıza bela olur» diyen Turgut Özal Hükümetinin konu ile ilgili bakanları (Adalet, İçişleri, Milli Eğitim

ve Gençlik Spor) olmak üzere düzenin makbul bilim adamları; YÖK Başkanı İhsan Doğramacı, Prof. Turan İtil, Prof. Ayhan Songar, Prof. Sulhi Dönmezer ve aynı nitelikte birkaç bilim adamı (!) daha. Bunlardan İhsan Doğramacı'yı özel olarak tanıtmaya pek gerek yok. Üniversite ve yüksek öğrenimin bugünkü durumu, öğrenci gençlik üzerindeki baskı ve sindirme politikaları, İhsan Doğramacı'nın niteliğini yeterince açıklıyor, Toplantıda bir de tıp alanıyla ilgisi olmayan. ancak komünizm üzerindeki meşhur bilirkişiliği ile Sulhi Dönmezer yer alıyor. Toplantıda görevinin ne olduğu bilinmeyen faşist zihniyetli bu profesör, yapılan toplantıyı ilk defa basına açıklayan kişi olarak ön planda yer alıyor. Turan İtil ise, Alman Nazi profesörlerinin yanında yetişerek rüştünü ispatlayan ve oradan Amerikan ilâç tekellerine transfer olan biri. İhtisası ise ilâç tekellerinin araştırma masraflarını azaltmak ve bu uğurda insanları kobay olarak kullanmak. Turan İtil'in Türkiye'deki muteber adamı Ayhan Songar ise, sempozyuma bilimsel niteliğini veren araştırmanın mimarı. Ustası gibi, faşist bir kafa yapısına sahip olan Ayhan Songar'ın çeşitli faşist örgütlenmelerle organik ilişkileri de yine kamuoyunda biliniyor.

Sempozyuma katılan yabancı «uzman ve bilim adamlarının kimlikleri, —%99'u hayatlarından endişe ettiklerinden— gizli tutuluyor. Ancak, bu yabancı uzman ve bilim adamlarından zorunlu olarak kimliği açıklanan birini öğrenince, diğerlerinin de, neme- nem «bilim adamı» (!) oldukları anlaşılıyor. 12 Eylül'deki rolü basında ve birçok kitapta defalarca işlenen CIA istasyon şefi Paul Henze sempozyumun en ünlü uzmanıdır. Kimlikleri açıklanmasa da diğer yabancı uzman ve "bilim adamlarının Paul Henze'den farklı

bir misyona sahip olamayacaklarını tahmin etmek güç değil.

Bu «bilimsel» (!) toplantının can alıcı noktasını daha önce söylediğimiz gibi gizlilik kuralları teşkil ediyor. Gizliliğin nedenlerini, yapılan çeşitli açıklamalardan yola çıkarak açmaya çalışacağız. Ancak, gizlilik nedenlerinden birisi de dinleyici olarak katılanların niteliği ve meslekleri. Dinleyicilerin büyük çoğunluğunu ceza ve tutukevleri görevlilerinin oluşturması, verilmeye çalışılan «bilimsel» havanın gerçek niteliğini gösteriyor. Sözkonusu olan bilimsel bir toplantı değil, cezaevlerine yönelik program ve taktiklerin görevlilere kavratılması ve asıl önemlisi de sempozyum sonrası yapılan bilimsel etiketli demagojik açıklamalarla, hem saldırının meşrulaştırılması, hem de cezaevlerindeki siyasi tutukluların kamuoyu nezdinde küçük düşürülmesidir.

Sempozyum sonrası, açıklamalara ne kadar bilimsel görünüm verilmeye çalışılırsa çalışılsın, olayın siyasi yanı tüm çıplaklığıyla gözler önüne serildiği gibi, gelecekte olası gelişmelerin bir çoğunu da şimdiden haber veriyor. Örneğin Adalet Bakanı Necat Eldem sempozyumun amacını açıkça şöyle belirtiyor: «Amacımız anarşi ve terör hükümlülerinin ıslah edilmesi için en doğru ve verimli rehabilitasyon programının tespit edilmesidir.» Turan İtil ise, bu rehabilitasyonun nasıl olacağını şöyle açıklıyordu: «... Teröristlerin rehabilitasyonun ise iki yolu var. Biri klasik rehabilitasyon. Yani ideolojisini, inancını, toplum için faydalı yola yöneltmek... Adalet Bakanlığı ise, hem klasik metot, hem de yeni metotla, rehabilitasyona çalışıyor. Bu yeni metot ise, karıştır-barıştır metodudur. Yani, çeşitli ideoloji uğruna terörist olanları zamanla bir ara-

ya getirip kaynaştırmak.» Daha sonra Adalet Bakanı da bunu doğrulayarak «karıştır-barıştır» prensibini uyguladıklarını söylüyor.

Bunun için rehabilitasyon olayının klasik ve yeni metotları üzerinde durmak, bu tanımlamaların gerçekte neleri içerdiğini açıklamak gerekiyor. Klasik diye tanımlanan rehabilite, 12 Eylül'den itibaren gündemdedir ve hâlâ —T. İtil'in de ifade ettiği gibi— uygulanmaktadır. Ancak dönemin ve şartların ışığında kullanılan araçlar değişmektedir. 1982 sonrasına kadar klasik diye tanımlanan «ideolojisini, inancını toplum için faydalı yola yöneltmek» yönteminin (burjuvazi ile devrimcilerin «toplum yasası» anlayışları farklıdır ve hiçbir zaman birbirleriyle çakışmaz; bu nedenle biz bu yönteme en açık şekliyle «düşünce ve inançlarından vazgeçirme» diyoruz) başlıca aracı, fiziki baskı ve zor kullanmadır. I. Şube'den itibaren uygulanan bu araç, cezaevlerinde de aynı hız ve biçimiyle devam eder. Elektrik, askı, falaka, dayak ve diğer şekillerde, daha önce de çeşitli dilekçelerimizde ayrıntılarıyla anlattığımız bu araçların özellikle cezaevlerinde kullanımlarının temel amacı, devrimci düşünce ve inançlardan vazgeçirmeye, burjuvazinin hizmetine girmeye zorlamadır. Ancak devrimcilerin kararlı direnişinin bu aracı geçersiz kılmasının yanında, koşullardaki değişiklikler de yeni yöntemler bulmaya zorlar. Bu, daha ziyade çeşitli yıpratma ve yıldırma araçlarının gündeme getirilmesi şeklinde olur. Keyfi ceza ve yasaklar, psikolojik yıpratma yöntemleri, infaz yakmanın kolaylaştırılması ve en son olarak da pişmanlık yasası. Bundan sonra her iki yöntem birlikte kullanılmaya başlar, şartlar ve dönemin uygunluğuna göre fiziki ve psikolojik yıpratma, yıldırma yöntemleri uygulanır.

Yeni olduğu iddia edilen «karıştır-barıştır» yöntemi ise hiç de yeni değildir. 12 Eylül'ün ilk günlerinde uygulanmaya çalışılıp başarılamayan bir yöntemdir. Bugün bunun yeniden gündeme getirilmesi, cezaevlerinde sürdürölen sindirme politikasının acizliğinin ve kısırlığının bir göstergesidir. Ancak, «yeni» diye nitelenmesindeki demagojiyi bir kenara bırakırsak, bu yöntemin yeniden gündeme getirilmesi saldırının çok yönlölüğünü de göstermektedir. Aynı zamanda bugün, cezaevinde sivil faşistlerin sayısı oldukça az olmasına karşın yapılacak uygun bir düzenlemeyle bu yöntem bir yandan devrimcilerin fiziki ve psikolojik yıpranmasını sağlarken, aynı zamanda bir demagoji malzemesi olarak kullanılacaktır. Elbette ki diğeri bir amaç da, bu yöntemin uygulanmasından ortaya çıkacak sorunların devrimcilerin aleyhine kullanılması olacaktır. Böylece infaz yakmalar, disiplin uygulamaları, çeşitli yasaklar için uygun bir bahane daha yaratılacaktır.

GÜNÜMÜZDEKİ NAZİ KALINTILARI

Şimdiye kadar gerek mahkemeler, gerek Adli Müşavirlik ve gerekse Savcılık nezdinde bu uygulamaları açıklayan ve suç duyurusunda bulunan başvurularımız oldu. Bu başvurularımızın talepleri hakkında herhangi bir işlem yapılmadığı gibi, tam tersi bir tutum alınarak, bizler hakkında soruşturma açılıp cezalar verildi. Bugün de siyasi tutuklular üzerinde çeşitli programlar, yasadışı uygulamalar ortaya çıktığı halde yargı kurumlarından hiçbir ses çıkmaz durumdadır. Basında, sadece sempozyumun baş aktörü T. itil'in yasa ve insanlık dışı çalışmaları ortaya konulurken, olayın asıl önemli tarafı ile hiçbir kurum, kişi ilgilen-

memektedir. Bugün basında yer alan haber ve belgeler, olayın asıl önemli noktasını ele almamakla birlikte, çıkarılan plan ve programların, siyasi tutuklu ve hükümlüler hakkındaki düşüncelerin altında yatan anlayışı ortaya çıkarmaktadır.

Amerikan ilâç tekellerinin uşağı T. İtil'in çeşitli kurumlar aracılığıyla (HZİ Vakfı, Klinikler, Hastaneler) denenmemiş ilâçları ülkemiz insanları üzerinde denediği ve bu suretle ilâç tekellerinin masraflarını azalttığı ortaya çıkmıştır. Ancak bu Nazi artığı «bilimsel yöntemler» bizler için yeni ve yabancı birşey değil. Tüm dünya halkları 1933-45 yıllarında Almanya'da yaşanan Nazi deneyiminden bu yöntemlerin vahşetini ve iğrençliğini bilmektedir. Toplama kampları gerçeği, bu yöntemlerin yüzlerce örneğini barındırmakta ve bugün tüm bu yöntemler uygulayıcıları ile birlikte meydandadır. Nazi «ölüm melekleri» tam 400 000 insanı bu tür yollarla «bilim» adına katlederken «hümanizma bilim problemleri değildir» diyordu. Bugün de yurdumuzda «bu tip araştırmaları» yapan T. İtil «... bir memlekette tıbbi bulguları engellemeye çalışıyorsanız, bunun güzel bir yolu da insan haklarını bahane ederek tıbbi araştırmaları önlemektir» diyor. Söylenen bu sözlerdeki ayniyet kafa yapılarının da mahiyetini göstermektedir. Bu faşizmin kafa yapısıdır.

1933-45 yılları arasında Almanya'da yaşanan Nazi deneyi bu açıdan zengin örneklerle doludur. Faşizm salt tekелci burjuvazinin en gerici, en şoven kesiminin açık baskıcı diktatörlüğü değildir, aynı zamanda insana özgü tüm değerlerin de düşmanıdır. İnsana özgü en yüce değerler faşizmin namlusunun ucundadır. İhı nedenledir ki faşizm, üstün ırk teorilerim yaratmış,

işkenceyi kanunla meşrulaştırmıştır. Faşizmin kitleler üzerindeki politikası iki yönlüdür. Terör ve demagoji. Bir yandan kitleler en ağır baskı koşulları altında tutulurken, diğer yandan da türlü yalan ve demagoji ile sisteme ve yürütülen politikalara haklılık kazandırılmaya çalışılır.

(.....)

Ancak geçmişte yaşananları salt Nazi dönemi Almanya'sına özgü anlayışın uygulamaları olarak değerlendirmek yanlış olup, gerçekleri görmekten uzak bir bakış açısıdır. Çünkü sömürüyü baskıdan, baskıyı da insanlık dışı içeriğinden soyutlayanlarız. Sınıfların ortaya çıkışından beri var olan sömürü olgusu kendini idame ettirecek baskı araçlarını ve yöntemlerini de sürekli olarak geliştirir. Neredeyse mükemmele yakın bir aşamaya varan bu yöntemlerin en akıl almazı da «bilim»in bir araç olarak kullanılmasıdır. Ve tarihin her döneminde aklını ve bilgisini egemen sınıflara satmaya hazır sapkın «bilim adamları» varolagelmıştır. Bunun canlı örnekleri Nazi Almanya'sında çok somut olarak görüldüğü gibi, bugün de görülüyor, yaşanıyor. T. İtil de bu örneklerden biridir.

«ZORUNLU GÖNÜLLÜLER» KİMLERDİR?

Bugün ülkemizde ortaya çıkan durum da salt insanların kobby olarak kullanılması gibi bir vahşet değil, çok daha boyutlu siyasi hesapların bir parçasıdır. Bu hesaplar ise, siyasi tutuklular üzerine kurulu uzun vadeli bir planın parçalarıdır. Bu planı ortaya çıkarmak ve siyasi tutuklular için düşünülen uygulamaları açmak, T. İtil ve kobayları olayının arkasındaki güçleri de gözler önüne serecektir. Son sempozyum ve kobay kullanma olayını iki yönden ele alabiliriz:

1 — Tüm baskıcı diktatörlüklerin temel amacı, sömürüyü rahatça sürdürebilmek ve bunun engellerini ortadan kaldırmak, çatlak sesleri susturmaktır. Susturma yöntemleri; katliamdan işkenceye, fiziki yıpratmadan psikolojik yıpratmaya kadar büyük bir zenginlik içerir. Ülkemizde de yaşanan çok yönlü krizin çözüm platformu olarak gündeme gelen 12 Eylül'ün önündeki en büyük engel ise devrimci muhalefettir. Susturma; ya fiziki varlığını ortadan kaldırmak ya da çeşitli yöntemlerle düşüncelerinden vazgeçirmek şeklinde gerçekleştirilmeye çalışılır. Ortaya çıkan durum çok daha farklı ve boyutludur. 12 Eylül'ün bugüne kadar başaramadığı, devrimcileri düşüncelerinden vazgeçirme ve halkın nazarında küçük düşürmeyi yeni ve gelişkin araçlarla devam ettirdiğini görüyoruz! Devrimciler, siyasi tutuklular toplum nezdinde genetik bozukluğu ve akli melekeleri zayıflamış olan, zihnen hastalıklı unsurlardır! Türkiye halklarına bu doğrultuda propaganda yapılmaktadır. Propagandayı yapanlar ise toplum içinde oldukça «saygın» mevkilere sahip yerli ve yabancı uzmanlar, bilim adamları profesörler vb.dir. Hele bir de bu iddialara «bilimsel» bir araştırma temel gösterilirse inandırıcılık daha da artacaktır. Dayanak olarak gösterilen araştırmanın bilimselliğini daha sonra belirtmeye çalışacağız.

2 — Sempozyum sonrası kamuoyunda güncellenen kobay kullanma olayının arkasında yatan gerçeklerden birinin, uluslararası ilâç tekellerinin araştırma masraflarını azaltmak olduğunu biraz önce belirtmiştik. Ancak gerek şimdiye kadarki uygulamalardan gerekse de yapılan açıklamalardan kobay kullanma olayının siyasi tutukluları birinci planda ilgilendiren bazı yöntemlerin olduğunu anlayabiliyoruz. Ulus-

lararası ilâç tekelleri, sömürge ülkeler halkını bir kobay olarak kullanıp, kârlarına kâr katarlarken, bu ülke yöneticilerinin işbirliğiyle bir taşla iki kuş vurmuş olmaktadırlar. Vurulan üçüncü kuş ise, siyasi muhalefetin, tutsak bulunan devrimcilerin eritilmeleridir. Bunu en açık şekilde T. İtil ve HZİ vakfı yöneticilerinin açıklamalarında buluyoruz. Kullanılan kobaylar iki şekilde tasnif ediliyor. Birinci olarak, gönüllü ve parasal yöntemlerle sağlanan kobaylardır. İkinci kobay grubu ise muğlak bir ifade ile «zorunlu gönüllüler» diye belirtilmektedirler. Bu muğlak ifade bizler açısından birçok şey ifade etmektedir.

Bu iki madde de hayali bir düşüncenin ifadesi değil, bizzat yaşadığımız, gördüğümüz somut gelişmelerden çıkardığımız sonuçlardır. Bunların ne derece doğru olabileceğini önümüzdeki süreç gösterse de, geçmişte yaşananların bir devamı olduğundan kuşumuz yoktur. Cezaevlerindeki geçmiş uygulamaları gözden geçirdiğimizde bunun ipuçlarını bulmaktayız. Bunun daha iyi anlaşılması için bugün ileri sürülen görüşlere dayanak olarak yaratılan «araştırma»nın nasıl ve hangi şartlarda gerçekleştirildiğini açmak gerekiyor.

METRİSTE BİR PSİKOLOG; T. İTİLİN KADROSU MUYDU?

Sorumlularınca beş yıl önce anahatlarının kotarıldığı açıklanan bu araştırmanın ilk adımı 1981 sonbaharında atılır. Metris ve Sultanahmet cezaevlerinde hazırlanmış soru formları rastgele tutuklulara doldurulur. Birçok tutuklu araştırmaya katılmaz, form doldurmaz; katılanların çoğunluğu ise formları vakit geçirme aracı olarak görüp doldururlar. Zaten araştırmacılar da bu konuda fazla «titiz» değildir. Örneğin,

Sultanahmet'te elinde kalem olanları çağırırken Metris'te her koğuştan iki kişi alınır. (Metris'te toplanan 50-100 arasındır.) Formları dolduranların ciddiyeti, araştırmacıların ciddiyetinden fazla değildir, cevaplar rastgele işaretlenir.

Bu ilk adımdan sonra somut bazı gelişmeler yaşanır. 1982 yazında Metris'e bir psikolog atanır. Askeri-üniforma taşıyan (asteğmen), kimliği ve nereden geldiği bugüne kadar öğrenilemeyen, yaş ve tecrübesi rütbesiyle uyum arzetmeyen bu psikolog, gelişinden itibaren yeni girişimlerin temelini hazırlamaya başlar. Psikolog gelir gelmez ilk önce bağımsız olarak isimlendirilen işkence, baskı ile yıldırılıp korkutulan bunalım içindeki insanlar ve hemen her gün basını işgal eden, itirafçı diye adlandırılan hainlerle ilişkiye geçer, onları tedavi C!) etmeye başlar. Tedavi çalışmaları o kadar ilerler ki, bu insanların ailelerini de kapsamaya başlar.

Psikologun tedavi (!) yöntemleri oldukça ilginç. Psikoloğun gelişinden hemen sonra cezaevindeki diğer doktorlar muayeneye çıkan normal hastaların büyük çoğunluğunu «senin sorunun psikolojik» diyerek, psikologun ellerine teslim eder. Tedaviye ilk olarak gidenlere söylenenler şunlardır: «Sizlerin hastalığınızın nedeni, içerisinde bulunduğunuz baskılanmadır. Örgütlerin baskılanmasından kurtulmanız gerek; öncelikle onların arasından ayrılmalısınız; rahatlamanız ve iyileşmenizin temel koşulu budur.» Bu sözlerden sonra, ne olduğu, etkileri ve isimleri açıklanmayan ilâçlar içirilmeye başlanır. İlâçların hemen hepsi reçetesiz satılmayan uyuşturuculardır. İlâçları alan tutuklular en az iki gün sarhoş gezmekte, içine kapanıp konuşmakta, ve çevresinde olanları da anlayamaz

duruma gelmektedir. İlâçları, psikolog her gün kendi yanında içirmekte ve tutuklu üzerindeki etkilerini not etmektedir. Bu durum bizlere hemen Turan İtil'in kobay arayan ilâçlarını ve «zorunlu gönüllüler» kategorisindeki kobayları anımsatmaktadır. Ne olduğu ve kimleri kapsadığı açıklanmayan «zorunlu gönüllülerdin bu örnekte görüldüğü gibi cezaevlerindeki tutuklular olduğu büyük bir ihtimaldir. Bugün de bu ilâçların gizli olarak tutuklulara verildiğine dair kuvvetli işaretler vardır; bunları soruşturma aşamasında sunacağımız çeşitli delillerle ortaya koymaya çalışacağız. Yine de 1985 başlarında Çanakkale Cezaevinden Gaziantep Cezaevine sevk edilen hükümlülerin önceden ilâçla uyutularak gönderildiğini örnek olarak gösterebiliriz.

Psikologun tedavide (!) kullandığı yöntemlerden biri de tehdittir. Konuşmalar sürekli dolaştırılıp cezaevindeki siyasi tutukluların durumuna dayandırılır. Sorular tutukluların yaşantılarına, ilişkilerine ve liderlerinin kimliklerine yöneliktir. Bu konularda bilgi alabilmenin bir yolu da tehdittir. Tehditin konusu salt cezaevindeki uygulamalar ile ilgili değil; mahkemenin gidişatı, alınacak ceza miktarı, tahliye ve infaz konularıyla da ilgilidir. Psikologa alınan tutuklu sayısı sürekli artırılmaya çalışılır, öyle bir dönem gelir ki, hemen her koğuştan en az iki-üç kişi psikoloğa çıkar duruma gelir. Psikologun yüzünün açığa çıkmasıyla sayı azalmaya başlar ve bir dönem sonra yine psikolog, yılgın, korkak ve hainlerle başbaşa kalır. Ancak bu arada boş da durulmaz. Çıkmak istemeyenler ve hiçbir şikayeti olmayanlar zorla psikologa çıkarılmaya çalışılır, lider bilinenler, psikolog nezaretinde işkenceye yatırılır, psikoloğun tavsiyesiyle bazı tutuk-

lular «ayıklanıp» tecrite alınır, «iflah olmaz» diye nite-
lendirilenler daha «özel cezaevlerine» sevk edilir. So-
nuçta arkasında hapçı, uyuşturucu düşkün, yaşama
küsmüş; bunalımlı bir sürü insan bırakan psikolog,
1084 sonlarında ortadan kaybolur.

(.....)

PSİKOLOGDAN SONRA A. SONGAR SAHNEDE 1981
sonbaharında yapılan ilk araştırmanın sonuçları ve
psikologun faaliyetleri yeni bir girişimin
temellerini hazırlar. 1983 yaz başında gündeme
gelen bu girişim daha kesin ve «bilimsel»
yöntemleri barındırma iddiaları ile başlar. Bu ta-
rihlerde Metris'te kalan Devrimci Sol davasından
10 kişi (Oğuz Ataçınar, Mustafa Dalkıran, İbrahim
Bingöl, Kadir Güzelçay, Sabri Temel, Refah Modan,
Faruk Ereren, İbrahim Erdoğan, Mustafa Kamil Uzu-
ner ve Murat Karabulut) koğuşlarından alınarak Cer-
rahpasha'daki Adli Tıp binasına götürülür. Tutuklular
bir koğuşa kapatılarak kendilerine bir müddet burada
misafir edilecekleri belirtilir ve elbiseleri alınarak pi-
jama niyetine bir şeyler giydirilmeye çalışılır. Tutuk-
luların, yetkili birinin, gelip durumu açıklamadıkça
herhangi bir şeyi kabul etmeyeceklerini belirtmeleri
üzerine, ekibiyle birlikte Ayhan Songar gelir. Kendisi-
ne buraya getirilmelerinin nedeni sorulduğunda, tu-
tukluları orada kalmaya yönelik propagandaya baş-
lar. Hastanenin yeniliği, modernliği, personelin kibar-
lığı, yemeklerin kalitesi, haftada bilmem kaç gün ta-
vuk veya et çıktığı, devamlı sıcak su olanağı vs. vs.
Tutukluların uyarısı üzerine asıl konuya dönen Ay-
han Songar aşağı yukarı şunları söyler: «Terör olay-
ları üzerine tüm dünyada yayınlanmak üzere bir araş-
tırma yapıyorum. Terörün psikolojik, temellerini bi-

limsel olarak ortaya çıkarmak bu çalışmanın temel amacıdır. Kişinin ruhsal durumu, geçmişi, kişisel özellikleri vs. akla gelebilecek herşeyi araştıracağız. Bu herşeyden önce ülkemize ve bilim dünyasına hizmettir, sizler de bilime saygılı insanlarsınız, bana bu konuda yardımcı olmak durumundasınız. Buna inanıyorum. Bu çalışmanın sonuçları hiçbir devlet kurumuna verilmeyecek, aleyhinize kullanılması engellenecek. Sadece sizi değil, sağcılar ve normal suçluları da inceliyorum, bir mukayese de söz konusu olacaktır, araştırmamızda. Ayrıca araştırma sonucu sizlerde bazı zihinsel hastalıklar çıkarsa, bunun davanızda lehinize bir durum olarak kullanılmasını sağlarız, hatta bar zı kişiler için af bile söz konusu olabilir. İki yöntemimiz olacak, birincisi soru cevap, karşılıklı konuşma, diğeri de ilâç ve tıbbi araçların kullanılarak çalışılmasıdır. Bu arada zeka düzeyiniz de ölçülecek ve isteyen arkadaşınıza sonuç bildirilecek vb. vb.» Ayhan Songar'ın cılalayarak sunmaya çalıştığı bu durum kobaylıktan başka bir şey değildir. Ancak bu kobayların kullanılması amacı «bilim» değil siyasi hesaplardır. Yapılmak istenen araştırmanın, devrimcilere karşı yürütülen kampanyanın bir parçasından başka bir şey olmadığı açıktır. Bu doğrultuda Ayhan Songar'a şunlar söylenir :

— Bizim durumumuzun ne «terörizm» ile ne de psikiyatri ile herhangi bir ilgisi yoktur. Sorun herşeyden önce sınıflar mücadelesidir ve bu anlamda toplumsal bir sorundur. Sorunun kaynakları ise kişilerin psikolojik durumlarında değil, toplumun ekonomik ve sosyal yapısındadır. Bilim insanlığa ve ülkemize hizmet etmek istiyorsa, insanlığın mutluluğu ve onun önündeki engelleri kaldırma yönünde çaba gösterme-

lidir. Halbuki sizin bu çalışmadan güttüğünüz amaç, sömürü ve baskı düzenine hizmet edecek, materyaller yaratmaktır. Bu anlamda böylesine bir çalışmanın bilimselliğinden bahsedilemez. Gerek konuya bakış açınız, gerekse bildiğimiz şöhretiniz bunu göstermektedir. Böyle bir çalışmaya saygı gösterip, katılmamız bizlerden beklenemez. Bu çalışmanız üç senedir aleyhimize yürütülen yoğun kampanyaların bir parçasından başka bir şey değildir...

— Araştırmanın mukayeseli olacağına dair söylenilen «sağcılar da incelenecek» sözü bizler için anlamsız bir savdır. Biz, «psikolojik olarak incelenmemiz» diye bir isteğin —mukayeseli de olsa— kabul edilemeyecek bir saçmalık olduğunu belirtmiştik. Ancak Türkiye'deki toplumsal sınıfların temsilcilerinin psikolojik hastalıkları, kişilik özellikleri, zeka düzeyleri bilimsel olarak incelenecekse bu konuda bizim muhatabımızın sivil faşistler olmadığı açıktır. Onlar bize göre, maşadan başka bir şey değildir. Bizim asıl muhatabımız devlet örgütlenmesi ve arkasındaki egemen güçlerdir. Bizlere güven verebilecek bilim adamlarının nezaretinde bunlarla bizim mukayesemizi kabul ederiz. Yani Milli Güvenlik Konseyinden, hükümetten, işkenceci polis ve cezaevleri görevlilerinden, işbirlikçi tekelci burjuvaziden çeşitli temsilciler getirirsiniz, biz o zaman salt mukayese sınırları içinde bu araştırmaya katılırız. Ancak, belirttiğimiz gibi böyle bir mukayeseye, gerçekten bilim adamı olduğuna inandığımız kimseler yaptığı takdirde rıza gösterebiliriz. Gerçek bilim adamının böyle bir yöntemi benimseyecek cesarete sahip olması gerektiğine inanıyoruz. Sizi ise çok iyi tanıyoruz, bizim açımızdan bilim adamı değil, düzenin görevlilerinden birisiniz. Sizinle hiçbir çalışmaya katılmayız.

— Araştırma sonucu çıkabilecek hastalık ve rahatsızlıkların bizlerin affına bile yolaçabileceği yönündeki görüş ise ne gerçeklikle ne de bu çalışmanın amacıyla bağdaşabilir. Af veya benzeri atıfet hiçbir zaman bizlerin derdi olmadığı gibi, affetme yetkisinin yalnız ve yalnız Türkiye'nin ezilen ve sömürülen yoksul halklarına ait olduğuna inanıyoruz. Affedilmesi gerekenler ve buna muhtaç olanlar ise bizler değiliz hiçbir zaman.

— Bunun dışında söylenenler gayri ciddi olduğu kadar canilik göstergesinden başka bir şey değildir. Bizleri yemek, rahat bir ortam vs. gibi olanaklarla kandırmak isteyen birinin ya çok saf ya da çok kurnaz olması gerek. Ama buradaki kurnazlık, kasaba kur nazlığını bile aratacak düzeydedir.

Gerekli cevapları alan A. Songar bu sefer değişik yöntemler denemeye kalkar. Önce üstü kapalı tehditler savurur, boşa çıktığını görünce de zorla tutmanın yollarını bulmaya çalışır, bu da olmayınca mahkeme ve Adli Müşavirlik tarafından karar çıktığını söyler. Kendisinden yazılı karar istenince getiriyorum diyerek ortadan kaybolur. Tüm yöntemlerin boşa çıkması ve tutukluların bu konudaki kararlılığı karşısında istemeyerek cezaevine dönmelerine «izin» verir. Kısaca özetlediğimiz bu tartışma ve konuşmalar 5-8 saat sürer, tabii ki bu arada A. Songar ve ekibinin gerçek niyetleri de ortaya çıkar. Örneğin A. Songar bir şeyi iki kere söyleyen hemen her arkadaşa «sende saplantı var, biz buna tıp dilinde paranoya deriz» şeklinde hiç de profesörlük titrine yakışmayan bir biçimde ayaküstü teşhislerde bulunmaya başladı. Konuşma ve tavırlarıyla gerçek niyetlerini ortaya koyan çeşitli örnekleri daha geniş olarak soruşturma aşamasında açıklayacağız.

Daha sonra birkaç grup daha adli tıbbâ götürülür. Ancak sınırlı bir katılıma razı olan üç-beş kişiden fazlası çıkmaz. Kimsenin bu kobaylığa razı olmaması, araştırmaları tekrar eski yöntemle döndürür. Hazırlanan formlar cezaevine gönderilir, ancak yılgın, korkutulmuş unsurlar ve hainler dışında yine kimse bu formları doldurmaz.

REHABİLİTE; T. İTİL, A. SONGAR VE EFENDİLERİ İÇİN GEREKİYOR

Sonuçta bu çalışmalar «dünyada bu konuda şimdiye kadar yapılan en büyük araştırma» diye nitelenir ve araştırmanın temel alındığı bir sempozyum düzenlenir. Sempozyumun sonuçları, sözcüleri tarafından şöyle açıklanır: «Teröristler rehabilite edilmelidir» (!) Bütün bu açıklama ve çözüm yolları rehabilitasyon kavramının etrafında döndüğü için, öncelikle bu kelimeyle ne kastedildiğini biraz açmak gerekir. Rehabilitasyonun sözcük tanımı şöyle: «Bir kimsenin iş yapmaya engel olan sakatlığını ya da yetersizliğini gidermek amacıyla uygulanan tedavi» (T.D.K. Sözlüğü) Bazı yerlerde de rehabilitasyon namus veya itibarını iade etme anlamında kullanılıyor, bazen de yaşama döndürme anlamında. Ancak sempozyum sözcülerinin kullandığı rehabilitasyon kelimesi biraz daha geniş anlamlıdır. Önceden de belirttiğimiz gibi onların temel amacı kişiliğisiz ve düzenin hizmetinde insanlar yaratmak olduğundan, rehabilitasyondan anladıkları da siyasi tutukluları düşüncelerinden vazgeçmiş, kişiliğini kaybetmiş, burjuvazinin hizmetinde unsurlar haline getirmektir. En özlü şekilde ifade edersek, burjuvazinin, sözlüğünde rehabilitasyon-, siyasi tutukluları eritme, yok etmektir. Bu noktada söylene-

cek çok şey var tabii ki. Her şeyden önce devrimcilerin ne bir sakatlıkları, ne kaybedilmiş namusu veya itibarı ve ne de yaşamdan kopmuşluğu vardır. Aksine dünyaya en tutarlı ve sistematik bir bakışla Marksizmin ilkeleriyle baktıklarından her türlü sakatlıktan uzaktır; yaşamdan kopmak şöyle dursun, devrimciler, «kırk günlük yerde yaprak düşse» bunu hisseden tavşanlardır. Yaşamın tam ortasında yer alıp, insanların daha mutlu bir yaşantıya kavuşmaları için canlarını, kanlarını ortaya koyarlar. Bu anlamda devrimcilerin reliabilitesi diye bir sorunun varlığından bahsedilemez. Burjuvazinin diline doladığı ise rehabilite değil, tam anlamıyla sindirme ve yok etme politikasıdır. Bu içerikte bir rehabilitasyon programı ise bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da devrimcilerin kararlılığı ve inancı karşısında, bozulmaya, geçersiz kalmaya mahkûmdur.

Peki bugün rehabiliteye ihtiyacı olanlar yok mudur? Elbette vardır. Bugün her türlü namus mefhumundan yoksun, dini imanı para olan ve daha fazla kâr için halkı yoksulluğa ve sefaletle mahkûm eden, halka ve temsilcilerine karşı sömürüyü devam ettirebilmek için, insanlık dışı baskı ve sindirme politikası uygulayan egemen sınıflar ve onların uşakları böyle bir rehabiliteye muhtaçtır. Bunlar ulusal ve uluslararası planda namus ve itibarlarını üç sente satanlardır; bunlar yaşamdan kopukluklarının acısını yaşam kaynağı olan gençlikten çıkarmak isteyenlerdir; bunlar kendi ahlâksızlıklarını örtbas edebilmek için fuhuşu teşvik edenlerdir-, bunlar sömürü düzenlerinin sürmesi için en tehlikeli gördükleri gençliği her türlü yozlaşmaya itenlerdir; bunlar hepsinden önemlisi insana düşmandır. Ve gerçek anlamıyla rehabilitasyona ihtiyacı olanlar bunlardır. Bu rehabilitasyonu yerine

getirecek olan ise katlettikleri, işkenceye yatırdıkları, sefalet ve açlığa mahkûm ettikleri devrimciler ve halk olacaktır.

ARAŞTIRMA VE SEMPOZYUM, DEVRİMCİLERE YÖNELİK SİYASİ SALDIRININ BİR PARÇASIDIR

Dilekçemizin başından beri, özetlediğimiz gelişmelerin siyasi özünü yer yer vurgulamaya çalışmıştık. Özellikle sempozyum sonrası açıklamalar bunu oldukça açık biçimde ortaya koymuştur. Adalet Bakanını, yabancı uzman ve bilim adamlarının, kendilerinin daveti üzerine geldiklerini belirtirken aynı zamanda sempozyumun mevcut yönetim tarafından düzenlendiğini itiraf etmektedir. Bunun yanında Adli Müşavirlik, Sıkıyönetim Komutanlığı ve cezaevi idarelerinin araştırmacılara gösterdikleri kolaylıklar ve sempozyuma dinleyici olarak cezaevi görevlilerinin alınması, araştırma ve sempozyumun merkezi olarak hazırlanıp yönlendirilen usun vadeli bir planın parçası olduğunu göstermektedir. Son sempozyum ile Paul Hanze, Turan İtil ve Ayhan Songar benzeri uzmanların saptadığı yeni geleceğe ilişkin taktikler netleştirilmiş, tartışılmıştır.

Sempozyum sonrası gündeme gelen yasa taşanları vs yeni uygulamalar burada alınan kararların yansımalarından başka bir şey değildir. Klasik rehabilitöte yöntemlerinin son biçimi pişmanlık yasasıdır. Devrimci örgütlenmeleri çökertme amacının yanı sıra, kişileri devrimci düşünce ve inançlarından vazgeçirmeye yönelik bu yasa tasarısı ile şimdiye kadar başarılamayan, kesin sonuç alınamayan bu konuda daha ileri adımlar atılmak istenmektedir.

Diğer yandan sempozyuma temel alman araştırmanın her ne kadar adi suçluları ve sivil faşistleri de

kapsadığı söyleniyorsa da sonuçlar tamamen devrimci düşünceyi hedeflediğini göstermektedir. Bunu T. itil'in kendisi de açıkça kabul etmektedir. Bir yandan araştırmanın çok yönlü ve geniş kapsamlı olduğu iddia edilirken, açıklamaların yönü hep aynı hedefi; devrimcileri göstermektedir. T. İtil çağdışı «doğuştan suçlu» kuramını savunurken, buna uygun olarak adi suçluların rehabilite edilmeyeceğini ve onlarla uğraşmamak gerektiğini kabul ediyor. Siyasi tutuklular sözkonusu olduğunda ise, anlaşılma bir tutum alarak savunduğu kavramla çelişkiye düşüyor. Bir yanda siyasi tutukluların kaliteli suçlu olduğunu, iflah olmayacaklarını, muhakkak birşeyler yapacaklarını söylerken, diğer yandan da bunların rehabilite edilmelerinin şart olduğunu savunup, bunun yollarını öneriyor. Oysa «doğuştan suçlu» kuramı rehabilite diye bir olguyu kabul etmez. Bu kuramın kabul ettiği tek çözüm, etkisiz hale getirip yok etmek veya eritmektir. O halde Turan İtil'e rehabilite ile neyi kastettiğini sormak gerek. Cevabı: «İdam pahalı bir olaydır. Bunun yerine bunları 40 yaşına kadar içerde tutalım, 40 yaşından sonra kimse terörist olmuyor.» Saçma görünse de bu cevap birçok şeyi ifade ediyor. Sorun yaş sorunu değil, bu «devamlı bir şeyler yapmak isteyen teröristleri» etkisiz hale getirmek, eritmektir. İdam pahalı bir yöntemdir ve tepkileri oldukça fazladır. Oysa, böyle uzun bir süre devrimcileri içerde tutup onları eritmek, daha sessiz ve kolay bir yol olacaktır. Eritme ve yok etmenin yöntemlerini bulmak ise Paul Henze, T. İtil, A. Songar v.b. «uzman»ların işidir.

SUÇ DUYURUSUNDA BULUNUYOR VE SORUYORUZ:

— Metris'te görev yapan psikolog kimdir ve kimler tarafından görevlendirilmiştir?

— Ayhan Songar'a araştırına yapma görevini kim vermiştir?

— Turan İtil ve Ayhan Songar'ın cezaevleri ve yargı kurumları ile ilişkileri nedir?

— CIA İstasyon Şefi Paul Henze ve diğer yabancı «uzman» ların Türkiye'deki siyasi tutuklular ile ilgilenmelerinin nedeni nedir?

— Bilimsel bir toplantıda olması gereken açıklık yerine sempozyumda dikkatle korunan gizlilik nedenidir?

— Gizli tutulan böyle bir toplantıya cezaevi görevlilerinin katılma amaçları nedir?

Sorularımızı daha da çoğaltabiliriz. Ancak bu soruların tüm cevaplarının ortaya çıkması Ayhan Songar ve Turan İtil hakkında açılacak bir soruşturma ile mümkündür. Bu nedenle başta bu iki profesör olmak üzere araştırma ve sempozyum sorumluları hakkında suç duyurusunda bulunuyoruz. Soruşturma safhasında gerek araştırma, gerekse sempozyum sırasında gördüğümüz yasadışı işlemlere ilişkin delillerimizi sunacağız.

Gerek araştırma sonuçlarıyla, gerekse sempozyum sonrası açıklamalarla yürütülmekte olan davada bizler açısından olumsuz etkilere yol açacak sonuçlar ortaya çıkmıştır. Bu nedenlerle dilekçemizin bir örneğinin dosyamıza konulması ve gereken işlemlerin yapılması hususunu bilgilerinize sunarız.

8.4.1985

Dursun Karataş
Bedri Yağan
İbrahim Erdoğan
Sinan Kukul
İbrahim Bingöl

YENİ «MENGELE»LERİN ÇIKMASINA İZİN VERMEYELİM VERMEYİNİZ!

12 Eylül toplama kamplarında hipokrat yeminini «önce asker, sonra doktor» anlayışıyla emir komutaya kurban ederek «Mengele»leşen, meslek bilgi ve becerisi baskı, işkence, yasak politikasının vazgeçilmez bir parçası haline getirilen, mesleğinin onuruna, saygınlığına işkence . lekesi bulaştıran doktor müsveddelerinin, Metris'te siyasi tutuklulara yaptıklarının insanlık dışı tablosu bu dilekçeyle açık olarak sergilenmiştir.

İSTANBUL CUMHURİYET SAVCILILIĞINA Adliye/SULTANAHMET

YENİ «MENGELE»LERİN ÇIKMASINA İZİN VERMEYELİM/VERMEYİNİZ!

12 Eylül generallerinin, var olan tüm 'hak', 'özgürlük', 'hukuk'u elinin tersiyle bir kenara itip, yerine tamamen kendi keyfi yönetimlerini geçirerek baskı-terör-işkenceyi her uygulamanın önüne çıkarmasıyla toplumumuzun hemen her kesiminin en küçük zerre-sine kadar serptiği ölü toprağı ağır ağır kalkıyor...

(.....)

Beş yılı aşkındır «depolitizasyon» rayları üzerinde zorla yol aldırılmaya çalışılan kitleler, yavaş da olsa başlarını kaldırarak kendi sorunlarını ve taleplerini dile getirme yönünde makas değiştiriyor. Gözlerini 12 Eylül dönemi uygulamalarına çeviriyor; tepkilerin sivri ucu başta işkence ve işkenceciler olmak üzere bu dönemin her kademededen sorumlularına yöneliyor...

12 Eylül yönetiminin kendinden öncekini ilga ederek, halkımızı daha sıkı bir cendereye sokacak biçimde yeni kalıba döktüğü, uygulamalarına yasallık (!), meşruluk (!) sağlayan kendi 'hukuku'nun getirdiği, sınırlarını süngüyle çizdiği toplumsal siyasal, yaşama; bugün toplumun hemen her kesiminden tepkilerin dozu giderek artıyor. Bu sınırlar gerideki 'süngü gölgeleri'ne rağmen zorlanıyor. 12 Eylül döneminin hemen tümü 'hukuki' (!) temele oturmuş, uzun bir tarih kesitine yön vereceği hesaplanan «tabu»lanna sağından-solundan muhalefet büyüyor, yoğunlaşıyor... Evet; bütün bunlar 12 Eylül yönetiminin hiç de beklemediği ve ülkemizi emperyalizm ve işbirlikçi sınıflar için dikensiz gül bahçesine çevirmeyi hedeflediği planlarını alt-üst eden, toplumun yaşanan somut gerçekleridir.

Bugün ne yapılırsa yapılsın kimse için sır olmayan, gizlenemeyen gerçekler; 12 Eylül yönetimini ve sorumlularını yargılamak ve hak ettikleri hükmü vermek: için delil-tanık arayan, toplayan tüm halk güçlerine, demokratik kamuoyuna bol bol malzeme sunuyor.

Bugün, özellikle 12 Eylül yönetiminin ayrılmaz parçası 'ikiz kardeşi', ama aynı zamanda «Aşıl topuğu» sistemli işkence politikası biz siyasal tutukluların işkencenin bedenlerinde, ruhlarında yaşayan deliller bıraktığı yüzbinlerin; işkencesiz-işkencecisiz bir toplum! özlemi içindeki insanların; tüm demokratik güçlerin boy hedefi olmaktan kurtulamayacaktır.

Bugün yüzlerce değil, binlerce yaşanmış, belgeli, reddedilemeyecek kadar açık ve net işkence olayı; objektif ölçütlerle değerlendirilirse suçluları tepeden aşağıya; «şahtan piyona», sanık sandalyesine oturtmak hiç de zor olmayacaktır.

Bugün yönetimin sadece askeri cezaevleri politikası bile oligarşiyi 'prangalamaya' yeter de artar bile...

Bugün, askeri cezaevlerinde; siyasi tutukluları, siyasi kimliklerinden soyundurmak, insanlık-onurlarını zedelemek-yok etmek için kurulan 'işkence labaratuvarı'na karşı; demokratik güçlerin, 'insanım' diyebilen herkesin sesleri daha gür çıkmalı ve yükseltilmelidir. Yıllardır siyasal tutsakların susturulamayan 'insanlık onuru işkenceyi yenecek' haykırıları, duvarları yıkıp, tel örgüleri aşarak tüm ilerici-demokrat güçlerin, baskı ve zulme karşı özgürlük haykırışı haline dönüşmesi engellenememiştir.

(.....)

İşkencenin günlük yaşamın bir parçası olduğu, ruh ve beden sağlığını törpülediği, tehdit ettiği, insan onur ve kişiliğine en ağır ve barbarca saldırıların yaşandığı koşullarda, oligarşiye karşı siyasal tutsakların başeğmez, kararlı, yıllardır süren direnişi; faşizmin er ya da geç yenilebileceği umudunu dalga dalga demokratik-devrimci güçlere, emekçi halk kitlelerine taşımaktadır.

(.....)

Bugün egemen güçlerin, askeri cezaevlerini ne amaçlarla, hangi yöntem ve araçları kullanarak, nasıl oyunlar oynayarak, tuzaklar kurarak, siyasal tutsaklar için 'cehenneme' çevirdiği kamuoyu gündeminden eksik olmamaktadır.

Öyle ki, 12 Eylül yönetiminin çağdaş (!) toplama kamplarına çevirdiği askeri cezaevlerinde, siyasal tutsaklar üzerinde, yeni 'Mengele'lerin kontrol ve denetiminde işkence 'teknoloji'sinin geliştirildiği, yeni yeni tekniklerin denendiği de artık bilinmektedir.

İşkencenin 12 Eylül sonrası «beyaz önlüklü» işkence uzmanları tarafından bilimseleştirilip (!) teorileştirildiği bu karanlık dönemde «beyaz önlüklü»lere işkencede doz ayarlama ve etkili biçim belirleme görevinin düştüğü, demokratik kamuoyunun gündemine geç de olsa girebilmiş olması, işkence karşıtı güçlerin katettiği yolun hiç de azımsanmayacak düzeyde olduğunu da göstermektedir. Bunun gibi faşizmin tüm uygulamalarının sorgulanacağı günler uzak değildir.

Doktorların bu dönemde sistematik işkencenin bir parçası olarak oynadıkları rol küçümsenmeyecek boyuttadır. Salt doktorların işkenceyle birlikte düşünülmesi bile-, ülkemizin, bu alanda dillere 'destan' olmuş, çünkü Nazi Almanya'sından, bugünün tartışmasız faşist diktaları Şili, Paraguay vb.'den hiç de farklı olmayan bir yönetime sahip olduğu gerçeğini ortaya koymaya yeter. «İşkencenin başladığı yerde, doktorluk biter» deyişi de oligarşinin çarkları arasında anlamsız kalmakta, içi boş sözler olmaktan öteye gidenmektedir.

Bugün, yarın... ülkemiz de, Uluslararası Af örgütü'nün benzer kuruluş ve örgütlerin raporlarında, hepimizin, ama özellikle doktorlarımızın tek mesleki örgütü Tabipler Odasının yüzünü kızartacak biçimde, doktorların işkenceye suç ortaklığı ettiği rejimleri lanetle anılan ülkelerin kervanına katılacaktır. Bu 12 Eylül yönetiminin ülkemize kazandırdığı bir ödüldür (!)

tekemize, doktorluk mesleğine sürülen bu kara lekenin silinmesi için mücadele edilmezse, yeni yeni 'Mengele'lerin türemesinde ve yaygınlaşmasında tüm demokratik kamuoyunun, insan onurunu gözbebeği gibi koruyan, insan hak ve özgürlüklerini bir bütün

olarak savunan güçlerin, ama özellikle Tabipler Odası ve doğal olarak doktorların da sorumluluk payları olacağı açıktır. Tüm demokrat güçler bu görevden kaçmamalıdır.

Toplumun gerçekleri herkesi etkiler, yaşananlardan herkesin ortak sorumluluk içinde payı vardır. Dolayısıyla somut olarak sergilemeye çalıştığımız devletin işkence politikasına karşı; her kurum ve kuruluş, tek tek bireyler —bulundukları konum ne olursa olsun— sorumluluk duymalıdır. «Bana ne» ya da «bizi ilgilendirmiyor» tavırları objektif olarak işkenceye gözyummak, daha da ilerisi suç ortaklığı durumuna düşmekten başka bir şey değildir. Bunun için diyoruz ki; bizlerin karşı karşıya kaldığı işkence ve insanlık dışı uygulamalar, tüm demokratik-ilerici güçlere, kişi ve kuruluşlara yönelmiş kabul edilerek tavır alınmalıdır.

Yine bizleri «yargılayan» mekanizma ve mahkemeler, pozitif hukuku uyguladığını söyleyen yargıçlar da ilgisiz kalmamalıdır.

(.....)

Bu nedenle öncelikle bu konuda Tabipler Odasına büyük görev ve sorumluluk düşmektedir. Tabipler Odası ve diğer demokratik güçler bizlerin olsun, diğer yaşayanların olsun bu alanda sunduğu, eldeki birikmiş belge ve bilgileri iyi değerlendirir, bunların üzerine kararlılıkla gidebilirse, en azından doktorluk mesleğine eski saygınlığını kazandırabilir; daha da ileri kazanım olarak doktorların işkenceye katılmasının önüne büyük oranda geçilebilir. Faşizmin kendisine yeni 'Mengele'ler yaratmasının yolu tıkanabilir ve demokratik hak ve özgürlüklerin yerleşmesinde ileri adımlar atılmış olunabilir. Bütün bunlar yapılmalıdır,-

yapılmak zorundadır. Demokratik hak ve özgürlükler yukarıdan verilmez, adım adım mücadeleyle kazanılır. Yaşama hakkına yönelik, doktorlara da yeni bir «görev» lalanı açacak biçimde organize edilmiş, en barbarca saldırı olan işkenceyle de ancak böyle mücadele edilir.

Ama bu yeterli olabilir mi? Yanıtımız tek kelimeyle «Hayır»!

Bir kez daha altını çizelim. İşkenceye ve işkencecilere yöneltilmiş öfkenin anlamı iyi kavranmalı, işkendeyi lanetleyen, işkencecileri teşhir eden kampanyaya katılınmalıdır.

Oligarşinin zindanlarında, işkence tezgah ve odalarında, idam sehparlarının gölgesinde, sıkıyönetim mahkemelerinde özgürlükleri arayan, bu uğurda mücadele edenlerin haykırılarına kulak vermek yetmezi

Özgürlükler için, oligarşiyi geriletmek, alaşağı etmek, demokrasi ve bağımsızlık lokomotifini ilerletmek için, emperyalizme ve oligarşiye karşı olan tüm güçlerin sorumlulukları, çapları, konumları ve yapabildikleri ölçüsünde uzun soluklu, ortak programlı mücadeleye atılması gerekir. Çünkü bir avuç sömürücü zorbanın egemenliği sürdükçe, işkencenin yok edilmesi, mümkün değildir.

Bugünden yarına bol bol 'işkence malzemesiyle' daha da ileri gidilerek ülkemizde de bir Yunanistan, Arjantin çapında sonuçlar alınabilir. 12 Eylül döneminin uzantısı olan ve sivil elbise giydirilen yaşadığımız dönemin, işkencecilerinin baş sorumlularından, onları yüzlerce kez mahkûm edecek canlı deliller ortaya konularak hesap sorulabilir.

İşkenceyi en büyük insanlık suçu kabul ederek, işkenceye savaş açan tüm demokratik güçleri, içinde

yaşadığımız koşullar bu vazgeçilmez görevle karşı karşıya getirmiştir.

Bu görev yerine getirildiği oranda ülkemizde devlet politikası halini almış, sistemli işkence tamamen ortadan kaldırılabilecek, iyice sınırlandırılabilir, baskı-zulümle zar-zor ayakta duran, çürümüş düzenin karşısında demokratik güçler ileri mevziler kazanacak, demokrasi mücadelesi boyutlanacak, güçlenecektir.

12 Eylül döneminde en acımasız koşullarda, gerektiğinde can bedeli, onurlu kişilikli, siyasal kimlikle yaşama özgürlüğünü korumuş, savunmuş biz tutsaklar; yaşadıklarımızı, 'bedenlerimizi' demokratik güçlere ve halkımıza oligarşinin yakasına yapışmaları için canlı deliller olarak sunuyoruz. Tüm demokratik güçleri, işkenceyi en büyük insanlık suçu sayan kurum, kuruluş ve kişileri göreve çağırıyoruz. «Gelin canlar bir olalım, zalime kılıç çalalım» diye haykıran Pir Sultan'm geleneğini sürdürelim, gelin hep birlikte işkencesiz bir dünya yaratmaya çalışalım; hep birlikte halkımıza en azından bir Yunan halkının, demokrat bir Arjantinlinin onurunu sağlayalım, saygınlığını kazandıralım...

12 Eylül dönemi ve sonrası uygulamalarının faturasını pahalıya ödettirelim; yeniden bu tür uygulamalara başvurulduğunda daha pahalıya ödettireceğimizi gösterelim. Herkes, her kuruluş üzerine düşenin azamisini-yapmak üzere yola koyulsun. Biz siyasal tutsaklar şimdiye kadar halkımıza bağlılığımızın, geleceğe inancımızın sonsuzluğuyla, payımıza ne düşüyorsa yaptık, yapmaya çalıştık. 75 gün süren, dört can bedeli ödediğimiz Ölüm Orucumuz (Ö.O.), bunun delillerinden sadece biridir. Üzerimize düşeni ve gerektiğinde

'Ares' gibi bedenimizi yayımıza ok yapmaya devam edeceğiz. Bu nedenle demokratik güçlerden üzerlerine düşeni yapmalarını istememiz doğal karşılanmalıdır. Onlara görevlerini hatırlatmamız yanlış anlaşılmalı, yadırganmamalıdır.

Bugüne kadar biz siyasal tutsaklara gerek gözetim yerlerinde, gerekse de askeri cezaevlerinde uygulanan sistematik işkencenin amaçlarını, kapsamını, biçimlerini, bizler üzerindeki etki ve kalıcı tüm sonuçlarını elimizden geldiğince, gücümüz yettiğince, her fırsatta, nerede olursa olsun enine boyuna anlatarak, kamuoyuna taşıdık, sorumlularını her yönüyle teşhir ettik, işkencenin kaynağının bizzat devletin örgütlenmesi içinde olduğunu belgelerle, çok somut yüzlerce örnekle sergiledik. 12 Eylül işkencecilerini kamuoyuna, İhalkımıza, bunlara karşı sonuna kadar direnerek, en Önemlisi başımızı bir nebze eğmeyerek şikayet ettik. Oligarşinin işkenceleriyle, hiçbir siyasal sınır tanımlayan keyfi uygulamalarıyla, tutsaklık koşullarında da olsak mücadele etmeyi kendimize zorunlu bir görev bildik. Kamuoyuna yaşadıklarımızı, direnişimizin gücüne bağlı olarak eksiksiz yansıtmaya çalışırken; oligarşinin ve emperyalizmin cezaevlerinde siyasal tutsaklar üzerinde oynadığı oyunları bozarak, kamuoyu genelinin, demokratik güçlerin işkenceye-işkencecilere karşı dikkatlerini yoğunlaştırmalarına yardım ettik; etmeye de devam edeceğiz.

Burada anlattıklarımızla işkencenin yeni bir yanına dikkat çekeceğiz. İşkencenin 12 Eylül sonrası doktorlarla nasıl bir ilişki içinde bulunduğunu Metris'te olan bitenle aydınlığa kavuşturmaya çalışacağız. Bugün demokratik güçler ve kamuoyu —doktorların işkenceye katılıp katılmadığını bir yana bıraka-

lım— işkenceye suç ortaklığının boyutlarını tartışır durumdadır. Geçtiğimiz günlerde kısmen de olsa Tabipler Odası açıkladığı bir raporda projektörlerini bu yöne çevirmiştir. Bizim bunları somutlayıcı eklemelerimiz olacaktır. Yaşadıklarımız ve bulunduğumuz ortam doktor-ışkence ilişkisine fazlasıyla ışık tutacak niteliktedir. Bunları birer birer sunmaya çalışacağız.

Metris Askeri Cezaevinde boş yıl boyunca yaşananlar; doktorların işkenceye katılması, yardımcı olması, gözyumması, ettikleri «Hipokrat Yemini»ne, insanlığa ihanetlerinin sayısız örnekleriyle doludur. Bunları birer birer sergilemeye çalışacağız.

Metris Askeri Cezaevinde her dönem doktorlar da tüm görevliler gibi 'emir-komuta zincirinin', 'askeri hiyerarşinin' bir parçası olarak, siyasal tutsaklara uygulanan hemen her türlü 'şeytanca' politikanın dolaylı-dolaysız uygulayıcıları olmuşlar, olmak zorunda kalmışlardır. Burada doktorluk mesleğinin işlevi; normal bilinen kurallar çerçevesinde hemen hiç noktasına indirgenmesi bir yana, tutukluların sağlığını bozucu yönde de, bir tehdit olarak kullanılmıştır. Meslek onuru, bilgisi, 'Hipokrat Yemini', 'kutsal görev'; «önce asker sonra doktor» olma zorunluluğu adına askeri hiyerarşiye kurban edilmiş, emir-komuta cenderesine hapsedilmiştir.

Burada görev yapan doktorlar ne derlerse desinler, sözde ne kadar meslek onurlarını korumaya çalıştıklarını, ettikleri yemine sadık kaldıklarını söylerlerse söylesinler; ister istemez idarelerin siyasal tutsaklar üzerindeki uygulamalarının aleti olmuşlardır. Metris bugün ülkemizin başta gelen işkence merkezlerinden biri olarak dünya çapında ünlenmişse; haklı olarak 'Metris' adı bir tutukevinden çok bir 'ışkence' la-

boratuvarını çağırıştırıyorsa, burada görev yapan doktorları da işkenceden ayrı düşünmek, at gözlüğü takmış olmayı gerektirir.

Hiçbir yerde kimliklerini gizleme gereği duymayan doktorlar Metris'te neden kimliklerini gizliyorlar?

Doktorluk en «saydam» meslektir. Toplumumuzda en saygın meslek sorulduğunda akla hemen doktorluk gelir. Hemen her yerde doktorlar açık kimlikleriyle görev yaparlar ve özellikle hastalar kendilerini, muayene ve tedavi eden doktorları her yönleriyle iyi tanır- lar. Ama gelin görün 'özel' bir 'istisna' olarak —her iş- kence! merkezinin 'zorunlu' bir kuralıdır— Metris'te sadece] askeri görevliler değil, asker doktorlar da kim- liklerini özenle ve aşırı dikkatle gizlemekte, birbirlerine kesinlikle isim ve soyadlarıyla hitap etmemekte, bir işkence merkezi 'illegalitesine' tam anlamıyla uymak- tadırlar. Artık işkencecilerin, işkence merkezlerinde görev süreleri içinde kod isim kullandıkları ve birbir- lerine isimleriyle hitap etmedikleri kamuoyu açısın- dan sır olmaktan çoktan çıkmıştır. Öyleyse insanlarla en iyi diyalog, en yakın ilişki kurabilen en 'sosyal', en 'kutsal', en 'saygın' meslek mensubu doktorların Met- ris'te isim ve soyadlarını diğer cezaevi görevlileri gibi gizlenmesi nasıl açıklanmalıdır? Doktorlar görev yapar- ken ne zaman nerede kimliklerini gizleme ihtiyacı duymuşlardır? Bir doktorun kimliğini gizlemesi, dok- torluğun saydam olma özelliğiyle uzlaşmazlık arzet- miyor mu? Doktorluk, kimlik gizlenmesinin hiçbir istisnasını kabul etmez, edemez. Her zaman, her yerde doktorların önlüklerinin sol üst köşesinde açık kim- likleri yazılıdır. Bir doktor göğsünü gere gere her yerde her zaman kimliğini söylemekten çekinmez. Met- ris, —altını çizerek "belirtiyoruz— 'özel' bir istisnadır.

Bu, Metrisin üretimidir. Çünkü bir işkence merkezinde görev yapan, işkenceye suç ortağı olan ya da en hafif deyiimiyle işkenceye göz yuman bir doktorun bir işkenceci gibi kimliğini, mesleğin yerleşmiş içti-hatlarını hasır altı ederek gizlemesi çok olağan (!) karşılanmalıdır. Metris'te daha işin başında doktorların bir işkenceci konumuna 'kimlik illegalitesi' ile sokulması, doktorları Metris'te nasıl bir görevin beklediğini gösteren somut bir delildir.

(.....)

«Hoş geldin» giriş dayağında Metris'te doktorlar ne yapıyor?

Askeri olsun, sivil olsun cezaevine ilk gelişte tutuklulara «hoş geldin» adıyla dayak atmak, işkence yapmak ülkemiz cezaevlerinin kökleşmiş, 'kanıksanmış' bir geleneğidir. Amaç açıktır; daha başlangıçta, tutukluları 'sindirmek', 'öğütmek', cezaevlerindeki keyfi, tamamen insan onur ve kişiliğine yönelik uygulamalara karşı duramaz hale getirmek, günümüz moda deyiimiyle söylersek «rehabilitate»nin ilk adımlarını attırmaktır. Özellikle askeri cezaevlerine, siyasi şubeden 90 günlere varan işkenceden çıkmış, bu baskı-işkencenin psikolojik-sinirsel etkisinden kurtulamamış tutukluların geldiği düşünüldüğünde, bu ilk «hoş geldin» işkencesinin önemi daha iyi anlaşılır.

Metris cezaevinde de —kısmen 1982 Haziran, 1983 Ağustos tarihleri arasındaki dönemi saymazsak—cezaevine her yeni gelen tutuklu, dozu cezaevindeki baskı-işkencenin dozuna bağlı olarak «hoş geldin» dayağından geçirilmiştir. Bu sırada, cezaevinde görev yapan doktorların işkenceye karşı olması, Hipokrat Yeminine "bağlı olduğunu yüksek sesle söylemesi pratik-

te hiçbir anlam taşımamaktadır. Çünkü doktorlar, bu zorunlu dayak-işkence seansında görevlerini (!) yerine getirmektedirler. Bir yanda kıç falakası dahil, kaba dayanın her biçimiyle karşılanan tutuklular, aynı sahne içinde doktor muayenesinden geçirilmektedirler. Bir yanda dayak-işkence sürerken; diğer yanda doktorların görünüşte tutuklularla ilgilenip, vücutlarındaki işkence bulgularını saptamaya çalışması, traji-komik bir durum doğurmaktadır. Görevli doktor, ettiği meslek yeminini gözü gibi koruyacağı, önünde yapılan dayak-işkenceye karşı çıkacağı yerde «gözlerimi kaparını, bana ne görev verirlerse onu yaparım» anlayışıyla suskun kalıp göz yumarken; en önemlisi bu dayak ve işkenceden geçmiş tutukluları kayıt defterine sağlığı tam, işkence görmemiş olarak kaydetmesinle, işkencecilere dolaylı-dolaysız suç ortağı durumuna düşmektedir.

(.....)

M'etris'te «operasyon»larda doktorlar ne yapıyor?

Metris'te idarenin geliştirdiği tüm operasyonlarda doktorlar iyi birer izleyici olurken, uygulanan politikayla daha fazla bütünleşmiş, işkenceyi yadırgamaz, olağan; «teröristler» için elzem görenler ise, işkencenin dayanın dozunu ayarlama fonksiyonunu üstlenmişlerdir. Metris'te hiçbir operasyon doktor gözetimi olmadan yapılmamıştır. Doktorlar operasyonların vazgeçilmek elemanları olmuşlardır. Kısacası, Metris'te görev yapan doktorlar operasyonların demirbaşları, gediklileridir. Operasyon atmosferinin yarattığı hava içinde doktorların, yaralanan tutukluların yaralarını sarmak, ilk müdahaleyi yapıp tedavi etmek kaygısını; işkencenin biçimini ve dozunu ayarlamak kaygısı siliplü; Dürmüştür. İşkence ve dayaa karşı çıkmak bir

yana, yaralıları müdahale etmeyi unutan (!) doktorlar; tutukluların neresine, nasıl ve ne kadar vurulması gerektiğini dikte ettirebilmişlerdir. 1982 13 Mayıs-20 Mayıs «ön ilikletme», «hazırola geçirme» operasyonlarında o zamanın kıdemli doktoru —daha sonra tipini tanıtmaya çalışacağız— askerlere tutukluların neresine vurmalarını gösterirken, özellikle sırt ve kafalarına vurmamalarını —ölüm olabileceğinden hareketle— tembihlemiştir. Buna I. tecritte bizzat tanık olan tutuklular; Dursun Karataş, Hüseyin Solgun, M. Toros Gürkaya, Hasan Şensoy, Yusuf Köse, İbrahim Ünal, Yusuf Ziya Sülekoğlu, Muzaffer Başer, Erdoğan Tatlav, Tuncer Sarptunalı, Hasan Yavuzkara, İsmail Hakkı Ortaköy, Samim Erdoğan, İbrahim Yakut, İsmail Çalıkıran, Zekeriya Çelik...

Operasyonlarda bayılanları ayılıp, dayağa hazırlamak, bir tutuklunun neresine ne ölçüde cop vurulması gerektiğini belirtmek, tutukluların operasyonlar sırasındaki psikolojik-sinirsel 'tansiyonlan'nı ölçmek genellikle doktorlara düşen görevler içindedir. 'Yavaş, yavaş', 'adım, adım' çürüterek öldürme, beyinlere pranga vurma, dumura uğratma, 'ehlileşmeyi' ölümle 'gayya kuyusuna atarcasına' terketme politikasında; bu politikayı açığa çıkartma tehlikesi ve kesintisizliğe darbe vurabilecek olan, ani, istenmeyen ölümlere yer yoktur. Nazi Almanyası'nda «doktor» Mengele'nin, tıbbi illetletmek (!) adına insanlar üzerinde yaptığı, yaptırdığı deneyler, insan organizmasının işkenceye dayanma gücünü ölçme çalışmaları, yüzbinlerce insanın hayatına mal olarak aşırı boyutlara ulaşmıştır. Metris'te ise tüm zincirleme uygulamaların amaçları ve programatığı gözönüne alındığında, doktorların bu programdaki yerinin, rolünün özde Nazi

Almanya'sındakinden bir farkı olmadığı hemen görülecektir. Operasyonlarda yer alan doktorların büyük çoğunluğu, karşılarındaki manzaradan iğrendiklerini jest ve mimikleriyle göstermeleri bir yana; tersine işkence seanslarında gözlerine, dudaklarına yansıyan zevk alışta, onların karakter yapılarını da bir nebze olsun açığa çıkarmıştır. Bir doktor kadavra üzerinde çalışmaları izlerken bile bu ölçüde rahat olamazken, 'Metris doktorları'nın canlı insan organizması üzerindeki bu vahşi uygulamaları alaycı, histerik bir tavırla çok rahat izlemesi neyle açıklanabilir? Çırılçıplak soyulup, bayıltılınca kadar dövülen tutukluların önünde, ırıasa başında oturup, soğukkanlılıkla işkenceyi yöneten görevlilerle, karşısında normal olaylar yaşanıyor muşçasma olan biteni gönül rahatlığıyla izleyen 'histerik'lilere, diplomalı da olsalar, beyaz önlüklere de bürünseler 'hortlamış Mengele'ler demekten kendimizi alamıyoruz.

Metris'in açıldığından günümüze kadarki tarihi; en genel ifadeyle operasyonlar ve buna karşı siyasi tutukluların günü geldi mi bedenlerini barikat yaptıkları direnişlerin tarihidir.

(.....)

Eoktorlar operasyonlarda yukarıdan kumandalı robotlar gibidir. Operasyonlarda yaralananların durumu ne kadar ağır olursa olsun ve acil müdahaleyi gerektirirse gerektirsin, 'Metris doktorları' tedavi için müdahaleye kesinlikle, kendi başına —yeminin yüklediği uorumluluk anlayışıyla— karar veremez. İpleri idareye bağlıdır. Tâbi olduğu mantık tanımayan merkezi askeri disiplinden emir gelmeden, yanında bir tutsak can çekişse de müdahale edecek konumu yoktur. Askeri disiplin zinciri Metris'te hiçbir, mesleki-

kural-ilke tanımaz. Ne denirse densin, 12 Eylül yönetiminin yapısına tamamen uygun 'sümgü' hiyerarşisi Metris'te herşeye, doktorluk mesleğine dahi egemendir. Vereceğimiz örnek bu işleyişin nasıl olduğunu daha anlaşılır kılacaktır. 1985 Aralık sonu, ileri derecede kalp hastası olan Yadigar Adıgüzel isimli tutuklunun aniden şiddetli bir şekilde rahatsızlanması üzerine doktor çağırılmıştır. Krizle karşı karşıya olan, büyük acı çeken arkadaşın durumunun iyice ağırlaştığı bir aşamada koğuşun mazgalına gelen doktor, —durumu detaylı izah edildiği halde— arkadaşını mazgala çağırmıştır. Mazgala gelemeyecek durumu anlatıldıktan sonra, koğuşa girip muayene ile ilk hayati müdahaleyi yapacağı yerde, revir çıkışı için nöbetçi subaya sormaya gitmiştir. Bu işlem 10 dakika gibi kalp rahatsızlığı için çok önemli bir süre geçmesinden sonra, askerler arkadaşını revire götürmek için —doktor izin almış olacak ki— geri gelmiştir. Arkadaşa doktor çağırıldıktan yarım saatten fazla zaman geçtikten sonra ancak müdahale edildiği düşünülürse —koğuşla doktorun bulunduğu revir arası normal adımla 2-3 dakika ancak çeker— Metris'te doktorluk mesleğinin —hakkıyla yapılmaya çalışılsa dahi— askeri hiyerarşinin bürokrasi çarklarında nasıl ezildiğine tipik bir örnektir. Tabii bu bilinçli yaratılan, tutuklular üzerinde sağlık hizmetlerini baskıya dönüştürmüş askeri hiyerarşinin, bürokrasinin tutukluları, doktorları da devreye sokarak köşeye sıkıştırma politikasının bir uzantısıdır.

1882 13 Mayıs-20 Mayıs arası Metris'te dayak ve işkenceler doruğa tırmandı. İdare siyasal tutsaklara son kesin darbeyi indirip, onları tamamen etkisiz kılmak için dayak ve işkenceyi koğuşların içine taşıdı. Uzun süredir baskı-yasak ve işkencelerle bunaltılan

siyasi tutsaklar ilk kez bu ölçüde yoğun ve şiddetli işkenceyle karşılaştılar. Her sayım, işkence-dayak tehdidi, Metris'te siyasi şube rüzgarını estirmeye yetti. İdare Sayımlarda siyasal tutsakların hazır ola geçmesini, ön ilikleme-sini ve ismi okununca 'buradayım' demesini istiyordu. Geline aşamada siyasi kimliğe insanlık onuruna yönelik askeri yaptırımlar; 'ön ilikleme', 'hazır ola geçme' asker dahil her görevliye 'komutanım' hitabını kullanmak, sayımlarda sıraya geçip isim okunduğunda 'buradayım' demek biçimine bürünmüştü. İdarenin bu yaptırımlarına-dayatmalarına uymayanlar bir hafta boyunca sabah ve akşam sayımlarında koğuşlarda ve koridorlarda dövüldü, işkenceden geçirildi. 'Kıç falakası' işkencesi ön plana çıktı Koridorlar günlerce cop şaklamaları, inilti, ve canhıraş bağırma-larla yankılandı. Her koğuş, her koridor işkence merkezine dönüştürüldü. Öncelikle tecritteki «sakıncalı» tutsaklar için her sayım tek taraflı savaş biçimi almıştı. Her sayımda savaş naralarıyla sakıncalı tutsaklara saldıran, her gün üç öğün tayınla doyurulurcasına yalanla beslenen, azgınlaştırıcı anti-komünist demagogi ve propagandalarla beyinleri doldurulan askerler, tecritçileri yerlerde çiğnediler, coplarla, tekme ve yumrukla vurup, ezip, morartmadıkları bir yer bırakmadılar. Tecritte Mayıs 1982 sayım operasyonlarında işkencenin en katmerlisine tanık olundu. Tüm I. tecritçi tutsaklar, bu, sabah-akşam sayımlarındaki katmerli işkence seanslarından nasiplenmişlerdir. Tüm tecritçi tutuklular (yukarıda I. tecritçilerin isimlerini vermiştik) tecritte 15 gün kesintisiz süren işkencelerin tanıklarıdır. 'Bayılt-ayılt-bayılt' kıç falakası seanslarında onlarca cop darbesiyle önce bayıltılıp suyla ayılttıktan sonra, tekrar aynı işlemle bayıltılıncaya kadar coplandılar. Metris

günlerce süren bu vahşî saldırılarla 'siyasi şube'leşti, tam tamına dört dörtlük bir işkence merkezini aratmayacak hale geldi. Yüzlerce tutuklu yediği kıç falakalarından acılar içinde kıvranarak yatamadı, oturmamı, yürüyemedi. Bu durumda siyasi şubede bile tedavi görürken, hatta zorunlu hastaneye kaldırılırken, burada, tedaviden, hastaneye gönderilmekten vazgeçtik, doktorları bile karşımızda göremedik. Acılarımızı biraz olsun hafifletecek bir merhem dahi —kendi paramızla bile olsa— alınıp, gönderilmedi. Kıç falakası seanslarında bir koridordan diğerine tutukluyu muayene (!) edip 'kıç falakasına devam mı-tamam mı' işareti veren doktorlar, kıç falakasının acılarıyla kıvranan tutuklular çağırıldığında 'sırra kadem' bastılar. Doktorlar en iyi biçimde bir insanın kıç falakasına ne kadar dayanabileceğinin, bir insana ortalama kaç cop vurulmasının ihtisasını (!) bu operasyonlar boyunca yaptılar. Herşey bir yana, bu operasyonlarda doktorlar doz ayarlayın olarak görev almamış olsalar, işkenceye objektif olarak koltuk değnekliği yaptıkları suçlamasından kurtulabilirler mi? Cop şaklamalarının, işkence inilti ve çığlıklarının duvarlarda dalga dalga yayıldığı, hemen her koğuşuna, koridoruna, katına işkence tezgahının kurulduğu bir cezaevinde görevli olmak en azından buradaki bu uygulamaları görüp işittikten sonra buna karşı çıkmamak ya da buradan başka yere gitmek için çaba sarf etmemek bile işkencecilere cesaret vermek, işkenceye göz kapamak, işkenceye doktorlar cephesinden, işkencecilerin hiç destek bulamayacakları bir meslekten destek vermekten başka bir şey olamaz. Bu doktorluk mesleğinin bayağılaştırılarak emir-komuta zincirine, daha açık deyişle işkenceyi 'muhaliflerine' uygulamayı meşru politika gören emir-komutaya, ast-üst ilişkisine 'peş-

keş çekilmesi', 12 Eylül yönetiminin genel askeri cezaevleri politikasının Metris'te hayatiyet bulmasının kaçınılmaz sonucudur. 12 Eylül yönetimi doktorluk mesleğini böyle bir tuzağa düşürdüğü için ayrıca sanık sandalyesine çıkarılmalı, yargılanmalıdır. Sanık da-tanık da bulmak isteniyorsa gözler Metris'e çevrilmelidir. Metris sayısız sanık ve tanığın bir arada bulunduğu yerdir. Bu operasyonlar boyunca yediği dayakların, gördüğü işkencelerin kalıntılarını bacak adale ve sinirlerinde taşıyarak yaşayan, bunların acısını i dindirmek için tedavinin çeşitli yollarına başvurarak neredeyse denekleşmiş yüzlerce tutuklu halen buradadır.

Zorla TTE giydirme operasyonları Metrisi toplama kampına çevirmiştir.

(16 Ocak 1984 tarihinde uygulamaya geçilen TTE yaptırımıyla, varolan yaptırım ve dayatmalara Metris'to bir yenisi daha eklendi. 1983 Ağustos'undan başlayarak faşist yöntemlerin daha komplike bir plan dahilinde, eksiksiz, duraksamadan uygulamaya geçilmesi dönemi içinde TTE'nin bir yaptırım, dayatma aracı olarak diğer yaptırımların önüne geçirilmesinin özel bir önemi vardır. TTE operasyonları, 1983 Ağustos : sonrası, tarihinin en yoğun baskı-işkence, yasak dönemini yaşayan Metris'in, bu özel dönem uygulamalarının doruk noktasıyla kesişir. TTE'nin varolan yaptırım ı-dayatmalara eklenmesiyle Metris'te yaşam siyasal tutsaklar için gerçek anlamda toplama kampı yaşamına çevrilmiştir.

16 Ocak-2 Şubat 1984 arası cezaevinde idare ke-sintisiz tam bir «terör» havası estirmiştir. Bu dönem 13 Mayıs-20 Mayıs 1982 operasyonlarına dozaj ve çeşitlilik açısından adeta rahmet okutmuştur. TTE giymeyi kabul etmeyen siyasal tutsakların tümü —700

civarındaydı— 28 Ocak eşofmanları toplama operasyonunda, kış falakasından geçirilmiştir. Bu bir yana, bu dönemde kış falakasına, baldır, ayak falakasına; mahkeme dönüşü havalandırmada don-atlet soğuk altında eller arkadan kelepçeli bekletme, kafa derisi soyarcasına saç kesme, bıyık yolma, güvenlik araması adına çırılçıplak soyup makata tükürme, parmak atma işkenceleri eklenerek Metris siyasi tutuklular için yaşanmaz kılınmıştır. Hücreler hiç boş kalmamış, tecrite alman tutuklular dünyayla tüm bağları kopararak ölmek için yaşamaya mahkûm edilmişlerdir. Cezaevinde siyasi tutuklulara keyfi uygulama yapabilmek, işkence uygulamak dışında yasak olmayan hiçbir şey kalmamıştır.. TTE giymeyen, onur kırıcı, ahlâk dışı soyunarak aramayı kabul etmeyen, askeri yaptırımları elinin tersiyle iten, kısaca idarenin 'rehabilitasyon' programının içine çekilemeyen siyasi tutsakları, ziyaret, avukat görüşü, havalandırma mahkemeye çıkış, radyo, TV, kitap, kağıt, kalem, mektup yazma, gazete ve dergilerin çoğu, genellikle çay, sivil elbise, kazak, palto, ilâç, doktor, bant, tutkal, uhu, eşofman, sıcak su, ısınmak, üçüncü kap yemek, şeker ve şekerden yapılan yiyecek maddeleri, hatta uyumak yasaklanmıştır. Tecrittekilerin bundan ayrı olarak sigara, çay, gazete, temizlik malzemelerine de 'özel' tutuklu olmaları gereği ambargo konulmuştur. Bütün bu olumsuzluklar birleştirildiğinde ortaya çıkan çirkinliklerin, insanoğluna yapılan zulmün en acımasızının en 'güzel' tablosunu toplama kampı olarak adlandırırken gönlümüz 'rahattır', 'ferahdır'. Bütün bu anlattıklarımızın yoğun öldürmeleri saymasak bir Dahav'dan, Auschwitz'ten, Maydenak'tan, Larissa ve Saygon'dan, Maze'den çok farkı olduğunu kabul etmiyoruz. İşte tutukluların bu en muhtaç olduk-

lan dönemde doktorlar özel operasyonlara nezaret etmek dışında revirden dışarı çıkmamışlar, tek ilâç gönderme zahmetinde bulunmamışlardır. Koğuşlara arasına uğrayanlar, tutuklular üzerinde mesleki bilgilerini tehdit amacıyla kullanmıştır. «TTE giymezen tedavi olamazsın, hastalığın ilerler, tedavi olma durumun kalmaz», «burada muayene edemem, emir böyle, TTE giyip revire çıkman gerekiyor», «senin için en iyi tedavi yeri bağımsızlar bölümüdür, oraya geç», «hastalığın tedavi için temiz havaya ihtiyacı var, havalandırmaya çıkmalısın, onun için bağımsızlara geç», «ilâcı ancak revire çıkarsan yazarım», «hastaneye sevk edilmen şart ama, biliyorsun TTE giymezen benim elimden hiçbir şey gelmez» işte eskaza koğuşlara bu dönemde uğrayan 'Metris doktorları'nın bizlere tavsiyeleri (!)... Hepside, ideolojik saldırı sinmiş tedavi tavsiyeleri!...

Öyle ilginçtir ki, ağır ölümcül tehlike ile karşı karşıya kalan tutukluların revire çıkarılması yılan hikayesine dönerek saatler almıştır. Ve kendinde olmayan hasta tutukluların üzerine TTE konulması her zaman şart koşulmuştur. Doktorlar bu durumlar karşısında en hafif deyişle 'tarafsızdır', işleyen 'zulüm mekanizma' .sının' parçasıdır. Yine bu dönemde çok ağır kaydıyla —mide kanaması nedeniyle— zorunlu hastaneye kaldırılan Erdal Ketenci isimli tutuklu, hastane dönüştü TTE'yi yırttığı gerekçesiyle kış-baldır falakasından geçirilmiş, saatlerce kelepçeli olarak havalandırmada don-atlet soğukta bekletilmiş, bunun sonucu dişi patlamış ve tekrar ağırlaşmıştır. Doktorun sorumluluğunda olan hasta bir tutukluya bu yapılabilmektedir. Yine ağır hastaların konulduğu, doktorların gözetim ve denetimindeki E-19, E-20 koğuşlarının bu işkenceden nasibini eksiksiz alması, doktorların Met-

ris'te ne yapıp ne yapmadıkları konusuna az çok ışık tutuyor. Metris'te doktorlar, hasta tutuklulara dahi işkence yapılmasına karşı çıkmayacak kadar, bırakalım meslek onur ve ilkelerini, insani değerlerini yitirmiş, zavallılaştırmışlardır. TTE giydirme operasyonları sırasında yaşanan bir diğer işkence örneği karşısında doktorların takındıkları tavrı da, doktorların Metris'te işkence ile ilişkilerinin boyutunu göstermede yeterli bir kanıt olarak, fikir vereceği düşüncesiyle anlatımımıza alıyoruz.

TTE'nin zorla giydirildiği ilk gün olan 16 Ocak 1984 tarihinde, dövülerek ve zincirle kollan, bacakları bağlanarak TTE giydirilip mahkemeye götürülen Devrimci Sol davası sanığı 8 tutuklu (Akıner Çağlar, Bahattin İşcan, Semih Genç, Hasan Eliuygun, Tuncer Bağdatlıoğlu vd.) giymek istemedikleri TTE'yi yırttılar diye, dönüştü; cezaevinin idare bölümüne bakan A havalandırmasında beş saat yağmur altında, soğukta, elleri arkadan bıçağın kemiğe dayandığı gibi kelepçelenmiş vaziyette, don-atlet bekletilmişler, aralıklı üç kez bayılınca kadar çamura-suya yatırılarak kış-baldır-ayak falakasından geçirilmişlerdir. Bu nefret duyulacak uygulamaları sahne sahne, saniye saniye cezaevindeki tüm görevliler gibi «Metris doktorları» da idare pencerelerine doluşarak, ilgiyle, alayla, histerik bir zevkle, hatta gülerek "TTE'yi yırtanı biz böyle yaparız' dercesine izlemişlerdir. Bütün bu yapılanları izleyenlerle; kölecî Roma'da, köleleri arslanlarla dövüştürüp, onunla boğuşmasını zevkle, bir 'spor' karşılaşması gibi izleyen Patriciler arasında, özünde insana yapılan zulümden zevk alma yattığı için tarihsel dönem ve mekan ayrı tutulursa, hiç de önemli bir fark yoktur. Bu, insanın insana zulmünü gösteren ibret verici bir tablo olarak kafalara kazınmıştır. Bu

işkence sahnelerinde doktorları çok yakından ilgilen-
diren bir olay daha yaşanmıştır. Ard arda çok zaman
geçmeden yaşanan işkence seansları, yağmur, soğuk,
kemiği geçip neredeyse iliğe dayanan kelepçelerin
yarattığı el ve kollardaki şişmeler, ileri derecede hi-
pertansiyon hastası Akıner Çağlar'ı su-çamur içinde
baygın düşürmüştür. Bu tutuklunun hastalığının dü-
zeyini doktorlar çok iyi bildikleri halde; bu tutukluya
uygulanan işkencelerden sonra su-çamur içinde kıv-
ranması karşısında kollarını dahi kıpırdatmayarak en
küçük bir müdahalede bulunmamışlardır. Yürüyebil-
mek bir yana ayakta zor durabilen, belden aşağısında
morartılmamış bir santimlik yer bırakılmayan 8 tu-
tuklu, perişan durumlarına bakılmaksızın, saç kesme
işkencesinden de geçirilmiş, çırılçıplak soyundurulduk-
tan sonra çuval gibi, koridorlarda kollarından tutu-
lup sürüklenerek, koğuşlarına yarı-baygın atılmışlar-
dır. Bu duruma karşı çıkmayan doktorlar, çağrıldığın-
da koğuşa gelmek zahmetine katlanmadıkları gibi, bir
tek ilaç yazmama başarısını da (!) göstererek idare-
nin istediği biçimde tutukluları 'ibreti alem' için yara-
larının tedavisi ve acılarının dindirilmesiyle başbaşa
bırakmışlardır. Hoş, aynı şeyler 15 gün boyunca mah-
kemeye çıkarken zorla giydirilen TTE'yi, mahkeme
dönüşü yırtmış olarak gelen 300'ü aşkın tutukluya azı
yok fazlası var uygulanmıştır. Metris doktorları, bu
yargılı, doktor müdahalesine, ilâca ihtiyaç duyan tutuk-
lulara da aynı ilgiyi (!) kendilerinden idarenin bekle-
diğinin çok fazlasıyla gösterebilmişlerdir.

(.....)

Metris'te idarenin yağma-talan aramalarından doktorlar nasıl pay alırlar?

14 Ağustos 1983 tarihinde yapılan genel arama ile
Metris'te siyasal tutsakların yiyecek-giyecek ve her

türlü kullanma araçlarını yağmalama ve talan etme dönemi açılmıştır. 14 Ağustos günü siyasal tutsakların, «güvenlik araması» arkasına sığınarak koğuşlardaki yiyecekleri yenilemez, giyecekleri giyilemez duruma sokulmuştur. Birçok, giyecek eşyası, kullanma aracı barbar kavimlere özenen Metris idaresinin emriyle, aramadaki tüm görevli askerlere yağmalattırılmış, koğuşlar yangın yerine çevrilerek talan edilmiş, tutukluların birçok şahsi eşyasına «ganimet» olarak idarece el konulmuştur. Askerler koğuşlarda tam 7 saat boyu süren aramada istedikleri gibi yiyip içmişler, kalan yiyecekleri yerlere döküp ezmişler, parçalamışlardır. Diğer yanda beğendikleri giyecekleri alıp gitmişlerdir, almadıklarını yerlerde sürüyerek, yerlere döktükleri yiyeceklere bulayarak kullanılamaz duruma sokmuşlardır. 'Barbar kabile şeflerinin' mantığı ile hareket eden idare aslan payını sahiplenmiş olmuştur. Binlerce kitap, onlarca televizyon, sayısız fotoğraf, defter, savunma-sorgu notu sonradan çoğu kullanılamaz hale gelecek ve ortadan kaybolacak biçimde idarenin ganimet depolarına doldurulmuştur. Bu talan edilen mallardan geri alınanlardan fazlası Metris depolarında esrarengiz biçimde kaybolup gitmiş, geri alınanlar ise büyük ölçüde hem değişmiş hem de kullanımı değerini yitirmiştir. Bu talan ve yağma siyasal tutsakları milyonlara varan maddi zarara sokmuştur. Bu yağma talan aramasına doktorlar da idarenin belirlediği biçimde katılarak, ganimetten kendilerine düşen «payn almışlardır. 8 Temmuz'da başlayıp 3 Ağustos'da biten 27 günlük açlık grevinin üzerinden daha on gün geçmişken yapılan bu yağma-talan, henüz açlık grevinin kaçınılmaz sonuçları olarak ilâç gereksiniminden, kurtulamamış birçok hasta tutuklunun ilâçlarını da ganimet olarak götürmüştür. Doktor-

ların 'emanetine' incelenmek kaydıyla alınıp
len götürü-

ilâçların (koğuşlardaki ağır hastaların düzenli
lanmak zorunda olduğu ilâçlar bile götürülmüştür)
büyük çoğunluğu revirin vitrinlerine yerleştirilirken,
geri verilenlerin hemen tamamı ilâç olmaktan çıkarılıp
«mikrop deposu» haline getirilmiştir. İlâçların ka-
yıplara karışmasından, kullanılamaz hale getirilme-
sinden doğan zararlar birlikte, ilâçla yaşamak zorunda
olan tutuklular uzun bir süre ilâçsız yaşamaya, dok-
torlar eliyle acı çekmeye terkedilmiştir. Daha sonra
aynı anlayışla sürdürülen koğuş aramalarında koğuş-
larda tek tuk kalan ilâçlar da yine «içine illegal yayın,
örgütsel doküman konulmuştur, incelenecek» diye bir
daha geri verilmemek üzere revire taşınmıştır.

(.....)

Metris'te tıp kitaplarına vurulan 'yasak' damgası
'Metris doktorları'nın saygınlığına, onurlarına indiril-
len bir darbedir.

Metris'te 14 Ağustos'ta tüm kitaplarla birlikte tıp
kitaplarına da el konulmuş ve Metris'e kitap girişi
yasaklanmıştır. Metris idaresinin depolitizasyon-ba-
ğımsızlaştırma-kişilik kaybı, hainleştirme programı
içinde kitap, dergi, gazete yasaklan başat yer tutan
yasaklardandır. O günden günümüze yaklaşık üç yıl-
dır Metris idaresi için kitabın her türü —yanlış anla-
şılmasın tersine depolitizasyonun bir parçası olarak
erotik, pornografik kitaplar, dergiler Metris'te teşvik
görmüş, neredeyse bedava verilmeye çalışılmıştır—
kolera, veba gibi en tehlikeli bulaşıcı olarak görülmüş,
siyasilerin bulunduğu koğuşlara hiçbir biçimde sokul-
mamıştır. İdare siyasal tutukluları devrimci düşünce-
lerden yalıtmak için sadece ekonomi-politika-felsefe-
tarlı kitaplarına 'yasak giyotini' indirmekle kalmamış,
kültür-sanat konulu kitapların yanında, bilim-

sellighinden olsa olsa faşist anlayışa sahip kafaların kuşku duyacağı her türlü meslek kitaplarını, bu arada tıp kitap ve dergilerini de aforoz etmiştir. İşte bu noktada 'Metris doktorları'na haklı olarak soruyoruz: Bilimsel kitapların, tıp ve sağlıkla ilgili kitapların yasaklanmasına neden en küçük tepki göstermediniz? Gözleriniz önünde hangi gerekçe gösterilirse gösterilsin, tıp ve sağlıkla ilgili kitap ve dergiler engizisyon mantığıyla aforoz edilirken neden sessiz kaldınız? Keyfilikler denizi içinde çok küçük bir ayrıntı gibi gözüktüğü de meslek yeminini kendi onuruyla özdeş kılmış hiçbir doktor, hangi koşul altında görev yaparsa yapsın, bedeli ne olursa olsun bilimsel kitapların, özellikle kendini ilgilendiren kitapların görev alanı içinde yasaklanmasına tavırsız kalamaz; kalırsa meslek onurunun zedelendiğinden kuşku duyulmamalıdır. İşte Metris'te tıp kitaplarına vurulan yasak damgası doktorların meslek onuruna indirilen darbelerden biri olarak kayıtlara geçecektir. Doktor olmak sadece meslek icra etmeyi değil, bilime karşı her türlü saldırıya göğüs germeyi de gerektirir. Çağımız, doktorlardan bunu haklı olarak beklemektedir. Bu kadar cesaretli olmak ille de Giardona Bruno olmayı gerektirmez.

Metris idaresinin siyasi tutsakları hastalıklarıyla başbaşa bırakıp yavaş yavaş ölüme sürüklenme politikasına karşı doktorlar ne yapıyor?

Genel hatlarıyla 12 Eylül yönetimi askeri cezaevlerinde teslim aldığı tutuklulara 'rehabilitasyon' programının azamisini uygularken; teslim alamadığı, depolitizasyon tüneline sokup, ehlileştirip düzenin işleyen çarklarına uygun yeni bir kalıba dökemediği, dökmek için akıl almaz şeytanca taktikler geliştirdiği siyasal tutsakları ise sürekli fiziki saldırı bombardımına **tutarak**, psikolojik-sinirsel gerginlik ortamında

yaşatarak, yavaş yavaş çürütme, ölüme sürüklenme politikası izlemiştir.

Motris Askeri Cezaevi, bu politikanın tüm zenginliği (!) ile uygulama zemini ve malzemesini bulduğu örnek tip cezaevlerinden biridir.

ini şanları yaşatmayı, hastalandıklarında, yaralandıklarında tedavi etmeyi, iyileştirmeyi, hastalıklardan korumayı, sağlık konusunda her türlü yardımı yapmayı—din, dil, ırk, cins, renk, kültür farkı gözetmeksizin hangi koşul altında olursa olsun— meslek andı içerek gönüllü olarak kabul etmiş doktorlar, ne denli iyi niyetli hareket ederlerse etsinler, tutsaklara yardım etmeye çalışırlarsa çalışsınlar emir-komutaya tabi olarak hareket ettikten sonra meslek andlarıyla bağdaşır görev yapamazlar. İşkence merkezinde doktorluk mesleğine yer yoktur. Oligarşinin cezaevleri politikası cenderesinde mesleğinin hakkını, gerçek değerini, sihirbaz ya da olağanüstü bir varlık değilse hiçbir doktor —bu cendere kırılmadıktan sonra— kesinlikle göremez. İyiniyet, idealistlik, hizmet aşkı, yemine bağlılık, insani değerlere sonsuz saygı; bu güzel, yüce hasletler egemen güçlerin işkence-baskı-yasaklarla Örülmüş, siyasal tutsakları lime lime çürütme yönelik çirkin uygulamaları içinde kaybolur gider. İşkencenin başladığı yerde sadece doktorluk bitmez, insan olmanın asgari koşulları da, insanın kendisine saygısı da işkenceye kul-köle edilir.

(.....).

Metris'te revire çıkış ve hastane şevki, doktorların elinde siyasal tutsaklara karşı sürekli «Demoklesin kılıcı» gibi sallandırılmıştır.

Metris'te askeri yaptırım ve dayatmalara karşı direndikleri için, çok zaman siyasi tutsaklar revire çı-

karıtmadıkları gibi, hastaneye sevk edilmemişlerdir. Metris idaresi siyasi tutsakları hizaya getirmede revire çıkışı ve hastaneye sevkı baskı-tehdit aracı olarak kullanırken, doktorlara bu işte «ara konak» görevi üstlendirmiştir. İdare baskı-tehdit aracını doktorlar eiiyle uygulamaya koymuştur.

Metris'te idare 1981 Temmuz-1981 Ekini arası siyasi tutukluların asker traşı olmayı kabul etmemelerini; 1982 Ocak-1982 Haziran arası ön ilikleyip tek sıra disiplinli yürümelerini; 1983 Ağustos-1984 Ocak arası don-atlet kalıncaya kadar dayatılan (daha sonra da TTE dayatmasıyla birlikte sürdürülen) ahlâk dışı, onur kırıcı arama yaptırmamalarını; 1984 Ocak-1986 Şubat arası ise TTE giymemelerini bahane ederek, siyasi tutsakların muayene ve tedavisi için revire çıkışını, hastaneye sevkini önlemiştir. Çoğu, aylar süren yoğun polis işkencesinden geçirilmiş, S.A.G.'lerin (süresiz açlık grevlerinin) etkilediği hemen her organında «teklemeler» görülen, çok yönlü uzun süreli fiziki-psikolojik, işkencenin yıprattığı, yaşamı "boyunca taşıyacağı birçok hastalığı olan siyasi tutsakların, sudan bahanelerle revire çıkarılmamasının, hastaneye sevk edilmemesinin anlamı açıktır. Bu bir kenara, öyle zaman gelmiştir ki, doktorlar koğu mazgalına gelip «mazgal muayenesi» (*) oîsun yapmadıkları gibi siyasal tutsaklara ilâç dahi yollamamışlardır. 1985 Nisan ayında, cezaevinde ölen Adil Can isimli tutuklu, tas-tamam, bu revire çıkarmama, hastaneye göndermeme politikasının dolaysız kurbanıdır. Bu tutuklunun ölümünden en az Metris idaresi kadar 'Metris doktorları' da sorumludur. 'Metris doktorlarının' «Adil Can'ı ben

(*) Metris'e özgü 'orjinal' bir muayene biçimidir. Yeri geldiğinde detaylandıracağız.

öldürttüm!» diyebilen bir işkencecinin yanında bo-
yunları bükük, el pençe, adeta suç ortağıymışçasına
durabilmeleri bile bunun bir göstergesidir.

(.....)

Salhaneye hayvan taşırcasına hastaneye tutuldu
götürülmesi karşısında doktorlar ne yapıyor?

Metris'ten hastaneye muayene ve tedavi için sevk,
yukarıda vurguladığımız gibi çok zaman yapılmamış-
tır. Bu dönem içindeki sevkler ise parmakla gösterile-
cek kadar azdır. Ama siyasi tutsaklar için hiç de özle-
necek bir ödül değildir. Hastaneye sevk sırasındaki
işkenceye varan ızdırap, hastanedeki 'sui-muamele'
ile birleşince tümüyle çekilmezdir. Hastalığın ızdırabı,
hastaneye gidiş ve oradaki ızdıraba ağır basarsa ei-
ven-i şer anlamda siyasi tutsakları hastaneye gitme-
ye zorlar.

Hastaneye sevk ızdıraba, sevk arabasına adım atar
atmaz başlar. Salhaneye hayvan taşır gibi götürülür
hasta tutuklular. Sevk arabasının kasvetli koşulları
hasta olmayanı bile hasta etmeye fazlasıyla yeterli-
dir. Mevsim değişse de, hava sıcak ya da soğuk da ol-
sa, arabada tutukluların olduğu bölmede sadece bir
hücre mazgalı kadar açık cam vardır. Yazın sıcaktan
pişilir, kışın soğuktan zangır zangır titrenir. Arabanın
içi karanlıktır. Üstüne üstlük bir de buna hasta du-
rumunda olmaya bakılmadan arkadan vurulan zincir
eklenince ızdırap daha da artar. Ellerin arkadan zin-
cirli olmasının yanında, arabanın sürekli sallantısı
sağa-sola düşme riskini arttırır. Ellerin arkadan kelep-
çelenmesi, daha doğrusu tutukluların «güvenlik» ge-
rekçesiyle kelepçe ve zincire vurulması da başlı başına
bir işkencedir. Bazen tek kolu ya da iki eli "birden
olmayan, en sıradan şeylerde bile kendi kendine yete-

meyen özürlü durumdaki tutuklulara da —sadizmle-
rini tatmin edercesine— kollarından zincir vurulmakta
ya da el ve kollarından bağlanacak yer bulunmadı-
ğında bu durumdaki tutuklular ayaklarından araba-
ya hiç hareket edemeyecek şekilde zincirlenmektedir.
Arabanın ani bir sarsıntısında ya da benzer bir du-
rumda tutuklunun yerlerde yuvarlanması, yaralanıp
sakatlanması her an gündemdedir. Ve bu da cezaevi
doktorlarının bilgisi dahilinde sürmektedir. Doktorlar,
çoğu zaten hasta, yaralı ya da özürlü olan tutuklula-
rın kelepçe-zincir işkencesiyle sağlıklarının daha da
tehlikeye girdiğini bilmekte, buna yönelik bir çabalan
da olmamaktadır. Ki karşı çıkmaya çalışsalar da bir
etkisinin olmayacağı sorunun bir diğer yüzüdür.

(.....)

Askeri hastanelerde de siyasi tutsaklara cezaev-
lerinin bir uzantısı olarak keyfi, çok özel (!) tedavi
yöntemleri uygulanmaktadır.

öncelikle belirtelim ki, yukarıda vurguladığımız
gibi hastaneye gidebilmek için sadece 'Metris doktor-
ları'nın değil, idarenin de onayı gerekir. Resmi görün-
meyen bu ikili onay Metris'te sağlık hizmetlerine dok-
torları öne sürerek nasıl askeri hiyerarşinin işkence-
baskı-tehdit politikasının damga bastığını gösterir.
Hipokrat yemini eden doktorlar, bu yeminde, «teh-
dit altında bile olsa, tıp bilgilerini insanlık yasalarına
aykırı kullanmayı kabul etmeyeceğim» derler. Ama,
'Metris doktorları' bu yemini unutmuştur. Onların
yaptıkları «cezaevinden tehlikeli bir teröristin hasta-
neye sevki özel güvenliği de gerektirir» gerekçesini,
bu ikili onay mekanizmasını perdelemekten başka bir
şey değildir. Görüleceği gibi hastaneye sevklerde tu-
tuklunun hastalığının ileriliği, ağırlığı, acil müdahale

gerektirdiği değil, «siyasi tehlikeliliği». «teröristliği-nin» âizeyi idarenin tartısında ağır çeker. Meşakkatli bir yolculuktan sonra hastaneye varan siyasi tutsaklar çoğu zaman «salhane» sevk arabalarında doktor karşısına çıkarılana kadar sadece bir değişiklikle, zincirleri öne alınarak bekletilirler. İzdirap hastane kapısı önünde de sürer. Saatler süren sıkıntılı bekleyiş sönur.da gönderilen bölümde doktor olmadığı için hiç muayeneye çıkarılmadan geriye yeni hastalıklar kapılarak dönüldüğu çok olmuştur. Hastaneden dönen tutukluların yatağa düşmesi Metris'te olağanlaşmış-tır. Hastaneye gidip günü birlik dönen tutsaklar bu. ızdırapıı yolculuğun sonucunu sadece şiddetli bir baş ağrısıyla geçştirebilirlerse sevinmelidirler. Çoğu, arabalarda loş bile denemeyecek karanlık içinde, zincirlerini a acısıyla, zincirleri tabakların içine bata çıka yedikleri bir avuç zeytin, kokmuş, açıkta dura dura mikrop yuvası haline gelmiş peynirden, bozulmaya yüz tutmuş dolma ya da barbunya konservesinden, şekerlen toprak toprak olmuş şeker mi, reçel mi olduğu belli olmayan reçelden, kurtlanmış peksimetten mide fesatına uğramış bitkin düşmüştür. Ziverbey işkence köşkünde bir işkence biçimi olarak anlatılan kelepçeli-prangalı tuvalete götürme, hastaneye götürülen siyasi tutsaklar için olağan (!) bir olaydır. Hastaneye gitme şansı elde eden her tutuklu tuvalet işini —küçük olsun, büyük olsun— kelepçeli olarak cambazlık yaparak halletmek zorundadır. Eğer doktora rastgelmeden hiç arabadan indirilmeden gerisin geriye döndürülmez, doktora muayene olma şansı bulursan, hastanede yatman ve tedavinin yapılması gerektiği halde, rahatlıkla eline faturası sana kesilecek kabarık bir ilâç reçetesi tutuşturulup savuşturulursun ve tedavin bu ilâçlarla cezaevinde devam eder. Hastaneye

sevk, bu açıdan «biz hastaneye sevk de yapıyoruz» diyebilme ve görünüşü kurtarma manevrasından başka bir anlam taşımamaktadır. Hastaneye yatırılanların da tedavilerinin yapıldığını söylemek mümkün değildir. Siyasi tutuklulara baştan savma bir tedavi uygulanır. Cezaevindeki baskı ve yasaklar olabildiğince devam ettirilir. Kitap, dergi okumak, TV seyretmek yasaktır. Hastanede cezaevi yaşamından hiç de farklı bir yaşam sunulmaz tutsaklara. Talan aramalarına burada da başvurulur. Hasta tutuklunun durumuna bakılmadan 'emre' bağlı olarak hasta tutuklu yatağından kaldırılır, tüm eşyaları, yatağı güvenlik (!) araması adına talan edilir. Siyasi tutuklular genellikle tedavileri tamamlanmadan, iyileşmeden, tedavi süresinden çok erken apar topar taburcu edilir, cezaevine gönderilir. Hastane tedavisi de göz boyamaktan öte değildir. Tedavi edilen (!) tutuklularla istatistik kabbartan hastaneler, bunları kullanmaları için 12 Eylül yönetimine malzeme yaparlar. Bunun çok örnekleri bilinmektedir. 12 Eylül yönetiminin askeri cezaevleri ile ilgili sözcüleri, askeri cezaevlerinde siyasi tutsakların sağlıklarıyla ne derece ilgilendiklerini bu derlenen şişirme, yalan-yanlış abartılı istatistiki bilgilerle kamuoyuna göstermeye ve kamuoyunu yanıltmaya çalışırlar. Amaç açıktır; işkence-yasak-baskı üzerine inşa edilmiş, siyasal tutsaklara «kan kusturan» genel askeri cezaevleri politikasının üzerini örtmek, kamuoyunun dikkatlerini başka yöne çekmektir. İşte gerek Metris doktorları, gerekse de hastanede görev yapan doktorların büyük çoğunluğu bu politikanın piyonu olarak öne sürülürler. Bu politika, doktorların 'parafe' etmesiyle uygulamaya konulur. Doktorlar Metris'-teki, buraya kadar anlattığımız «entrika labirentinde» kendini kaybedip, işkencecilerin, ve işkencelerin suç

ortağı durumuna gelir. Bütün bunlar Metris'te sağlık hizmetlerinin siyasi tutsaklara karşı nasıl «silah» olarak kullanıldığının örnekleridir...

Bugün eğer Metrisin, barındırdığı nüfusa göre dünyada en yüksek oranda tüberküloz hastalarının bulunduğu bir cezaevi olduğu somut belgelerle ortadaysa, bunda oligarşinin cezaevlerindeki «rehabilitasyon» programına ayak uyduran doktorların büyük sorumluluk payı vardır. Bugün 700 civarında tutuklunun bulunduğu Metris Askeri Cezaevinde sadece tüberkülozlu hasta sayısı 50'yi aşkındır.

Diğer hastalıklarla ilgili istatistik çıkarılmaya kalkılsa hasta olmayan tutuklunun kalmadığı ve çoğunun birden fazla hastalığı bünyesinde taşıdığı anlaşılacaktır. Metris idaresi ve doktorları bu, başarılardan (!) dolayı ne kadar övünseler azdır demekten kendimizi alamıyoruz.

Lütuf değil, en doğal hakları olan havalandırma ya siyasi tutsakların aylar boyu çıkarılmamaları ve üzerlerine bir kilit daha vurularak çürümelerinin hızlandırılması karşısında doktorlar ne yapıyor?

Siyasal tutsakların en doğal vazgeçilmez hakları olan havalandırma, Metris idaresince her dönem bir lütuf olarak görülmüş ve baskı aracı olarak kullanılmıştır. Metris idareleri direnen tutukluları iyice baskı altına almak ve köşeye sıkıştırıp siyasi kimliklerinden arındırmak için havalandırma yasaklarına sık sık başvurmuştur. Özellikle işkence-baskı ayyuka çıktığı dönemlerde siyasi tutsaklar aylar boyu havalandırma yüzü görmemişlerdir. Yasakları saymazsak normal zamanda Metris'te havalandırma süresi haftada 100 dakikayı geçmeyecek kadar komik bir süredir. Metris'in açıldığı 1981 Nisan ayından —aradaki ya-

sakları saymazsak— 1983 Ağustos'una kadar bu süreçte siyasi tutsaklar lehine en küçük bir değişme olmamıştır. 15 Ağustos 1983-11 Şubat 1988 arası soyunarak aramayı ve TTE giymeyi kabul etmedikleri için siyasal tutsaklar hiç havalandırmaya çıkarılmamışlardır. Kısaca bu havalandırma politikası, direnen siyasal tutsakları 'çürütme', ölüme terketme genel politikasının bir parçasıdır. Yıllarca güneş görmeyen, yeterli oksijen almayan, toplam 52 metrekarelik koşullarda 18-20 kişi konserve kutusuna tıkılmışçasına içiçe yaşayan siyasi tutsakların çürümemesi için bir neden var mıdır? Hemen tüm akciğer hastalıklarının, özellikle en illeti olan tüberküloz'un Metris'te olağanüstü boyutlarda yaygın olmasının önemli kaynaklarından biri, havalandırma süresinin komik derecede kısaldığı. ve uzun süre de yasaklar listesinde yer almasıdır. İşte bu "noktada havalandırma süresinin uzatılması ve yasağın kaldırılması için çaba harcayacağı yerde, siyasi tutsakları yaptırım ve dayatmalara uymaya ikna etmek için elindeki mesleki güç ve yetkiyi kullanan doktorların işkencecilere hizmet verdikleri, vermeye çalıştıkları savunulmayacak kadar açık değil midir? Temiz havaya fazlasıyla ihtiyacı olan tüberkülozlu bir tutuklunun, tedavisinin olmazsa olmaz unsurlarından olan oksijen ve güneşe ne gerekçeyle olursa olsun çıkarılmamasına, sağlık hizmetlerinin en yetkilisi olarak doktorların izin vermeleri bir yana; «TTE giymezen havalandırmaya çıkamazsın, hastalığın tedavi olmaz» diyerek siyasal tutsakları idarenin tuzağına düşürmeye çalışmaları en son noktada da olsa işkenceye gönüllü hizmet vermektir.

Metris'te çok zaman karavanalarda toplama kampı yemeği kaynatılırken, siyasal tutsakların sağlıkla-

rından olduğu kadar beslenmelerinden de sorumlu olan doktorlar ne yapıyor?

Metris'te özel günler ve bayramlar dışında tutuklulara çıkarılan üç kap yemek, her zaman dengeli ve yeterli beslenebilmek için miktar, kalite ve çeşit olarak asgari çizginin çok altındadır. Siyasi tutsakların iyice abluka altına alındığı dönemlerde yemek politikası da saldırıya eşlik eder. 1981 Aralık-1982 Haziran arası yemekler bu dönem artan saldırılara paralel, çok az ve kalite standartlarının çok çok altında çıkmıştır. Bu dönemde yemekler çoğu zaman iki kaba indirilmiş, bol şaplı, tanesiz, etsiz, bulaşık suyundan farksız verilmiştir. On kişiyi zar-zor doyuracak yemekler onaltı kişinin önüne konulmuştur. Bütün bunlar yetmezmiş gibi yemeklere özel olarak yenilmemesi için askerler tarafından çakıl taşı, kum atılmıştır. Hatta karavana-, lardaki yemeklerin üzerine işenmiştir.

Bilinçli iyi pişirilmeyen yemekler —özellikle bulgur, bakliyatlar gibi her öğün yemeğin değişmez demirbaşları— ya yenilememiş, yenildiğinde ise sindirim sisteminde mideden başlayıp kaim bağırsağa kadar rahatsızlık kaynağı olurken, sindirim sistemi hastalıklarının ortaya çıkışı ve gelişiminde etken olmuştur. Taneleri kurtlu, etleri kokmuş, bozulmaya yüz tutmuş yemekler de hiç yenilmeden geri verilmiştir.

1981 Mart ayında M.G.K.'nın çıkardığı bir yasayla cezaevindeki tutuklulara dışarıdan ailelerinin yiyecek getirmesi yasaklandığı da hesaba katıldığında, bu sürede siyasi tutukluların üzerinde, çıkan idare yemeklerinin de nasıl bir baskı aracı olarak kullanıldığı daha iyi anlaşılır. Gerektiği gibi beslenemeyen, kendisine bakamayan, vücut direncini hızla kaybetmeye başlayan tutuklular bunun getirdiği fiziki ve

psikolojik yıpranmaya bağlı olarak direnişleri zayıflayacak, en azından bir kısım tutsak direniş saflarından kopabilecektir. Diğer baskı ve yasakları tamamlayan bu özel yemek politikasının, toplama kampı yemek politikasından devşirildiğini söylemek için fazla uzağa gitmeye gerek yoktur. Bugün emperyalizmin boyunduruğu altında bulunan birçok ülkede yerli gerici gler, siyasi muhaliflerini toplama kampına çevirdikleri cezaevlerinde sindirip düzenleri için tehlikeye olmaktan çıkarmaya çalışırken, benzer yemek politikaları uyguladıkları artık sır olmaktan çıkmıştır. Emperyalizmin ve yerli gerici glerin zindanlarında direniş destanları yazan siyasal tutsakların direnişleri, her kesiti yaşamaktan çok ölmeye zorlandıkları koşullar, dilden dile, kulaktan kulağa dünyanın en ücra köşesine bile mesaj götürüyor. Direniş destanları filmlere, şiirlere, romanlara konu oluyor. Direnişçilerin kendi ağızlarından zorlu-acılı, bir o kadar da inançlı, kararlı ve gelecekten umutlu başeğmez direnişleri satırlara dökülüyor; emperyalizmi ve yerli gerici glere karşı aynı duygu, düşüncelerle dolu, siyasi onur ve kimliğini koruyan gler içinse abideieşiyor. Maze'de, İsrail toplama kamplarında siyasal tutsakları nötralize etme ve özümseme programı içinde ne çıkmış özel dönemlerde verilen yemeklerin, miktarını, kalitesini, cinsini de biliyoruz. Metris'te de çok zaman yemek politikasının neden Maze'dekine ve İsrail toplama kamplarındakilere çok benzerlik gösterdiğini daha iyi anlıyoruz. Bu durumu uzun uzun anlatmaya yorumlamaya gerek yok sanıyoruz. Çünkü herşey tüm çıplaklığıyla gün gibi ortada duruyor. Burada dikkat çekmek istediğimiz nokta «Metris doktorları»nın bu yemek politikası karşısındaki tutumlarıdır. Tutukluların "beslenmelerinden, "beslenme "bozuklukla-

rından da sorumlu olmak durumunda olan doktorlar, yıllardır uygulanan tutukluların sağlıklarını bozmayaya yönelmiş bu yemek politikasına şes çıkarma cesareti gösterememişler, gösterememişlerdir.

(.....)

1083 Ağustos'undan sonra Metris'te siyasal tutsaklar üzerinde esen saldırı rüzgarı giderek fırtınaya dönüştü. Daha üst perdeden, daha merkezi ve sistemli saldırı, siyasî tutsakların yaşamının her parçasını doğrudan olumsuz yönde etkiledi. İdare yemekleri de bu politikasına tâbi kılarak saldırıda bir silah olarak kullanmakta hiç gecikmedi. Hatta öyle ki, 27 günlük açlık grevinin bitirildiğı gün —3 Ağustos 1983— ivmesi giderek yükselecek olan yeni politika, yemeklerde de kendini gösterdi. 27 gün boyunca ağızlarına tek lokma koymayan, sindirim sistemi alt-üst olmuş, midesi birbirine geçmiş direnişçi tutuklulara, idare kantinden süt, bisküvi, patates vb. açlık grevi sonrası gerekli yiyecekleri satmadığı gibi, sindirim sistemlerini delik-deşik edecek, midelerinin kabul etmeyeceğı yemekler sundu (!) Sabah; adam başı birkaç kaşıklik, mercimek çorbası, öğle; tuzlu, yağlı makarna, konserve türlü ve ekşimiş ayran... En ilginç olan da yemeklere aşırı acı biber katılmasıydı ki o güne kadar Met-ris'te yemeklerde biber kullanıldığına çok nadir tanık olunur.uştu. Bu durumda doktorlar idareyi zorlayarak açlık grevini yeni bitiren tutuklular için özel diyet yemeğı çıkartmak bir yana, hasta tutuklularla ilgilenme gereğı bile duymadılar. Meslek yeminine bağılılıklarını unuttular. Yemekler bu sürecin karakterinin sonucu olarak iyice bozuldu, kalitesi, miktarı düştü; 1984 Ocak sonu tam bir toplama kampı yemeğı düzeyine indi. Yemekler, yüzlerce mide hastasının bulunduğu biline biline, aralıksız tuzlu ve acılı çıkarıldı. Bu kez

koğuşlardaki adam sayısı en azı 18'e çıkarıldığından —24 kişi olan da vardı— 10 kişiyi zor doyuracak yemekler 18 kişiye verildi, 28 Ocak 1984 tarihinden başlayarak üçüncü yemek —tatlı— tamamen kaldırıldı. Bunlara sık sık kantin yasakları, şeker ve şekerli her türlü maddenin satışının tamamen kaldırıldığı da eklenirse, Metris'te tutukluların beslenme ve sağlık manzarası tastamam ortaya çıkar. Bütün bu olan bitenler ve siyasal tutsakların yemekleri üzerinde döndürülen dolaplar karşısında doktorlar hiçbir şey yapmamışlardır.

(.....)

Bir ay boyunca siyasal tutukluların koğuşlarda mikrop yuvası çöp yığımyîa kucak kucağa yaşamaya mecbur edilmesi karşısında doktorlar ne yapıyor?

İdare saldırının çapını daha da genişletmek, siyasi tutuklulara hemen hiçbir hareket alanı bırakmamak için çöpleri de siyasal tutsakların sağlıklarına karşı adeta «kimyasal-biyolojik» silah olarak kullanmaktan çekinmemiştir. İdare 1983 Eylül başında —Eylül'ün ilk haftası— koğuşlarda çöplerin konulduğu tenekelelere el koyarak, bilinçli olarak fiilen çöp sorunu yarattı ve siyasal tutsakların bu yüzden d© başını ağrıttı. Siyasal tutsaklar artık çöplerinin toplanmasını istiyorlarsa, naylon çöp poşetleri alarak idareye belli bir bedel ödemek zorundaydılar. Bu, ziyaret yasakları ve idarenin kapıdan para alımını kaldırmaması, postayla gelen paraları olabildiğince geciktirmesinin sonucu bütçeleri alt-üst olmuş siyasal tutsaklara, maddi açıdan bir kambur daha bindirmişti. Diğer yanıyla «benim sattığım poşetlere çöp koymazsanız, çöplerinizi toplamayız, başınızın çaresine bakarsınız» demek açık bir tehdit, dayatma olarak siyasal tutsakların di-

reniş hattında gedik açma anlayışının bir ürünüydü. İdare naylon poşetin alınmaması üzerine tereddütsüz koğuşlardan çöpleri toplamayarak siyasi tutsaklara karşı «psikolojik-fiziki savaşa», «kimyasal-biyolojik savaşı» da ekledi. Kendi sattığı naylon poşetler alınıp çöpler bunların içine konulmadığı için, idare koğuşlardan her gün topladığı çöplere bu defa elini sürmemeye başladı. Çöpler bir ay boyunca birikti, koğuşun giriş kapısını kapattıktan sonra,, yemek yenilen, yatma dışında tüm günlük yaşamın sürdüğü, işlerin yapıldığı koğuşun gazino bölümüne taşıdı. Biriken çöpler mevsim sıcaklarının etkisiyle hızla çürümeye yüz tuttu, kokuştu. Tüm koğuşlar mikrop, hastalık yuvası çöplüklere dönüştü. Kokuşan çöplerden yayılan zehirli gazlar koğuşa sindi, siyasi tutsakları yavaş yavaş zehirlemeye başladı. Bu durumda yemekler, san-dalye ve masalara el konulduğundan yerde çöplerle içice yenildi. Koğuş yoğun sinek akımına uğradı; meyve sebze artıklarının yerlere yayılmış sularına, çöplere konan sinekler hemen oradan kalkıp yiyeceklerimizin içine konarak, kokuşan çöplerden topladıkları milyonlarca mikrobu yiyeceklerimize taşıdı. Bunun yanında 27 günlük açlık greviden çıkalı daha bir ay olmamış, vücut dirençleri normalite kazanmamış tutukluların durumu ve idarenin koğuşlara bilinçli baskı politikasının ürünü olarak çok kısıtlı su akıtması,, bunun da yeterli temizlik yapmaya elverişli olmaması, Metris'te hızla tifo, kolera vb. hastalıkların koşullarını olgunlaştırdı. Metris'in hijyenik koşulları âlt-üst oldu Metris'te bulaşıcı hastalık tehlikesi kol gezmeye başladı. Bu, adını koyarsak, siyasi tutsaklara karşı açılmış 'kimyasal-biyolojik savaş'ın Metris'e özgü bir biçimiydi. İdareye kalsa çöpleri aylarca toplamayıp, siyasal tutsakları çeşitli bulaşıcı hastalıklarla karşı

karşıya bırakacaktı. Direnişçi tutsaklara saldırıyı bu cepheden de, bulaşıcı hastalıklara bulunmaz bir zemin olan çöpleri koğuşlarda daha uzun süre tutarak devam ettirirdi. Ama sağlıklarına yönelik bu ölçüde kapsamlı tehdide karşı siyasal tutsaklar elleri kolları bağlı durup, bulaşıcı hastalıkların, çöplerle kucak kucağa 24 saat yaşamalarından yararlanmasına, onları yatağa düşürmesine ve idarenin saldırılarına yol açmasına daha fazla izin veremezlerdi. Herşeyi, koğuşlarda dumandan boğulmayı hatta yanmayı da göze alarak çöpleri koğuşlarda yakmaya kaıkılmasının, ailelerimiz ve kamuoyunda yaratacağı kendine karşı tepkiden korkan Metris idaresi, istemeye istemeye, yakılmasına zaman bırakmadan çöpleri topladı. Bulaşıcı hastalıklarla bizi karşı karşıya getirme plânını rafa kaldırmak zorunda kaldı. Eğer siyasal tutsakların bu plânı bozucu, ölümü göze alarak gündeme getirmede kararlı oldukları taktikleri olmasaydı, idare çöplerle bizi daha aylar boyu boğuşturmaya devam edecekti. Sadece tedavi hekimliği değil, koruyucu hekimlik için de ant içmiş doktorların, Metris idaresinin siyasi tutsakların 24 saat yaşamak zorunda oldukları koğuşlarını çöp dağlarıyla bulaşıcı hastalık odağına dönüştürerek, sağlıkları üzerinde kumar oynamasını sessizce geçıştirmelerini nasıl açıklamak gerekir? Metris doktorları koruyucu hekimliğin ne anlama geldiğini bilmiyorlar mı yoksa?

(.....)

Metris'te siyasal tutsaklara reva görülen cehenem yaşamını perdelemede kullanmak için özel amaçla açılan «hastalar koğuşu»ndaki uygulamalarda doktorlara hangi rol üstlendirildi?

1983 Ağustos'unda 'özel seçme' yöneticilerin, baş-

ka deyişle özel işkence uzmanlarının yönetime getirilmesiyle birlikte, Metris'te yeni dönemin perdesi, baştan beri anıta geldiğimiz siyasi tutsaklar üzerinde 'şok' etkisi yaratacak saldırıyla açıldı. İdare, saldırı pake-tindeki taktikleri geçmişten çıkardığı derslere göre zincirleme uyguladı. Karşılaşacağı her engeli hesaplayarak adımlarını attı. En önemlisi Metris'teki saldırı politikasına kamuoyundan gelecek ve bu politikada gedikler açacak tepkileri nötralize etmek için özel karşı taktikler geliştirdi. Bunlardan en önemlisi itirafçı-hainleri kullanarak ve onlara tanıdığı statünün yarattığı olanaklarla Metris'i kamuoyuna güllük gülistanlık, 'dinlenme tesisi', 'tatil kampı' gibi göstermeye çalışması oldu. Diğer yandan özel hastalar koğuşu açarak bu yalana dayalı 'dinlenme tesisi', 'tatil kampı' propagandalarına 'şifa yurdu' yalanını da ekledi. Bütün bunlardan amaç, işkence merkezi olarak ünlenmiş Metris'in, yeni saldırı döneminde daha da ünlenmesinin önüne geçmek, kamuoyunu kendi yalan ve demagojileriyle örülmüş propagandayla etkisizleştirmek ve Metris'teki her insanlık dışı uygulamasına bir ölçüde meşruluk (!) kazandırmaktı. 1983 Eylül sonu idare Metris'te tekrar bu amaca hizmet edecek biçimde hastalar koğuşu açtı ve tüberkülozlularla kalp, mide vb. hastalarını bu hastalar koğuşuna aldı. Burada hasta tutuklulara diyetlerine uygun kendi paralarıyla yiyecek alma dışında hiçbir ayrı muamele yapılmaması, idarenin daha baştan amacını ortaya seriyordu. Öyle ki başlangıçta (daha sonra tepki olunca ayırmak zorunda kalmışlardır) tüberkülozlularla, kalp mide vb. hastalıkların bir araya konulması, tüberkülozluların ayrılmaması bile idarenin yaklaşımının hiç de iyi niyetten kaynaklanmadığım gösteriyordu. Buraya alınan tutuklular üzerinde hastalıkları öne sürülerek

özel bir baskı daha oluşturulabileceği gibi, bağımsızlaştırılmaları kolaylaştırılabilecekti. Ayrıca hastalar koğuşu örnek gösterilerek Metris'teki siyasal tutsaklara direnmeleri karşılığında ödül (!) olarak sunulan cehennem yaşamı perdelenebilecekti. Diyet alma, doktorların görüşünde özel ilgisi, diğer koğuşlardan ayrıcalık (!) olarak masaların olması, burada tutulan siyasal tutsakların saldırı kampanyası karşısında yazgısını hiç de değiştirmemiştir. Tüberküloz hastalarının havalandırma yasağı kaldırılmayarak havalandırmaya bile çıkarılmamaları, bu özel koğuşların açılmasının altında yatan gerçek nedenlerinin tedavi etme dışında aranmasını gerektirir. Bu, hastaları ne biçim özel koğuşa alma ise, diyet yemeği çıkarılmamış, diğer tutuklulara çıkarılan yemekler hiç değiştirilmeden, genel yemek politikasından şaşmayacak biçimde verilmiştir. İdare bu koğuşlara verdiği çok özel ayrıcalığı (!) kullanarak kamuoyunun, özellikle çocuklarının hayatından fazlasıyla endişe duyan ailelerin tepkisini tersine çevirmeye çalışmıştı. "Bu, ister istemez, Nazilerin toplama kamplarındaki uygulamalarını dünyanın gözlerinden gizlemek, toplama kamplarını şirin göstermek ve tanıtmak için açtıkları ayrıcalıklı (!) bölümleri çağırıştırıyor bizlere... İdare ayrıca ailelerin hasta çocukları üzerinde baskı gücü olmalarını sağlamak için çocuklarının çok ağır hasta olduğunu, hatta kanser olduğunu doktorlara söyleterek, bu kendi yarattığı şaialardan yararlanmayı ihmal etmemiştir. Bunun altında yatan gerçek ortadadır. İdarece ailelere çocuklarının daha iyi tedavisi, hastaneye sevk için direniş saflarından kopmasını, kendi başının çaresine bakması mesajını iletmiştir. Hasta tutuklulara, hasta olmaları göz önüne alınarak, operasyonlarda daha

dikkatli davramlacağı yerde, bu yapılmadığı gibi, doktor nezaretinde zaman zaman daha azgın saldırılar yapıldığı da oldu. 1984 Şubat ortalarında direnmelerine ceza olarak diyetler de idarece kesilmiş, tek ayrıcalıklarından biri de böylece kaldırılmıştır. Hasta tutukluların tedavileri sürekli ertelenmiş, ama buna rağmen revire düzenli çıkarıldıkları —her gün— ve hastaneye sevk edildikleri vizite defterlerine doktorlar tarafından aksatılmadan işlenmiştir. Çamlıca Hastanesindeki doktorlar tüberküloz hastalarını sürekli kontrol-film için çağırdığı halde, Metris doktorlarının bu sahtekarlığı yapma cesaretini nereden aldıkları aydınlığa kavuşturulmalıdır. Daha sonra 1984'te cezaevine Çamlıca Askeri Hastanesinden gelen doktor bile sahtekarlığın bu kadarına şaşırıp kalmıştır. Bu sahtekarlığın karşısında Çamlıca'dan gelen uzman doktorun şaşkınlığının ve kızgınlığının tanığı, tüberküloz hastalın koğuşunda kalan Cavit Özkaya'dır.

Doktorlar, meslek «patentlerini» kullanıp en aşağılık işlere bulaşarak sahtekarlığa da başvurmaktan çekinmemişlerdir. Metris doktorlarının meslek onuruyla hiçbir zaman bağdaşmayacak ahlâk düşüklüğünün bir ifadesi olan sahtekarlık olaylarıyla suç dosyalan iyice kabarmıştır. Hasta tutukluların vizite defterlerinde idarenin istediği biçimde tahrifat yapmak, işkenceci cezaevi yöneticileriyle açıktan suç ortaklığı içinde olmak demektir. Yine aynı doktorların yüzlerce tutuklunun işkence izlerinin tamamen kaybolmasını bekleyerek, siyasi tutukluların adli tıbbı sevk dilekçelerini çöp sepetine atarak, Metris'te işkenceye yeşil ışık yakmalannı nasıl yadırgamıyorsak (!) vizite defterleri üzerinde yaz-boz tahtası gibi keyiflerince oymalarını neden yadırgayalım!? Hasta tutuklulara doktorlar sadece ilâç yazmakla yetinmişler, ilâç para-

larını da —idarenin ilâç vermesi, en azından revirde bulunan ilâçları vermesi zorunluyken— hasta tutukluların sırtına bindirmişlerdir. Tek bedava verilen ilâç tüberküloz ilâçlarıdır, ki bunları da zaten Verem Savaş Derneği Türkiye çapında tüberküloz hastalarına parasız sağlamaktadır. Fakat yine de Metris doktorları bu noktada da hile yaparak siyasi tutuklulara zorluk çıkarmayı unutmamışlardır. Tüberküloz hastalarının özellikle B kompleks vitaminleri hep kısıntıya uğratılmıştır. Güneşsiz, havasız, beslenmesiz, gerekli filmi çekilmeyerek, kontrolsüz, sadece «telkin» le ve vitaminsiz ilâç tedavisi ile, 12 tüberküloz hastasının birarada CE-20 koğuşunda) tüberküloz hastalığından kurtulacağını iddia eden doktorların, bırakalım insanlığından, mesleki bilgisinden de kuşku duymak gerekir. Metris'te, asgari tıp normlarıyla uzaktan yakından ilgisi olmayan, hiçbir doktorun aklından zoru yoksa— tavsiye etmeyeceği, Metris'e özgü tüberküloz tedavisini uygulamaya koyan doktorlara, doktor sıfatından çok «büyücü» sıfatı yakıştırmak daha uygun düşmektedir. Bütün bu hastalar koğuşundaki uygulamalarla ilgili anlattıklarımızı, doktorların operasyonlar sırasında ne görevler üstlendiklerini insanı hayrete düşüren bir-iki somut örnekle tamamlarsak, doktorların hastalar koğuşundaki rolü ortaya konmuş olur.

28 Ocak 1984 tarihindeki eşofman toplama operasyonu daha sert biçimde hastalar koğuşunda da yapılmıştır. Bu operasyonda eşofmanlarını vermek istememeleri nedeniyle koğuştan döve döve çıkarılan hasta tutuklulardan Cavit Özkaya, Derviş Yıldız, Nurali Özcan bayılmıştır. Cavî Özkaya askerlerin postal darbesiyle başını betona çarparak, tüberküloz yanında kalp yetmezliği olan Derviş Yıldız aşırı stresten, Nurali Özcan ise ani şok geçirerek bayılmıştır. Hasta tutuk-

lular, durumlarına bakılmadan, bayılanlar da dahil koridorlarda yerlerde sürüklenmişlerdir. Başından sonuna bu operasyonu doktor denetlemiştir. Bayılan tutukluları diğerlerinin üzerine basa basa geçerek iğne ile ayıltan doktor, bayılanları kıç falakasına ve işkenceyle saç kesmeye, bıyık yolmaya hazır hale getirmiştir. Bunun peşinden tüm hasta tutuklular kıç falakasından geçirilip, elleri arkadan zincirlenip bir sandalyeye oturtulduktan sonra zincirle kolları sandalyenin arkasına geçirilerek saçları kesildi. Arkadan zincirlere postallarla basarak, kafası ve bacakları tutularak Metris işkencecilerinin keşfettiği yolla sıfır numara saç kesildikten sonra hiçbirine tıbbi müdahalede bulunmadan koğuşlarına cırılçıplak durumda atıldılar. Bu olayı yaşayan tüberküloz hastaları; Cavit Ozkaya, Kenar. Büyük, Osman Özdemir. Derviş Yıldız, Nurali Özcan, Cengiz Babal, Nevzat Dölekçekiç, Zeki Şahin, Mahmut Akyaz, Cumali Çelik, Ramazan Sağcan, Alaattin Çelik, Seyfi Günaydın, doktorun; eşofman operasyonundaki «hayatını insanlık hizmetine adama»sından çok, insanlık karşıtı tavırlarının canlı tanıklıdır. Benzer bir başka olaya da aynı hasta tutuklular muhatap olmalarıyla tanık durumundadırlar. 1984 Şubat başı sabah sayımlarında arama paravanası arkasında hastalar koğuşuna operasyon yapılmıştır. Bu operasyon sırasında tüm hastalar, yatakta olanları da dahil, tekme, tokat, ite-kaka yerlerde sürüyüp tekmeleye tekmeleye acımasızca koridora çıkarılmıştır. Operasyonların gediklisi doktorun yanında, saçlarının kesilmesinin üzerinden bir hafta geçtiği bilindiği halde, yara-bere içinde, engebeli arazi görünümü arzeden kafalar bir kez daha aynı usulle traşlanmıştır. Bunun peşine-eski prosedür izlenerek, saçı kesilene kıç falakası atılmıştır. Ama iş burada da bitmemiştir. Başında Üsteğmen Zafer Güder'in bulunduğu «operasyon ti-

mi» tatmin olmamış olacak ki operasyonu Cumali Çelik üzerinde yoğunlaştırarak devam ettirmiştir. Cumali Çelik'i operasyon timinin şefi «yaşasın faşizm» sloganı haykırmaya zorlamıştır. Bunun için tüberküloz hastası Cumali Çelik yarım saate yakın koridorda falakadan geçirilmiştir. Bayılacak duruma geldikten sonra don-atlet hasta haline bakılmadan, yatağı alınmış, battaniyesi olmayan hücreye konulmuştur. Hücrede de doktor ve binbaşı Muzaffer Akkaya'nın bağımsızlaştırma telkinlerini reddeden Cumali Çelik'e tekrar perişan durumuna bakılmadan falaka atılmıştır. Bu hücre operasyonundan sonra ölebileceği endişesiyle baygın vaziyetteki Cumali Çelik geceyarısı 03.00 ci-varında hücreden alınıp koğuşuna sırttan-topuğa mo-rarmayan-siyahlaşmayan yeri kalmamış bir durumda «ölürse koğuşunda ölsün» anlayışıyla hiçbir tedavi gereği bile duyulmadan atılmıştır. Metris doktorlarının durumunu açığa çıkaracak, işkenceyle ilişkisinin düzeyini gözler önüne serecek daha başka örnekler vermeye gerek var mı? Ülkemizde doktorlar hiçbir dönem, hiçbir yerde bu ölçüde açık, işkencecilerle-iş-kenceyle içli dışlı olmamışlar, bu derece meslek saygınlığına leke sürmemişlerdir. Hastalara işkence yapılmasına dahi karşı çıkma cesareti taşımayan bir doktorun meslek bilgi ve becerisi ne ölçüde mükemmel olursa olsun, ondan bu bilgi ve becerisini insanlık için kullanmasını beklemek ham hayalden öteye geçmez.

Sakıncalı (!), tehlikeli (!), aşın terörist (!) tutukluların daha hızlı çürüme yolu olarak tecrite alınmaları ve sık sık hücreye atılmaları karşısında doktorlar ne yaptı?

Metris'te özel saldırı dönemleri tecritsiz ve hücresiz düşünülemez. Ne zaman siyasi tutsakların direniş-

lerinde zayıflık sezilse, ne zaman direniş saflarından daha çok ve sistemli biçimde adam koparılmaya çalışılsa, ne zaman siyasal tutsaklara çok yönlü 'savaş' açılsa, temsilci görünümünde olan aşırı terörist (!), sakıncalı (!) tutuklular direniş saflarında gedikler açmak için ayn bir bölüme alınarak, diğer tutuklulardan tecrit edilirler. Metris tarihi boyunca, bu özel saldırı dönemlerinden biri 1982 Nisan başında, diğeri 1983 Ekim başında olmak üzere iki kez tecrit oluşturulmuştur. 1982 Nisan tecriti 28 günlük açlık grevinden hemen sonra direnen tutsakların bir talebi olarak tamamen lağvedilmiştir. Bu açıdan birinci tecritin etkisi sınırlı olurken, ikinci tecrit siyasal tutsakların en «sakıncalılarına» uygulanmış; dinleyenlerin inanmakta güçlük çecekleri, Metris Tutukevi mi yoksa bir 'Ölüm Kampı' mı diye sormadan edemeyecekleri, sadece diğeri tutsaklardan değil, tüm dünyadan tamamen koparacak çok özel uygulamalarla birinci tecriti yaya bırakmıştır. Tecrite alınan tutsaklara işkence-baskın katmerlisi bir yana, yaşamaları dışında hemen hemen her şey yasaklanmıştır. Tecritteki tutuklular, yasaklar denizinde boğuşarak yaşamaya mahkûm edilmişlerdir. Evet, her şey yasaktır tecrittekiîere! Diğeri siyasi tutsaklardan ayrı olarak kantin, gazete, sigara, çay, diş macunu, mektup, telgraf hatta temizlik malzemesi ve süpürge dahi yasaklanmıştır. 14 kişilik koğuşa (B-2 koğuşuna) önce 26 daha sonra 33 kişi tam tamına bir konserve kutusuna yerleştirircesine sıkıştırılmıştır. Burası, alt katı çamaşırhane olduğu için cezaevinin en nemli koğuşlarından biridir. Burada sabah kuru olarak konan bir gazete akşam ıslak ve hamurlaşmaya yüz tutmuş bir hale döner. Bu ölçüde nemli bir koğuştan ranzaları da söküp götürdünüz mü, yerde yatmak zorunda "bıraktığınız tutukluları her türlü roma-

tizmal hastalıklarla boğuşmaya da itmiş olursunuz. Üstüne üstlük buraya 9 yatak yeterli görülüyorsa tutuklulara nasıl bir ortam hazırlandığı az çok ortaya çıkar. Burada yemek politikası daha da katıdır. Normalde 16 kişiye verilen, 10 kişiye zar-zor yeten yemekler, burada 33 kişiye düşer. Her gün bir tutukluya iki ekme verilmesi gerekirken, tecritte verilen toplam ekme sayısı çok daha azdır. Radyonun, TV'nin, her türlü gazetenin, derginin yasaklandığı yerde, ziyarete, avukata çıkışın önü de TTE barikatıyla kapatılmışsa dış dünyayla hiçbir bağın kalmadığı anlaşılabacaktır. Tecritteki tek yazılı şey iddianamelerdir. Kalem, tek tiptir; o da keçelikalemdir. Tecrite karavana yemeği ve ekme dışında yiyeceğin kırıntısı girmemiştir. Uyku düzeni, burada yerini uyku düzensizliğine bırakmıştır. Tecritteki tutsaklara uyku talimatname ile yasaklanmamıştır, ama hazırlanan koşullar bunu fiilen yaratmıştır. 33 kişinin 14 kişilik koğuşta 9 yatakta yatıp düzenli uyuyup uykusunu alabilmesi imkansızdır. Ayrıca bu duruma genelde tutukluları gece-gün-düz uyutmamak için çalınan 'kakofonik' müzik, koridorda askerleri tutuklulara karşı saldırı havasına sokan 'tatbikatlar' ve marşlı eğitimler de eklenince bilinçli yaratılan şartların tutuklulara ve özellikle de tecrittekilere uyku yasağı getirdiği anlaşılabacaktır. Gece-gündüz, özellikle gece faaliyette olan karşılarındaki cezaevi mutfağının gürültüsü de üstüne üstlüktür... Yaşamak değil de ölmek için yaşamak zorunda bırakılan 'sakıncalı' tutsakların bu koşullarda eün be gün sağlıkları bozulmuştur. En önemlisi taze sebze meyve yiyememeleri, çeşitli vitamin eksikliği hastalıkları doğurmuştur. Diş eti çeki'meleri, diş eti iltihapları: yer yer skorbite dönüşme eğilimleri gösteren diş hastalıkları, deri dökülmeleri, ağız dil yaraları görülen, "hemen

hissedilen bariz hastalıklar olmuştur. Romatizmal hastalıklar iyice azmış, mantar hastalıkları artmıştır. Genel olarak siyasal tutuklularda sağlık çöküşü başlamıştır. Göz altlarında morluklarla ve şişliklerle tecrittekiler adeta 'esrarkeşlerden', 'alkoliklerden' hiç ayırdedilemeyecek görünüm almıştır. Her gün sabah gelip akşama kadar görev yaptıkları cezaevinde yanıbaşlarında ölüme terkedilmiş tutsaklar varken nasıl olup da rahatça görev yapabilmişlerdir? Haydi 'tecrit' yanında görev yapabilmeyi içine sindirebildiklerini kabul edelim. Bir kez olsun tecritteki tutukluların doktor istemelerine rağmen mazgalına gelip hasta tutukluların derdini dinleme zahmetine katlanamamalarına ne diyeceğiz? Yine tecritin varlığı süresince buradaki tutuklulara bir vitamin ilâcı, yara pomadı göndermelerini nasıl açıklayacağız? Sabah sayımında sayıma geilen subaylar aracılığıyla iletilen doktor talebinden hiç haberleri olmadığını söylemesinler! Çünkü sadece ilâç yazmaları istendiğinde de verdikleri cevap bir doktorun değil, idarede görevli bir subayın ağzından çıkacak cevaptır: «revire çıkmazsanız ilâç yazamam». Bunun daha açık ifadesi «TTE giyin, revire çıkabilirsiniz, ben de dertlerinizi dinler, ilâç yazarım hatta gerekiyorsa hastaneye sevk ederim, tedavinize orada devam edersiniz». İşte doktorların «din, milliyet, ırk, parti ya da toplum katı ayrımı» yaparak yeminlerini inkar etmesinin Metris cezaevinden somut bir örneği; hem de en büyük insanlık suçu işkenceyle suç ortaklığı yaparak! En acı ve yadırganacak olanı işin bu yanı olmalıdır. Tüm tecrit tutukluları, tecritte kendilerine yapılanları yaşayanlar olarak, capcanlı, her yönüyle, daha detaylı kamuoyuna anlatmaya hazırdırlar. Bütün bunları yaşayan tecritçi tüm tutsaklar; Abdullah Yalçinkaya, Tuncer Bağdatlıoğlu, Hasan

Uzunkaya, Ö. Çetin Şenyurt, Abdülrezzak Saçlı, Sermet Parkın, Şakir Bilgin, Semih Orcan, Turan Ulu, Nidai Kürüm, Yasin Nuri Aydınli, Kamer Tayhani, Sedat Şeyhoğlu, Ercin Birten, İhsan Bakış, M. Kemal Yılmaz, Hasan Erkul, Sezai Sarıoğlu, Celal Polat, Şahin Polat, daha sonra bunlara ilave olan Hasan Selim Açı, Bektaş Karakaya, Mustafa Kamil Uzuner, Mete Nezihi Altınay, Suavi Ürkmezer, Vehbi Ersan, Mehmet Kılıç, İzzettin Kuruçeşme, Mehmet Ünal, Çetin Uygur, Bertal Tosun, Abdülaziz Demirayak, Tarık Koçoğlu... tanıklıklarıyla kamuoyunu aydınlatmaya ve demokratik güçlere, işkence-işkenceciler ve doktorların bunun karşısındaki olumsuz tavırları hakkında bol materyal sunacaklardır.

Metris idaresinin direnişçileri yıldırmada ve çöktürmede bu dönemlerde başvurduğu diğer bir uygulama da sürekli hücre cezasıdır. 1983 Ağustos'undan sonra ve özellikle TTE gündeme geldikten sonra onlarca direnişçi tutsağın ziyaret ettirildiği yerlerden biri de ışıksız, yataksız, battaniyesiz Metris'in hücreleri olmuştur. Hücreler, koğuşlar, koridorlar, çamaşırhane, havalandırmalar ve tecritle birlikte aynı zamanda cezaevinin işkence tezgahlarının kurulduğu önemli merkezlerden biridir. Toplam sekiz adet olan hücrelere atılan tutuklular, yaptırımlara ve dayatmalara uymaları için kaba dayak ve falakadan geçirilmişlerdir. TTE'nin gelişinden sonra hücrede misafir (!) edilenlerin genellikle don-atletle tutuldukları düşünülürse, hücrede geçirilen onbeş günün tutsaklar üzerindeki psikolojik-fiziksel etkisi daha iyi anlaşılacaktır. Bayan tutuklular da hücre cezasından erkek siyasi tutuklular gibi fazlasıyla nasibini almıştır. Metris doktorları hücredeki tutukluların durumlarına da ilgisiz kalmışlardır. Zaten çevresinde bunca olan-biten insan-

lık dışı uygulamalara rağmen, hiçbir şey olmamışına göre ve devam eden, normal yaşamını vicdan azabı duymadan sürdürebilen Metris doktorlarından daha fazlasını beklemek abesle iştigal olurdu...

Siyasi tutsakların mahkeme gidiş-dönüşlerinde iki yıl boyunca don-atlet, elleri arkadan zincirlenmiş saatlerce bekletilmelerinin ortaya çıkardığı hastalıkların «uşlusunu, idare sağlık hizmetleri dalında akıl hocalığı papan doktorlar ve bunu uygulayan Metris idaresidir.

Yasakların, baskıların onlarca varyantı —insan *onur* ve kişiliğine, yaşam hakkına, moral değerlerine yönelik— her türlü saldırının siyasi tutsakları bunalttığı, yıprattığı yetmezmiş gibi, bütün bunlara TTE'nin gelişinden hemen sonra tam iki yıl boyunca kesintisiz sürecek, mahkeme gidiş-dönüşlerinde, havalandırmalarda don-atlet yarı çıplak saatlerce zincirli bekletme işkencesi eklenmiştir. «Napolyon Rusya'da soğuğa yenildi» parolasından hareketle Metris idaresi, doktorlarından ve daha yukarıdaki uzmanlarından aldığı akılla 28 Ocak 1984 tarihinde Metris'te TTE giymeyenlere soğuhta çıplak, yarı-çıplak saldırısını başlatacağını anonsla açık bir biçimde cezaevine duyurdu. Büyük merkezler'de, muhtemelen Genel Kurmanın cezaevleriyle ilgili masasında hazırlanan, Metris doktorlarının da parafe ettiği soğuhta bekletme işkencesine ilişkin açıklama her yanıyla, Metris idaresinin ve doktorlarının siyasi tutsaklara bakışını da fazlasıyla ele verir nitelikteydi.

(.....)

TTE'yi, insan onurunu zedeleyici, siyasi kimliğe yönelik bir saldırı görerek giymeyi reddeden siyasal tutsaklar 2 şubat 1984-11 şubat 1986 tarihleri arasında kesintisiz olarak mahkemelere don-atlet gtrl-

müşler, üzerlerine kazak, atlet, şort bile giymelerine en soğuk günlerde dahi izin verilmemiştir. Mahkemelere gidiş ve dönüşlerde bu biçimde saatlerce, havalandırmada en sıkı giyinildiğinde bile üşünebilecek soğuklarda bekletilmişlerdir. Öyle ki biraz olsun soğuktan korunmak için güneş gören yerde biriken, titreşen tutuklular askerler tarafından engellenmiş, güneş olmayan yerlere ite-kaka sürülmüşlerdir. İnsanlık onurunu korumasını bilen siyasal tutsaklar, sağlıkları üzerinde bu işkencenin açtığı yaralara bakmadan, iki yıl boyu direnerek soğuk işkencesinin de sırtını yere getirmesini bilmişlerdir. Burası Rusya değildir, çağ 19. yüzyıl başı hiç değildir ve Metris idaresinin karşısında 'Napolyon' değil, onursuz yaşamaktansa onurlu ve ödün vermeden seve seve ölmeyi yeğleyebilecek devrimci-yurtsever tutsaklar vardır...

Doktorlar, hemen hergün TTE giymeyen tutsakların revirin hemen önündeki havalandırmada en soğuk günlerde, yağmurdan havalandırmada göletlerin oluştuğu havalarda, nemli rüzgârın iliklere işlediği sabahın ilk saatlerinde bu biçimde don-atlet, bileklerine oturmuş zincirleriyle bitkin bir durumda bekletilmelerini, zaman zaman baygınlık geçirip çamur içinde baygın yatmalarını, önlerinde sıcak çayları rahatları yerinde izleyebilmişlerdir.

(.....)

Bu ölçüde zavallılaşılarak bilgisini, becerisini 'şeytana' satacak kadar alçalan doktorların, doktorluk mesleğinde yerleri yoktur, olamaz. Mesleki bilgi ve becerisini, insanların daha sağlıklı yaşaması için kullanmayan, tersine insan sağlığı üzerine bu ölçüde pervasızca oyun oynayabilecek güçlere sunanlar doktor değil olsa olsa doktor müsveddesi, işkenceci yamağı olurlar.

Kısacası, Metris'te görev yapan doktorlar infazları dağlarda, sokaklarda, işkence tezgahlarında, darağaçlarında yapılamayan devrimci-yurtsever siyasi tutsakların bu biçimdeki tedrici infaz politikasının dolaylı-dolaysız, objektif-sübjektif ortağıdır. Bu gerçeği Metris'te yaşananlardan sonra hiçbir şey değiştiremez. .

Süresiz açlık grevlerinde, Ölüm Orucunda 'Metris doktorları' mesleki bilgilerini, idarenin yalan ve d8ms.golisiyle bir potada eritip eylem kırmaya yönelik ideolojik saldırı silahı olarak siyasi tutsaklara karşı kullanması için Metris idaresine sunmuşlardır.

Halka ve insanlığa karşı güçlerin Metris'teki temsilcilerinin siyasi kimliğe, tüm insani değerlere bitmez tükenmez amansız saldırılarını ne olursa olsun göğüslemek, durdurmak, protesto etmek, işkence-baskı ve her türlü yasakları geriletmek, sınırlamak, geçici bir süre de olsa boşa çıkarmak, oligarşinin askeri cezaevlerinde de sistemleşmiş işkence politikasının maskesini düşürmek, kamuoyu nezdinde teşhir olanakları yaratmak, zindanlarda daha insanca yaşayabilmek için; siyasi tutsakların gerektiğinde kullandıkları en güçlü, ve önemli silahları S.A.G. ve Ö.O.'landır, Metris-Askeri Cezaevinde, açıldığından günümüze kadar kısa süreli birçok protesto açlık grevlerini saymazsak 1981 23 Nisan-12 Mayıs arası 19 günlük, 1981 22 Eylül-8 Ekim arası 17 günlük, 1982 18 Mayıs-14 Haziran arası 28 günlük, 1983 8 Temmuz-3 Ağustos arası 27 günlük, 1984 11 Nisan-27 Haziran arası Ö.O.'na dönüşen 75 gün süren 5 büyük kitlesel S.A.G. yapılmıştır. Sorunu, gelinen noktadan, sonuçtan ele alıp ifade edersek; tarihi 5 yılı aşmış olan Metris'te bu süre boyunca oldukça uzun süreli 5 büyük kitlesel S.A.G.'nin yapılması —bunlardan sonuncusunun Ö.O.'na dönüşmesi

sonucu dört onurlu can toprağa düşmüştür.— işkence-baskı-yasak sacayağına oturmuş saldırıların boyutlarını en iyi biçimde gözler önüne sermektedir. Bunun daha açık anlamı şudur: Ölüm dahil olmak üzere, sakat kalmayı, ömür boyu bedenleri kemirecek hastalıklarla yaşamayı, günlerce hatta aylarca ağzına tek lokma koymadan aç kalmayı, yüzleri, binleri bulan insanın —1983 A.G.'sine İstanbul cezaevleri çapında 2000 civarında siyasal tutsak katılmıştır— her şeyi bir yana iterek göze alması Metris'in bir işkence merkezi olarak dünyaca ünlenmesinin hiç de haksız olmadığını göstermektedir.

Oligarşi, askeri cezaevlerindeki politikasının adeta «panzehiri» haline gelen, politikasını en etkili biçimde «deşifre» eden kitlesel S.A.G.'ne şiddetle karşı olmuştur. Ve S.A.G.'lerini kırmak, programına kaldığı yerden devam edebilmek için elinden gelen herşeyi ardına koymamıştır. S.A.G.'lerinin, kamuoyundaki kendi aleyhine olan etkisini azaltmak, direnişi zayıflatmak, kırmak, bu önemli «silahı» geri teptirmek için yalan-demagoji-karalama ile örülmüş ideolojik siyasi saldırı kampanyaları açmıştır. Metris'te S.A.G.'lerini kırmada doktorlara en az, içimizden çıkma, kellesini kurtarmak için anasını, babasını ele verecek ölçüde düşmüş itirafçı-hainler kadar, azımsanmayacak görevler verilmiştir. 'Metris doktorları' meslek bilgilerini S.A.G.'lerini kırmaya yardımcı olsun diye Metris idaresinin hizmetine sunmuştur. Bunlar içinde en göze batanı, sırtanı, S.A.G.'ni sürdürenleri psikolojik-moral olarak çökertmek için çok özel hazırlanmış 20 Temmuz 1983 tarihli «Metris doktorları» başlıklı bildiri, 8 Temmuz-3 Ağustos 1983 tarihleri arasında süren 27 günlük S.A.G. boyunca gece-gündüz demeden, A.G.'ni sürdürenlerin çoğunun yataklara düştüğüne bakmak-

sızın, aşırı rahatsızlık verecek biçimde hoparlörden tüm cezaevine sürekli anons edilmiştir,

(.....)

'Metris doktorları' üstlendikleri mesleki misyonları gereği «işkence aygıtları»nı parçalamayı hedefleyen S.A.G.'inde bu direnişe katılanlara ellerinden gelen yordum yapacakları, bu haklı direnişe destek verecekleri yerde; S.A.G.'leri boyunca direnişi mesleki bilgilerini kullanarak kırmaya girişmiş, 'işkence aygıtı'nı koruma ve kollamaya neredeyse dört elle sarılmışlardır.

'Metris doktorları' S.A.G.'leri süreci içinde, direnişçi tutukluları gitmek istemedikleri halde metazori metotlarla revire, «kaçırttırıp», onları serum almaya, yemek yeyip tedavi kabul etmeye zorladılar. Bunun ötesinde baygınlıklarını fırsat bilip serum takmaya çalışmaları bir yana; direnişçi tutukluların sağlıkları ile ilgili, direnişi bırakmaları için felaket tellallığı yapmaları, onların işkence ortaklığı konumunu ele veren somut delillerdir. Doktorların bu gayreti, insan yaşamını ne pahasına olursa olsun korumaya dair içtikleri meslek andına bağlılıklarının sonucu giriştikleri bir çaba değildir. Aksine Metris idaresinin insanca bir yaşam isteyen siyasi tutukluların direnişini kırmak için onları bizzat yönlendirmesi sonucudur. Doktorların amacı, hiçbir zaman insan yaşamını koruma olmamıştır. Onlar Metris idaresi iife kol kola devrimci tutsakların direnişini nasıl kıracaklarının hesabını yapmışlardır.

Direnişin ilerleyen günlerinde doğal olarak günlerce aç kalmanın sonucu, sağlıkları günden güne gözle görülür biçimde bozulan direnişçilerin bu zayıf sayılabilecek anlarını mesleki bilgileriyle maskelemiş adice demagoji ve yalanlarla istismar ederek, direniş-

ten kopmalar sağlamaya çalışan 'Metris doktorları'nın bu çabaları neye hizmet etmektedir? Şu kadannı söyleyelim : A.G.'nin getirdiği en küçük, kaçınılmaz sıkıntı-ağrı ve sızıları piyeyi deve yaparcasına devasa çapta büyütüp çok tehlikeli, ölümcül hastalığa dönüştürme sanatında (!) 'Metris doktorları'nın eline hiç kimse su dökemez. «A.G.'ni bırakmazsan bizim elimizden bir şey gelmez, durumun hiç iyi değil, her an komaya girebilirsin», «sen tedavi kabul et, burada yemek ye» diyerek idarenin direnişi kırma politikasının değirmenine, tıbbi bilgisini yalanla çamurlayarak bol su taşıyan 'Metris doktorları'na 'Mengele' demeyip de ne diyecektik? Cezaevinde sürmekte olan işkencelere, baskılara ve yasaklara son vermesi için idareyi zorlamak yerine; 'Metris doktorları'nın, tüm keyfi uygulamalara karşı en vazgeçilmez insani değerleri postallar altında ezdirmemek, siyasi kimlikle yaşamak için ölüm riski göze alınarak gidilen S.A.G.'lerini kırmaya yönelik olarak 'sirk cambazları'nı aratmayacak atraksiyon yapmaları; her türden kılığa girip çıkmaları ancak 'Mengele'lere özenenlerin yapabileceği işlerdir.

Ölüm Orucunu sürdüren tutsaklara doktorlar öne sürülerek yapılanlar, insanlığa karşı işlenen unutulmayacak, affedilmeyecek ve anımsandıkça lanetlenecek suçlar dizisidir.

12 Eylül sonrası yönetimler boyunca siyasi tutsakların doldurulduğu askeri cezaevleri, sınıf çatışmasının değişik koşullarda ve biçimlerde de olsa devam ettiği yerler olmuştur. Bu çatışma devrimci, demokrat tutsakların siyasi olarak var olma, buna karşı cezaevi yönetimlerinin oligarşi adına bunu yok etme eksenine oturmuştur. Başka deyişle bu çatışma; siyasi tutsakları siyasi kimliklerinden, ve siyasal düşüncelerinden arıtarak düzene karşı olmaktan çıkarma progra-

mı ile siyasi kimliği koruma, siyasal tutukluluk hakkının kabul ettirilmesi arasındaki çatışmadır... İstanbul cezaevlerinde olup bitenler bu genelleme dışında değildir. Ve bu yüzden İstanbul cezaevlerinde de siyasi tutsakları teslim almaya yönelik işkence-baskı-ya-sak sacayağına oturmuş saldırı politikası, belli bir plana uygun olarak aralıksız uygulanmıştır. Buna karşı siyasi tutsaklar da teslim olmamak, siyasi kimliklerini koruyabilmek için nice özveriye dayanan uzun soluklu direnişe atılmışlardır. Bu direniş hattı; fiziki direnişin her türünden, kısa ve uzun süreli kitlesel açık grevlerine kadar, cezaevleri sınırları içinde yapılabilecek olan tüm direniş biçimlerini izlemiştir. İstanbul cezaevlerinde siyasal kimlikler korunabilmişse bu, doğru ve kitlesel direniş taktiklerinin en olumsuz koşullara rağmen cesaretle uygulanmasındandır.

İstanbul cezaevlerinde 1983 Ağustos'undan başlayarak uygulamaya konulan yeni saldırı programı (daha önceki bölümlerde ayrıntılı anlatmıştık) 1984 başlarına gelindiğinde doruğa tırmanmaya başlamıştır. İstanbul cezaevlerinde siyasal tutsaklar oligarşinin topyekün saldırısını önlemek, bu planını bozmak, siyasi kimliği korumak, insanca yaşanacak koşullara ulaşmalı için çok daha özverili direniş biçimlerine başvurmak sorunuyla karşı karşıya kalmışlardır. İşte Ölüm Orucu direnişi bu koşulların dayattığı kaçınılmaz bir direniş biçimi olarak ortaya çıkmıştır.

İstanbul askeri cezaevlerinde başlatılan ve kademe kademe diğerlerine de yayılan ve giderek çapı ve boyutları büyüyen 'savaş'ın bir bütünlük içinde kapsamı ve amaçları anlaşılamazsa; siyasi tutsakların ölüm oruçlarında aylarca aç kalarak ölüme davetiye çıkarmaları da anlaşılamaz. Bedenlerin her milimi kerpetenle çekilircesine acılarla kemirilirken, hücre

hücre, organ organ aç kalarak ölüm yoluna koyulmak kolay bir iş değildir. Bunu göze alanlar siyasi tutsaklığın değerinin her şeyin üstünde olduğunu bilenlerdir kuşkusuz... Ama insanlar Ölüm Orucuna gitmeyi göze alabilmişse ve bunu gerçekleştirmişse, bu aynı zamanda siyasal kimliğe ve devrimci onura yönelik saldırıların düzeyini de gösteriyor olsa gerek...

İstanbul cezaevlerinde Sağmalcılar ve Metris'te 75 gün süren ve dört tutsağın yaşamını yitirdiği Ö.O. direnişinin altında genel hatlarıyla işte bu gerçekler yatmaktadır.

Peki bu direniş karşısında doktorların tavrı ne olmuştur. Hastane ve cezaevlerinde neler yapmışlardır? Ö.O. direnişçilerine nasıl yaklaşmışlardır?

Siyasi tutsakların —özellikle Metris'te— görevli binbaşı Muzaffer Akkaya'nın deyiimiyle «uçurumun kenarına» getirildikleri bir noktada gerçekleşen Ö.O. direnişi sırasında direnişi sürdüren gönüllülerin ölümle yüzyüze geldikleri günlerde neler yapılmıştır? Doktorlara hangi rol ve görevler verilmiştir?

Hemen belirtelim ki, bu eylem sırasında Ö.O. direnişçileri sadece ölümle değil, hastanede ve tekrar getirildikleri Sağmalcılar Askeri Cezaevinin C bloğunda doktorların baskı-tehdit ve her türlü keyfi uygulamaları, hatta işkenceleriyle de mücadele etmek zorunda kalmışlardır.

13 Nisan 1984'te Metris'te ve Sağmalcılar'da 400'e yakın siyasi tutsağın başladığı açlık grevi 45. günden sonra Ö.O.'na dönüştü. Ö.O. direnişçileri 45. günden başlayarak ağırlaştıkça parça parça Haydarpaşa Askeri Hastanesine taşındılar. Günlerce değil, aylarca sudan başka ağzına tek bir şey koymayan, bir deri bir kemik. Afrikalı açlardan bir farkı kalmamış, bilekleri kelepçe takılmayacak kadar incelmış, ayakta değil,

yatarak bile yolculuk yapamayacak kadar direnç çapı düşmüş, yaşam dengeleri baştan ayağa ait üst olmuş direnişçi tutsaklar; bu durumlarına bakılmaksızın doktorların nezaretinde doktorlardan hiçbir tepki gelmeden yine elleri arkadan zincirlenerek, yine salhaneye hayvan taşırcasma aynı kapalı arabalarda hastaneye götürülmüştür. Normal zamanlarda hastaneye götürülürken eller arkadan zincirlenerek yapılan işkencenin, 45 günü aşmış, kalbi zayıflamış, tansiyonu normalden çok altlarda seyreden, nabızı ölüm düzeyi noktasına yaklaşmış, her an ölmesi hiç de sürpriz olmayacak Ö.O. direnişçilerine hem de doktorların gözleri önünde uygulanması iğrençtir. İnsanlık adına! ise utanç vericidir. Hele hele çoğu sedyelik durumdaki direnişçilerin hastaneye taşınırken çok sıkı güveilik (!) aramasıyla rahatsız edilmesi kafalara çakılmış işkencelerden bir diğeridir. Ya hastanede ölümün jsoluğunu enselerinde iyiden iyiye hissettikleri günlejrde cezaevindeki ziyaret yasağının aynı katılıkta burada da sürdürülmesine ne demeli? Asılmadan önce idam mahkûmunun son isteği yerine getirilirken; Ö.O. direnişçilerinin son isteklerinden en insani, yerine getirilmesi zor olmayan aileleriyle son kez görüşebilmelerinin, sevdiklerine veda etmelerinin engellenmesini açıklayacak hiçbir haklı gerekçe bulunamaz. Bulunsa da insani olmakla uzaktan yakından hiçbir ilişkisi olamaz. Yasaklar, ziyaret yasağı ile sınırlı kalmamıştır. Cezaevinde süren yasaklar birkaç eksiği ile aynen hastanede de geçerli kılınmıştır. Bu yasakların hepsinin altında Haydarpaşa Askeri Hastanesi Başhekiminin imzasının bulunması, oligarşinin doktorlara bu direniş sırasında yüklediği görevlerin çapı hakkında fikir vermektedir.

(.....)

Ö.O. direnişçilerinin hastanede topluca konuldukları koğuştta, sağıık durumları ve günlük ihtiyaçlarıyla bir hemşire dışında hiçbir doktor ilgilenmemiştir. Direnişçiler hastanede tamamen kendi yazgılarına, tüm istemleri reddedilerek kendi hallerine terkedilmiştir. Doktorlar burada da bir kez daha «emir-komuta»nın esiri olarak mesleki görevlerinin gereklerini es geçmişlerdir. Doktorlar insani yaklaşımla, insan hayatı söz konusu olduğu için değil de, oligarşi ve «emir-komuta», Genel Kurmay ve I. Ordu Komutanlığı istediği için  .O. direnişini kırmada tüm mesleki hünelerini d kt rm şlerdir. Hipokrat yemini bir kez daha burada tam teşekküllü bir hastanede de askeri hiyerarşiye kurban edilmiştir. Ölüm Orucunda gözlerin görmeme, kulakların işitmeme, konuşamama aşamasına gelindiğinde, yarı-koma hali eşikteyken,  .O. 60'lı günlerden 70'li günlere taşınırken tuvalet, temizlik gibi zorunlu işlere elin, gücün yetmediği günlerde O.O. direnişçileri adeta karantinaya alınınışcasına bir başlarına bırakılmıştır. «Emir-komuta»,  .O. direnişçilerine en küçük yardım elinin uzanmasına da zincir vurmuştur. Direnişçilerin temizlikle ilgili tüm taleplerine, bizzat hastane başhekim i «red» damgasını basmıştır. Böylece direnişçilerin pislik içinde kalarak bu yönde de moral değerlerinin yıpratılması, zedelenmesi ve buna bağlı olarak  .O. direnişinde gedikler açılması hedeflenmiştir. Bütün bu insanlık dışı uygulamalar birkaç oda yanlarında olup biterken hastanedeki doktorların kılları bile kıpırdamamış, bu koşulları az da olsa direnişçiler lehine değiştirmek için hiçbir girişimde bulunmamışlardır. Hatta, başhekimin müdahalesiyle daha yukarıdan gelen emirle bu koşullar bilinçli yaratılmıştır. 62. gün bir  .O. direnişçisi komaya girmişken, her an ölümü beklenirken Başhekim Erdoğan

Ererdal başkanlığında bir doktorlar heyetinin yaptıklarına, insan olarak düşünüldüğünde akıl sır erdirmek güçtür. Bu heyet muayeneden çok —bugüne kadar bv. işi yapma gereği duymamışken— direnişçilere direnişi bırakmaları için psikolojik telkinde bulunmuş, tıbbi bilgilerinin ardına sığınarak durumlarının vahimliği üzerine ahkam kesmiş, bunlar bir yana direnişçilere en ağır hakaretleri, tehditleri yağdırmıştır. Ö.O. direnişçilerine hakaret-tehdit kampanyasının bizzat başhekim tarafından başlatılması düşündürücüdür. Başhekimin yanında bulunanlar ve bu hakaret ve tehditlere ortak olan doktorlar; Dr. Feyyaz Mete, Dr. Hikmet Us, Başhekim Yardımcısı Dr. Ziyaettin Albay'dır. Haydarpaşa Askeri Hastanesinde yapılanlara, Ö.O.'na katılan ve halen hayatta kalan tüm direnişçiler tanıktır. Bunlar; Dursun Karataş, İbrahim Erdoğan, A. Tayfun Özkök, A. Şener Yıldırım, Şaban Şen, Mürsel Göleli, Zeynel Polat, Avni Turan, Eektaş Karakaya'dır. Ayrıca aynı dönem hastanede hasta olarak bulunan Yadigar Adıgüzel isimli tutuklu da olan-bitenlerin tanığıdır. Doktorların, hem de uzman doktorların, daha da önemlisi kendisine bir hastanenin yönetimi teslim edilen bir başhekimin yaptıkları, sadece acılar içinde kıvranan ve ölümle karşı karşıya olan direnişçilere değil, doktorluk yeminine, ilkelerine ve insanlığa da yapılmıştır.

Direnin 69. günü 3 Ö.O. direnişçisi yaşamını yitirmişken (63. gün Abdullah Meral, 66. gün Haydar Başbağ ile Mehmet Fatih Öktülmüş ölümü kucaklamışlardı) diğerleri ise her an aynı duruma gelmek üzereyken, direnişçilerin kaldığı koğuştaki yukarıdan gelen emrin aynen uygulanması için başhekimin de bastığı imzayla, duyanın «bu kadar zulüm de olmaz» demekten kendisini alamayacağı bir saldırı olayı ya-

sanmıştır. Ö.O. direnişçisi Dursun Karataş zorla, ko-
ğuşa operasyon yapılarak diğeri direnişçilerden, kopa-
ni.p alınmış, ayrı bir yere konularak tecrit edilmiştir.
insan yaşamına, hem de son günlerini, belki de son
saatlerini yaşamakta olan insanların yaşamına kaste-
decek derecede gözü dönmüş güçlere karşı çıkmayan,
tersine işlerini kolaylaştırarak izin veren doktorları
ne bizler, ne halkımız, ne insanlık, affetmeyecektir,
insan yaşamının köle olmaktan başka zerrece değeri
olmayan köleci toplum anlayışıyla, Ö.O. direnişçileri-
nin yaşamı üzerinde 69. gün operasyon düzenleyerek
kumar oynayan, insan yaşamına bu ölçüde açıktan
kasteden anlayış arasında olsa olsa derece farkı olabi-
bilir. Bu operasyon sırasında yeni ölüm olaylarının ol-
maması sadece bir tesadüftür. Ö.O. direnişçilerine
karşı Haydarpaşa Askeri Hastanesinde «düşmanımın
başına vermesin» dedirtecek uygulamalara daha son-
raki günlerde de aksatılmadan devam edilmiştir. Ye-
meyecekleri biline biline (yemek isteseler de Ö.O'-
nun gelinen aşamasında bu yiyecekleri sindirim sis-
temlerinin kabul etmesi olanaksızdır) Ö.O. direniş-
çilerinin yanına, dumanı üstünde tüten, kokusu ko-
ğuşu aşıp koridorlara yayılan çeşit çeşit, bol bol ye-
mekler hergün konularak, direnişçilere ölüme en ya-
kın oldukları günlerde bir de psikolojik işkence çekti-
rilmiştir. Ö.O.'nun 71. günü, direnişçileri yıldırma,
direnişi sürdürenleri parçalayıp direnişi kırabilmek
için Ö.O.'nu sürdürenlere yeni bir zulüm örneği tat-
tırılmıştır. Kendileri istemedikleri halde ağırlaştıkları
bahane edilerek zorla hastaneye taşınan direnişçile-
rin, şimdi tam ölümü yaşarlarken kilometrelerce yol-
culuk yaptırılarak cezaevlerine gönderilmelerinin he-
sabını kim verecektir? En baş sorumluluk tabii ki bu
sevke hiç sıkıntı duymadan «evet» diyebilen hastane

Başhekimini ve doktorlarıdır. Bu karara 'yukarıdan' dayatılsa da tereddütsüz onay veren, «bu insanlar ölüyort bu yolculuğa dayanamazlar» diyerek tepki gösterine cesaretine sahip olmayan doktorlardan hesap sorulmasını, hem de insanlık adına hesap sorulmasını şiddetle istememiz doğal karşılanmalıdır.

Ö.O. direnişçileri Sağmalcılar'a getirilir getirilmez doğruca aylardır kullanılmamış, boş duran, pislik içinde yüzen, toz topraktan rengi kalmamış, engebeli araziden farksız yataklı koğuşlara tek tek atılmış ve tamamen ölüme terk edilmişlerdir. Normal yatakta bile yatamayacak direnişçiler bu pis, kartondan farksız ve yamru yumru yatakların üzerine çuval gibi atılmıştır. Direnişçilere işkence ve baskı bizzat doktorlar aracılığıyla cezaevinin C-bloğunda Ö.O.'nda 70li günlere girildiğine bakılmaksızın kaldığı yerden sürdürülmüştür. Ö.O. direnişçileri, hastanede olduğu gibi cezaevinde de, direnişlerini kırmak için cadı kazanlar kaynatanlar olarak karşılarında doktorları görmüşlerdir. Hiçbir yardım eli uzanmasına olanak tanımayacak biçimde, tek başlarına koğuşlarına atılan Ö.O. direnişçilerinin adeta pislikle, toz toprakla kucak kucağa son günlerini geçirmeleri istenmiş, direnişçilerin tüm temizlik talepleri geri çevrilmiştir. Tek başlarına kalmalarına bakılmaksızın temizlik, tuvalet gibi ihtiyaçlarını gidermede kendilerine tek bir yardımcı dahi verilmemiştir. Ö.Ö. direnişçileri cezaevine getirildikten sonra kendileriyle ilgilenmek (!) üzere Kasımpaşa ve Gümüşsüyü Askeri Hastanelerinden bir grup doktor görevlendirilmiştir. Bu doktorlar iradelerini oligarşiye teslim ederek, direnişi ne olursa olsun bitjirmek çabası içinde direnişçilere baskı yapmışlar, hatta işkence yapılmasına el altından izin vermemişlerdir. Onların cezaevindeki görevi Ö.O. direnişçileri-

nin yaşamını kurtarmak olmamıştır. Onlar doktorluktan çok öte, direnişi kırmak için bilgisine, becerisine başvuru, oligarşinin cezaevleri politikasının gönüllü destekçileridir. Ö.O. direnişçilerinin son günlerinde hep bu göreve uygun hareket etmişlerdir.

Hiçbir yararı olmayacağını bile bile, direnişçiler reddettikleri halde, direnişçileri biraz daha yormak ve rahatsız etmek için zorla tansiyon ölçmeye kalkmaları, görme, duyma duyuları tamamen dumura uğramak üzere olan direnişçileri mazgal muayenesi ile sık sık uğraştırmaları, konuşturmaya çalışmaları, papaz rolüne girerek direnişi bıraktırmaya vaazları vermeleri, alay edencesine mazgal açıp 'nasılsın' diye sormaları doktorların oligarşinin çıkarları için meslek andını ve ilkelerini Proküst yatağına yatırdıklarının örnekleridir.

Diğer yanıyla ukalâlıklarını ve küçümseyici tavırlarını son sınıra vardırıarak direnişçilerin bilinçlerini periyodik kontrole tâbi tutmalarına ne demeli? Bunlara ek, hastane taktiklerine burada da başvurarak, hergün, her öğün burun kemiğini sızlatacak düzeyde baharatlanmış yemeklerin koğuşlara bırakılmasını neyle açıklayacağız, doktorluk göreviyle nasıl bağdaştıracacağız? İşte Ö.O. direnişi, işte doktorların Ö.O. direnişçilerine hastane ve Sağmalcılar Askeri Cezaevinin C-bloğunda mübah gördükleri... işte biz de bu yüzden, bu doktorlara beyaz önlüklü, diplomalı işkenceci deme hakkına sahip olsak gerekir...

Aylarca süren Metris'e özgü 'kakofoni' işkencesiyle siyasi tutsaklar 'psikolojik-sinirsel' çözülmeye, çıldırtmaya çalışılırken doktorlar ne yaptır?

1983 Açlık Grevinin hemen başında tüm anonslu ideolojik saldırılara ilave olarak aylarca kesintisiz, gece gündüz demeden sürdürülen 'kakofoni' işkencesi

siyasal tutsakların uyku düzeniyle birlikte tüm yaşantısını alt üst etti. Özellikle A.G. boyunca buna başvurulmasının ne anlama geldiği daha net anlaşılır, ilk birkajç gün sayılmazsa, tüm A.G. boyunca- Metris; gecesı gündüzü olmayan, her türlü müziğın içiçe anlaşılmaz bir şekilde en üst perdeden çalındığı bir gece klübüne dönüştürüldü. Mehter marşları, en fazla ağlayarak iç gıcıklayan arabeskle, en kıvrak oyun havaları ve son moda disko dans müzikleriyle kaynaştırılıp ir.üzik aşuresine dönüştürüldü. Siyasal tutsaklara en tiz sesle, en üst tonda, döne döne bozuk plak gibi aynı şeyler çalınarak tam anlamıyla kakofoni dinletirildi. Daha doğru deyişle kakofoni siyasal tutsaklara karşı bir işkence metodu olarak kullanılmaya başlandı. «Kakofoni işkencesi» direnişçi tutukluları uyutmamak, sürekli huzursuz etmek, psikolojik-sinirsel çözülmeye uğratıp, fiziki çöküşlerine uygun zemin oluşturmak için gündeme getirilmiş, uygulanmış Met-ris'e özgü bir işkence biçimiydi. Bu işkence biçiminin etki dozunu, siyasal tutsaklar ve direnişlerin üzerinde yaralacağı olumsuzlukları hesaplayanların ve bu işkence biçiminin Metris'te uygulanmasını hararetle savunanların uzman (!) psikolog doktorlar olduğunu söylemek için münecim olmaya gerek yoktur. Metris doktorları da bu işkence biçiminin neredeyse kulakları sağır edercesine sürdürölmesine hiç ses çıkarmazken, sabırla bu işkencenin idarenin lehine getireceğı sonuçları devşirmek için kollarını sıvayarak bu konuda da, doktor olarak değil ama işkence yardımcıları olarak başarılı bir sınav verdiler. Ve bu işkence metoduna] damgasını vuran uzman (!) psikolog doktorların yüzünü kara çıkarmadılar. Bu, ara vermeksizin Metris'te süren genel işkence-baskı-yasak politikasına eşlik! eden fon müziğı kakofoninin koridorlarda nö-

bet tutan gardiyan askerlerden bazılarını hastanelik edecek kadar etkilediği düşünüldüğünde, A.G.'ni sürdüren sağlığı gün gün bozulan ve buna bağlı olarak sinir sistemi laçkalaşmaya başlayan tutuklular üzerinde yaratacağı tahribat daha iyi anlaşılacaktır. Bu dozda gürültülü kakofonik müziğin, bırakalım A.G.'nin ileri günlerinde insan bünyesinde yarattığı, yaratacağı sakatlıkları, normal bir insanda yaratacaklarının ağırlığı bile tartışmasızdır. İşte bu nedenle Metris doktorları, A.G.'lerinde ve sonrasında siyasal tutsaklar üzerinde yarattığı olumsuz etkilerin sonuçlarını, «rehabilitasyon» programının daha rahat uygulanması için devşiren «mucitler» olarak her zaman anılacaktır.

(.....)

Bağımsızlaştırmadan hainliğe giden rehabilitasyon programının yönetmenlerinden, biri olarak, psikolojik savaş uzmanı psikiyatri doktor (!) Metris'te neler yaptı?

1983 Ağustos'u Metris'te dönüm noktasıdır. Bu tarihten başlayarak siyasi şubenin atmosferi olduğu gibi Metris'e taşınmıştır. Siyasi polis de devreye sokulmuş ve siyasi tutsaklar ikili bir baskı cenderesine alınmıştır. Sözcüğün gerçek anlamıyla siyasi tutsaklara, fiziki yıpratma savaşına paralel yürüyen psikolojik savaş açılmış; ikisi bütünleştirilmiştir. Bu psikolojik ağırlıklı, uzun bir sürece yayılmış savaşta, insan psikolojisini iyi bilme, her türlü saldırılar karşısında olumlu-olumsuz etkilenme durumunu, direncini değerlendirebilme, özellikle direnen tutsakların zayıf yanlarını ve anlarını bulup ona uygun «rehabilitasyonu» hızlandıracak özel taktikler geliştirebilme önem kazandığından; doktorlara, özellikle «psikolog» kisveli psikolojik savaş uzmanlarına Metris'te çok iş düşmüştür. İşte buna bağlı olarak 1983 Ağustos'undan hemen

sonra doktorların yanında cezaevine bir de bu dönemin özel programına uygun olarak, bu programı hayata geçirmeye yardımcı olacak psikolog doktor (!) atanmıştır. Daha önce —1982 Haziran-1983 Haziran arası— cezaevine haftada bir gün Haydarpaşa Askeri Hastanesinden gelen binbaşı rütbeli psikiyatrist, cezaevinde uygulanan politikayla tam bir uyum içinde sinirsel bazı şikayetleri olan tutukluları tedavi etmekten öte telkinlerle, psikolojik vaazlarla bağımsızlaştırmaya, idarenin güdümüne almaya çalışmıştır. Siyasi şubenin «papaz»larından hiç de farklı olmayan yöntemlerle, psikolojik-sinirsel tedavi seansları görünümünde tutukluları «çözmeyi», «vicdanen rahatlatmayı» ve direniş saflarından koparmayı kendine görev bilmiştir. Tedavi olabilmek için sıkıntılarını doğal olarak anlatan tutuklulara bilinçli bir biçimde bağımlılık yaratması ve giderek normal insan olmaktan çıkması ve idarenin istediklerini kuzu kuzu yerine getirmesi için yüksek sayılabilecek dozda uyuşturucu-bağımlılık yaratıcı ilâçlar vermiştir. İşte Metris'te göze batmayacak, fazla tepki çekmeyecek düzeyde uy-gular an psikolojik saldırı, 1983 Ağustos'undan sonra Metris'e atanan psikolog doktor (!) eliyle yeni politikaya bağlı olarak sistemleştirilmiş ve tüm boyutlarıyla «savaşa» dönüştürülmüştür. Metris'e şimdiye kadar gelmiş geçmiş doktorlardan çok farklı olarak psikolog doktorun (!) asteğmen rütbesine rağmen alışılmadık yetkilerle donanmış olması ve adeta iç emniyetten sorumlu biri gibi hareket etmesi, bu savaşta ne önemli görev üstlendiğini göstermektedir. Psikoloğun gelir gelmez özellikle itirafçı hainlerle içli dışlı ilişkisi içinde bulunması Metris'te son aşamada «rehabite» adına neyin amaçlandığını da göstermiştir. Psikolog, bu soysuzlaşmış, hiçbir insani değer tanımaz duruma gelmiş,

yalan yanlış fantastik itiraflarla devrimciler, demokratlar, direnen tutsaklar aleyhine canlı tanıklık (!) yaparak mahkûm etmeye çalışan hainleri, Metris'te süren direnişi kırmak için çevresine toparlamıştır, İtirafçı-hainler, psikologla birlikte Metris'te idarenin siyasal tutsaklara karşı yalanla bezenmiş, demagojiyle beslenmiş ideolojik saldırı silahlarından en önemlileri olmuştur.

(.....)

Psikologun bir mesai arkadaşı gibi bu insan müsveddeleriyle çok samimi ilişki içinde bulunması, cezaevindeki tüm kültürel faaliyetlerin, kütüphanenin hainlerin eline bırakılması, cezaevinde neyin, nasıl özendirildiğinin, ne yapılırsa iyi, rahat yaşanabileceğinin mesajlarını vermektedir. Bu, ruhunu «Mefistoya» satacak kadar düşenleri özel olarak eğiten ve siyasal tutsaklara karşı şartlandırıp kuduz bir köpek gibi saldırganlaştıran, direniş saflarından koparak bağımsızlaşan, depolitizasyon dehlizine tıklan tutukluları, hainlik yörüngesine çekmek için özel psikolojik işkence seansları uygulayan psikologun ta kendisidir. Yıllarca taşıdığı düşünce ve inançları, yaşamına yön veren davasını baskı ve zor karşısında kendisinde direnecek güç bulamayarak, genellikle istemeyerek terk eden, iradesini idarenin ellerine teslim ederek bağımsızlar bölümüne geçen tutukluların zayıflıklarını, iç çalkantılarını, yalpalamalarını psikolog çeşitli yöntemlere başvurarak değerlendirmeye çalışmasıyla bir psikolojik savaş uzmanı olduğunu göstermiştir. Yanına çağırttığı, gelmezse zorla getirttiği bağımsızlar bölümünde kalan tutukluları telkinle, ideolojik beyin yıkama vaazlarıyla, olmazsa işkence tehdidiyle, hatta bizzat işkenceyle hainleştirmeye, tamamen kişilik kaybına uğratmaya cezaevinde bulunduğu süre içinde çalış-

mıştır. Bu seansları, uzanabildiği ölçüde, siyasi tutsaklara da uygulamak için elinden geleni fazlasıyla yapmıştır. Bir psikolog doktorun (!), hem de asteğmen rütbesi altında bütün bunları nasıl yapabildiği bizlerce merak konusudur. Metris cezaevinde ilk kez asteğmen rütbeli bir psikolog doktora bu ölçüde kilit bir görev verilmesi şaşırtıcı olduğu kadar da düşündürücüdür. Metris'te psikolog doktorun da kilit görev aldığı «rehabilitasyon» programı 1983 Ağustos sonrası bu rotayı izlemiştir. Metris'te hainliğin kurumlaştırılması bu dönemin ürünüdür.

(.....)

Uzman psikologların sayesinde, kendilerine saygılarını, güvenlerini yitiren, kişilik yitimine uğrayan tutukluların topluma kazandırıldığını söylemek göz göre göre yalan söylemekle eşanlamlıdır. Bu yol izlenerek topluma insan kazandırılamaz. Bunun altını çizelim. Bu yol izlenerek olsa olsa ağzı var dili yok, beynine kilit vurulmuş, bunalım denizinde yüzen anormal insanlar yaratılarak, toplumsal erozyon hızlandırılır, İşkence merkezinin biçimlenişine paralel oluşan, psikologlar için bulunmaz araştırma, inceleme kaynağı bunalımlı insanlar laboratuvarından topluma insan kazandırılamaz; topluma çözümü olanaksızlaşan, giderek kangrenleşen yeni yeni sorunlar eklenir. Bu insanlık adına utanç verici manzaranın oluşturulmasında doktorların hiç de azımsanmayacak payının bulunması, doktorluk adına yaralayıcıdır. Metris'te görev yapan psikolog nezdinde Frankeştayn tipler yaratan doktorlardan söz etmeye başlamamız şaşkınlıkla karşılanmamalı ve yadırganmamalıdır.

12 Eylül yönetimi ile birlikte ötekilerden farklı olarak, daha sistemli, planlı kesin sonuç almayı hedefleyen yeni «rehabilitasyon» programı, siyasi tutsakları

uysallaştırmak, düzenin işleyen çarklarına monte etmek için uygulanmaya konulmuştur. Birçok askeri-sivil cezaevinde uygulamaya konulan bu programın olumlu (!) sonuçları, oligarşi lehine devşirilmiştir. Genelde 12 Eylülle birlikte, halkımıza ekonomik-poli-tik-sosyal vb. cephelerde açılan topyekün savaş siyasi tutsakların bulunduğu cezaevlerinde de daha sert biçimde yankısını bulmuştur. Birçok cezaevinde siyasal tutsaklar bu savaşı kaybetmişler, faturasını toptan bağımsızlaşarak, «rehabilitasyonca çok elverişli duruma gelerek ödemek zorunda kalmışlardır. Bu açıdan birçok cezaevi «rehabilitasyon» merkezine dönüşmüştür. Ama gelgelelim Metris'te de sahneye konan bu oyun her seferinde siyasi tutsakların uzun soluklu kitlesel direnişleriyle bozulmuş, işlemez kılınmış, dolayısıyla programının uygulanmasının sonuçları gereği gibi devşirilememiştir.

(.....)

Bu «rehabilitasyon» programı nasıl ve kimler tarafından teorileştirilip bilimselleştirildi? Konumuzu yakından ilgilendirdiği için genel hatlarıyla bir de buna göz atalım.

Devlet politikası olarak «rehabilitasyon» programının köşe taşlarının yerleştirilmesinde ve zenginleştirilmesinde doktorlar önemli görev üstlenmiştir.

12 Eylül'den sonra özellikle askeri cezaevlerinde asker üniforması altında, siyasal tutsakların, 12 Eylül yönetiminin koruduğu, kolladığı, düzenin tehlikeli muhalifleri olmaktan çıkarılmasına katıldıkları gibi; «rehabilitasyon» programının bilimselleştirilmesinde (!) doktorlar kullanılmıştır. 12 Eylül yönetimine karşı savaşın kaybedildiği, direnişin gerilediği ve giderek tükendiği askeri cezaevlerinde terörist (!) tutukluların özel anketlerle-gözlemlerle halet-i ruhiyelerinin de-

rinliklerine inmek için, yönetimin icazeti altında, doktorlar kolları sıvamıştır. Bütün bunlar «rehabilitasyon»u kolaylaştırmak için terörist (!) tutukluları her yönüyle, özellikle psikolojileriyle tanıma ve ona göre taktikler geliştirme ön çalışmalarıdır. Bu anket-gözlem ve incelemelerden çıkan sonuçlara göre «rehabilitasyon» programı bilimsel (!) temellere oturtulmuştur, Bu programın bilimselleştirme çalışmalarını başından bari organize edenlerden biri Prof. Ayhan Songar'dır. Ayhan Songar'ın teröristlerin (!) kaldığı cezaevlerindeki, çıraklarıyla yürüttüğü bilimsel (!) çalışmaları çarşaf çarşaf gazetelerde, dergilerde yayınlanmış; «teröristleri adam etmek», «uslandırmak» için hangi taktiklerin nasıl uygulanması gerektiği, bilimsel görünümdeki toplantılarda tartışılmıştır. Profesörlük kariyerini kullanarak, bilim adına sığınarak Ayhan Songar, «rehabilitasyon» programını zenginleştirmek ve yeni taktiklerle beslemek için meslek onur ve ilkelerini hiçe sayarak siyasi tutsakları kobay olarak kullanmıştır. Özellikle teslim alınmış, büyük ölçüde ifadeleri güdümlenmiş siyasi tutsakların bulunduğu cezaevlerini Mengele özentisi Ayhan Songar ve çırakları, «terörist» inceleme-gözleme, halet-i ruhiyelerini çözümleme laboratuvarına dönüştürmüştür. Aynı yol defalarca Metris'te de denenmeye çalışılmış, ama siyasal tutsaklar her seferinde, «rehabilitasyon» uzmanlarının bilimsel araştırma arkasına gizlenerek yaptıkları bu «terörist ıslah etme» programlarına bilgi aktarmayı reddetmişler, planlarını bozmuşlardır. Kendilerine karşı kullanılacak «rehabilitasyon» programına malzeme sağlayacak biçimde kobay olarak kullanılmaya karşı çıkmışlardır,

«Rehabilitasyon» sorunu, yani cezaevlerindeki si-

yasi tutsakların kurulu sömürü düzeninin karşıtları olmaktan çıkarılması sorunu, sadece 12 Eylül yönetiminin ve daha sonraki sivil uzantısı yönetimlerin 'sorunu olarak görülmemelidir. Ülkemizi her alanda kıskaç almış, sömürü ve nüfuz alanı haline getirmiş olan emperyalizmin de böyle bir sorunu vardır. Zira emperyalizm, kendine bağımlı ülkelerde gelişen devrimci hareketlere karşı duyarlıdır. Ve bu hareketleri daha baştan bastırmak için her türlü tedbirin alınması ve uygulama alanına sokulması için, kendilerine bağlı işbirlikçi yönetimleri uyarırlar; onlara alacakları tedbirlerin neler olması gerektiği konusunda tavsiyelerde bulunurlar, kendi uzmanlarının denetiminde sağladıkları eğitim olanakları ile her alanda uzmanlaşmış kadrolar yetiştirmesini sağlarlar.

Türkiye üzerine Pentagon için 1984 yılında özel rapor hazırlayan CIA'nın eski Ankara istasyon şefi Paul Henze'ninde içinde bulunduğu dört kişilik heyetin: Türkiye hükümetlerinin çok önemli ve mutlaka çözmesi gerekli beş sorundan birinin «hapishanelerdeki yaklaşık 40.000 siyasi mahkûmun topluma yeniden kazandırılması» olduğunu söylemeleri, başlıbaşına «rehabilitasyon» programının emperyalizm açısından taşıdığı önemi göstermeye yeterlidir. 1985 Ocak ayında İstanbul'da yarı gizli, kamuoyunun dikkatlerinden uzak yapılan «terör»le ilgili sempozyuma katılanlardan bazılarının kimlikleri-görevleri açıklandığında toplantının gerçek amacı ve CIA uzmanlarının konuya gösterdiği ilgi ve de doktorların buna özel katkısı daha iyi anlaşılacaktır. Bu sempozyumda başta Paul Henze olmak üzere CIA ajanları, çeşitli ülkelerden «terör uzmanları», MİT ve siyasi polis yöneticileri, bazı hükümet üyeleri, «rehabilitasyon» programlayıcıları, Ayhan Songar, Turan İtil gibi profesörler karşılıklı

tezler sunarak fikir alışverişinde bulunurlarken, bu sempozyumu genellikle cezaevleri yöneticilerinin izlemesi, bu karmaşık gibi görünen organik zincirleme ilişkileri gözler önüne sermiştir. Bu zincirleme ilişkinin, bir halkasında insanlık için çalışmaya yemin etmiş doktorların yer almasını bir yana bırakalım; «terörist»leri, emperyalizmin ve yerli gerici güçlerin nasıl daha iyi «topluma kazandırabileceklerine» gözlem ve araştırmalara dayanarak akıl veren profesör doktor Ayhan Songar, emperyalist güçlerle uluslararası ilâç tekelleriyle dolaysız ilişkisi çarşaf çarşaf gazete ve dergilerde açıklanmış Prof. Turan İtil vb. gibilerinizi görüşler sunması neyle açıklanmalıdır? 1983 Ağustos'-undaki sonra Metris'te devreye sokulan yeni «rehabilitasyonu» programının başında yer alan asteğmen rütbeli psikolojik savaş uzmanı, bu zincirleme ilişkinin Metrikteki uzantısı değil midir?

Evet anlattıklarımızı kısaca toparlarsak; Metris somutuna çok daha kapsamlı olarak indirgenen ve çıkarları psikolog doktorlar, psikolojik savaş uzmanları ve cezaevi idaresi tarafından uygulanan bu «rehabilitasyon» programları; çok uluslu uzman doktorlar, profesörler, CIA patentli yerli «terör» uzmanları tarafından oluşturulmuştur. Bütün bunlar siyasal tutsaklara karşı özellikle, askeri cezaevlerinde oynanan oyunların, en barbarca uygulamaların çapını ve buna doktor, profesör, psikolog kisveli doktor diplomalı işkencecilerin katkısını belgelemektedir. Doktorluk yaparak insanlığa hizmet verecekleri yerde, «rehabilitasyon» programı üzerine çalışarak dirsek çürüten, emperyalizme insanlık dışı amaçları için materyal sağlayan, ettikleri yeminin üzerini karalayarak yerli gerici güçlere cezaevlerinde siyasal tutsaklara karşı kullanmak üzere pasifikasyon araçları sunan bu doktor bozuntu-

larından hesap sorulmalıdır. Siyasi tutsakları kolaylaştırarak özel olarak inceleyen, gözleyen, ortaya çıkan deneylerin sonuçlarını yine siyasal tutsakları «topluma kazandırmak» adına onlara karşı kullanılmak üzere programlayıp işkence merkezi yöneticilerine sunan bu Mengele özentilerinin yaptıkları yanlarına kâr kalmamalıdır. Metris'teki siyasal tutsakların olduğu kadar, kobay olarak kullanılmaya çalışılmış, kullanılmış tüm tutsakların istemidir bu... Bunu yerine getirmek için her kurum, her kişi üzerine düşeni yapmalıdır diyoruz... Bu insanlık görevidir!

Tedavinin vazgeçilmez parçası olan ilâç, Metris'te çok zaman siyasi tutsaklara karşı diğer sağlık hizmetleri gibi, baskı ve tehdit aracı olarak kullanılırken doktorlar ne yapıyor?

Metris'te hasta tutuklunun hastalık durumuna ya da doktorun teşhisine göre tedavi için ilâç verme olayı, çok zaman idarenin siyasal tutsaklara karşı izlediği saldırgan politikanın dişlileri arasında ezilerek, tedavi işlevini yitirerek, baskı-tehdit-yıldıрма politikasına dönüşmüştür. Metris doktorları da, «bana verilen emir doğrultusunda hareket ediyorum» gerekçesinin arkasına sığınarak, objektif olarak bu politikanın görünümdeki uygulayıcıları ve sorumluları konumuna düşmüşlerdir. Yönetmelikte tutukluların hastalıklarında tedavileri için gerekli ilâçların sağlanacağı yazılı olduğu halde, Metris'te siyasal tutuklulara yönetmeliğin bu maddesi yok sayılarak ilâç verilmemiştir. Verilen aspirin gibi ilâçlar, bu yasak politikasından öteye gitmemiştir. Özellikle siyasal tutsaklara karşı saldırının açıktan üst boyutlarda sürdürüldüğü 1982 Gcak-1982 Haziran, 1983 Ağustos-1986 Şubat tarihleri arası revirde her çeşit ilâç varken, hatta özendirici olması açısından bağımsızlaşan tutuklulara bol bol ve-

rilirken, direnen siyasi tutsaklara soyunarak aranmayı kabul etmedikleri, TTE giymedikleri, ön iliklemedikleni, tek sıra olmadıkları gibi bahanelerle muayeneleri yapılmadığı gibi, revirden bir tek aspirin bile verilsenmiştir. Diğer yandan bu dönemler içinde ailelerin ilâç getirmesinin yolu da tıkanmış, ilâç masrafları olduğu gibi siyasi tutsakların sırtına bindirilmiştir. İlâç ambargosu bu kadarla da kalmamış, açık saldırı politikasının parçası olarak talan ve yağmaya dönüştürülen koğuş aramalarında ilâçlar da yağmalanmış, alıp incelenmek (!) üzere götürülmüş, çoğu geri verilmemiş, geri verilenler ise genellikle hijyenik özelliklerini kaybettiğinden, kullanılamamış çöpe atılmıştır. Alınıp götürülmeye gerek görülmeyen ilâçlardan pomatlar sıkılmış, ezilmiş, ilâç kutularından çıkartılarak yerlere saçılmıştır. Alenen siyasi tutsakların koğuşlardaki ilâçlar «düşman» ilan edilmiş, çeşitli yöntemlerle yok edilmeye, kullanılmaz duruma getirilmeye çalışılmıştır. Siyasi tutsaklara ilâç ambargosu konulmasını, meslek onurunu emir-komuta zincirine kurban ederek onaylayan Metris doktorları, insanlık onurlarını da askeri hiyerarşi giyotini altına yatırdıklarını bilmiyorlar mıydı? Meslek onurunu koruyan hangi doktor, baskı-tehditi kurumlaştıran bu ilâç politikasına bu ölçüde angaje olabilir? Yine bu ilâç politikasına bağlı olarak siyasal tutsakların reçetelerine operasyonlar süresince Bengay, Lasonil, Kapsolin vb. ilâçlar hiç yazılmamıştır. 1983 Ağustos'undan sonra ise vitamin kullanımı, siyasal tutsaklar için, geçmişteki bir anı olarak kalmıştır. Siyasal tutsakların reçetelerine vitamin yazılması yasaklanmıştır. (1983 Ağustos sonrası doktorların siyasi tutsaklara yazdığı teler reçe-

incelensin, vitaminlere yer verilenler parmakla sayılacak kadar azdır. Vitamin ilâcı yasakları siyasal

tutsakları dirençten düşürme, zayıflatma politikasının parçasıdır.)

(.....)

Metris'te gün geldi bütün bu yapılanlar az görülmüş olacak ki ilâç prospektüslerine de tehlikeli damgası vuruldu ve yasak getirildi. İlâçlar verildi, prospektüsler verilmedi. Bunca yaptıklarından sonra siyasal tutsaklar karşısında prestijleri sıfıra inmiş, söylediklerine yazdıklarına kuşkuyla bakılan doktorların, prospektüsü olmadan yolladıkları ilâçlar, nasıl olur da rahatlıkla kullanılabilirdi? Prospektüssüz yollanan ilâçlar, gerek ilâçlar gerekse de doktorlar üzerindeki şaibeyi güçlendirmiştir. Daha önce hiç olmazsa siyasal tutsaklar prospektüsten çözümleyebildikleri kadanyla ne tür ilâç kullandıklarını, ilâçların endikasyonlarını, tont-endikasyonlarını anlayabiliyorlardı. Ama prospektüs yasağıyla siyasal tutsakların ellerinden bu olanak da alınmış oldu. Hele ilâçların orijinal kutularından çıkarılarak günlük dozda verilmeye başlanmasıyla, ilâç kullanmak durumunda olan siyasal tutsaklar, neredeyse kullandıkları ilâcın ne olduğunu bilemez duruma geldiler. Orijinal kutu ve paketlerinden çıkarılan, kağıtlar içine konularak gün gün verilen, (çoğu zaman günlük verilen doz bilinçli olarak aksatılarak ilâcın tedavi edici özelliği ortadan kaldırılmıştır) ilâçları kullanana ulaştırana kadar hijyenik özellikleri kaybolmuştur. Öyle ki şişe içinde bulunan sıvı ilâçların tümü şişeleri alınarak, siyasi tutsaklara plastik kaplarda verilmiş, çoğu bu aktarım işlemleri sırasında özelliğini kaybettiği gibi, plastik kaplarda çabuk bozulmaya yüz tutmuştur. Plastik bardaklarda, şişelerde tutulan sıvı ilâçların bu durumu, kağıt külahlarda verilen doz ilâçların iki-üç günde nemlenip çimentolaşması Metris'te doktorluk komedisidir.

(.....)

«Metris Doktorları»nın muayene biçimlerine kat-
tıklar «mazgal muayenesi» doktorluk adına yüz kı-
zartıcıdır, onur kırıcıdır.

Metris'te doktor muayenesi genellikle koğuş maz-
gallarından olmaktadır. Doktor en acil, ölümcül du-
rumlarda dahi koğuşa girmemektedir. Bu da «talimat-
lar» ve «emir» gereğidir. Mazgal muayenesi Metrisin
yerleşmiş muayene biçimidir. Boyutları 50x30 cm olan,
beş dikey çubukla bölünmüş mazgal, doktorların hasta
tutukluları muayene ettiği yerdir. Bir gişe büyük-
lüğündeki mazgaldan muayene yasak savmaktan öte-
ye gitmemektedir. Karşılıklı olarak yüzlerin zor görü-
lebildiği, elin ancak girip çıkabildiği bir yerden mua-
yene nasıl olur da yapılabilir? Sonra, mazgal muaye-
nesinde hasta tutukluya doktorun ayırdığı süre, bir-
iki dakikayı geçmemektedir. Bu ilkel koşullarda bu
kadar kısa sürede sağlıklı bir muayene yapabilmek
mümkün müdür?

(.....)

«Mazgal muayenesi»nin doktor-hasta ilişkisini
sağlayamaması, doktorun hastayla ciddi biçimde hasta
sıkıntıya düşmeden konuşamaması ve hastanın has-
talığının belirtilerini ve rahatsızlıklarını anlatamama-
sı ile muayenede ortaya çıkan olumsuzluklar bir yana;
bu yöntem çok zaman onur kırıcı bir nitelik kazan-
mıştır.

Yerden yüksekliği birbuçuk metre olan mazgaldan
doktor hiç sıkılmadan, rahatsızlık duymadan, örneğin
ayak parmağında ya da apış arasında mantar vb.
deri hastalıkları olan tutukluyu sandalyenin üzerine
çıkarttırıp, çıplak gözle mazgaldan bakarak mua-
yenesini yapabilmektedir. "Bu, vücudun "belden aşağıdaki
kısımında olan tüm hastalıkların «muayenesinde» ola-

ğan (!) bir yol olurken, «muayenenin» onur kırıcı nitelik kazanmasının da bir ifadesidir.

Böylesi onur kırıcı, doktorluk mesleği ile uzaktan yakından ilişkisi olmayan uygulama halen sürdürülmektedir. Doktorlar hâlâ koşullara girip daha sağlıklı muayene yapmamak için ayak diremektedir. Onur kırıcı «mazgal muayenesini» olağanlaştarmada önemli rolü olan ve bu işi hâlâ gönül rahatlığıyla yapabilen doktorların Metris'te var olmaları doktorluk mesleği adına utanç verici bir durum olsa gerektir herhalde.

Metris'te mazgal teşhisi iie diş çeken diş doktorlarının eski zaman berberlerinden farkı yoktur.

Metris'te sürekli diş doktoru bulunmasına rağmen, aylarca diş ağrısından kıvranan diş hastaları ağrı kesicilere mahkûm edilmiştir. Diş doktorları da Metris'te hasta ağızlara mazgaldan teşhis koyarlar. Tedavi edilebilecek ve dolgu yapılabilecek bir diş bile çekilmekten kendini kurtaramaz. Burada dişi ağrıyan hastalara iki seçenek sunulur: Ya dişini çekertmek, ya da ağrı kesiciler ile yaşamaya devam. Üçüncü bir yol, tedavi-dolgu yoktur. Beş yıl boyunca Metris'te bir tek kanal tedavisi yapılmamıştır. Tutukluların tüm çabalarına ve istemlerine, masraflarını da karşılamayı kabul etmelerine rağmen, Metris'te protez de yasaklardan kendini kurtaramamıştır. Zaman zaman diş dolgusu yapılmıştır. Ama buna diş dolgusu yapıyor demekten çok, sağlık istatistiklerini kabartmak için yapılmış işlem demek daha uygun olur. Mesela azı dişlerine amalgam dolgu değil, geçici ve silikat dolgu yapılmıştır. Sapaşğılam dişler hiçbir muayeneye tabi tutulmadan ağrısını kesmek için tereddütsüz çekilmiştir. Pratisyen diş hekimleri adeta burada diş çekme pratiklerini artırmışlardır. 1982 Ocak-1982 Haziran, 1983 Ağustos-1986 Şubat arası bilinen nedenlerle revii-

re çıkışın önü tıklandığından, siyasi tutsaklar, en kötü durumda diş çektiremedikleri gibi, ağrı kesici de bulamamışlardır. İki yıl diş ağrısı çekerek yaşamının ızdırabını tanımlamak için sözlükteki tüm acı ile ilgili sözcükleri sıralamak yetmez. İşte tüm yolların tıkanmış olduğu bu noktada, yanibaşlannda diş doktoru varken diş ağrılarını dindirmek için siyasi tutsaklar 'kocakarı' ilaçlarına yeni yeni katkılarda bulunmak zorunda kaldılar. Diş doktorları da çok zaman diş ağrısından kıvranan bir tutsak için «doktor isteriz» haykırıışlarına kulak tıkamıştır. Metris'te eski dönem berberlerinden hiç de farklı olmayacak biçimde, seri diş çekimi yapan Metris diş doktorlarının kullandığı aletler, çoğunlukla steril olmadığından, ağızdan ağıza dolaştığından, diş çekiminden sonraki ağız, diş, damak iltihaplarının çoğundan, steril olmayan bu aletleri kullanan diş hekimlerinin sorumluluk payı büyüktür.

(.....)

Metris açıldığından günümüze kadar üç tutuklunun ölümünden, siyasi tutsakları siyasi kimlikleriyle yaşatmama politikasının bir parçası olarak «Metris doktorları»nın da sorumluluk payı vardır.

Bir örgüt davası sanığı İsmet Taş tahliye haberini duyunca Metris gibi bir işkence merkezinden kurtulmanın aşırı heyecanı ve sevinciyle şok geçirip bayılma düzeyinde fenalaşmıştır. Mide ülseri ve kalp hastalığı olan İsmet Taş'a kaldığı D-6 koğuşundaki tutuklular ilk müdahaleyi yapıp yatırmışlar, doktor çağırmışlardır. Midesinden şiddetli ağrı duyan İsmet Taş'ın bu durumuna tüm çağırmalara, bağırmalara, hatta kapı, mazgal vurmalara rağmen doktor hiç ilgi göstermemiş, asker aracılığıyla öğrendiği şikayetler üzerine Kompensan vb. mide ilaçları göndermekle yetinmiştir. Bu da doktor çağırılmasının üzerinden saatler geç-

tikten sonra olmuştur. Doktor çağrıldığı bu süre içinde yerinde de olmayabilir; nöbetçi olduğu halde «anar-şist-teröristler için keyfimi mi bozacağım» düşüncesiyle görevine hiç gelmemiş de olabilir. Ya da gelip imza attıktan sonra gecesini en iyi biçimde değerlendirmek (!) için eğlenmeye de gitmiş olabilir. Ama ne olursa olsun, görevinin başında olup da gelmediyse, ya da nöbetçi olup da cezaevinde bulunmuyorsa sonuç değişmemiştir. Sonuçta İsmet Taş'ın hastalığına hiçbir müdahale yapılmamış, yatağında acılar içinde kıvrılarak hastalığı daha da ağırlaşmıştır. Saat 20.00 civarında ağır bir mide kanaması geçirmiş, ağzından kan gelmiştir. Koğuştaki tutuklular ellerinden geldiğince İsmet'in acısını dindirmeye çalışırken sürekli doktor çağırılmışlardır. Bundan başka yapabilecekleri fazla bir şey yoktur. İsmet'in durumu doktorluk olmaktan da çıkmış, bu noktadan sonra hastanelik, acil servislik olmuştur artık. Doktor bu gelişmelerden; hastalığın kan kaybıyla birlikte çok ağırlaşmasından yaklaşık 6-7 saat sonrasında koğuşa gelmiş, ilk muayenede durumun ciddiyetini anlar anlamaz hemen hastaneye sevkini çıkarmıştır. Buna rağmen, araba çıkışı için de epey beklendikten sonra, ancak saat 04.00 civarında, İsmet hastaneye götürülmek üzere arabaya bindirilmiştir. Çapa Tıp Fakültesi acil servisine getirildiğinde, İsmet için tıbbi olarak yapılabilecek bir şey kalmamıştır. İsmet Taş'ın otopsi raporunda mide kanamasına bağlı olarak kalp krizi geçirerek vefat ettiği yazılmıştır. (5 Aralık 1981) Şimdi tüm kamuoyuna soruyoruz: Acaba İsmet Taş'a zamanında müdahale edilip, hastaneye kaidırılıysaydı, mide kanamasına dönüşen sevinç ve heyecanı kalp kriziyle sonuçlanıp ölümüne yol açarmıydı? Buna tereddütsüz, ısrarla, yaşayanlar olarak hayır cevabını veriyoruz!

(.....)

MLSPB davasından yargılanan Hakkı Hocaoglu'nun intihar ederek hayatına son vermesinden dolayı 'Metris Doktorları', bu olayın en yakından tanıkları olarak suçludur.

Hakkı Hocaoglu tahliyesi çok uzak olmayan bir tutukludur. Metris'in işkence-baskı ve yasaklarına direnç gösterememe, kendine güvenini yitirme Hakkı'yı derin bir bunalıma itmiştir. Hakkı yargılandığı mahkemeye «beni asın» diye dilekçe verecek kadar, aynı koğuştaki kardeşiyle konuşmayacak düzeyde depresyon geçirmektedir. Bir kez bileklerini keserek intihara kalkışmıştır. Her an intihar edebilecek kadar dengesiz ve tehlikelidir. Bu durumunu az çok anlayan koğuştaki tutuklular, Hakkı'nın intiharını önlemek için onu özel gözetlemeye almışlar, diğer yandan cezaevi idaresine, «Metris doktorlarına tehlike arzeden, sonu ölüme varacak durumunu defalarca dilekçeyle anlatmışlar, acilen hastaneye sevkini istemişlerdir. Diğer yandan hemen her sayımda Hakkı'nın durumunu özel olarak sayıma gelen subaylara da duyurmuşlardır. Ama tüm bu yoğun çabalara rağmen ne idare, ne de doktorlar Hakkı'nın durumunu ciddiye alıp onunla ilgilenmemişlerdir. Hakkı ciddi bir tedavi için hastaneye sevk edilmemiştir. Dilekçelere hiçbir olumlu yanıt verilmemiş, Hakkı'nın içmediği bilindiği halde, hiçbir tedavi edici yanı olmayan ilaçlar verilmeye devam edilmiş, tedavi böyle geçirilmeye çalışılmıştır. İçmediği biline biline Hakkı'yı ilaç bombardımanına tutmak, başkaca hiçbir şey yapmamak «Metris doktorları»nın vicdanını rahatlattı mı? Bu, kendilerini temize çıkarmaya, «biz elimizden geleni yapıyoruz» de-dirtmeye yetti mi? Hayır. Çünkü Hakkı ilaçlarla tedavi olmadığı gibi günden güne hastalığı artmış ve so-

nucuna da ulaşmıştır. Hakkı, tedavisi yapılmadığından şiddetli depresyondan kurtulamayarak, kafasında çok önceden kurduğu gibi ölümü seçmiştir. 13 Aralık 1982'-de sabaha karşı banyo girişinde pantolondan yaptığı ilmiği boynuna geçirerek intihar etmiş ve kendince Metris'ten de, bunalımla yaşamaktan da kurtulmuştur. Hakkı Hoccoğlu'nun bunalıma düşüp, intihar edecek düzeyde depresyona düşmesinden Metris'te siyasi tutsaklar için oluşturulmuş, insanlık dışı koşullar sorumluyorsa, bu koşulların oluşmasına karşı çıkmayan, Hakkı Hoccoğlu'nun tedavi için önüne çıkarılan engelleri aşarak hastaneye sevkini yaptırmayan «Metris doktorları» da bir o kadar sorumludurlar.

(.....)

Adil Can, TTE giymemesinin, Metris'te askeri dayatma ve yaptırımlara **uymamasının** sonucu cezalandırılarak ölüme terk edilmiştir.

Adil Can, siyasi şubede gördüğü yoğun işkencenin yüküyle getirildiği Metris'te yeni yeni işkenceler-baskı ve yasaklarla karşılaşınca çok geçmeden 1985 Şubat'ının başında hasta düşer. Ağır hastalık geçiren A.dil Can'ı, mazgaldan muayene eden doktor menenjitten şüphelendiğini söylemesine rağmen klasik soğuk algınlığı ilâç tedavisi uygular. Bu tedavi Adil'in geçirmekte olduğu hastalıkla ilişkisi olmadığı için hiçbir olumlu sonuç vermez, tersine tedavide gecikildikçe hastalık giderek ağırlaşır. Fakat Adil TTE giymediği için hastalığının ağırlaşmasına ve tehlikeli bir hal almasına bakılmaksızın revire çıkarılmaz, **iki** elini yana açan doktor: «Durumunu görüyorum ama elimden birşey gelmez, TTE giymezen revire çıkartamam» diyerek, Adil'in revire çıkarılmaması işinden sıyrılmaya çalışır. Koğuştaki hiçbir tedavi edilecek durumu kalma-

yınca, hastalık Adil'i yiyip bitirmeye başlayınca, arkadaşlarının zorlamasıyla Adil, TTE giyip tedavi için revire çıkar. Ama «Metris doktorları» Adil'i ilk muayeneden sonra hemen hastaneye sevk edecekleri yerde, Adil'in bir zaafını yakaladık, artık TTE giyer düşüncesiyle hastalar koğuşuna gönderirler. Burada Adil'e soğuk algınlığı tedavisi, kaldığı yerden sadece antibiyotik değişikliği yapılarak uygulanmaya devam edilir. Menenjit had safhaya ulaşmıştır. Baygınlık, şiddetli ağrı ve kasılmalar dayanılmaz hal almıştır. Hastalığın menenjit olduğu tamamen açığa çıkmıştır. İşte bu noktada Adil, menenjit olabilir dendikten 1,5 ay sonra, yani iş işten geçtikten sonra kesin menenjit teşhisiyle tedavi için hastaneye gönderilmiştir. Hastane muayenesi kısa sürede Adil'in hastalığının menenjit, hem de tbc menenjit olduğunu açığa çıkarır. Ama yapılacak hiçbir şey kalmamıştır. Adil önce siyasi şubede, daha sonra da Metris'te tamamen terkedilmiştir. Tedaviye geçilmeden Adil Haydarpaşa Askeri Hastanesinde can verir... (Nisan 1985) Adil'in ölümüne kadar olan aşamalar eksiksiz, tastamam bunlardır. Adil «Metris doktorlarının kesin ihmali sonucu, tedavi edilebilecek bir durumdayken tedavi edilmeyecek, tedavisi geciktirilerek ölüme terkedilmiştir.

(.....)

Bu yazımızın başında da söyledik. Bir kez daha yineliyoruz Metris'te doktorlar oligarşinin «rehabilitasyon» programının dolaylı-dolaysız, istekli-isteksiz, gönüllü-gönülsüz, objektif-sübjektif, az ya da çok, bilerek-bilmeyerek güvenilir ortaklarından biri olmuştur...

SONUÇ:

İnsan hakları savunucuları, işkencesiz-işkenceci-

siz, bağımsız-demokratik bir ülke özlemi ile yanıp tutuşanlar, yurtseverler, demokratlar, tüm demokratik güçler!

Çağrımız sizleredir.

Yargıçlar, savcılar, tüm yargı kurumları talebimiz sizleredir.

Anlattıklarımıza kulak veriniz!

Buraya kadar anlattıklarımız, tastamam, açıldığından bu yana Metris'te kalan tutukluların yaşadıklarının bir bölümünün fotoğrafıdır.

İşkence-baskı ve yasaklarla örülmüş Metris zindanında görev yapan doktorların işkencecilerle işbirliği içinde, nasıl «Mengele»leştiğine, yaşayan herkes tanıktır. Metris'in, doktorları «Mengele»leştiren bir kaynak olmaktan çıkarılması için işkenceye karşıyım diyen her kişi ve kuruluşa görev düşmektedir.

Biz Metris'te görev yapan doktorların yaptıklarını olanaklar ölçüsünde anlattık. Şimdi ise kamuoyuna, bu konu ile yakından ilişkili kurumlara, demokratik güçlere —özellikle Tabip Odasına ve mahkemelere— görev düştüğüne inanıyoruz. İşkencecilerle suç ortaklığı içinde olan doktorların kamuoyunda mahkûm edilmesi için üzerlerine düşeni yerine getirmelidirler. İşkenceye ortak olan doktorların yargılanıp mahkûm edilmesini bekliyoruz. Bunun sadece biz siyasi tutsakların değil, tüm demokrat-yurtsever ve insan hakları savunucularının ertelenemez görevi olduğu tartışmasıdır. Bir işkence merkezi olan Metris Askeri Cezaevinde her görevli için «kimlik illegalitesi» geçerli olduğu için, doktorların isim ve soyadlarını veremiyoruz. Ama, Tabip Odası, savcılar, yargıçlar talep ettikten sonra cezaevinde görev yapan doktorların isim ve soyadlarını, görev yaptığı tarihleri öğrenebi-

lirler. Cezaevi yöneticileri Metris açıldığından günümüze, görev yapan doktorların isimlerini gizleme yoluna başvurlarsa daha baştan doktorların işkenceye şu ya da bu ölçüde katıldığını kabul etmiş olacaklardır. Bu doktorlar açığa çıkarılmalı, kimlikleri deşifre edilmeli, kamuoyu önünde sorgulanmalıdır. Biz Metris'te hangi doktorun, ne ölçüde, hangi tarihlerde işkenceye suç ortaklığını göstermeye, bunun için tanıklık yapmaya hazırız.

(.....)

Aşağıda dilekçeyi imzalayan Devrimci Sol tutsakları olarak ve Metris'te bütün bunları yaşamış, halen yaşayan tutsakların talebini de dile getirerek Metris doktorları hakkında suç duyurusunda bulunuyoruz. Son söz olarak, yeni «Mengele»lerin çıkmasına izin vermeyelim, vermeyiniz!

20.11.1988

Dursun Karataş
Sinan Kukul Bedri
Yağan İbrahim
Bingöl İbrahim
Erdoğan A. Tayfun
Özkök A. Şener
Yıldırım Mürsel
Göleli Tuğrul Özbek
Sabri Temel Alişan
Yalçın

MEKTUP I

«Yeni çağrınıza kulak veriyoruz,
yeni görevimizi seve seve kabul ediyoruz!»

13 Şubat 1987 tarihli Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan «İşkencelere Karşı Yeni Hipokrat Yemini» başlığı altındaki T.T.B'nin «Tıp Meslek Ahlâk Tüzüğü», ve «Hipokrat Yemini» ile ilgili çalışmalarınızı okuyunca, bu kararların alınmasında daha önceki çağrılarımızın biraz olsun katkıda bulunmasına sevindik.

T.T.B'nin mesleğin 12 Eylül döneminde aldığı bu yaraya cesaretle neşter vurmasından; doktorluk mesleğinin üzerine düşmüş işkence gölgesini kaldırmak için aldığı bu kararlardan kendi payımıza onur duyduk.

Ama bir o kadar da «Hipokrat Yemini»nin, «Tıp Meslek Ahlâk Tüzüğü»nün 12 Eylül dönemi boyunca işkenceye suç ortaklığı yapmış, doktor diplomalı işkenceciler yüzünden değiştirilmek zorunda kalınmasından, koşullara uydurulmasından ve işkencenin bu saygın mesleğin yazılı ilkelerinde sözcük olarak bile yer almasından ülkemiz adına, siyasiligimiz adına, mesleğimiz adına üzüldük. Bu kararları okuyunca ülkemizdeki işkencenin ne korkunç boyutlara ulaştığını bir kez daha anladık. Kamuoyunun da bunu kavradığını gördük. Doktorsuz işkencenin düşünülmediği Şili, Paraguay vb. Mengelelerin cirit attığı ülkelerde mi yaşamaya başladık demekten kendimizi alamadık.

Evet maalesef; oligarşinin 12 Eylül yönetiminin doktorları da işkence suçuna, ortak edecek ortam hazırlamasından, işkencecilerine emir-komuta zinciri altında yardım edecek beyaz önlüklü işkenceciler bulabilmiş olmasından; buna karşı T.T.B'nin çare olarak

meslek onur ve ilkelerini korumak için her doktordan işkenceye katılmayacağına dair açıktan söz almak zorunda kalmasından ise ne denirse densin doktor ve doktor adayları olarak utanç duyduk.

Yanlış anlaşılmasın! Bu mesleğimize, mesleğimizin örgütü T.T.B'nin almak zorunda kaldığı bu kararlara duyulan utanç değildir. Bu, ülkemizde işkencenin düzeyinin doktorları bile bulaştıracak kadar ileri gitmesi karşısında ülkemiz adına, insanlarımız adına duyulan bir utançtır. Devletin resmi politikası işkencenin 12 Eylül'den sonra bilimselleştirilip(!) daha etkili ve sonuç alıcı kılınması için doktorlara da iş bulmasına, onları suç ortaklığına itmesine ve bunun sonuçlarına karşı duyulan utançtır.

Ama yine de hakkını teslim etmek gerekir! İşkencenin emperyalizm kaynaklı olduğu, devlette kök saldığı üllkelsi kategorisi içinde yer alan ülkemizde; işkence ve işkencecilerle karşı meslek onur ve ilkelerini korumak, doktorların işkenceye karışmasını önlemek amacıyla T.T.B'nin bu kararları alma çabalarını saygıyla karşıladık. Bu kararları, şimdiye kadar işkence ve işkencecilerle ilgili, kamuoyuna, tüm ilerici, demokratik kişi, güç ve kuruluşlara yaptığımız açıklama ve çağrılara (yazılı-sözlü) T.T.B. yönünden verilmiş olumlu bir yanıt olarak kabul ediyoruz.

Doktorların işkenceye suç ortaklığı yaptığının yaşayan, gören,- duyan en yakın tanıkları olarak kamuoyuna sunduğumuz belgelerle, yaptığımız açıklamalarla yeterli delil taşıyarak ve bu kararların alınmasında biraz olsun katkımız olmasından da onurlandık.

Ayrıca unutmadan, bugün Metris'te doktorlar çok daha aşağılık işler yapamamışsa, bunda biz siyasi tutsakların ödünsüz direnişinin payını da vurgulamak isteriz. Mamak'ta böyle bir direnişin olmadığı koşul-

larda, revire çıkanların «topuk selamı vermedin» diye muayenesi reddedilerek daha adice, insanlık dışı uygulamalarda bulunulmuş ve daha ileri düzeyde işkenceye alet olunmuştur. Aşağıda imzası bulunan F. Ereren bir yıl süreyle Mamak askeri cezaevinde bunlara tanık olmuştur. 1982-1983 yılları arasında kaldığı Mamak'ta bir doktorun meslek yeminini, onuru, insanlığını bu kadar düşürebileceğinin utancını bir doktor adayını olarak fazlasıyla yaşamıştır.

Yine tarafımızdan 1985 yılında 150 tutsak üzerinde sağlık taraması-anketi yapılmış, bu taramanın-anketin istatistikleri derlenmiş ve siyasi tutsaklar nasıl hangi koşullarda çürümeye bırakılırken, doktorların buna sadece seyircilikleri ortaya konulmuştur. Bu istatistikler de mahkeme belgeleri arasındadır. İşte bütün bunlarla birlikte tanıklık görevini yerine getirmiş olmak bunun sonuçlarını görmeye başlamak bizleri rahatlatmış; yıllardır çektiğimiz acıları bir nebze olsun hafifletti. Bu çabalar sonucu alman kararlar kuşkusuz doktorların işkencecilerin suç ortaklığı yapmasının önünü tıkamak için atılmış ileri adımlardır.

Ama bu ileri adımlar bu noktada kalmamalıdır; sürdürülmelidir. Daha ileriye götürülmelidir.

Ülkemiz üzerine, ilerici-devrimci güçler üzerine, işçi ve emekçi halkımız üzerine bir karabasan gibi çöken bu kapkaranlık açık zulüm döneminde işkenceye katılmış, dolayh-dolaysız işkenceye ortak olmuş, işkenceye tanık olduğu halde göz yummuş, kulak tıkamış, susmuş doktorların tek tek ortaya çıkarılıp, kamuoyu önünde teşhir edilmeleri kamuoyu vicdanıyla baş başa bırakılmaları, T.T.B'nin «mesleki yargılamasından» geçirilip meslekten atılmaları daha ileri adımlar olarak dileğimizdir.

Bu dilek beş yılı aşkın süredir Metris cezaevinde her türlü fiziki-psikolojik işkence karşısında insanlık onurunu göz bebeği gibi korumuş biz siyasi tutsakların, bu duyuru ve çağrıda imzası olan doktor ve doktor adaylarının vazgeçilmez dileğidir. Bu dilek, hepimizin, hepimizin; meslek onuruna, insanlık onuruna sahip çıkması gereken T.T.B'nin ortak çabasına, eylemine dönüştürülmelidir. Hiç kuşkunuz olmasın şimdiye kadar onurumuzla işkenceye yenilmediyse; işkenceye insanlık onurumuzu, siyasi kimliğimizi teslim etmediyse, bunun için her türlü özveriyle direndiysek bundan sonra da bu tavrımızı sürdüreceğiz. Her zaman, nerede hangi koşul altında olursak olalım işkenceye, işkencecilere karşı, buna koltuk değnekliği yapacak olan «Mengele» özentilerine karşı direnmemizin yanında; T.T.B'nin yeni hazırlanan tüzüğünün ve yeminin bize yüklediği göreve sonuna kadar sadık kalarak bunları T.T.B'ne bildireceğiz. Doktor diplomalı işkencecileri sizlere şikayet edeceğiz.

Bizlere yeni tüzükle, yeni «Hipokrat Yeminliyle» yüklediğiniz görev ve sorumlulukların hep yanında olacağız. Bunları sonuna kadar destekleyeceğiz. Ülkemizdeki işkence ve işkencecilere karşı mücadelenin bir parçası olarak gördüğümüz bu görevi yerine getirmek bizleri onurlandıracaklar. Bu yeni kararların altına tereddütsüz imzamızı atıyoruz. Bu yolladığımız şikayet ve çağrı dilekçesi, görevimizi yerine getirme çabalarımızın sadece başlangıcı olacaktır. Bu görev ve sorumluluğu bundan sonra da yerine getireceğiz.

Daha önce arkadaşlarımızın II No'lu askeri mahkemeye verdiği «Yeni Mengelelerin Çıkmasına İzin Vermeyiniz, Vermeyelim» başlıklı suç duyurusu ve çağrı dilekçesi, Metris işkence labaratuvarlarında beş yıl boyunca görev yapan doktorların işkenceyle ilişki-

lerini ortaya koyan, bizzat bizlerin de yaşayarak tanık olduğu eksiksiz bir bilançosudur.

İşte istediğiniz gibi, yeni tüzükte kaydedildiği gibi görev bilip sizlere bu beş yılın olaylarının tanığı olduğumuzu bildiriyoruz. Bu olaylara tanık olduğumuzu, açık açık ortaya koyuyoruz. Sizleri 20 Kasım 1986 tarihli İstanbul I. Ordu Komutanlığı II No'lu Askeri Mahkemesine arkadaşlarımızın verdiği Metris doktorlarıyla ilgili suç duyurusu dilekçesinde yazılı olaylarla ilgilenmeye çağırıyoruz. Arkadaşlarımızın çağrısını yineliyoruz.

Gelin uzatın elinizi, şu işkenceye yıllarca koltuk değnekliği yapmış doktorları bir bir açığa serelim,. doktor kılığında saflarımızda kanlı elleriyle, insanlıktan nasibini almamış vicdanlarıyla dolaşan, görev yapan işkencecileri, yeni «Mengele» adaylarını bulalım, mesleğimizi daha fazla kirletmelerine izin vermeyip saflarımızdan kovalım.

Sonuç olarak ellerimizi bu çağrıyla sizlere uzatıyoruz, «gelin canlar bir olalım zalime kılıç çalalım!»

Dr. İ. Tuncer Bağdatlıoğlu
Diş Hekimi

Stj. Celalettin Cengiz Çapa
Tıp Fakültesi 6. sınıf
Öğrencisi

Stj. Faruk Ereren
Çapa Tıp Fakültesi
6. sınıf Öğrencisi

Tayfun Yüksekbaş Çapa
Tıp Fakültesi 4. sınıf
Öğrencisi

MEKTUP II

Sayın Dr. Cilasun,

Telgrafımıza verdiğiniz 26.8.1987 tarihli yanıtta insan sağlığını salt fiziksel yönüyle öne sürüp, moral-psikolojik, sosyal ve yaşamsal yönlerini unutmış görünüyorsunuz. Birbirini bütünleyen bu iki yanı birbiri rinden kopartıyorsunuz. Neredeyse, yüzyıllardır terkedilen bu yüzeysel yaklaşımın hâlâ varlığını korumasının üzüntü vericiliği bir yana; demokratik hak ve özgürlükler için yapmak zorunda kaldığımız, yaşamı, onuru, kişiliği, sosyaliteyi savunma mücadelesinin bu koşullardaki en etkili silahı olan açlık grevlerini bırakmamızı istiyorsunuz.

Cezaevlerinde insana yakışır biçimde onurumuzla yaşamak, haksızlıklara, adaletsizliklere, keyfiliklere karşı koymak için, hemen tüm yolların tıkanıldığı durumlarda başvurmak zorunda kaldığımız açlık grevlerine insan sağlığının sadece bir yanını kalkan yapıp ve üstelik bu toplumsal olayı salt bireyle sınırlayarak karşı koyuşunuza, bu insanlık dışı koşullara kendi bedenlerimizi ortaya koyarak direnmemize doğrudan tavır alışınıza hayret ettik; esefle karşıladık!

Meslek örgütü olma yanında, kaçınılmaz işlevlerle yükümlü bir kuruluş adına, demokratik bir kuruluş adına, insan hak ve özgürlüklerini cezaevlerinde günlerce hatta aylarca aç kalmak pahasına arayan siyasi tutuklulara karşı çıkan bu yanıtın kaleminizden çıkması büyük bir talihsizliktir.

Dünya Tabip Birliği Tokyo Deklerasyonunun 5. maddesi, ülkemiz gerçekleri ve üstlendiğiniz görevler gözönüne alındığında, sizi ve bu mutlak, tek yanlı, «sağlıkçı» yanıtınızı hiçbir zaman haklı çıkar-

maz. Bu karar 'ne olursa olsun karşı olma' temelinde ise, koşulları gözönünde bulundurmeyan ayakları havada, yaşam gerçeklerine uymayan bir karardır. Cezaevlerindeki uygulamalarla 5-6 yıldır yüzyüze olan bizler, bu kararın tutarsızlığını vurgulamayı bu çerçevede görev biliriz. İnsanlık onurunu korumanın açlık grevinden başka yolu yoksa bu soyut karar bizi nasıl bağlayabilir? Bu karar insanlık onurunun üzerinde midir? Bu kararı insanlık onuruna, tüm moral değerlerimize bu koşullarda tercih mi edelim? Ya da etmeli miydik acaba? Tokyo Deklarasyonuna imza koyanlar, tutukluların en temel insanlık niteliklerinde tahribat yaratmak için, makatlarına parmak atıldığı, foseptik çukuruna sokulup dışkı yemeye zorlandığı koşulları hiç düşünmüş müdürler?

(.....)

Bu kararı kalkan yapıp cezaevlerindeki açlık grevlerine tereddütsüz karşı çıkışınız, bize bu konuda öğüt verişiniz demokratik hak ve özgürlükler için haklı temelde gelişen bu direnişler karşısında sizi objektif olarak direniş kırıcısı konumuna sokar. Bu yanıt verirken bu durumları hiç düşündünüz mü?

Doktor olmak ama özellikle aydın, demokrat bir doktor olmak bizim gibi gerçek demokrasi mücadelesinin, demokrasi güçlerinin ağır bedel ödemesini gerektirdiği ülkelerde hiç kolay olmasa gerek!

T.T.B. olarak değil, bir doktor olarak da bu yanıt sizi haklı çıkarmaz, çıkaramaz. Açlık grevlerine yol açan cezaevlerindeki insanlık dışı yaşam koşullarının varlığı karşısında sessiz kalmamak için demokrat-aydın bile olmaya gerek yoktur. İşkencenin toplumsal bir sorun olduğunu artık herkesin kabul ettiğini ve ayrıca doktorların bu toplumun bireyleri olduğunu düşündüğümüzde her Hipokrat Yeminine bağlı dok-

tor, açlık grevlerine karşı çıkmak bir yana, bu koşulları düzeltmek için elinden gelen çabayı harcamayı kendine görev bilir, bilmelidir.

(.....)

İnsanlar cezaevlerinde psikolojik-moral olarak yıkıma uğratılmaya, kişilik değiştirmeye zorlanırken, buna karşı en etkili karşı çıkışlardan biri olan, açlık grevlerine karşı «mutlak insan sağlığı» öne sürülerek karşı çıkılabilir mi?

Bu açık bir çelişki ve mantıksızlık değil midir? Moral değerleri yıkıma uğramış bir insanın fiziki sağlığından söz edilebilir mi?

Bugün cezaevlerinde siyasi tutuklular moral değerlerini, onur ve kişiliklerini korumak için, insanca yaşamak için (kısaca insanlık adına) açlık grevlerine başvurup fiziki sağlıklarına zarar vermelerine bir sağlık-meslek örgütünün, hele hele demokratikliği tartışma götürmez T.T.B'nin karşı çıkmasını anlamak bizler için çok zor.

İnsanlar için onurları, kişilik yapıları, inançları, kısaca moral değerleri büyük ölçüde fiziki sağlıklarının da temel taşıdır. İnsanların onurları herşeyleridir. Bu değerleri herşeyin üzerinde tutarlar.

Şimdi onur, kişilik koruma, cezaevlerinde insana yakışır bir yaşam arama direnişlerinin en etkili, sonuç alıcı biçimi açlık grevlerine karşı doğrudan fiziki sağlığı öne sürüp karşı çıkmanızın ne anlama geleceğini düşünün lütfen...

Biz T.T.B'ni bir meslek örgütü olarak görmekten öte demokratik bir kuruluş, insan hak ve özgürlüklerine bağlı bir örgüt olarak gördüğümüz için sözkonusu telgrafi yazma gereği duyduk. Ama verilen yanıtın sonra «Acaba yanıldık mı?» diye kendimizi sorgulamadan alamadık.

Sonra biz T.T.B'nden, süren açlık grevlerini, açlık grevimizi desteklemesini istemedik ki.

Hayır, telgrafımızda böyle bir talep yer almamaktadır. Ama biz T.T.B'nin yesi olmak sıfatıyla, T.T.B'nin kuruluşunu, amaçlarını, ülkemizde üstlendiği işlevleri gözönüne alarak, T.T.B'den açlık grevlerine yol açan cezaevlerindeki insanlık dışı koşullara karşı çıkmasını, insanca yaşama direniőlerine daha duyarlı olmasını, görevlerini yerine getirmesini istedik. Bunu gelinen aşamada, kamuoyunun dikkatleri cezaevlerindeki yaşam koşullarına çekilmiőken doğal bir hak olarak gördük.

Biz T.T.B'den cezaevlerindeki insanlık dışı yaşam koşullarının düzeltilmesi için üzerine düşeni yapmasını, açlık grevlerine yol açan koşulların kaldırılması için çaba sarfetmesini istedik.

Biz siyasi tutuklulara olsun, adli tutuklu ve hükümlülere olsun, gerek askeri, gerek sivil cezaevlerinde yapılan baskı ve işkencelerde 12 Eylül ve sivil uzantısı dönemi boyunca görev alan beyaz önlüklü işkencecilerin tespit edilerek birlikten ve meslekten atılmasını, kamuoyu önünde teşhir edilmesini istedik.

(.....)

«Bizzat bizler bu işkencelere katılan doktor kisveli işkencecilerin yaşayan tanıklarıyız» dedik. Kendimizi, gördüklerimizi, duyduklarımızı bizzat yaşadıklarımızı sizlere delil olarak sunduk.

Biz sizden, bütün bunlara bağlı olarak, mesleki onurumuzdan işkence lekelerinin bir an önce silinmesini, içimizde hâlâ beyaz nlklerle görev yapan işkencecilerin bir bir ayıklanmasını istedik. Bunu silmek için yapılanların yetersizliğine, daha çok çaba sarf edilmesi gerektiğine parmak bastık.

Bizler, cezaevlerindeki yaşam ve sağlık koşulları-

nı olanaklar ve koşullar el verdiği ölçüde incelemenizi ve bunların sonuçlarını kamuoyuna açıklamanızı istedik.

Konuya daha geniş açıdan bakarsak, elde edeceğimiz sonuçlar aynı olacak ve 12 Eylül döneminde cezaevlerinde siyasi tutukluların başvurduğu, başvurmak zorunda olduğu açlık grevlerinin ne kadar haklı ve meşru olduğunu, insanlık onurunu korumada nasıl bir işlev üstlendiğini gösterecektir.

12 Eylül'ün toplumun hemen her kesimine —bir avuç azınlık elit dışında— yönelik saldırıları, cezaevlerindeki biz siyasi tutuklular üzerine katlamalı yansımıştır.

12 Eylül döneminde —hoş sonrasında da önemli bir değişme olmamıştır— doktorların, hatta profesörlerin akıl hocalığı yaptığı rehabilitasyon (ıslah etme) programı adı altında cezaevlerindeki siyasi tutuklular işkence-yasak-baskı cenderesi içinde onursuzlaştırılmaya, kişiliksizleştirilmeye, tüm moral değerlerinden arındırılmaya çalışılmıştır. Bu insanlık dışı uygulamaların bulunduğu cezaevleri işkence laboratuvarlarına çevrilmiş, siyasi tutuklular «rehabilitasyon» kobayları yapılmaya, doktorlar da bu program içinde gönüllü-gönülsüz, objektif-subjektif olarak görev verilerek Mengeleleştirilmeye çalışılmıştır.

12 Eylül cezaevlerinde bu programı bozmak için onur, kişilik, insanlık, siyasi kimlik mücadelesi verilmiştir. İnsanlar onurları, kişilikleri, moral değerleri için, insan gibi yaşayabilmek için kendi kendilerini açlığa da «mahkûm» etmek gibi zor bir işe girişmişlerdir. Aylarca açlık grevlerinde sakat kalmayı, ölmeyi göze alabilmişlerdir. Bu uğurda ölüm oruçlarında ölebilmişler ama onurlarını, siyasi kimliklerini, moral değerlerini herşeye rağmen korumasını bilmişler-

dir. Bunlar cezaevlerinde eli kolu büyük oranda bağı «esir» konumunda olan insanların yapabilecekleri en önemli direniş biçimleridir. Sayın Cilasun, bir Diyarbakır, bir Metris cezaevlerine bakın. Buralarda neler olduğunu okuduklarınıza ve duyduklarınıza göre bir değerlendirin. O zaman da karşımıza Tokyo Deklerasyonunu çıkarma cesareti bulabilecek misiniz? İnsanlık onurunu korumak için başvurulacak açlık grevlerine karşı böyle bir kararı destekleyebilecek misiniz? Bakalım o zaman bu kadar kestirme yoldan açlık grevlerini mahkûm edip işin içinden çıkabilecek misiniz? Sanmıyoruz...

Sayın Cilasun, Metris Cezaevinde kişiliksizleştirme politikasına uymadığı için menenjit teşhisi konan Adil CAN adlı tutukluya hiçbir müdahale yapılmayarak ölüme mahkûm edildiğini biliyor musunuz? Siz Metris'te havalandırmalarda yağmur ve kar altında saatlerce kolları arkadan kelepçeli tutukluların donatlet doktorların önünde «tek tip elbise» giymedi diye bekletildiklerini, doktorların işkencede kaç cop vurulacağını ayarladığını biliyor musunuz?

Kısaca, yıllarca Metris'te doktorların Mengeleleştirilerek işkenceye, işkencecilere koltuk değneği olduğunu biliyor musunuz?

Bunları geçelim...

Bugün aşağı yukarı aynı amaçla, insanca yaşamak, baskılara göğüs germek 12 Eylül'ün adaletsizliklerine, keyfiliklerine, zulüm mekanizmalarına karşı demokratik hak ve özgürlükleri elde etme yolunda başvurulmuş, haksızlığa uğramış tüm toplum kesimlerine yayılan açlık grevlerine de —bu karara bağlı kalırsak— karşı çıkmak zorunda kalırız. Peki o zaman bizim en hafif deyimle demokratlığımız nerede kalır?

Yoksa bu karara bağılı kalarak, direniş kırıcılığı yapmak, hem de insan sağlığının ardına sığınarak yapmak doğru bir tavır olur mu? Tarih, baskılara karşı mücadelede başarının ancak çok fedakarlıklarla elde edilebileceğinin örnekleriyle doluyken daha ileri kazanımlar için, örneğin özgürlüğümüzü, örneğin bedenimizi ortaya koymamızı zorunlu kılmıyor mu? Bugün önümüzde iki yol var; Ya karara bağılı kalıp direniş kırıcısı olacaksınız, ya da demokratik muhtevalı, ilerici, haklı ve meşru direnişlerden yana tavır belirleyerek bu kararı bir kenara atacaksınız. Bunun ortası yoktur! Demokrasi mücadelesinde bir demokratik güç olarak varım diyorsa, ikinci ve doğru yolu seçmek zorundadır T.T.B.!

Bizim direnişimizin ve toplumdaki haklı, meşru direnişlerin karşısına Tokyo Deklerasyonunun 5. maddesini çıkarmayınız. Sizleri objektif olarak bu direnişi kırmaya çalışan egemen sınıfların saflarında görmek istemiyoruz. Bundan büyük üzüntü duyuyoruz...

Zaten Tokyo Deklerasyonunun 5. maddesi soyut bir doğru olmaktan öte bir şey olmasaydı, İsraili doktorların iki yıl önce ücretlerini ve çalışma koşullarını lehlerine düzeltmek için açlık grevine gitmeleri nasıl açıklanabilirdi?

Herhalde bu durum karşısında İsraili tüm meslektaşlarımızı bu direnişi benimsediler diye mahkûm etmeye kalkmazsınız? Siz bu anlayışa angaje olmakla tüm açlık grevleri temelinde yürütülen, haklı direnişlere, özgürlük mücadelesine karşı olmak zorunda kalırsınız, bu durumda yeriniz hiçbir zaman demokrat saflarda olmaz, olamaz! Bu tavırda ısrarlı olmakla halkı, demokratik güçleri, ilerici insanlığı, bizleri doğrudan karşınıza alırsınız...

Sonuç olarak, sizden isteklerimize bir kez daha kulak vermenizi istiyoruz.

Yukarıda kısaca anlattığımız, yabancısı olmadığınız cezaevi yaşam ve sağlık koşullarına karşı doktor olarak tepkilerimizi güçlü bir şekilde duyurmak istiyoruz. Birkaç demeç ve protesto ile bu önemli konuyu geçiştirmeyiniz...

«Açlık grevlerini» doğrudan desteklemenizi değil bu direnişleri doğuran koşullara, savaş mızrağının sivri ucunu korkusuzca yöneltmenizi istiyoruz. Cezaevlerinde işkence suçuna ortak olmuş doktorların bulunup bir an önce cezalandırılmasını istiyoruz. Sizleri, haklı direnişlerimizin yanında bu sınırlar içinde daha aktif tavır almış olarak görmek istiyoruz. Hiçbir insan durup dururken kendi kendisini açlığa mahkûm ederek işkenceye yatırmaz. Bizler mazoşist değiliz, onur ve siyasi kimlik mücadelesi veren siyasi tutuklularız. Bizler direnişlerimizle insanlığın erdemlerini yüceltiyor, onları canımızı ortaya koyarak koruyoruz.

Metris'teki koşulları ve bu koşullarda doktorların neler yaptığını inceleyen 42 sayfalık dilekçemiz 1986 yılında suç duyurusu olarak yargılandığımız II No'lu Sıkıyönetim Mahkemesine verilmiştir. Ve kamuoyuna bu yolla duyurulmuştur. Bilebildiğimiz kadarıyla bu dilekçe sizlere de ulaşmış olmalıdır.

Son olarak mektubumuzu bitirmeden sizlerden bir-iki istemimiz daha olacak: Eğer mümkünse sözünü ettiğiniz girişimleriniz hakkında bizleri bilgilendirirseniz çok memnun oluruz. Yine eğer mümkünse bu elinizdeki belgelerden birer nüsha bize gönderirseniz daha da memnun oluruz.

Diğer yandan, bu ve benzer konularda T.T.B. ile yazışmalarımızı sürekli kılmak istiyoruz. Ayrıca tıp

alanındaki gelişmeleri yansıtan dergi, kitap, broşür
vb. yayınlarınızı da göndermenizi rica ediyoruz.
Çalışmalarınızda başarılar dileriz.

14 Eylül 1987

Dr. Tuncer Bağdatlıoğlu
Stj. Dr. Celalettin Cengiz
Stj. Dr. Faruk Ereren

TUTSAK DOKTORLARIN ÇAĞIRISI

DOKTORLAR!...

GELİN ELELE VERELİM, MESLEĞİMİZE İŞKENCE
LEKESİ SÜRENLERİN SIRTINDAKİ BEYAZ
ÖNLÜKLERİ ÇEKİP ALALIM!...

İnsan sağlığını ve onurunu korumaya ant içmiş,
insanların her koşul altında acılarını, dindirmeyi ken-
disine görev bilmiş doktorlar;

Aynı amaçlara gönül vermiş, kendisini adanmış
doktor adayları, tıp öğrencileri; sağlık emekçileri; mal-
zemesi doğrudan insan olmasıyla insan hak ve özgür-
lüklerinin doğal savunucusu olan, insanları daha iyi
ve sağlıklı yaşatmanın koşullarının vazgeçilmez ara-
yıcısı tabip odaları;

Çağrımız sizleredir!...

12 Eylül toplama kamplarında en alçakça, en ah-
lâksızca baskı ve işkencelerin doğrudan hedefi olmuş
devrimciler, yurtseverler olarak sizlere sesleniyoruz...

Yaklaşık yedi yıldır bu barbarca saldırılara açlık
grevlerinde, ölüm oruçlarında sakat kalma, can ver-
me pahasına direnmiş, baş eğmemiş, siyasi kimliğini,
insanlık onurunu, tüm insani moral değerlerini koru-
masını bilmiş siyasi tutuklular olarak sizlere sesleni-
yoruz!...

Doktor ve doktor adayları olarak sizlere sesleni-
yoruz!...

Çünkü; mesleğimize 12 Eylül'ün kanlı lekesi sü-
rölmüş, üzerine kapkara bir gölge çökmüştür...

Çünkü; 12 Eylülcüler, doktorları da sistemli işken-

ce politikalarının gönüllü-gönülsüz, nesnel-öznel payandalarından biri yapmıştır.

Çünkü; 12 Eylül'den sonra ülkemizin adı da, Uluslararası Af örgütünün insan hakları raporlarında, doktorlarının da işkencelere katılmasıyla tescillenmiş insanlık düşmanı diktatörlüklerin yönetiminde olan Paraguay, Şili gibi ülkelerin yanında yer almıştır.

Çünkü; mesleğimiz, meslek örgütümüz Cumhuriyet tarihi boyunca insan hak ve özgürlüklerinin en acımasızca ezildiği 12 Eylül döneminde üstlendiği misyonun saygınlığına layık bir sınav verememiştir. Adına, saygınlığına, 12 Eylül işkence. gölgesinin düşmesinin önüne geçememiştir. .

Evet bu kutsal meslek adına acı verici olduğu kadar yüz kızartıcı da olan bir gerçekle karşı karşıyayız.

Ne pahasına olursa olsun mesleğimizi düşürüldüğü bu rahatsız edici, yüz kızartıcı durumdan kurtarmalıyız.

Bu bizlerin ellerindedir.

Güçlerimizi, olanaklarımızı birleştirirsek, işkencenin ve işkencecilerin üzerine kararlı adımlarla yürürsek, bunu başarabiliriz...

Başarmak zorundayız, çünkü mesleğimize eski saygınlığını tekrardan ancak böyle kazandırabiliriz.

Beyaz önlüklerimize 12 Eylül'ün karası nasıl mı bulaştırıldı?

Mesleğimiz emperyalizmin işbirlikçisi bir avuç sömürücü egemenin baskı ve işkenceleriyle ayakta duran yönetiminin işkence merkezlerinde nasıl mı tuzağa düşürüldü?

Nasıl mı?

Profesör kariyerinin ardına sığınan Ayhan Son-
gar ve Turan İtil gibilerinin CIA'dan aldıkları taktik-

lerle, 12 Eylül işkencecilerinin siyasi tutukluları rehabilite etme programlarına akıl hocalığı yapmasıyla; Mete Erkan gibilerin doğrudan polisle işbirliği yapmanın da ötesinde, sorgularda bizzat işkenceye katılmasıyla...

Dekan Celal Sungur gibilerin doktorlara baskı yaparak işkence görenlere rapor verilmesini, hatta işkencece ölenlere otopsi yapılmasını engellemeye çalışmasıyla...

Çoğu zaman cezaevlerinde psikolog kisvesi altında bizlere karşı sürdürülen —psikolojik savaş uzmanı olarak— ideolojik saldırılarda, sözümona psikolojik telkinlerde yer alarak, insan onuruna yönelik testler yaparak, anketler düzenlemesiyle, çeşitli ilâçları tutuklular üzerinde denemesiyle...

İşkence izlerini görmemezlikten gelip gizleyerek, işkence izlerinin kaybolmasından çok sonra, işkence yapıp yapılmadığının muayenesi için hastaneye sevk etmesiyle...

Metris'te ve birçok askeri cezaevinde işkencenin dozunu ayarlamasıyla; nereye kaç cop vurulacağını «bilimsel» olarak belirlemesiyle; ayılt-bayılt-ayılt falakalarında bayılanları gerektiğinde ayıltıp falakaya hazırlanmasıyla ve bütün bunlar için mesleki tüm «becerilerini» göstermesiyle...

Ön iliklemedi, hazırola geçmedi, komutanım dedi, topuk selamı vermedi, soyunarak (ahlâk dışı, onur kırıcı) aramayı kabul etmedi, tek tip elbise giymedi diye hasta tutukluları muayene etmemesiyle; revire çıkarmamasıyla; hastaneye sevk etmemesiyle; onurunu koruyan, kişiliğini ezdirmeyen tutuklulara ilâcı, bir aspirini bile çok görmesiyle; bu gerekçelerle hastalıklarının tedavisi geciktirilen, adeta ölüme terk

edilen Hüseyin Aydın, Adil Can gibi tutukluların ölümünden doğrudan sorumlu olmasıyla...

Gözlerinin önünde tutukluların işkence acılarıyla kıvrınmasına seyirci kalmasıyla; tutukluların saatlerce don-atlet karda, yağmurda havalandırmalarda bekletilerek çeşitli kalıcı hastalıklarla yaşamak zorunda bırakılmalarına suskun kalmasıyla...

Dahası, belki de en korkuncu, işkence merkezlerinde, cezaevlerinde gerçek kimliklerini gizlemesiyle; hatta işkenceciler gibi kod isim kullanmasıyla...

Anlatılanlar, 12 Eylül döneminde yaşananların, yaşadıklarımızın sadece bir bölümüdür. Ama kimsenin reddedemeyeceği bu acı gerçekler bile doktorların, bu dönemin işkence politikasında aldıkları yeri göstermeye yeter de artar...

Bu insanlık suçuna 12 Eylül işkence merkezlerinde, toplama kamplarında görev yapmaya zorlanan doktorların hepsi mi katıldı?

Elbette ki hayır!... İnsanlık onuruna sahip, mesleğinin amaç ve bilincine saygısı olan, yeminine sonuna kadar bağlı doktorlar da çıktı...

Gerek Metris'te, gerekse Sağmalcılar Askeri Cezaevinde her türlü insanlık dışı uygulamaya karşı çıkan «önce asker, sonra doktor» anlayışını yeminiyle bağdaştırıp, sindiremeyen ve bu anlayışa karşı çıkan doktorlar da tanındık... İşkenceye alet olmayan, onurlu, kişilikli, mesleğimizin saygınlığını yücelten doktorlar da tanındık...

Ama bu doktorlar meslek ilkelerini savunmanın bedelini en hafifinden sürgünlerle ödediler. Dursun Kurbaç gibiler Diyarbakır Askeri Cezaevindeki uygulamalara ancak bir hafta tahammül göstererek kendilerini tutuklatmayı bile göze aldılar. Çoğu gözaltına alınma, işkence tehditiyle karşı karşıya kaldılar.

Evet 12 Eylül döneminde doktorlar çağımızın, insanlığın lanetlediği en büyük insanlık suçuna dolaylı-dolaysız itildiler.

Peki ne yapmalıyız? Bu insanlık suçuna ortak edilen doktorlarla mesleğimize sürülen kara lekeyi nasıl temizlemeliyiz? Doktorların işkence politikalarında koltuk değneği olarak kullanılmasının, Mengeleleştirilmesinin önüne nasıl set çekmeliyiz?

Bu soruların tek yanıtı vardır: İşkenceye karşı mücadelede en ön safta yer almak, bu iğrenç uygulamaya alet olan doktorları teşhir edip aramızdan atmak!

Doktorlar, doktor adayları, tabip odaları, sağlık emekçileri sözümüz sizedir, çağrımız sizleredir.

Bu utanç verici durum karşısında mesleğimizin saygınlığına düşen gölgeyi kaldırmak için daha ne bekliyorsunuz?

İşte delilse delil, canlı tanıkta tanık, olaysa onlarca...

Sırtımızda bu kamburu daha ne kadar taşıyacağız, beyaz önlüklü işkencecilerin aramızda, saflarımızda bulunmasına daha ne kadar sessiz kalacağız, bunu içimize daha ne kadar sindirebileceğiz?

İşte bugün sizleri meslek gururumuzu zedeleyen, saygın mesleğimiz üzerinde kuşku uyandıran işkencecileri, işkence destekçilerini bulup çıkarmaya, kamuoyuna ilan etmeye ve saflarımızdan atarak insan onuruna, temel insan hak ve özgürlüklerine, yemini-mize bağlılığınızı göstermeye çağırıyoruz.

Siz meslek onurunu ve saygınlığını ayakta tutma işleviyle yüklü Tabip Odaları; 12 Eylül'de doktorların işkenceye alet edilmesinin ayyuka çıkması karşısında, meslek ahlâk tüzüğümüzü, yeminimizi değiştirmeye giriştiniz. Bu konuda ileri adımlar attınız. Ama bu saf-

larımıza sızmış diplomalı işkencecileri, insanlık düşmanlarını bulup çıkarmaya yeterli mi? Neden hâlâ isimleri kamuoyuna lanse olmuş bu doktor müsveddelerinin yakasına yapışmıyorsunuz?

Neden işkence merkezlerinde, 12 Eylül cezaevlerinde görev yapmış, işkenceye dolaylı ya da dolaysız katılmış doktorları açığa çıkarmak için, attığımız adımları kesin sonuca ulaştıracak «Saflarımızdaki Beyaz Önlüklü İşkencecileri Açığa Çıkaralım» kampanyası açmıyorsunuz? Üyelerinize çağrı yapmak için daha ne tekliliyorsunuz? Yaşadıklarımızla bu döneme tanıklık yapmaya hazırız. Gözlerimiz, kulaklarımız, ruhumuz, bsdenimiz sizlere fazlasıyla delil sunacaktır.

Aramızdan böylelerinin en karanlık dönemlerde bile bir daha çıkmasının, doktorların işkence merkezlerinde Mengeleleştirilmesinin yolunu ancak böyle tı kayabiliriz.

İlerici, yurtsever, insanlığını yitirmemiş doktorlar susmayın! Bu dönem tanık olduğunuz işkence olaylarını açıklayın! Tanıdığınız işkencecileri, Odaya bildirin! Bu konuda hepimizin onuru ve saygınlığı için, Odamızı harekete geçirmek için zorlayıcı olun, atılan adımlara güç katın!

12 Eylül zindanlarında işkencecilerin tüm zorlarmalarına rağmen yeminlerine sadık kalan, meslek onurunu koruyabilen doktorlar susmayın! Çünkü susmak bu yapılanları onaylamaktır. Konuşun! Doktorların «emir-komuta» zincirinin bir halkası olarak işkence cenderesine nasıl sokulduğunu açıklayın! Tıp öğrencileri geleceğin doktorları, genç arkadaşlar! Doktor olmaya çalışıyorsunuz. Emeğiniz bu kutsal mesleği elde etmek için; mesleğimizin lekeli kalmasını ister misiniz? Bu lekenin temizlenmesinde büyük çaba göstereceği-

nize inancımız sonsuz. Yarın mesleği onurla, gururla icra edebilmeniz için de buna zorunlusunuz. Doktorları, meslek odanızı, eğitim yaptığınız kurumları bu konuda zorlamalısınız. Bu konuda duyarlılığınızı artırmalısınız. İlerde sizlere de işkence merkezlerinde görev verilecektir. Sizlere de işkenceye katılmanız için, yapılanlara göz yummanız, karşı çıkmamanız için baskılar, zorlamalar yapılacaktır. Mesleğinize, insanlığınıza, vicdanınıza böyle leke sürdürmemek için her türlü özveriye hazır olun...

Sağlık emekçileri, cezaevlerinde ve diğer işkence merkezlerinde görev yapan hemşireler, hastabakıcılar!

İşkence yapanları, sizi buna zorla ortak yapmaya çalışanları işkencelerde yer alan doktorları kamuoyuna açıklayın, buralardaki işkenceleri ve işkencecileri açığa çıkarın. Bu insanlık görevinizdir, vicdan borcunuzdur.

Gelin hep birlikte ülkemizde işkencenin kökünün kazınmasına, bu insanlık suçunun yok edilmesine kendi çapımızda katkıda bulunalım.

Gelin hep birlikte mesleğimizi böylesine «pis savaşa alet ettirmeyelim, alet ettirilmesinin tüm koşullarını yok edelim.

Gelin hep birlikte saflarımızda yeni Mengelelerin çıkmasına izin vermeyelim.

... Ekim 1987

Metris Askeri Cezaevinde Tutuklu Doktorlar

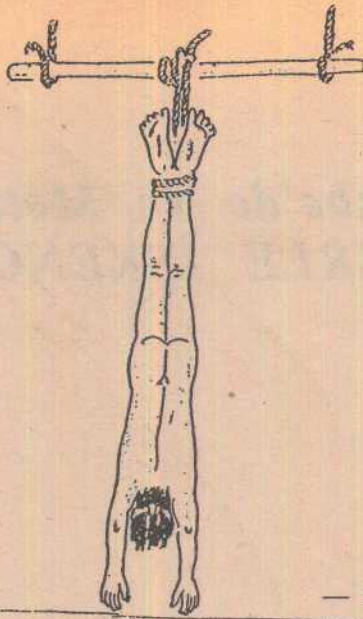
Dr. İ. Tuncer Bağdatlıoğlu

Stj. Dr. Faruk Ereren Stj.

Dr. Celalettin Cengiz

Siyasi Şube'de ve Metris'te ÇİZİMLERLE İŞKENCE... ()*

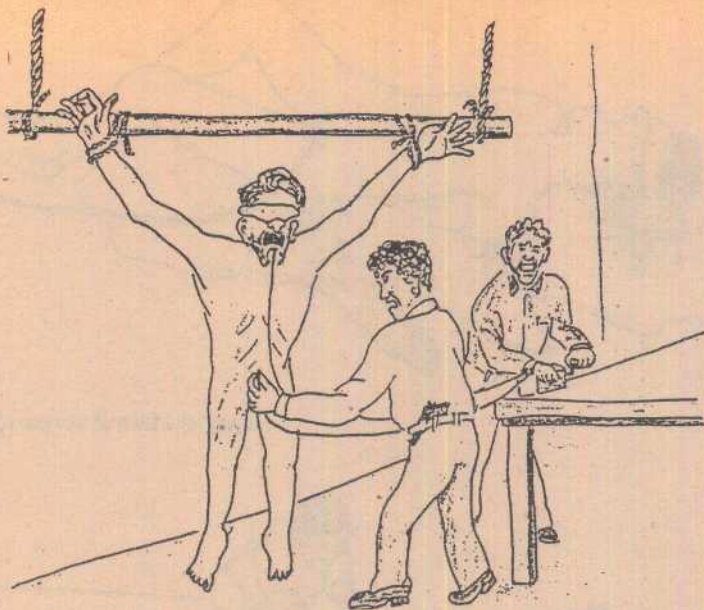
() " Faşizmin Zindanlarında Altı Yıllık Onur
ve Siyasi Kimlik Mücadelemiz" başlıklı
dilekçeye ek olarak verilmiştir.*

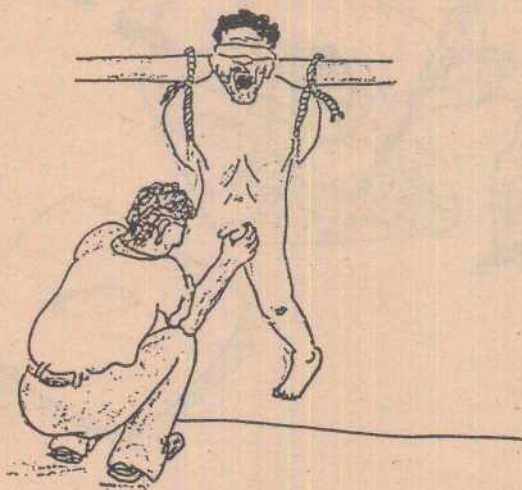
— Ters askı (Şube)

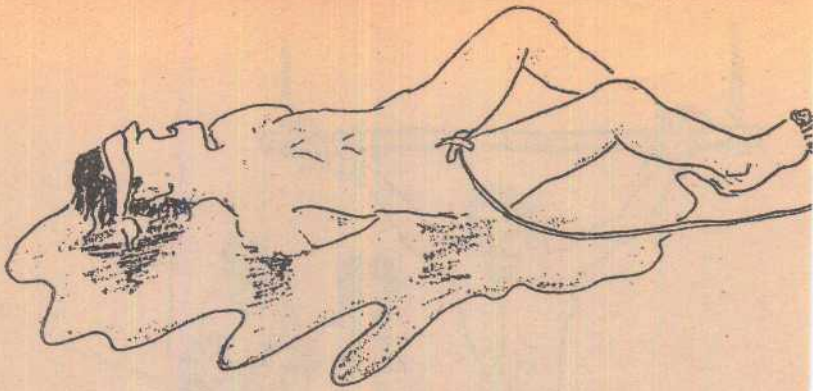
— "Filistin" askısı (Şube)

— Askıda elektrik verme (Şube)

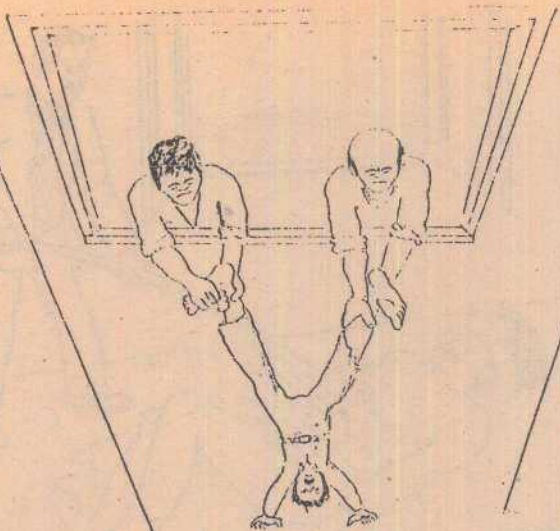
— Erbezlerini burma (Şube)

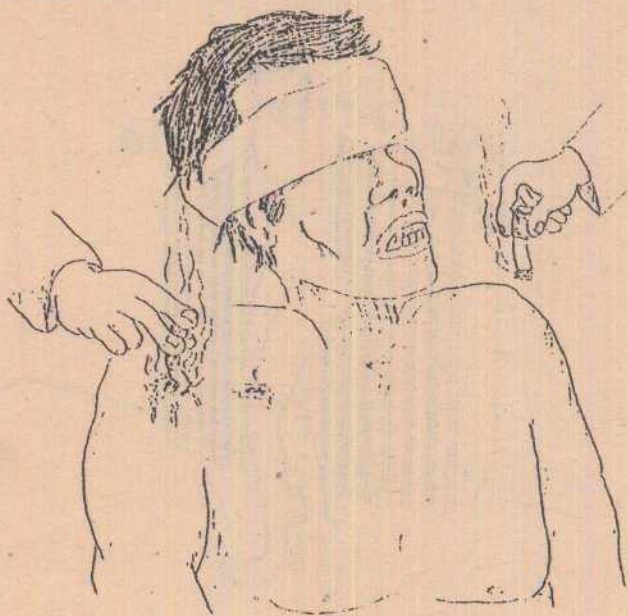
— Islatarak elektrik verme (Şube)

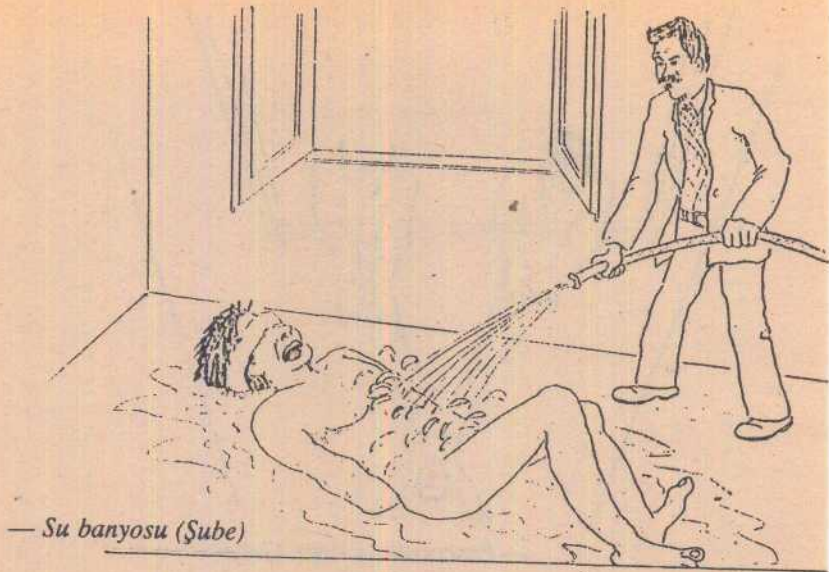
— Foseptik çukuruna daldırma (Şube)

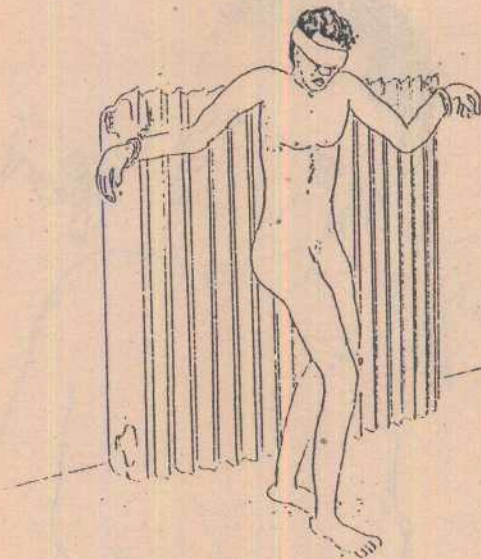
— Pencerede sarkıtma (Şube)

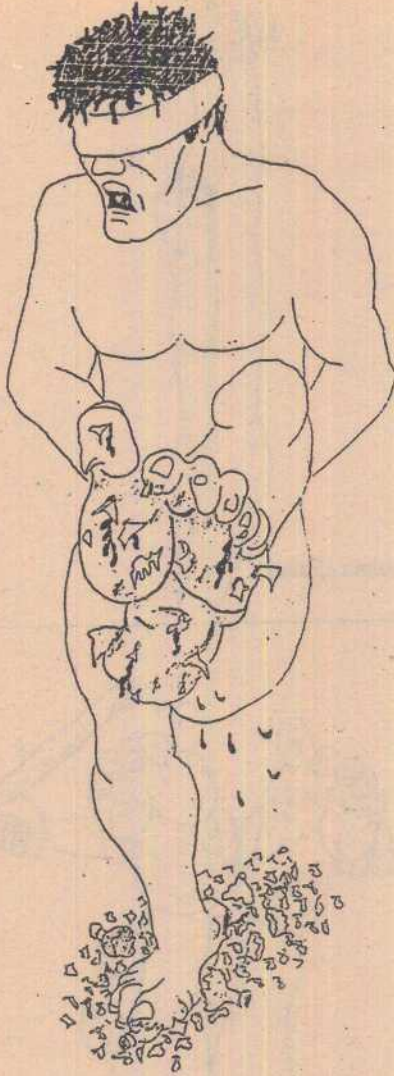
— Sigara ile yakma (Şube)

— Su banyosu (Şube)

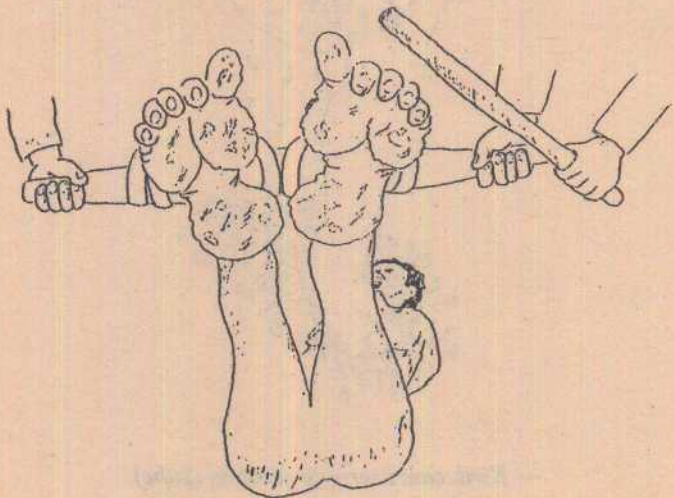
— Kalorifere bağlama (Şube)

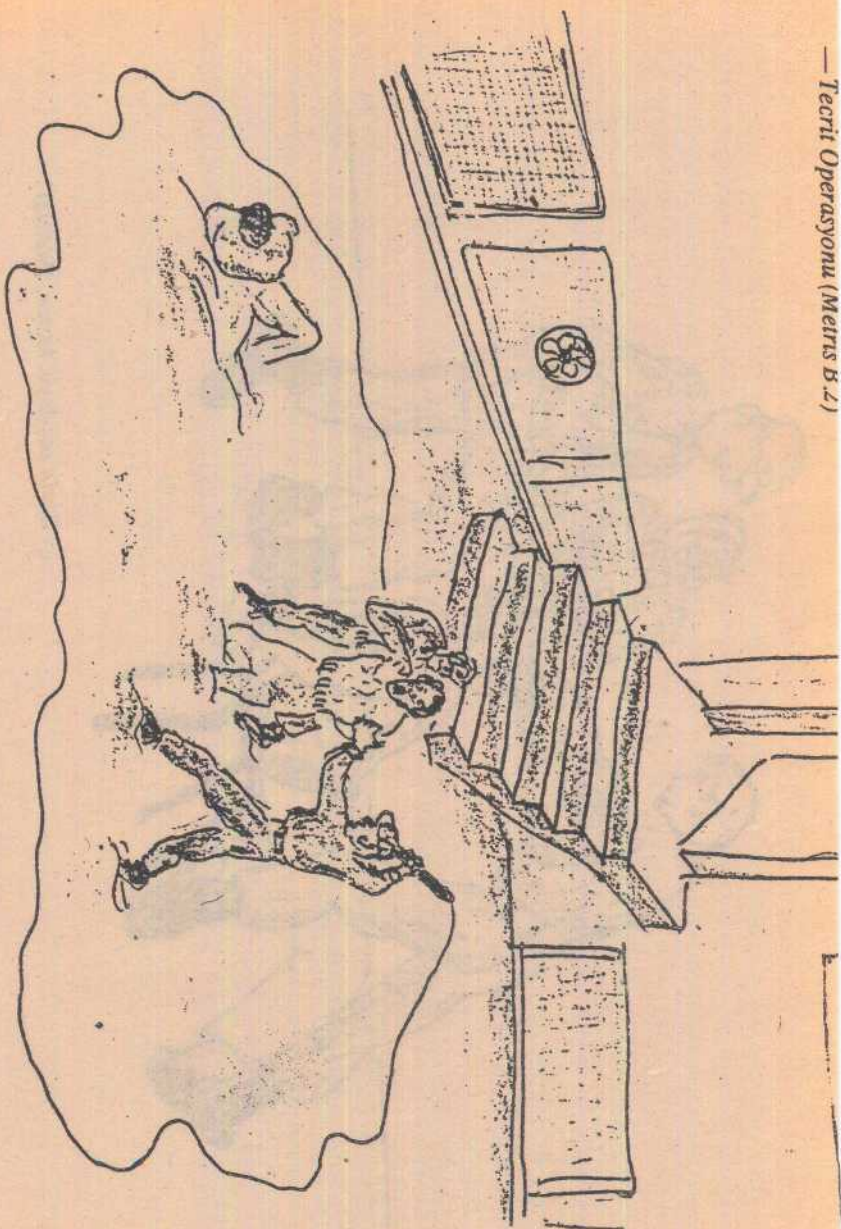
— Kırık cam üzerinde yürütme (Şube)

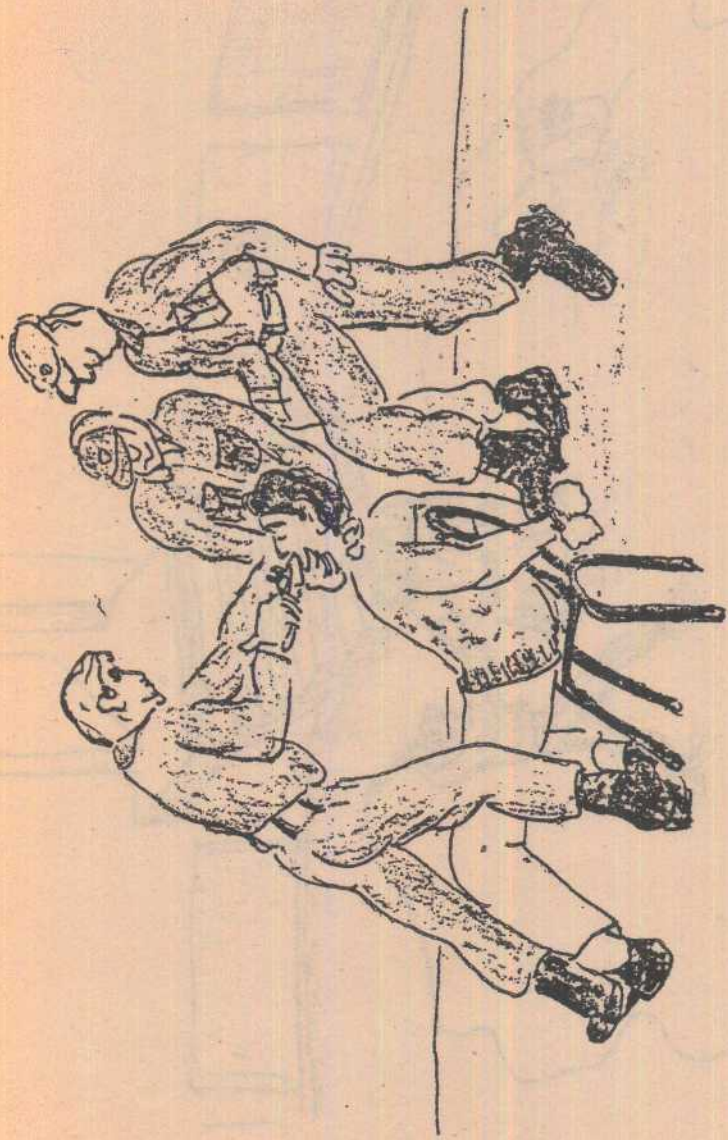

— Ellerden bağlayıp askıya alma (Şube)

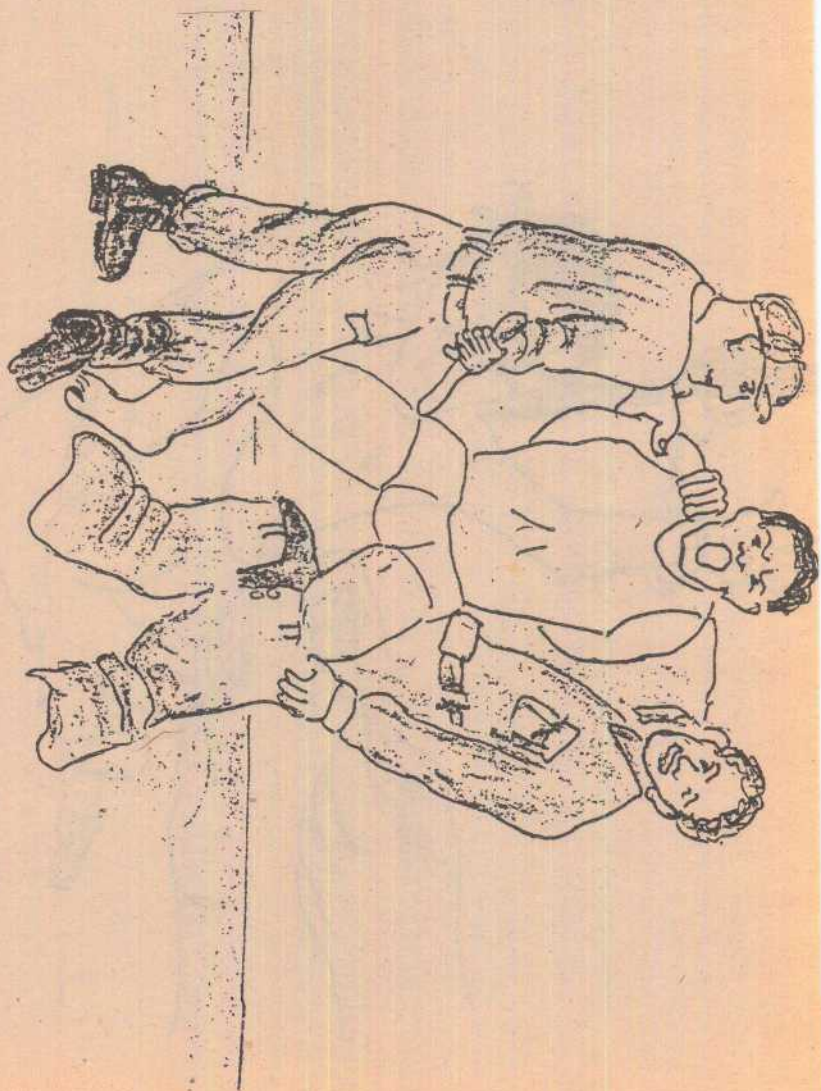

— Falaka (Şube)

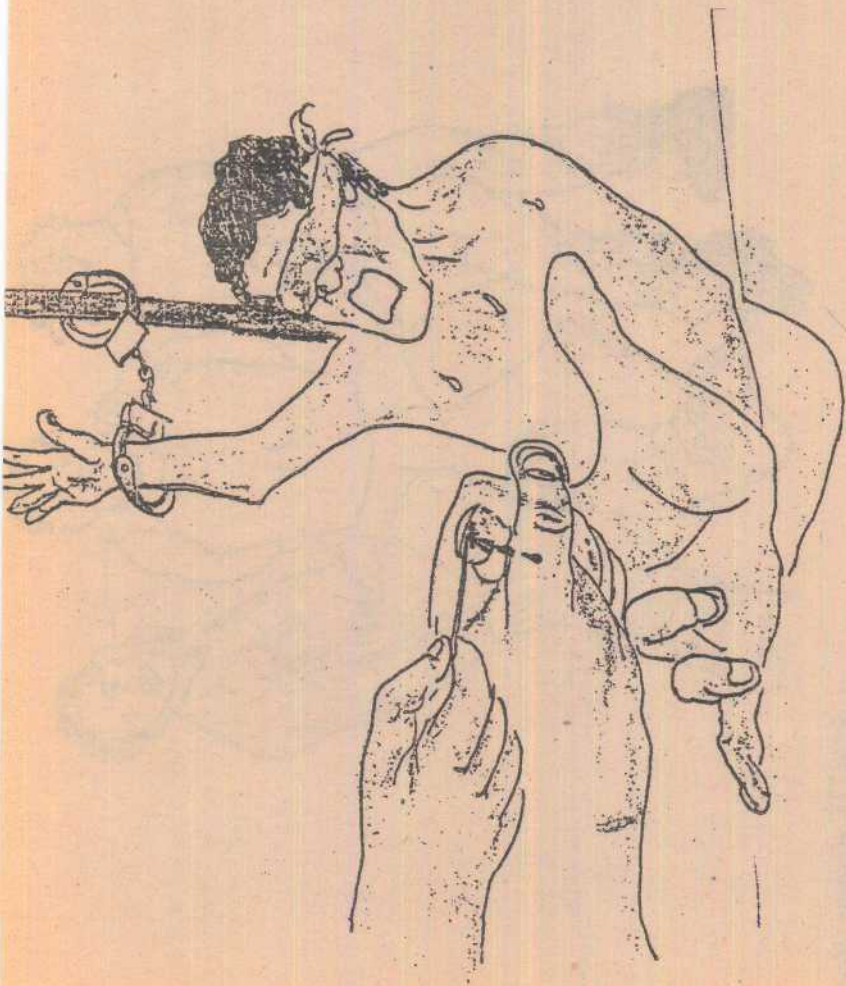

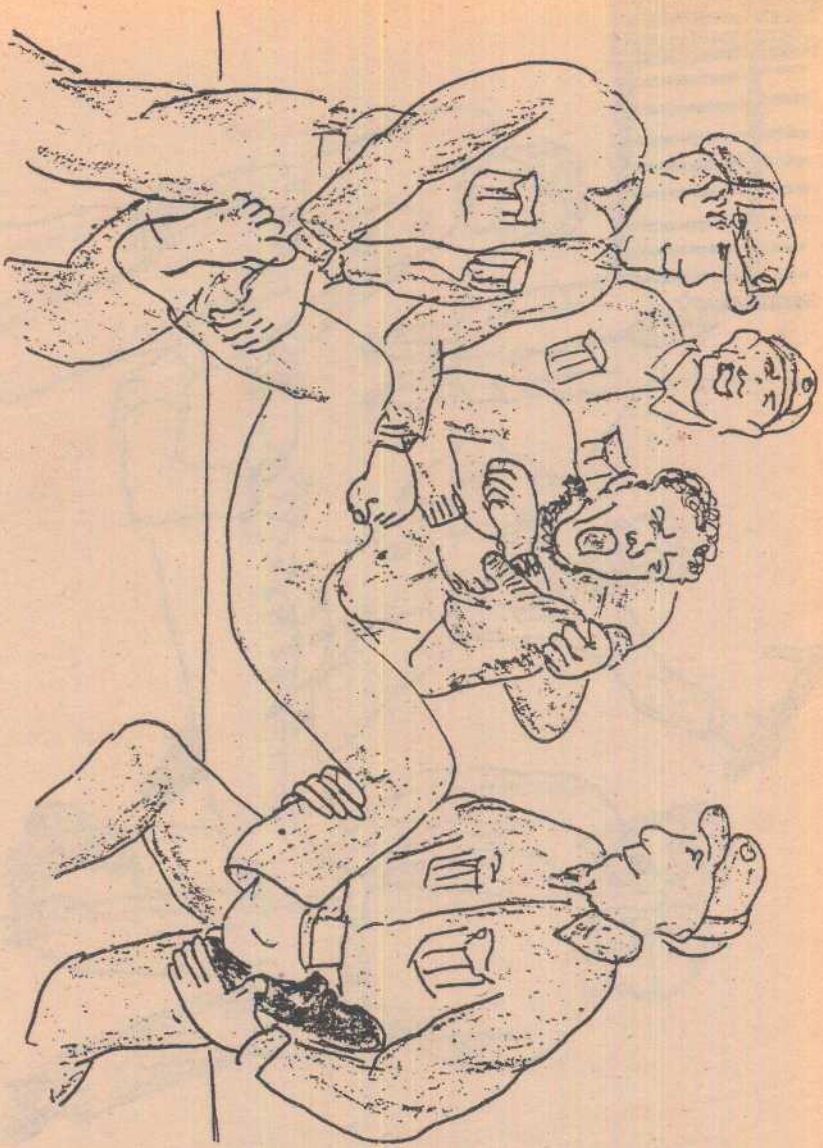
— Zorla saç-bıyık kesme. (Metris)

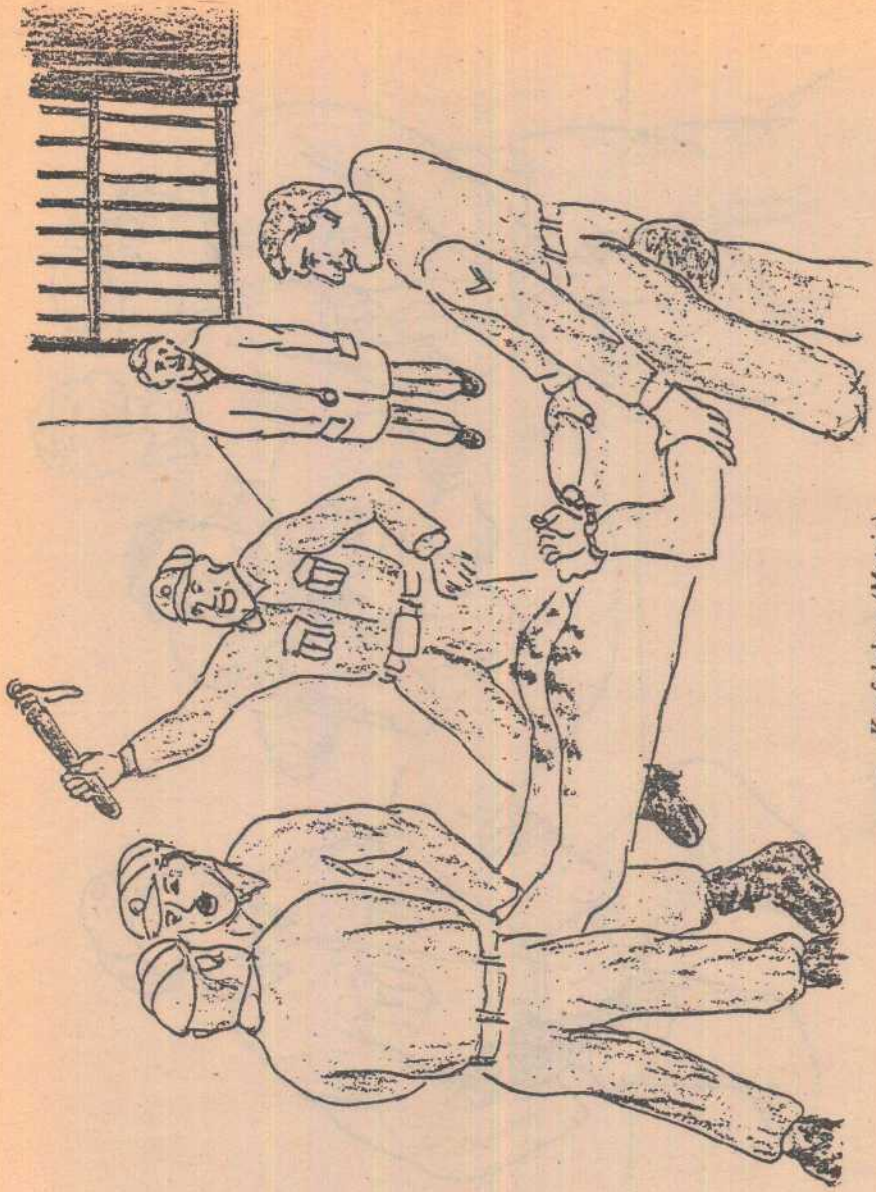
—Zorla TTE gydirmе (Meiris)

—Tirnakla et arasina igne vb. baturma (Meiris)

— Zorla soyma (Metris)

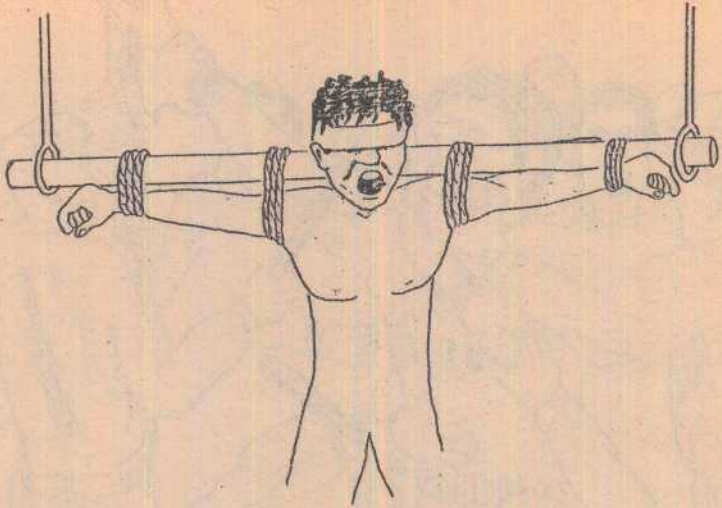
— Kır falakası (Metris)

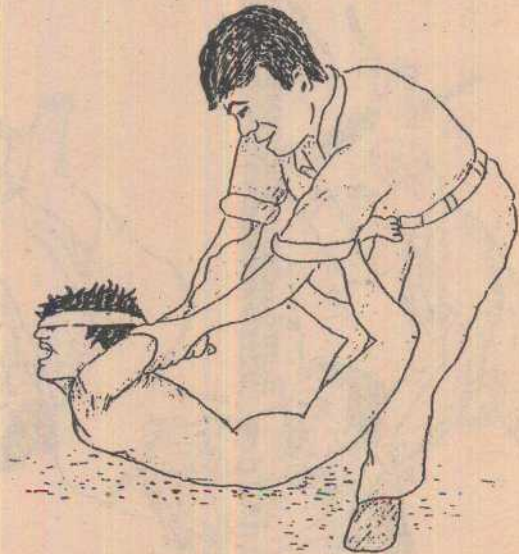
— Operasyon başlangıcı (Metris)

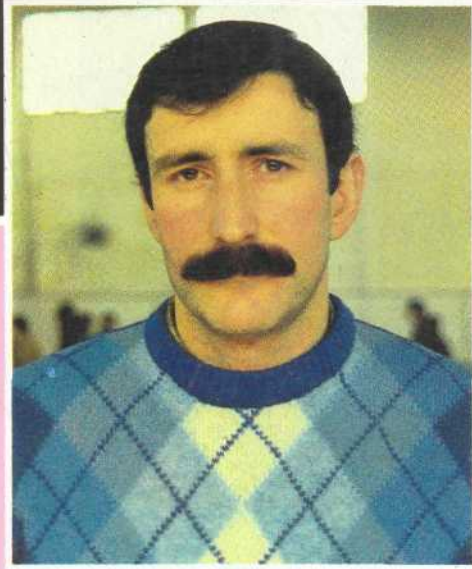
— Direnişçilerin dövülerek koğuş dışına sürüklenmesi (Metris)

— Askı (Şube)

— Ters bükme (Şube)

A.Tayfun ÖZKÖK

1955'de İstanbul'da doğan Arslan Tayfun Özkök Kabataş Erkek Lisesi mezunudur. İ.D.M.M.A. (şimdiki adıyla Yıldız Üniversitesi) öğrenciliği yıllarında, aynı akademinin öğrenci derneği DEMAKD'ta yöneticilik yaptı. Milli kürekçilik, yaşamının amatör uğraş alanındaki bir özelliğidir. Devrimci olmak ise öz yaşamını özetliyor. Ki bu özet tanım, aynı meslekten diğer yoldaşları gibi, ülkemiz tarihine damgasını vuran devrimci mücadelenin olanca genişliği ve zenginliğini de içinde taşıyor kuşkusuz.

A.Tayfun ÖZKÖK Devrimci Sol davasında yargılanıyor. 1981'den beri de idam hükümlüsü durumunda. Şu anda Sağmalcılar Özel Tip Cezaevi'nde bulunuyor.

haziran

8000 TL.